JIŘÍ MAREK

panoptic de oameni păcătoși

JIŘI MAREK

Panoptic de oameni păcătoşi

enigma

În româneşte de Margareta şi Jean Grosu

Editura Univers
Bucureşti – 1977

Cuprins

(1) O ÎNTÂMPLARE DIN TIMPUL VACANȚEI _____ 4
(2) BĂILE DE SOARE _____ 28
(3) JANDARMUL ÎNDRĂGOSTIT _____ 65
(4) MOŞ GORIOT DIN ZÁBĚHLICE _____ 96
(5) CRIMA DINTR-UN HOTEL _____ 126
(6) ÎN JOC E SOARTA DRAGONULUI _____ 168
(7) SPUMICĂ ŞI UMBRELUȚA _____ 199
(8) RĂPIREA _____ 237
(9) NUMĂRUL DE ORDINE AL MORȚII _____ 281
(10) AVOCATUL ŞI DUHURILE _____ 324
(11) DESPRE INIMA BUNĂ A DOMNULUI CONSILIER _____ 375
(12) ÎN CASA ACEEA VECHE DIN MALÁ STRANA _____ 412

(1)
O ÎNTÂMPLARE DIN TIMPUL VACANŢEI

ce cuprinde mai puţin din
atmosfera voioşiei estivale
şi mai multe mistere
decât s-ar potrivi într-o vacanţă de vară,
astfel că de odihnă pe malul apei
sau în braţele munţilor
nici vorbă nu poate fi.

Ori de câte ori îi venea în minte ultima sa vacanţă de vară, domnul Bouše spunea că numai dracul şi-a vârât coada să i-o strice, deşi adevărul nu era tocmai acesta. O stricase, mai bine zis o organizase doamna Boušová, cu acea minuţioasă încăpăţânare feminină, capabilă să împingă lucrurile spre asocieri neaşteptate, în ciuda faptului că acestea nu se leagă între ele câtuşi de puţin. Numai că femeii nu-i poţi scoate niciodată din cap aşa ceva şi astfel domnul Bouše a trebuit să plece şi el tocmai la frontiera cu Germania, într-o regiune de dealuri ce nu-l interesa de fel, în mijlocul unor oameni cu care nu putea să schimbe o vorbă, şi asta pentru simplul motiv că soţia sa îşi făcuse socoteala cât de ieftine aveau să fie toate acolo, fiindcă, vorba ceea, într-o asemenea văgăună de munte, banii mai au încă valoare; în afară de asta avea să facă şi dulceaţă de merişoare, iar domnul Bouše avea să fie departe de orice implicaţii

profesionale, ca să nu mai vorbim de faptul că fiul lor va avea posibilitatea să se dedice limbii germane, ceea ce, fără doar şi poate, îi va fi de mare folos atât la şcoală cât şi în viitoarea profesiune:

— Câte limbi cunoşti de atâtea ori eşti om, spunea povățuitor doamna Boušová, în timp ce domnul Bouše aşezat pe un scaun în grădinița din fața casei mormăia, spunând că de sfatul acesta ar trebui sa țină seama şi cei care nu cunosc decât o limbă.

Până la urmă ieşi la iveală că viața acolo nu era chiar atât de ieftină, bineînțeles că junele Bouše, intrat în gaşca feciorilor de jandarmi şi feroviari din localitate, vorbea ceheşte, iar în germană o mai scălda atunci când izbutea să se întâlnească pe coridorul îngust cu pistruiata Grete, fata gazdelor, care avea nişte sâni ce amenințau să-i spargă bluza subțire. Merişoare în anul acela nu prea se făcuseră şi, colac peste pupăză, pajiştile din împrejurimi, nu demult cosite, îi ofereau domnului Bouše, veşnic gutunărit, excelenta ocazie de a strănuta de moarte.

Singurul punct luminos în toată povestea îl constituia împrejurarea, cu totul nebănuită, că pentru blestematul acesta de guturai, stârnit şi mai mult de minunăția miresmei de fân cosit, unicul leac se dovedi a fi rachiul servit în cârciuma „Zur Forelle" de cârciumarul, care o mai rupea pe ceheşte şi căruia domnul Bouše îi spunea cu blândețe şi bunăvoință: Domnule Forel! Ei bine, acest bărbat nesuferit vindea ieftin un rachiu, făcut probabil din nişte buruieni excelente pentru vindecarea bolilor de stomac, dar care era şi un leac nemaipomenit pentru guturai.

Domnul Bouše îşi petrecea concediul plictisindu-se în lege. În principiu, considera orice concediu drept o prostie fără margini, căci, vorba ceea, pentru ca să plece

liniştit în concediu un inspector al secţiei de criminalistică ar trebui să intre în vacanţă toţi spărgătorii şi toţi borfaşii, şi ar trebui să mai plece la odihnă şi puşlamaua aceea de Krajcingr, care de curând s-a apucat de jefuitul trenurilor, şi multe alte poame bune ca el, pe scurt, ar trebui să ia vacanţă întreaga „garnizoană" a răufăcătorilor din Praga şi nu numai domnul Bouše, căci, în felul ăsta, peste trei săptămâni n-o să-şi mai recunoască propriul sector. Gândul la cele ce se puteau întâmpla la Praga în lipsa lui, îi tulbura bucuria zilelor de vară în această regiune deluroasă de frontieră.

În afară de asta, nu găsea aici nimic, dar absolut nimic interesant; discuţiile atât de îndrăgite, din cârciumile pragheze, care-i dezvăluiau întotdeauna atâtea lucruri preţioase, au dispărut aici cu desăvârşire. Aşa că nu-i rămâneau decât jandarmii din localitate, care însă nu-i ofereau nimic deosebit, pentru că singurul lucru mai important ce se petrecea aici era contrabanda, şi asta ţine de departamentul vămilor; se mai putea vorbi de răspândirea manifestelor naziste şi de tot felul de întruniri şi parăzi ale tineretului *henleinist* în ciorapi albi, dar toate astea nu constituiau nimic interesant pentru un criminalist. La gară a cunoscut trei feroviari, dar şeful de staţie era neamţ, şi apoi ce lucru deosebit îţi pot spune nişte feroviari dintr-o mică staţie aflată undeva la mama dracului şi unde – datorită unui capriciu de femeie – e silit să moară de plictiseală un încercat inspector de poliţie?

Şi totuşi în pădurea de la marginea satului, domnul Bouše a descoperit, în cele din urmă, o clădire interesantă; ceva ce aduce deopotrivă a castel dărăpănat şi a fermă părăginită; numai că, în afara unui lătrat de câine nu se auzea de acolo nici o altă manifestare de

vietate, iar pe zidul lung ce despărțea această misterioasă construcție de restul fermei, se putea citi o inscripție ştearsă de ploaie şi de vânt: *Maschinentischlerei,* deasupra căreia se vedea şi o firmă în limba cehă, adică: *Tâmplărie mecanică.*

Mai târziu, şeful de post, încercatul şi înțeleptul bărbat în uniformă, îi relată domnului Bouše că tâmplăria aceea mecanică nu era de fapt decât o întreprindere falimentară, dar asta e lesne de înțeles, căci dumnealor primiseră dispoziție ca afacerile lor să meargă cât mai prost, potrivit zicalei: cu cât mai prost, cu atât mai bine. Acum nu mai locuieşte acolo decât vechiul proprietar, un oarecare Poltz, iar acesta îl ține pe lângă el pe saşiul Sepl, şi numai din când în când mai angajează câțiva lucrători ca să fabrice bastoane.

— Bastoane? se minună domnul Bouše.

— Da, nici nu v-ar veni a crede ce articol grozav e. Un asemenea baston, cică ar fi o adevărată artă să-l faci. Pentru asta e nevoie de un lemn extra, iar lemnul ăsta trebuie băițuit, muiat şi prelucrat multă vreme, până se încovoaie. Eu unul nu mă pricep; noi, jandarmii, nu purtăm baston, ci sabie...

— Consilierului nostru îi place uneori să poarte un baston frumos, spuse cu nostalgie detectivul. Ştiți, e vorba de şeful meu, consilierul Vacátko; oare ce-o fi făcând acum când eu mă aflu în concediu!?

Ideea cu frumosul baston pe care ar putea să i-l aducă domnului consilier, nu-i mai ieşi apoi din minte. Şi domnul Bouše se cramponă de ea cu atâta îndârjire, ca şi când justificarea zilelor irosite aici fără niciun rost, ar fi constat tocmai în faptul că avea să ducă la Praga bastonul după care domnul consilier tânjeşte în zadar de atâta vreme: un baston negru, de promenadă, uşor şi elegant, aşa cum îl descrisese nu de mult consilierul

Vacátko într-o discuție. I se părea ciudat că la Praga nu puteai găsi în zilele noastre un baston ca lumea, dar moda asta e pe cale de dispariție, persoanele *şic* nu mai poartă baston, ci umbrelă-baston, şi, de bunăseamă, domnul consilier disprețuieşte umbrela-baston. Din discuția purtată cu domnul consilier a mai desprins ce deosebire e între un baston de promenadă şi cel noduros de toate zilele, între bastonul de bambus şi cel de abanos autentic. Şi nutrea speranța, că poate aici, unde nu se găseşte nimic de Doamne-ajută, s-ar putea să descopere, în atelierul cu pricina, un asemenea baston, pe care domnul consilier o să-l agite de probă, cu fireasca-i îndemânare, şi, aruncându-i domnului Bouše o privire plină de laudă, să spună ceva în sensul că ăsta e, într-adevăr, un baston cum scrie la carte...

Şi dintr-o dată ciudata clădire de la marginea satului începu să i se pară o aşezare mai puțin ciudată, ba, mai mult, până şi accentele şi căciulile de pe scriitura cehă încetară să-l mai scoată din sărite.

Spre sfârşitul concediului – după ce trase pe gât două pahare zdravene din rachiul tămăduitor al domnului Forel – detectivul Bouše o porni voiniceşte spre atelierul cu pricina.

Nu era uşor să pătrunzi acolo; poarta mare era închisă, iar când crăpă un pic portița alăturată, din spatele ei îşi arătă nasul un câine uriaş şi fioros. Domnul Bouše n-avea niciun chef să-l cunoască mai de aproape. Animalul lătră fără încetare până când, după un timp destul de îndelungat, în portiță îşi făcu apariția saşiul Sepl, mormăind, din nou, ceva de neînțeles. Detectivul arboră zâmbetul cel mai drăgălaş cu putință şi solicită o convorbire cu patronul întreprinderii. Aşa stând lucrurile, saşiul se rățoi la câine făcându-l să amuțească, după care o porni înainte spre a-l conduce

pe străin.

Ciudată curte, nimic de zis: iarba crescută până mai sus de brâu, nicăieri o scândură ca lumea, aşa cum s-ar cuveni într-un atelier de tâmplărie mecanică, nicăieri miros de lemn. Totul era învăluit aici într-o tăcere mohorâtă şi apăsătoare, iar dintr-un colţ al curţii se uita la străin dulăul – un dog cu pete negre şi albe – care nu mai putea de necaz că nu fusese lăsat să-l devoreze pe intrus.

Domnul Poltz binevoi să se obosească şi ieşi în faţa clădirii dominată de un balcon circular susţinut de nişte stâlpi vechi şi scorojiţi. Nu părea deloc binevoitor, dar cel puţin nu privea saşiu şi astfel domnul Bouše se încumetă să-i adreseze doleanţa sa. Începu prin a-i împărtăşi înţelegerea că aici nu-i magazin de desfacere, de vreme ce-i fabrică, insistând însă că e vorba de o excepţie, de un dar pentru însuşi consilierul superior de politie, de al cărui nume s-ar putea ca domnul Poltz să fi auzit...

— Pe mine nu mă-nteresează domnii de la poliţie, îl întrerupse domnul Poltz într-o cehă guturală cu accent nemţesc. Ce nevoie are un asemenea domn de baston? Pe câte ştiu, poliţaiul poartă baston de cauciuc, *nicht wahr?*

Domnul Bouše scoase un oftat. Îi explică pe scurt, că, într-adevăr poliţia are bastoane de cauciuc, dar că nici el, nici domnul consilier nu ţin de acest gen de poliţie, pentru că ei se ocupă de alte treburi, şi ar ajuta mai mult de-o grămadă să te prezinţi cu bastonul de cauciuc în faţa ucigaşilor sau a spărgătorilor; pe ăştia trebuie să-i iei cu o anumită isteţime, dacă ştie domnul fabricant ce vasăzică asta.

(Da, până acolo a trebuit să se coboare domnul Bouše încât îl făcu şi fabricant pe acest necioplit, dar iluzia

superbului baston izbutise să-i frângă caracterul).

Domnul „fabricant” Poltz rânji, vrând poate prin asta să sugereze că asemenea deosebiri lui nu-i spun nimic, deoarece *tschechische Polizei* e pentru el din principiu o instituție nesuferită, însă cu voce tare spuse că, într-adevăr, firma lui fabrică bastoane, dar nu le vinde cu amănuntul, iar în depozit nu are ceva deosebit, ce ar putea să intereseze.

Şi spunând acestea „fabricantul” se retrase puțin pe coridor. Domnul Bouše zări acolo un fel de stelaj cu bastoane din care patronul alese unul şi veni să i-l arate. Era un baston obişnuit, destul de urât, aşa cum poartă unchieşii atunci când merg prin pădure, ori măcelarii când mână vitele la abator.

— Ăsta v-ar conveni?

— Mie, să zicem că da, dar domnului consilier nu, răspunse detectivul.

Domnul Poltz făcea o mutră de parcă ar fi vrut cu bastonul acela să-l altoiască zdravăn pe oaspetele nepoftit dar, cine ştie, poate că nici n-avea un astfel de gând, ci aşa era el, fioros numai la vedere.

În timp ce părăsea „întreprinderea”, domnul Bouše mai cercetă o dată curtea şi cu acest prilej observă că din coşul înalt ce se ridica deasupra unei clădiri scunde ieşea fum; de bunăseamă ticăloşii ăştia fabrică, dar de vândut nu vând nimănui nimic, şi cu atât mai puțin unui ceh oarecare.

Uriaşul dog îl urmărea cu ochii săi sângeroşi, silindu-l pe vizitator să întindă bine pasul.

Ajuns afară, domnul Bouše băgă de seamă că dinspre clădirea amintită, înainta o linie îngustă de cale ferată, năpădită, ca mai toate pe-aici, de iarbă şi buruieni. Porni încet peste traversele şubrede, şi, mergând aşa, se trezi deodată la gară. Ehei, asta trebuie să fi fost o mare

întreprindere de vreme ce-şi transporta lemnăria de la gară cu mijloace proprii!

De la un feroviar cumsecade află că pe vechea linie se mai transportă şi acum nişte materiale, care sosesc din când în când în staţie. Atunci, saşiul Sepl vine cu o rablă de locomotivă, un fel de râşniţă veche, de care ataşează două vagoane mici, şi cum terenul spre hardughia lor coboară în pantă, nu se întâmplă niciodată să nu ajungă cu ele la destinaţie.

— Şi, cam ce crezi dumneata că transportă?

— Ei, asta nu mai ştiu, dar oricum ce altceva ar putea să care în butoaiele acelea, decât baiţ; se spune că pentru bastoane e nevoie de aşa ceva.

Domnul Bouše mormăi, admiţând că pentru bastoane, fără doar şi poate, dar nu şi pentru bâtele acelea urâte din care domnul Poltz, patronul întreprinderii, îi oferise şi lui una.

Aşa se face că domnul Bouše nu izbuti să transforme un concediu nereuşit într-un prilej de mare plăcere şi bucurie. Suferi ultimele zile degustând şi savurând cu sârguinţă rachiul tămăduitor în cârciuma „Zur Forelle", timp în care soţia sa, în ciuda recoltei proaste, apucă să facă atâtea borcane de dulceaţă, încât abia izbutiră să le ducă; în ceea ce priveşte progresele junelui Bouše la limba germană, lucrurile nu erau prea clare, dar în ciuda faptului Grete s-a uitat îndelung în urma lui în timp ce se îndepărtau, de unde se poate desprinde concluzia că măcar băiatul lor, înalt şi uscăţiv, s-a ales din această vacanţă cu o amintire frumoasă.

Când păşi pe coridorul întunecos al Direcţiei a patra şi trase în piept mirosul învechit al bătrânelor ziduri, domnul Bouše începu să se simtă iar în apele lui.

În biroul detectivilor, colegii apreciară aşa cum se cuvine avantajele rachiului tămăduitor adus de domnul

Bouše, şi până şi domnul consilier binevoi să bea un păhărel, ca apoi să clatine din cap în semn de aprobare.

— Credeam, domnule consilier, c-o să vă aduc alt fel de amintire, dar nu mi-a ieşit socoteala aşa cum îmi închipuisem eu. Acolo, oamenii nu sunt prea săritori!

Consilierul flutură din mână şi se retrase, iar detectivii se angajară într-o discuţie aprinsă, despre veşnica problemă germană. Bărbaţii aceştia încercaţi, pe care vederea unui cadavru nu-i impresiona câtuşi de puţin, erau totuşi îngroziţi de complicata situaţie politică.

Vara se apropia de sfârşit, veni toamna. În viaţa politică pragheză izbucni aşa-numitul scandal al alcoolului, şi domnii detectivi urmăreau cu interes lupta pentru majorarea preţurilor la acest articol de larg consum, cerută de partidul agrarienilor, care se străduia să demonstreze că fabricanţii de spirt din Cehia sunt o categorie socială grav afectată de politica preţurilor.

Domnul Brůžek bodogăni ceva în sensul că toţi agrarienii sunt nişte burtoşi îmbuibaţi, drept care, domnul doctor Soukup, tânărul şi proaspătul funcţionar de poliţie se simţi dator să explice, cum stau de fapt lucrurile cu amintitul produs. Pentru ca piaţa să fie aprovizionată cu spirt de uz casnic la preţul de două coroane, el trebuie supus unui proces de denaturare foarte costisitor, altminteri la acest preţ oamenii s-ar apuca să-l bea. În lumea haotică din zilele noastre, procesul de denaturare a spirtului e aproape mai costisitor decât producţia în sine, şi astfel, pentru asigurarea unui echilibru, băuturile spirtoase trebuie să fie vândute la un preţ cu mult mai ridicat.

Domnul Brůžek căzu de acord, admiţând că lucrurile sunt cât se poate de clare, întrucât, după părerea sa, oamenii sunt o bandă de ticăloşi; el îşi aduce aminte – şi

desigur şi domnul Bouše – de povestea aceea de la Žižkov, începută cu o femeie care venise la cabinetul de urgenţă să-şi trateze un dinte şi deodată s-a apucat să strige îngrozită că nu mai vede. În primul moment medicii au crezut că face pe nebuna de frică, fiindcă e ştiut că femeile sunt în stare de orice, dar până la urmă, s-a dovedit că sărmana era oarbă de-a binelea, şi abia atunci au găsit cu cale să-i facă la iuţeală spălături stomacale şi să-i ia sânge. Nici nu se stârnise bine balamucul ăsta când poliţia din Žižkov a fost chemată în strada U Bulhara, unde, într-o casă particulară, fuseseră descoperite dintr-o dată trei cadavre ce zăceau de-a lungul unor mese pe care mai prisoseau resturile unui ospăţ de nuntă, vesel şi îmbelşugat.

Şi astfel, legând firele ca întotdeauna, poliţia constată că doamna, pe care începuse s-o doară dintele, fusese şi ea înainte cu o zi la nunta amintită, unde toţi mesenii se intoxicaseră cu alcool metilic; scăpaseră de acest necaz doar mirele şi mireasa deoarece ei nu băuseră, hotărâţi să se dedice altor plăceri, aşa cum le stă bine unor tineri căsătoriţi. În schimb amândoi socrii se duseră în lumea celor drepţi şi pe lângă ei şi un unchi; întâmplător tocmai acela care adusese cele cinci sticle de rachiu mai ieftin.

— Dacă lumea n-ar fi în halul ăsta de depravată, judecă domnul Brůžek, un rachiu de bună calitate ar putea să coste câteva coroane; dar vedeţi, oamenii sunt atât de decăzuţi încât ar bea până n-ar mai şti de ei; ce mai, omenirea s-a ticăloşit până acolo, încât are nevoie de supraveghere.

— Fiţi bucuros, domnule Brůžek interveni cu înţelepciune tânărul funcţionar – căci altfel ne-am pierde cu toţii pâinea.

Domnul Bouše nu participase prea activ la această

discuție, dar acasă, în timp ce zăcea tolănit sub plapumă, îşi aduse aminte că la cină mâncase un muşchi de vacă excelent, care fusese probabil atât de bun, fiindcă nevastă-sa îi pusese la el, drept garnitură, dulceață de merişoare proaspătă...

Şi astfel, mintea lui, pe cale să adoarmă, rătăci înapoi spre comuna aceea îndepărtată de la granița germană, şi ceva, ca un vierme parcă, începu să-i roadă creierul, un gând stăruitor, de-a dreptul obsedant, care nu-l mai lasă pe om în pace. De mult dormea domnul Bouše, dar gândurile continuau să-i roiască prin cap, în chip de vis, iar el, în această haotică dar în esență minunată visare, îşi amintea cu plăcere de colosalul rachiu din cârciuma „Zur Forelle".

A doua zi dimineața, când se trezi şi află din ziare că pentru ocrotirea fabricanților de spirt fusese votată în parlament o lege cu privire la amestecarea alcoolului cu benzina, îşi spuse în sinea lui, că se vor găsi, desigur, oameni care vor începe să bea benzină... Posomorât de această ştire porni spre birou. Nici el nu înțelegea de ce-i atât de intrigat; în definitiv ce-i pasă lui cine ce bea, căci, vorba ceea, în „garnizoana" delincvenților din Praga sunt şi nababi care beau eter.

Spre seară, îl trase de-o parte pe tânărul funcționar Soukup şi-i spuse:

— Domnule doctor, dacă am înțeles bine, în benzină n-o să se apuce să toarne spirt denaturat, pentru că denaturarea n-ar face decât să scumpească prețul de cost, n-am dreptate?

— Bineînțeles că aveți, domnule Bouše, îi răspunse tânărul doctor în ştiințe juridice. În prelucrarea industrială se foloseşte spirtul curat şi ieftin.

Detectivul amuți un timp, meditând intens, apoi spuse oftând:

— Vă mulţumesc, domnule doctor, vă mulţumesc respectuos, şi dacă doriţi vreodată să vedeţi un prostănac desăvârşit, demn de trimis la expoziţie, atunci uitaţi-vă la mine. Ei drăcia dracului, cum văd sunt un bou fără pereche, sau un înger nerod, cum ar spune băiatul nostru. Mintea mea e cam înceată, şi asta, în serviciul poliţiei, e tot ce poate fi mai prost!

Funcţionarul ar fi vrut mai întâi să-l întrebe de unde se adunase în el, aşa din senin, o autoapreciere atât de drastică, dar în cele din urmă preferă să tacă. Îşi dădu apoi seama că domnul Bouše cu greu i-ar fi putut răspunde, căci pornise pe coridorul nesfârşit, clătinând din cap, mirat parcă de propria sa persoană.

Când omul începe să aibă singur îndoieli asupra lui, înseamnă că ori şi-a pierdut minţile, ori, dimpotrivă, e foarte aproape de un anumit adevăr.

Sunt un neghiob, îşi repeta întruna în sinea lui detectivul Bouše, şi dacă domnul consilier ar afla ce mi s-a întâmplat şi-ar frânge mâinile de uimire. Da, sunt un neghiob, un neputincios... Fireşte, numai dacă în toată afacerea asta nu mă înşel cumva... Şi dacă mă înşel, tot un neghiob sunt, aşa că, oricum aş întoarce-o, pentru mine tot prost o să iasă. Şi nu pot vorbi cu nimeni despre povestea asta, să mă sfătuiesc cu cineva, pentru că în viaţă sunt anumite lucruri în care omul trebuie să pătrundă singur, chiar dacă presimte că-şi va frânge gâtul.

Gândurile sumbre, care-i tulburau mintea şi nu-l lăsau să doarmă, iar acasă făceau din el un bădăran necioplit ce se înfuria pe propria lui soţie, trebuiau cumva risipite. Pentru asta nu rămânea decât o singură cale:

Să plece din nou în satul acela idiot de munte, unde îşi petrecuse concediul de vară.

Sâmbătă după-amiază se urcă în tren, iar seara ajunse la destinație.

În gara pustie îl întâmpină unul din cunoscuții săi feroviari:

— Iar în concediu, domnule inspector? îl întrebă zgomotos.

— Nu, am venit doar să schimb şi eu o vorbă, mormăi domnul Bouše nemulțumit, trăgându-l pe limbut în biroul gării. Aici îl întrebă ce se mai aude, dacă *henleinişti*i îşi mai fac de cap, ca în cele din urmă să se intereseze dacă fabrica de bastoane mai lucrează.

— Cum să nu, mereu le soseşte aici nişte marfă şi tot saşiul acela de Sepl vine s-o ridice!

— Şi n-ați putea să-mi arătați şi mie, aşa, neoficial, foile acelea de transport? Ştiți, eu sunt cam curios din fire...

Feroviarul ținu să amintească, ce-i drept, că una ca asta nu se cade, dar dacă e vorba de domnul inspector, lucrurile se schimbă, şi-l pofti să se uite.

Drept care domnul Bouše se uită, ba, mai mult, în timp ce cerceta cu atenție foile de transport incriminate, îşi notă nişte cifre şi zâmbi satisfăcut.

Apoi îi spuse că se abate puțin pe la cârciumă să bea un păhărel din renumitul rachiu pentru stomac. Feroviarul îl aprobă, adăugând că această băutură era de altfel singurul lucru bun ce se mai putea găsi prin partea locului, şi cu asta îşi luară rămas bun. Numai că domnul Bouše nu porni spre cârciumă, ci o luă de-a lungul liniei ferate năpădită de buruieni, îndreptându-se spre misterioasa clădire.

Nu se grăbea, hotărârea lui era să aştepte, căci pentru intenția sa avea nevoie de adăpostul nopții.

De bună seamă, greşea, dar greşea cu buna ştiință. Potrivit legii ar fi trebuit să se ducă acum la postul de

jandarmi şi să anunţe acolo bănuielile pe care le împărtăşea. Mergând însă de unul singur pe traversele şubrede şi năpădite de iarbă ale vechii linii ferate, îşi asuma de la sine toată răspunderea. Dar atunci când omul se bate pentru o idee fixă ce-i aparţine numai lui, cu greu poate cere postului de jandarmi să-l ajute s-o lămurească. A doua greşeală comisă de domnul Bouše fu aceea că înainte de a porni în acţiune nu se uitase cum trebuie în jurul lui. Dacă ar fi procedat astfel, ar fi văzut că în spatele gării sta saşiul Sepl care-l urmărea cu cea mai mare atenţie.

În esenţă, planul detectivului era cât se poate de simplu. După lăsarea întunericului trebuia să pătrundă în misterioasa fabrică de bastoane, care deşi nu producea bastoane, comanda totuşi mari cantităţi de materii prime. Şi mai ştia domnul Bouše că fabrica era păzită cu străşnicie de câinele acela afurisit şi asta îl obliga la multă prudenţă. Câinele însă e ţinut afară, în curtea din faţă. De aceea el trebuie să pătrundă în fabrică prin grădina din spatele clădirii, cu alte cuvinte, exact din partea opusă celei prin care intrase în timpul verii.

Întunericul căzu cu repeziciune, zilele erau acum scurte şi se anunţa o noapte vântoasă de toamnă. În calea sa, detectivul nu întâlni nicio făptură vie, şi asta era cum nu se poate mai bine.

A doua presupunere a detectivului se dovedi a fi şi ea întemeiată: drumul prin grădină era practicabil, în măsura în care omul nu se sinchiseşte prea mult de gardul de ostreţe. Străbătu grădina prin bezna adâncă. În faţa lui se înălţau nişte clădiri întunecate, nicăieri nici umbră de lumină. S-ar putea ca sâmbăta să fie ziua cea mai potrivită, îşi spunea în sinea lui; te pomeneşti că în casa asta nu locuieşte nimeni... Fireşte, asta ar fi ideal!

Înaintând de-a lungul unui fel de hambar, din păcate închis cu lacăt, ajunse în dreptul clădirii propriu-zise. Avea zidurile groase, iar ferestrele mici erau prevăzute cu gratii: îşi pierdu aproape speranţa că ar putea pătrunde prin partea asta.

Se uită cu precauţie de după colţul clădirii şi se asigură că dulăul fioros nu era acolo. De altfel, înainte de a se sălta peste gardul grădinii avusese grijă să se înarmeze cu o bâtă zdravănă. Porni deci mai departe de-a lungul zidului şi deodată dădu de o portiţă. Apăsă pe clanţă, numai de încercare, şi spre marea sa surprindere portiţa se deschise numaidecât.

Domnul Bouše răsuflă uşurat. Asta zic şi eu noroc! Acum se pune întrebarea, unde dă această portiţă. Probabil că nu spre obiective importante, altminteri cu greu ar fi uitat ei s-o închidă. Dar, oricum, o scurtă incursiune în această lungă clădire de piatră i-ar putea furniza multe amănunte folositoare.

Intră cu băgare de seamă. Mirosul îmbâcsit de mucegai al coridorului îl izbi drept în nas, portiţa scârţâia nesuferit şi se deschidea anevoie. Cine ştie, s-ar putea ca, într-adevăr, cândva demult să fi uitat cineva s-o încuie şi a rămas aşa.

Detectivul avea asupra lui o mică lanternă de buzunar. O scoase şi o aprinse. Conul de lumină aluneca încet pe pereţi. Peste tot se vedeau pânze de păianjen legănându-se uşor în adierea slabă a aerului. Pardoseala de piatră era prăfuită, de bună seamă nu mai călcase nimeni pe aici de multă vreme.

Deodată, în bezna aceea adâncă, auzi în spatele lui un scârţâit strident.

Pe domnul Bouše îl trecură fiori de gheaţă. Portiţa se închisese singură! Să fi fost vântul? Se întoarse într-acolo. Portiţa era... încuiată!

Ei, drăcie, îşi spuse în şoaptă, asta s-ar putea să fie o întâmplare, după cum, la fel de bine, s-ar putea să nu fie! Te pomeneşti c-o fi o capcană? Zadarnic căută în uşă vreo clanţă de care să poată trage iar, în sus sau în jos. Uşa nu se clintea. Nu-i rămase decât să-şi continue drumul pe coridor. Acesta se termina în dreptul unei scări pe care se putea merge numai în sus. Uşa mare cu canaturi, de la etajul întâi, era deschisă. Pătrunse într-o încăpere spaţioasă; cândva trebuie să fi fost un salon de festivităţi; pe pereţi atârnau numeroase portrete vechi, şi totul arăta aici ca într-un vechi castel. Era limpede că nimeni nu locuia şi nimeni nu venea pe aici. Lumina lanternei era molatecă şi nici pe departe nu izbutea să lumineze totul, darmite să-i dea domnului Bouše sentimentul că ar fi stăpân pe situaţie.

Se apropie de o fereastră. Zări curtea, în fundul ei un gard de tufiş şi lângă el nişte butoaie. Şi mai zări ceva alb... Dogul! Alerga în voie pregătit parcă pentru eventualitatea în care cineva s-ar hotărî să sară pe fereastră şi să dispară prin curte.

De undeva se auzi un sunet scârţâitor. Paşi!?

Vântul izbi fereastra de perete. Domnul Bouše îşi simţi fruntea brobonită de sudoare.

Stinse lanterna şi se lipi de zid. Era însă singur în încăpere; numai chipurile morocănoase de pe tablourile în culori sumbre îl priveau de pe pereţi în bătaia stranie a lucirii nocturne care cădea aici prin geamurile înalte şi prăfuite. De bună seamă, afară tocmai răsărise luna.

O teamă înfiorătoare îi încleşta ceafa, nu îndrăznea să facă nicio mişcare şi zadarnic se străduia să se convingă singur: nu, nu-i niciun motiv de panică sau de îngrijorare, nu se întâmplă nimic deosebit. Trebuia doar să fi contat pe faptul că n-avea să se aştepte aici la o plimbare de agrement.

Ieşi din salonul mare într-o mică anticameră şi, spre mirarea lui, la lumina slabă a lanternei îi fu dat să constate că uşa anticamerei era deschisă spre o scară ce ducea în jos. Asta ar însemna că pe aici ar putea să ajungă la clădirea în care se află instalat atelierul, iar de acolo se poate ieşi în curte fără probleme. Nu venise totuşi aici ca să viziteze obiectele istorice ale acestei bătrâne hardughii şi nici încăperile mohorâte pe ai căror pereţi atârnau portretele strămbunilor. Îl interesa cu totul altceva. Scara înainta tot mai adânc, zidul de piatră din jur era tot mai jilav şi detectivul înţelese deodată că pătrundea într-o pivniţă. Începu să şovăie. Îşi dădea perfect de bine seama că se afla aici mult prea singur şi dacă, întâmplător, cineva ar închide din nou uşa în urma lui, nimeni n-ar trebui să descopere vreodată unde anume şi-a dat, fără niciun rost, obştescul sfârşit curiosul inspector Iosef Bouše de la secţia de criminalistică a poliţiei pragheze.

Aerul umed îl irita şi-l făcea să strănute – caraghioasă poveste în această tăcere fantomatică, în care nu se auzea decât târşitul paşilor săi tărăgănaţi, dar n-avu încotro, îşi înăbuşi strănutul cu mâneca hainei şi totuşi strănută cu putere, iar explozia aceasta avu darul să-l mai înveselească un pic.

Pe jos foşnea ceva, era parcă un zgomot de paşi mărunţi, însoţiţi de un fel de zgârieturi. Aprinse repede lanterna şi surprinse deodată nişte spinări linse de şobolani care fugeau de zor, speriaţi de lumină. Se cutremură.

Avea din nou senzaţia că nu se afla aici singur, că zgomotul acela nu era stârnit doar de forfota şobolanilor, ci pe undeva, cineva trecuse, totuşi, cu adevărat: în anumite momente i se părea că aude chiar o răsuflare, dar cine ştie, poate că nu era decât o închipuire.

Coborî totuşi încet, apropiindu-se tot mai mult de bezna aceea jilavă, căutând cu nerăbdare o uşă care să-l ducă undeva. La un moment dat scara făcea un cot. Domnul Bouše aprinse lanterna să-şi lumineze drumul, dar în aceeaşi clipă simţi ceva apăsându-i grumazul. Scoase un strigăt înăbuşit, de groază. În secunda următoare cineva îl izbi cu putere peste braţ şi lanterna îi scăpă din mână, prăvălindu-se pe scară în jos, iar în bezna ce-l învăluise simţi deodată cum îşi pierde echilibrul şi se duce şi el la vale rostogolindu-se după ea pe treptele de piatră. Era o cădere dureroasă, înspăimântătoare chiar, căci pretutindeni în jur nu sălăşluia decât întunericul şi tăcerea, şi numai sus în capul scării răsună în cele din urmă un hohot de râs netăinuit.

Se ducea de-a dura pe scări, se lovea de piatră dureros, şi totuşi, un lucru nu-i scăpa de loc din vedere: lanterna care zăcea în văgăuna de sub el şi nu înceta să răspândească lumină.

În sfârşit se întinse s-o ridice şi în clipa aceea simţi cum durerea chinuitoare de la rădăcina nasului se intensifică gata-gata să-l arunce în braţele leşinului; dar până la urmă izbuti să apuce lanterna şi încercă să se cațere înapoi pe scară, în ciuda faptului că era năuc de-a binelea. După un timp, îşi dădu seama ce anume se întâmplase: în locul cu pricina, unde o persoană tainică făcuse să-i zboare lanterna din mână, treptele scării erau rupte. Fusese deci înşfăcat de o mână omenească, râsul acela nu-l născocise el, aici mai fusese cineva.

Ajunse din nou pe coridor şi o luă înapoi; pe drumul pe care venise; dădu mai întâi de o uşă încuiată, apoi de alta, deschisă. Ieşi afară împleticindu-se şi o boare proaspătă îi mângâie obrazul. Era în curte!...

În celălalt capăt al curţii zări umbra albă a uriaşului

dog. Nu-i rămâne nimic mai bun de făcut decât să alerge cât mai repede spre gard. Şi o rupse la fugă.

În clipa aceea cineva aprinse lumina şi deodată întreaga curte deveni albă ca ziua, doar o umbră de om, întunecată, se foia pe acolo, însoţită din urmă de un câine uriaş. Totul era luminat acum, ca o scenă mare pe care se prezenta o hăituială hazlie.

Domnului Bouše nici prin minte nu-i trecu să încerce dacă poarta era descuiată; se apucă de gard şi cu un ultim efort se căţără pe el. Când se lăsă în partea cealaltă simţi că e la capătul puterilor. Miji ochii. Din spatele gardului câinele mârâia întunecat şi ameninţător. Detectivul se uită cu oarecare recunoştinţă la grilajul gros ce-l despărţea de fiara înfuriată. Un lichid dulceag şi lipicios îi năpădi deodată gura. Sânge, îşi spuse în sinea lui, şi îşi pierdu cunoştinţa.

— Ăsta nu trebuia să iasă teafăr de aici, îi spuse în clipa aceea saşiul Sepl patronului său, după ce urmăriseră de la o fereastră întunecată cumplita vânătoare.

— Asta ştiu şi eu, idiotule, îi răspunse domnul Poltz. Dar tu singur ai spus că l-ai văzut stând de vorbă cu feroviarul. Bănuiesc că l-a informat unde se duce, nu crezi? În felul ăsta e dincolo de gard, şi-o să-i treacă pofta să-şi mai vâre nasul acolo unde nu-i fierbe oala. S-a săturat până-n gât...

Numai că domnul Bouše avea totuşi o constituţie mai solidă, decât s-ar fi putut crede judecând după înfăţişarea sa de unchiaş. Nasul lui era ce-i drept, bine aranjat, dar nu de moarte şi peste puţin timp încercatul detectiv se puse din nou pe picioare. Îşi lipi batista de faţă şi, cu pas şovăielnic, porni spre sat. La postul de jandarmi trebuie să fie cineva de serviciu, îşi spunea în sinea lui.

Tânărul brigadier fu atât de uluit de apariția lui încât, înainte de toate se repezi să-şi cheme comandantul.

Între timp domnul Bouše se spălă la lavoar şi îşi lipi pe nas un plasture de toată frumusețea. Când sosi şeful de post, îl întâmpină cu un aer de vinovăție.

— Am făcut o mare tâmpenie, domnule şef. Nu, nu, să nu-mi spuneți nimic, aşa a fost să fie, altfel nu se putea. Am vrut mai întâi să fiu singur. Autorizație de percheziție n-aveam, deci nu era nimic de făcut...

— Întotdeauna e ceva de făcut! îl întrerupse şeful de post, pufnind pe nas. Mergem acolo imediat, eu n-am nevoie de nicio autorizație, pentru că aici e veşnic deschisă povestea cu manifestele împotriva statului. Îndată începe să se crape de ziuă. Cred că ar fi bine să plecăm chiar acum. Fireşte numai dacă nu doriți cumva să vă întindeți puțin.

— Nici gând de aşa ceva, mai cu seamă dacă brigadierul dumneavoastră îmi face o cafea pe cinste, spuse domnul Bouše, pe un ton aproape vesel. Dar să ştiți că manifestele puteți să vi le scoateți din cap, ținu el să precizeze. Acolo e vorba de spirt.

— Spirt? se minună şeful de post, holbând ochii cât cepele.

Detectivul răsfoi prin carnetul său de însemnări, apoi reluă:

— Abia azi am notat aici, ceea ce ar fi trebuit să notez încă de astă vară. Livrările de materie primă pentru aşa-zisa tâmplărie mecanică. Uitați-vă: acum două luni şase hectolitri, luna trecută opt, iar luna asta zece butoaie! Şi numai spirt. Furnizor: Fabrica de spirt din Krásné Březno nad Labem, poftim, aici scrie şi pe nemțeşte: Schönpriessen an der Elbe.

— Şi cum, de spirtul ăsta n-au nevoie pentru... fabricație?

— Ba da, bineînțeles, că au nevoie, dar cel mult de un hectolitru pe lună! Cel mult! Dumnealor însă nu fabrică acolo de multă vreme niciun fel de bastoane... Asta ar fi trebuit să-mi dea prin minte mai demult, dar, ce să-i faci, mintea mea nu judecă întotdeauna aşa cum s-ar cuveni. Ştiți, domnule plutonier major, eu mi-am dat seama de cum am ajuns la Praga că sunt un mare nătărău, şi mi-am zis să viu înapoi să-mi îndrept greşeala. Numai că, vedeți, aici am săvârşit o nouă prostie, şi, făcându-le jocul ticălos am căzut în capcană. M-au hăituit ce-i drept, de-au scos şi sufletul din mine, dar, de fapt, în felul ăsta s-au dat de gol. Căci, vorba ceea, dacă n-ar fi fost nimic în joc, nu văd de ce mi-ar fi pregătit o asemenea primire!??

Maşina jandarmeriei sosi la fața locului în revărsatul zorilor şi, trezit din somn, domnul Poltz era foarte mahmur. Nu pricepea despre ce-i vorba, nu pricepea ce caută aici domnul cu plasture pe nas, nimic nu pricepea.

— Acolo am fost, nu-i nimic interesant, spuse domnul Bouše în timp ce Poltz voia să-i conducă pe coridor. Deschideți uşa care dă în atelier.

Patronul o deschise, continuând totuşi să facă o mutră cât se poate de nevinovată şi de nedumerită.

Câteva mese de tâmplărie scoase din uz şi praf cu duiumul era tot ce se putea vedea în această încăpere.

— Aici fabricați bastoanele? întrebă domnul Bouše cu ironie. Vă amintiți că am vrut şi eu să cumpăr unul?

— Nu-mi amintesc, mormăi domnul Poltz şi abia în clipa aceea se mai trezi un pic: O să mă plâng autorităților. N-aveți autorizație de percheziție.

— Noi nu facem percheziție, ci căutăm doar o făbricuță secretă de rachiu, asta-i tot, îi răspunse detectivul, calm.

Şi, deodată, se opinti cu toată forţa într-o uşă ce dădea dintr-un colţ al atelierului, undeva, nu se ştie unde. Domnul Poltz ar fi vrut să se repeadă la el, dar pe de-o parte era prea târziu, iar pe de alta tânărul brigadier îl şi înşfăcase cu destulă asprime, şi-l ţinea lipit de perete.

Uşa cedă trosnind. Încăperea în care dădu buzna domnul Bouše nu era prea utilată, de fapt pentru producţia de rachiu din alcool de bună calitate, nici nu-i nevoie de prea multe. Mirosul însă trăda că încercatul detectiv nu se înşelase. Se aflau la locul cu pricina.

Un fel de umbră ţâşni pe fereastră afară, şi în clipa următoare se auzi un bubuit metalic.

— Butoaiele cu spirt sunt bineînţeles în curte! le spuse domnul Bouše jandarmilor. Iar cel care a luat-o la sănătoasa era saşiul Sepl.

— Nu-i nimic, punem noi mâna pe el, mârâi şeful de post. Ei, ce ziceţi, domnule Poltz, de data asta nu v-a mai mers, aţi avut ghinion! Destul ne-aţi dus de nas! Acum însă vi s-a înfundat.

Domnul Bouše însă nu mai intenţiona să piardă vremea de pomană, voia cu orice preţ să vadă de la fereastra pe care fugise Sepl, unde era acesta, dar în clipa aceea în spatele geamului fulgeră o flacără albastră, care străluminâ hambarul învecinat.

Domnul Poltz strânse capul între umeri şi se întoarse într-o parte. A înţeles că devotatul Sepl încerca să salveze ce se mai putea.

— Repede! strigă detectivul, dar era prea târziu. Câteva explozii răsunară una după alta cu o repeziciune uimitoare.

Ochiurile de geam din ferestrele atelierului zburară în aer spulberându-se, iar jandarmii, cu domnul Poltz cu tot, se văzură nevoiţi să se retragă iute în siguranţă.

De afară, printre trosnetele pârâitoare ale incendiului se auzi deodată un urlet înfiorător, apoi acoperişul hambarului se prăbuşi în flăcări, şi flăcările începură să cuprindă atelierul.

— Păcat de câinele ăla domnule Poltz, aruncă, furios, şeful de post.

— Dar şi mai păcat de şasiul Sepl, interveni detectivul Bouše, suspinând. A rămas şi el acolo, şi fără niciun rost! Căci, vorba ceea, văzusem şi aşa destul!

Ar fi fost zadarnic să încerci să stingi ceva; în cele din urmă jandarmii, domnul Bouše şi arestatul Poltz scoaseră din casă doar lucrurile cele mai necesare. În haosul acela, detectivul descoperi un stelaj cu mostre de bastoane. Era într-adevăr o colecţie frumoasă, şi acum el însuşi le azvârli în curte.

Casa arse în cea mai mare parte, căci spirtul fusese mult prea mult, iar pompierii sosiră, ca de obicei, mult prea târziu. Dar pe meleagurile acestea pustii şi părăsite, pierderea nu însemna cine ştie ce.

— Domnule inspector, i se adresă cu admiraţie şeful de post detectivului Bouše, în timp ce se îndepărtau de locul incendiului, spuneţi-mi, de fapt cum aţi dibuit toată povestea asta?

— Întâmplător, bineînţeles. Dar un pic şi datorită faptului că mi-e drag consilierul nostru, şi pentru că mi-a plăcut atât de mult rachiul acela tămăduitor, care se vinde atât de ieftin în cârciuma din localitate. Da, acum însă bănuiesc că n-o să mai fie aşa de ieftin. La drept vorbind e păcat, dar vorba ceea, justiţia îşi are căile ei şi n-ai ce-i face, cum obişnuieşte să spună consilierul nostru.

Domnul Bouše privi spre cele câteva bastoane ce zăceau pe jos aruncate în neştire. Cele mai multe erau rupte în două de roţile pompei de incendiu, care

trecuseră peste ele, doar unul mai era întreg şi nespus de frumos.

Detectivul îl ridică:

— Ce-aţi zice dacă l-aş lua, domnule şef de post? Ştiţi, dacă ne gândim bine sunt răniţi şi, cine ştie, s-ar putea să am nevoie de un sprijin.

— Da bineînţeles, se grăbi să-i răspundă jandarmul. Şi ne abatem niţel şi pe la cârciumă, nu? Căci, vorba ceea, ar fi păcat ca restul acela să ni-l bea străinii!

În ziua următoare, la direcţia poliţiei, detectivul Bouše îi înmânã solemn bastonul şefului său.

— Dumneata ai înnebunit, domnule Bouše, i se adresă consilierul cu amabilă asprime. Ce-i drept, frumos exemplar, un adevărat *Spaţirştoc*[1], dar povestea asta putea să se sfârşească mult mai rău decât cu un nas stâlcit! Ai greşit!

— Uneori omul e dator să facă o nouă greşeală, dacă vrea s-o repare pe cea veche, replică detectivul Bouše, şi-i trase un strănut pe cinste. Precum binevoiţi a vedea, nasul a început iar să mă slujească, în ciuda faptului că-i lipit cu plasture.

Şi aşa se face, că până la urmă, din concediul cu pricina fiecare s-a ales cu ceva: domnul Poltz cu cinci ani de puşcărie, detectivul Bouše cu o cicatrice pe nas, iar consilierul Vacátko cu un frumos baston de promenadă.

Justiţia îşi are, într-adevăr, căile ei.

[1] Baston de promenadă (lb. germ.)

(2)
BĂILE DE SOARE

sunt binefăcătoare
pentru piele şi nervi
şi alină durerile reumatice;
dar de îndată ce în
clădirea lor e găsit
un cadavru,
până şi razele tămăduitoare
ale soarelui împroşcă umbre primejdioase.

Moarta fusese găsită la orele înaintate ale zilei şi abia după aceea se repeziră să anunţe cazul la comisariat; a mai durat un timp până să vină poliţia, care la rândul ei chemase secţia de criminalistică, şi până să ajungă, domnii detectivi la capătul liniei douăzeci şi unu, şi până să mai urce şi povârnişul împădurit, presărat cu vile şi grădini, se lăsase întunericul.

Ei bine, prin această beznă umblau acum, împleticindu-se, domnii Mrázek şi Brůžek, înjurând şi blestemând pe înfundate, căci povestea asta nu era deloc pe placul lor. Amândoi duceau câţiva anişori în cârcă şi niciunul nu dorea să-şi istovească puterile bătând nişte locuri pe unde nu puseseră piciorul în viaţa lor.

— Ce mai, în pustietatea asta măturată de vânturi, omorul e obligatoriu, spunea domnul Mrázek ori de câte

ori se oprea la câte un cot de drum ca să-şi mai tragă un pic sufletul.

— Omorul ca omorul, poate nici nu-i obligatoriu, dar damblaua nu se poate să nu-l lovească pe om când urcă această pantă, îl corectă la un moment dat, cu gravitate, domnul Brůžek.

— Aşa-i tot raionul nostru, ţinu să precizeze poliţistul de la comisariatul circumscripţiei în cauză, cu evidentă mândrie în glas; îl ungea la inimă faptul că domnii de la secţia de criminalistică gustă şi ei o dată din amarul pe care e nevoit să-l înghită un gardian de rând până să-i mijească speranţa la o avansare neînsemnată. Desigur, ar fi fost mai comod pentru dumneavoastră dacă aţi fi mers cu tramvaiul până la Krč şi de-acolo în sus, spre Lhotka, dar era niţel cam peste mână. Ăsta e un cartier nobil domnilor, pe aici oamenii au maşină mică.

În sinea lor, detectivii îşi spuneau că şi ei au maşină mică, numai că luxul de a o folosi nu şi-l pot permite decât atunci când sunt însoţiţi de domnul consilier. Când li se comunicase cazul era târziu şi domnul Brůžek hotărâse să nu mai tulbure liniştea bătrânului şef, cine ştie, s-ar putea să fie un caz cât se poate de banal, şi e mai bine să meargă ei înainte să vadă despre ce-i vorba.

În sfârşit, ajunseră pe culmea dealului şi deodată întunericul deveni mai rar. Părăsiră drumul îngust ce lega, de bună seamă, intrările tuturor grădinilor şi vilelor, şi se treziră în faţa unei porţi înalte de fier, prin care, aşa cum se menţionează de obicei în procesele verbale, se pătrundea spre locul crimei.

Era o vilă nouă, cu o înfăţişare stranie, acoperită de o uriaşă cupolă de sticlă ce strălucea la lumina lunii.

— Ăsta-i un observator astronomic, nu-i aşa? spuse domnul Mrázek, cu aerul omului iniţiat.

— Nu, acestea-s băile Soarele-dătător-de-sănătate.

— Cum? ripostă intrigat detectivul.

— Aşa le spune, reluă calm gardianul, şi se grăbi să deschidă poarta.

— O crimă la baia de soare, mormăi domnul Brůžek.

— Ce-o să se mai minuneze mâine domnul consilier!

Deocamdată însă se minunau domnii detectivi. Gardieni erau aici cu nemiluita. Pentru comisariatul unui cartier, aflat la marginea capitalei, omorul e un mare eveniment; aşa se face că veniseră aici toţi acei care fuseseră de serviciu în ziua respectivă.

Detectivii intrară mai întâi într-o hală rotundă şi ciudată, cu multe uşi de jur-împrejur; de aici, gardianul îi conduse la etajul întâi, sub cupola aceea de sticlă pe care era aprins un singur bec ce-şi arunca lumina palidă peste două şiruri de paturi, despărţite între ele de un perete din scândură subţire. La capătul unuia dintre şiruri, pe un pat îngust, zăcea un trup omenesc acoperit cu un cearşaf.

Într-un colţ al spaţioasei încăperi stăteau doi oameni îmbrăcaţi în halate albe, un bărbat şi o femeie, zdruncinaţi de cele întâmplate, care aşteptau cu înfrigurare să vadă ce miracol aveau să săvârşească domnii cu gambetă neagră.

Numai că în intenţia celor doi detectivi nu era să facă niciun fel de miracol. Veniseră pur şi simplu să vadă cum stau lucrurile, pentru a-i putea prezenta dimineaţa un raport amănunţit şefului lor. Şi unul şi celalt nutreau într-un colţ al inimii o speranţă firavă, pe care bineînţeles nu şi-o împărtăşeau: anume, că ar fi grozav dacă o dată cu raportul i-ar putea comunica şefului, aşa, ca într-o doară, că ucigaşul a fost găsit, şi la porunca domnului consilier, poate fi adus oricând... Asta ar fi o lovitură nemaipomenită şi amândoi se gândeau la ea cu înverşunare, în ciuda faptului că

arborau un aer liniştit.

— Sunt sergentul major Trâmbiță, tună deodată o voce puternică în spatele lor, şi cei doi tresăriră. Raportez că domnul Šulc, patronul băii, aici de față, ne-a chemat să ne spună că au găsit aici o femeie moartă, iar doamna Šulcová, patroana băii, aici de față, ne-a confirmat că azi la orele şase seara, când de obicei baia se închide, pe una din sofale cineva nu se ridicase, iar dumneaei, adică patroana Šulcová, aici de față, acolo în colțul încăperii, s-a dus să vadă mai de aproape şi... Şi restul o să vă spună dumneaei personal. Patroană Šulcová, apropiați-vă!

Doamna în halat alb suspină zgomotos şi la chemarea aceasta atât de gravă şi atât de solemnă, înaintă cu pas tremurător spre mijlocul uriaşei încăperi.

Domnii Brůžek şi Mrázek îi mulțumiră bravului sergent-major clătinând doar din cap şi preferară să vadă mai întâi cadavrul.

Era o femeie între două vârste, cu o față destul de frumoasă; părea că doarme; numai pe frunte avea o rană mică, rotundă, puțin însângerată.

Un tânăr medic din cartier, care venise să constate decesul, se făcu auzit cu sfială:

— Doctorul dumneavoastră o să vă explice, fără îndoială, mai bine; ceea ce pot eu să vă spun e că doamna în cauză e moartă de câteva ceasuri. Niciodată n-aş fi crezut că o perforație de proiectil poate provoca o rană atât de curată.

— Într-adevăr, frumoasă rană, încuviință domnul Mrázek. Numai că aici nu-i vorba de o perforație...

Şi se grăbi să ridice, cu băgare de seamă, capul decedatei. Perna era curată, fără nicio pată de sânge; glonțul nu străpunsese craniul ca să iasă prin ceafă.

Domnul Brůžek se întoarse să vadă unde ar fi putut

să stea făptaşul. Probabil în spatele peretelui de scândură ce înjumătăţea spaţioasa încăpere rotundă, despărţind astfel secţia bărbaţi de secţia femei. A tras, fără doar şi poate, peste paravanul de scândură, ceea ce înseamnă că a stat în picioare pe sofaua din partea cealaltă. Fără voia lui, detectivul se uită ceva mai sus, dar acolo nu mai era decât sticla cupolei, în spatele căreia apăruseră primele stele.

— Mda, ia să vedem noi cum s-au petrecut lucrurile. Când aţi auzit focul de armă doamnă... hm... Šulcová? întreba detectivul Mrázek.

— Eu, mă rog frumos, n-am auzit nimic, răspunse femeia încet, dar categoric. Ştiţi, eu nu stau tot timpul aici.

— Dar soţul dumneavoastră?

— Nici eu n-am auzit nimic, mormăi bărbatul, de undeva dintr-o parte a încăperii.

— Aşadar, nici dumneavoastră n-aţi fost aici tot timpul... Bun... Atunci cine a auzit focul de armă?

Se aşternu o tăcere adâncă.

— Cineva a trebuit totuşi să-l audă, nu? repetă întrebarea detectivul. Dacă nu mă înşel se aflau aici nişte oameni...

Şi din nou o tăcere şi mai adâncă.

— Probabil că nimeni n-a auzit nimic, mormăi din nou patronul.

Domnul Mrázek îşi roti privirea în jurul lui.

— Unde era sofaua? Exact în locul unde se află acum? se adresă el patroanei.

— Da, răspunse femeia.

— Şi de ce mă rog nu era aliniată cu celelalte?

— Era! ripostă cu fermitate patroana.

— Dar acum nu e! Cine a mişcat-o?

— Probabil atunci când am încercat s-o ridicăm,

mormăi pentru a treia oară soțul din colțul său.

— Cum? Dumneavoastră ați ridicat-o? De ce? Te pomenești că ați și dus-o ceva mai încolo, nu-i așa? interveni domnul Brůžek.

— Mai întâi, ca să zic așa, am vrut s-o trezim, adică eu, începu să povestească băieșița; dar văzând că nu se mișcă i-am tras de pe față cearșaful... În clipa aceea, Dumnezeule Hristoase, parcă ar fi dat trăsnetul în mine!

— Un moment, spuneați că avea fața acoperită... De ce?

— Așa fac unii pacienți, să se ferească de soare. Dumneaei nu era decât puțin acoperită...

Domnul Mrázek apucă de un colț al cearșafului: era găurit.

— Arătați-ne, întocmai, cum stătea cearșaful.

Băieșița se apropie de moartă cu groază în ochi. Încercă să-i pună cearșaful pe față dar mâna îi tremura de spaimă.

— În afară de această doamnă, cine a mai fost aici?

— Azi a fost multă lume, rosti cu o voce dogită băiașul. Spre seară, bineînțeles, s-a mai împuținat. Doamna a venit... știți pe doamna asta noi o cunoaștem de mai multă vreme, doamna Wintrová e de câteva luni clienta noastră permanentă... Adică... era... Deci, dumneaei a venit pe la două după-amiază și, mă rog, s-a întins la soare... Pe urmă, s-a dus o dată jos în camera de odihnă, asta știu precis, și după un timp s-a întors aici... știți, aici e foarte cald, și din când în când doamnele și domnii se duc să se întindă puțin la răcoare... Și cum vă spuneam, a venit înapoi și n-a mai plecat... O fi adormit.

— Pe vecie, îl completă domnul Brůžek, înnegurându-se la față.

Domnul Mrázek își înălță privirea:

— Aşadar, niciunul dintre dumneavoastră n-a auzit împuşcătura!... Şi totuşi, femeia asta a fost împuşcată aici, în această încăpere... Nu vi se pare ciudat? Nu? Mie însă mi se pare ciudat. Şi încă foarte ciudat!

Şi din nou se aşternu tăcerea sub misterioasa cupolă de sticlă, şi toată lumea se uita atent la cei doi în halat alb.

— Cine a mai fost aici în afară de... moartă? Să ne daţi o listă exactă a tuturor acelor care au fost aici. Aţi înţeles?

Băieşiţa dădu din cap aprobator, dar soţul ei se grăbi să intervină bodogănind:

— Da ce, parcă îi cunoaştem pe toţi?

— Undeva trebuie să aveţi trecut numele lor, nu?

— Unde să le avem? Aţi mai auzit dumneavoastră vreodată să se înscrie numele oamenilor, atunci când se duc, de pildă, la bazinul de înot? La fel e şi la băile de soare... Pe unii îi cunoaştem, pe alţii nu... Aici vine cine vrea...

Detectivii făcură un scurt schimb de priviri. Ehei, aşa cum stau lucrurile aici, se pare că nu vor avea prilejul să-i prezinte domnului consilier raportul cu privire la săvârşirea crimei şi totodată să i-l servească şi pe făptaş. Nu, nu, situaţia e mult mai complicată decât îşi închipuiseră ei. Toată baia asta e, într-un fel, ciudată... Ca să nu mai vorbim de cei doi în halat alb!

Domnul Mrázek se duse repede să telefoneze. Nu era nimic de făcut, trebuia chemat medicul legist, fotograful, ce mai, toată echipa de serviciu a secţiei de criminalistică; domnul Brůžek poate să stea de vorbă cu băieşiţa, între timp el îşi va nota numele clienţilor de care băiaşul îşi aduce aminte că au fost aici în această după-amiază. Va fi desigur o treabă anevoioasă şi de lungă durată.

Când târziu, după miezul nopții, cei doi detectivi părăseau misterioasa clădire a băilor de soare şi se poticneau de rădăcinile copacilor, rătăcind printre gardurile vilelor şi grădinilor de pe povârnişul împădurit ce domină cartierul Podolí, domnul Brůžek spuse oftând:

— Cum văd, pe bătrân, ce-i drept, n-o să trebuiască să-l trezim, dar nici mâine dimineață n-o să-i spunem mare lucru.

Domnul Mrázek, pe care colac peste pupăză îl mai strângeau şi pantofii, adăugă cu întristare:

— Da, băiete, adevărul e că ni se cam urcase la cap!

Şi tăceau amândoi, meditând adânc, fiindcă-şi dădeau seama că şi unul şi celălalt avuseseră de fapt aceeaşi intenție: să i-l aducă domnului consilier pe ucigaş „aport”, ca pe un iepure vânat la iuțeală.

Constataseră, în afară de orice îndoială, doar numele şi pronumele moartei, apoi ciudata împrejurare că nimeni din personalul băii nu auzise nimic, acelaşi lucru fiind de bună seamă valabil şi pentru clienții din ziua respectivă; de asemenea faptul că femeia fusese ucisă cu un foc de armă drept în frunte, şi că dintre persoanele ce se aflaseră în ziua aceea la băile de soare, pot fi găsite deocamdată doar patru, ale căror nume şi adrese aproximative le cunoştea băiaşul. Mai constataseră în plus, că sofaua pe care zăcea cadavrul fusese mutată de la locul ei şi, abia după un şir întreg de tocmeli îndelungate au izbutit s-o plaseze, chipurile, la locul ei, aşa cum se aflase inițial. Şi celelalte sofale fuseseră mişcate, băieşița afirmând că se prăbuşise peste ele de atâta groază, în clipa în care a găsit-o pe doamna Wintrová moartă, dovedind acest lucru cu o vânătaie mare pe picior.

Nu încape nicio îndoială că asasinul şi-a împuşcat

victima în încăpere, căci părea cu neputință s-o fi adus acolo gata moartă. Unicul moment în care omorul putea fi comis a fost probabil atunci când toți clienții plecaseră şi ea rămăsese acolo singură. Fireşte, în măsura în care, la plecarea oaspeților, mai era încă în viață...

După ce lămuriră toate astea împreună, domnul Brůžek declară solemn că se duce la o ciorbă de burtă matinală, căci nu mai avea niciun rost să meargă acasă să se culce, ca să nu mai vorbim de faptul că, probabil, somnul nici nu s-ar mai fi lipit de el. Până şi un copil de țâță îşi poate da seama, că, la un loc, nu aflaseră mai nimic. Iar domnul consilier nu-i un copil de țâță.

Domnul Mrázek aprobă cu entuziasm intenția colegului său şi, înainte de ciorbă, trase pe gât un rom mare, căci precum se ştie, alcoolul face mintea mai ageră. După aceea, ținu să sublinieze că încă nu-i totul pierdut, deoarece întunericul îi împiedicase să cerceteze lucrurile aşa cum s-ar fi cuvenit. De pildă, nu ştiu încă nimic despre doamna Wintrová şi de aceea nici n-au cum să bănuiască cine anume ar putea fi interesat de moartea ei.

— E greu al dracului să anchetezi un caz numai aşa de mântuiala, şi ucigaşul să-ți pice pleaşcă în mână. Ce mai, asta-i situația, băiete. Chilipirul nu-i de noi. Până nu ne scoatem sufletul umblând, nu aflăm nimic.

Drept care, mai traseră câte un rom, apoi se duseră la direcție să întocmească raportul pentru domnul consilier. Dimineața devreme, domnul Mrázek porni în căutarea adreselor indicate de patroana băii, iar domnul Brůžek se întoarse la vila cu pricina, pentru a încerca să găsească pe lumină de zi acel capăt de fir de care ar fi putut eventual să tragă. Mrázek îl lua cu el pe colegul Bouše şi se îndreptară mai întâi spre locuința domnului Winter. Le deschise un domn somnoros care-şi trase la

iuțeală peste cămaşa de noapte un halat de casă; avea fața mototolită, iar privirea lui era tulbure şi împrăştiată. Părea că adormise abia spre dimineață.

După ce domnii detectivi îşi întoarseră reverul hainei, domnul Winter clătină din cap:

— Da, am înțeles, ați venit din pricina soției mele, nu-i aşa?

Domnul Mrázek începu să adulmece bănuitor:

— Cum? Dumneavoastră ştiți?

— Tocmai că nu ştiu, răspunse domnul Winter şi le făcu semn să pătrundă în casă. Îi conduse într-o cameră de oaspeți, cu un bufet mare, de pe vremuri, şi îi pofti să ia loc pe canapeaua cu spetează îmbrăcată în catifea.

— Nu ştiu de ea, dar îmi închipui... reluă amfitrionul, petrecându-şi mâna peste față, cu un aer obosit.

— Ce vă închipuiți? întrebă la obiect domnul Mrázek. La orice s-ar fi aşteptat detectivul, dar în niciun caz la calmul cu care vorbea acest om despre soția sa moartă. În acest timp domnul Bouše îşi arunca ochii prin odaie.

— Îmi închipui că a fugit, răspunse liniştit domnul Winter.

— Cum? izbucni detectivul, uluit. Cine a fugit? Soția dumneavoastră?

— Fireşte că soția mea. La drept vorbind mă şi aşteptam la acest lucru.

— Avea, ca să zic aşa, vreun motiv?

— Bineînțeles că nu. Dar a înnebunit. Ca să fie clar, e nebună după altul.

Domnul Bouše se ridică de pe scaun, şi începu să umble agitat, în timp ce stăpânul casei îl urmărea cu duşmănie.

— Care-i odaia soției sau... dormitorul dumneavoastră?

— Ce doriți să vedeți acolo?

— Nimic, decât să ne uităm, atâta tot. Poate găsim ceva care... hm... ar confirma... ca să zic aşa, spusele dumneavoastră.

Domnul Winter îşi pierdu, vizibil, siguranța de sine şi se ridică în picioare:

— E mare dezordine acolo... Am încercat să adorm şi...

— Aţi reuşit? îl întrebă, compătimitor, detectivul Mrázek. Luați loc, vă rog, colegul se duce singur să se uite. Spune-ți-mi, soția v-a lăsat vreun mesaj?

— Nu mi-a lăsat nimic. Dar ieri n-a dat deloc pe-acasă. Aşa că... e limpede.

— Şi unde credeți că a fugit? La părinți, cum fac de obicei cucoanele?

— N-are părinți. Cred că, pur şi simplu, a fugit... şi atâta tot. De altfel, voia să divorțeze de mine...

— Pentru cine?

— Ei, dacă aş şti! L-aş...

— Ce profesiune aveți?

— Sunt reprezentantul firmei Singer – maşini de cusut...

— Asta e o profesiune paşnică, spuse domnul Mrázek, încercând să-i zâmbească întristatului şi mâniosului soț.

Domnul Bouše se întoarse din dormitor aducând cu el un vraf de hârtii.

Stăpânul casei roşi:

— Cum ați dat de ele?

— Ei, obişnuința... Vasăzică, eraţi în corespondență cu soția dumneavoastră...

— Da, nu vorbeam, şi de aceea ne scriam.

— Remarcabil procedeu. Mulți soți v-ar invidia pentru asta, spuse detectivul Bouše, dintr-o convingere profundă.

— Da... într-adevăr... soția mea a înnebunit. Închipuiți-vă că povestea asta ține de vreo jumătate de an sau cam așa ceva. Dintr-o dată parcă s-ar fi schimbat, şi nici nu mi-a ascuns faptul că inima ei aparține de-acum încolo altuia. Am crezut că-mi pierd mințile. Am încercat s-o iau cu binele...

— Dar şi cu răul, îl completă domnul Mrázek, cu serviabilitate.

— Nu mi-am permis niciun act de violență, deşi socotesc că, în cazul meu, bărbatul ar fi trebuit... Şi domnul Winter strânse pumnii cu atâta putere de i se albiră degetele la încheieturi. Părea să fie un om aprig la mânie.

— Unde ați fost ieri? aruncă deodată domnul Bouše, ca din puşcă.

— Unde să fi fost? se minună interogatul. Într-o călătorie de afaceri.

— Şi astăzi de ce nu sunteți?

— Pentru că la noi nu se pleacă în fiecare zi. Şi în afară de asta am aşteptat-o şi, văzând că nu vine... Ştiți, am avut o noapte îngrozitoare, spre dimineața abia, am înțeles că nu se mai întoarce... Vă dați seama că n-am mai fost în stare să plec să vând maşini de cusut într-o asemenea situație. Ca să vinzi maşini de cusut e nevoie de linişte şi concentrare.

— Domnule Winter, vă rog să vă îmbrăcați şi să mergeți cu noi la direcția poliției ca să întocmim un proces-verbal.

Stăpânul casei se ridică de pe scaun, făcu o uşoară plecăciune, apoi se retrase în dormitor.

Domnul Mrázek, postat în pragul uşii întredeschise, întreținea cu el o conversație obişnuită. Îl întrebă cum merg afacerile, afirmând că după felul cum arată casa, domnul Winter trebuie să fie, fără îndoială, un om

înstărit; îl întrebă apoi dacă soția era cheltuitoare... Nu-l interesau câtuşi de puțin răspunsurile domnului Winter, ci pur şi simplu, dorea să-l audă, ca în felul acesta să fie sigur că amfitrionul nu încearcă să fugă. Dar, de bună seamă, domnul Winter era mult prea întristat ca să se gândească la aşa ceva. Reveni îmbrăcat cu acea eleganță prin care excelează reprezentanții comerciali ai marilor firme, şi, declară că se află întrutotul la dispoziția domnilor detectivi.

În vestiar, pe unul din pereți, atârna o sabie şi o cască militară veche. Domnul Bouše se opri în dreptul lor cu o privire întrebătoare, iar stăpânul casei se grăbi să-l lămurească:

— O amintire din timpul războiului.

După care ieşi pe coridor şi încuie uşa cu grijă.

La direcția poliției, domnul Mrázek găsi un mesaj: să-l cheme de urgență pe colegul Brůžek, care se afla de dimineață la băile de soare.

— Ceva nou? îl întrebă cu înfrigurare.

— Da. Am numele şi adresa bărbatului despre care se spune că ar fi fost amantul decedatei. În orice caz, un lucru e sigur: se întâlnea cu ea la această baie. În rest, nu-mi place băiaşul nici soția lui.

— Mie, deocamdată, nu-mi place nimic, încheie convorbirea domnul Mrázek, şi puse receptorul în furcă.

După aceea porni în căutarea lui Jan Rákos, amantul doamnei Wintrová, domiciliat în cartierul Smíchov.

Îşi închipuise că lucrurile vor merge tot aşa de simplu cum au mers cu domnul Winter. O să stea un pic de vorbă cu el, pe urmă îl invită să meargă la direcție. Numai că domnul Rákos, un bărbat de treizeci de ani, funcționar la societatea de asigurări Slavia, era, cum se spune, țintuit la pat. Mama lui confirmă că fiul ei nu fusese în stare cu o zi înainte să meargă la serviciu,

deoarece avea amețeli şi totul se învârtea cu el; de aceea a dat fuga după doctor, căci băiatul voia cu orice preț să se dea jos din pat, dar avea o temperatură atât de mare, încât ea nu l-a lăsat.

Domnul Mrázek era neîncrezător, şi totuşi doamna părea demnă de toată încrederea. În afară de asta mai pretindea că în cursul după-amiezii de ieri venise pe la ei un domn de la societatea de asigurări să se intereseze de soarta băiatului. În timp ce detectivul stătea pe un scaun lângă patul tânărului, veni şi doctorul care confirmă că gripa îl doborâse pe pacient cu o zi înainte. Peste o săptămână însă, va fi iar pe picioare şi bine dispus; o asemenea boală, spre sfârşit de primăvară, nu e nimic deosebit.

— Dar, pe câte ştiu, dumneavoastră faceți destul de des băi de soare, nu-i aşa? întrebă domnul Mrázek.

Bolnavul dădu din cap aprobator, la care doctorul se grăbi să menționeze că bronzatul acum e o mare prostie, de pe urma căreia te poți alege, cel mult, cu o răceală zdravănă. De bună seama, în calitatea sa de medic de cartier nu ştia nimic despre băile Soarele-dătător-de-sănătate.

După plecarea lui, domnul Mrázek îl întrebă pe bolnav:

— Spuneți-mi, vă duceți singur la aceste băi?

— Da.

— Şi tot singur plecați?

— Da, dar de ce...

— Şi cu cine vă întâlniți acolo?

Tânărul Rákos tăcu un timp, apoi rosti, arborând un aer de om nefericit:

— De ce vreți să ştiți?

— Asta o să aflați. O cunoaşteți pe doamna Wintrová?

Bolnavul încuviință, dând din cap.

— În intimitate?

Bolnavul se văzu silit şi de data asta să dea din cap aprobator.

— Şi abuzaţi de faptul că soţul ei nu ştie de existenţa dumneavoastră, nu-i aşa?

— Ba ştie. Toni e o femeie foarte cinstită şi i-a mărturisit totul. Dacă el ar fi acceptat divorţul, de mult am fi aparţinut unul altuia! Fiindcă, ştiţi, noi doi ne iubim.

Rostise aceste cuvinte cu mândria îndrăgostiţilor, încât detectivul, înduioşat, clătină din cap în semn de compasiune.

— Şi, spuneţi, nu v-a trecut niciodată prin minte că ar fi mai bine ca această legătură să înceteze... adică să nu mai fie, mă înţelegeţi, nu-i aşa?

— Nu, nu vă înţeleg. Eu... eu sunt bucuros că ea... e aşa cum e.

— Dar, ştiu eu, uneori poate că vă deranja un pic să vă ştiţi mereu urmărit de un soţ gelos şi să fiţi veşnic obligat să vă ascundeţi. Ce-i drept, acolo, la baie, e destul de frumos, dar nu cred că era totuşi un loc prea agreabil.

— Într-adevăr, nu era. Deocamdată însă n-avem altă posibilitate. Ştiţi, mama mea... Cum să vă spun... Pe scurt, nu pot s-o aduc aci. Eu sunt un om onorabil şi ea la fel!

— Mda, domnul Winter e şi el o persoană onorabilă, aşa că avem de-a face cu un superb triunghi... onorabil... Şi asta e tot ce poate fi mai rău, adăugă domnul Mrázek, ca un om cu experienţă: Spuneţi-mi, nu aţi avut cumva ieri o întâlnire cu doamna Wintrová?

Tânărul se făcu roşu ca para:

— Da... ştiţi... trebuia. Ca de obicei. Dar eu... eu n-am putut să mă duc. Sper că a înţeles... Dar de ce mă

întrebați de toate astea? Am fost cumva denunțat de soțul ei?

— Nu, nici vorbă de aşa ceva. Îi anchetăm însă pe toți care frecventau băile de soare. Deocamdată, vă las cu bine!

La circumscripția de poliție, domnul Mrázek ceru atenție sporită asupra locuinței domnului Rákos, şi se asigură ca medicul să-l viziteze zilnic pe bolnav. Dacă s-ar întâmpla să nu-l găsească acasă, să înştiințeze numaidecât poliția.

Partea mai proastă era că la direcție nu-l mai găsi pe domnul consilier, care, potrivit informațiilor, plecase personal la locul crimei. Asta însemna că domnul Mrázek avea să bată iar drumul acela nenorocit şi primejdios, printre grădini, până sus, pe culmea dealului unde era instalată baia de soare.

Ajuns la destinație, consilierul găsi pe poartă un bilet, întocmit cu propria-i mână de detectivul Brůžek:

DIN MOTIVE OFICIALE
AZI BRONZATUL SE SUSPENDĂ.

Făcuse asta, spre marea mâhnire a patronului şi a soției sale, furios un pic pe faptul că nu aflase de la ei nimic de Doamne ajută.

Domnul consilier ascultă cu atenție o expunere din care reieşea că acest ciudat sanatoriu fusese construit de un anume domn Habinger, entuziast adept al tratamentului cu raze solare, şi că mai construise dumnealui asemenea clădiri şi în străinătate. Admirația lui pentru radiația solară a fost însuşită întru totul de salariații şi discipolii săi, actualul patron şi soția acestuia, care au ținut să-i declare domnului consilier că numai un încuiat ar putea să nu simtă că toată

sănătatea e ascunsă în binefăcătoarea radiaţie solară, care vindecă toate bolile şi în primul rând cele de piele şi reumatismul articular; sub cupola de sticlă ea dă naştere unei călduri de-a dreptul tropicale şi în acelaşi timp nu produce niciun fel de arsuri. Clienţii băilor Soarele-dătător-de-sănătate se remarcă printr-o vioiciune neobişnuită şi prin aceea că nu se înnegresc ca toţi zăpăciţii ce aleargă pe malul râului în costum de plajă. Aici, bineînţeles, oaspeţii se expun la soare despuiaţi şi atunci când obosesc se înfăşoară în cearşaf şi se duc jos, în sala de odihnă, unde se servesc şi băuturi răcoritoare.

— Ca de pildă? întrerupse domnul consilier instructiva şi interesanta expunere.

— De pildă... ce comandă clientul. Cel mai frecvent însă apă cu sirop. Sau vin.

— Interesant, spuse consilierul, şi-l îndemnă pe patron să continue.

— Oaspeţii îşi au aici cabinele lor, întreţinute într-o curăţenie desăvârşită, precum se poate convinge personal domnul consilier de poliţie. Aici clientul se dezbracă, iar sub cupolă se expune razelor binefăcătoare ale soarelui, asigurându-şi astfel o sănătate de fier...

— Ori e găsit mort, cu fruntea găurită, interveni consilierul.

— Un caz regretabil, bolborosi patronul. Ştiţi e prima dată când se întâmplă aşa ceva.

— Ei, da, asta ar mai lipsi, să se întâmple de mai multe ori! Şi... mai departe?... Ce urmează după ce clientul a zăcut destul la soare şi, eventual, şi-a stins setea, pe săturate?

— Ştiţi, la noi se bea cu sobrietate... Cum vă spuneam, oaspetele se duce în cabina lui.

— Unde, eventual, primeşte o vizită!

— Vă rog, asta... asta e... aproape exclus.

— Aproape! Dar nu absolut. Doamna Wintrová se întâlnea aici cu domnul Rákos. Da sau nu?

— Da... Dar... ştiţi... numai ei!

— Ba şi ceilalţi, numai că în alte cazuri povestea nu s-a încheiat cu o crimă, rosti cu asprime consilierul. Unde aveţi restul personalului?

Restul personalului se alcătuia dintr-un grădinar prostănac şi totodată slugă la toate, de la care nu aflară prea mare lucru, şi dintr-o femeie bătrână ce venea aici numai seara la curăţenie şi care în ziua precedentă se prezentase la serviciu după ce povestea se consumase.

Consilierul nu prea avea motive de mare bucurie. Zadarnic umblase domnul Brůžek prin jurul clădirii, zadarnic îi chestionase el pe vecini, nimeni nu ştia nimic, nimeni nu auzise nimic, de altfel aici e veşnic forfotă şi animaţie, oamenii vin şi pleacă; unii cu maşina, alţii chiar cu trăsura.

Domnul consilier se plimba de colo până colo pe sub cupola de sticlă uitându-se morocănos la peretele de scândură nu prea înalt, care despărţea secţia bărbaţi de cea a femeilor, şi care, fără îndoială, oferea destule prilejuri ca domnii şi doamnele să se vadă reciproc.

— Aşa ceva nu era îngăduit, mă rog frumos, aici veneau persoane onorabile, ripostă ofensată patroana, după ce consilierul îi împărtăşi observaţiile sale.

— Scumpă coniţă, aici a venit şi ucigaşul, iar pentru mine ucigaşul nu-i deloc o persoană onorabilă, vă rog să binevoiţi a lua act de acest lucru. Şi, în general, binevoiţi a lua act că toţi cei de faţă sunteţi bănuiţi de omor, pentru că mie mi se pare de-a dreptul straniu şi neverosimil faptul că nimeni nu ştie nimic şi nimeni n-a auzit nimic, cu toate că această femeie a fost împuşcată şi, iertat să-mi fie, focul de armă se aude al dracului, nu

credeți?

Patroana își făcu semnul crucii de-a adevăratelea și asta n-avu darul să-l impresioneze prea plăcut pe domnul consilier. Experiența îi spunea că indivizii care arborează aerul cel mai cucernic și cel mai nevinovat sunt întotdeauna cei mai mari ticăloși.

Sosi și domnul Mrázek și îi prezentă șefului său un raport foarte temeinic, de natură să-l bucure nespus pe consilier. De fapt, se bucurase el de azi dimineață pentru că subalternii îl lăsaseră peste noapte să doarmă. Acum, mulțumirea lui crescu și mai mult, și cuvintele de laudă adresate fără zgârcenie celor doi detectivi, îi făcură pe aceștia să se împurpureze la față, de fericire.

— Asta zic și eu anchetă, dădu din cap, satisfăcut consilierul Vacátko: Deci, un triunghi de toată frumusețea, desenat parcă pe hârtie. Cu alte cuvinte, avem acasă tot ce ne trebuie, nu credeți?

Detectivul Brůžek se răsuci neliniștit:

— Eu, dacă mi-ați permite, n-aș crede că lucrurile stau chiar așa, domnule consilier.

Consilierul clătină din cap, în semn de încuviințare.

— Nici eu, dragul meu, nici eu. Și dacă îmi dați voie, vă spun și eu ceva interesant. Femeia asta a fost împușcată cu o armă de calibru mic, – uneori i se spune „flobertka” – iar focul n-a fost tras din imediata apropiere, ci, dimpotrivă, de la distanță.

Și făcând această afirmație, consilierul se uită la peretele de scândură despărțitor; apoi, urcându-se pe patul opus, privi pe deasupra sofaua, pe care, cu o zi înainte, fusese găsită femeia moartă.

— De aici... eventual... Cine poate ști! Specialiștii noștri pretind că perforația de la distanță mai mare a fost posibilă numai datorită faptului că respectivul n-a tras cu pistolul ci... cu pușca. Da, domnilor, cu pușca! Și

ştiţi ce înseamnă asta, să te strecori până aici cu o puşcă ascunsă sub cearşaf, să împuşti o femeie, în aşa fel încât nimeni să nu vadă şi nimeni să nu audă nimic, şi apoi s-o ştergi cu puşca aşa cum ai venit? Gogomănie mai mare nici că se poate.

Îşi şterse fruntea de transpiraţie, căci sub cupolă era o căldură zăpuşitoare, şi le făcu semn detectivilor să-l urmeze. Fără să scoată o vorbă ieşiră toţi trei în grădină.

— Şi-acum, ce facem, domnilor?

Detectivul Mrázek oftă:

— Eu unul, nu mai am nimic de adăugat la cele ce am spus. Într-adevăr, persoanele care au fost ieri aici, nu ştiu nimic. Iar doi dintre ei au fost chiar după-amiază, de unde se poate deduce că povestea s-a întâmplat abia târziu, spre seară.

— Mda, numai că această presupunere nu corespunde, răsuci din cap consilierul. Doctorul nostru, Vejvoda – şi acestuia putem să-i dăm crezare, – pretinde că moartea s-a produs mai curând în primele ore ale după-amiezii. Şi a mai spus că glonţul găsit în creierul femeii era ca un bob de mazăre, dar suficient ca să omoare un om. Precum vedeţi, moartea nu-i pretenţioasă domnilor, se mulţumeşte totdeauna cu puţin.

— Domnule consilier, obiectă, după un scurt timp de reflectare, detectivul Brůžek; pe câte ştiu, arma de calibru mic e demontabilă. Dacă îi scoţi ţeava te mişti cu ea foarte uşor, oriunde.

— Bine, bine. Dar aş vrea să ştiu dacă dumneata îţi poţi imagina că un individ care vrea să ucidă, începe, cu puţin înainte de a comite fapta, să-şi demonteze puşca într-o încăpere, în care, din clipă în clipă, poate da buzna cineva?!? Sau mai bine zis, într-o încăpere în care se mai află cineva?!?

Detectivul oftă neputincios.

— Mda, şi întrucât a fost vorba de un triunghi, avem în rezervă doi suspecţi, nu-i aşa? reluă consilierul.

— Ca întotdeauna în astfel de cazuri, se grăbi să încuviinţeze, cu serviabilitate, detectivul Mrázek: soţul şi amantul.

— Şi pe care l-ai lua dumneata în consideraţie?

— E greu, domnule consilier. În cazul acesta trebuie mers pe urma alibiului, şi, din păcate, îl au amândoi; amantul are chiar unul solid.

— În măsura în care mama lui poate fi crezută că, într-adevăr, feciorul ei n-a dat o fugă până aici ca să-şi omoare iubita.

— Da, aveţi dreptate, asta e, ca să zic aşa... factotum... Dar ştiţi, şi soţul putea să se întoarcă din voiaj, pe neaşteptate...

— Şi să se repeadă până la baie ca s-o ucidă. Perfect. Numai că pe amant personalul băii îl cunoaşte şi toţi pretind că ieri nu l-au văzut venind aici. De domnul Winter i-aţi întrebat?

— Până acum n-am avut prilejul, piui sfielnic detectivul Brůžek.

— Ei, atunci să spun şi eu ceva, domnii mei, rosti pe un ton solemn consilierul Vacátko, dar n-apucă să spună nimic, fiindcă în clipa aceea ieşi din clădire băiaşul, şi fără a ţine seama de faptul că domnii discutau în secret, porni ţintă spre ei.

— V-aş ruga, respectuos, dacă se poate, să dăm jos biletul acela de pe poartă. Ştiţi, noi ţinem localul cu chirie şi dacă nu profităm de sezon, ieşim în pierdere. Noi suntem nevinovaţi!...

Consilierul îşi înalţă sprâncenele, semn cunoscut al nemulţumirii lui, dar, deodată, făcu un semn cu mâna şi spuse:

— Bine, daţi-i drumul, deschideţi prăvălia!... Domnul Brůžek rămâne aici, pentru orice eventualitate.

Băiaşul se îndepărtă făcând o plecăciune adâncă şi bolborosind cuvinte de mulţumire.

— Dumneata, domnule Brůžek, tragi cu coada ochiului pe aici, faci cunoştinţă cu oamenii care frecventează baia şi... mă rog... ascultă; n-ar fi exclus ca individul să fi aruncat puşca pe aici pe undeva. Vezi, poate o găseşti!

— M-am gândit şi eu la treaba asta, domnule consilier, şi mi-am şi aruncat privirea primprejur: ştiţi, ferestruica de la pivniţă nu e complet închisă; o să-l iau cu mine pe grădinar şi-o să scormonim niţel prin cărbuni. Cine ştie...

— Da, cine ştie, suspină consilierul Vacátko. Partea mai proastă e că nimeni nu ştie nimic. În asta constă toată nenorocirea. Oamenii nu ştiu nimic, pentru că n-au auzit nimic. Noi, ce-i drept, am auzit multe, dar tot nimic nu ştim. Eu mă întorc la direcţie, iar dumneata, domnule Mrázek, mi-i aduci acolo pe soţ şi pe amant. Gripă, negripă... nu mă interesează... Iar dumneata, domnule Brůžek, mi-l trimiţi diseară pe patron cu soţie cu tot.

După care, consilierul duse uşor mâna la gambetă, ceea ce voia să însemne că şedinţa de lucru luase sfârşit. Şi, totuşi, înainte de a porni, se mai întoarse o dată spre oamenii săi:

— Băieţi, ar mai fi un lucru de care nu trebuie să uităm. Femeia avea faţa acoperită cu un colţ de cearşaf, ca mai toţi acei ce se bronzează aici. Ucigaşul a tras prin cearşaf. Sper că vă daţi seama ce înseamnă asta...

— Bineînţeles, răspunse domnul Mrázek, cu toate că nu ştia nimic.

Colegul său Brůžek se făcea că se uită în jur, şi tăcea

chitic.

— Asta înseamnă că asasinul ştia precis unde se afla întinsă femeia aceea! spuse consilierul, pe un ton triumfal,

— Sau, dacă îmi permiteţi, o cunoştea după ceea ce nu era acoperit, replică detectivul Brůžek.

La care, consilierul dădu din cap admirativ:

— Ei, drăcie... La asta nu m-am gândit... Cum văd, dumneata ai experienţă, nu glumă!...

Şi nu era clar dacă vorbele lui erau de laudă, sau de un uşor reproş.

La direcţie îl aştepta un plic de la Institutul medico-legal. Doctorul Vejvoda îi aducea la cunoştinţă că ulterior s-a constatat un amănunt de care va trebui să se ţină seamă în decursul cercetărilor ce vor urma: Doamna Wintrová era gravidă. Durata gravităţii estimată la trei luni.

Interogatoriul fu condus de însuşi consilierul Vacátko. Cel dintâi fu chemat domnul Winter. Se prezentă de data asta foarte neliniştit, să vii de două ori în aceeaşi zi la secţia a patra nu-i deloc plăcut pentru un reprezentant al firmei Singer.

— Ştiţi, soţia dumneavoastră e moartă, începu consilierul Vacátko, cu o voce întunecată.

Domnul Winter se făcu palid la faţă, şi ridicându-se de pe scaun, strigă înspăimântat:

— Soţia mea e moartă? Dumnezeule! Vasăzică... Dar, bine, nu trebuia! Până la urmă aş fi fost de acord să divorţăm!...

Consilierul îl cerceta cu atenţie. Omul ăsta ori e un actor extraordinar, ori... ori nu-i amestecat în această afacere!

Deocamdată nu-i spulberă domnului Winter convingerea că soţia lui s-a sinucis, şi continuă

interogatoriul.

După un timp ieşi la iveală un amănunt de natură să-l neliniştească. Doamna Rákosová, mama bolnavului, recunoscu în persoana domnului Winter pe funcţionarul societăţii de asigurări care în ziua precedentă venise pe la ei să întrebe dacă domnul Rákos e acasă. N-a intrat, s-a mulţumit cu răspunsul că băiatul ei e bolnav la pat.

— Aşadar dumneavoastră nu ne spuneţi adevărul, domnule Winter! se răsti la el consilierul. În primul rând nu ne-aţi vorbit despre un lucru destul de interesant şi anume, că în timpul războiului aţi fost ofiţer. Pe urmă, n-aţi vrut să rămâneţi ofiţer activ şi v-aţi retras din armată.

— Într-adevăr, aşa e, dar dacă nu v-am vorbit despre acest lucru, e pentru că n-am fost întrebat, ripostă bărbatul, şi consilierul se văzu silit să încuviinţeze că de data asta cam avea dreptate.

— Dar să trageţi cu arma vă pricepeţi, nu-i aşa?

— Să trag cu arma? Pentru ce, mă rog? Sigur, în timpul războiului am ştiut să trag... Am fost locotenent pe frontul italian. Dar, ca să vă mărturisesc cinstit, nu prea m-am omorât cu trasul. Treaba asta o făceau pentru noi artileria alpină şi mitralierele... Şi după ce-şi petrece palma peste frunte, domnul Winter reluă: Aş putea să vă întreb cum... cum şi-a făcut seama soţia mea?

— M-aţi înţeles greşit domnule Winter. Soţia dumneavoastră nu s-a sinucis. A fost împuşcată. Acum veţi înţelege, sper, de ce suntem obligaţi să vă chestionăm atât de amănunţit...

Omul din faţă se uită la el de parcă în clipa aceea ar fi văzut înaintea lui o stafie.

— Împuşcată?!? Cum aşa!?!... Cine? Şi unde?... Şi,

deodată, domnul Winter sări din nou de pe scaun şi începu să ameninţe izbind cu pumnii în aer: El! Sunt sigur că el i-a făcut-o! Amantul ei!...

— Îl cunoaşteţi?

Domnul Winter păli. Se lăsă înapoi în fotoliu şi spuse cu voce şoptită:

— Puţin...

— Ştiţi cum îl cheamă şi ştiţi şi unde stă, nu-i aşa?

Interogatul dădu doar din cap, în semn că da.

— De ce-aţi fost ieri să vă interesaţi de soarta lui, la el acasă?

— Eu... Eu... m-am întors ieri mai devreme ca de obicei şi, negăsindu-mi soţia acasă mi-am zis... mi-am zis... că trebuie să fie cu el...

— Cu alte cuvinte, gelozie, nu-i aşa?...

Bărbatul tăcu.

— Iar gelozia v-a împins mai departe. Ştiaţi unde e... şi v-aţi dus la băile cu pricina, aşa-i?

— Ce băi? Nu ştiu de nicio baie.

În privinţa asta s-ar putea ca domnul Winter să fi spus adevărul. Atât băiaşul, cât şi soţia sa au declarat că nu-l cunosc pe acest domn, şi nu-şi amintesc să-l fi văzut vreodată prin localul lor. În orice caz, ieri n-a fost pe acolo, şi asta, categoric.

Mai rămăsese neinterogat domnul Rákos.

Când i s-a adus la cunoştinţă că doamna Wintrová e moartă, reacţia lui a fost întocmai cu a domnului Winter. Era convins că s-a sinucis. Apoi, aidoma domnului Winter a declarat că, ucigaşul nu poate fi nimeni altul decât soţul ei. Era limpede că cei doi bărbaţi aveau unul despre celălalt aceeaşi părere şi că nu intenţionau câtuşi de puţin să renunţe la ea sau să facă vreun rabat. De altfel, tânărul Rákos s-a arătat şi mai distrus decât domnul Winter, izbucnind, până la urmă, în hohote de

plâns.

— Am iubit-o, domnilor, am iubit-o nespus de mult... Era o femeie atât de fină şi de gingaşă! Cine altul putea fi interesat de moartea ei, decât el? Nu-i dorea niciun pic de fericire. De câte ori nu mi-a spus, sărăcuța, că ticălosul ar prefera s-o vadă moartă, decât s-o ştie cu altul! El, numai el a ucis-o, sunt sigur...

— Nu spuneți asta, domnule Rákos. De altfel, să ştiți că domnul Winter spune acelaşi lucru despre dumneavoastră, în felul ăsta nu realizăm nimic.

— Dar ce motiv aş fi avut eu să săvârşesc o asemenea faptă, de vreme ce şi ea mă iubea şi voia să fie cu mine? Şi eu cu ea... Pentru mine povestea asta înseamnă o mare nenorocire...

După terminarea audierilor, consilierul Vacátko începu să umble agitat prin biroul său, în timp ce detectivii stăteau respectuoşi în picioare, într-un colț al odăii. Aveau în față o situație neclară şi foarte încurcată. Era limpede că cei doi bărbați n-au mințit; încercații detectivi au înțeles acest lucru după comportarea lor în timpul interogatoriului.

— În cazul ăsta, mai există şi un al treilea, domnilor, declară în cele din urmă consilierul; cuvintele lui avură o rezonanță înălțătoare, dar asta însemna că întreaga anchetă trebuia luată iar de la început! De unde?

Şi faptul era cu atât mai întristător, cu cât domnul Brůžek nu găsise nicăieri nimic, nicio urmă de armă, niciun semn care să indice vreo suspiciune.

— Dacă-mi permiteți, domnule consilier, eu m-am întins chiar sub cupola aceea de sticlă... E o căldură acolo, de mă lua tot timpul cu somn. Ca să nu adorm a trebuit să mă duc să beau două halbe.

— Decontează-le, spuse lapidar şi cu sobrietate consilierul, dar, deodată pocni din degete şi-l privi pe

detectiv cu o atenţie neobişnuită.

— Dacă vrei să ştii, ai făcut foarte bine! Mâine o să fac şi eu la fel. Domnul Mrázek o să meargă cu mine – şi Bouše ca să-şi vindece guturaiul. Principala noastră greşeală e că nu suntem în stare să ne dăm seama cum merg treburile în localul acestor băi!...

...A fost de fapt o zi agreabilă de odihnă în toată legea. Domnii detectivi şi-au lăsat gambeta şi hainele în cabinele lor, apoi înfăşuraţi în cearşafuri albe s-au urcat sub cupola de sticlă, Dacă nu i-ar fi reţinut respectul faţă de şef, ar fi izbucnit, fără îndoială, într-o explozie de râs, căci despuiat de rangul său şi înfofolit în cearşaf, domnul consilier avea, în cel mai bun caz, un aer caraghios. Fireşte, nici domnii detectivi nu puteau, în această ţinută, să bage spaima în careva. Mai cu seamă uscăţivul Mrázek, care târa după el un colţ de cearşaf ca pe o trenă era pur şi simplu irezistibil...

Pe urmă, instruiţi de patron care le dădu sfaturi cu privire la puterea radiaţiei solare, s-au întins în spatele peretelui de scândură, la secţia bărbaţi, lăsându-se pradă acţiunii binefăcătoare a razelor... Domnul Bouše se despuie de-a binelea abia după ce făcu acest lucru şi domnul consilier; respectul şi disciplina de serviciu nu i-au îngăduit să-şi permită una ca asta înaintea superiorului.

Afară era o zi frumoasă, cu cer senin; sub acoperişul de sticlă începu însă curând să fie o căldură înăbuşitoare. Domnul consilier îşi şterse sudoarea de pe frunte şi îşi întinse oasele, cu voluptate. În partea cealaltă a peretelui se auzeau paşi; o doamnă se ducea spre sofaua ei, oftând zgomotos:

— E adevărat, doamnă Šulcová, că aici la dumneavoastră a murit cineva? întrebă deodată femeia de dincolo.

— Cum adică, doamna revizor? Se poate? La noi să moară cineva!... Soarele e dătător de sănătate, nu de moarte, îi răspunse patroana, care pe de o parte apăra prestigiul firmei, iar pe de altă parte ştia perfect de bine că în spatele peretelui despărţitor se aflau domnii de la poliţie. Vizita acestora avea darul s-o indispună la culme şi pentru nimic în lume nu era în stare să priceapă ce căutau ei, de fapt, aici; dacă până la urmă ar deveni clienţi, mă rog, ar fi foarte bine, dar cine poate şti dacă bărbaţii ăştia atât de aprigi la înfăţişare, iubesc soarele! Interogatoriul de ieri i-a pricinuit o insomnie cumplită şi n-a dormit toată noaptea...

Lângă poliţişti se aşează curând un domn mai în vârstă. De bună seamă că ştia cum se procedează aici, şi, cu vădită plăcere, se lăsă brobonit de o sudoare abundentă.

— Dumneavoastră veniţi mai des pe aici? începu consilierul să înnoade cu el o conversaţie.

— Da... Eu cred în puterea soarelui. Nicăieri nu-mi fac mai bine sudaţia ca aici, îi răspunse domnul, cu amabilitate.

— După aceea, băutura are mai multă savoare, nu-i aşa?

— Sunt vegetarian şi abstinent, îi replică vecinul cu asprime. Au însă o apă gazoasă excelentă.

Consilierul aprecie pozitiv cele spuse. Probabil că aici vin din acei ce cred în viaţa de apoi şi în respiraţia dirijată. Prea mare distracţie nu poate fi aici. Dacă tânărul Rákos s-a decis să se întâlnească într-un asemenea loc cu domniţa lui, înseamnă că într-adevăr, n-avea altă posibilitate.

Când i se urî prea mult de atâta zăcut, consilierul se ridică în capul oaselor şi spre marea sa uimire constată că detectivul Bouše dormea buştean, Brůžek moţăia, iar

Mrázek transpira cu disperare. Ieşi cu domnul consilier şi coborâră amândoi într-o sală de odihnă întunecoasă. Aici domnea o răcoare plăcută. Fără să scoată o vorbă, patronul se grăbi să le aducă două sticle de bere Staropramen, la care domnul consilier dădu din cap în semn de înaltă preţuire.

— Aţi descoperit ceva? întrebă respectuos detectivul Mrázek, când rămaseră singuri.

Consilierul trase mai întâi o duşcă zdravănă de bere, apoi răspunse:

— Da, am descoperit că aici omul se poate tâmpi de-a binelea... De cât timp ne tolănim acolo?!? De câteva clipe doar, şi ai văzut? Bouše e în lumea viselor, iar lui Brůžek nu-i lipseşte mult. Asta înseamnă că dacă ar trage cineva un foc de armă în toată legea, nici măcar nu s-ar trezi.

Detectivul clipi agitat, şi după un scurt răstimp de gândire se repezi pe coridor şi aduse de acolo o scândurică mai lungă.

— Dacă n-aveţi nimic împotrivă, să facem o experienţă. Eu o să frâng scândura asta, care, bănuiesc că nu trosneşte mai tare ca un foc de „flobertka”. Ce ziceţi?

Consilierul îşi dădu încuviinţarea şi după ce se mai odihniră un pic porniră împreună înapoi spre bolta de sticlă însorită. În drum îl întâlniră pe severul domn, care, scăldat de transpiraţie, se grăbea nevoie mare să bea un pahar cu apă gazoasă.

— Povestea asta trebuie repetată de trei ori! De trei ori, domnule, pentru că trei e cifra magică, îi spuse consilierului, îmbietor.

— Eu credeam că şapte e cifra magică, îi replică domnul consilier, pe un ton categoric.

Bărbatul rămase o clipă înmărmurit, dar numaidecât

dădu din cap aprobator:

— Bineînțeles, de două ori trei, plus unu... E clar, nu?

— Ăştia care vin aici sunt într-adevăr nebuni, spuse în şoaptă consilierul, când ajunseră sus sub cupola de sticlă, unde căldura devenise infernală.

Domnul Mrázek sprijini scândura de un scăunel şi numaidecât sări în sus căzând pe ea cu toată puterea. Scândura crăpă, provocând zgomotul obişnuit. Domnul Bouše tresări doar, în timp ce Brůžek deschise ochii şi zâmbi cu un aer de vinovăție:

— Eu... eu nu dorm, domnule consilier...

— Văd. Dar de auzit, ai auzit ceva?

— Nu... Adică, da; A căzut ceva, nu-i aşa?

Consilierul dădu din cap, apoi o trimise pe patroană la doamna din spatele peretelui despărțitor s-o întrebe dacă nu cumva liniştea ei fusese tulburată de ceva.

— Zice că n-a auzit nimic, veni cu răspunsul patroana; ştiți, dumneaei e clienta noastră permanentă.

Consilierul îi mulțumi pentru bunăvoință, apoi îl zgâlțâi zdravăn pe domnul Brůžek:

— Acum, cel puțin, ştim şi noi pe ce lume trăim: oamenii aceia chiar dacă au auzit ceva, n-au acordat faptului nicio atenție, atât erau de toropiți. N-am spus eu că trebuie să venim aici ca să ne dăm seama ce şi cum?

Domnul Brůžek încuviință clătinând mahmur din cap, şi consilierul îl trimise jos să bea o bere. Apoi se întinse pe o sofa, cu sentimentul că acum odihna i se cuvenea cu prisosință.

Localul băii începu să geamă de lume; clienții nu mai conteneau să sosească, unii erau nevoiți chiar să aştepte şi patronul băii se grăbi să-l trezească pe domnul Bouše, spunându-i că nu e bine să acumuleze prea multă fierbințeală solară. Detectivul strănută în lege şi

răspunse că de multă vreme nu s-a mai simțit atât de bine. Consilierul – bucurându-se probabil de protecție – căpătă un alt cearşaf, căci primul era ud leoarcă de atâta transpirație.

— Aşa se duc bolile pe pustii, ținu să precizeze cu acest prilej patronul, zâmbind satisfăcut. Soarele e dătător de sănătate.

Consilierul era mult prea agitat ca să mai poată sta tolănit pe sofa; se ridică în capul oaselor şi-l întrebă pe patron de toate bolile ce pot fi tratate aici. În cele din urmă îi spuse:

— După-amiază însă sub cupola asta trebuie să fie o atmosferă de nesuportat, nu-i aşa? Oamenii asudă... şi ştiți, mă gândesc că nu-i un miros prea plăcut!

— Nimeni nu-l mai simte, răspunse cu înțelepciune patronul. Iar când se face prea cald, deschidem o fereastră.

Şi, socotind că domnul de la poliție doreşte cu ardoare acest lucru, se duse repede să tragă de un şnur, făcând astfel să se deschidă un ochi al cupolei prin care se strecură înăuntru o adiere de aer proaspăt.

Consilierul Vacátko cercetă cu atenție deschizătura din bolta de sticlă.

După un timp se înfăşură în cearşaful uscat şi urcându-se încet pe sofaua lui, cu ochii veşnic îndreptați spre fereastra deschisă, se întoarse brusc spre secția femei. Patronul privi gestul lui cu o anumită doză de indignare. Acum, domnul consilier vedea peste peretele despărțitor, dar cele două doamne mai vârstnice, care-şi expuneau trupul razelor binefăcătoare, nu avură darul să-l ispitească pe încercatul polițist. Se uită un timp, ca vrăjit, la sofaua liberă din marginea şirului, apoi îşi întoarse privirea din nou spre fereastra deschisă.

— Asta e domnilor, strigă în gura mare. Gata, toată lumea în picioare şi după mine.

După care, înveşmântat în cearşaf ca un senator roman, porni grăbit în jos, spre sala de odihnă.

— Sala de sub cupolă să fie evacuată imediat! Nu mai rămâne nimeni aici, în afara domnilor de la poliție! îi spuse din mers patronului.

Acesta bolborosi ceva, dar nu îndrăzni să se împotrivească.

Răsuflând din greu şi ştergându-se de sudoare, detectivii îşi trăgeau hainele pe ei în timp ce Bouše buimac încă de somn, nu era în stare să-şi revină.

Când în sfârşit, cu chiu cu vai, izbutiră să se îmbrace ieşiră cu toții în fața clădirii unde îi aştepta şeful lor. Consilierul ceruse între timp să fie adusă o scară de mână.

— Domnule Brůžek, dumneata te urci pe galeria aceea din jurul cupolei, te postezi în fața ferestrei deschise şi de acolo ne spui ce vezi, s-a înțeles?

Gâfâind şi icnind, detectivul se cățără până la locul indicat, şi de-acolo, raportă că vede toată încăperea de sub boltă. Cel mai bine însă se vede o sofa din capătul secției femei.

— Eram sigur, spuse calm consilierul. Poți coborî, domnule Brůžek, şi, numaidecât i se adresă patronului: Spune-ți-mi, fereastra asta o deschideți de fiecare dată?

— Numai când e nevoie.

— Şi se mai pot deschide şi alte porțiuni ale acoperişului?

— Nu, asta nu.

— Unde se află lănțişorul cu care se deschide fereastra?

— Aici. Aşa cum îl vedeți acum, aşa stă întotdeauna.

Consilierul le aruncă o privire semnificativă

oamenilor săi. Aceştia, la rândul lor, îşi priveau şeful cu ochii plini de admiraţie.

— Da domnilor. Precum vedeţi, ucigaşul nici n-a trebuit să fie în încăpere. A putut pur şi simplu să deschidă singur fereastra, să urce pe galerie şi de-acolo să tragă înăuntru. Victima, întinsă pe sofa, era pentru el o ţintă perfectă. Împuşcătura de-afară cu greu a auzit-o cineva de sub cupolă; în afară de asta, ştim că acolo, mai tot timpul oamenii moţăie sau dorm buştean... Ajunge?...

Câteva clipe detectivii tăcură mâlc. Într-adevăr era de ajuns. Dar nu întru totul.

— Nu vă supăraţi domnule consilier, obiectă în cele din urmă Brůžek, dacă ar fi stat cineva acolo sus, pe galerie, aşa cum spuneţi dumneavoastră, nu se putea să nu fie văzut dinăuntru.

Consilierul se întunecă la faţă, dar numaidecât dădu din cap aprobator.

— Mda, cam aşa e. În cazul ăsta, înseamnă că şi-a ales momentul în care nu se mai afla nimeni acolo, în afară de victimă.

— Da, dar atâta timp cât nu te caţeri sus, n-ai cum să ştii dacă sala e pustie sau nu.

— Doar dacă a aşteptat să plece toţi... ca pe urmă să iasă afară, să se urce pe acoperiş şi... gata...

— Da, numai că în ziua aceea nici domnul Winter, nici amantul n-au dat pe aici continuă cu obiecţiile detectivul Brůžek.

Consilierul ridică un deget şi spuse:

— Între noi fie vorba, eu unul nici nu contez prea mult pe aceştia doi. După mine, aici a fost un al treilea.

— Domnule consilier, domnule consilier... şopti deodată buimacul Bouše, privind undeva în faţa sa. Uitaţi-vă un pic la molidul acela, sau ştiu eu, poate o fi

brad...

Consilierul răsuci capul într-acolo şi în minte măsură distanța aeriană dintre cupolă şi copacul amintit.

— Scara, domnilor! ordonă el oamenilor săi, şi ca un comandant destoinic porni repede înainte, vrând parcă să ia arborele cu asalt. Detectivii goneau în urma lui cu scara.

— Domnule Bouše, dumneata te cațări în copac până în locul de unde se poate vedea interiorul cupolei.

Detectivul începu să se cațăre, în timp ce colegii săi îl urmăreau. Cu răsuflarea tăiată.

— Aici e, domnule consilier, strigă deodată Bouše. O linie dreaptă de toată frumusețea. Prin fereastra deschisă duce direct spre sofaua cu pricina.

Consilierul le aruncă subalternilor săi o privire triumfătoare:

— Vedeți, niciun cățărat pe galerie! Nicio primejdie de a fi văzut de cineva! Da domnilor, în copac! Acolo putea să aştepte în linişte până când fereastra avea să se deschidă...

În clipa aceea se auzi de sus:

— Domnule consilier, am impresia că aici scoarța copacului e cam zdrelită. Cineva s-a cățărat...

— Ba bine că nu! îl întrerupse consilierul. Dacă nu pentru altceva, atunci, cel puțin pentru faptul că de-acolo se vede perfect înăuntru. În definitiv un pat în secția femei ajunge cu prisosință, nu credeți? Poți să cobori, domnule Bouše...

Apoi îi făcu semn patronului să se apropie şi-i spuse:

— Ştiați că din copacul ăsta se vede înăuntru?

— Ştiam, răspunse respectuos patronul, dând din cap afirmativ. Dar vă rog să mă credeți că nimeni nu se urcă în el. Eu personal supraveghez din când în când, ca să împiedic acest lucru. La noi e o ordine desăvârşită...

O dată, ce-i drept, am avut aici o mică neplăcere, dar asta a fost acum un an... Ştiţi, vecinii din partea aceea au un băiat cam nătâng. Un flăcău cât muntele, dar din păcate, e cum se spune un debil mintal... Ei bine, ăsta avea obiceiul să mi se caţăre în copacul acela. O dată l-am dat jos chiar eu cu mâna mea.

Şi băiaşul molfăi ceva în surdină, ruşinându-se parcă să spună cu voce tare că fusese silit cu acest prilej să facă uz de violenţă.

— Pe urma povestea a ajuns la comisariat, căci dumnealui, adică tatăl băiatului, a depus o plângere împotriva mea. Dar să ştiţi că n-a avut dreptate, pentru că băiatul mai avusese şi înainte tot felul de încurcături din pricina nebuniei lui de a trage cu arma.

— Cum aţi spus? izbucni deodată consilierul.

— Da! Băiatul ăsta avea o armă cu aer comprimat. Vara trecută, în vila învecinată avea loc o nuntă, şi ce să vă spun, în toiul petrecerii nuntaşii s-au trezit deodată cu toate becurile sparte. La început au crezut că e vorba de o glumă, pe urmă însă l-au gonit şi s-au dus să-l denunţe... Descreierat, descreierat, dar are un ochi nemaipomenit! Nicio pasăre nu-i rezistă prin partea locului. Acum taică-su i-a interzis să mai pună mâna pe armă.

Consilierul se uită la băiaş cu o privire plină de furie şi uimire în acelaşi timp.

— Şi unde spuneaţi că locuieşte această pramatie?

— A treia vilă de aici. Se vede coşul...

Domnul consilier îi mulţumi patronului clătinând din cap, apoi se întoarse spre oamenii săi şi aceştia citiră din ochi ce aveau de făcut. Mrázek şi Brůžek porniră glonţ spre vila ascunsă printre copaci.

— Dumneata domnule Bouše, dai fuga până la comisariat... Să mi se trimită imediat actele respective,

sau să vină cineva care cunoaşte bine cazul.

După care consilierul Vacátko le permise clienţilor însetaţi de soare să se întoarcă la locurile lor. El însă restitui cu mulţumirile de rigoare cearşaful; se simţea destul de înviorat. Totuşi, nu refuză un pahar de bere.

În grădina vilei împricinate, cei doi detectivi dădură peste un tinerel de vreo douăzeci de ani, cu capul neobişnuit de mare şi cu privirea tulbure; sta liniştit şi tăia cu briceagul o cracă mare dintr-un copac. Tatăl său, un domn mai în vârstă, ţinu să precizeze că băiatul fusese nu demult la comisia de expertiză medicală şi că doctorii constataseră la el o vădită evoluţie în bine. Informaţiile de la comisariat veniră să confirme talentul ieşit din comun al acestui băieţandru în arta tirului. Tatăl său îi cumpărase mai întâi două puşti cu aer comprimat socotind împuşcatul păsărilor o distracţie nevinovată; de altfel pe băiat altceva nici nu-l distra. Gardianul de la comisariat îşi mai amintea şi acum de precizia cu care ştia să tragă flăcăul. La nunta aceea toate focurile au nimerit în plin, şi într-o jumătate de minut nuntaşii au rămas pe întuneric. Iar bătrânului gardian Somek i-a smuls ţigara din gură dintr-un foc...

În cele din urmă ieşi la iveală faptul, că alaltăieri, debilul mintal îi furase tatălui său o puşcă de calibru mic, pe care acesta o ţinea încuiată în pod şi unde băiatul se furişase fără ştirea părintelui, prin ferestruica de pe acoperiş. Părintele a descoperit isprava lui abia după-amiază şi s-a grăbit să-l deposedeze de armă pe iscusitul trăgător.

Când fu adus lângă arborele cu pricina, băiatul zâmbi fericit şi dintr-un colţ al gurii începură să-i curgă balele. Se căţără în copac cu o agerime nemaipomenită, nici scară nu-i trebui, şi în clipa în care, din ordinul domnului Brůžek, în faţa lui se deschise fereastra

cupolei de sticlă, din pieptul băiatului țâşnirăă nişte răcnete de bucurie.

Consilierul Vacátko se uită în sus, cu fața încruntată, apoi se întoarse spre oamenii săi şi spuse oftând:

— Să vină să-l ia de la Kateřinky!

Îşi luă rămas bun de la patron şi de la soția acestuia, care într-un acces de admirație şi recunoştință încercă să-i sărute mâna domnului consilier.

La secția a patra nimeni nu se arătă surprins de faptul că în laborator se constatase între timp, că proiectilul descoperit în capul victimei fusese tras cu puşca de calibru mic găsită la acest debil mintal, înzestrat cu un incontestabil talent de trăgător.

Ceva mai târziu, în timp ce se străduia să lege cât mai frumos panglicele dosarului cu acest caz, detectivul Brůžek i se adresă deodată consilierului:

— Nu vă supărați, domnule consilier, dar ştiți, doamna aceea, după cum se ştie, era gravidă. Ați întrebat care din cei doi a fost de fapt... mă înțelegeți...

Consilierul Vacátko tăcu un timp mai îndelungat, retezând în linişte vârful unei țigări de foi. Abia atunci când norul de fum îi învălui obrajii se învrednici să răspundă:

— Ştii, domnule Brůžek, pe măsură ce înaintez în vârstă creşte şi respectul meu față de moarte. În fața ei multe dintre suferințele omeneşti apar absolut inutile. Află deci, că despre povestea asta nici nu le-am pomenit celor doi...

(3)
JANDARMUL ÎNDRĂGOSTIT

**** sau povestea unei iubiri*
adânci dar batjocorite,
împotriva căreia un om rău
urzeşte şi unelteşte, până când
iubirea şi un inspector
de poliție îi vin de hac.

N-aveți ce face, nu-i aşa, obişnuia să spună cu tristețe domnul Bouše ori de câte ori colegii săi – când într-adevăr n-aveau ce face şi stăteau înghesuiți în biroul lor – începeau să-l tachineze întrebându-l cum arată, după părerea lui, un logodnic de profesie uns cu toate alifiile.

E cazul să precizăm că aceasta a fost multă vreme singura distracție, – ce-i drept nevinovată – a domnilor detectivi în orele de serviciu la direcție. De fiecare dată când era întrebat, domnul Bouše, potrivit obiceiului şi necesității, smiorcăia mai întâi din nas, apoi clătina din cap cu un aer dojenitor.

— Un asemenea escroc sentimental stă de obicei cu domnişoara într-un local, începea, mai întotdeauna, domnul Brůžek.

— Da, şi o ține de mână şi se uită drept în ochii ei, îl completa domnul Mrázek.

— Şi are dinți de aur, sau măcar unul, cel din față

pentru că aurul trezeşte încrederea.

— Şi nu e nici prea tânăr, dar nici prea bătrân, într-un cuvânt, e *comme il faut.*

— Da, exact de vârsta voastră, mormăia domnul Bouše, înfruntându-şi răutăcioşii colegi, şi, trâmbiţând zgomotos în batistă, declara solemn că iar începe să-l supere guturaiul.

Dar domnilor detectivi nici prin gând nu le trecea, să se angajeze într-o discuţie de ordin medical, ci, dimpotrivă, stăruiau în analiza logodnicului de profesie.

Necazul în această poveste era că, odată, detectivul Bouše intrase într-adevăr mesa, lăsându-se păcălit de un om care stătea cu o domnişoară într-un local, ţinând-o de mână şi uitându-se fix în ochii ei, şi domnul Bouše l-a înhăţat...

În definitiv, oricine poate păţi ceva asemănător. E de ajuns să amintim că până şi încercatului detectiv Mrázek i s-a întâmplat să aducă la direcţie doi făptaşi garantaţi sută-n sută: o dată un cofetar din Kobylisy, iar a doua oară chiar pe un funcţionar de francă din Vynohrady.

Însuşi domnul consilier Vacátko obişnuia să spună:

— Domnilor, mai bine trageţi două focuri alături, decât să nu trageţi deloc.

Fireşte, se gândea la figurat, căci sub domnia consilierului Vacátko arma putea fi folosită numai în cazuri extreme şi chiar şi atunci mai mult de ochii lumii, decât de-a adevăratelea, fiindcă sub domnia lui se mergea întotdeauna la sigur şi când se merge la sigur nu mai e nevoie să tragi.

Bineînţeles că şi domnul Bouše a mers la sigur atunci când a căzut victimă unei ciudate întâmplări, care, fără îndoială, l-ar fi indus în eroare până şi pe cel mai experimentat detectiv.

Într-o bună zi se afla singur în birou, ceilalți colegi fiind plecați pe teren. Nu se întâmplase nimic deosebit, doar două-trei cazuri în curs de cercetare, în rest linişte şi pace.

Dar, de ce să mințim, linişte şi pace e un fel de a spune, căci în secția domnului consilier nu era niciodată linişte. De pildă, tocmai în momentul acela, detectivii aveau misiunea secundară, dar de lungă durată, de a-l urmări pe un oarecare Houza, a cărui descriere personală lipsea din fişierul poliției, întrucât nimeni dintre polițişti nu-l cunoştea. După unele mărturii era chel, după altele, dimpotrivă, avea un păr des, negru şi cârlionțat. Şi tot aşa: ba avea mustăcioară, ba nu avea, ba are un costum bleumarin, ba unul sport, pe scurt indicații neclare menite să-i zăpăcească pe detectivi, ca atunci când la poliție depun mărturie femeile. Da, afirmația pare ciudată, dar femeile nu ştiu să fie martore, căci toate văd lucrurile mai altfel şi parcă anapoda.

Acest Houza era logodnic de profesie şi faptul, fireşte, n-ar fi trebuit să aibă nicio legătură cu echipa de criminalistică a domnului consilier Vacátko, dar ce să-i faci dacă tot acest Houza era bănuit că ar avea pe conştiință uciderea unei servitoare din Karlin. Deci, să fie limpede: nu era decât o simplă presupunere; amintita servitoare îşi ridicase toți banii şi fusese auzită de alții că s-ar duce să-şi cumpere mobilă împreună cu stăpânul ei, o persoană cu o înaltă poziție în societate. De aici se născu bănuiala că acest misterios Houza ar putea fi făptaşul crimei, iar domnii de la poliție începură să umble pe urmele lui.

Foarte bine; încercați însă să dați de urma cuiva despre care nu ştiți nimic, nici cum arată, nici măcar dacă Houza e numele său adevărat!!!

Tocmai în acest timp se nimeri ca nefericitul Bouše să fie singur de serviciu pe direcție şi când se aştepta mai puțin, fu chemat de jos, spunându-i-se că la poartă se afla o femeie ce venise să facă un denunț. Coborî deci, să vadă despre ce-i vorba şi doamna cu pricina apucă să-i spună, încă de pe coridor, că Dášenka, o nepoată de-a ei, mai îndepărtată, care sosise la ea în vizită dintr-un oraş de provincie, se întâlneşte din când în când cu un individ cu care ea, în calitate de mătuşă, nu poate fi de acord, deoarece n-a venit să se prezinte personal, ci, dimpotrivă, de îndată ce nepoata apare în Capitală el o ademeneşte să se plimbe împreună prin Praga, iar ea, fetiță proastă, îl urmează ca un mieluşel. Şi chiar acum i-a telefonat cineva că nepoata ei, adică Dáša, se află cu individul la localul Podrum. Persoana care a chemat-o la telefon n-a vrut să-şi dea numele, în schimb i-a spus că se miră de faptul că ea, în calitate de mătuşă, o lasă pe Dáša să umble cu un asemenea escroc sentimental. Aşa se face că ea, în calitatea ei de mătuşă, a venit cu sufletul la gură ca să-i roage pe domnii de la politie să intervină imediat, să meargă să-l aresteze sau să-l spânzure pe ticălos, alegerea pedepsei fiind desigur o chestiune care n-o priveşte, ea, ca mătuşă, neavând niciun amestec în treburile poliției.

La început, detectivul Bouše fusese încredințat că avea s-o expedieze acasă, elegant, dar categoric. De îndată însă ce femeia pomeni de escrocul sentimental, auzul lui se ascuți, şi în cele din urmă, se convinse în sinea sa, că într-adevăr era vorba de vinăria Podram şi de nepoata Dáša Pospišilová.

— Binevoiți a vă duce acasă, distinsă coniță *şi* aştepta-ți-vă liniştită nepoata, căci, aşa cum vă spun, se va întoarce acasă în cea mai mare viteză, pe chestia asta puteți pune mâna în foc!

După care se urcă în primul tramvai şi porni spre vinăria Podrum. Cunoştea localul, nici vorbă că-l cunoştea: are trei încăperi, iar escrocul şi fata trebuie să fie, fără îndoială, în salonul al treilea, căci acolo sunt boxe... Unde în altă parte ar fi putut să se instaleze!?!

Domnul Bouše avea o experienţă îndelungată, şi nu-l cuprinse deloc mirarea când, într-adevăr, îi găsi pe cei doi aşezaţi într-o boxă. El, un bărbat în floarea vârstei cu fruntea destul de lată, părul în retragere, lăsând loc unui început de chelie, elegant, aşa cum îi stă bine unui logodnic de profesie, ţinea fata de mână şi se uita galeş în ochii ei. Căci logodnicii de profesie nu sunt impertinenţi, nu-şi permit şi nici nu încearcă să pună mâna acolo unde nu trebuie, căci doamna în cauză trebuie să câştige impresia că respectivul se va despăgubi pentru toate abia în căsnicie.

— Domnişoara Dáša Pospišilová? întrebă sobru şi lapidar, detectivul Bouše.

Domnişoara sări ca arsă de pe scaun, şi se aprinse toată. Inspectorul nu mai trebui să se legitimeze, lucrurile fiind cât se poate de clare.

— Gata, domnişoară, acăsică, te aşteaptă mătuşa. Iar domnul...

— Cum vă permiteţi? izbucni domnul jignit la culme, dar aşa se obişnuieşte întotdeauna în asemenea cazuri, şi, ca să-l liniştească, detectivul îşi întoarse reverul, arătându-i insigna de serviciu.

Domnişoara începu să clănţăne din dinţi, iar domnul se îmblânzi numaidecât:

— Vă rog să mă iertaţi, dar la mijloc trebuie să fie o eroare, o eroare, ca sa zic aşa, fatală!

— Fatală, nefatală, domnişoara merge acasă, iar dumneavoastră mă urmaţi imediat, vă rog, nu mă ţineţi în loc.

Domnul, ce-i drept, scoase o legitimaţie, dar în clipa aceea gestul lui nu putea să-l impresioneze câtuşi de puţin pe domnul Bouše, care era încredinţat că o întâmplare fericită i-l aruncase în braţe pe misteriosul şi mult căutatul Houza. Şi astfel, îl înhăţă fără nicio discuţie pe simpaticul domn care pretindea că e vorba de o eroare fatală, şi lucrurile se lămuriră abia la Direcţie unde, domnul Vondra, şeful casei de depuneri din Svitavy, fu pus în libertate, cu scuzele de rigoare. Într-adevăr, o eroare fatală. A doua zi detectivul Bouše se prezentă în biroul şefului său:

— Domnule consilier, îmi permit să vă atrag atenţia că ieri s-a întâmplat o eroare...

Consilierul se duse mai întâi şi închise uşa cu grijă, apoi spuse:

— S-a întâmplat o prostie, domnule Bouše! O prostie colosală, care, fireşte se poate întâmpla, dar numai la nivelul unei secţii raionale de jandarmi. Şi iată, prostia asta s-a întâmplat la noi! La direcţia poliţiei pragheze! Ruşine!

Pleoştitul Bouše îşi suflă nasul zgomotos şi tăcu. Tăcu şi domnul consilier.

Ei bine, acesta era, deci, păcatul domnului Bouše şi sursa permanentă de distracţie în biroul detectivilor.

Şi întrucât viaţa merge înainte, încâlcindu-se mereu, în felul ei, nu făcu nici de data asta o excepţie şi merse înainte chiar şi la prefectura poliţiei din Praga. Demult îl găbjiseră detectivii pe misteriosul Houza, demult se ocupau ei de alte crime, dar pe bunul lor Bouše tot îl mai tachinau, în virtutea inerţiei.

În altă ordine de idei, nevinovatul domn de la casa de depuneri raională îşi vedea mai departe vesel şi bine dispus de funcţionăria lui, şi, de bună seamă, avea grijă să nu călătorească prea des la Praga. Se şuşotea pe

seama lui că întreține legături cu o anumită văduvă din înalta societate, dar într-un orășel de provincie se șușoteşte mereu, altfel nici nu se poate.

Bineînțeles, domnișoara Dáša a trebuit atunci să plece acasă, însuși tatăl ei a venit s-o ia, declarând mânios că domnul Vondra nu-i place deloc, căci un bărbat cuviincios nu se întâlneşte cu o fată cuminte, pentru care nutreşte intenții cât de cât serioase, într-un local din Praga, atâta timp cât are posibilitatea să-i vorbească pe Corso, în oraşul ei, şi pe urmă s-o conducă acasă.

La rândul ei, domnișoara a ținut să atragă atenția, că e sătulă până în în gât de acest Corso provincial şi că, în general, se consideră o nefericită.

Când, la câteva zile după consumarea nefastei întâmplări, îl întâlni în oraş pe tânărul sergent Sládek, se întunecă la față, cu toate că omulețul acesta se topea de dragul ei; domnișoarei însă nu-i plăceau uniformele, iar jandarmul însemna pentru ea prea puțin.

Dar tânărul sergent nu observă sau mai bine zis nu voi să observe atitudinea domnișoarei. O întrebă cum s-a distrat în capitală, ca până la urmă să-şi manifeste uimirea că nu e destul de atentă cu cine intră într-un local din Praga.

Domnișoara Dáša păli mai întâi, apoi se făcu roşie ca para focului şi în cele din urmă întrebă oftând:

— Cum, dumneata ştiai?

Tânărul jandarm arboră un aer de indiferență:

— Ei, ştiți cum e, la noi... La noi, ca să zic aşa, se ştie tot.

— Şi ce ştiți?

— Ei, nimic deosebit, doar atât că ați fost anchetată de poliție... Dar mă rog, asta se întâmplă... Cu mine, de pildă, n-ar putea să vi se întâmple aşa ceva, mă

înțelegeți?

Domnișoara înțelese, dar spre marea dezamăgire și tristețe a tânărului sergent, nu dădu deloc la iveală că, pe viitor, ar fi dispusă să iasă cu el la vreun local. Se mulțumi doar să se asigure de discreția lui, și atâta tot. În schimb acasă mintea i se limpezi și hotărî să-i dezvăluie tăticului întreaga poveste, căci, vorba ceea, tăticul e funcționar la notariat, și într-un orășel de provincie asta e mare lucru. Da, cel mai bine e să nu se bizuie pe discreția acestui antipatic tânăr în uniformă, și să rezolve treaba direct cu comandantul.

Așa se face că venerabilul domn Pospišil, funcționar la notariat, îl vizită pe domnul locotenent Št'áhlava, comandantul jandarmeriei locale, și îl informă despre o anumită neplăcere care, de bună seamă, a fost trecută într-un raport și, desigur, ar fi dezagreabil dacă...

Comandantul îl ascultă uluit, de parcă ar fi venit de pe altă lume, căci habar n-avea de nimic. Apoi, își spuse în sinea lui, că probabil povestea îi scăpase din vedere, și-l asigură pe venerabilul domn de la notariat că asemenea necazuri se pot întâmplă numai la poliția din Praga, dar nu la ei, și, firește, despre toate astea nu va afla absolut nimeni, iar cu tânărul sergent va sta de vorbă personal, așa că totul va fi în cea mai perfectă ordine. Când rămase singur nu se putu stăpâni să nu zâmbească ironic; să nu-mi spună mie nimeni că toată povestea asta s-a consumat doar în local! A continuat probabil la hotel, deși domnișoara noastră arată ca o sfântă... În ceea ce-l privește pe domnul de la casa de depuneri, nu pot decât să-l felicit, căci, între noi fie vorba, fetița asta are un trup de te dă gata numai când o vezi.

Dar oricât ar fi cotrobăit el prin toate rapoartele, nu era în stare să găsească nimic. În afară de asta i se părea

din ce în ce mai ciudat ca o asemenea poveste să fie înaintată la judeţ; asta se putea întâmpla numai dacă cei doi au fost, într-adevăr, amestecaţi într-o afacere necurată. Şi, întrucât în activitatea lui de jandarm păţise destule, şi era deprins să scormonească bine lucrurile, drăgălaşul comandant începu să-l suspecteze pe tânărul sergent Sládek. E un filfizon, şi probabil o fi vrut şi el să facă pe grozavul. Nicăieri, în niciun raport, nu e menţionată această poveste, iar dumnealui o fi auzit ceva, cine ştie unde, şi a încercat să-şi dea importanţă în faţa domnişoarei.

Dar, atenţie! Unde putea să audă?!? Şi cum de aude cancanurile un tânăr sergent înaintea comandantului, care află de ele cu atâta întârziere?

Şi mintea de jandarm a domnului comandant începu să lucreze.

Tânărul sergent venea la serviciu fără să bănuiască măcar că ochii superiorului îl supravegheau acum mai mult decât altădată.

În sfârşit, într-o bună zi fu convocat direct în biroul şefului.

— M-aţi chemat, domnule locotenent? întrebă pe un ton foarte degajat.

— Închipuiţi-vă, Domnia voastră, că am avut această îndrăzneală, îi răspunse locotenentul veninos, după care izbucni într-un răcnet infernal: Cum stă un inferior în faţa comandantului său!?! Şi ce face inferiorul când e chemat de comandant?!?

Tânărul sergent, a cărui suferinţă supremă în viaţă era tristeţea dragostei, simţi deodată că pe lumea asta există şi alte lucruri, mult mai neplăcute. Se încordă ca o strună împingând pieptul înainte, şi, cu palmele lipite de cusătura pantalonilor, aruncă din el:

— Să trăiţi domnule comandant, sergentul Sládek se

prezintă la ordinele dumneavoastră.

Apoi făcu o mişcare, ca şi când ar fi vrut să ia pe loc repaus, dar locotenentul răcni din nou, şi mai fioros:

— N-am ordonat repaus şi nici n-am de gând să ordon. S-a înţeles sergent?!? Vei sta în poziţie de drepţi şi vei răspunde la întrebările mele scurt şi concis. Înţeles?

— Am onoarea să vă raportez că am înţeles! tună potrivit regulamentului nefericitul sergent, cu toate că nu înţelegea absolut nimic.

— Care vasăzică, săptămâna trecută, mai exact în ziua de vineri, doisprezece, luna curentă, dumneata te aflai în afara serviciului, da sau nu?

— Da.

— Şi unde ai fost?

— Am fost... am fost la Praga.

— De ce?

— Din motive personale.

— Şi în ziua amintită a fost la Praga şi directorul casei de depuneri, Vondra. Da sau nu?

Sergentul ar fi vrut să spună ceva, deschise gura, dar rămase cu ea căscată, incapabil să scoată o vorbă.

— Am întrebat, şi datoria dumitale e să răspunzi, s-a înţeles? tună şi fulgeră comandantul, gustând cu neascunsă bucurie efectele metodei sale asupra tânărului sergent: A fost domnul Vondra la Praga sau n-a fost?

— Nu ştiu, să trăiţi, bolborosi sergentul, dar acum era cât se poate de limpede că minţea.

— În ziua amintită se afla la Praga şi o cunoştinţă de-a dumitale, domnişoara Pospišilová. Da sau nu?

— Nu... Nu ştiu, să trăiţi... Eu... eu n-am fost cu ea...

Pe locotenent îl pufni râsul:

— Cred şi eu că n-a fost cu dumneata, de vreme ce a

fost cu domnul Vondra. Iar dumneata, ca un nătărău gelos ce eşti te-ai apucat să-i telefonezi mătuşii. Ce i-ai spus, asta nu mai ştiu, poate îmi spui acum, un lucru însă ştiu precis, şi anume, că mătuşa a alarmat poliţia şi cei doi au fost făcuţi de ruşine. Dar, în altă ordine de idei: cei doi se aflau într-adevăr într-un local? Ori în altă parte? Să zicem, de pildă, într-o cameră de hotel.

Sergentul se aprinse la faţă:

— Aşa ceva domnişoara Dáša n-ar... Hm... Vreau să spun că se aflau într-o vinărie.

— Vasăzică aşa... Bine... Ţinând seama de faptul că în clipa asta ai mărturisit datorită metodei mele de anchetare, poţi lua pe loc repaus, s-a înţeles? rosti comandatul, de data asta pe un ton mai blajin, şi începu să umble agitat prin biroul său. Bietul sergent rămase însă încremenit în poziţie de drepţi, şi nu se încumetă să clintească nici măcar o geană.

— Te miri şi dumneata cum am descoperit această poveste, nu-i aşa? reluă locotenentul, bucurându-se de succesul lui. Simplu, prin deducţie... Dumneata ştii ce-i aia deducţie? Nu ştii... Bineînţeles că n-ai de unde să ştii. Află însă de la mine, şi să ţii minte, că jandarmul trebuie să fie deştept şi ager, chiar dacă nu-i decât un simplu sergent. Noi jandarmii nu suntem oameni de rând, s-a înţeles Sládek? Noi suntem nişte oameni aparte! Acesta e de fapt motivul pentru care nu voi raporta mai departe, nu de alta, dar ai zbura cât ai zice peşte, şi asta n-ar fi din partea mea un gest colegial. Şi apoi mă gândesc că un bleg ca dumneata nu şi-ar mai găsi un rost aici în oraş. Ai înţeles? De aceea ascultă bine şi bagă la cap: de îndată ce mi se eliberează un loc undeva printre dealuri, te expediez acolo ca să poţi reflecta în linişte asupra prostiei dumitale. Auzi, dumneata, un jandarm îndrăgostit! Asta nu se poate,

băiete! Şi încă aşa prosteşte!

— Am vrut să... ştiţi, mie domnul ăsta nu-mi place, bâigui tânărul sergent, cu un aer nefericit.

— Dar poate că ei îi place, şi aici e tot chichirezul. Ţine minte Sládek, când femeia nu te vrea, nu te băga în sufletul ei cu sila. După un bărbat în uniformă, fetele trebuie să se dea în vânt şi nu el să se dea în vânt după ele. Ai înţeles? Iar pe directorul casei de depuneri să-l laşi în plata Domnului! Fata, oricum, nu te ia pe dumneata! Şi-acum, stânga-mprejur şi afară marş!

Sergentul bătu călcâiele şi, executând ordinul, ieşi din birou mărşăluind ca în vis.

Rămas singur, locotenentul izbucni într-un hohot năvalnic de râs. Nu, aşa ceva nu mi s-a mai întâmplat în toată cariera mea. Băiatul ăsta a înnebunit de-a binelea! Trebuie neapărat să plece de aici, nu de alta, dar într-o bună zi ar fi în stare să mi-l înjunghie pe fercheşul Vondra cu sabia de servici...

Ca să nu mai vorbim de faptul că acest Vondra; indiferent cum ar fi, se pricepe al dracului să învârtească lucrurile! Mă rog, ce-i drept, e un afemeiat şi a avut până acum câteva scandaluri cu soţii respectivelor, dar, la urma urmei, comandantul nu poate să-i ia asta în nume de rău. Casa de depuneri a pus-o pe picioare, şi nimeni nu poate contesta acest lucru, ba, mai mult, după ce şi-a luat postul în primire, oraşul a început să se împartă în două tabere, una în favoarea domnului director Vondra şi a casei de depuneri, şi alta credincioasă vechii case de economii şi consemnaţiuni.

De ochii lumii nu se întâmpla nimic atunci când cei doi directori se întâlneau pe Corso, la plimbarea matinală de duminică se salutau respectuos scoţându-şi frumos pălăria, dar în gând se gratulau reciproc spunându-şi unul altuia: bădăranule!

Curând după sosirea sa în oraş, noul director al casei de depuneri, adică domnul Vondra, arătă cum vede el o întreprindere bancară modernă. Inseră în ziarul local un anunţ publicitar pe o pagină întreagă, în care prezenta casa de depuneri drept cea mai veche instituţie bancară din Cehia şi în concluzie, îi asigura pe toţi depunătorii de o garanţie financiară absolută.

Pe directorul casei de economii n-a lipsit mult să-l lovească damblaua.

— Domnilor, asta se numeşte concurenţa neloială! s-a adresat el funcţionarilor săi. Acum nu rămâne decât să dăm şi noi un asemenea anunţ. Şi asta înseamnă bani aruncaţi de pomană!

A doua lovitură a fost atunci când domnul Vondra a făcut un raid pe la toate şcolile şi după ce şi-a îndatorat pe directori cu numeroase daruri, a inundat clasele cu rigle şi orare purtând inscripţia: „Depuneţi banii numai la casa de depuneri!"

Îndată după aceea, consiliul de administraţie al casei de economii s-a întrunit pentru a analiza situaţia survenită, dar fără să ajungă la vreo concluzie. Da, directorul Vondra era ca ştiuca în apele stătătoare, acest lucru a trebuit să-l recunoască până şi comandantul jandarmeriei locale. În cele din urmă, de această dezbinare s-au agăţat partidele politice, şi întrucât democraţii naţionali sprijineau casa de economii, socialiştii cehi se văzură nevoiţi să sprijine casa de depuneri, în plus, casa de depuneri s-a bucurat şi de sprijinul soţiilor, căci domnul Vondra era un bărbat chipeş. Soţilor le-a rămas casa de economii.

Iar aceasta, bineînţeles, avea în mână atu-ul principal: unica firmă serioasă din oraş Rouha et co., fabrică de furnir şi placaje, îşi făcea tranzacţiile comerciale exclusiv prin intermediul casei de economii.

Când într-o zi funcționarul superior Vondra îşi făcu apariția la Centrala caselor de depuneri din Praga, directorul general îi spuse:

— Activitatea dumneavoastră e de natură să ne mulțumească, dar deocamdată de pe urma ei nu vedem niciun profit financiar pentru noi. Încercați să câştigați de partea noastră firma Rouha et co.! Am aprecia în mod neobişnuit o asemenea reuşită.

Dumnealor ar fi vrut pesemne ca Vondra să le aducă şi luna de pe cer. Directorii ăştia generali sunt uneori mai capricioşi decât femeile. Pe afurisitul de Rouha n-o să izbutească nimeni să-l atragă vreodată la casa noastră de depuneri. În definitiv, de ce-ar face acest pas? Ce-i poate oferi instituția noastră bancară? Credite mai avantajoase? Poate de mai lungă durată? Împrumuturi? Toate astea i le pune la dispoziție şi casa de economii. Ăştia din Praga o fac întotdeauna pe deştepții.

La Praga se ducea acum mai rar. Domnişoara Dáša îi arunca nişte priviri înfocate, dar el se prefăcea că n-o vede. La drept vorbind nu-i decât o gâsculiță romantică de provincie. Iar zestrea trebuie să fie mică. Ce-a putut să adune un simplu funcționar cum e tatăl ei!?! Nu, nu, dacă vrea omul să realizeze într-adevăr ceva, trebuie să se încurce măcar cu o moşierească. Numai că aşa ceva pe aici nu se găseşte. Conițele infidele sunt, ce-i drept, o distracție plăcută, dar asta nu ajunge ca să te asiguri în viață. Pentru viață omul trebuie să se maturizeze. Să facă o carieră. Iar această carieră el o poate realiza numai câştigând firma Rouha et co. de partea casei de depuneri.

Ceea ce, în ultimă instanță, e o tâmpenie desăvârşită.

Între timp tânărul sergent îşi aştepta soarta promisă de comandantul său. Că avea să slujească undeva la țară, de asta puțin îi păsa. Îl durea însă de pe acum

sufletul că n-avea s-o mai vadă pe domnişoara Dáša. Prin piaţa oraşului nici nu mai putea să treacă fără să roşească; la tot pasul se găsea câte o fată s-o pufnească râsul drept în nasul lui; de bună seamă aflaseră toate că tânărul jandarm care şi acum se aprinde la faţă ori de câte ori îi iese în cale iubirea lui zadarnică. De Dáša era amorezat lulea, dar fără nicio speranţă.

Într-o zi, fără să-şi dea seama, se trezi din nou stând în faţa casei în care locuia Dášenka şi de la fereastră auzi glasul ei. Se oprise s-o asculte cum cânta. Poate nu cânta atât de frumos, dar era glasul ei şi pentru el asta era mai mult decât de ajuns. Ar fi fost în stare să jure că în viaţa lui nu mai auzise o voce atât de minunată. Corul îngerilor era faţă de cântarea domnişoarei Dáša, un simplu croncănit de ciori.

Şi după ce se desfătă pe săturate, o zări deodată pe domnişoara Dáša venind de pe o stradă alăturată. Cum se face că glasul ei se aude de la fereastră?!?

Se uită la ea uluit şi, salutând milităreşte, spuse:

— Credeam că dumneavoastră cântaţi, domnişoară Dáša.

— Păi, cine altcineva ar putea să cânte? rânji frumoasa fătarnică.

— Bine, dar cântul se aude de sus, de la fereastră, în timp ce... În timp ce dumneata te afli aici.

— Mister, nu-i aşa? În calitate de jandarm s-ar cuveni să faci cercetările de rigoare! râse domnişoara şi dădu să plece. Dar junele arboră o mină atât de prostească încât i se făcu milă de el şi se opri din mers, oferindu-i astfel o bucurie neaşteptată:

— Nu te-ai prins, nu-i aşa? reluă domnişoara, cu o voce dulceagă, luându-l de data asta peste picior fără niciun fel de ipocrizie.

— E altcineva care cântă... bâigui nesigur jandarmul.

— Şi dumneata pretinzi că-mi cunoşti vocea! făcu ea pe supărata. Aşa cânt numai eu!

— Da, desigur, cântaţi foarte frumos, dar...

— Pe scurt, ca să ştii: ceea ce auzi dumneata acum e o placă de patefon. La Praga există acum nişte instalaţii unde fiecare îşi poate înregistra vocea. Nu ştiam de povestea asta... (aici şovăi un pic, pe urmă însă continuă dinadins cu o vădită, cruzime)... dar mi-a vorbit despre asta domnul Vondra, directorul casei de depuneri. De altfel, acesta a fost şi motivul pentru care m-am dus cu el atunci la Praga! Pe scurt: în studioul acela te duci şi cânţi, şi după aceea ţi se trimite discul acasă. Frumoasă jucărie, nu-i aşa? Iar nemernicul meu de frăţior se joacă acuma cu ea. Îl învăţ eu minte!... Deci, precum vezi, e un lucru cât se poate de simplu, şi eu care credeam că-l vei descoperi şi singur. Dar, aşa cum văd, dumneata n-ai să ajungi niciodată un mare detectiv.

Şi ştiind perfect de bine că-i înfige un cuţit în inimă, domnişoara Dáša plecă aruncându-i un zâmbet răutăcios şi necruţător. Iar bietul sergent abia mai apucă să duci mâna la chipiu, în semn de salut.

Apoi se auzi un zgomot de uşă trântită, la fereastra deschisă cântul încetă, iar jandarmul îndrăgostit se îndepărtă blestemându-şi mintea nătângă, căci fără îndoială, dacă ar fi dezlegat singur misterul, i-ar fi produs domnişoarei o impresie neobişnuită. Avea dreptate domnul comandant, sunt într-adevăr un mare nătărău şi niciodată n-o să fie nimic de capul meu. Şi niciodată, da, niciodată nu voi izbuti s-o câştig pe această frumoasă şi îngâmfată domnişoară. Şi făcând această constatare, inima i se umplu de tristeţe şi amărăciune.

Dar, din fericire, viaţa omului nu e alcătuită doar din suferinţă. Aşa se face că la numai câteva zile după aceea,

domnişoara Dáša îi acordă sergentului îndrăgostit favoarea de a o conduce şi de a-i ţine racheta până la terenul de tenis. Iar asta spre a-i atrage atenţia domnului director Vondra şi a-l face să înţeleagă o dată pentru totdeauna că domnişoara nu mai are intenţia să se îmbolnăvească de inimă din pricina lui. Dar iată că în ziua aceea directorul casei de depuneri nu venise la tenis, deoarece plecase la Praga, nicidecum pentru o aventură galantă, ci datorită unui strălucit succes comercial. Se ducea să-i înştiinţeze pe superiorii săi că reuşise să stabilească primele contacte cu falnica firmă Rouha et co., fabrică de furnir şi placaj.

La centrală fu primit cu o bunăvoinţă neobişnuită. I se comunică oficial că în acest caz va putea fi luată serios în consideraţie ideea de a i se schimba titlul de funcţionar conducător de unitate, prin numirea sa în funcţia de director plin. Acest lucru va coincide fireşte şi cu un salariu corespunzător. Întreaga centrală investeşte în el cele mai mari speranţe pentru viitor.

Domnul Vondra ascultă această vorbărie, cu aerul omului zelos. Când însă rămase o clipă singur, împinse într-o parte hârtiile de pe masa de şedinţe şi îşi întinse comod picioarele. De promisiuni e sătul până peste cap. Ştie el ce înseamnă: Se poate lua în consideraţie... va coincide, fireşte... etc, etc. Pe toate astea fac ceva, scumpii mei domni. Eu voi fi acela care va impune condiţiile!

— Pentru viitoarele tratative, am nevoie de încrederea dumneavoastră absolută – începu el, când preşedintele consiliului de administraţie reveni în biroul său. De asemenea, socotesc absolut necesar ca tratativele să se desfăşoare cu o discreţie desăvârşită. Şeful firmei Rouha et co. mi-a făgăduit ca operaţiunile financiare ale firmei vor trece treptat în competenţa instituţiei noastre, în

schimb, această trecere va căpăta un caracter permanent. Firește, angajamentele sale față de Casa de economii sunt de asemenea natură, încât orice indiscreții cu privire la tratative i-ar putea pricinui dificultăți și nu din cele mai mici.

— Înțelegem acest lucru, și suntem dispuși să acceptăm toate excepțiile necesare.

— Deocamdată aș ruga să fiu împuternicit prin delegație și să mi se dea indicații asupra avantajelor ce pot fi oferite domnului Rouha senior, cu care voi purta tratativele. Acestea, ținând seama de caracterul confidențial al întregii chestiuni, vor avea loc în secret.

— Vă oferim un fond special de reprezentare pentru acest caz.

— Și pentru următoarele, ținu să precizeze domnul Vondra, înțelegând că fierul trebuie bătut cât e cald. Drept care se grăbi să adauge: De hotărât, nu hotărăște numai seniorul firmei, mai sunt și alții.

Și bătu fierul cu atâta dibăcie, încât până la urmă părăsi centrala investit cu o împuternicire ce nu se acordă în mod normal conducătorilor de filiale. Contul firmei Rouha et co. avea să fie trecut într-un registru cu totul special, contabilul urmând să execute numai lucrările contabile propriu-zise. Contul va fi administrat de șeful unității, cu alte cuvinte, de domnul Vondra, viitorul director.

După ce introduse hârtia în servietă și își luă rămas bun, domnul Vondra începu să fluiere. Iar în seara aceea „doamnele” de la Cascade-Bar avură prilejul să dea o înaltă apreciere unui domn *fain*, care, disprețuind banul le invita cu generozitate:

— Să bem, domnișoarelor, pentru reprezentare! Și tot în acest scop îi oferi uneia dintre domnișoare cartea sa de vizită, invitând-o stăruitor să-l viziteze. Va fi categoric

o distracție mai plăcută decât încurcăturile cu conițele de provincie, care veşnic îl amenință cu scandalul, neavând altceva de făcut. În schimb, domnul director are acum de lucru, slavă Domnului, până peste cap!

Să cucereşti firma Rouha et co. fabrică de furnir şi placaje, nu-i un fleac! Pentru o treabă ca asta e nevoie de minte cu carul!

Petrecu o noapte veselă, de pomină, şi când se întoarse acasă era cam tras la față. Nu e de mirare, asemenea tratative te epuizează. Îl chemă la el pe contabil, şi după ce-l obligă prin legământ să păstreze discreția absolută, îi arătă scrisoarea de la centrală. Contabilul, om lipsit de fantezie, se interesă cel mai mult de felul cum va fi controlat un asemenea cont.

— Eu însumi îl voi controla, se grăbi să-i răspundă domnul director, nu fără mândrie.

Drept care, contabilul oftă uşurat:

— Ce mă miră însă pe mine, e că bătrânul Rouha s-a lăsat ademenit.

— Totul e cu putință pe lumea asta, dacă ştii de unde să apuci firul. Acum se pune problema ca nimic să nu transpire în afară!

Fireşte, contabilul îi făgădui solemn acest lucru şi în sinea lui se bucura de pe acum gândindu-se la mutra pe care avea s-o facă colegul său de la casa de economii, care mereu îi dă peste nas pe motiv că veneticul Vondra i-a luat-o înainte. Acest Vondra e într-adevăr un tâlhar fără pereche, dar în comerț asta se cere. Eu, unul, n-aş fi în stare să fac aşa ceva, îşi spuse bătrânul contabil, aşezându-se înapoi la ghişeul lui.

Se scurseră două zile.

— Pe cine are şeful la el? întrebă bătrâna casieră, auzind o discuție în biroul domnului director: Şi pe unde a intrat vizitatorul?

Bătrânul contabil trase mai întâi cu urechea, apoi, înțelegând situația, îi răspunse:

— Scumpă domnişoară, persoana care se află acum la şef a intrat prin spatele casei, e vorba de o vizită foarte, foarte discretă.

— Bine, bine, dar e o voce de bărbat? spuse casiera stăruitor.

— Exact! E vorba de nişte tratative secrete! Vasăzică suntem pe drumul cel bun!

Contabilul nu era leneş de felul lui: cu totul întâmplător se apropie de uşa din spatele căreia se auzea un dialog agitat. Să nu fi reuşit oare tratativele?

Când, după un timp, convorbirea amuți, era limpede că vizitatorul plecase aşa cum venise, pe scara din dos.

Nu dură mult şi şeful îşi făcu apariția în biroul funcționarilor. Se aplecă spre urechea contabilului şi-i spuse pe un ton confidențial:

— Suntem pe drumul cel bun.

— Am auzit eu o convorbire şi mi-am zis că... Dar, ştiți, mi s-a părut că era cam supărat!

— Cum, s-a auzit până aici?? Nu se poate! Cum văd, va trebui să capitonez uşile, spuse Vondra cu îngrijorare în glas; dar numaidecât începu să râdă: Tratativele au decurs foarte bine! Rouha, fireşte, e un om mai dificil, dar ne descurcăm noi. Pentru asta trebuie să dăm dovadă de o anumită generozitate. Are nevoie de credit, pricepi dumneata? Dar, mucles, nimănui nici pâs! S-a înțeles?!? După care, cu un aer complice, se retrase înapoi în biroul său.

Contabilul, bineînțeles, nu scoase niciun pâs, în schimb îl scoase cu vârf şi îndesat domnişoara casieră:

— Nu cumva a venit să-l ocărască vreunul din soții înşelați?

— La ce te gândeşti dumneata, domnişoară! Nici

vorbă de aşa ceva. Dacă vrei să ştii, şeful nostru e meşter mare.

Misteriosul vizitator mai veni de câteva ori, discuţiile fură lungi şi furtunoase. O dată şeful deschise uşa şi contabilul avu ocazia să audă pe cineva iritându-se: „Ne-au promis creditul cu dobânda cea mai scăzută şi noi am contat pe acest lucru. Dacă vrem să extindem comerţul e limpede că avem nevoie...".

Şeful închise repede uşa aruncându-i contabilului o privire plină de semnificaţii...

A doua zi fu plătită în numerar o sumă mai importantă, în contul secret al firmei Rouha et co. fabrică de furnir şi placaj.

Trebuie să spunem că a fost o perioadă plină de speranţe şi emoţii. Domnişoara Dáša îl ştersese din inima ei pe domnul Vondra, după ce aflase că distinsul director fusese vizitat de o doamnă frapantă din lumea mare. Dar asta nu înseamnă că în locul lui l-ar fi înscris în inima ei pe sergentul de jandarmi Sládek, şi totuşi, pentru el se născură noi şi mari speranţe, încredinţat fiind că domnul comandant uitase de greşeala lui şi n-avea să-l trimită într-un cătun pierdut printre dealuri, tocmai acum când are prilejul să se vadă aproape de două ori pe săptămână cu domnişoara Dáša şi să-i explice că, deşi funcţia sa de sergent în serviciul jandarmeriei nu reprezintă o carieră prea strălucită, nu e totuşi de lepădat.

De altfel, tot cu speranţe se hrănea şi centrala caselor de depuneri din Praga. Numai că o asemenea instituţie nu mizează numai pe simple speranţe şi de aceea îi trimise domnului Vondra un revizor special care să cerceteze la faţa locului cum arată contul secret al firmei Rouha et co.

Domnul Vondra, cu titlul încă de funcţionar

conducător de unitate, îl primi pe revizor cu toată bunăvoința, dar cu gândurile oarecum împrăştiate:

— Ştiți, deocamdată nu mă pot lăuda cu rezultate strălucite.

— Bine, dar pe câte ştiu, a şi fost acordat un împrumut important, replică revizorul, scoțând din mapă comunicarea respectivă.

— Da, din partea noastră, ce-i drept, s-au făcut multe, dar aş vrea să înțelegeți că în ceea ce mă priveşte, aş dori să anunț centralei şi ceva îmbucurător din partea cealaltă. Din păcate, deocamdată, încă nu mă pot lăuda cu aşa ceva. Chiar dacă tratativele se desfăşoară în condiții mai mult decât excelente. Şi uitându-se la ceas, domnul Vondra se grăbi să adauge: chiar acum, mai bine-zis peste câteva clipe, urmează să aibă loc o nouă discuție, în care îmi pun mari speranțe.

— Nu vreau să vă deranjez, dar...

— Nu mă deranjați deloc, dimpotrivă, la prânz, dacă nu vă supărați, sunteți invitatul meu. Mi-e teamă doar că va trebui să vă rog să treceți în birourile noastre şi să mă aşteptați acolo. Discuția nu va dura prea mult.

Revizorul dădu din cap aprobator, şi trecând în camera alăturată, se aşeză pe un scaun lângă bătrânul contabil. În biroul domnului Vondra era o linişte desăvârşită. Directorul îşi mai făcu o dată apariția, ceru extrasul de casă cu plățile în numerar pe ziua precedentă şi zâmbindu-i cu un aer de scuză revizorului, care între timp se apucase să citească ziarul, se retrase din nou în biroul său.

De alături se auzi deodată un zgomot de uşă trântită, apoi de scaune târâte, de parcă cineva s-ar fi aşezat anevoie, şi, în sfârşit, un fel de murmur, dublat fireşte, de o convorbire la început înăbuşită, apoi cu ecouri din ce în ce mai puternice.

Bătrânul contabil se uită la revizor şi-i spuse:

— Nu vă speriaţi, aşa-i la noi de la o vreme încoace; ştiţi, domnul Rouha e o fire mai vijelioasă. Mi se pare că-l cam strânge cu uşa pe şeful nostru!

— Cum? Alături se află însuşi domnul Rouha! se minună revizorul.

— Păi, cine altul... Auziţi doar!

Intensitatea vocilor crescu pe neaşteptate, de bună seamă domnii nu-şi puneau pavăză la gură... Contabilul ridica mereu din sprâncene, manifestându-şi în felul acesta uimirea faţă de ceea ce îi era dat să audă.

Apoi totul se sfârşi, se mai auzi o dată zgomotul de uşă trântită şi în clipa următoare, în biroul funcţionarilor îşi făcu din nou apariţia domnul Vondra, uşor răvăşit; îi zâmbi prieteneşte revizorului şi-i spuse:

— Gata, acum sunt din nou liber. Omul ăsta scoate şi untul din mine... Dar, nicio grijă, până la urmă tot îl dobor. Voi încheia o afacere despre care se va vorbi multă vreme!

La masa de prânz cu domnul revizor îl trimise pe bătrânul contabil, întrucât el mai avea de rezolvat o problemă ce nu suporta nicio amânare. Şi apoi, e mult mai bine ca revizorul să fie oaspetele contabilului. În pragul uşii îi mai şopti cu discreţie bătrânului funcţionar:

— Să fii cât mai larg, nicio economie!

Contabilul se conformă întocmai şi cum afară vremea era destul de răcoroasă, cei doi căzură de acord că băutura cea mai potrivită e şlivoviţa, căci ea te fereşte de răceală şi are totodată şi un efect curativ. Se distrau de minune, chiar dacă vorbeau niţel prea tare.

Tânărul sergent aflat întâmplător la o masă alăturată, avea acum prilejul să asculte şi să înregistreze toate tranzacţiile pe care domnul Vondra urma să le încheie

cu faimoasa firma Rouha, şi întrucât îl ura din tot sufletul pe distinsul director, trăgea bine cu urechea, să nu-i scape nimic. Şi astfel află că domnul Vondra e un bărbat de mare anvergură, dar că joacă prea tare, sau cum se mai spune, joacă *va banque.*

— Ehei, prietene, pe mine poţi să mă crezi, că eu am auzit certurile astea ale lor de trei ori şi de fiecare dată bătrânul Rouha a strigat: „Ne-au promis un împrumut cu dobânda cea mai scăzută, şi noi am contat pe acest lucru...” Asta înseamnă că şeful nostru a făgăduit un lucru pe care nu-l poate respecta, şi pe chestia asta n-ar fi exclus să intre la apă şi încă urât de tot.

— La apă ar putea să intre numai dacă ar vrea să tragă de pe urma acestei afaceri nişte foloase pentru el. Şi, mă rog, asta ar putea, pentru că, vorba ceea, cine-l controlează? Nimeni!

— Ce-i drept, e el cam fluşturatec, dar de obicei ăştia sunt cei mai norocoşi. De pildă, la femei! spuse contabilul, pe un ton categoric, şi apucă din nou sticla de şliboviţă.

Cei doi se îndrăgiră reciproc şi, astfel, până la sfârşitul mesei, sticla de şliboviţă fu golită de-a binelea, iar bătrânul contabil îl conduse pe domnul revizor la gară.

— Nimeni nu-l controlează, mai apucă să spună revizorul, cu îngrijorare, după ce se urcă în vagon, cu sprijinul binevenit al conductorului.

După care adormi şi nu se mai trezi decât la Praga. În drum de la gară spre oraş, domnul contabil avu timp să se mai dezmeticească nițel; în orice caz în asemenea măsură încât să observe că domnul director, neținând seama de orele înaintate, continua să lucreze în biroul său de la casa de depuneri, ce era luminat ca ziua.

În ziua următoare – era o dimineaţă tulbure şi

nesuferită, de două ori nesuferită pentru un om pe care-l doare capul din pricina şliboviței – bătrâna casieră îl fulgeră pe contabil cu nişte ochi răutăcioşi, căci într-un orăşel de provincie se află şi se ştie totul, chiar şi cine cât a băut. După ce se mai scurseră un ceas-două, îşi ridică nasul din hârțoagele ei, şi cum, întâmplător, în clipa aceea nu era nimeni la ghişeu, spuse îngrijorată:

— Da ce-o fi cu şeful nostru? Nu cumva a avut şi el ieri ceva de sărbătorit?!?

— Eu n-am sărbătorit nimic, eu am dus tratative oficiale, ripostă contabilul cu demnitate, şi înghiți la iuțeală o tabletă.

La un ceas după aceea începu şi el să se nelinişteascâ, în primul rând pentru faptul că în ziua precedentă fusese transferată din nou în contul firmei Rouha et co., o sumă destul de importantă: una sută mii coroane cehoslovace.

Vasăzică, în timp ce noi stăteam în local şi beam, şeful nostru se omora muncind, îşi spuse el cu tristețe. Ăsta e într-adevăr un bărbat de fier.

Domnişoara casieră era însă de părere că până şi un bărbat de fier poate fi răpus de boală şi de aceea porni spre locuința domnului director pentru a contribui eficient – în caz de nevoie – la grabnica sa însănătoşire. Gazda îi aduse însă la cunoştință că domnul director e vesel şi sănătos, dar nu-i acasă, deoarece a plecat în concediu. Casiera îşi încruntă sprâncenele şi fără să sufle o vorbă se întoarse în goană mare la birou, unde se apucă numaidecât să socotească numerarul din casă. După un timp se auzi strigătul ei deznădăjduit:

— Dumnezeule, Hristoase, din casă lipsesc treizeci de mii! Ce mă fac, simt că mor!

Drept care, contabilul mai înghiți o tabletă, ca apoi să mai împartă una frățeşte cu doamna casieră. În sfârşit,

ridică receptorul şi chemă de urgenţă firma Rouha et co.:

— Nu vă supăraţi, e vorba doar de o mică informaţie: Aţi primit ieri de la noi o sută de mii de coroane?

Domnul Rouha, fabricant de furnir şi placaj, era un om simplu şi sincer. Ascultându-l pe contabil îi răspunse:

— Dumneata pesemne că ai înnebunit. De unde până unde să-mi dea mie bani casa de depuneri?

— Nu vă supăraţi, dar şi înainte de asta... Transferuri... împrumuturi!

— Ascultă, mi se pare mie că acolo la casa de depuneri sărbătoriţi ceva. Este?

Şi domnul Rouha râse cu poftă, mult de tot, până când bătrânului contabil îi căzu receptorul din mâna asudată, iar casiera trebui să-l stropească bine cu apă de colonie ca să-l readucă în simţiri.

După care, oftând şi gemând, bătrânul se repezi din nou la telefon şi chemă de data asta postul de jandarmi.

La telefon se prezentă tânărul sergent. Când auzi despre ce-i vorba începu să râdă.

— Aţi spus ceva? întrebă vocea chinuită a bătrânului contabil.

— Nu, nu. O fi având ceva aparatul... Nu vă supăraţi că vă întreb domnule contabil, dar ştiţi, ieri la restaurant v-am auzit când îi spuneaţi unui domn străin ceva despre nişte vizite la domnul director... Cine au fost aceşti vizitatori?

— N-a fost decât unul, şi anume, domnul Rouha senior, proprietarul firmei Rouha et co.

— Şi dumneavoastră l-aţi văzut?

— Nu, asta nu, căci dumnealui venea în secret.

— Cu alte cuvinte, dumneavoastră l-aţi auzit doar, de văzut însă n-aţi văzut nimic, continuă să-şi expună

teoria sa tânărul sergent.

— Da... aşa e... Dar poate că ar fi mai bine să veniţi!

— Da, sigur, de venit venim. Până atunci însă, nu vă atingeţi de nimic.

Îi raportă totul comandantului său, iar acesta, ţinând seama de gravitatea cazului, hotărî să se deplaseze personal la faţa locului.

Pentru el era totuşi de neînchipuit ca tocmai domnul Vondra să dispară fără urmă. La mijloc trebuie să fie cu totul altceva! De pildă, isprava unui soţ gelos.

Auzindu-l, tânărul jandarm luă poziţia de drepţi şi începu:

— Domnule comandant, sergentul Sládek se prezintă la ordinele dumneavoastră cu rugămintea de a fi luat la anchetarea acestui caz... Apoi se grăbi să adauge: Ştiţi, am anumite bănuieli.

— Da, cunosc, dumitale îţi stă în gât directorul Vondra. Dar să ştii de la mine: subiectivitatea e cea mai negativă însuşire a unui anchetator, ai înţeles?

— Cu respect vă raportez, că am înţeles. Dar aici e vorba de altceva. Sunt sigur că aş putea să contribui substanţial la lămurirea acestui caz.

Comandantul mormăi, obiectând că n-are nevoie de nicio explicaţie din partea unui puşti lipsit de experienţă, şi că, slavă Domnului, se descurcă el şi singur; în cele din urmă, însă dădu plictisit din mână şi-i făcu semn zelosului sergent să-l urmeze.

La casa de depuneri, bătrânul contabil, care tremura ca varga, îi conduse imediat în biroul domnului Vondra.

— Poftiţi, am pregătit toate dările de seamă referitoare la tranzacţiile comerciale cu firma Rouha et co. S-au plătit o sută optzeci şi cinci de mii de coroane...

— Asta nu spune nimic, mormăi comandantul.

— Da, dar domnul Rouha pretinde că n-a primit

niciodată nimic, şi nici n-a cerut vreodată ceva, se tângui contabilul. Se pune deci întrebarea, cu cine a purtat tratativele domnul Vondra?

— Cu nimeni, domnule contabil, interveni deodată tânărul sergent, deschizând unul din dulapuri. Se vedea limpede că nu era deloc surprins de faptul că descoperi în el un patefon de tipul cel mai modern.

După aceea se apucă să cotrobăiască prin masa de lucru a domnului director şi în sfârşit în sertarul de jos găsi o placă pe care o aşeză pe discul patefonului. În timp ce învârtea manivela, comandantul nu se mai putu stăpâni:

— Ce-i cu dumneata, Sládek. Te-ai prostit de-a binelea? Nu cumva ai de gând să ne pui acum nişte şlagăre?!?

— Da de unde, domnule comandant! Altceva...

Lăsă acul pe placă şi în încăpere se auzi mai întâi un foşnet surd, după care se dezlănţui o discuţie agitată despre împrumuturi şi credite, despre posibilitatea de a începe tranzacţii comerciale cu casa de depuneri, despre procente şi dobânzi şi despre încredere... Una din voci îi aparţinea domnului Vondra, iar cealaltă...

— Cealaltă e tot vocea lui, numai că e schimbată, spuse comandantul fără să-şi ascundă mirarea.

— Dumnezeule, Hristoase, se lamentă bătrânul contabil, şi eu... eu care am crezut că... Dar ce... ce era să cred, de vreme ce el deschidea pentru o clipă uşa şi noi... noi auzeam pe cineva vorbind...

Când patefonul făcu să răsune cuvintele: „Ni s-a promis un împrumut cu dobânda cea mai scăzută şi noi am contat pe acest lucru", bătrânul contabil izbucni:

— Fraza asta, pe cinstea mea, am auzit-o de câteva ori, dar nicio dată măcar nu mi-a trecut prin minte că...

— Cui i-ar fi trecut, mormăi comandantul şi,

uitându-se cu severă admiraţie la tânărul său subaltern, adăugă: Dar dumitale cum ţi-a trecut aşa ceva prin minte, băiete?

Sergentul roşi de fericire:

— Ştiţi, cum să spun, de fapt domnişoara Dáša...

— Bineînţeles, altfel nici nu se putea!

— Păi da. Dumneaei şi-a înregistrat vocea pe disc. Nici nu ştiţi ce frumos ştie să cânte.

— De asta nu mă îndoiesc câtuşi de puţin. Dar ce legătură are povestea asta cu domnul Vondra şi cu şmecheria lui?

— Păi, să vedeţi, dumnealui i-a vorbit despre studioul acela din Praga, unde oricine se poate duce să-şi înregistreze vocea.

Comandantul îl bătu pe umeri şi-i spuse cu entuziasm:

— Bravo, Sládek! Ca să vezi, până la urmă şi un jandarm îndrăgostit poate fi bun la ceva. Şi acum, fuga marş la comandament şi anunţă toate oficiile, dar mai cu seamă punctele de frontieră, dacă nu cumva e prea târziul

Niciodată nu mai lucrase sergentul Sládek atât de repede şi cu atâta conştiinciozitate.

Era profund încredinţat că prin agilitatea sa o va salva pentru totdeauna pe domnişoara Dáša din ghearele unui vampir şi ale unui răufăcător.

Şi aşa se face că a doua zi dimineaţa, domnul consilier de poliţie Vacátko intră în biroul detectivilor şi văzându-l pe Bouše, începu să zâmbească şi-i spuse:

— Ei, ia să aud şi eu, domnule Bouše, dacă ştii dumneata cum poate fi recunoscut, de pildă, un logodnic de profesie?

Detectivii râdeau respectuos, în timp ce domnul Bouše îşi sufla nasul, trâmbiţând ca o trompetă.

— Spune-mi dumneata îți mai aminteşti de cazul acela nefericit, şi de numele împricinatului? întrebă consilierul.

— Aşa ceva nu se uită, domnule consilier: Jan Vondra, şeful casei de depuneri din Svitavy. Asta o să țin minte până la moarte.

— Şi îți aminteşti şi cum arăta?

— Din păcate, prea bine, domnule consilier, răspunse detectivul cu tristețe în glas.

— Ei bine, în cazul ăsta pregăteşte-te să ieşi pe teren. Află că omul dumitale nu e logodnic de profesie ci delapidator, şi încă în stil mare. Cum n-a trecut frontiera, e de bănuit că se ascunde la Praga.

Domnul Bouše îl privi un timp pe consilier, vrând parcă să se încredințeze că nu binevoieşte să glumească, pe urmă însă se lumină la față şi spuse:

— Nu zău, vasăzică totuşi!...

— Da, domnule Bouše, dumneata ai miros, aşa spunea şi predecesorul meu, răposatul consilier de poliție Knotek. Deci, la treabă; ar fi grozav dacă am pune noi mâna pe el. Ce s-ar mai zbârli comandamentul teritorial al jandarmeriei!...

Detectivul Bouše porni deci la vânătoare, şi nu se arătă pus pe economii; povestea îl costă multe pahare de rom, de cele mai multe ori scumpe, căci trebui să umble prin localuri de lux. Nu de alta, dar un asemenea delapidator de provincie nu se ascunde la fetele din Coliba veninoasă, asta e la mintea cocoşului.

Curând i se dădu de veste că o oarecare Lily găbjise un client gras, pe care însă îl strecurase la ea acasă, fiindcă dumnealui nu voia să se arate în public.

Aşa se face că domnul Bouše se asigură mai întâi de cuvenita asistență polițienească, nu de alta, dar ca să nu-i scape muşteriul printre degete, apoi dădu buzna

peste domnişoara Lily. După tratative scurte, dar categorice, în timpul cărora îi atrase atenția că riscă orice posibilitate de a mai rămâne la Praga, domnişoara cedă, şi arătă discret spre o uşă ce dădea într-o odăiță alăturată.

Cu o poftă de nedescris, domnul Bouše îl duse pe delincvent la Direcția a patra. După care, nu fără mândrie, le spuse distinşilor săi colegi din biroul detectivilor:

— Odată ce înşfac eu pe cineva, e fără doar şi poate vinovat, chiar dacă pe moment se întâmplă să fie nevinovat.

Şi-i trase un strănut în lege, căci acesta era adevărul adevărat.

(4)
MOŞ GORIOT DIN ZÁBĚHLICE

e povestea unei dragoste părinteşti
ale cărei adâncuri incomensurabile
au darul să-l înduioşeze
pe un tânăr funcţionar de poliţie
în asemenea măsură, încât
din anchetator
se transformă
în răzbunător.

S-a întâmplat – de bună seamă aşa a vrut destinul – ca la primul meu caz pe tărâmul criminalisticii să nu fac nicio ispravă, cu toate că nu aşa s-ar fi cuvenit din partea unui tânăr funcţionar de la direcţia generală a poliţiei pragheze. În schimb, am făcut câteva exerciţii filosofice şi în plus am învăţat un lucru preţios, tot atât de preţios ca aşa numita intuiţie poliţienească. Am învăţat să văd în spatele unui caz mai mult decât un simplu caz, să văd în spatele oamenilor umbra lor, şi să-l caut pe făptaş nu pentru a avea la îndemână un individ pe care să-l pot înainta instanţelor judecătoreşti, ci pentru a îndeplini un act de justiţie.

Justiţia, precum se ştie, e o doamnă nobilă şi trufaşă, şi pe bună dreptate, ea este înfăţişată cu ochii legaţi. Nicidecum oarbă, căci, vedeţi, aici e tot chichirezul: distinsa stăpână poartă, ce-i drept, faşa la ochi, dar

numai atâta timp cât îi convine să nu vadă. Pe urmă însă, poate foarte bine să şi-o scoată şi... şi atunci ce se întâmplă? Ce fel de sentinţe va pronunţa ea când va începe să vadă?...

Ei, da, numai că asta nu mai e criminalistică ci filosofie.

Aşadar, într-o dimineaţă de aprilie, un grădinar care avea pământul pe malul pârâului Botič, a descoperit într-un desiş de sălcii un om zăcând cu capul în apă; speriat, grădinarul s-a apucat să tragă de el sperând să-l mai salveze, dar până la urmă şi-a dat seama că omul răposase, iar apa îi spălă o rană adâncă sub creştetul capului. În afară de asta, mortul mai avea mâinile legate şi un laţ în jurul gâtului. Înspăimântat de moarte, grădinarul a chemat oamenii din preajma locului, aceştia la rândul lor au alarmat gardienii şi aşa cum se întâmplă în asemenea împrejurări, aparatul poliţienesc s-a pus numaidecât în mişcare.

Domnul consilier m-a invitat în biroul lui şi mi-a spus:

— Uite, tinere, îţi încredinţez primul caz. Nu cred că e mare lucru, dar oricum, înfige-te serios, şi dă-i bătaie. Şi... fiindcă ţi-ai ales această meserie, eu, unul, îţi urez mult noroc!

Şi mi-a zâmbit cu multă amabilitate, aş zice aproape înduioşător, deoarece dumnealui ştia foarte bine că a intra în criminalistică nu-i un fleac, căci criminalistica e o profesiune neobişnuită şi oarecum sacră, ea constituind prima treaptă spre justiţie, fără de care lumea ar ieşi de pe făgaşul ei milenar.

(Nu ştiu cum se face, – de vină o fi poate instruirea mea, – dar sunt o fire meditativă; veşnic reflectez şi alcătuiesc în minte fraze nespus de frumoase – doar să le notez pe hârtie. În schimb, domnii din echipa de

criminalistică a consilierului, cu alte cuvinte detectivii de la care ar trebui să învăţ, sunt nişte uncheşi obişnuiţi; dar cinstit vorbind, n-aş vrea să intru pe mâna lor, căci cu greu le-aş scăpa printre degete. Ce-i drept, nu prea filosofează ei, în schimb de ştiut ştiu multe).

M-am dus deci, la Záběhlice, localitatea în care se petrecuse cazul, şi străbătând malul râului Botič, am rămas uluit; la noi, la Praga, Botič e un canal de scurgere urât mirositor, în timp ce aici el alimentează vaste întinderi cultivate cu legume şi zarzavaturi, iar în apa lui învolburată se scaldă în voie cârduri întregi de gâşte cu bobocii lor. Acum în aprilie, dinspre râu se răspândea o ceaţă tulbure şi apăsătoare, iar soarele numai cu mare trudă izbutea să răzbată prin perdeaua de nori.

Gardianul aflat la locul crimei a ţinut în primul rând să-mi comunice, cu vădită durere în glas, că dacă întreaga poveste s-ar fi întâmplat numai cu câţiva metri mai încolo, ar fi intrat în competenţa circumscripţiei pragheze şi el ar fi scăpat de belea – dar ce să-i faci, aşa-i când are omul ghinion. Ciudat, pe el treaba asta avea darul să-l necăjească, în timp ce eu mă bucuram ca un copil, pentru simplul motiv că mă aflam în faţa primului caz ce-mi fusese încredinţat spre anchetare. Nu era în el nimic misterios, dimpotrivă, părea a fi un caz cât se poate de banal, şi asta, ce-i drept, mă cam supăra un pic. Gardianul aflase între timp că răposatul se numeşte Rohlíček Alois (Jimblă Alois) şi lucra la o mică fabrică din apropiere. Făcea acolo de toate, de la munca de curier până la cea de încasator; aducea banii de la bancă pentru plata salariilor, răspundea de expediţia micilor colete recomandate. A fost un om tare cumsecade, spuneau oamenii, iar cel ce i-a făcut de petrecanie trebuie să fie un ticălos pentru care şi spânzurătoarea ar

fi prea puțin.

— Era un omuleț tăcut, douăzeci de ani a slujit la noi, dar niciodată nu l-am auzit să cârtească sau să sufle un cuvânt de nemulțumire; avea, ce-i drept, o leafă mică, dar era mulțumit; niciodată n-a cerut mai mult, şi în felul lui, era un om fericit.

Aşa a binevoit să-mi vorbească însuşi proprietarul fabricii amintite, iar mie mi-a lăsat impresia că dumnealui consideră drept o culme a perfecțiunii umane lipsa de pretenții în ceea ce priveşte majorarea salariului. De altfel aşa se şi explică de ce l-a ajutat cu eficiență în perfecționarea sa pe acest Jimblă, având grijă să nu-i adauge niciodată nici măcar un haler, la leafa lui amărâtă...

Dar, revenind la cazul nostru, e limpede că mobilul crimei a fost jaful, întrucât Jimblă tocmai aducea banii pentru salarii; fusese să-i ridice de la casa de depuneri din Michle, şi, ca întotdeauna, îi purtase într-o mică servietă de piele, prinsă cu un lănțişor de cureaua pantalonilor. Aceasta era o măsură obişnuită, dar lipsită de eficacitate. Căci atunci când cineva ucide un asemenea încasator, în scopul de a-l prăda, se pricepe foarte bine să-i reteze şi cureaua. De altfel, aşa s-a şi întâmplat în cazul de față, cureaua a dispărut cu servietă cu tot.

Mai întâi am început să cercetez de ce şi la ce oră trecuse Jimblă prin preajma pârâului. La casa de depuneri fusese dimineața la opt. Nimic ciudat, aceasta fiind o oră obişnuită, iar până să ajungă înapoi acasă, a mai durat un ceas deoarece tramvaiul nu merge decât până în piața din Michle. Cea mai mare măsură de securitate consta, probabil, în faptul că Jimblă nu părea câtuşi de puțin o persoană care umblă cu bani, ci mai curând un unchiaş de la țară care se întoarce acasă de

la cumpărături. Să nu uităm că pe vremea aceea aici, la marginea cartierului Michle, se mai întindeau încă o mulțime de ferme şi că Zábĕhlice, deşi ținea de Praga, era o comună eminamente rurală, unde dumineca praghezii se duceau să se distreze la petreceri cu dans; aşa se explică de ce comuna era împânzită de atâtea cârciumi.

Jimblă făcea mereu aceeaşi cale şi pe aceeaşi potecă de pe malul Botiču-ului mergea mai departe, drumul pe aici fiind mai scurt şi mai comod. Poteca era în văzul tuturor, căci grădinarii se aflau veşnic pe lângă răsadnițele şi răzoarele lor de zarzavaturi.

Numai că, de data asta, Jimblă s-a abătut totuşi din drumul său obişnuit şi această abatere i-a fost fatală. A intrat într-un desiş de sălcii...

Dar, ce să-i faci, a trebuit omul să intre. Pe scurt, i-a venit să se uşureze, şi neavând încotro, s-a retras ceva mai încolo. Lucrul acesta era cât se poate de limpede: la locul cu pricina se afla, împăturit cu grijă, un pardesiu jerpelit şi o pălărie ponosită; în afară de asta, omul nostru mai avea şi bretelele lăsate. Asta înseamnă că se pregătise temeinic în vederea acestei necesități fiziologice. Şi, în clipa aceea, cineva l-a lovit drept în cap, apoi l-a strangulat, şi după ce i-a tăiat cureaua de care era agățată servieta, l-a aruncat în apă. Apoi, fireşte, a dispărut fără urmă. Limpede ca bună ziua.

Nimeni dintre persoanele interogate nu zăriseră pe careva mergând pe aici; cel puțin primele întrebări n-au scos la iveală nimic esențial. Niciun străin nu trecuse prin apropierea pârâului. Grădinarii ar fi băgat de seamă numaidecât; câteva femei de prin preajma locului au trecut, ce-i drept, dar în cazul nostru ele nu pot fi luate în considerație.

Am făcut toate constatările de rigoare, străduindu-mă

cu disperare să nu-mi scape nimic pe nicăieri, căci orice scăpare ar fi însemnat o gafă nemaipomenită, şi, se înţelege, aşa ceva nu puteam să-mi îngădui la primul meu caz. După ce m-am încredinţat că înfăptuisem totul aşa cum se cuvine, am dat dispoziţie să se transporte cadavrul la institutul medico-legal, căci, de fapt abia autopsia avea să-mi spună exact cum anume fusese săvârşită această crimă.

Pe urmă, am pornit spre casa lui Jimblă. Pe de-o parte, trebuia să comunic oficial cele întâmplate, asta desigur nu va fi deloc plăcut, iar pe de altă parte voiam să-i cunosc puţin familia, cine ştie, poate îmi furnizează un amănunt interesant care m-ar putea duce pe urmele ucigaşului. Trebuie să vă mărturisesc că mă aşteptam la mai multe văicăreli; cele două femei, adică văduva răposatului şi fiica acestuia, în loc să bocească, stăteau mai curând înmărmurite, iar bătrâna nu făcea decât să repete întruna:

— Sărmanul de el, a fost toată viaţa un amărât...

Fiica, o fetişcană de la ţară rumenă în obraji şi plină de viaţă, mă privea, în ciuda doliului, cu nişte ochi atât de insistenţi, încât mi-am zis în sinea mea: preţuieşte în mine bărbatul, şi dacă aş vrea numai un pic aş face-o să zâmbească.

Nimic deosebit nu mi-au spus aceste femei, doar atâta că Jimblă a fost un om cumsecade şi amărât şi că n-avea nimic pe lumea asta în afară de iepurii săi de casă. M-a surprins puţin faptul, aşa cum a reieşit din discuţie, că bătrânul nu dormea în odaia mare cu două paturi, ci într-un fel de firidă.

— Ştiţi, era suferind şi voia să aibă linişte, a ţinut să precizeze văduva.

— Asta înseamnă că în odaie dormeai dumneata cu fiica dumitale, i-am răspuns eu, în dorinţa de a nu

curma convorbirea.

— Mda. Dar, de fapt, nu-i chiar aşa. Eu dormeam în bucătărie, iar aici dormea fata mea.

Curând am aflat că pentru asta mai exista şi alt motiv în afara suferinţei domnului Jimblă. Domnişoara Magda avea un ibovnic, pe nume Karel Vycpálek (Umflatu), de meserie căruţaş, care însă, spuneau ele, o să-şi deschidă un birou de cărăuşie, şi, când va fi gata, se vor căsători. Deocamdată locuia la viitoarea lui nevastă, în această odaie cu două paturi. Povestea a început să mă pasioneze un pic şi totuşi mi-am dat toată silinţa să nu mă trădez. Nu de alta, dar mi se oferea primul om care putea să aibă nevoie de o sumă mai mare şi care, probabil, ştia foarte bine când anume se ducea bătrânul să scoată bănii din bancă. Cum însă anchetatorului nu-i este permis să suspecteze pe nimeni fără probe concrete, m-am străduit să nu uit nici de alte persoane posibil interesate. Îndeosebi mi-a venit în minte fabrica, unde de asemenea oricine putea să ştie acest lucru, şi, de aceea, m-am decis să mă reped până acolo ca să aflu cine anume lipsise de la lucru în dimineaţa respectivă. Pe urmă o să-i interoghez pe toţi acei care au muncit prin grădini; pentru azi mi-am propus doar o cercetare cu caracter pur informativ. Mâine o să iau povestea în mână mai temeinic şi numai dracul ar trebui să-şi vâre coada, ca să nu descopăr ceva concludent. Eram bine dispus şi însufleţit de perspectivele îmbucurătoare. Când am plecat de la familia Jimblă, m-am adresat unei băbuţe care căsca gura prin faţa casei; am întrebat-o dacă l-a cunoscut pe Jimblă şi ce fel de om era. Întrebare, fireşte, inutilă, dar pe mine mă interesa cu totul altceva. Voiam să mai aflu câte ceva despre familia răposatului. Şi am aflat! Bătrânul Jimblă era în casa lui a cincea roată la car, cele două femei stăpâneau, iar el

muncea. Veşnic erau nemulţumite şi se plângeau că le aduce prea puţin, iar nevastă-sa o dată n-a rostit o vorbă frumoasă despre el; ei bine, acum i-au pus cruce, şi-o să se înfrupte din belşug! Cine-o să mai trudească pentru ele? Mă rog, tânăra se mărită, dar nici omul ei nu se prea omoară cu munca. Băbuţa i-a denigrat pe toţi aşa cum scrie la carte, dar, din spusele ei, s-a desprins totuşi pentru mine un lucru preţios: Din nou a apărut în joc acel pretendent care vrea să-şi deschidă un birou de cărăuşie!

Mâine, când o să ştiu mai multe despre felul în care a fost comisă crima, o să stau de vorbă cu el.

Dar tocmai aici m-am izbit de prima dificultate, şi chiar destul de serioasă. Autopsia a scos la iveală că Jimblă nu murise în urma unei lovituri puternice în cap, aşa cum mai toţi am presupus de la bun început. Rana propriu-zisă nu era decât superficială, fiind vorba mai curând de o zdrelire a pielii, ţeasta nu era deloc plesnită, şi, în concluzie, şocul n-a fost prea mare. Se pune chiar întrebarea dacă după o astfel de lovitură victima a putut măcar să-şi piardă cunoştinţa. Medicul pretinde că mai degrabă nu. Moartea s-a produs prin strangulare şi apoi prin înec – în plămânii defunctului au fost găsite bucăţi de nămol. În afară de cele relatate, medicul legist ne-a mai recomandat, pe un ton stăruitor, să luăm legătură cu medicul local. Potrivit părerii sale, Jimblă era foarte bolnav; tumoarea la rinichi descoperită în timpul autopsiei nu putea să rămână neobservată.

— Şi, dacă îmi dai voie, îţi mai spun şi eu ceva, tinere, mi s-a adresat domnul consilier, după ce i-am prezentat procesul-verbal întocmit de medicul legist: Omul ăsta avea mâinile legate la spate! Dumitale, asta nu ţi s-a părut ciudat?

— Nu... Asasinul a avut, se vede, destul timp ca să-şi

facă victima perfect inofensivă. A lovit-o, a legat-o, a strangulat-o şi a înecat-o.

— Şi ai putea să-mi spui tinere, când anume i-a legat mâinile? Cât timp acest Jimblă era viu şi nevătămat cu greu ar fi putut s-o facă pentru că, de bine de rău, i s-ar fi împotrivit, nu crezi? Ar fi fost deajuns numai să strige şi oamenii ar fi alergat într-acolo din toate părţile.

— Mi-am zis că după ce l-a lovit în cap... Am crezut că rana a fost gravă, dacă nu mortală. Autopsia a arătat însă că n-a fost chiar aşa, dar pe cât se pare a fost totuşi destul de tare pentru ca bătrânul Jimblă să-şi piardă cunoştinţa. Şi... pe urmă... pe urmă ucigaşul l-a legat.

— Şi de ce mă rog să-l fi legat de vreme ce era în nesimţire? Putea foarte bine – şi pentru asta avea timp berechet – să-i pună laţul de gât şi să-l strângă. Cu atât mai mult cu cât pe urmă l-a aruncat în apă. Iar în apă l-a aruncat când încă mai răsufla; aşa se explică de ce i s-a găsit mâl în plămâni.

Am tăcut. Mărturisesc sincer, că mă simţeam foarte stânjenit de felul în care domnul consilier de poliţie îmi demonstra, cât se poate de simplu, că sunt încă un boboc.

— Aveţi dreptate, am rostit în cele din urmă, abătut.

— Am pe dracul mi-a răspuns consilierul zâmbind. Asta, tinere, abia de-acum încolo o să se vadă! În ceea ce mă priveşte, sunt convins că sunt foarte departe de adevăr. Adevărul adevărat tot dumneata ai să-l descoperi. Eu n-am vrut decât să-ţi arăt unde-i, după părerea mea, greşeala. Nu te lăsa, tinere, capul sus, bineînţeles că e mai uşor să vorbeşti despre un caz din afară, decât atunci când eşti băgat în el până peste cap şi alergi ca un câine pe o singură urmă, în timp ce alte zece îţi scapă printre degete. Deci, calm tinere, se pare că lucrurile sunt mai complicate decât ne-am închipuit noi,

dar asta se întâmplă.

Am ieşit glonţ din biroul şefului, pe coridor însă m-am oprit brusc. Fireşte, consilierul are dreptate. Da, în definitiv, de ce avea victima mâinile legate? De ce, de vreme ce treaba asta, dacă stai să te gândeşti bine, era absolut inutilă?...

Şi în general, povestea e extrem de complicată! Aproape de necrezut! Asasinul a epuizat toate procedeele posibile, nu lipsea decât să-l mai şi înjunghie cu cuţitul şi tacâmul ar fi fost complet! Domnul consilier are de o sută de ori dreptate, e limpede că ţele sunt mai încurcate decât îmi închipuisem eu la început. Ei drăcie, pentru primul caz mi se pare, totuşi, mult prea mult.

M-am dus la pretendentul domnişoarei Magda, fiica lui Jimblă. Bărbat vânjos, Karel Umflatu era tipul clasic al fantelui de periferie; avea un moţ de păr lăsat pe frunte şi ondulat frumos după toate regulile modei. Când îl vezi nici nu te prinde mirarea că şi-a luat pentru el şi fată odaia cea mare, căci vorba ceea, el singur ocupă un pat întreg, şi mă îndoiesc că bietul Jimblă s-ar fi încumetat să facă vreo obiecţie.

Alibiul lui era, bineînţeles, perfect. În dimineaţa cu pricina, amândoi, şi el şi Magda se sculaseră târziu, deoarece, cu o zi înainte dumnealui zăbovise cu prietenii la cârciumă, şi când s-a întors acasă Magda a făcut niţel tărăboi; aşa se face că un timp s-au ciondănit şi cum împăcarea a durat cam mult, au adormit abia spre dimineaţă. Povestea toate astea foarte degajat şi cu un fel de bucurie ascunsă, considerând, de bună seamă, că era cât se poate de firesc să nu facă niciun secret din iscusinţa sa în arta amorului. Pe bătrân, adică pe Jimblă, îl îndrăgea, era un om foarte tăcut şi cumsecade, şi nu se amesteca în treburile lor. Personal, vrea să lucreze pe cont propriu, cărăuşia e o meserie bănoasă,

dar pentru început e nevoie să bagi în ea câteva sutare, dar nu-i nimic, le adună el. La început crezuse că o să aibă şi Magda ceva, însă, aşa cum se vede, situaţia ei nu e prea strălucită.

— Numai că dumneata o iubeşti, şi aşa cum singur ai spus, nu banul e totul în viaţă, am aruncat eu într-o doară.

S-a uitat la mine cu mirare:

— O iubesc?!? Nici nu ştiu, dar e o fată bine clădită, nu-i aşa?

Am încuviinţat fără rezerve şi m-am grăbit să întreb:

— Bătrânul Jimblă ţi-a promis vreo zestre?

— Da de unde. Nici n-am vorbit cu el despre asta. Mai curând cu mama, căci, vorba ceea, ea comandă în casă. Au vrut să vândă grădina din preajma casei, şi mă rog, asta ar fi adus ceva...

— Pe scurt, dumneata aveai nevoie de bani.

— Păi, da. Dar cine n-are nevoie!?! Până şi babacului, vreau să spun, bătrânului Jimblă îi trebuiau bani.

— Pentru ce?

— Ei, ca să-şi poată plăti casa! Mai sunt încă datori pe ea.

În sfârşit, un element nou pentru mine.

— Dumneata ştiai că Jimblă scotea bani din bancă şi-i ducea la întreprindere?

— Cum să nu. Asta ştia oricine.

— Şi nu ţi-a trecut niciodată prin minte că ar fi al dracului de simplu ca, de pildă... într-o bună zi, să zicem... Jimblă să nu ajungă cu banii la fabrică?

M-a privit cu destulă uimire:

— Cum adică? Nu, asta nu ţine, l-ar fi umflat cât ai zice peşte.

— Unde te aflai dumneata, când ai auzit de moartea domnului Jimblă?

— În bucătărie. Magda îmi dădea gustarea de dimineață. Cam târziu, ce-i drept, dar ştiți, noi...

— Ştiu, ajunge, i-am retezat-o scurt.

Omul ăsta nu-mi era simpatic şi dacă aş mai fi stat puțin de vorbă cu el, probabil că aş fi răcnit cerându-i să mărturisească pe loc că el l-a omorât pe bătrânul Jimblă, şi în felul acesta, aş fi pus bineînțeles capac la toate; căci în depoziția lui era totuşi ceva ce te obliga la prudență. Probabil firescul cu care povestea despre lucrurile care-l apăsau: că-i trebuie bani, că fata n-o să aibă mai nimic... etc., etc. Dacă l-ar fi ucis pe Jimblă, bănuiesc că ar fi sucit altfel răspunsurile.

M-am dus la doctorul din localitate. L-am informat de ce am fost trimis la el de medicul legist şi bătrânul doctor a dat din cap înțelegător:

— Aşadar, tumoare, ca să vezi, vasăzică, până la urmă tot au avut dreptate atunci, cei de la spital. Ciudat că şi el spunea acelaşi lucru...

— Cine anume?

— Jimblă. Era un om tare cumsecade. N-a mai dat pe la mine de multă vreme, de altfel oamenii din partea locului nici nu vin la doctor dacă nu sunt obligați; aici nu-i ca la oraş... Începuse sărmanul să sufere, se plângea de dureri şi aşa mai departe; am crezut mai întâi că e vorba de o inflamație a rinichilor, dar urina nu indica acest lucru; pe urmă văzând că boleşte întruna şi arată din ce în ce mai prost, am început şi eu să bănuiesc că ceea ce simțeam în timp ce-l palpam, era totuşi o tumoare. Bineînțeles, în privința asta eu nu am prea multă experiență şi de aceea l-am trimis la spital. A stat acolo vreo trei zile, şi după ce i-au făcut şi radiografia mi-au scris că pacientul trebuie operat fără întârziere. Diagnosticul CA, cu alte cuvinte, cancer, cunoaştem, nu-i aşa? Şi-acum, imaginați-vă că acest om

care habar n-avea de medicină a venit şi mi-a spus: Domnule doctor, pe mine operaţia asta m-ar băga în mormânt. Tatăl meu a avut acelaşi lucru. La noi, asta e o boală în familie, i se spune rac...

Fireşte, l-am boscorodit, căci doctorul e dator să facă asta atunci când pacientul începe s-o ia razna. I-am spus să nu se ia după babele ce adună buruieni de leac, că, de bună seamă, are o piatră zdravănă la rinichi, pe care o să i-o scoată la operaţie; de altfel, apăsarea de care se tot plângea, dovedeşte cu prisosinţă acest lucru. Vă daţi seama, uneori medicul trebuie să ştie să mintă, altfel nu se poate. La drept vorbind, nici în profesiunea dumneavoastră nu vă puteţi duce întotdeauna cu adevărul la piaţă, nu-i aşa? De crezut, bineînţeles tot nu m-a crezut, dar sărmanul era atât de intimidat, încât n-a mai spus nimic. La operaţie însă tot nu s-a dus. Aşa stând lucrurile, am început să-i dau tot felul de calmante. Dacă se iau în faza incipientă au efect şi pacientul are un timp impresia că se simte mai bine, pe urmă însă durerile revin; la boala asta nu ajută nimic decât cuţitul şi după aceea speranţa că încă nu s-a produs metastaza... Cu alte cuvinte, cel ce l-a ucis n-a făcut decât să-i grăbească destinul. Cu o jumătate de an, sau numai cu trei luni, asta nu se poate şti niciodată...

Acum nu-mi rămânea decât să mă duc din nou la familia lui Jimblă. Se părea că mă învârt mereu în jurul unuia şi aceluiaşi cerc, dar n-aveam încotro, căci altfel era cu neputinţă să descopăr vreun fir. Mă interesa dacă cineva din casă ştia că boala bătrânului era atât de gravă, şi dacă nu a profitat cumva de această situaţie.

Înainte de a pătrunde în casă, am auzit din bucătărie o discuţie agitată. Mama şi fiica se ciorovăiau, tocmindu-se cum să-şi împartă casa. Fiica, fireşte,

încerca s-o oblige pe mamă să-şi ia cămăruța în care dormise bătrânul, urmând ca ea să ocupe, împreună cu iubitul ei, odaia mare şi bucătăria.

— Asta-i bună! spunea mama, supărată. Deocamdată golanul tău nici n-are de gând să te ia, şi nu ştiu zău, dacă într-o bună zi căruța voastră nu se strică. Prea sunteți amândoi cu capul în nori. Semănați unul cu altul ca două picături de apă, toată ziulica v-ați iubi, dar de muncit să muncească alții.

— Parcă dumneata nu te-ai iubit când ai fost tânără. Zău aşa, vorbim ca să nu tăcem! Şi cum vrei să mă ia când nici n-avem unde locui? Altă mamă ar fi fericită să scape de fată cu atâta uşurință.

S-a întrerupt această scenă de familie, de îndată ce am intrat în casă. Pe un pat stăteau întinse două rochii negre, de bună seamă aici se şi pregăteau de înmormântare. Spre marea mea surprindere amândouă s-au arătat destul de mirate când le-am spus că bătrânul Jimblă a fost grav bolnav. Că era bolnăvicios, asta ştiau, dar, în special bătrâna, împărtăşise credința că toată suferința bărbatului nu fusese decât un fel de amărăciune sufletească.

— Vasăzică a fost bolnav cu adevărat, repetă ea de câteva ori, de parcă această noutate i-ar fi spus ceva foarte important. Ca să vezi, a fost bolnav!...

Am tăcut, aşteptând să mai adauge ceva, dar şi ea a amuțit.

— Nu cunoaşteți pe cineva, de aici din împrejurimi? care ar fi putut să-i dorească moartea? Cineva care ar fi fost în stare să-l jefuiască?

Bătrâna clătină din cap şi răspunse pe un ton categoric:

— Prin partea locului, nimeni.

Apoi, pe neaşteptate, s-a întors spre mine şi m-a

întrebat:

— Spuneți-mi, bărbatul meu n-are cumva dreptul la nişte bani, de vreme ce nenorocirea asta i s-a întâmplat ca să zic aşa, în timpul serviciului?

— Mă îndoiesc. Pe câte ştiu, asigurat nu a fost. Are dreptul la cheltuieli de înmormântare, iar dumneata la o pensie de urmaş.

Se vedea pe faţa ei că nu prea era mulţumită, dar preferă să tacă. Fata se uită un timp la mine plină de curiozitate, apoi îmi spuse:

— Dumneavoastră, cum s-ar zice, îl căutaţi pe făptaş, nu-i aşa?

— E de datoria mea să-l caut.

— Şi credeţi c-o să-l găsiţi?... Şi chiar dacă l-aţi găsi, lui tot nu-i mai ajută la nimic.

— Pe lumea asta nu-i numai el. Mai este şi ucigaşul lui. Şi – justiţia!

Dădu uşor din cap, şi renunţă să mai pună întrebări. Mi-am luat rămas bun. Nu, oamenii ăştia nu-mi făceau o impresie bună. Dacă stau să mă gândesc, de fapt n-au rostit nicio vorbă frumoasă despre bietul bătrân. Pentru ei era mort pe când trăia, dar-mi-te acum. Tristă soartă.

Vă spun cinstit, nu-i nicio plăcere să anchetezi primul caz şi să ai sentimentul că totul îţi fuge din mână. E ca şi când ai aduna întruna apă în căuşul palmei, dar apa se scurge printre degete şi se risipeşte, iar tu rămâi, ce-i drept, cu palma udă, dar cu mâna deşartă.

Umblam tot timpul ca un năuc, beam cafea după cafea, iar noaptea mă trezeam din somn şi căutam un fir de care să încep să trag.

Nu găseam în toată povestea nicio logică, niciun element care să justifice crima, cu excepţia banilor, şi, evident, aceştia au prezentat un interes. Al cui însă? Într-o noapte mi-am notat numele tuturor persoanelor

ce puteau fi luate în considerație, în primul rând pe fantele pretendent, apoi cele două urmaşe, eventual pe cineva de la fabrică (aici însă am pus un semn de întrebare, deoarece n-aveam nici cea mai neînsemnată dovadă), ba, până la urmă, l-am trecut chiar şi pe grădinarul care descoperise cadavrul... Şi, în sfârşit, asta a fost probabil consecința unei revelații divine, sau cam aşa ceva, căci am notat în coada listei numele lui Jimblă.

Puteau oare să-l intereseze pe el aceşti bani?

Bineînțeles că puteau. Ca să nu mai vorbim de faptul că oricum se afla în pragul morții!

Mă uitam buimac la acest nume, de parcă l-aş fi văzut pentru întâia oară. Şi cufundat în gânduri am scris cu majuscule: CRIMĂ FICTIVĂ. Şi am încadrat aceste cuvinte într-un chenar.

Ce mai, una din două: ori povestea asta m-a înnebunit de-a binelea, ori am făcut o descoperire senzațională. A doua zi m-am dus cu noaptea în cap la institutul medico-legal.

Întâmplător; doctorul Vejvoda venise şi el mai devreme şi dumnealui e un om cu multă experiență. În plus, cadavrul lui Jimblă mai era încă acolo. Am măsurat cu grijă sfoara cu care fusese legat la mâini, precum şi lațul din jurul gâtului. După aceea i-am împărtăşit doctorului reflecțiile mele.

Doctorul s-a uitat încă o dată îndelung la fotografia defunctului. Nu s-a arătat deloc entuziasmat de teoria mea.

— Uite şi dumneata, mâinile legate la spate... Nu cred că s-ar putea. Şi-apoi, lațul din jurul gâtului... A fost strâns, poftim, pe fotografie se vede clar adâncitura strangulării. Dacă vrei, putem să mai vedem încă o dată cadavrul.

Am refuzat. Mărturisesc sincer că toată atmosfera ce domneşte în institutul medico-legal, are darul să mă îngrozească un pic. Probabil că n-am izbutit încă să mă obişnuiesc. De altfel, despre încercatul detectiv Mrázek se spune, la noi la direcţie, că nu s-a obişnuit nici până azi; cum vede un cadavru, îl ia cu ameţeli şi totul începe să se învârtească în jurul lui. Aşa că m-am mulţumit şi eu cu fotografia, care, între noi fie vorba, era cât se poate de clară. Într-adevăr, laţul era strâns. Şi totuşi mi-a mai venit o idee:

— Dar, dacă laţul s-a strâns în apă?

Doctorul Vejvoda a ridicat din umeri, manifestându-şi astfel îndoiala.

— Dacă vrei, dă sfoara la analiză, dar să ştii că e o sfoară obişnuită şi asta se strânge mai curând de uscăciune decât de umezeală. Şi-apoi, cadavrul nici n-a stat prea mult în apă. Maximum o jumătate de oră. Sigur, pentru sufocare e suficient dar nu şi pentru modificarea substanţială a sforii. Părerea mea e că va trebui să-l cauţi pe ucigaş. Sau cel puţin pe cineva care i-a dat răposatului o mână de ajutor. Căci, să fim înţeleşi, dacă accept teoria dumitale, îmi trebuie un ajutor.

M-am întors acasă. Ideea cu crima fictivă îmi stăruia în minte, ca o obsesie. Hai să ne gândim! Un om află că e grav bolnav şi din familie ştie că boala lui e incurabilă. Sub impresia acestei cumplite constatări, îi dă prin minte că ar putea să-şi asigure urmaşii... Dacă de ochii lumii cineva l-ar ataca şi i-ar lua banii?... Eventual să-l strângă nişel de gât. Sau să-l sugrume de-a binelea, căci vorba ceea, lui tot nu-i mai rămâne mult de trăit. Şi, astfel, găseşte pe cineva pentru această treabă.

Pe cine? Pe cineva din familie. Pe viitorul ginere... Deşi cele două femei ar fi şi ele capabile de o asemenea

ispravă! Dar nu, să nu fim cruzi numai de dragul cruzimii. Căruţaşul ajunge. Se înţeleg şi treaba merge de minune. Pe urmă însă, ori nu le-a ieşit socoteala şi bătrânul Jimblă s-a înecat, ori ajutorul n-a ţinut seama de ea şi şi-a îndeplinit misiunea fără cusur. Cu alte cuvinte, acest bătrân sărman şi cumsecade s-a lăsat omorât...

Un moment! Ceva însă nu-i în regulă: pe acest ajutor nu l-a văzut nimeni. Aici e buba! În ciuda tuturor întrebărilor (puse de mine şi de gardienii de la comisariat) n-a fost găsit niciun martor care să fi declarat că văzuse pe cineva trecând prin preajma sălciilor cu pricina. Primul care a dat pe acolo a fost grădinarul care a descoperit cadavrul.

Şi-apoi mai e ceva. Bătrânul Jimblă nu era obligat să complice lucrurile în asemenea hal. Putea pur şi simplu să-şi însuşească banii, să scrie o scrisoare că i-a cheltuit şi după aceea – hai să zicem – să se spânzure.

Nu, asta nu putea să facă, pentru că i-ar fi fost urmărită averea şi cum era proprietar i s-ar fi scos casa la licitaţie, măcar pentru recuperarea parţială a banilor însuşiţi. Casa era înregistrată pe numele lui iar dacă în ultimul moment ar fi transferat-o pe numele fetei povestea ar fi dat de bănuit.

Nu, nu. N-a procedat deloc prosteşte acest Jimblă.

Furt şi asasinat fictiv – fără ajutor! Dar este oare cu putinţă ca un individ să-şi lege singur mâinile la spate, să se stranguleze şi în plus să se şi înece? Stupid. Vorba ceea, e de ajuns numai să spui aşa ceva ca să ţi se pară totul o glumă caraghioasă.

În cele din urmă m-am decis să fac o experienţă. O experienţă ştiinţifică pe pielea mea. Aveam măsura exactă a sforii cu care bătrânul Jimblă fusese legat şi strangulat. Să mă strangulez, n-aveam de gând, am

încercat însă să mă leg. Mai întâi mi-am făcut un laţ în jurul gâtului, iar după aceea m-am străduit să-mi strecor mâinile prin laţul mai mic făcut în celălalt capăt al sforii ce atârna de la ceafă în jos, de-a lungul şirei spinării.

Asta n-a fost o problemă. Până aici totul a mers strună. Dar cum trag de sfoară, ca să se strângă laţul?

Era cât pe ce să mă las păgubaş, când deodată mi-a venit ideea să cad în genunchi; şi ce să vezi – cu puţină silinţă, capătul sforii a ajuns sub vârful pantofului, iar eu am putut să-l calc prin apăsare. Pe urmă, m-am ridicat brusc în picioare. E drept că am căzut grămadă, dar rezultatul a fost surprinzător. M-am trezit cu mâinile legate.

În clipa aceea a sunat cineva la uşă. Mi-am dat seama că trebuie să fie Helena, întrucât ne înţelesesem să vină la mine.

— Îndată! am strigat.

Mi-am smucit mâinile, dar degeaba, n-am fost în stare să le smulg din strânsoarea laţului.

— Vin numaidecât, am strigat din nou. Dar nici de data asta n-am fost în stare să-mi eliberez mâinile; în această situaţie am bolborosit din spatele uşii: Tu eşti Helena? Nu pot deschide, sunt legat...

— Cum? a izbucnit ea uluită, de pe coridor.

— Singur m-am legat... Ştiu că e o prostie, dar asta e, am făcut-o...

În sfârşit, am reuşit să scot o mână din laţul acela blestemat, şi am deschis uşa. Helena a intrat ca o zeitate jignită, m-a măsurat cu o privire fulgerătoare, apoi a dat buzna în odaie ca o vijelie. E limpede că nu mă credea şi voia neapărat să-şi vadă rivala.

— Zău, Helenko, eu singur m-am legat, i-am spus cu o voce pocăită. Nu te supăra, dar ştii, e ceva... ceva

foarte important.

Şi pe neaşteptate mi s-a mai clarificat un lucru: în apă, Jimblă a căzut de-a-ndoaselea, de aici i s-a tras rana din creştetul capului – cine ştie, poate că în ultima clipă i-a venit iar poftă să trăiască, dar era prea târziu, mâinile legate l-au împiedicat să se smulgă din braţele morţii pe care singur o chemase.

— Helenko, la tine o rugăminte: acum o să încerc să mă strangulez, dar să ai grijă să slăbeşti iar laţul, ca să nu mai păţesc ca înainte, vrei?

Helena, ce-i drept, e înzestrată cu simţul umorului, dar în clipa aceea părea foarte îngrijorată. Eu însă trebuia să-mi duc experienţa până la capăt, şi mi-am dus-o. Cu mâinile legate la spate am izbutit să ajung până acolo, încât să apuc de capătul laţului care atârna de la ceafă în jos, pe spinare.

Am tras de el. Sfoara mi s-a înfipt frumos în beregată şi eu am început să mă învineţesc. Pe urmă m-am prăbuşit de-a-ndoaselea pe duşumea şi m-am lovit în lege; prea tare nu puteam să urlu căci gâtlejul mi-era sugrumat, şi zadarnic mă zbăteam ca să-mi eliberez mâinile din strânsoarea aceea blestemată. Totul era perfect, şi dacă Helena n-ar fi fost lângă mine, nu ştiu zău dacă excesul de zel în soluţionarea problemelor de serviciu, nu m-ar fi strangulat de-a binelea!

— Tu ai înnebunit! a ţipat ea la mine, ajutându-mă să mă ridic. Apoi mi-a slăbit laţul din jurul gâtului şi mi-a dezlegat mâinile. După ce am scuturat sforile de pe mine, m-am lămurit perfect cum stau lucrurile, în schimb Helena nu pricepea nimic.

A refuzat categoric să mai rămână cu mine în casă, insistând foarte mult să ieşim la plimbare. Nu mai era nimic de făcut, de altfel, o şi înţelegeam puţin, căci, vorba ceea, e greu pentru o fată să se aşeze pe aceeaşi

canapea cu un om care cu o clipă înainte se legase singur la mâini şi se strangulase. Succesul cercetării mele a fost atât de mare, încât m-a făcut să uit de dezamăgirea amoroasă, şi apoi, cinstit vorbind, nu pierdusem încă speranța că, după o scurtă plimbare, aveam să urcăm din nou la mine, pentru un mic popas.

— Nici nu bănuieşti ce descoperire extraordinară am făcut! i-am spus, cu înflăcărare.

A doua zi m-am sculat mai devreme ca de obicei şi m-am dus repede la direcție, unde am bătut cu grijă la maşină, un amplu raport în care afirmam, cu toată certitudinea, că în cazul de față e vorba de o crimă fictivă şi că în ciuda complexității ei, această „crimă" putea fi săvârşită de un singur om, fără contribuție străină. Pe urmă am depus documentul pe masa domnului consilier şi am aşteptat cu nerăbdare opinia lui.

Când şeful a intrat în biroul detectivilor, am început să tremur tot de emoție.

Mai întâi m-a privit pe mine, pe urmă pe ceilalți din jur, şi, în sfârşit, a spus pe un ton foarte grav şi solemn:

— Uitați-vă, domnilor! Acest tânăr, în loc să caute ucigaşul, a născocit că bietul om şi-a făcut singur seama!

Detectivii au zâmbit, din obligație.

— Numai că vedeți, aici nu-i vorba de nicio glumă, domnilor; tânărul nostru are dreptate. Pare, într-adevăr, de necrezut, dar dacă analizezi lucrurile temeinic, aşa cum le-a analizat el, şi până la urmă te mai şi legi...

— Şi te strangulezi, m-am grăbit eu să adaug, nu, fără mândrie în glas.

— Întocmai, a încuviințat consilierul, ca apoi să continue: Ei bine, în cazul ăsta teoria lui îşi poate avea valabilitatea ei. Dar e de datoria dumneavoastră, domnilor, să-i explicați acestui tânăr că în criminalistică

nu e cu putință să lucrezi în felul ăsta, pentru că viața detectivilor ar fi foarte scurtă dacă ar trebui să probeze pe pielea lor toate procedeele asasinatului. Dar, mă rog, tinerețea e tinerețe! În rest, sunt mulțumit de dumneata, tinere!

Nici nu vă dați seama, oameni buni, ce înseamnă să auzi aşa ceva din gura consilierului nostru! Asta e echivalent cu o distincție în toată legea! Vedeam cum se uitau la mine încercații detectivi şi citeam în ochii lor admirație şi invidie deopotrivă. Eram într-al nouălea cer.

În acest timp, domnul consilier umbla prin încăpere, dezvoltându-şi, cu voce cumpănită, opiniile sale:

— Da, domnilor, de fapt, întreaga poveste nu face decât să confirme vechea mea teorie şi anume, că făptaşul care vrea să tragă pe sfoară poliția cu prea multă viclenie, până la urmă se trădează singur. Cunoaştem noi! Dumnealui îşi face prea multe socoteli, când, de fapt, crima nu e un lucru prea complicat. De pildă, o crimă, frumoasă, să zicem, din gelozie!... El se întoarce acasă, ea se află în pat cu altul, el pune mâna pe cuțit şi o înjunghie. Superb, nu-i aşa? Totul e cât se poate de clar. De îndată însă ce făptaşul începe să se complice încâlcind lucrurile prea mult, atunci la mijloc e întotdeauna o şmecherie. Domnul Jimblă a fost, fără îndoială, un amărât, dar din dragoste pentru familia lui a făcut prea multe speculații. Iar noi – mai bine zis acest tânăr – l-am dibuit! Aşa şi trebuie!

Consilierul s-a retras majestuos în biroul său, iar eu am răsuflat uşurat.

— Vasăzică primul caz l-am terminat, am spus ca omul căruia i s-a luat o piatră de pe inimă.

Detectivii s-au uitat la mine foarte mirați:

— Terminat?!? a ținut să-şi exprime îndoiala domnul Bouše. N-aş crede!

— De ce nu? De vreme ce am dovedit cine-i ucigaşul. Desigur, s-ar mai putea reflecta şi asupra posibilităţii că domnul Jimblă a avut un ajutor, eventual să-l şi găsim, dar, în clipa de faţă acest lucru nu e cu putinţă şi nu e necesar.

— Asta, ca să zic aşa, e *factotum*, a intervenit detectivul Mrázek. Respectivul ar putea fi, de pildă, iubitul fetei. Ei, şi? De dovedit nu-i puteţi dovedi nimic, şi-apoi, nu asta-i principalul. Principalul sunt banii.

Am căscat ochii uimit:

— Ce bani?!?

— Cum, ce bani?!? Ăia pe care răposatul i-a avut asupra lui şi pe care dumneata nu-i ai!

— Eu am avut misiunea să lămuresc cazul, nu să umblu după bani! i-am răspuns ofensat.

Detectivii au amuţit, iar eu m-am prefăcut că am de lucru până peste cap şi am început să cotrobăiesc prin hârtiile mele.

După aceea am părăsit biroul; m-am dus la cafenea, am cerut o turcească mare şi în timp ce sorbeam din ea mă făceam că citesc ziarul; de fapt însă, mă gândeam întruna la aluziile domnilor din echipa de criminalistică.

Bătrânul Mrázek, ca şi când ar fi bănuit frământările mele, a venit după mine la cafenea, şi-a comandat şi el o turcească mare şi a început să-mi spună:

— Dacă nu te-ai supăra, domnule doctor, eu aş încerca să te lămuresc despre ce-i vorba în cazul de faţă.

— Te rog să mă crezi, că şi eu aş fi bucuros să aflu, i-am răspuns morocănos.

Detectivul mi-a zâmbit prieteneşte, apoi a reluat:

— S-ar putea ca dumitale să nu-ţi placă ce am să-ţi spun, dar asta-i situaţia. În cazul de faţă, găsirea banilor este singurul act de justiţie ce poate fi înfăptuit. Pentru că, mă înţelegi, banii aceştia au fost de fapt mobilul

crimei, nu-i aşa? Dacă-i găseşti, înseamnă că o altă persoană va fi lipsită de posibilitatea de a trage foloase de pe urma morţii sărmanului Jimblă. Asta, ca să zic aşa, e *factotum.*

În ciuda faptului că, acest veşnic *factotum* al bătrânului Mrázek îmi călca întotdeauna pe nervi, de data asta simţeam totuşi că încercatul detectiv are dreptate.

— Deci, dumneata crezi...

— Da, eu cred că de vreme ce pe bietul Jimblă tot nu-l mai poţi ajuta, ai putea să ajuţi adevărata justiţie.

— Cu alte cuvinte, dumneata crezi că în timp ce eu mă legam şi mă gâtuiam la mine acasă, cineva stătea şi număra în linişte banii pe care Jimblă i-ar fi pasat!

— Eu cred că pe acest amărât nu l-ai răzbunat câtuşi de puţin, dacă asta ai urmărit, mi-a replicat domnul Mrázek. Şi deodată mi-am dat seama cât de profund e simţul pentru dreptate al acestui unchiaş, şi am înţeles în ce vede el adevărata măreţie a profesiunii noastre.

Am oftat din adânc şi i-am spus:

— Află, domnule Mrázek, că eu de la bun început am fost sigur că, de pildă, cele două femei sunt nişte javre fără pereche, că n-au în ele niciun pic de sentiment omenesc, şi că numai din pricina lor a făcut bietul Jimblă ce-a făcut. Dar spune şi dumneata, cum pot eu să acţionez împotriva lor? Dacă bătrânul le-a pus banii pe masă şi pe urmă s-a dus să se omoare, n-am cum să dovedesc acest lucru. Cel mult să aştept până când o să înceapă să-i cheltuiască.

Experimentatul detectiv a clătinat din cap:

— Aici greşeşti, domnule doctor. Muierile astea sunt mai viclene decât ne închipuim noi. De altfel, ce să mă apuc să-ţi spun dumitale, eu, om bătrân, când dumneata ştii mai bine cât de ticăloase pot fi femeile,

când sunt reuşite... Dacă îşi cumpără ceva de pus pe ele, sau dacă bătrâna îi pregăteşte fetei nunta şi-i mai da pe deasupra şi câteva miare, cine poate dovedi că n-a avut nişte bani puşi deoparte?

— Cum s-ar spune, ne învârtim într-un cerc vicios? i-am răspuns cu tristeţe în glas.

— Da şi nu. Dacă nu te-ai supăra, domnule doctor, mi-aş permite să-ţi dau un sfat. Şi cu degetul mânjit cu scrum de pipă, detectivul începu să deseneze pe masă: Vasăzică, la ora opt acest Jimblă a ridicat banii de la casa de economii din Michle, iar la opt şi cinci, să zicem, a ieşit cu ei în stradă, unde cineva l-a aşteptat şi el i-a dat frumuşel bănuţii... în cazul ăsta, cum s-ar zice, nu pot intra în consideraţie decât membrii familiei. Numai că, aşa cum reiese din procesul-verbal, nimeni din familia lui n-a fost văzut pe afară în dimineaţa aceea. Deci, asta cade. Dar mai există încă o posibilitate şi anume aceea ca domnul Jimblă să fi depus banii la altă casă de economii. De pildă, la cea din Nusle. Acolo putea să ajungă la opt şi un sfert...

— Un moment, am strigat deodată, copleşit de logica simplă a domnului Mrázek: Dar dacă a luat un taxi şi a plecat undeva mai departe? Să zicem, de pildă, în Piaţa Václav, la casa centrală de consemnaţiuni?

— Şi asta e *factotum*, a admis detectivul, dar pe urmă ridicând din umeri s-a grăbit să adauge: Eu însă mă îndoiesc că un moşulică, aşa cum a fost acest Jimblă, ar lua un taxi. Nu, pe asta eu n-aş conta prea mult... Un lucru e sigur: la zece era pe lumea cealaltă. Deci, noi trebuie să ne interesăm ce a făcut între opt şi un sfert şi zece. Prea mult timp n-a avut, pe chestia asta poţi să pui mâna în foc, domnule doctor.

— Pe scurt, casele de depuneri şi băncile din împrejurimi! am spus cu emoţie. Asta ar merge. Mă duc

să dau o raită prin ele. Şi mii de mulţumiri pentru acest sfat preţios!

I-am făcut semn chelnerului să treacă ambele cafele în contul meu, şi am pornit la drum. Sfatul bun nu consta în ceea ce trebuia să fac, de asta mi-aş fi dat seama, probabil, şi singur. Lucrul cel mai preţios din spusele domnului Mrázek era, pentru mine, acela de a-mi fi atras atenţia asupra misiunii mele şi anume: aceea de a fi răzbunător. Da, banii aceştia trebuie să-i găsesc cu orice preţ. Cele două femei n-au voie să se bucure de ei prea multă vreme!

Dar iată că din investigaţiile mele a reieşit că în ziua respectivă la nicio instituţie bancară din Praga n-a fost depusă o sumă atât de mare. Douăzeci de mii e totuşi o sumă de care orice casier îşi aduce aminte.

În cele din urmă m-am dus la poştă. Acelaşi lucru! Ei, fir-ar să fie! mi-am zis în sinea mea.

Îl ocoleam pe domnul Mrázek de teamă să nu mă întrebe cum stau, şi mă prefăceam că-mi văd mai departe de cercetările mele. În realitate însă, eram în aer.

Helena era necăjită şi-mi spunea întruna că i-a plăcut mai mult atunci când m-am legat cu sfoara, decât acum când colindam băncile şi oficiile poştale. Ce să-i faci, aşa-s femeile şi de nepătruns e sufletul lor.

Îmi ieşeam din fire numai la gândul că cineva trăgea foloase de pe urma acestor bani. Ce mai, sunt un imbecil incapabil, îmi spuneam în sinea mea.

După un timp, domnii din biroul detectivilor au înţeles ce se întâmplă şi m-au liniştit:

— Am avut noi şi cazuri când am fost nevoiţi să căutăm banii şi câte un an spuneau ei.

— Un an... Mulţumesc frumos. De ce nu mi-oi fi ales eu, mai bine, altă meserie?!?

Iată însă că a doua zi dimineața, în timp ce mă aflam la birou, am fost chemat la telefon de însuşi patronul făbricuței în care lucrase răposatul Jimblă; pe numele acestuia sosise o scrisoare recomandată şi patronul refuzase s-o primească, întrucât nu ştie cum se procedează în asemenea cazuri. Aşa stând lucrurile, poştaşul a dus scrisoarea înapoi la oficiu.

I-am mulțumit pentru informație. Vasăzică aşa: o recomandată pe adresa dispărutului. Asta înseamnă că a fost trimisă de cineva care nu ştie de moartea lui Jimblă. Dar de ce tocmai recomandată? De obicei asemenea oameni îşi trimit scrisori obişnuite... Şi încă ceva: de ce i-a scris la fabrică şi nu acasă?

Am chemat repede oficiul poştal, şi am cerul să fie reținută scrisoarea până la venirea mea.

Văzând cât sunt de chinuit şi de agitat, domnul consilier mi-a pus la dispoziție maşina sa personală. Asta echivala cu o mare distincție!...

Recomandata fusese trimisă din Bratislava, iar numele expeditorului era: Maria Rejnošová... Cine este această Maria Rejnošová?

În virtutea puterii legale, am preluat plicul şi l-am deschis, cu concursul binevoitor al domnului Mrázek care, folosindu-se de un creion rotund a făcut treaba atât de bine, încât, în cel mai rău caz, putea fi lipit la loc. Iată conținutul scrisorii:

Scumpul meu frate,

primeşte din partea mea multe urări de sănătate, şi-ți păstrez cele mai frumoase amintiri. De ani de zile nu ne-am mai scris, şi de aceea, am fost surprinsă când mi-a sosit pachetul de la tine. Zău dacă ai minte. Unde s-a mai pomenit să trimită

cineva atâția bani prin colet poştal?!! Dacă se pierdeau, totul cădea asupra mea. Fii liniştit, îi pun bine, aşa cum doreşti, iar după moartea ta îi trimit soției tale. Te rog însă, să nu-mi vorbeşti de moarte şi de boală, dacă ar fi cum spui tu, înseamnă că şi eu ar fi trebuit să-l moştenesc pe tata, dar, slavă Domnului, sunt sănătoasă tun. Aşadar, fii fără grijă, banii o să-i depun pe carnet căci mi-e teamă să țin în casă atâta bănet.

Cu bine şi Dumnezeu să te ocrotească,
A ta soră, Maria Rejnošová.

Când am terminat de citit, mâinile mi-au căzut neputincioase de-a lungul trupului. Poftim, o soră... şi eu habar n-am avut de existența ei! Ce să zic, frumoase investigații am mai făcut!... Iar această soră îi expediază alaltăieri o scrisoare recomandată fratelui, întrucât nu ştie nimic de moartea lui. Presa de seară pragheză n-o citeşte la Bratislava şi în felul ăsta i-a scăpat faptul că numele fratelui a apărut într-o zi în coloanele ziarelor, în legătură cu o moarte misterioasă...

La înmormântare n-a fost invitată. De bună seamă văduva lui Jimblă nu se avea bine cu ea şi de aceea nu i-a comunicat nimic. Uneori, o asemenea ură între cumnate ține până dincolo de mormânt.

— Ce zici de povestea asta, domnule Mrázek? am întrebat oftând din greu. Mai mare ruşinea! Noroc că domnul consilier nu ştie nimic.

— Ei, nu te mai necăji, asta se întâmplă, mi-a răspuns detectivul, scuturându-şi mâna, după care, continuând să-şi îndese liniştit tutunul în pipă, a adăugat: S-au întâmplat ele lucruri şi mai grave. Acum însă nu mai pierde vremea, cheamă la iuțeală

criminalistica din Bratislava şi dă-le dispoziţie s-o umfle imediat pe cucoană, iar banii să-i confişte pe loc. Şi felicitările mele, pentru că abia acum ai făcut treaba frumos, până la capăt!

Înduioşat, i-am strâns mâna veşnic mânjită cu scrum de pipă.

La Bratislava a ieşit la iveală că doamna Rejnošová e o văduvă foarte aşezată şi cumsecade, care, aflând de moartea fratelui ei, a izbucnit numaidecât în hohote de plâns. Fără să stea pe gânduri le-a înmânat domnilor de la poliţie carnetul de economii, manifestându-şi cu acest prilej nespusa părere de rău că n-a fost invitată la înmormântarea fratelui. În cazul ăsta ar fi adus banii cu ea şi domnii de la poliţie nici n-ar mat fi trebuit să se deranjeze.

După ce i-am relatat domnului consilier întreaga poveste, am spus:

— Şi totuşi, eu încă mai stau şi mă întreb de ce a ţinut omul ăsta să încurce treburile în asemenea hal. Şi-a complicat moartea până peste poate, ca să nu mai vorbim de felul cum a ştiut să acopere banii. Gândiţi-vă şi dumneavoastră: într-un colet obişnuit, de parcă ar fi expediat un obiect fără valoare, dumnealui îi trimite douăzeci de mii de coroane unei surori cu care ani de zile nu mai avusese nicio legătură. Era totuşi oarecum riscant, nu credeţi? În definitiv, putea să trimită banii ăştia prin poştă, direct acasă, şi, pe urmă, să zicem, să se spânzure...

Consilierul m-a întrerupt cu zâmbetul pe buze:

— În felul ăsta o făcea de oaie, tinere prieten! Hai să vedem: în primul rând moartea lui! Eu rămân şi acum la părerea că el ar fi vrut mai curând să înscenеze un atac banditesc decât să-şi facă seama cu adevărat. Cinstit vorbind nimeni nu vrea să părăsească această lume,

chiar dacă are tumoare la rinichi. Numai că, omul nostru a făcut prea multe speculații şi asta l-a costat viața. Cu banii însă, a procedat de-a dreptul genial. Se pare că a fost un om foarte deştept acest Jimblă. Dacă ar fi trimis banii acasă, şi, admițând că pe urmă s-ar fi spânzurat, e la mintea cocoşului că femeilor nu le rămâneau aceşti bani. Dacă a vrut să-i păstreze pentru familia sa, n-a avut într-adevăr altă posibilitate decât să procedeze aşa cum a procedat. Ține minte ce-ți spun, tinere, Jimblă al nostru le-a iubit nespus de mult pe aceste două femei, dacă în pragul morții a mai fost în stare să gândească aşa cum a gândit!

În ziua următoare am pus pe masă pachetul cu douăzeci de mii de coroane, şi le-am invitat pe cele două femei la o mică discuție. Le-am poftit să ia loc în fața banilor şi le-am povestit, cu lux de amănunte, tot ce făcuse bătrânul Jimblă.

— Pentru aceşti bani, soțul şi părintele dumneavoastră şi-a sacrificat viața. Fireşte, în mod absolut inutil, pentru că întreaga sumă aparține fabricii, care de altfel, va intra imediat în posesia ei. Cu asta, ancheta a fost încheiată şi puteți pleca.

Mai întâi a început să plângă fiica, apoi i s-a alăturat şi mama. Au plâns îndelung şi sfâşietor uitându-se, printre lacrimi, la banii de pe masă.

Şi cu acest prilej eu mi-am amintit perfect de bine că atunci când le-am adus vestea morții lui Jimblă, niciuna n-a vărsat o lacrimă.

(5)
CRIMA DINTR-UN HOTEL

n-are voie bineînțeles să
amenințe bunul mers al
întreprinderii, nici faima bună
a poliției pragheze, – ceea ce,
să recunoaştem, sunt
două puncte de vedere
al dracului de greu
de îmbinat.

Bărbatul care intrase la primele ore ale dimineții în biroul domnului consilier Vacátko, părea foarte tulburat. Pantalonii reiați ce-i cădeau peste ghetrele albe, dădeau de bănuit, iar sub redingotă purta o jachetă ireproşabilă. În mână strângea cu o uşoară nervozitate nişte mănuşi din piele de căprioară – iar aceste detalii îi dădeau consilierului impresia că avea onoarea să primească un diplomat. Domnul cu pricina nu era însă un diplomat, avea o comportare mai aleasă chiar, căci distinsul domn era directorul hotelului Palace-Grand. Când, înainte de a lua loc, avu grijă să şteargă scaunul cu mănuşile albe, arborând un aer de nonşalanță, domnul consilier îşi înălță sprâncenele admirativ.

Vizitatorul începu să vorbească oarecum pe ocolite. Mai întâi ținu să precizeze că hotelul său e un hotel de

rangul întâi, înscris în ghidurile internaţionale şi recomandat de acestea cu toată căldura, că nu se compară cu hotelul Majestic din Veneţia nici cu Europa-Hotel din Paris, că numai Waldorf-Astoria din New-York ar putea fi, eventual, mai mare şi mai distins, dar bineînţeles, Praga nu e New York...

— Desigur, încuviinţă consilierul pe un ton amical. Şi ce anume vă aduce la mine, stimate domn?

Directorul oftă, apoi începu:

— Ştiţi, o situaţie oarecum complicată, şi, aş zice, delicată, domnule consilier. De aceea am venit la dumneavoastră personal; de altfel am şi încuviinţarea domnului prefect care a fost avizat de o cunoştinţă de a mea, doctorul Patočka de la ministerul de interne.

— Mă rog, şi cu ce vă putem fi de folos? Noi, precum ştiţi, suntem o secţie de criminalistică; noi nu ne ocupăm de hoteluri ci mai curând de crime, cu toate că nu ne-a fost refuzat un anumit ecou internaţional.

Consilierul îşi dădea seama că devine ursuz. Era deprins să ia mai întâi o mică gustare şi să-şi citească ziarul înainte de a-şi începe activitatea oficială şi acum a intrat în ea, pe neaşteptate, până peste cap. În afară de asta încă nu apucase să ude ficuşii şi-l chinuia gândul că ar putea să uite de această treabă.

Distinsul director al hotelului Palace-Grand clătină din cap:

— Ştiţi, sunt informat, de aceea mi-am şi permis să vă deranjez personal, şi am credinţa că intervenţia dumneavoastră va fi clară şi nu va dăuna faimei hotelului nostru.

După care îi zugrăvi domnului consilier în ce constă faima hotelului Palace-Grand, îl asigură că dispune de apartamente ce satisfac cerinţele celui mai exigent vizitator, multe din ele au baie proprie şi cele mai

desăvârşite instalaţii sanitare, de care numeroase hoteluri pariziene duc lipsă, de pildă, ca să nu mai vorbim de cele vieneze. În afară de aceasta, bucătăria hotelului e renumită în toată lumea, însuşi prinţul Leopold, fratele reginei-mame a Belgiei, preferă turnedoul hotelului Palace-Grand oricărui alt preparat culinar, ba mai mult, afirmă, ceea ce este o amabilitate neobişnuită din partea lui, că jigoul de berbec cu usturoi nu ştiu să-l prepare atât de bine nici măcar maeştrii bucătari ai vestitului hotel Gellert din Budapesta. Recent Palace-Grand şi-a amenajat o instalaţie cu totul nouă pentru aşa numitul Grill, marea modă a ultimilor doi ani, iar în privinţa flambatului, şeful bucătar este pur şi simplu, de neîntrecut. Până şi maharadjahul din Lahora, a binevoit să aplaude apariţia chelnerului în salonul restaurantului cu îngheţată în flăcări, stropită cu *curaçao...*

Dumnezeule din ceruri, îşi spunea uluit, consilierul, te pomeneşti că omul ăsta a venit să mă invite la o recepţie! Dacă i-aş spune că în pachetul ăsta am o sută de grame de costiţă, ar leşina. Şi, mă rog, ce mai e şi flambatul ăsta, pentru care a aplaudat însuşi maharadjahul?...

— Un moment, domnule director! Hotelul dumneavoastră e, desigur, de faimă mondială, dar ce legătură am eu cu asta? Despre ce-i vorba?

— Într-o anumită măsură, am dorit să vă conving de acest lucru, domnule consilier, răspunse cu demnitate vizitatorul. În cazul regretabil, care, din păcate, s-a petrecut în hotelul nostru, asta are o semnificaţie deosebită. Îmi îngădui să vă solicit ca poliţia să procedeze cu toate menajamentele şi maximum de discreţie. Ştiţi, avem oaspeţi de peste hotare!

— S-a produs un furt în hotelul dumneavoastră?

întrebă domnul consilier la obiect – tacâmuri, vreun colier, o valiză?...

— Dacă ar fi numai asta, oftă directorul, după care făcu o pauză dramatică. La noi s-a comis o crimă.

Consilierul zâmbi cu inima uşurată:

— Ca să vedeți! Asta ați fi putut spune din pragul uşii şi acum am fi fost pe urmele ucigaşului. În altă ordine de idei: când s-a produs această crimă? N-ați venit cumva puțin prea târziu?

— Domnule consilier, aşa cum ați binevoit să observați, mă aflam aici în aşteptarea dumneavoastră. Am venit aici la prima oră.

— Bine, bine, la prima oră, dar eu sunt consilier de poliție şi crima se anunță la comisariatul cel mai apropiat, care ia măsurile necesare... Abia după aceea venim noi. Aşadar, când s-a întâmplat şi cine a fost asasinat?

— E vorba de o doamnă tânără, de atâta enervare i-am uitat şi numele... Iar când anume s-a întâmplat, asta nu ştiu. Dimineața, în zori, mi s-a adus cazul la cunoştință, acasă, şi numaidecât m-am şi grăbit...

— Ei drăcie, de ce v-au anunțat pe dumneavoastră şi nu poliția? se supără consilierul Vacátko.

— Sunt totuşi directorul hotelului şi fără mine nu-i voie să se facă nicio mişcare! Hotelul, mă rog frumos, îşi are legile lui.

— Şi noi pe ale noastre. Iar primul lucru ce trebuie făcut este asigurarea urmelor! Cine a descoperit crima?

— Un oaspete, adică... soțul nefericitei doamne. A înştiințat portarul. Era, mă rog frumos, spre dimineață, când s-a întors de la bar. Portarul şi-a făcut datoria. A chemat medicul hotelului, iar acesta la rândul său pe detectivul hotelului.

— Dumneavoastră aveți un detectiv particular?!!

exclamă cu sinceră uimire consilierul.

— Da, e un domn mai în vârstă, un funcționar de poliție ieşit la pensie, de o bună-cuviință şi o discreție ireproşabilă. Strnad e numele lui...

Consilierul îşi spuse în sinea lui că ar fi bine să mai aibă şi o echipă de criminalistică proprie, cu un Vacátko în frunte şi pe urmă hotelului nu i-ar mai trebui absolut nimic.

Sună, şi în clipa următoare îşi făcu apariția domnul Brůžek.

— Ia cu dumneata câțiva oameni, un fotograf, şi, bineînțeles pe cineva pentru amprente... Avem o crimă la Palace-Hotel, grăbeşte-te să ajungi acolo cât mai repede.

— Aş putea să vă fiu de folos cu maşina mea, spuse distrus directorul hotelului. Numai... vă rog mult de tot, discreție absolută în timpul anchetei, oaspeții hotelului nu trebuie să bănuiască nimic. Poate n-ar fi rău dacă domnii s-ar comporta ca nişte vizitatori!...

Detectivul Brůžek îi aruncă o scurtă privire consilierului, apoi se adresă directorului:

— Fiți fără grijă domnule. Purtăm pălărie tare şi toată lumea va crede că avem acolo o nuntă sau o înmormântare.

La această glumă, domnul director arboră o mină neobişnuit de acră.

— Soțul defunctei, eventual ceilalți martori, se află, sper, în hotel, interveni consilierul Vacátko.

— Desigur, soțul... hm... e... ca să zic aşa, într-o stare deosebită. Potrivit informațiilor de care dispun, a stat la bar foarte târziu. Avem, mă rog frumos, un bar de clasă mondială... îi conduc cu plăcere pe domnii... detectivi.

— Domnii nu vor avea nimic împotrivă, îl asigură consilierul, făcându-i cu ochiul detectivului Brůžek.

— Spuneți-mi, soțul doamnei în cauză e străin? De

unde? întrebă domnul Brůžek.

— Din fericire e ceh. Din Kladno.

— Şi cum se face că a locuit într-un hotel atât de nobil, ca al dumneavoastră? se minună consilierul.

— Asta, mă rog frumos, se obişnuieşte atunci când cineva doreşte, ca să zic aşa, să facă un chef de pomină, şi să mai iasă din ale lui. Pentru acest scop la noi există toate condiţiile. Confort, serviciul ireproşabil, barul excelent aprovizionat...

— Şi jigoul cu usturoi mai bun decât la Gellert din Budapesta, ştiu! Acum însă n-ar strica să-i poftiţi în maşină pe domnii noştri, ca să nu întârziem cu cercetările. Noi o să ne mai vedem, aşa că nu-i nevoie să ne luăm rămas bun.

Cu suspine şi nenumărate plecăciuni, domnul director ajunse în dreptul uşii, iar consilierul Vacátko se întoarse spre ficuşii săi. După aceea îşi întinse pe masă costiţa, muştarul şi chifla, şi se apucă să mănânce încet şi concentrat, cu gândul la grill-ul şi la turnedoul – specialitatea hotelului Palace-Grand. La un moment dat mormăi încet, pentru sine:

— O femeie tânără ucisă, pe care o descoperă soţul dimineaţa când se întoarce beat criţă de la bar. Într-un hotel nobil cum e Palace-Grand ar fi putut să aibă şi ceva mai acătării.

Urcând în fruntea echipei de criminalistică treptele somptuoasei scări a hotelului, domnul Brůžek dădea din cap admirativ; totul era nemaipomenit de select – covoarele groase în care se stingea zgomotul paşilor, uşile de culoare închisă cu clanţele lustruite lună şi palmieri în hârdaie frumos vopsite. Abia mai târziu îşi dădu seama domnul Brůžek că palmierii aceştia erau de fapt artificiali, ceea ce avu darul să-i sporească şi mai mult admiraţia. Coridorul era întunecat, chiar şi acum

în toiul zilei, şi, fireşte, detectivului îi veni în minte că pe un asemenea coridor oricine ar putea trece nevăzut, neauzit. Treptele de marmură albă luceau de curăţenie, în schimb – aşa cum apucase să observe de jos nu se vedea în sus pe scară nimic, şi astfel, dacă ar fi ajuns cineva pe trepte, cu greu ar fi putut portarul să-l urmărească. Erau, bineînţeles, meditaţii pur profesionale, dar altfel domnul Brůžek nu ştia să gândească.

În cele din urmă, directorul hotelului deschise o uşă.

Intrară într-un mic vestiar ce ducea în odaia cu pricina. Se afla acolo un domn înalt şi posomorât – detectivul hotelului. Domnul Brůžek îl recunoscu numaidecât pe fostul funcţionar de poliţie Strnad, şi-l salută prieteneşte ducând degetul la pălărie. Domnul Strnad îi răspunse cu o plecăciune servilă. Apoi, fără să scoată o vorbă, le făcu semn domnilor de la poliţie să intre.

— Am fost chemat la orele şase şi cincizeci, m-am prezentat la şapte şi douăzeci, începu apoi detectivul hotelului. În cameră am intrat... să zicem, la şapte şi douăzeci şi cinci. Moarta zăcea – şi zace şi acum – alături, în baie. În cameră se afla soţul victimei, domnul Matouš; stătea acolo pe divan, complet zdruncinat.

— Şi unde-i acum acest soţ zdruncinat?

— În camera de vizavi, mă rog frumos, sub supraveghere medicală.

— Facem totul pentru a şterge, ca să zic aşa, pe cât se poate, urmele acestui caz regretabil, rosti în şoaptă chinuitul director.

— Numai dacă n-aţi şters ceea ce ne trebuie nouă. Amprentele! spuse detectivul Brůžek, roşind un pic la faţă. Îşi dădea seama că acum vorbeşte întocmai ca domnul consilier.

Moarta zăcea în baie înclinată peste cada goală. Purta o rochie de seară, iar păru-i blond, despletit, atârna de asemenea în cadă. Domnul Brůžek se aplecă asupra ei. Era cât se poate de limpede: cineva a lovit-o pe la spate, iar ea a căzut cu partea de sus a corpului peste marginea căzii... Rana nu era adâncă, sângele abia se vedea. A fost deci lovită cu un corp contondent. Detectivul se retrase din baie ca să-i facă loc fotografului care-şi începu activitatea în lumina fulgerelor de magneziu.

— Aţi avut impresia că cineva ar fi căutat pe aici ceva, că ar putea fi vorba de un furt? îl întrebă domnul Brůžek pe detectivul hotelului.

— Nu, mă rog frumos, de altfel, se afla aici soţul doamnei şi nici el n-a avut această impresie.

În cameră îşi făcu apariţia medicul, un domn scund şi rotofei, cu o înfăţişare ce trăda bunăstarea, ca să anunţe că domnul Matoušek se simte mai bine. A fost vorba de un şoc firesc, şi apoi sunt şi urmările consumului exagerat de băuturi alcoolice. I s-a făcut chiar acum o injecţie şi câteva ore va dormi adânc. Oricum, tot n-ar fi fost în stare să depună mărturie.

— Aşa de tare a pus la inimă moartea soţiei sale? întrebă domnul Brůžek, în mintea căruia multe lucruri nu erau încă lămurite.

— Numai într-o anumită măsură, replică medicul, cu demnitate. De aici a provenit şocul... Băutura însă îl doborâse dinainte. Şi atât cât am putut constata, a băut nu glumă. Dacă povestea s-ar fi petrecut într-un local mai puţin select, starea aceasta ar putea fi denumită intoxicaţie alcoolică. Aici însă nu, fireşte.

Directorul hotelului, care sta într-un colţ al odăii, primi satisfăcut această declaraţie clătinând din cap, aprobator.

— Avem, mă rog frumos, cele mai bune alcooluri, marcate, ținu el să precizeze. La noi, intoxicația alcoolică nu poate fi luată în considerație.

Doctorul rânji doar, preferând să tacă.

Domnul Brůžek oftă. Mai avea pe limbă gustul nesuferit al cafelei de dimineață şi a vorbi acum despre alcooluri nobile i se părea cu totul nepotrivit.

— Domnule doctor, dumneavoastră ați cercetat cadavrul. Zăcea tot aşa cum zace acum?

Medicul îşi aruncă privirea spre baie:

— Cam aşa: Eu m-am aplecat doar asupra ei şi văzând că e moartă nu i-am făcut nimic şi am dat dispoziție să fie chemată poliția.

— Portarul însă n-a chemat poliția, ci pe domnul Strnad, adăugă domnul Brůžek cu amărăciune.

Un bărbat cu o valijoară în mână, – dactiloscopistul direcției a patra a poliției pragheze, îşi pregăti instrumentele, începu cu baia.

În uşa odăii îşi făcu deodată apariția un chelner purtând o tavă cu câteva pahare.

Directorul spuse cu voce scăzută:

— Mi-am îngăduit să le ofer domnilor un mic aperitiv, pentru împrospătare. Martini sec, dacă vă este pe plac. Se potriveşte de minune la această oră matinală.

Domnul Brůžek dădu din cap în semn de aprobare. Ar fi preferat, ce-i drept, un rom, dar în această ambianță ar fi fost un sacrilegiu numai să te gândeşti la rom, darmite să-l şi bei. Trase pe gât, dintr-o duşcă, paharul cu Martini sec, de parcă ar fi fost un păhărel cu rom, iar ceilalți domni procedară întocmai.

Când directorul se retrase, bătrânul detectiv Strnad spuse pe un ton de scuză:

— Ştiți, domnule inspector, aici e hotel. Eu i-aş fi chemat numaidecât pe oamenii noştri, căci, vorba aceea,

eu ştiu ce se cuvine în asemenea împrejurări. Dar directorul n-a vrut nici în ruptul capului, dumnealui a trebuit să alarmeze mai întâi un ştab de la minister şi după aceea s-a dus personal la domnul consilier...

— Şi unde, mă rog, s-a aranjat atât de bine soţul răposatei?

— Dumnealor au sărbătorit ceva, jos, la bar, ieri seara a fost acolo aiureală mare, în rest însă e un bar select, unde vin numai cucoane adevărate, femeile de stradă n-au acces. Domnul Matouš a stat acolo cu soţia sa, toată noaptea. A mai fost cu ei încă o pereche, tot din Kladno, soţii Janík, ăştia locuiesc la numărul unsprezece... Au venit toţi patru într-o excursie la Praga, pentru trei zile. Să se distreze, mă înţelegeţi. Acest Janík e angajatul Societăţii miniere şi siderurgice, şi ştiţi, acolo se câştigă gologani cu ghiotura. Iar Matouš e agent de asigurare, nici asta nu-i rău, aşa că, s-au distrat pe cinste.

Detectivul Brůžek notă totul sârguincios, apoi spuse clătinând din cap:

— Da, domnule Strnad, se cunoaşte imediat cine-i de-al nostru.

Pe chipul bătrânului Strnad se citea măgulirea.

Domnul Brůžek chemă direcţia politiei şi dădu raportul. Consilierul Vacátko aprobă toate măsurile luate de detectiv şi-l înştiinţă că va sosi la faţa locului pentru a-i interoga personal pe oamenii din Kladno.

Cadavrul victimei fu transportat la morgă pentru autopsia legală. Îl purtară pe coridor spre scara din dos şi-l coborâră cu liftul de serviciu. Adio trepte de marmură, adio covor moale, adio portari înşiraţi de-o parte şi de alta a scării, adio palmieri. Unde sunt toate astea? Trista încărcătură fu urcată la iuţeală într-o camionetă neagră ce staţiona în curtea interioară, apoi

dispăru. Domnul director răsuflă vizibil uşurat.

În restaurant orchestra începu să cânte în surdină.

Domnul Strnad cugetă în sinea lui cât e de trecătoare această lume: vorba ceea, plăteşti o cameră într-un hotel de lux ca apoi să fii transportat ca un pachet de rufe murdare. Pe urmă îşi manifestă grija, întrebând dacă nu cumva domnul Brůžek are nevoie de ceva pentru împrospătarea forţelor, căci directorul dăduse dispoziţie ca domnii de la poliţie să nu ducă lipsă de nimic. Fireşte asta nu se referă la detectivul hotelului, dar dacă domnul Brůžek ar dori... Şi bineînţeles domnul Brůžek dori, şi anume: două cafele cu rom şi fiindcă se aflau la hotelul Palace-Grand, li se aduse cafea vieneză şi alături câte un păhărel de rom Jamaica, astfel că detectivii hotărâră de comun acord, să nu-l toarne în cafea, ci să-l soarbă pe îndelete, cu religiozitatea cuvenită.

— Dumneata i-ai văzut pe soţii Matouš, aici în hotel. Cum se purtau unul faţă de celălalt?

— Pe câte ştiu eu, exemplar! Coniţa era o femeie tare veselă, tânără încă, şi, de bună seamă, îi plăcea să bea.

— Ba bine că nu, pe măsuţa de colo se mai află şi acum două păhărele, spuse domnul Brůžek, şi deodată se învioră. Cele două păhărele îi atraseră atenţia şi îi părea rău aproape că nu le observase mai demult.

Dactiloscopistul îşi termină misiunea în baie şi acum intră în odaie.

Detectivul Brůžek luă un şervet şi împachetă în el cele două păhărele. Dactiloscopistul încuviinţă în tăcere; va fi desigur mai bine să le lucreze la direcţie. Apoi se apucă să presare praful său pe măsuţa pe care se aflaseră păhărelele cu pricina.

— Care-i situaţia? îl întrebă domnul Brůžek.

— În baie am găsit amprente, nici vorbă, şi aici... Dar, vorba ceea, ale cui sunt? Căci s-au foit pe aici destui

oameni, directorul, personalul...

Detectivul oftă din adânc. Cazul nu părea deloc uşor. Dacă ar fi vorba de un furt, ai mai avea un fir de care să te agăţi. Dar posibilitatea asta a fost respinsă nu numai de soţul victimei, ci şi de domnul Strnad. Şi atunci, ce alt motiv ar fi putut să aibă ucigaşul?

— Dar despre societatea din bar ce ştiţi?

Din păcate, în privinţa asta bătrânul Strnad nu putea fi de folos. Ştia doar atât, că ieri seara barul a fost frecventat de o societate normală. Unele persoane ar putea fi verificate la recepţie, în rest au fost acolo aşa numiţii *stamgast*, de pildă, domnul director Majzlík, firmă cunoscută, căruia îi place să bea. Dacă domnul Brůžek i-ar îngădui, el, Strnad, ar sta de vorbă discret cu personalul hotelului. Chelnerii ştiu, de bună seamă, totul, iar lui îi vor spune mai multe decât celor de la poliţie.

Detectivul Brůžek îi dădu încuviinţarea şi, între timp aşteptă liniştit să-şi termine dactiloscopistul treaba sa migăloasă. Deodată, în odaie îşi făcu apariţia domnul consilier şi în urma lui, ca o umbră, nelipsitul director al hotelului Palace-Grand, iar în urma directorului, o altă umbră, un chelner cu o tavă în mână. Consilierul Vacátko dădu din mână morocănos, după aceea însă îşi călcă pe inimă şi luă totuşi un păhărel, mai cu seamă că directorul îl ridicase pe celălalt.

— Pentru reuşita hotelului nostru, mă rog frumos, spuse el cu tâlc.

Vermutul Martini era, ce-i drept, excelent, dar pe domnul consilier directorul începea să-l scoată din sărite.

— Până acum ne-am purtat, aş zice, cu prea multă discreţie. Dacă-l găsim pe făptaş nu rămânem aici nicio clipă în plus... Dar atâta vreme cât nu-l găsim, mi-e

teamă că va trebui să ne suportați...

— Bineînțeles, domnule consilier, sunt întru totul la dispoziția dumneavoastră, se pune doar chestiunea ca oaspeții... Uitați-vă, de pildă, pe acest coridor locuieşte un prinț persan, şi asta nu-i o bagatelă... Cu un etaj mai jos un lord englez, alături de el directorul unei bănci braziliene...

— Iar aici, cei patru din Kladno, dintre care unul a fost asasinat. Să fiu eu oare vinovat de această situație? mormăi consilierul iritat.

Directorul făcu o plecăciune şi se retrase.

Consilierul Vacátko îl urmărea posomorât pe dactiloscopist.

— Dacă dumneata vrei să constați cine pe ce a pus mâna, mă rog, te priveşte, eu unul însă nu-mi fac prea mari iluzii din povestea asta.

— Încă o amprentă, domnule consilier, şi gata; uitați-vă, aici se vede cu ochiul liber o palmă întreagă, poftim... Frumoasă treabă! ciripi dactiloscopistul scoțând o amprentă mare de pe canatul uşii ce dădea în baie. Iar cele două păhărele s-ar putea şi ele să scoată ceva la iveală, mai adăugă el în timp ce se pregătea să plece.

— Ce păhărele?

Domnul Brůžek îl puse în temă, explicându-i că pe măsuță se aflaseră două păhărele, din care, de bunăseamă băuse cineva. Le-am împachetat, şi, desigur, laboratorul va fi bucuros să se ocupe de ele.

— Excelent, încuviință consilierul. Dar sticla?

— Ce fel de sticlă, domnule consilier?

— Când cineva bea, îşi toarnă să-şi umple paharul, nu-i aşa? Din sticlă...

— Bine, dar aici ne aflăm într-un hotel, aşa că păhărelele le putea aduce chelnerul!

— Pe ce stăteau păhărelele? Pe o farfurie? Cu şervețele de hârtie lângă ele?

— Nu, asta nu. Stăteau aşa, pe masă... Unul aici... celălalt dincoace.

— Cum văd, domnule Brůžek, dumneata nu eşti destul de nobil şi se cunoaşte că nu frecventezi hotelurile scumpe. Ai văzut doar cum a fost adus acest Martini, nu? Nu mă îndoiesc că şi pe dumneata te-au servit!

Detectivul mărturisi cu sfială.

— Aşadar, farfurioara, păhărelul, şervețelul... Altfel nu se poate. Dacă cele două păhărele se aflau pe masă fără tot acest dichis, se cuvenea să fie lângă ele şi sticla pe care oaspeții au adus-o aici în cameră. De aceea mă întreb, unde e?

— Aici n-a fost nicio sticlă. Ştiu asta cu certitudine.

— Şi eşti sigur că n-a înlăturat-o nimeni?

— Domnul Strnad, mă rog frumos, om de-al nostru, acum pensionar şi detectivul hotelului, garantează că aici nu s-a clintit nimic de la locul lui.

Consilierul începu să mărşăluiască nervos prin încăpere.

— Nu s-a clintit, nu s-a clintit. Mă rog, eu însă ştiu una şi bună: că întotdeauna cele mai bune amprente rămân pe sticlă. Pe asta omul trebuie s-o apuce bine în mână. Paharul îl ții de picioruş, şi pe picioruş e o nenorocire să cauți amprente, n-am dreptate? spuse întorcându-se spre dactiloscopistul care îşi strângea la iuțeală instrumentele în trusă.

— Aveți dreptate, domnule consilier. Acum v-aş ruga să-mi permiteți, să iau amprentele persoanelor încriminate...

— Dar bineînțeles. Unde sunt, domnule Brůžek?

— Cealaltă pereche se află în camera sa, cu ăştia încă

n-am stat de vorbă. Iar soțul, care a descoperit crima, doarme. E după injecție.

— Şi după beție, ştiu, asta am mai auzit. Ştii, domnule Brůžek, mie tare nu-mi place când o treabă se tărăgănează prea mult. Şi timpul zboară. Fii te rog bun şi du-te de-i ia amprentele soțului cu pricina, chiar dacă doarme. La ceilalți participanți ai acestei expediții mă duc eu personal. Iar dumneata mergi cu mine, i se adresă dactiloscopistului în timp ce păşea pragul.

Soții Janík se arătară a fi nişte oameni cât se poate de simpatici, dar, bineînțeles înspăimântați la culme. S-au întors de la bar dimineața târziu. S-au întins în pat, domnul Janík mărturisi că băutura i se urcase bine la cap; soția sa, de asemenea nu era absolut sigură că-şi mai poate aminti toate aşa cum s-au petrecut, căci jos la bar a fost o societate foarte veselă şi exuberantă, mulți străini, iar ei patru s-au lipit de grupul unui director, al cărui nume l-au uitat... Dana a plecat cea dintâi, ei s-au întors spre dimineață. Vašek, adică domnul Matouš, a mai rămas acolo şi după plecarea lor. Prea mult n-au dormit, căci a bătut cineva la uşă; era portarul care venise să le spună că domnul Matouš ar dori să stea de vorbă cu ei; ceva s-ar fi întâmplat în camera lui. Matouš abia se ținea pe picioare şi, din spusele sale au înțeles că Dana e moartă. Mai întâi au crezut că a suferit un atac de cord sau altceva, căci Dana băuse peste măsură, pe urmă însă...

Doamna Janíková izbucni într-un hohot de plâns sfâşietor, iar domnul Janík nu era nici el departe de această manifestare. Erau prietenii cei mai apropiați şi habar n-au cine anume a putut săvârşi această crimă. Amprentele? Dar bineînțeles, îşi dau seama că trebuie căutat peste tot, chiar dacă ei nu s-au dus prea des în camera Matoušilor. Înainte de a se duce la bar, deci ieri

seara, au fost pe acolo, fireşte; doamna Janíková a intrat cu Dana în baie, femeile se piaptănă mereu... Pe urmă au coborât toţi patru la bar, unde a început seara aceea de pomină, nespus de distractivă şi totodată cumplit de tragică, aşa cum s-a dovedit ulterior.

— Cine putea să-i facă vreun rău Danei? se întreba singur domnul Janík răsucind din cap, de parcă nici nu-i venea a crede că povestea asta s-a întâmplat aievea.

— Când a plecat doamna Matoušová sus? întrebă consilierul Vacátko.

— Asta nu ştiu. La un moment dat, acolo jos, ne-am rupt unii de alţii. Dana a petrecut cu alţii, ştiţi cum e la bar, acolo într-o clipită oamenii se cunosc între ei; la toate mesele am fost trataţi, şi mai cu seamă ea, căci era tânără şi frumoasă.

— Cu cât era mai tânără decât dumneavoastră? întrebă consilierul.

— Cu vreo şase ani... Dar, de ce?

— Aşa, numai ca să am o imagine de câte ori v-au invitat şi pe dumneavoastră, zâmbi consilierul amuzat.

Doamna Janíková suspină:

— Da, şi eu eram bine dispusă, poate chiar prea bine... Doamne, cine ar fi putut bănui un sfârşit atât de tragic! Mie, pur şi simplu, nu-mi vine a crede. Veţi vedea că n-a fost vorba de o crimă. Danei i s-a întâmplat ceva... Un accident!...

— Era o femeie, cum să vă spun... Nu, într-adevăr nimeni nu-i putea face vreun rău!... ţinu să precizeze domnul Janík, care, sub privirea soţiei sale, amuţi.

Consilierul Vacátko surprinse această privire, şi ridicându-se de pe scaun, spuse:

— Mda, cel puţin mi-am făcut şi eu o mică imagine despre cele petrecute aici ieri seara, şi pentru asta vă sunt recunoscător. Deocamdată vă rog să nu părăsiţi

camera. N-o să vă reţin la Praga fără niciun rost, dar mai trebuie să stau de vorbă cu domnul Matouš, şi poate şi cu alte persoane. Categoric, e mai bine să aşteptaţi o zi-două la hotel, decât la direcţia poliţiei, nu-i aşa?

— Noi vă înţelegem, răspunse domnul Janík respectuos, şi suntem întru totul la dispoziţia dumneavoastră.

— Drăguţi oameni, îi răspunse consilierul Vacátko detectivului Brůžek, după ce reveni în camera Matoušilor. Au răspuns cu precizie, întocmai aşa cum s-au înţeles. Dumneata ce crezi că au făcut până în clipa în care m-am dus la ei? Au exersat ce să spună şi cum să spună. Şi, ce-i drept, au spus frumos, şi cât mai puţin cu putinţă... Cum e cu domnul Matouš?

— Doarme, şi nimic nu-i în stare să-l trezească. Amprentele, fireşte, i le-am luat.

Consilierul îşi mai roti o dată privirea prin încăpere:

— Bun, şi-acum, dumneata apucă-te şi interoghează personalul hotelului. Îţi trimit câţiva oameni şi pe tânărul nostru funcţionar Soukup. Să înveţe şi el.

Domnul Brůžek rămase singur. Şi întrucât în faţa lui se îngrămădeau o mulţime de treburi, comandă o cafea.

Din luxosul hotel Palace-Grand dispărură domnii cu valijoare şi aparate de fotografiat şi în locul lor se instalară nişte domni discreţi şi joviali, cu pălărie tare pe cap, care se interesau de toate. De lista oaspeţilor, de paşapoartele acestora, de doamnele şi domnii care au fost ieri seara la bar, şi aşa mai departe. Ba, mai mult, până la urmă au cerut să fie chemat de acasă portarul de noapte pentru un îndelungat interogatoriu în legătură cu toate persoanele ce trecuseră prin preajma lui în timpul nopţii. Portarul tăgădui că l-ar fi văzut pe domnul Matouš sau pe domnul Janík.

Domnul Bouše care stătea de vorbă cu el, zâmbi:

— Desigur, omului îi pot scăpa multe din vedere, nu-i aşa?

— Mie nu-mi scapă nimic, se împotrivi morocănos portarul proaspăt scos din pat.

Tânărul funcţionar de poliţie Soukup îl trase pe domnul Bouše într-o parte:

— În felul ăsta n-o scoatem la capăt. Eu aş zice, ca dumneavoastră să vă întreţineţi frumuşel cu acest moşulică, şi eu încerc să trec în spatele lui mergând dinspre bar spre scară.

Rezultatul întrecu toate aşteptările. Domnul Bouše se postă în aşa fel, încât portarul să stea cu spatele spre scară, după care amândoi se angajară într-o discuţie aprinsă asupra scumpetei. În acest timp tânărul funcţionar de poliţie se strecură pe scară ca o pisică.

Trucul acesta fu repetat cu succes de trei ori. A treia oară, domnul Bouše zâmbi din nou şi spuse:

— Vezi, dumneata habar n-ai cine se duce sus.

— Cum să n-am? ripostă bătrânul portar cu înverşunare. Dacă vă gândiţi la tânărul care aleargă mereu pe scară, apoi aflaţi că ştiu, dar n-o să mă apuc acum să-l iau la rost de vreme ce ştiu că-i de-ai dumneavoastră, nu-i aşa? Iar dacă vă închipuiţi că oamenii care pleacă de la bar trebuie să treacă neapărat pe la poartă, atunci sa ştiţi că iar vă înşelaţi. Aici e un hotel select, domnii care locuiesc la noi pot urca de la bar direct în camere, fiindcă liftul merge până jos. Asta, ştiţi, pentru *dizgreţie*!

Domnul Bouše simţi cum i se broboneşte fruntea de sudoare, iar tânărul funcţionar Soukup înghiţi în sec.

După care acest tânăr sârguincios se aşează într-un fotoliu în holul hotelului şi desenă un grafic orar. Dificultatea consta în faptul că poliţia nu ştia nimic altceva decât ora aproximativă la care tânără femeie a

fost ucisă. Deocamdată însă nimeni nu ştia când anume a urcat în camera ei, cu cine s-a întâlnit, sau cine s-a dus după ea.

Un lucru părea cât se poate de sigur: tânăra doamnă se pieptăna sau, mă rog, se aranja în camera de baie. Rujul de buze găsit acolo de Soukup în urmă cu câteva clipe, demonstra acest lucru. Ucigaşul a intrat în urma ei şi a lovit-o. Pe urmă, putea ori să se întoarcă la bar, ori să se retragă în camera sa.

— Domnule doctor, se auzi deodată vocea detectivului Bouše (îl intitula uneori cu această distincţie, cu toate că Soukup nu era deocamdată decât licenţiat în ştiinţe juridice); uitaţi-vă aici, pe coridor. Aici, pe fereastra asta...

Fereastra dădea într-un luminator mare, iar prin acest luminator trecea o scară ce ducea spre acoperiş. Nu era cu neputinţă ca cineva să iasă pe acolo.

— Ei, acum venim de-acasă. La cinematograf asta se numeşte ieşire în caz de incendiu, nu-i aşa?

În sfârşit, sosi în fuga mare şi Strnad, cu vestea că domnul Matouš s-a trezit din somnul său îndelungat. Îl găsiră aşezat pe marginea patului, cu capul sprijinit în palme. Injecţia îşi făcuse din plin efectul, iar acum pacientul încerca să-şi adune gândurile.

— Spuneţi-mi, vă rog, ce e cu Dana? repetă el de câteva ori.

— E moartă, domnule Matouš. De altfel dumneavoastră ştiţi acest lucru.

— Credeam... Credeam că poate... Of, Dumnezeule, eu... eu tot timpul am sperat că nu-i decât un vis urât. Până şi în somnul ăsta adânc am sperat... Dar... unde e Vašek, vreau să spun Janík?

— În camera lui. Acum însă, îngăduiţi-ne să stăm mai întâi de vorbă cu dumneavoastră.

Matouš încuviință din cap şi începu să se îmbrace. Era palid şi supt la față, mâinile îi tremurau întruna, iar ochii lui rătăceau de colo până colo:

— Cum se face că mă aflu aici? Asta nu-i camera mea!

— Nu. În camera dumneavoastră se află deocamdată poliția.

— Îngrozitor!

— Când a părăsit barul soția dumneavoastră?

— Asta nu ştiu. Nici n-am ştiut măcar că a plecat. Eu, ştiți, m-am dus sus...

— Pentru ce?

— Cum să vă spun, mă săturasem... Sau ştiu eu, poate că plecaseră cu toții? Nu mai ştiu...

— În rest, n-ați ieşit din bar toată seara?

— Unde să fi ieşit, domnilor? Mă rog, s-ar putea să mă fi dus până la toaletă... fireşte...

— Soția dumneavoastră era plecată de mult, de v-ați dus s-o căutați? pomeni ca într-o doară detectivul Bouše.

Domnul Matouš răsuci din cap:

— Eu nu ştiu când a plecat, ştiu doar atât, că am găsit-o în baie. Crezând că e amețită de băutură, am apucat-o de umeri şi i-am spus: Hai, ridică-te, nu te prosti! Şi pe urmă... mi-am dat seama deodată că...

Rostind aceste cuvinte se ghemui înfrigurat. Soukup îi întinse un pahar cu apă. Matouš bău cu sete, apoi, cu fața suptă de durere, îşi duse mâna la burtă.

— Mă simt îngrozitor de rău!

— Cu alte cuvinte, dumneavoastră nu vă amintiți nimic din cele petrecute în noaptea asta...

— Nu.

Detectivul Bouše oftă şi până şi tânărul funcționar de poliție nu mai ştiu ce întrebări i se mai puteau pune acestui om. Îi recomandară domnului Matouš să se

odihnească şi să nu părăsească încăperea. Pentru mai multă siguranţă postară un agent în faţa uşii.

Se înapoiară la direcţia a patra, unde tânărul Soukup îşi expuse teoria sa, potrivit căreia, făptaşul era poate un făptaş fără voie, cineva care a intrat în cameră întâmplător şi... Domnul Bouše, dimpotrivă, era de părere că mobilul crimei a fost furtul, căci vorba ceea, cine să omoare o femeie tânără şi arătoasă fără să dorească un profit de pe urma asta? Faptul că nu lipseşte nimic nu-i important după părerea lui, e simplu, făptaşul a fost tulburat din acţiunea lui. Dacă soţul victimei n-ar fi fost beat criţă, şi-ar fi dat seama, fără îndoială, că în cameră mai fusese cineva.

Consilierul ascultă ambele teorii în tăcere, dar se vedea cât se poate de limpede, că în acest timp gândea în legea lui. Cu faţa la fel de împietrită, citi apoi procesul-verbal cu privire la autopsie, după care îl mai chemă o dată pe doctor la telefon:

— Ascultă, îmi scrii aici că victima a fost lovită cu un corp contondent. Ar fi cazul ca voi ăştia de la medicina legală, să vă puneţi o dată de acord, ce e un corp contondent. Şi ciocanul e un corp contondent, aşijderea şi dosul securei. N-ai putea să-mi explici treaba asta mai precis?

Medicul legist mormăi ceva, spunând că aşa a fost stabilit o dată pentru totdeauna şi că un corp contondent e corp contondent. Vână de bou însă n-a fost şi niciun săculeţ cu nisip, iar obiectul era dur, neted, fără muchie.

— Şi ce-ai zice dacă ţi-aş pune următoarea întrebare: n-a fost cumva lovită în cap cu o sticlă?

— Asta ar merge, declară doctorul. Aţi găsit aşa ceva?

— Pe dracu am găsit, prietene. De mult nu mi s-a mai întâmplat să nu găsim nimic, cu atâta perfecţiune, ca în

acest caz.

Consilierul lăsă receptorul în furcă şi începu să se plimbe prin biroul său, rumegând în minte toate ipotezele prezentate de subalternii săi. Când se înapoie detectivul Brůžek arborând şi el o mină nefericită, consilierul Vacátko clătină din cap:

— Nici dumneata n-ai adus nimic, nu-i aşa? Nimeni dintre oaspeţii acestui bar nu ştie nimic, toţi au câte un alibi şi toţi erau ameţiţi de băutură. Ceea ce înseamnă că de multe lucruri nici nu-s datori să-şi aducă aminte. În felul ăsta pierdem timpul de pomană! Domnule Mrázek, dumneata îţi iei ce-ţi trebuie şi pleci la Kladno. Cred că ai până acolo un autobuz, ajunge mai repede decât trenul. Te interesezi temeinic, ce fel de oameni sunt aceşti Janíci şi Matouši!

— La ordin, domnule consilier. Şi cam ce ar trebui să aflu?

— Totul. Gândeşte-te şi dumneata: două perechi fac o excursie la Praga, iar această excursie se încheie cu un chef de pomină, urmat de o crimă... Mie unul, nu-mi miroase a bine această gaşcă şi aş vrea să ştiu ce se ascunde în spatele ei. Au fost prietene între ele femeile sau bărbaţii?... Sau te pomeneşti că a fost un fel de încrucişare? Mă înţelegi ce vreau să spun...

Domnul Mrázek dădu din cap în semn de aprobare:

— Raportez că înţeleg. Ce mai, trebuie să aflu, asta e *factotum!*

— Atunci, dă-i bătaie, şi cu cât te întorci mai repede, cu atât e mai bine! Poate că vii cu ceva interesant. Vei fi, probabil, singurul!

Brůžek simţi ghimpele reproşului şi se grăbi să spună:

— Ştiţi, un director, pe nume Majslik pretinde că această doamnă Dana n-ar fi fost prea inaccesibilă, şi că

s-a distrat nu glumă. Când a văzut-o că se duce sus, i-a dat prin minte să meargă după ea, pe urmă însă, nu ştie cum, a uitat de treaba asta, şi, de altfel, nici nu se ţinea prea bine pe picioare...

— Nimic de zis, frumoasă societate, bodogăni consilierul Vacátko, posomorât. Iar depoziţiile, toate o apă şi un pământ. Aici, un chelner spune că domnii Janík şi Matouš au băut normal. În schimb doamnele au fost amândouă zburdalnice... Altă depoziţie: domnul Matouš s-ar putea să fi fost în bar până la spargerea petrecerii, deci, în timp ce soţia sa, după toate aparenţele, nu se mai afla acolo. Cum s-ar zice, asta ar fi un alibi, nu-i aşa? Iar celelalte depoziţii se aseamănă între ele de parcă s-ar fi înţeles întrei ei: Nu ştiu... Nu-mi amintesc... Poate...

Consilierul strânse hârtiile de pe masă:

— Mie îmi lipseşte un singur lucru: sticla cu pricina. Dacă mobilul crimei n-a fost jaful, atunci ucigaşul e cineva care a venit acolo pentru alt motiv. Şi când a văzut sticla pe masă, a apucat-o şi a lovit... Sticla asta ne-ar prinde tare bine.

— Pentru amprente? întrebă cu îndoială în glas detectivul Brůžek.

— Bineînţeles. Pentru că, află prietene, persoana care a ucis acolo, a ucis din instinct şi nu i-a păsat dacă-şi lasă sau nu amprentele. Putea, cel mult, să le şteargă ulterior. Dar şi asta ar fi o mărturie indirectă. În felul ăsta însă, putem discuta la nesfârşit, de vreme ce n-avem sticla.

Detectivul Brůžek îşi manifestă sincer părerea de rău că nu izbutise să găsească sticla. De fapt, nu credea în ipoteza domnului consilier, dar ar fi fost tare bucuros să-i satisfacă dorinţa.

În încăpere îşi făcu apariţia dactiloscopistul. Nu

terminase încă toată lucrarea, dar, oricum, avea câteva informații prețioase. În cameră şi în baie, amprente erau din belşug, cele mai multe însă aparțineau pe de-o parte victimei, iar pe de alta domnului Matouš. Amprentele soților Janík nu apăreau nicăieri. Asta înseamnă că ele au fost şterse de atingerile ulterioare şi că, soții Janík, conform declarației lor au intrat în camera Matoušilor numai pentru a-şi lua prietenii la bar.

— Iar acolo, toate urmele dispar, adăugă ursuz consilierul Vacátko. Da, domnii mei, toate urmele au fost şterse de alcool. Dar cu paharele acelea, ce se aude?

— Sunteți rugat să poftiți până la laborator! răspunse dactiloscopistul.

Cele două pahare furnizară o surpriză cu totul neaşteptată. Amprentele de pe ele nu erau clare, ceea ce, de altfel, domnul consilier presupusese de la bun început. În schimb, la lumina laboratorului, apăreau pe ele, cât se poate de clar, urme de ruj.

— Pe cât se pare, din paharele astea au băut nişte cucoane, domnule consilier.

— Dumneata spui treaba asta aşa, într-o doară, mormăi consilierul, dar nici nu ştii ce important e acest lucru pentru noi! Îşi amintea foarte bine de insistența cu care doamna Janíková declarase în cursul dimineții, că nu fusese deloc în camera Matoušilor. Să aibă oare vreun motiv să tăgăduiască? Sau, pur şi simplu, n-a realizat că atunci când s-au dus să-i ia la bar, Matoušová i-a umplut un pahar... Lucrul acesta trebuie verificat. Două femei... Consilierul Vacátko îşi dădea seama că în sinea lui formula o bănuială foarte gravă, dar cele două amprente erau cumplit de clare.

— Una e mai închisă, iar alta mai deschisă, menționă domnul Brůžek, cu un aer de cunoscător. Dar, la ce bun, nu-i aşa?...

— Un moment, un moment... Rujul victimei se află la noi... Trimiteți-l aici, să i se facă analiza. Iar celălalt... Mda. Domnule Brůžek, dă fuga te rog până la hotel şi mai întreab-o o dată pe doamna Janíková, când a fost ultima oară în camera Matoušilor. În acelaşi timp află ce culoare de ruj foloseşte şi adă-ne o probă.

Consilierul, căruia nu-i ieşeau din cap cele două culori, nu mai avu răbdare să aştepte până când detectivul avea să se întoarcă, şi părăsi clădirea poliției. După colț, pe calea Națională era o parfumerie. Pe tejghea se afla o reclamă mare: o tânără fată cu buzele vopsite atât de roşu, încât stârneau pur şi simplu groază.

— Spuneți-mi domnişoară, tuburile astea le aveți de mai multe culori?

— Desigur, dar calitatea e bineînțeles la fel de bună.

— Pe mine mă interesează culoarea. După ce criteriu o aleg femeile?

Vânzătoarea zâmbi cu semnificație.

— Normal, după culoarea părului. Brunetelor le stă bine nuanța mai închisă, blondelor nuanța mai deschisă.

Consilierul se uită la vânzătoare cu uimire şi cu un fel de entuziasm ascuns.

— Adevărat? A mea e brunetă... Şi în clipa aceea înmărmuri: Vreau să spun, soția mea, mă înțelegeți?...

Vânzătoarea dădu din cap cu o amabilitate profesională, dar în ochii ei se vedea limpede că nu-i dă crezare. Şi astfel, domnul consilier de poliție, atins în punctul său cel mai sensibil, se retrase politicos, iar afară îşi spuse cu jumătate de glas, că e un măgar bătrân, şi că unui polițist cu experiența lui nu-i stă bine să se zăpăcească acolo unde nu e cazul.

În birou îl aştepta altă informație prețioasă. Domnul

Strnad îi aducea la cunoştinţă că unul din oaspeţi, de origine persană, părăsea hotelul... Locuise pe acelaşi coridor cu cetăţenii din Kladno. Rezervase camera pentru o săptămână, şi acum, pe neaşteptate, se grăbeşte să plece la Viena.

— Ia te uită, ca să vezi: Spune-mi te rog, nu ştii dacă acest persan s-a distrat la bar cu femeia ucisă?

— Sigur că s-a distrat, şi încă bine de tot! Ştiţi, dumnealui e un tip chipeş, ochi negri, toată lumea îi spune excelenţă, şi asta le place femeilor.

— Foarte interesant, domnule Strnad. Pentru asta meriţi o laudă de gradul întâi, râse consilierul Vacátko în receptor, şi acum, fi te rog aşa de bun şi dă-mi legătura cu directorul dumitale.

Directorul hotelului avea o voce tristă:

— Vasăzică aţi şi aflat... Da, e foarte neplăcut, domnule consilier!

— Aveţi impresia că noi suntem de vină?

— Mi-e teamă că da.

— Nu v-aţi gândit de ce anume îl deranjează atât de mult prezenţa poliţiei?

— Cea mai mare ruşine e pentru un hotel atunci când se întâmplă o poveste atât de cumplită, cum s-a întâmplat aici.

— Bine, în cazul ăsta am să vă dau un sfat, domnule director. Dacă nu doriţi o ruşine şi mai mare, atunci pe domnul acesta... cum îl cheamă?

— Mohamed Rasul Zade, domnule consilier.

— Frumos nume. Aşadar, pe acest domn Zade îl invitaţi imediat în biroul dumneavoastră şi-i oferiţi un coniac de despărţire. Un pahar mare, bombat, şi să aveţi grijă ca să-l apuce cum trebuie. Ştiţi, pe noi ne interesează foarte mult amprentele oaspeţilor care tocmai astăzi se grăbesc să plece.

— Dar bine, domnule consilier...

— Nu mă siliți să dau ordin ca acestui domn să i se ia amprentele pe cale oficială. Paharul să fie spălat ireproşabil, iar după aceea nimeni să nu se atingă de el. Pe câte ştiu hotelul dumneavoastră are un detectiv particular. În treacăt spus, e un om neobişnuit de capabil! Deocamdată respectele mele.

După ce lăsă receptorul în furcă, domnul consilier stătu multă vreme şi reflectă. Să apară oare o urmă cu totul nebănuită? Fireşte, totul e cu putință. Dar ca un prinț persan să vină să ucidă o femeie tocmai la Praga, asta mi se pare... Ei da, dar cine spune că acest domn Zade e un prinț autentic? Asta o spune directorul hotelului. Consulatul regatului Iranian ar trebui să fie informat de prezența vreunui prinț...

— Soukup, dă fuga până la Consulatul Iranului. Mohamed Rasul Zade... vreau să ştiu dacă e prinț, şi dacă e, ce fel de prinț e, iar dacă nu... ce să-ți mai spun, ştii dumneata ce trebuie. Şi-mi dai de veste numaidecât.

Soukup țâşni din birou ca o săgeată, iar consilierul căzu din nou pradă unor gânduri nu prea vesele. Îl vor duce la țintă cele două pahare nefericite? Sau acest prinț persan? Nu-i plăceau construcțiile prea complicate. Viața l-a învățat că de cele mai multe ori lucrurile sunt extrem de simple.

Curând primi de altfel prima confirmare în acest sens. Misteriosul prinț nu era prinț, ci comerciant.

Pe urmă, în birou intră ca o vijelie domnul Brůžek. În carnetul de însemnări avea o linie groasă, pe care o desenase personal cu rujul de buze al doamnei Janíková. S-a uitat la el ca la un nebun. De asemenea e foarte nemulțumită că n-are voie să părăsească hotelul şi nici să stea de vorbă cu domnul Matouš, prietenul lor. Vrea să ştie neapărat ce are poliția împotriva ei!

— Ia te uită, energică femeie! I-ai spus ceva?

— Ferească sfântul, domnule consilier. Nu mi-ați dat nicio poruncă în acest sens.

— Foarte bine. În rest, stăruie morțiș că n-a fost în camera Matoušilor, nu-i așa?

— Da, domnule consilier. Dar când am tras linia asta cu rujul ei, nu prea a fost încântată. Culoarea asta, domnule consilier, o să vedeți, trebuie să corespundă.

— Trimite-o la laborator!

Detectivul se conformă numaidecât și se întoarse repede în biroul șefului.

— Ar mai fi ceva, domnule consilier... Știți, sticla aceea... am căutat-o cu foarte mare insistență.

— Dar n-ai găsit-o, nu-i așa? spuse consilierul cu o voce întunecată.

— Într-adevăr, n-am găsit-o. Dar dacă a existat vreuna, atunci făptașul...

— Sau făptașa! se grăbi să adauge pe un ton apăsat consilierul Vacátko.

Detectivul Brůžek tuși, să-și dreagă glasul:

— Bine, atunci cel de i-a făcut de petrecanie a azvârlit-o după aceea pe fereastră. În curtea interioară e un depozit de lăzi, sticle și tot felul de alte obiecte de care hotelul nu mai are nevoie. Greutatea constă, mă rog frumos, în faptul că, potrivit informațiilor mele, tocmai azi dimineață dumnealor s-au apucat să expedieze de acolo toate sticlele. Firește erau acolo și cioburi; cioburi cică ar fi întotdeauna, iar pe astea le-au aruncat la grămadă. Cine știe pe unde or fi ajuns.

Consilierul clătină din cap:

— Dragostea lor pentru ordine o să ne coste scump, domnule Brůžek! O să avem de furcă, nu glumă!

Se lăsă înserarea. La centrala telefonică a direcției se anunță poșta din Kladno și peste puțin timp consilierul

Vacátko auzi glasul respectuos al harnicului detectiv Mrázek:

— Raportez, domnule consilier, că am executat interogatoriul aşa cum aţi dorit dumneavoastră. Încă nu sunt gata, dar am descoperit de pe acum nişte lucruri atât de importante, încât v-am chemat de urgenţă... În legătură cu Matoušii se vorbeşte pe faţă că prietenia lor cu soţii Janík era atât de trainică pentru că domnul Janík întreţine relaţii cu doamna Matoušová. După unele informaţii, s-ar putea ca asta să nu fie decât simple clevetiri, dar după altele, nici domnul Matouš n-ar fi, sau cel puţin, n-a fost indiferent faţă de doamna Janíková... Cum s-ar zice, e întocmai aşa cum aţi presupus dumneavoastră.

Consilierul zâmbi satisfăcut:

— Păi de, cunosc eu oraşele de provincie! Mai ai ceva, domnule Mrázek?

— Deocamdată asta ar fi totul, mâine vin cu procesele verbale. Oamenii de aici nu ascund nimic. Povestea e cunoscută... Iar asemenea excursii în afara oraşului Kladno, cică ar fi făcut mai des.

— Interesant! Nu mai pierde multă vreme pe acolo; dacă ar fi să asculţi şi să notezi toate bârfele, ai putea ajunge cronicar comunal. La revedere.

După ce lăsă receptorul în furcă, se uită îndelung la detectivul Brůžek:

— Mda, precum vezi, pasienţa ne iese, de ţi-e mai mare ruşinea. Un dreptunghi conjugal de toată frumuseţea. Am bănuit eu...

În clipa următoare sună laboratorul: culoarea rujului de pe un pahar era aceeaşi cu culoarea furnizată de domnul Brůžek. Cealaltă corespunde cu a rujului de buze găsit în camera de baie a femeii ucise.

— Şi gata, acum venim de acasă, mormăi detectivul.

Vasăzică o femeie... Cu toate că eu personal aş miza mai degrabă pe un bărbat.

— De ce nu, domnule Brůžek, pentru că posibilităţi sunt mai multe. Prima: doamna Matoušová se afla în cameră, cealaltă doamnă vine la ea, stau puţin împreună, beau un păhărel, pe urmă Matoušová se duce în baie, iar cealaltă ştie că nimeni n-a văzut-o intrând şi că întreaga poveste se poate încheia cu o singură lovitură. Apucă deci sticla şi...

— Sau putea face asta chiar amantul. Cine ştie, s-o fi săturat şi el.

— Sau chiar soţul! Uneori şi soţul se satură de soţia lui! ţinu să sublinieze consilierul, pe un ton instructiv.

— Vedeţi, aici e buba: avem trei făptaşi prezumtivi, fiindcă avem trei motive de toată splendoarea.

Se auzi un ciocănit în uşă şi în birou îşi făcu apariţia dactiloscopistul. Consilierul Vacátko mai apucă să spună, posomorât:

— Numai, dacă nu cumva, îl avem şi pe al patrulea!

Dactiloscopistul îi întinse domnului consilier de poliţie o hârtie, şi în timpul acesta raportă:

— Amprenta de pe canatul uşii de la baie am identificat-o cât se poate de precis. Aparţine persoanei ale cărei amprente digitale au fost găsite pe paharul de coniac, ce ne-a fost trimis de la hotel.

Detectivul Brůžek făcu ochii cât ceapa:

— Dumnezeule... Domnule consilier, persanul! Trenul de Viena!

— Calm, domnule Brůžek, calm. Trenul ăsta e păzit: în gară se află domnii Strnad şi Soukup. Aşteaptă telefonul nostru în biroul impiegatului de mişcare. Dă-le dispoziţie să-l înhaţe pe acest domn.

Peste puţin timp pe peronul gării Wilson fu văzut un superb oriental însoţit de doi bărbaţi. Gesticula sălbatic,

dădea peste cap ochii săi migdalați şi înjura de mama focului în numeroase limbi, cel mai mult însă în persană. Domnul Strnad făcu rost de o trăsură, iar birjarul înjură şi el tot drumul, dar în limba cehă, căci vorba ceea, să-i plimbi pe domnii de la poliție nu-i deloc rentabil: plătesc tariful minim şi pe deasupra nu dau nici bacşiş.

Domnul Mohamed Rasul Zade vorbea într-adevăr multe limbi, dar pe toate stâlcit. Consilierul Vacátko alese franceza stricată şi conduse interogatoriul fără interpret.

— Monsieur Zade, aveți dreptul să informați reprezentanța dumneavoastră diplomatică, deci Consulatul regatului iranian.

— *Non, merçi,* răspunse Zade mânios, încruntându-se la față.

— De ce plecați la Viena?

— *Je suis un voyageur, touriste*...

— Ba nu, dumneavoastră sunteți *voyageur de comerçe.* Covoare, nu-i aşa? De ce plecați la Viena tocmai azi?

Domnul Zade tăcu, arborând un aer de distincție orientală.

— *Madame* Dana Matoušová... Cunoaşteți? reluă consilierul.

Domnul Zade dădu din cap aprobator şi declară că *madame* era *très joli, très amusant...* Sugeră chiar şi cu mâinile ce anume voia să spună şi, se vedea limpede că nu-i prețuia atât farmecele spirituale, pe cât îi prețuia sânii. În continuare, domnul Zade recunoscu că a văzut-o la bar şi că a dansat cu ea.

— Pe urmă ați condus-o sus, în camera ei, nu-i aşa?

— *Oh, non, si'l vous plait. Pourquoi?* Aveam camera mea.

— A fost la dumneavoastră?

— *Non...* Şi monsieur Zade făcu o mină tristă: – *Malheuresement.*

— Aţi văzut-o plecând sus, nu-i aşa? Şi v-aţi dus după ea! se răsti consilierul Vacátko, uitând cu desăvârşire de toate regulile gramaticale.

— O*ui, yes, jawohl*, confirmă poliglotul Zade. La scurt timp după ce a părăsit barul am urcat după ea, pentru că am avut impresia că n-ar fi avut nimic împotrivă.

— V-a dat a înţelege acest lucru jos, la bar?

— Avea aerul că ar fi bucuroasă să aibă *ma visite.*

— Cât timp a trecut între plecarea ei şi plecarea dumneavoastră?

Domnul Zade îşi încreţi fruntea, concentrat:

— *Dix minutes... Quinze*...

— Şi când aţi intrat în camera ei, ce s-a întâmplat?

Domnul Zade tăcu îndelung. Apoi, printre multe suspine şi oftaturi spuse:

— *Monsieur le inspecteur*, eu am bătut la uşă şi am intrat. În cameră, nimeni. În schimb uşa de la baie era întredeschisă. M-am apropiat... *Ah, quel malheur!* Doamna zăcea cu jumătate de corp în cadă... Moartă... Am simţit că leşin şi... şi m-am apucat...

— V-aţi apucat de uşă, îl completă consilierul.

— *Peut-être.* Pe urmă am fugit repede în camera mea.

— De ce n-aţi chemat poliţia?

Domnul Zade lăsă mâinile să-i cadă de-a lungul trupului şi în acelaşi timp plecă şi ochii.

— *Ma bèvue.* Am comis o greşeală, ştiu... Dar, ca străin... Mi-am zis că poliţia îl va găsi pe asasin şi fără mine. Şi apoi, vă rog frumos, eram şi puţin ameţit de băutură.

Folosind foarte imprecis cele mai complicate forme subjonctivale, consilierul Vacátko se strădui să-i explice

domnului Zade, că dacă ar fi telefonat poliției, acum n-ar fi supus unei bănuieli atât de cumplite.

— Pot să jur pe capul Profetului, spuse cu demnitate domnul Mohamed Rasul Zade.

— Îmi pare rău, la noi jurământul ăsta nu-i valabil, replică domnul consilier. Până se vor lămuri lucrurile, trebuie, din păcate, să vă reținem aici. N-ați vrea totuși să telefonați reprezentanței dumneavoastră diplomatice? Noi, oricum, am aflat că nu sunteți prinț.

— *Monsieur le inspecteur*, ripostă cu demnitate domnul Zade eu sunt înrudit cu șahul Persiei... Din nefericire cu cel care, nu de mult, a fost debarcat.

Consilierul își manifestă compasiunea sa, printr-o strângere din umeri. Peste puțin timp, în urma domnului Zade se închise ușa puternică a celulei.

Consilierul Vacátko se plimba neliniștit prin biroul său. La drept vorbind, nu era prea convins că acest oaspete oriental ar fi ucis o femeie străină, de vreme ce e limpede că urmărea să obțină de la ea cu totul altceva, Spre marea sa mirare consilierul credea în depoziția lui. Căci ea venea să-i întregească perfect convingerile dobândite în decursul cercetărilor. Asasinul trebuie căutat în triunghiul rămas, căci fiecare dintre membrii săi avea un motiv întemeiat pentru a săvârși această faptă.

Trăiau într-un oraș mic de provincie, în care majoritatea populației e alcătuită din mineri și metalurgiști, deci din oameni de rând, oraș în care agentul de asigurare și funcționarul Societății miniere fac parte din elita societății. Plictiseala orașului de provincie a dat naștere dorinței de a trăi despărțiți soț de soție, și de aici, nu-i decât un salt până la crearea relațiilor amoroase extraconjugale, și până la organizarea unor chefuri de pomină la Praga. Mda. Ceva

trebuie să se fi întâmplat în interiorul acestui dreptunghi. Dar ce anume? Şi cum să afli acest lucru de vreme ce fiecare se poate acoperi cu scuza beției?

Luă iar în mână hârtiile cu depozițiile chelnerilor: domnii Matouš şi Janík n-au băut peste măsură. Doamnele au băut mai mult... Mda. Dacă omul s-ar putea bizui pe aceste mărturii! Dar realitatea dovedeşte că atunci când o femeie dă peste cap un păhărel se face în jurul ei multă vâlvă, în timp ce bărbatul care abia se ține pe picioare e considerat un erou. Ca să nu mai vorbim de faptul că povestea nu se potriveşte: domnul Matouš a fost găsit azi dimineață într-un asemenea hal de beție, încât a avut nevoie de asistență medicală!

Foarte ciudat! După cum la fel de ciudate sunt şi cele două amprente de pe pahare.

În spatele ferestrei se lăsase întunericul şi consilierul Vacátko îşi dădu seama că în noaptea asta nu mai ajunge acasă. Îşi proiectă încă o dată în minte toate posibilitățile apărute în timpul anchetei. Apoi, călcându-şi pe inimă, făcu un lucru pe care nu-l făcea decât foarte rar, şi numai în cazuri extreme.

Dădu dispoziție să fie aduşi la direcția a patra, atât soții Janík, cât şi proaspătul văduv Matouš. Fură transportați separat, iar la întrebările lor oamenii poliției refuzară să răspundă. După aceea îi instalară în încăperi diferite şi-i lăsară să aştepte.

Între timp, consilierul Vacátko îşi pregătise cele două pahare, pentru a le scoate la iveală în momentul decisiv al interogatoriului. Nu se îndoia câtuşi de puțin de succesul său.

Noaptea era foarte înaintată; domnii detectivi moțăiau în biroul lor dar nimeni nu se încumeta să plece. Îşi cunoşteau bine şeful.

— Să ştiți, fraților, că bătrânul nostru se pregăteşte

de saltul final, mormăi pe sub nas detectivul Brůžek.

— Da, da, se ține şi acum ca un tigru, spuse cu admirație domnul Bouše.

În acest timp, consilierul Vacátko umbla de colo până colo în biroul său, într-adevăr ca un leu în cuşcă. Şi se indispuse cumplit când, pe neaşteptate, îl tulbură un ciocănit în uşă.

— Ce e? strigă posac. Spre marea sa uimire, în prag îşi făcu apariția tânărul Soukup.

— Mi-a venit o idee, domnule consilier! Dacă mi-ați permite...

— Lăudabil, dar ideea asta a dumitale nu suporta o amânare?

— Mă rog... Să ştiți însă că e în legătură cu cazul... Am stat şi m-am tot gândit la amprentele de pe pahare.

— Şi ai ajuns la concluzia că făptaşa e cealaltă femeie!

— Dimpotrivă, pe baza unei experiențe am ajuns la cu totul altă concluzie, şi de aceea îndrăznesc să vă deranjez. Dacă cineva e în relații intime cu o doamnă şi... îşi poate permite s-o sărute...

— Ascultă, ce poveşti îmi îndrugi dumneata aici? Dacă e bărbat în lege o sărută. Şi ce-i cu asta?

— Desigur, aveți dreptate, dar dacă doamna cu pricina are buzele vopsite, atunci respectivul, vrând nevrând şi le vopseşte şi el pe ale lui. Am făcut o experiență asemănătoare cu Helenka la cafenea, şi ne-am prăpădit amândoi de râs când pe ceaşca mea a rămas o amprentă roşie.

Consilierul îşi miji ochii:

— Dumneata îți dai seama ce spui?!?

— Îmi dau, cum să nu.

— Află băiete, că s-ar putea să ai dreptate! exclamă consilierul Vacátko aproape strigând.

Tânărul funcționar zâmbi cu modestie.

— Bineînțeles, reluă şeful. Şi atunci mă întreb: de ce caut eu mereu femeia! Simplu, pentru că nu am o experiență de viață ca a dumitale! Apoi, străbătând în grabă încăperea, consilierul se opri în fața lui Soukup: Bineînțeles, acum totul e cât se poate de clar. Mie, din mai multe motive, femeia aceea nu-mi ieşea la socoteală. Făptaşul e un bărbat! Asta e! Dar cine? Avem doi, dacă-l excludem pe acest persan.

— Asta nu mai ştiu. Dar oricum, avem un suspect mai puțin.

Consilierul Vacátko încuviință solemn.

Interogatoriul de noapte fu din nou amânat. Consilierul îl organiză abia spre dimineață, conducându-l după toate regulile artei. Doamna Janíková era cât pe ce să leşine, şi totuşi stăruia morțiş că nu fusese în camera Matoušilor şi că nu ştie când a plecat Dana de la bar.

— Domnule Janík, dispunem de mărturii verificate, că erați socotit prietenul doamnei Dana, spuse deodată consilierul, continuând însă s-o urmărească atent pe doamna Janíková. Aceasta îşi încleştă buzele şi tăcu.

Domnul Janík păli:

— Ştiți... termenul acesta: prieten...

— Sper că ştiți la ce se referă de cele mai multe ori: legături intime.

— Am avut cu ea relații prieteneşti, dar...

— Înțeleg, vă vine greu să vorbiți despre asta, dar acum va trebui să lăsați la o parte falsa pudoare, ca şi intenția de a tăgădui. Sunteți bănuit de crimă, domnule Janík!

Doamna Janíková sări de pe scaun ca friptă:

— Soțul meu se afla jos, vă pot confirma acest lucru.

— În cazul de față, mărturia dumneavoastră nu prea e justificativă, stimată doamnă, interveni consilierul. Ca

să nu mai vorbim de faptul că şi dumneavoastră sunteţi bănuită.

Doamna Janíková se făcu livid la faţă şi chipul i se alungi; deodată izbucni într-un hohot de plâns nestăvilit încât detectivul Brůžek se văzu silit să-i întindă un pahar cu apă. În timp ce bea mâinile îi tremurară şi apa i se prelinse pe rochie.

— Aduceţi-l pe domnul Matouš! porunci consilierul Vacátko.

Matouš, pe care-l introduse în birou detectivul Bouše, respira din greu, Ochii lui alunecau neliniştiţi dintr-un loc într-altul. Se vedea limpede că încă nu depăşise urmările cumplitei beţii.

— Luaţi loc, domnule Matouš, şi spuneţi: ce ştiaţi despre legătura dintre domnul Janík şi soţia dumneavoastră? îl luă repede consilierul.

Matouš se aşează pe scaun, fără însă să dea vreun răspuns. Întrebarea îndreptată în cu totul altă direcţie decât se aşteptase, îl făcu să înmărmurească.

— Aţi înţeles întrebarea mea?

Matouš clătină din cap în semn aprobator, dar continuă să tacă.

— Dacă vă închipuiţi cumva că prin această tăcere vă îmbunătăţiţi situaţia, atunci vă înşelaţi. Cu câteva clipe în urmă, domnul Janík a recunoscut această legătură. Ştiaţi de ea? Da sau nu?

— Da... Dar eu...

— Da, ştiu, dumneavoastră în schimb eraţi apropiat de doamna Janíková.

— Asta e o chestiune care ne priveşte personal! strigă Matouš, biruindu-şi încetul cu încetul înmărmurirea.

— Da, atâta vreme cât nu s-a ivit omorul. Acum chestiunea dumneavoastră a devenit obiectul unei anchete poliţieneşti... Am în faţă mărturia scrisă a unuia

dintre chelneri. V-ați sărutat în bar cu doamna Janíková. Da sau nu?

Matouš îi aruncă o privire fugară Janíkovei, apoi strânse din umeri:

— Nu ştiu. Eu...

— Bineînțeles, nu ştiți nimic fiindcă erați beat. Fapt care vă aduce mai curând circumstanțe agravante. N-ați vrea, doamnă Janíková, să-i ajutați puțin memoria domnului Matouš?

Janíková muşcă dintr-un colț al batistei, apoi rosti cu voce şoptită:

— Să admitem că ne-am sărutat... Dar eu nu văd nimic rău în asta. Suntem doar prieteni.

— Dar pe prietena Dana, n-a deranjat-o?

— Fireşte că nu, răspunse precipitat doamna Janíková, şi în clipa aceea în ochi îi scăpără scântei.

— Întrebarea a fost adresată domnului Matouš! interveni prompt consilierul.

— Sigur că nu, în definitiv şi ea... Matouš se uită la prietenul Janík, iar acesta lăsă ochii în jos.

— Eu nu cercetez relațiile dumneavoastră personale. Eu anchetez o crimă, se grăbi din nou să intervină consilierul Vacátko, întrucât cele auzite până atunci îi ajungeau cu prisosință. Îi făcu un semn domnului Brůžek. Acesta îi scoase din încăpere pe soții Janík şi îi dădu în primire gardianului aflat la uşă.

Consilierul rămase în biroul său împreună cu Matouš, Se uită la el îndelung; Matouš îi ocolea privirea, nu era deloc în apele lui, se vedea limpede că se temea de ceva.

— Da, domnule Matouš, eu anchetez o crimă, reluă consilierul, şi n-am de gând să vă ascund nimic. Dacă înaintez tribunalului toate depozițiile de care dispunem până acum, dumneavoastră veți fi acela care va avea cel

mai mult de pătimit.

Matouš ridică disperat ochii:

— Dar eu... Eu n-am nicio vină!

— Asta credeți dumneavoastră... Şi mai credeți că e foarte înțelept să nu vă aduceți aminte de nimic. În felul ăsta nu faceți altceva decât să vă puneți singur ştreangul de gât. Tot n-ați înțeles? Soții Janík au depus mărturie în aşa fel, încât toată vina cade asupra dumneavoastră!

Matouš ridică nervos capul:

— Da? Bine. Atunci să mi-o spună în față.

— Fiți liniştit, o s-o spună, nu de alta, dar pentru a-şi salva propria piele.

Şi spunând asta, consilierul Vacátko îşi trase scaunul mai aproape de Matouš:

— Să vorbim deschis, domnule Matouš, da? Dosarul conține o serie de circumstanțe atât de suspecte, încât nici nu le puteți bănui. Pe baza celor ce ştiu până acum despre dumneavoastră, vă pot aresta. Şi ştiți ce înseamnă asta într-un oraş de provincie?

Matouš nu scoase o vorbă, se uită doar neliniştit în jurul lui.

— Şi totuşi există o posibilitate de ieşire din această încurcătură! aruncă domnul consilier.

Lui Matouš îi scapără ceva în ochi, începu să se foiască agitat pe scaun şi se uită rugător la consilierul de poliție:

— Eu... eu... fac orice...

— Excelent! Înainte de toate trebuie să încetați a mai afirma că nu vă aduceți aminte de nimic. Dimpotrivă, va trebui să faceți eforturi extrem de susținute, pentru a vă aminti nişte lucruri foarte importante. Fiți atent! În camera dumneavoastră am descoperit o amprentă care nu vă aparține nici dumneavoastră şi nici unuia din acei

pe care îi cunoaştem.

Matouš îl cerceta concentrat pe consilierul Vacátko, de parcă ar fi stat în cumpănă, punându-şi întrebarea dacă îi este îngăduit să aibă încredere în acest om.

— N-aţi văzut pe nimeni în camera dumneavoastră? continuă, neobosit, consilierul. Chiar şi în starea aceea de ebrietate, mă înţelegeţi, nu-i aşa?

Matouš clipi doar din ochi.

— La dumneata a fost cineva. Cine?

— Persanul! izbucni deodată Matouš.

— S-a sprijinit de uşă, nu-i aşa? insistă consilierul.

— Da... De uşa băii!

Vacátko apăsă pe un buton şi, în clipa următoare, în biroul său apăru Mohamed Rasul Zade.

— El e?

— Da, el, răspunse Matouš ferm, şi cu o anumită uşurare.

În încăpere se aşternu o linişte înfiorătoare. Persanul neînţelegând nimic, se uita descumpănit la cei doi bărbaţi din faţa sa. Consilierul de poliţie Vacátko se ridică brusc de pe scaun şi spuse pe un ton solemn:

— Václav Matouš, în numele legii te arestez pentru asasinarea propriei soţii, Dana Matoušová!

Matouš sări ca fript, se clătină pe picioare şi scoase un strigăt disperat. Apoi îşi acoperi faţa cu mâinile.

Detectivul Brůžek cu greu izbuti să-l înşface şi să-l aşeze înapoi pe scaun.

— Dumneata l-ai văzut, într-adevăr, pe acest om, dar abia după comiterea crimei! Dumneata ţi-ai ucis soţia din gelozie. Ştiai de legătura ei cu Janík şi ai văzut-o cochetând cu bărbaţii la bar. În capul dumitale, toate astea s-au amestecat. Când a dispărut pe neaşteptate, ai bănuit-o şi te-ai dus sus după ea. Ajuns în cameră ai băut ultimile resturi de coniac, ca să prinzi curaj. Dacă

v-aţi certat, sau nu, asta nu mai ştiu, dar când a intrat în baie să se aranjeze, dumneata ai apucat sticla şi ai lovit-o în cap, pe la spate. Ce ai făcut cu sticla?

— Am aruncat-o pe fereastră, răspunse umil Matouš, zăpăcit de-a binelea de propria sa trădare.

— După ce ai făcut asta, cineva a bătut la uşă. Te-ai speriat şi te-ai ascuns în spatele şifonierului. În cameră a pătruns acest bărbat. Da, venise la soţia dumitale şi, nevăzând-o, a deschis uşa de la baie unde era lumină. S-a speriat îngrozitor de ceea ce i-a fost dat să vadă şi, într-adevăr, s-a sprijinit cu mâna de canatul uşii... Pe urmă a fugit... Dumneata ai şters de pe pahar amprentele digitale, dar ai lăsat pe el vopseaua de pe buze... După aceea te-ai dus înapoi la bar, unde nimeni nu observase plecarea dumitale. Iar acolo te-ai îmbătat criţă, pentru că din clipa aceea singura dumitale dorinţă era să uiţi cu desăvârşire de tot ce s-a întâmplat. Aşa a fost?

Matouš încuviinţă din cap, fără să scoată o vorbă.

Consilierul făcu un semn spre uşă şi detectivul Brůžek chemă în birou doi gardieni care-l scoaseră pe Matouš afară. Persanul se uită în urma lui şi în ochii săi migdalaţi se citea compătimirea.

Consilierul Vacátko se întoarse spre el:

— *Merci beaucoup, monsieur* Zade, sunteţi liber. Trenul de Viena l-aţi pierdut, dar acum nu vă mai împiedică nimic să rămâneţi la Praga.

Domnul Zade scoase un uşor suspin, şi, făcând o plecăciune, se retrase.

În biroul şefului intrară toţi acei care aşteptau în camera alăturată. Consilierul se apropie de fereastră:

— Ia te uită, se crapă de ziuă, domnilor! Dar pot să vă spun că fără experienţa de viaţă a acestui tânăr, nu ştiu zău dacă nu ne-am fi pierdut şi acum vremea cu această

doamnă Janíková! N-avem ce-i face, domnilor, va trebui să ne ocupăm şi noi mai mult de viaţă!

Consilierul Vacátko surâse binevoitor, în timp ce tânărul Soukup roşu ca racul de ruşine, privea în jos, stânjenit.

(6)
ÎN JOC E SOARTA DRAGONULUI

dar nu a unui dragon oarecare, ci a unui dragon
tânăr şi chipeş, iar pe deasupra mai e în joc şi
soarta plutonierului de jandarmi şi a fiicei sale,
precum şi a tot ceea ce ţine de un mic oraş
de provincie, adică:
viaţa tihnită
şi faima bună
care se duc
de râpă.

De fapt a fost frumos în acele vremuri: jandarmii purtau caschete îmbrăcate în pânză gri, iar domnul ministru al apărării naţionale declarase solemn că, potrivit unei glorioase tradiţii naţionale, avea să reînfiinţeze regimentul de dragoni cehi, iar aceştia urmau să poarte din nou pantaloni bufanţi de culoare roşie şi petliţe galbene, ceea ce oamenii primiră cu entuziasm. Zis şi făcut...

Aşadar, când tânărul Morávek sosi în permisie, îmbrăcat în pomeniţii pantaloni bufanţi şi cu pinteni sunători la cizme, inimile fetelor pocniră aidoma castanelor coapte, căzând grămadă chiar la picioarele lui, fapt primit de el cu o distinsă indiferenţă. Mai vârstnicii din localitate, care îşi mai aduceau aminte de tătucul Radecky, regretau că nu mai poartă şi acum

chipiul cu panaş, iar domnul plutonier major Zdychynec, şeful postului de jandarmi din orăşelul cu pricina, îl opri pe dragon, care îl salută fără cusur, şi se simţi în culmea fericirii că poate sta de vorbă de la egal la egal cu acest tânăr bărbat, fapt care trebuie spus, îl ungea la inimă deopotrivă şi pe junele Morávek.

Merseră apoi împreună până în piaţa oraşului, în care timp dragonul suna din pinteni, iar şeful de post îşi umfla pieptul şi umbla cu nasul pe sus, căci era de serviciu şi tocmai avea pe cap acea cască nouă, îmbrăcată în pânză gri, căreia deşi guralivul brigadier Šourek obişnuia să-i spună „cratiţă" domnului şef de post îi plăcea la nebunie, pentru că îi împrumuta o ţinută cu adevărat militară. Când are omul burtă trebuie să aibă mai multă grijă de înfăţişarea lui decât o scrumbie uscată ca acest Šourek.

— Ei dragonule, cum merge cu instrucţia? îl întrebă sfătos majorul pe junele Morávek.

— Cum să meargă, bine, domnule şef de post, îi răspunse bravul soldat.

— Acasă se bucură cu tine, nu-i aşa?

— Mama îmi coace zilnic plăcinte, replică dragonul, şi prin asta dădu de fapt a înţelege că bucuria părinţilor era fără margini.

În clipa aceea tocmai, prin preajma lor treceau două femei care se duceau după cumpărături. Cea mai în vârstă era doamna Zdychynova, soţia şefului de post, iar cea mai tânără, fiica lor Zdeňka. Majorul se opri curtenitor, îi aruncă un ochi sever fiicei şi după ce aşteptă să i se explice că trebuiau cumpărate tărâţe pentru gâşte, aprobă această acţiune clătinând din cap.

— Dânsul, mămico, e tânărul Morávek. Dragon! spuse şeful de post, drept care doamna zâmbi, adăugând că-i sta bine uniforma.

Tânărul Morávek îşi întinse umerii, iar pe domnişoara Zdeňka o pufni râsul.

Dragonul se făcu roşu ca racul, obrajii lui arătau acum ca pantalonii săi bufanţi, iar domnul şef de post Zdychynec îşi fulgeră moştenitoarea cu o privire nimicitoare.

Doamna arboră o mină mai diplomatică şi se grăbi să spună cu o voce mieroasă:

— Eu îl cunosc pe domnul Morávek. Când era mai mic, venea în grădina noastră. Zdeněk vă numiţi, nu-i aşa?

— Chiar aşa, doamnă.

— Pe atunci Zdenička noastră era încă în cărucior, reluă soţia plutonierului major.

— Zdeněk şi Zdeňka, ia te uită! interveni domnul şef de post, bătându-l jovial pe tânărul dragon, de parcă ar fi descoperit în asta un destin anume.

Domnişoara Zdeňka făcu un „Ph!" dispreţuitor şi îşi îndreptă privirea în altă parte.

Ba, mai mult, se îndepărtă câţiva paşi, gest pe care şeful postului de jandarmi îl privi încruntându-şi sprâncenele. Fata asta nu ştie deloc să se poarte, mi se pare mie că nevastă-mea te răsfaţă prea mult. Nu-i nimic, fetiţo, stăm noi de vorbă, diseară!

Dragonul aprobă însă comportarea domnişoarei. De la distanţă se vedea mult mai bine conturul şoldurilor şi al sânilor ei, iar junele Morávek, ale cărui mâini erau deprinse să bată crupele rotunde ale cailor ţesălaţi, aprecie cum se cuvine priveliştea oferită de fiica jandarmului.

Apoi, doamna îşi luă rămas bun şi, după ce se asigură că „tati", adică domnul şef de post, avea să vină la cină la ora obişnuită, porni după fata ei, care, la salutul ţeapăn al dragonului, răspunse cu o săgetare din ochi,

neaşteptată.

Dragonul Morávek lovit drept în inimă, scoase un oftat înăbuşit.

Domnul şef oftă şi el:

— O aiurită... în rest însă, e ţinută din scurt, ce-i drept, nu-i păcat!

După care îşi continuară plimbarea prin piaţă, discutând despre tactica de atac a dragonilor, iar domnul şef al postului de jandarmi îşi manifestă părerea de rău că în timpul războiului nu i-a fost dat să slujească la un asemenea regiment de elită. De altfel, acolo, pe frontul italian, atât dragonii, cât şi hulanii maghiari au lâncezit în tranşee, căutându-şi păduchii; cai n-aveau, aceştia sfârşind de mult în chip de gulaş în cazanele bucătarilor.

Frumoase vremuri: puteai vorbi despre război ca despre ceva petrecut de demult şi totodată să te făleşti cu gloria aceea de tristă amintire.

În timp ce părăseau piaţa, depăşind ultima casă cu arcade, dintr-o străduţă îngustă le ieşi în cale un domn mai scund, cu pălărie de paie pe cap, căruia domnul şef de post îi trase un salut energic.

Bărbatul cu pălăria de paie parcă s-ar fi speriat; îşi întoarse privirea şi, scoţându-şi pălăria, strănută în lege.

— Noroc să dea Dumnezeu, spuse şeful de post, şi dragonului i se păru caraghios să rosteşti asemenea cuvinte cu mâna la chipiu.

După ce domnul cu pălăria de paie se îndepărtă, plutonierul de jandarmi spuse apăsat (cine ştie, poate că a observat zâmbetul discret al dragonului):

— Un bărbat foarte interesant! Inspector de poliţie din Praga! Se află aici în vacanţă! Îi zice Bouše... Şi văzând că spusele sale nu prea îl impresionează pe

junele dragon, se grăbi să adauge cu aer conspirativ:
— Detectiv!

Abia acum tânărului Morávek i se păru şi mai ciudat ca un detectiv să arate astfel, să poarte pălărie de paie şi pe deasupra să mai şi strănute.

— Oamenii de pe aici nu-l cunosc, domnii ăştia de la poliţie nu ţin să li se facă popularitate, dar noi, jandarmii îi ştim, căci, vorba ceea, e din branşa noastră.

Apoi şeful de post îşi luă rămas bun de la dragon, pentru că mai trebuia să meargă să bea o bere. Purta cascheta pe cap, ceea ce înseamnă că avea să tragă pe gât o singură halbă, în felul acesta având simţământul că se află în timpul serviciului. Interesant, când poartă chipiul dă gata trei halbe şi pe chestia asta au loc acasă discuţii fără rost. Şi şeful de post nici nu era în stare să meargă cu gândul până la capăt, spre a-şi pune întrebarea cam ce i s-ar întâmpla dacă ar merge îmbrăcat în civil. Dragonul Morávek, nici vorbă, ar fi putut şi el să intre în restaurant şi, fără doar şi poate, s-ar fi găsit careva să-i plătească bucuros o halbă de bere; bufanţii roşii ireproşabili, şi petlitele galbene fac întotdeauna minuni; dar dragonul avea în minte un plan strategic cu totul diferit, sprijinindu-se pe teoria fundamentală cu privire la tactica în asaltul escadronului de cavalerie, care, precum se ştie, trebuie să se întoarcă din galop şi să-şi surprindă inamicul din flanc.

Întoarse deci spre piaţă în sus, ca şi când n-ar fi avut pe acolo nicio treabă, apoi dând pinteni calului său imaginar, se năpusti cu sabia scoasă din teacă, să ia piaţa cu asalt. Fireşte, asta spus doar figurativ; în realitate însă, merse agale, arborând chiar un aer de om mirat în clipa în care le întâlni din nou pe cele două femei, şi făcând abstracţie de uniforma lui se oferi să

ducă taşca încărcată cu uruială de porumb. În cele din urmă se învoi s-o ducă împreună cu domnişoara Zdeňka, iar doamna Zdychynova mergea înainte şi totul arăta ca după un autentic atac de cavalerie: inamicul intrat în derută păşea împins din spate de escadronul triumfător.

În cazul de faţă era limpede că în timp ce dragonul se gândea cu trufie la strălucita sa victorie, acelaşi lucru îi trecea prin minte şi domnişoarei Zdeňka, fiinţă absolut străină de arta militară şi, minunea minunilor, de aceeaşi idee era însufleţită şi soţia şefului de post, care, în plus, dacă memoria n-o înşela, ştia că tânărul Morávek a fost înainte de a pleca militar, un mic funcţionar la fabrica de bere, iar după întoarcerea din armată de bunăseamă nimic nu-i va sta în cale spre a deveni, tot acolo, contabil şi apoi contabil şef!...

Da, frumoase vremuri erau pe atunci...

La o săptămână după aceea în orăşel avu loc o serbare cu dans, bineînţeles în termeni mondeni i se spunea Serată Dansantă, şi, fireşte, aici se aflau din nou dragonul Morávek şi domnişoara Zdeňka, iar el purta nişte cizme noi, împrumutate de la un camarad de oaste anume pentru acest scop. Îl strângeau, ce-i drept, dar dragonul e învăţat să îndure suferinţa – ar trebui să vedeţi cum arată coapsele dragonului seara, când se întoarce de la instrucţie. De aceea, despre durerea lui nici nu pomeni şi dansă tangoul cu o pasiune mult apreciată de domnişoara Zdeňka Zdychynová.

După care, orchestra intonă ultimul şlagăr:

Mi-a plecat iubitul militar
şi dragon ajuns-a pe hotar...

şi cei doi s-au dus iar pe ring, fiindcă altfel nici nu se

putea.

Doamna Zdychynová aflată în cercul „doamnelor de gardă” se făcu ce-i drept auzită că ostaşul nu trebuie luat în serios, dar personal lua lucrurile foarte serios. Ba mai mult, începu să se întrebe dacă Zdychynec a fost în tinereţe la fel de chipeş ca Zdeněk, ca să constate în cele din urmă că n-a fost şi, în concluzie, să se considere păgubită.

Deci, să profite, cel puţin fiica ei, să nu fie şi ea silită să stea vreodată într-o sală de dans în chip de garde-dame şi să se încrunte la timpul pierdut fără speranţă.

Da, frumoase vremuri au fost...

Până în acea dimineaţă de luni, când la postul de jandarmi dădu buzna ca o vijelie brigadierul Šourek, strigându-i iritat sergentului Macek:

— Bătrânul e aici?!?

— Da, bătrânul e aici, se auzi vocea severă şi glacială a domnului şef de post Zdychynec, care se afla în odaia alăturată, în spatele uşii deschise, de unde nu putea fi văzut.

Altă dată, de bunăseamă, brigadierul ar fi încremenit şi ar fi încercat să bolborosească o scuză; acum însă perplexitatea lui era atât de desăvârşită, încât nici nu se mai scuză:

— Mă bucur, rosti cu sufletul la gură şi, luând poziţia de drepţi, se grăbi să adauge: Raportez un omor cu jaf în strada Aleš numărul 93, la văduva Zuzánková.

Şeful uită să se mai înfurie şi se uită la brigadier ca la o apariţie de pe altă lume. Căci în acest orăşel omorul cu jaf era ceva cu totul neobişnuit, şi cu atât mai neobişnuit era ca o asemenea crimă să fie descoperită de un brigadier oarecare.

— Ascultă, Šourek, dumneata aiurezi! Strada Aleš...

Dar bine, pe strada asta locuiesc eu, pentru numele lui Dumnezeu! Iar Zuzánková... pensionara de sus, ceia cu coacăză neagră în grădină. Abia ieri am întâlnit-o...

— Ieri a fost duminică, îi replică brigadierul. Numai că, vedeți, azi e luni şi dumneaei zace cu capul spart...

— Dumneata ai fost acolo?

— Fost, să trăiți.

— Şi de unde şti că-i vorba de un omor?

— Păi, cum să vă spun, mă rog frumos, când are cineva capul spart şi nu mai mişcă... Iar pe duşumea e o băltoacă de sânge... Ca să nu mai vorbim de faptul că în casă e prăpăd mare... E limpede că s-a căutat ceva.

Şeful de post simțea cum i se învârteşte capul. Frumoasă surpriză, nimic de zis! Acum la sfârşitul verii... Şi la început de săptămână... Omor în ziua de luni... Dumnezeule Hristoase, asta nu trebuia să se întâmple! Şi unde!? Pe strada în care locuieşte plutonierul major, – şeful postului de jandarmi! Ce mai, asta e o ruşine epocală, la nivel județean!

Județul... Păi da, ce-o să spună ăia despre mine! Dacă se comit omoruri pe strada lui, cine ştie ce se mai întâmplă mai încolo! Şi-o să-mi treacă asta la dosarul personal.

— Mda, spuse plutonierul major abătut, aşezându-se pe scaun. — Vasăzică aşa... Asta ne lipsea. Şi deodată sări în sus ca ars şi strigă autoritar: — Ascultă Šourek, nu cumva ai umblat prin odaia în care zace moarta şi te-ai atins pe acolo de ceva? Dumneata şti ce-s alea urme? Amprente digitale şi aşa mai departe?

— Raportez, domnule şef, că prin odaie n-am umblat. În primul rând dumneaei zace în bucătărie, şi apoi, pe acolo umblă alți oameni, vecinii şi... mă înțelegeți... De altfel, aceşti vecini m-au chemat când treceam pe acolo cu bicicleta, în timp ce-mi făceam rondul de serviciu...

— Din ce în ce mai bine, îl întrerupse şeful de post, clătinând din cap. Da, din ce în ce mai bine... Urmele s-au dus, şi acum apucă-te de caută făptaşul!

— Chemăm judeţul, nu-i aşa? Pentru amprente, interveni sergentul Macek.

Şeful răsuci din cap:

— Nu, deocamdată nu... Deocamdată să vedem noi cum stau lucrurile. Ieri am văzut-o pe doamna Zuzánková, asta înseamnă că au ucis-o peste noapte sau azi dimineaţă.

— Cum adică, au fost mai mulţi? întrebă cu mirare sergentul Macek.

— De unde să ştiu? îşi ieşi din fire majorul Zdychynec. Am spus şi eu aşa: au ucis-o, pentru că... pentru că nu vreau să afirm că a fost unul singur... E limpede, nu? Trebuie să gândim şi noi niţel, măi băieţi!

Apoi, în timp ce mergea cât putea de repede – jandarmului nu-i este îngăduit să alerge decât dacă primeşte ordin în acest sens – îşi repetă în sinea sa tot ceea ce trebuie să facă un anchetator atunci când ajunge la locul crimei, şi în felul acesta îşi aduse aminte că la post nu are nici măcar un specialist în dactiloscopie, nici fotograf, iar dacă îl cheamă pe medicul din localitate spre a face autopsia cadavrului, n-o să afle de la el prea mare lucru. N-are încotro, e nevoit să înştiinţeze judeţul; doar dacă ar izbuti el însuşi să dibuiască la locul crimei împrejurările ce ar duce la descoperirea făptaşului, iar acesta la rândul lui ar mărturisi pe loc, furnizându-i datele pentru întocmirea procesului-verbal... Of, Doamne, ce prostii îmi pot trece mie prin minte! În toată practica mea de jandarm am avut de-a face taman cu trei omoruri – două în timpul unor serate dansante, iar unul, a da, fata aceea tânără ucisă de iubitul ei în pădure, dar în cazul acela n-a fost

vorba decât de a-l găsi cât mai repede pe iubit, căci era limpede că nimeni altul nu-i putea face de petrecanie.

Da, dar doamna Zuzánková era pensionară, şi nu o pensionară săracă, şi e la mintea cocoşului că mobilul crimei au fost banii. Iar pe aşa unul e greu să-l găseşti.

Într-adevăr, la faţa locului era urgia lui Dumnezeu, iar domnul şef de post trebui mai întâi să zbiere cu o voce înfiorătoare spre a-i împrăştia pe curioşi, apoi să ordone să fie încuiată casa şi să-l posteze jos pe brigadier, înainte de a ajunge sus şi de a constata că medicul se afla de mult la locul crimei. Şedea la masa din bucătărie – pe masa asta puteau să fie amprente! – şi, cu un calm desăvârşit, scria actul de deces, aşa cum era de datoria lui, în timp ce moarta zăcea pe jos într-un lac de sânge.

Zărindu-l pe şeful postului de jandarmi, dădu din cap întristat:

— Frumoase lucruri ne-a fost dat să apucăm, ce ziceţi? O femeie atât de cumsecade, n-avea decât niţel reumatism şi o inimă mai slăbuţă, în rest sănătoasă tun... Şi dumnealui s-o achite cu toporul...

— De unde ştiţi? se minună şeful de post.

— Ei, prietene, priveşte şi dumneata la capul ei, asemenea ispravă se face numai cu toporul. Sau, mă rog, poate cu ciocanul, dar tot un drac e. Ţeasta spartă, hemoragie cerebrală şi aşa mai departe; moartea s-a produs fulgerător. Femeia s-a dus să-i deschidă, şi el a intrat în casă în urma ei; dar în acelaşi timp e clar că era un cunoscut, căci ea era întoarsă cu fruntea spre el în clipa în care a lovit-o.

— De unde ştiţi toate astea? mormăi înmărmurit plutonierul major, căruia îi era foarte neplăcut ca înainte de a apuca să-şi arunce ochii în jur, cineva să-i şi povestească împrejurările în care s-a petrecut întreaga

tărăşenie.

— Păi, uite şi dumneata, prietene, replică netulburat, medicul – loviturile merg spre frunte şi de aici spre creştetul capului – şi, fireşte, au venit din faţă. Cadavrul zace pe spate. În ceafă n-are nicio rană, m-am uitat.

— Era cazul să aşteptaţi... Da, să aşteptaţi până la sosirea comisiei! Aici trebuie că sunt amprente!

— Nu sunt, eu, cel puţin, cred că nu sunt, fiindcă atunci când cineva se duce să omoare, se gândeşte dinainte la treaba asta; oamenii din zilele noastre sunt ticăloşi. Nemernicul şi-a pus cu siguranţă mănuşi, pe chestia asta puteţi pune mâna în foc!

— Bine, bine şi atunci... cum să-l găsim?

— Greu, răspunse doctorul cu aerul omului iniţiat. Eu unul citesc cu destulă plăcere romanele poliţiste, de aceea am şi procedat cu toată precauţia, dar înaintea mea s-au foit pe aici babele de prin vecini; când am venit, lumea era adunată aici ca la bâlci, bine aţi făcut că i-aţi gonit, Dumneavoastră sunteţi totuşi persoană oficială. Aşadar, care-i porunca? S-o ducă la morgă ca să-i fac autopsia?

— Un moment... un moment, spuse şeful de post, uitându-se temeinic prin bucătărie; cadavrul îl cercetă doar cu o privire fugară, căci îl luă cu leşin; nici nu e de mirare, doamna Zuzánková era o babetă destul de *apetitlich*, iar acum zace aici, nenorocita, cu capul într-o băltoacă de sânge; doctorul zice că loviturile vin din faţă, mă rog, o fi aşa, dar el n-are de gând să cerceteze asta prea mult; şi-apoi, Dumnezeule Hristoase, e atât de cumplit să simţi miros de sânge omenesc...

Sergentul Macek fusese între timp în camera alăturată şi tocmai se întorsese:

— Brigadierul nostru a avut dreptate, domnule şef, cineva a cotrobăit pe acolo, rufăria e azvârlită din

şifonier.

— Rufăria? Ce-a căutat în rufărie?

— Carnete de economii sau bani. Femeile bătrâne obişnuiesc să ascundă astea sub rufărie, răspunse sergentul Macek.

...Cum vad, toţi au de gând să-mi dea astăzi lecţii, îşi spuse majorul Zdychynec în sinea lui cu amărăciune, dar cu voce tare întrebă:

— Când a fost ucisă?

— Asta aş putea să vă spun, cu aproximaţie, abia după autopsie, menţionă medicul, cu bunăvoinţă.

— A fost ucisă azi noapte sau azi dimineaţă, rosti şeful de post, cu satisfacţia că, poate şi el în fine să facă un pic pe grozavul în faţa acestui doctor nesuferit.

— Cum v-aţi dat seama de acest lucru?

— Asta se cunoaşte cu uşurinţă, numai că în romanele poliţiste nu găsiţi aşa ceva, rânji aproape vesel şeful de post, în ciuda faptului că aici nu era nimic de râs; apoi reluă: — Mda, şi acum să-i interogăm pe locatarii acestei case. Aici, pe câte îmi amintesc stau două femei, o oarecare Toufarová, zilieră la fabrica de cherestea, iar cealaltă... ei, am uitat cum îi spune, dar e una aşa, mai mărunţică şi grasă. Macek, apucă-te de treabă! Află, cu precizie, ce ştiu, ce-au auzit, când au descoperit-o şi aşa mai departe. Şi să chemăm fulger judeţul, să trimită urgent o comisie. Eu unul cred în amprentele digitale.

Medicul, fireşte, ţinu să-l contrazică în felul său:

— Adevărat, amprentele sunt un lucru minunat, la ce vă ajută însă dacă isprava asta a făcut-o unul care ucide pentru prima oară? Cel mult ca o dovadă, după ce-l veţi prinde. Dar dacă îl prindeţi nu mai aveţi nevoie de o asemenea dovadă... Bine, atunci eu am plecat, de vreme ce socotiţi că mai întâi trebuie să vină comisia.

Şi spunând acestea, doctorul se ridică de pe scaun şi îşi luă trusa.

— Ar mai fi însă ceva, ţinu să mai adauge. Eu, ce-i drept, nu sunt decât un laic, dar aşa cum văd eu lucrurile, şi cum le cunosc din romanele poliţiste, isprava asta a făcut-o mai curând cineva dintre rudele victimei.

Şeful de post nu-i răspunse. Ba, mai mult, se întoarse cu spatele, spre a nu se observa ce anume gândea el despre medic în clipa aceea. Când rămase singur, îl năpădi din nou acea apăsare ciudată pe care o simte omul nedeprins să stea în apropierea unui cadavru. Pe geamul ferestrei bâzâiau câteva muşte. Moarta zăcea pe podea, cu mâinile desfăcute, cu picioarele încălţate în nişte papuci vechi, nearătoasă, puţin înfricoşătoare, Dacă şeful de post Zdychynec ar avea la îndemână un cearşaf, ar acoperi-o. Da, dar ce-ar spune comisia...

Ieşi pe coridor. În faţa casei fremăta o mulţime de oameni, în timp ce coridorul era cufundat în linişte şi semiîntuneric. Pe aici a urcat ucigaşul... Asta înseamnă că a venit când uşa casei era încă deschisă, ori poate că se afla ascuns pe aici, pe undeva... Ori... Bineînţeles, putea foarte bine să vină prin curte! Iar în curte a ajuns din grădină. Grădina e străjuită de un gard pe care-l poate sări orice băieţandru.

Majorul cunoştea bine aceste căsuţe vechi cu un singur etaj, el însuşi locuia într-o asemenea căsuţă. Da, ar trebui încuiată uşa din spate, îşi spuse posomorât, dar nimeni n-o încuie. Nici la noi nu se face asta...

Peste puţin timp sergentul Macek veni cu primele informaţii. Potrivit aşteptărilor, cele două femei nu ştiau nimic, n-au auzit nimic, dimineaţă nu i-au simţit lipsa doamnei Zuzánková, pe urmă însă una dintre vecine a plecat după cumpărături şi, potrivit obiceiului, s-a dus

mai întâi s-o întrebe pe doamna Zuzánková dacă n-are nevoie de lapte. Văzând că la ciocănitul ei nimeni nu deschide, a apucat de clanță şi ce să vadă... uşa locuinței descuiată şi biata doamnă...

În timpul interogatoriului vecina a plâns şi plânsul ei se mai auzea şi acum pe coridor...

Şeful de post îşi şterse fruntea de sudoare. Totul e atât de banal! Şi în acelaşi timp atât de misterios!

— Dar vecinii?

— Nici ei nu ştiu nimic, ăştia de alături, Novacii, au fost la cinematograf, ce mai, duminică seara nici dracu nu stă acasă! Iar ceilalți, Coufalii... Doamna a stat în pat pentru că avea junghiuri, iar soțul se afla la cârciumă, aşa că nimic n-a văzut şi nimic n-a observat.

— Mda, era de aşteptat. Nimeni nu ştie nimic. Şi mie îmi revine sarcina să-l prind pe ucigaş!

Majorul umbla de colo până colo prin grădinița dindărătul casei. Deodată se opri în loc şi rânji: fireşte, mirosul meu nu mă înşală! Poftim, aici florile sunt călcate în picioare; cineva s-a apropiat de gard, şi pe aici a sărit gardul. Dacă cei de la județ aduc un câine, animalul îmi va confirma, cu certitudine, această descoperire.

Numai că mie nu-mi trebuie niciun câine, eu judec cu mintea mea, îşi spuse şeful de post cu trufie. Ce mai, asta e o urmă cât toate zilele! Pe aici a venit cineva. Sau, pe aici a plecat; în definitiv tot un drac... Se uită cu grijă pe jos, ca şi când ar fi putut să descopere urma ucigaşului. Bineînțeles nu găsi nimic, dar şi aşa era mulțumit.

Mda, dar se pune întrebarea: cine a dat buzna aici?

Şi şeful de post oftă adânc. Ai dracului oameni, nici nu le dă prin gând să se uite pe fereastră! Stau liniştiți în cârciumă sau la cinematograf şi aici se săvârşeşte o

crimă! Degeaba, de la vecini nu mai scoate el nimic. Ăia de acolo nu puteau să vadă nici ei nimic chiar dacă s-ar fi uitat, pentru că le stau în cale copacii ăştia înalţi. Şi astfel nu-i rămân decât florile astea călcate în picioare, şi asta-i cam puţin.

Doar dacă acolo... Da, acolo, mai departe, căsuţa aceea aflată în linie oarecum oblică... da, sus are două ferestre, de unde s-ar putea vedea până aici. Dacă cineva s-ar fi uitat! Dar bag mâna în foc că nimeni nu s-a uitat.

Pentru mai multă siguranţă intră totuşi în această căsuţă. Ştia (şeful de post ştie întotdeauna totul) că locuieşte acolo o familie Kostka, oameni tare cuviincioşi şi cumsecade. Acasă o găsi numai pe doamna Kostková, fireşte nespus de măgulită că se bucura de vizita unui oaspete atât de important. O întrebă de cele două ferestre.

— Mda, asta-i mai prost, domnule şef, acolo stă bunicul; aş de unde, e aproape surd şi nimic nu bagă de seamă.

Şeful de post îşi manifestă totuşi dorinţa de a se uita puţin pe una din ferestrele amintite. Aşa stând lucrurile, stăpâna casei îl pofti sus şi-l lăsă acolo singur cu bătrânul, care privea morocănos la uniforma jandarmerească.

Da, prin ferestrele acelea se vedea în grădina doamnei Zuzánková. De la ferestrele astea ar putea omul să vadă destule, fireşte, dacă s-ar uita.

— Spune-mi, moşule, nu te-ai uitat cumva ieri seara pe fereastră să vezi şi matale ce se mai întâmplă pe afară?

Bătrânul stătu o clipă pe gânduri apoi răsuci din cap:

— De ce să mă fi uitat? Ce să văd? Ei, da, dacă mi-ar da odaia dinspre stradă, m-aş uita. Dar noră-mea nu

vrea nici în ruptul capului să mi-o dea.

Şeful de post îi strigă în ureche:

— Eu, moşule, ziceam aşa, dacă întâmplător n-ai văzut pe cineva sărind peste gard. Uite, acolo, la vecini.

Moşneagul dădu din mână:

— Peste gard... Peste gard sar mereu. Hoţii... În grădină.

— Şi ieri seara n-a sărit nimeni?

Bătrânul clătină din cap în semn că da.

Tulburat, şeful de post îl trase spre fereastră:

— Domnule Kostka, ascultă-mă bine... M-auzi?

— Cum să nu vă aud, când răcniţi ca în codru, îi replică moşneagul aproape cu mândrie.

— Vasăzică ieri seara cineva a sărit peste gardul de colo...

Bătrânul stătu în cumpănă. Avu nevoie de un scurt răgaz, ca să priceapă ce anume vrea jandarmul. Apoi dădu iar din cap, aprobator.

— Păi, am zis că da.

— Deci ai văzut pe cineva. Pe cine?

— Ei, asta nu mai ştiu... Era destul de întuneric şi cum somnul nu se lipea de mine, mi-am târât picioarele până la fereastră... Ei, dacă mi-ar da odăiţa din partea cealaltă, alta ar fi situaţia, dar nu, asta nu se poate, căci dumneaei, tânăra, trebuie să vadă ea ce se întâmplă pe stradă, ca să caşte toată ziulica ochii pe fereastră; asta-i meteahna ei. Mă mir de feciorul meu că...

— Stai, moşule, să le luăm pe toate la rând. Vasăzică, dumneata ai văzut ieri seara un om sărind peste gardul de colo, este?

— Păi am mai spus că da. O fi sărit şi el după mere.

— Dar acum mere nu sunt, moşule!

— Ei, atunci o fi sărit pentru altceva, de unde să ştiu eu ce mai au pe acolo? Ştiţi, eu stau cam prost cu

picioarele şi nu mă mai duc nicăieri...

Tulburat la culme, şeful de post înghiţi în sec:

— Fii atent, domnule Kostka, de spusele dumitale atârnă multe. Fumezi, moşule? O să-ţi aduc un pachet de tutun... Vasăzică dumneata ai văzut un om sărind în grădină... Sau din grădină?

— Eu l-am văzut când a sărit să plece.

— Şi acum te rog să fii foarte atent... Cum arăta?

— Cine?

— Cum cine? Omul acela.

— Asta nu mai ştiu. V-am spus doar că era întuneric. Şi chiar de n-ar fi fost, tot nu l-aş fi recunoscut. Ştiţi, eu nu mai cunosc oamenii de prin partea locului. Din pricina picioarelor nu mă mai duc nicăieri.

— Şi totuşi l-ai văzut. Era tânăr, gras?

— Nu, gras nu era, că dacă era n-ar fi putut să sară gardul, zâmbi moşneagul, cu viclenie.

— Vasăzică a fost un tânăr... înalt, subţire... Şi cum era îmbrăcat?

— Păi, cum să fie... Ca fiecare... Deodată însă în ochi îi scăpărară scântei şi moşul se bătu cu palma peste frunte: Staţi că avea ceva pe el... Cum era să uit!... Asta mi s-a părut ciudat chiar şi în bezna nopţii. Omul acela avea pe el pantaloni de dragon... Bufanţi... Pe vremea noastră se purtau şi se-aude că acum au început iar... Mi-a spus, nu de mult, feciorul meu.

Şeful de post făcu ochii cât sarmaua şi pentru o clipă bărbia i se lăsă în jos. Ce tot îndrugă moşneagul ăsta? Pantaloni de dragon...

— Eşti sigur, moşule? Pantaloni roşii?

— Păi, am spus. Bufanţii ăştia îi cunosc, căci, vorba ceea, am fost şi eu militar şi întotdeauna i-am pizmuit pe dragoni, noi ăia de slujeam în *Ianver...*

Şeful de post îl întrerupse brusc:

— Stai, moşule, vasăzică dumneata ai văzut azi noapte... Un moment, asta n-a fost noaptea. Asta a fost... Când să fi fost, nu ştii?

— Pentru mine noaptea începe de la opt, ştiți, eu mă duc devreme la culcare. De data asta însă, n-am putut să dorm. Iar feciorul meu încă nu venise de la cârciumă...

— Bine, să zicem, deci, că a fost ora zece!

— Asta se poate.

— Aşadar, la ora zece dumneata ai văzut sărind peste gardul de colo un om care avea pe el pantaloni bufanți de culoare roşie. Cu alte cuvinte un dragon în uniformă!

— Dacă era în uniformă asta nu ştiu, dar bufanții îi avea pe el.

— Bufanți roşii.

— Păi, am spus. De dragon... Şi avea şi haină. Scurtă.

— Aşa că, putea fi uniformă.

— De ce nu...

— De pantalonii aceia îți aduci bine aminte, nu-i aşa? Ai putea să juri că i-ai văzut.

Moşul încuviință din cap.

— Şi i-ai mai spus cuiva despre toate astea?

— Cui să-i spun? Aici nimeni nu stă de vorbă cu mine. Tinerii vin doar de-mi iau pensia şi gata, şlus...

— Eu însă o să mai stau de vorbă cu dumneata! Mai vin eu pe aici... Cu pachetul de tutun, aşa cum am făgăduit!

După care, şeful de post țâşni afară din odaie şi îşi luă rămas bun în grabă de la tânăra doamnă Kostková.

— Nu-i aşa că bătrânul s-a plâns de noi? Asta ne-o face mereu. Şi eu care îi caut veşnic în coarne! începu să se tânguie cu voce tare stăpâna casei.

— Nu s-a plâns... În orice caz, nu prea mult. Dar ia spuneți-mi, doamnă Kostková, nu are cumva obiceiul să

mai născocească?... Ce părere aveți, i se poate da crezare?

— Dacă se plânge de mine să nu-l credeți. În rest însă, da. Ştiți, sărmanul se plictiseşte şi îl aud noaptea cum umblă târâş şi geme.

Şeful de post clătină din cap şi ieşi afară.

Eh, doamne, grea lovitură! Un bărbat în pantaloni bufanți... Un dragon! Ceva trebuie că a văzut moşneagul de vreme ce face această afirmație cu atâta certitudine. Bine, bine, dar dacă omul cu pricina a fost dragon, atunci nu putea fi decât... Hergot, să te ții când o să-i spun asta nevestii! Ea se şi bizuie pe el, ca pe un viitor ginere! Afurisite femei. Dar, la drept vorbind, până la urmă nici eu n-aş fi fost împotrivă, e un băiat cuviincios şi de treabă. Iar acum, povestea asta!

Fireşte, Morávek nu-i însă singurul dragon pe această lume!

În fața casei în care fusese săvârşită crima staționa o maşină. Echipa de cercetare de la județ.

O găsi în toiul unei activități febrile. Lumina de magneziu a fotografului fulgera de zor. Un alt membru al echipei presăra încet, cu pensula, praful alb pe clanțe şi pe măsuța din odaia alăturată. Nu părea prea entuziasmat, căci amprente erau cu nemiluita.

Doctorul a avut dreptate, amprentele nu vor spune nimic, să-l ia dracu' cu romanele lui polițiste cu tot, îşi spuse în gând şeful de post, cu amărăciune. În sfârşit, cei de la județ îngăduiră ca moarta să fie transportată la morgă şi să i se facă autopsia.

Când, după-amiază, şeful se înapoie la post, avu pe masă datele precise cu privire la cauzele decesului. Două lovituri cu un obiect ascuțit în frunte şi în creştetul capului. Moartea s-a produs înainte de ora zece. În cazul ăsta, moşul l-a văzut într-adevăr pe făptaş!

Dragonul...

Deocamdată şeful de post Zdychynec nu spuse nimănui nimic. Îl trimise doar pe sergentul Macek să afle dacă soţii Morávek, al căror băiat e acum în armată, nu sunt cumva înrudiţi cu răposata doamna Zuzánková. Nu-i ieşea din minte observaţia doctorului, că isprava asta a făcut-o cineva din familie.

Sergentul se întoarse repede:

— E în regulă, sunt rude, un fel de verişoară sau o mătuşă îndepărtată, sau cam aşa ceva. Ce să fac, le-am încurcat.

Iar şeful de post se aşează pe scaun fără să-l mai ocărască pe Macek pentru că a încurcat nişte treburi atât de importante. Vasăzică, rude... Asta înseamnă că afurisitul de doctor a avut iar dreptate! Dar dacă a avut dreptate el şi dreptate a avut şi moşneagul, atunci...

Şi şeful oftă din adânc.

— O să avem de furcă, nu-i aşa? spuse cu naivitate sergentul Macek.

— Da, o să avem. De fapt avem de pe acum... Spune-mi mai avea şi alte rubedenii?

— Aici la noi, o nepoată sau cam aşa ceva. La asta se află acum brigadierul nostru.

Peste puţin timp nepoata amintită se înfăţişă singură, cu ochii înlăcrămaţi. Înainte de toate întrebă cât anume furase ucigaşul şi când avea să se deschidă acţiunea de succesiune.

Şeful de post o goni. Se săturase de toate până în gât. Şi se săturase de toate pentru că lucrurile se încurcau din ce în ce mai rău. De oricare capăt al firului ai fi apucat, mereu îi ieşea la socoteală tânărul Morávek. Dumnezeule Hristoase, un băiat atât de bun! Dacă era înrudit, cum şi era, trebuia să ştie de acasă că mătuşa ori strămătuşa, – păcătosul ăsta de Macek, de ce n-o fi

ştiind exact – da, că mătuşa asta sau ce-o fi, are parale. Dar, bineînțeles, nu ştia unde-i ține... şi, de aceea, s-a apucat să-i caute... Să ceară imediat urmărirea ostaşului Morávek, pentru a se constata dacă nu cumva risipeşte bani... Prostie – ăsta e acum cu ochii în patru. Amprentele digitale! Astea ar trebui însă să fie găsite pe coada toporului, dar toporul ia-l de unde nu-i. Oriunde, în altă parte, amprentele nu spun nimic. Simplu, a fost să-şi viziteze o rudă.

Mda, dar asta cu atât mai rău pentru el! La militărie e deajuns să fi bănuit. Iar dacă se dovedeşte că el a fost făptaşul... Brr, te apucă groaza numai când te gândeşti, pentru asemenea ispravă te aşteaptă ştreangul! Da, la tribunalul militar, fără doar şi poate...

Şeful de post îşi notă toate posibilitățile, îşi desenă frumos o schiță a locului crimei – degeaba însă, toate astea nu-i ajutară la nimic. Deodată se sculă în picioare, trase o înjurătură zdravănă, apoi, spunându-şi în gura mare că e un prost fără pereche, ridică receptorul. Chemă de urgență Comandamentul regimentului de dragoni şi ceru o verificare oficială, pentru a se constata dacă soldatul Zdeněk Morávek s-a aflat duminică la cazarmă.

Dacă s-a aflat, are un alibi în toată legea, iar eu am scăpat de-o grijă.

După care se duse acasă şi, uitându-se la nevastă şi la fiică, îşi spuse în sinea lui că băiatul ăsta, categoric, nu poate fi ucigaş.

— Spune-mi tăticule, l-ați prins pe criminal? întrebă soția pe un ton binevoitor.

— Ei, mămico, asta nu-i o treabă aşa de simplă, îi răspunse şeful, cu tristețe în glas.

— Dar trebuie să fie îngrozitor, nu-i aşa?

Îngrozitor este, ce-i drept, şi fu şi mai îngrozitor când,

pe neaşteptate, brigadierul veni cu sufletul la gură, ţinând în mână raportul primit prin telefon de la Comandamentul regimentului de dragoni din Klatovy: Soldatul Zdeněk Morávek a avut duminică zi liberă şi s-a aflat în afara cazărmii. Potrivii celor raportate de sentinela din post, s-a înapoiat la timp, adică înainte de miezul nopţii de duminică spre luni. Semnat, plutonier reangajat...

Şeful de post îşi privi nevasta, apoi fata, după care îşi puse chipiul pe cap.

Grozăvie mare!

Cu atât mai mare cu cât povestea asta a trebuit s-o descopere tocmai el, plutonierul major de jandarmi Zdychynec, şi în felul ăsta să-i strice fetei toate socotelile. Numai că slujba e slujbă, iar jandarmul n-are voie să se uite nici în dreapta, nici în stânga, jandarmul e dator să-şi aresteze şi propria soţie, dacă se cere...

Dacă se cere... Dacă e adevărat... Poate că totuşi greşesc eu undeva. Dar unde? Poate că greşeala mea cea mai mare este că nu i-am cerut procurorului militar încarcerarea soldatului Morávek. Probabil va trebui s-o fac şi pe asta.

Îi veni în minte că ar fi bine să-i cheme la el pe Macek şi Šourek, pentru a se sfătui cu ei. Dar ce sfat ar putea să-i dea doi jandarmi de rând? Poate că ar fi cazul să se repeadă până la judeţ? Şi ce-o să-i spună ăia de la judeţ? O să dea ei singuri ordin să fie arestat băiatul! Dacă meritä această ruşine, atunci îl execut eu. Dar dacă n-o meritä?

Chinuit de îndoieli ajunse la post, dar nu intră. Îl fulgeră un gând. Un gând neobişnuit, dar în această situaţie altă cale nu era. Ocoli postul pe o stradă lăturalnică din spatele pieţii şi se duse glonţ la inspectorul de poliţie, aflat aici în vacanţă. Ăsta e un

detectiv adevărat. Dracul să-l ia pe doctor cu romanele lui polițiste.

Îl găsi pe inspector în fața casei. Şedea pe bancă împreună cu soția şi gazdele lui, şi se arătă dispus să facă o mică plimbare, de câțiva paşi.

— Avem o crimă în oraş, spuse şeful de post, cu prudență.

— Ştiu, am auzit. Neplăcută treabă, continuă domnul de la poliția pragheză ştergându-şi nasul, ca şi când povestea l-ar fi înduioşat.

— Domnule inspector, aş avea la dumneavoastră, o rugăminte...

— Bouše e numele meu, îl întrerupse cu modestie domnul de la poliție.

— Cum să vă spun, îmi dau seama că sunteți aici în vacanță...

— Nu mai sunt, am terminat. Mâine plecăm.

— Cu atât mai rău. Adică, vreau să spun... cu atât mai bine că astăzi mai sunteți aici. Ştiți, eu nu doresc să vă amestecați în afacerea asta...

— Nici n-aş putea, îi curmă vorba detectivul; în privința asta consilierul nostru e categoric, nu ne îngăduie să intervenim în treburile jandarmilor. Zona noastră e Praga. Odată, tot aşa, în timpul vacanței m-am încurcat într-o poveste, şi totul s-a întors împotriva mea.

— Sigur, sigur... Dar aici nu e cazul să vă încurcați. Eu v-aş ruga doar să mă ascultați. E vorba de un sfat. Şi de un om tânăr a cărui soartă e în joc. Ce ziceți, bem o bere?

— Spre seară nu beau decât grog, spuse domnul Bouše.

— Cu atât mai bine, cu atât mai bine, atunci să mergem!

Apoi, într-un colț al cârciumii, şeful de post

Zdychynec îi împărtăşi inspectorului tot ce ştia în legătură cu acest caz înfiorător, şi-i destăinui temerile sale cele mai adânci că va fi silit să-l aresteze pe pretendentul la mâna fiicei sale.

Domnul Bouše sorbea din grogul fierbinte şi simţea cum veşnicul său guturai cedează.

— Mda, asta e într-adevăr un lucru neplăcut. Dar, pe de altă parte, e mai bine decât să ai un ginere ucigaş, nu-i aşa? spuse detectivul cu sinceritate.

— Păi da, aşa este, dar vă mărturisesc cinstit, nu ştiu cum se face că mie tot nu-mi iese la socoteală. Eu unul, aş zice că el n-a putut face una ca asta.

— N-a putut numai în cazul în care n-a dat pe aici, cu alte cuvinte, numai dacă are un alibi.

— Ei, bine, tocmai asta nu are.

— Păi, vedeţi! Oamenii s-au ticăloşit rău de tot, domnule plutonier major.

— Da, dar şi moşul e bătrân, putea foarte bine să se încurce.

— Putea, cum să nu, dar dacă declară asta sub jurământ, ce vă faceţi? În faţa completului de judecată e valabilă şi depoziţia unui martor bătrân. Şi încă cum!

— Vasăzică, dumneavoastră credeţi...

— Eu nu cred nimic, nu e cazul meu. Aş fi însă bucuros să vă dau o mână de ajutor. Numai că nu ştiu cum.

— Cum văd, în povestea asta nu mai ajută nimic, rosti şeful de post cu o voce întunecată.

— Cât e ceasul? întrebă deodată detectivul Bouše.

— O fi vreo zece, v-am făcut să întârziaţi.

— Când s-a produs crima?

— Cam pe la zece. Moşneagul pretinde că în jurul acestei ore a văzut un dragon sărind gardul...

— Aşa a spus?

— Da... Adică nu. Precis a spus aşa: că a văzut un flăcău în bufanţi roşii din aceia cum poartă dragonii. N-a exclus că avea şi tunică pe el, dar asta n-a mai afirmat cu toată certitudinea.

— Iar pe dumneavoastră vă supără cel mai mult faptul că a recunoscut bufanţii de dragon.

— Fireşte.

— Cum arată aceşti bufanţi de dragon?

— Păi, cum... Ca orice pantaloni bufanţi, atâta doar că sunt de culoare roşie.

— Ce fel de roşu? Se vede aici, în acest local, ceva asemănător?

Şeful de post răsuci din cap:

— Nu, aici nu. Ca să fiu mai precis, trebuie să vă spun, hm... că nevasta mea are... hm... o pereche de chiloţi de această culoare.

— Aţi putea să-mi aduceţi aceşti chiloţi? spuse, pe neaşteptate, domnul Bouše.

Şeful de post se uită la el cu ochii holbaţi de uimire. Detectivul însă arbora o mină gravă.

— La urma urmei... Dacă e nevoie, bâigui plutonierul major.

— Cred că e.

Şeful de post se ridică de la masă, şi după ce dădu a înţelege cu un semn autoritar că avea să plătească a doua zi, cei doi bărbaţi porniră încet prin piaţa liniştitului orăşel, îndreptându-se spre casa domnului şef de post.

— Chiloţii! Repede! strigă acesta, dând buzna în bucătărie. Chiloţii roşii, de culoarea pantalonilor de dragon!

Auzind ceva despre pantaloni de dragon, domnişoara Zdeňka tâşni din odaie ca o vijelie. Se uită buimacă la tatăl ei.

— Tati, ce-i cu tine?... Tu ai... piui speriată doamna Zdychynova.

— Da, am înnebunit. De ce nu? Nici n-ar fi de mirare. Iar peste câteva clipe s-ar putea să înnebuneşti şi tu!

— Doamne sfinte, pentru ce eu? se înspăimântă stăpâna casei.

— Asta ai să afli. Adu chiloţii!

Domnişoara Zdeňka se ţinu de uşă să nu cadă. Era lividă la faţă, dar şeful de post nu observă acest lucru.

— Dar bine, tati, chiloţii aceia îi am pe mine, spuse doamna, jenată.

— Atunci scoate-i, ce mai stai? Ei, drăcie, suntem doar în familie, nu?!?

Doamna se conformă şi, cu mâna tremurândă, îi întinse soţului chiloţii; acesta îi smulse cu violenţă şi ieşi repede afară.

Femeile se priviră una pe cealaltă şi în ochii lor se citea numai uimirea. Dacă şeful de post s-ar fi înapoiat în clipa aceea, şi-ar fi dat seama, fără greş, că amândouă sunt înfricoşate.

— Poftim, ăştia sunt, spuse afară majorul Zdychynec.

— Bun, şi-acum să mergem spre grădina aceea. Dumneavoastră o să agăţaţi chiloţii de gard, şi lângă ei, să zicem... de pildă, haina mea. E de culoare gri închis.

Deşi nu pricepu deloc de ce trebuia să facă acest lucru, şeful de post nu se împotrivi. I se părea însă o prostie fără margini să atârne chiloţii propriei sale soţii de gardul unei grădini străine.

Dimpotrivă, domnul Bouše privi scena cu aerul omului satisfăcut, care consideră asta un lucru cât se poate de firesc. După aceea agăţa lângă chiloţi haina sa cenuşie.

— Şi-acum să ne îndepărtăm până la distanţa de unde moşneagul dumneavoastră l-a văzut pe

necunoscutul cu pricina. Dar, de fapt, nici nu-i nevoie să ne ducem atât de departe, spuse domnul Bouše, cu toată convingerea.

Mergeau poticnindu-se pe pajiştea din spatele grădinilor şi deodată detectivul trase un strănut zdravăn:

— Asta, pentru că mi-am scos haina, ţinu el să precizeze; dar nu-i nimic... Apoi, deodată, se opri şi spuse: Iar acum, domnule şef, întoarceţi-vă şi spuneţi-mi ce vedeţi?

— Văd chiloţii şi haina.

Detectivul Bouše zâmbi mulţumit.

— Perfect, dar ce culori vedeţi?

— Păi, chiloţii sunt roşii... Adică nu, apar de culoare închisă, nicidecum roşii rosti majorul cu o precizie oficială.

— Iar haina gri apare tot întunecată, completă detectivul. Şi dacă ar fi acolo nişte pantaloni verzi, tot întunecaţi ar arăta. Numai dacă ar fi albi sau galbeni ar părea mai luminoşi. Şi staţi, nici nu suntem încă la distanţa la care se afla moşneagul dumneavoastră.

Şeful de post scoase un strigăt strident:

— Atunci, înseamnă că a minţit!

— N-a minţit, îl linişti domnul Bouše. Nici dumneavoastră n-aţi minţit în urmă cu câteva clipe, când aţi spus că chiloţii aceia sunt roşii. Dumneavoastră, ca să zic aşa ştiaţi ce culoare au. Dar pe întuneric culoarea apare altfel.

— Bine, bine, dar el cum a putut să vadă că pantalonii aceia erau roşii?

— A făcut această afirmaţie, pentru că şi-a adus aminte că dragonii purtau pantaloni de culoare roşie. Văzând un om în pantaloni bufanţi şi-a zis, în sinea lui, că trebuie să fie dragon.

Grădinile îşi împrăştiau miresmele, iar detectivul Bouše întinse mâna să-şi ia haina şi o îmbracă repede ca să-l lase strănutul.

— Maica ta Hristoase, domnule inspector, cum aş putea să vă mulţumesc!!! Grozavă idee aţi avut! Şi eu care eram gata să-l iau de martor pe moşneag şi să cer arestarea băiatului!

— A ginerelui, nu-i aşa? Mda, într-adevăr ar fi fost o eroare fatală. Pe moşneag însă, ţineţi-l mai departe ca martor.

— De ce, mă rog frumos, de vreme ce s-a înşelat?

— S-a înşelat, dar nu în toate, ci numai în privinţa culorii. E singurul om care a văzut ucigaşul, iar pentru dumneavoastră are – cum spune consilierul nostru – preţul aurului! Acum ştiţi că făptaşul purta cizme de călărie şi pantaloni aşa numiţi bufanţi, pe cât se pare de o culoare mai închisă... Spuneaţi că moşul nu era sigur ce fel de haină avea individul Ştiţi de ce? Fiindcă n-a fost nici tunică şi nicio haină obişnuită. Ceva între... O croială, specială, ca să zică aşa. O asemenea persoană poate fi băgată în seamă de oricine. Eu unul aş miza pe un jocheu sau pe cineva de la circ. Apropo, ştiaţi că în capitala judeţului a sosit un circ?

— Nu, mărturisi şeful de post, abătut; am atâtea pe cap, că nu ştiu ce să fac mai întâi. Dar acum ar fi cazul să mergem să mai bem un grog! A început să se răcorească, ce ziceţi?

Se duseră şi se simţiră nespus de bine. De data asta grogul căzu şi pe gustul şefului. Sporovăiră multă vreme despre lucruri foarte interesante, iar în cele din urmă şeful postului de jandarmi spuse:

— Vă închipuiţi, poate, că sunt un nătărău, dar ce să fac dacă toate s-au încâlcit într-o combinaţie atât de ciudată. Rudă era, alibi n-avea... şi tocmai ieri s-a

nimerit să nu fie la cazarmă!

— Asta se întâmplă, încercă să-l mângâie detectivul, uitându-se cu uimire la tovarăşul său de masă care, pe neaşteptate, încremenise şi privea năuc înaintea lui.

— S-a întâmplat ceva, domnule şef?

Şeful dădu din cap, absent:

— Da... Ei drăcia dracului. Fir-ar să fie de muieri afurisite! Păi, nici fata noastră n-a fost ieri acasă. Cică ar fi fost la mătuşă-sa... şi a pierdut autobuzul... Iar el s-a întors la cazarmă înainte de miezul nopţii!...

— Ei, poftim, spuse domnul Bouše cu o voce blajină şi se ridică de la masă ca să nu ţină în loc cercetările.

Şeful de post ascunse chiloţii soţiei sub tunică, şi porni gâfâind spre casă.

Femeile erau treze şi şeful ar fi fost în stare să jure că se înţelegeau asupra unui anumit lucru; când intră în odaie, amuţiră amândouă ca prin farmec.

Aruncă pe masă chiloţii şi se uită cu asprime când la nevastă, când la fiica lui.

— Tati, începu doamna Zdychynová.

— Un moment! Unde a fost fi-ta ieri?

— Tati, ştii, am vrut să-ţi spun...

— Dar nu mi-ai spus! A fost cu dragonul. Şi şeful postului de jandarmi întoarse o privire severă spre fata lui, iar aceasta încuviinţă din cap fără să clipească.

— Până la miezul nopţii?!?

— Nu, asta nu... Dar aproape.

— Vasăzică asta se petrece în spatele meu! Dar mie nu-mi scapă nimic, precum vedeţi pe toate le aflu!

— Tati, să-ţi explic... ciripi doamna Zdychynová.

— Nu-i nevoie să-mi explici nimic. Prostie muierească! Un asemenea alibi, şi voi nu suflaţi o vorbă! Eu stau aici şi mă omor şi năduşesc de groază că va trebui să cer arestarea lui şi voi... Da, da, pe dragonul

tău! Bănuit de omor!

— Dumnezeule! izbucni domnişoara Zdeňka, împreunându-şi mâinile.

— Gata, acum nu te mai lamenta! Acum când am dovedit că n-a fost el. Şi puteai să-mi dovedeşti asta tu singură, şi încă foarte uşor. Ştii tu ce ruşine ar fi fost dacă l-ar fi pus în fiare şi abia după aceea aş fi aflat că în noaptea aceea a fost cu tine?

— Tati, încercă din noua doamna Zdychynová...

— Vorba! Nimic de zis, frumos îmi păzeşti fata... Dar el o s-o ia!

— Sigur, şi încă foarte bucuros, se grăbi să-l asigure doamna, cu un aer triumfător.

— La culcare! îi ordonă şeful postului de jandarmi fiicei sale, iar aceasta zbură din bucătărie nespus de fericită că lucrurile s-au sfârşit cu bine.

Doamna Zdychynová se apropie, drăgăstoasă, de soţul ei:

— La drept vorbind, şi noi ne-am luat, abia după aceea... ştii doar!

Şeful de post icni:

— Ştiu... Dar cu fata noastră putea să fie altfel, nu crezi?

— Ştiu şi eu, poate că e mai bine aşa, răspunse cu înţelepciune doamna, mângâindu-şi bărbatul cu gingăşie. Apoi, privind chiloţii de pe masă, adăugă înmărmurită: Un singur lucru însă nu pot să înţeleg: cum de le-ai dibuit pe toate, prin chiloţii ăştia?

— Nici nu-i de înţeles, spuse şeful cu trufie.

În altă ordine de idei, împrejurările în care a fost asasinată doamna Zuzánková au fost clarificate la două zile după aceea. Urma indicată de moşneag, s-a arătat a fi cea bună. Bărbatul în pantaloni bufanţi şi cu haina neobişnuită fusese văzut duminică seara în orăşel şi –

aşa cum prevăzuse inspectorul de poliție din Praga – a fost găsit la circul din capitala județului. Şi, întrucât avusese dreptate şi doctorul, era într-adevăr o rudă apropiată a doamnei Zuzánková, propriul ei nepot, care şi-a adus aminte de mătuşă de vreme ce halta era atât de aproape. Şi a ucis-o pentru banii ei, găsiți, fireşte, sub rufărie.

Zdeňka Zdychynová se mărită, de îndată ce dragonul ei lepădă uniforma, şi asta se întâmplă foarte curând.

Ce mai, frumoase vremuri au fost pe atunci.

(7)
SPUMICĂ ŞI UMBRELUŢA

romanța de dragoste
dintre
un spărgător
şi o fată de
stradă
cântată
la
armonică
în cârciuma
lui Banzet
ca să fie de
învățătură
pentru toți
acei ce
se îndoiesc de
mărinimia omenească

Când în dimineața aceea detectivul Brůžek îi raportă domnului consilier, printre altele, faptul că închisoarea din Litomeřice îl pusese în libertate, cu o jumătate de an mai devreme, pentru comportare exemplară, pe spărgătorul Spumică, după ce zăcuse acolo trei ani, consilierul Vacátko zâmbi:

— Ia te uită, Spumică! Nu ştiu ce părere ai dumneata, domnule Brůžek, dar eu unul sunt convins că acest

Spumică nu va ajunge niciodată un spărgător ca lumea. Gândeşte-te numai la numele lui... Spumică! Ţine minte ce-ţi spun, omul ăsta se întoarce la o viaţă cinstită.

Fireşte, detectivul Brůžek încuviinţă, căci aşa se cuvine potrivit prevederilor pragmatice de serviciu, dar îşi îngădui să menţioneze că tocmai împrejurările în care fusese spartă ultima casă de bani – şi cele precedente – demonstrează faptul că Spumică rămâne în continuare un meşter mai iscusit decât ceilalţi practicanţi ai acestei profesiuni.

— Da, ştiu, căzu de acord consilierul Vacátko, dând din mână plictisit. Ştiu ce vrei să spui: gura de lup a lui Spumică e o adevărată minune, o inovaţie... Dar tocmai aici e tot chichirezul! Omul ăsta are mâini de aur şi însăşi viaţa îl va conduce pe un drum mai bun. Pe scurt, Spumică e un meseriaş care din păcate nu-şi face meseria lui. De fapt nici nu e de mirare în vremurile astea de mizerie. Şi spunând acestea, consilierul Vacátko arătă cu un gest semnificativ spre ziarul de pe masă, care vorbea de problema şomajului.

Detectivul Brůžek se retrase, în timp ce domnul consilier continuă să murmure pentru sine:

— Spumică... Nu, categoric, numele ăsta nu i se potriveşte unui spărgător ca lumea. Iosef Spumică, specialist în lucrări de lăcătuşerie, da, asta ar fi o firmă potrivită pentru o mică prăvălioară!

Fără să ţină seama de părerile domnului consilier, detectivul Brůžek îl trecu pe Spumică în evidenţa obişnuită, după care, se lăsă furat de gândurile sale triste stârnite de spargerea încă nelămurită a unei bănci din Praga, lovitură în timpul căreia făptaşul îl împuşcase pe casier şi reflectă în sinea lui, că lumea se schimbă, şi, aşa cum se arată, moravurile gangstereşti încep să pătrundă până şi în capitală.

— Gura de lup a lui Spumică, mormăi pentru el, detectivul Brůžek – da, asta zic şi eu că e o treabă pentru noi! Când oare o să vedem iar pe pereţii unei case de bani tăieturile lui meşteşugite? Şi când oare o să ne ducem să-l ridicăm pe Spumică, şi el va înţelege şi ne va urma fără multă vorbărie, pentru că spărgătorii sunt un soi aparte şi ştiu ce se cade şi ce se cuvine atunci când au dat de bucluc! Ei drăcie, lovitura asta parcă a fost anume dată ca omului cinstit să-i fie teamă să mai depună în bancă o sumă mai mare. Noroc că eu, ţinând seama de leafă, nu am asemenea griji!

Bărbatul, despre care tocmai venise vorba la Direcţia a Patra a poliţiei pragheze, Josef Spumică, păşea în clipa aceea agale pe străzile Pragăi. Trenul de Litomeřice îl aruncase dis-de-dimineaţă în zarva şi freamătul gării, de care, în puşcărie, omul se dezobişnuieşte cu desăvârşire. I se învârtea capul şi-l lua cu ameţeală. Cunoştea această senzaţie pe jumătate plăcută, pe jumătate apăsătoare, când tragi în piept aer curat şi nicăieri în jurul tău nu se văd gratiile închisorii. Şi când vezi atâtea femei! Dumnezeule, că multe femei mai sunt pe lumea asta, de te ia cu groaza ori de câte ori le zăreşti, şi toate au nişte forme, de-ţi sucеşti gâtul după fiecare, căci toate ţi se par cel puţin interesante dacă nu frumoase, iar tu te simţi ca un unchiaş de la ţară venit la un târg de mostre, şi nu mai ştii încotro să-ţi întorci ochii.

Se opri şovăitor în dreptul unei gherete cu mâncare. Avea în buzunar câteva coroane şi ar fi putut să-şi cumpere o pereche de crenvurşti şi bere, dar până la urmă se răzgândi. Nu, nu-i încă flămând aşa cum se cuvine, iar berea o fi şi ea o bere oarecare, aşa că, mai bine se lasă păgubaş. Diseară, însă, în cârciuma La Banzet din cartierul Nusle, va duce încetişor la gură o

halbă cu guler mare şi va sorbi din ea frumos, cu ochii închişi... Ei, da, asta va fi într-adevăr o duşcă, aşa cum scrie la carte. N-avea de ce să se plângă; Închisoarea din provincie s-a dovedit a fi mai recunoscătoare decât cea pragheză, acolo un meseriaş ca lumea e apreciat cum trebuie, şi fiindcă, el, Spumică, i-a lucrat domnului director nişte broaşte artistice la nişte scrinuri vechi, temnicerul i-a adus din când în când câte o sticlă cu vestita bere de Litomeřice, adică o bere în faţa căreia îţi poţi scoate pălăria; şi totuşi, să bei o halbă la Banzet din Nusle, e cu totul altceva. Ce mai, asta înseamnă întoarcerea acasă.

Acasă...

Aici Spumică se opri. Şi din gând şi din mers. De parcă s-ar fi speriat de ceva. Nu era făcut de ieri de azi, şi nici viaţa nu-i era străină. Doi ani şi jumătate înseamnă mult şi multe se schimbă într-un timp atât de îndelungat. Înainte de toate trebuie să se ducă la gazda lui, adică la *mutr*, şi să fie pregătit pentru orice. Chiar şi pentru vestea cea mai proastă. Şi să ia totul de la început. Asta înseamnă să pună iar mâna pe sculele lui şi să se gândească bine cam pe unde ar fi o căsuţă de bani potrivită, dar garantată, căci, hotărât, ar vrea să rămână mai multă vreme la aer curat. Pe urmă să încerce s-o găsească pe Anča, căreia i se mai spune şi Umbreluţa. Afurisită, îşi spuse încet, afurisită javră, dar are nişte obrăjori ca laptele şi o mutră tare drăgălaşă! Şi-i place al dracului moda! Fără umbreluţă nici nu se mişcă. O muiere ca asta nu stă singură, căci, vorba ceea, cine să-i cumpere ei pantofiorii, în care ştie să umble atât de frumos?

Cu gândul la Umbreluţa îi năduşiră şi palmele. Se văzu silit să-şi încetinească mersul, ba, mai mult, în cele din urmă se şi aşeză pe o bancă într-un părculeţ, căci se

simțea obosit. Dar emoția, aerul curat, toată frumusețea şi freamătul Pragăi, l-a făcut să nu simtă scurgerea timpului şi, până să ajungă jos, la Nusle, în scumpul său *Jamrtal*, se făcu amiaza iar mațele începură să-i cânte de foame. Aşa stând lucrurile se opri să ia un gulaş La Regele Otakar, şi încercă o mare bucurie când hangiul i se adresă în felul următor:

— De mult nu V-am mai văzut pe aici Înălțimea Voastră!

— N-am fost în Praga, îi răspunse Spumică fără să roşească, iar hangiul care-şi cunoştea bine muşteriii îi aduse o porție serioasă şi spuse:

— Mi-am îngăduit să vă pun câteva găluşte în plus, de bună seamă v-ați făcut digestia, nu-i aşa?

Spumică încuviință din cap şi ceru doar o bere mică, nu de alta, dar nu voia să strice farmecul băuturii sărbătoreşti din această seară în cârciumă „La Banzet".

În sfârşit se duse la gazda lui.

Aceasta îşi împreună mâinile de parcă ar fi văzut un răposat.

— Ia te uită, ce surpriză, domnul Iosef! Mai degrabă m-aş fi aşteptat să vină moartea; se spunea pe aici că aveați mai mult, nu-i aşa? Multă apă a curs pe Vltava de când ați plecat, uitați-vă la mine, domnule Iosef, un fir de păr negru nu mai am în cap; da, da, trece vremea, zboară, de ți se strânge şi inima numai când te gândeşti. Intrați, cafeaua e pe plită, dacă nu cumva v-ați obişnuit cu ceva mai bun, decât zeama noastră...

Spumică dădu din mână de parcă ar fi alungat amintirea urâtă a poşircei negre din închisoare şi ar fi vrut să stăvilească puhoiul vorbăriei neîntrerupte a bătrânei, dar bineînțeles, totul fu în zadar.

A şi aflat că vecina de alături e în împărăția cerului, că proprietarul tot nu vrea să zugrăvească scara şi

coridorul, nici să repare robinetul de apă de pe coridor, bine că încasează chiria, care e din ce în ce mai mare, şi dacă treburile o să meargă mereu aşa, într-o bună zi o să fie rău de tot...

— Da cu mine... cu mine cum e? Aveţi o cameră pentru mine? întrebă Spumică, în timp ce gazda îi turna cafeaua şi, pentru o clipită amuţise, ca să nu umple ceaşca prea tare.

— Păi, se poate, cum să nu, pe aia din spatele bucătăriei, v-o eliberez numaidecât, căci, vorba ceea, eu pot rămâne şi în bucătărie. În odaia în care aţi stat, ştiţi... în aia am pe cineva la dormit.

— Şi Anča? strigă aproape Spumică, fiindcă, la drept vorbind, asta era prima întrebare care i se înghesuia pe limbă.

Gazda lăsă ceaşca pe masă şi, pe neaşteptate, limbuţia ei se stinse ca prin farmec.

— Adică... domnişoara... spuse în cele din urmă, şovăitor. — Păi, despre dumneaei n-am mai auzit nimic, de multa vreme. A plecat încă de atunci, ştiţi dumneavoastră... Păi, ce să fi făcut ea singură aici, mititica, nu-i aşa? Fiinţă tânără, are şi ea nevoie de o distracţie, nu-i aşa? La drept vorbind, asta nu i-o poate lua nimeni în nume de rău, nu-i aşa?

Cafeaua îşi împrăştia mirosul, Spumică o sorbea încet, dar în gât nu-i simţea decât amărăciunea. Fireşte, de o distracţie avea nevoie, sărăcuţa, de altfel se gândise şi el la acest lucru. Dar asta nu însemna că acum i-ar face deosebită plăcere să audă toate astea. Căci omul trăieşte totuşi veşnic cu speranţa în suflet! Şi deodată simţi cum în inimă i se deschide vechea rană, şi dacă nu i-ar fi fost ruşine, ar fi urlat de durere.

— Şi a plecat singură?

— Singură, păi cum altfel, cu cine să fi plecat!?! Mă

rog, e ea fată frumoasă, dar slabă ca un țâr, şi de, e la mintea cocoşului că singură n-a putut căra toate lucrurile, şi, se adunaseră aici destule lucruşoare, omul nici nu-şi dă seama de asta când stă mai mult într-un loc. Aşa că, a ajutat-o să se mute un tânăr, ce-i drept voinic, dar la figură nu prea arătos, de altfel, domnişoara l-a ținut cât mai departe de ea, doar atât cât îi poruncea, şi asta, ca să zic aşa, se pricepe, nu? Şi rostind aceste cuvinte gazda zâmbi încurajator, aşteptând la rândul ei zâmbetul de încuviințare din partea lui Spumică. Dar spărgătorul stătea pe scaun posomorât şi ochii săi țintuiau cu disperare marginea mesei, de parcă s-ar fi temut să-şi ridice privirea.

— Şi cine era?

— De unde să ştiu, eu, ca să zic aşa, nu prea mă pricep, vă dați seama, de unde să-l cunosc, dacă eu nu umblu printre oameni; dar le-am auzit pe femei spunând la băcănie, că ar fi fost unul de-i zice Toufar, ce-i drept reputație prea bună nu avea el; după mine, domnişoarei îi era chiar frică de el, dar, nu-i aşa finuță cum era, o să fie acum mai curând cu dumneavoastră, numai că pentru asta, odăița din spatele bucătăriei n-ar fi destul de încăpătoare, iar eu altceva nu am...

Spumică lăsă să-i cadă pumnul strâns cu atâta putere, încât sări şi ceaşca de pe masă.

Gazda se nelinişti:

— Dar o să vedeți, domnule Iosef, că totul o să fie iarăşi bine aşa cum a fost, pentru asta însă trebuie timp! Cum să vă spun, femeia era să zic aşa, o marfă gingaşă, dar, întocmai ca bănuțul fals, se întoarce mereu de unde a plecat. Eu cred că a vrăjit-o sau cam aşa ceva, vă spun drept, pentru o mutră ca a lui aş fi stat pe gânduri şi eu, babă bătrâna, iar domnişoara, de bună seamă, n-a găsit nici ea nimic frumos la găliganul acela. Dar ştiți cum e,

singurătatea şi teama sunt în stare să dea peste cap orice muiere!

— *Mutr,* unde-s sculele mele? întrebă Spumică, uitându-se la gazdă cu şi mai multă nerăbdare decât atunci când o întrebase de Anča.

— Păi, asta chiar că nu mai ştiu. Dacă le-aţi avut cumva în odaie, apoi să ştiţi că le-a luat domnişoara cu ea. Unde le-a dus, zău, nu ştiu, vă daţi seama că eu n-aş avea ce face cu ele...

— Le-a luat? Cu acest Toufar?!? îngăimă Spumică, uimit şi neîncrezător, de parcă n-ar fi fost în stare să înţeleagă profunzimea unei asemenea trădări.

— Păi, aşa gândesc, dar s-ar putea să mă înşel, de altfel sunt sigură că dumneavoastră o s-o găsiţi pe domnişoara şi ea o să vă spună totul... Şi, spunând acestea, bătrâna gazdă se aplecă peste masă şi în ochii ei zbârciţi licări un zâmbet: — Da să fiţi bun cu ea, domnule Iosef, că ştiţi, după atâta vreme, muierea e ca bolnavă, mă înţelegeţi, în astfel de împrejurări bătaia nu ajută, vedeţi, răposatul meu făcea mereu greşeala asta, iar eu, pentru fiecare palmă – şi slavă domnului n-au fost puţine – mă îndârjeam şi mă făceam a dracului, şi până la urmă n-avea de la mine nicio bucurie, că eram încremenită şi rece ca piatra.

Spumică mormăi ceva şi se ridică de pe scaun. Gazda deschise uşa ce dădea în odăiţa din spatele bucătăriei; era o încăpere mică şi întunecoasă, cu fereastra spre curte; domnea aici o duhoare de aer stătut, şi, Dumnezeu ştie de ce, lui Spumică îi amintea de celula închisorii. Înainte de toate se duse şi deschise fereastra, apoi se întinse pe pat, căci era frânt de oboseală şi ar fi vrut să doarmă. Ochii lui rătăciră un timp prin spaţiul strâmt, până când îi dădu peste cap şi poposiră pe geamul unei ferestre miraculoase – fără gratii! Iar

această privelişte îl făcu să uite pentru câteva clipe de toată suferința sa.

Seara se duse „La Banzet”, dar prima duşcă nu fu atât de sărbătorească precum se aşteptase. Asta, pentru că sorbea cu ochii aținți spre uşă, de parcă din clipă în clipă ar fi putut sa apară în local Anča Umbreluța, dar ea nu se arăta. Păi cum să se arate, de vreme ce secătura de Toufar o ține, fără doar şi poate, undeva departe de ochii lumii. Muşteriii vorbeau zgomotos, dar el nu mai cunoştea aici pe nimeni, de bună seamă vechea gaşcă s-a mutat în altă parte. În cele din urmă intră totuşi un cunoscut. Spumică mai-mai să strige de bucurie când uşa localului se acoperi toată de trupul mătăhălos al unei namile de om, căruia printre spărgătorii caselor de bani i se spunea Lăpticu, şi despre care se spunea că e atât de puternic, încât e în stare să dea de-a dura şi să facă praf o casă de bani, dacă pereții ei sunt prea tari şi se împotrivesc gurii de lup.

Un timp, Lăpticu nu-l recunoscu pe Spumică, pe urmă însă fața i se lumină de bucurie, şi se aşează la masa lui:

— Hergot, cum văd, te-ai cam gălbejit pe-acolo, trebuie să-i tragi un rom, asta o să te dreagă, spuse zgomotos şi numaidecât comandă două romuri mari.

— În rest, cum stai? Ai ceva lovele? întrebă apoi, după ce traseră câte o duşcă.

— Slăbuț. Ceva, am avut eu pe acasă, dar... ce mai, s-au dus...

Lăpticu îşi miji ochii:

— Aha, Anča Umbreluța! Ți i-a umflat, nu-i aşa?

— Asta n-am spus, dar, mă rog, i-a folosit... La urma urmei, ce aveam să fac eu cu ei în puşcărie?

— Şi acum? Ce-ai de gând? De ce vrei să te apuci? Dar, mai întâi să-ți spun, ca să ştii: Gaiță are de clocit la

Pankrac patru ani, da, băiete, închipuieşte-ţi. A aranjat o casă în Dejvice şi a doua zi l-au şi găbjit, a avut ghinion, abia apucase să dosească ceva lovele, şi i le-au umflat de sub pat în timp ce trăgea la aghioase. Încăpăţânatu şi Râgâilă lucrează pe picior liber; dacă au pus ochii pe ceva, asta nu ştiu, a început să se cam îngroaşe gluma de când cu lovitura aceea de la bancă; povestea asta a băgat spaima în toţi, băiete, acolo şi-a vârât nasul cineva străin de noi, care s-a apucat să scuipe cu gloanţe; ce mai, a fost urgia lui Dumnezeu, iar gaborii fac spumă la gură de furie, ce mai, acum e de rău să pici în focul lor, eu unul mă las păgubaş un timp, până se mai răcesc nițel lucrurile.

După un ceas, părăsiră localul, mai trebuiau să-şi arunce ochii şi prin altă parte, în apropiere se afla „Coliba cu venin", iar ceva mai jos cârciumile „La fata bătrână" şi „La păianjen". Lăptic plăti consumaţia, chiar dacă buzunarul lui nu era doldora de bani. Dar să-ţi omeneşti prietenul întors de la pârnaie, asta printre spărgători e o lege lăsată de la Dumnezeu.

— Ascultă, ce-i cu Anči?

— Ce să fie... nimic, mormăi spărgătorul Lăptic.

— Se aude că un oarecare Toufar ar fi trecut-o pe numele lui, aşa-i?

Păşeau tocmai în sus spre Apolinar; în jurul lor era pustiu, iar întunericul ispiteşte întotdeauna la comunicativitate confidenţială.

— Te-ai duce după ea, eşti stătut, nu-i aşa?

— Nu, nu-i chiar aşa. Ştii doar că ea a fost cu mine, dacă-ţi mai aminteşti. A stat la mine şi, mă rog...

— Păi, în cazul ăsta fi bucuros că n-o mai ai. Umbreluţa e o ştoarfă, pricepi?

— Nu te prosti, Lăptic, la mine a fost o fată destul de aşezată, icni Spumică, deznădăjduit.

— La tine se poate, dar la ticălosul ăsta de Toufar nu e. Pe câte ştiu eu, umblă iar teleleu, s-ar putea s-o nimerim pe undeva, îi plac localurile, nu-i place să bată trotuarul.

Spumică îşi apucă prietenul de pulpana hainei:

— Cum adică? Asta înseamnă că nu-i cu el...

— Ba e, cum să nu fie! Numai că dumnealui e o asemenea lighioană, că o trimite el singur, pricepi? Toufar ăsta e o figură nenorocită, a încercat şi el să dea gata o casă, dar a dat chics şi a trebuit s-o întindă; aiuritul s-a apucat atunci să tragă şi a avut mare baftă că nu l-au agățat. Un om cumsecade nu vrea să se încurce cu ticălosul ăsta; Anča şi el sunt ca tusea şi junghiul, iar tu las-o în plata Domnului. La Eugen vin în fiecare seară nişte fete pe cinste, îți pasez eu una, poți să-i rămâi şi dator, fetele astea ştiu ce se cade şi ce se cuvine, şi cum azi e prima zi de când te-ai întors, de plată nici nu trebuie să-ți pese.

„Coliba cu venin" era înțesată de fum şi de atâta gălăgie nu se mai auzea om cu om; curând lui Spumică începu să i se învârtă capul, Lăptic dispărea în norii de fum, iar lângă el şedea Mina, o femeie cu mâinile mari şi pufoase, iar când o duse pe parchet se lăsă strânsă cu putere şi îşi miji ochii.

— Zău? De trei ani aproape n-ai mai avut o femeie? Sărăcuțul de tine, repetă ea de câteva ori, şi se vedea că ideea asta nu-i displăcea câtuşi de puțin. Se lipi de Spumică tot mai mult, până când sângele învolburat făcu să se irosească din mintea lui chipul zveltei Umbreluța.

— Hai, vino, îi spuse după aceea, şi ieşiră amândoi afară.

Fu nevoit să se sprijine de peretele clădirii, în clipa în care adierea rece a nopții suflă peste el neobişnuit de

tare, apoi femeia îl conduse ceva mai încolo, într-un loc unde se înălța un zid de cărămidă şi unde începea povârnişul ce duce în jos spre apa brațului Botič.

Amintirea Ančei se risipi; până şi nopțile chinuitoare din puşcărie se mistuiră sub asaltul sângelui înfierbântat; totul în jur se învârtea odată cu el, iar bezna izbea adânc în creierul lui, ca un clopot.

În noaptea aceea mai merse în două localuri, din ce în ce mai amețit de băutură, prietenii şi-l trecură din mână în mână şi nici fetele nu se lăsară mai prejos, încât, la un moment dat, nu mai ştiu nici el care fusese prima şi care ultima; spărgătorii, deşi nu prea erau în bani şi nu puteau face un chef de pomină, avură totuşi din belşug pentru o beție în lege, iar credinciosul Lăptic îl duse apoi în spinare până acasă şi-l depuse în brațele gazdei.

Bătrâna nu l-a ocărât prea mult, avea şi ea înțelegere, şi îşi dădea seama că prima noapte nici nu se putea sfârşi altfel; vorba ceea, avea şi ea experiența ei, căci omul cu care a trăit tot spărgător a fost, până s-a stins.

— Sculele *mutr*, sculele şi să ne apucăm de treabă, repeta întruna Spumică, în timp ce bătrâna îl împingea în pat.

Se scurseseră de atunci câteva zile, semănând între ele ca două picături de apă: mereu aceeaşi bere la cârciuma Banzet şi acelaşi gulaş „La Regele Otakar”, în „Coliba cu venin” se foiau aceleaşi fete şi numai din când în când se mai ivea câte o prospătură şi asta trezea atenția. S-a întors din puşcărie şi spărgătorul Landa, iar undeva prin preajma Jihlavei se spune că ar fi fost aranjată o casă, dar deocamdată n-au înhățat pe nimeni.

Umbreluța fusese zărită „La Păianjenul”, remorcată de un moşulică din provincie, iar Lăptic se îngriji ca Spumică să nu rămână fără pâine; pentru moment îi

aranjă să distribuie cărbuni. Nu era, ce-i drept, o muncă ideală, dar în condițiile mizere de atunci, cădea ca o adevărată mană cerească.

Într-o dimineață, lucrătorii de la Societatea de navigație fluvială din Praga găsiră agățat de unul din pragurile Vltavei cadavrul unui necunoscut. După toate indiciile nu zăcuse în apă multă vreme, maximum trei zile, iar în urma cercetărilor polițieneşti se ajunse la constatarea că era vorba de un omor. Necunoscutul avea o rană adâncă şi fusese înjunghiat cu cuțitul. Nu fu prea greu să i se afle identitatea. După tatuajul de pe piept şi de pe ambele brațe, în persoana victimei fu descoperit infractorul Adolf Toufar, de câteva ori condamnat, cu domiciliul în cartierul Smichov, şi, potrivit informațiilor, fără ocupație. În ultimele zile poliția îl căutase, dar fără rezultat, în legătură cu recenta lovitură de la banca din strada Na pořici. Acum, în sfârşit, pusese mâna pe el, din păcate însă, mut de-a binelea.

— Ca să vezi, spuse cu o voce cumpănită consilierul Vacátko, după ce i se aduse raportul pe masă – Dumneavoastră vă omorâți căutându-l şi dumnealui zace frumos în Vltava. Dacă o să continuați în felul ăsta, o să punem mâna pe făptaş abia după ce o să-şi dea duhul de bătrânețe. Da, domnilor... cam aşa stau lucrurile... Mda... Dacă acest Toufar e amestecat în furtul de la bancă, atunci e limpede că de petrecanie i-a făcut unul din bandă. Şi cum noi nu ştim nimic despre el, ne putem felicita pentru felul în care ni se încâlcesc ițele, nu-i aşa?

Domnul consilier era nemulțumit şi în asemenea momente era morocănos şi înțepat, iar lucrul cel mai bun era să te prefaci că ai de soluționat o chestiune ce nu suportă nicio amânare. Ceea ce domnii detectivi se şi grăbiră să facă, lăsându-l pe mormăitorul consilier

singur în biroul său. Detectivul Brůžek se salvă fugind pe teren, şi astfel fu singurul care izbuti să-i aducă domnului consilier măcar un martor preţios: Pe Anča, supranumită şi Umbreluţa.

Anča nu ştia nimic. De trăit, e drept, trăieşte cu acest Toufar, şi mărturisi acest lucru fără ocolişuri, dar Toufar nu se află acum în Praga, i-a spus domnului Brůžek, când acesta a tras-o din pat, fără prea multe menajamente.

— Şi unde e?

— Asta nu ştiu, nu-mi spune niciodată unde se duce, i-a retezat-o scurt Umbreluţa.

— Păcat. Va trebui să mă urmaţi.

Detectivul îl jucă pe neştiutorul, şi nu fără succes. Anča îl urmă la Direcţia a Patra, cu convingerea fermă că Toufar se află undeva bine adăpostit. Şi-o ungea la inimă să-i ducă pe copoi de nas.

Frumoasă fată, ce-i drept, îşi spuse în sinea sa consilierul Vacátko, când o zări în biroul lui pe Anča şi numaidecât deveni mai împăciuitor. Felul în care îşi petrecu picior peste picior şi îşi sprijini cu mâinile umbreluţa ei, dovedea că ar fi putut să joace pe loc rolul unei doamne din înalta societate. Mai cu seamă dacă omul n-ar şti prea multe despre ea! Numai că domnul consilier ştia despre Anča mai mult decât îşi închipuia ea însăşi.

O lăsă aşadar să bată câmpii spunând tot felul de basme, din care reieşea că Toufar trăieşte acum din munci ocazionale, că pe acasă se arată foarte rar, şi că de fapt ea nici nu mai trăieşte cu el...

— Şi dumneata tot din muncă ocazională trăieşti, nu-i aşa? se răsti deodată consilierul.

Faţa ei frumoasă, păli un pic:

— Păi eu... Eu am condicuţă, mă rog frumos. Şi în

perfectă ordine.

— Dar mai de mult parcă te lăsaseşi de această meserie! A fost o vreme când ai dus o viaţă aşezată. Pe atunci stăteai... (şi consilierul răsfoi prin hârţoage) da, cu un oarecare Spumică... Pe cât se pare, dumitale îţi place societatea aleasă...

— Spumică era un băiat bun, spuse deodată Anča, lăsând ochii în jos.

— Se poate. Dar spărgător!

Anča admise acest lucru ridicând din umeri, apoi se grăbi să adauge:

— Da, dar mai cu seamă era niţel cam fraier.

— De aceea l-ai părăsit şi te-ai agăţat de Toufar. Şi în acelaşi timp te-ai întors la vechea meserie. El te-a silit, nu-i aşa?

Anča rămase înmărmurită:

— Mă rog, desigur, n-a fost împotrivă.

— Şi dumneata îi dai bani, nu-i aşa? Iar el... Ce şti despre participarea lui la furtul acela de la bancă?

— Nimic, pot să jur.

Consilierul o cercetă câteva clipe cu atenţie. Experienţa îi spunea că a da crezare unor astfel de femei era curată naivitate. Mint, chiar şi atunci când nu e nevoie. Iar acum ea e nevoită să mintă.

Văzând că nu scoate nimic de la ea, strânse din umeri şi-i întinse o fotografie mare cu cadavrul lui Toufar. Cine ştie, s-ar putea ca acum să vorbească.

— Îl cunoşti?

— Nu, răspunse femeia şi era gata-gata să aşeze fotografia înapoi pe masă. Deodată însă holbă ochii cât cepele, se făcu galbenă la faţă, şi mâinile ei se prinseră de scaun, într-o strânsoare convulsionată. Fotografia căzu pe jos.

— Dumnezeule... Ada... Ce i s-a întâmplat? De trei

zile n-a mai dat pe acasă...

Se sufocă, domnul Brůžek trebui să aducă un pahar cu apă şi să-i dea să bea, ca să-şi recapete răsuflarea.

— Drăguțul matale e în lumea drepților. L-au aranjat, se pare, complicii lui. De aceea am vrea să ştim ce ştii despre ei!

Anči nu răspunse. Clătina mecanic din cap, de parcă ar fi respins o idee proprie. Apoi spuse cu voce stinsă, ca şi când nu i-ar fi venit nici ei a crede ce spune, dar cu o certitudine de-a dreptul bizară:

— L-a omorât Spumică.

Şi se prăbuşi în biroul consilierului ca un butuc, şi multa vreme alergară detectivii zăpăciți în jurul ei, până când, în sfârşit, o scoaseră pe coridor, unde o aşezară pe o bancă şi o readuseră în simțiri.

De altfel, până şi consilierul Vacátko rămase în biroul său foarte surprins de cele ce auzise.

Tocmai atunci sună telefonul şi în receptor se auzi glasul medicului legist:

— Înecatul Toufar a fost înjunghiat cu cuțitul în rinichi, pe la spate, dar, ciudat, de jos în sus, şi dintr-un unghi neobişnuit. Când a ajuns în apă era mort. Contuziile de pe corp au fost provocate, probabil, în cădere, iar trupul neînsuflețit a fost aruncat, după toate aparențele, pe un mal abrupt de unde a alunecat în apă. Şi încă ceva: Pe carpul drept o contuzie puternică, e foarte dificil să determinăm cauza ei.

Consilierul ascultă cu mare atenție raportul medicului:

— Interesant, mormăi el. De bună seamă asocia spusele fetei cu cele afirmate acum de medic.

— Spumică... mormăi din nou, pentru sine. Mie n-o să-mi scoată nimeni asta din cap, Spumică nu e nume nici de spărgător, nici de ucigaş. E un nume paşnic, şi,

nu ştiu de ce, omul ăsta nu prea îmi iese mie la socoteală în povestea asta...

Apoi veni detectivul Brůžek cu rezultatul percheziției domiciliare făcută la Toufar acasă. Nimic deosebit, în afară de nişte unelte de spărgător.

— Şi, mă rog, la ce te aşteptai dumneata, domnule Brůžek? Că ai să găseşti la el operele lui Jirásek? Ia să vedem. Păi, da, dumnealui a făcut pe cârpaciul până şi în meseria de spărgător. Asta n-am ştiut despre el, nu-i aşa?

— În general ştim prea puțin despre acest individ, domnule consilier, mărturisi cu sinceritate detectivul Brůžek. — Ca să zic aşa, dumnealui n-apucase încă să se introducă aşa cum trebuie. Pedepsele le-a avut de cele mai multe ori pentru acte de violență, mă rog, a mai fost acolo şi o lovitură... dar asta-i tot... Cu fata ce facem, îi dăm drumul?

— Probabil că da, rosti scurt consilierul, apoi adăugă:

— La început n-a spus nimic din ceea ce ştie, iar pe urmă a spus ceva ce nu ştie, dar pe care l-a nimerit, ca să zic aşa, cu un al şaselea simț.

Consilierul Vacátko scotocea prin unelte şi deodată îşi încruntă cu mirare sprâncenele:

— Ia te uită! O gură de lup! Şi încă ce gură de lup, domnule Brůžek!?!

Detectivul răspunse ca un elev ascultător:

— Asta... mă rog frumos, e gura de lup a lui Spumică... Să se fi băgat iar printre spărgători?

Consilierul răsuci din cap:

— Nu, nu, aici e altă poveste. Dacă fata asta a spus adevărul, atunci, într-adevăr, astea sunt sculele lui Spumică.

— Şi să-l fi ucis pe Toufar din gelozie? Asta nu i se potriveşte unui spărgător, domnule consilier, obiectă

detectivul Brůžek.

— Păi, aşa şi e... Spumică... Fii bun, domnule Brůžek şi telefonează la comisariatul din Nusle să-l ridice. Dacă nu pentru altceva, cel puțin pentru a ne spune cum au ajuns sculele lui la acest Toufar. Să se afle oare aciuită banda asta pe aici pe undeva? Dar nu, cu neputință, Spumică nu poate fi tâlhar! Pe chestia asta pun mâna în foc!

Spumică nu era acasă, după cum raportară peste puțin timp foarte descumpăniți cei de la comisariatul din Nusle, ca şi când ei ar fi fost direct vinovați de acest lucru.

— Mă rog, dacă nu e, s-ar putea să vină, râse consilierul în receptor. E cât se poate de simplu. Dacă vine, înseamnă că nu-i amestecat în povestea asta, iar dacă nu vine atunci e fără doar şi poate amestecat, şi atunci, va trebui să-l găsim mort-copt.

Îşi aprinse o țigară şi se întinse în fotoliu ca să poată reflecta mai bine. Aşadar, ori e vorba de gelozie şi Spumică, pur şi simplu, s-a răzbunat pentru faptul că Toufar i-a împins fata înapoi la viața ei de odinioară, ori aceste unelte de spărgător înseamnă tocmai contrariul, şi anume, că cei doi erau înțeleşi, iar Spumică i-a predat lui Toufar odată cu Anči şi meseria sa.

Iar ăsta a devenit pe urmă embrionul bandei pe care noi o căutăm acum!

Mda, toate astea nu sunt însă decât nişte simple presupuneri, iar Spumică va trebui să ne lămurească. Cine ştie, poate că iese la iveală alt motiv pentru care a ucis, sau poate se dovedeşte că nici n-a ucis. S-ar putea ca Umbreluța să creadă doar în povestea asta, căci pe femeie o unge întotdeauna la inimă când doi se iau la harță şi se încaieră pentru ea. Şi chiar de nu s-au bătut, ea şi-a închipuit acest lucru. Şi-apoi, mai e aici şi

raportul medicului legist. Ce-o fi vrând oare să spună acest doctor, afirmând că rana înainta din spate într-un unghi neobişnuit? Asta trebuie clarificat.

Afurisitul ăsta de Toufar, de cum a pus piciorul în Praga am avut necazuri cu el, şi iată că le avem şi acum după moartea lui. Dar în ciuda faptului că, ucigându-l, un necunoscut i-a adus poliției o grijă în plus, moartea sa înseamnă totuşi pentru noi o anumită uşurare. Flăcăul ăsta devenise într-adevăr un gangster, iar până acum meseria asta nu s-a statornicit încă în zona oraşului Praga.

La comisariatul din Nusle era agitație mare, dar Spumică nu era de găsit. Dacă polițiştii l-ar fi căutat mai puțin pe Spumică şi ar fi fost mai atenți la ceea ce se petrece în jurul lor, poate nu le-ar fi scăpat din vedere animația neobişnuit de febrilă ce se produsese în unele cârciumi din Praga. „Garnizoana" pragheză comunica din gură în gură o veste mare, cu atât mai mare cu cât, de bună seamă, ştia mult mai multe decât ştia poliția.

Seara, „La păianjenul", uşa se deschise pe neaşteptate şi în local îşi făcu apariția un bărbat cu capul lăsat în jos, de parcă ar fi dorit ca nimeni să nu-l recunoască. Înaintă încet, cu pas obosit. Aruncă o privire fugară în sală, unde cele câteva becuri colorate făureau o atmosferă aparte, şi încercă să se aşeze într-un colț mai retras.

A trebuit să vină aici, simțea nevoia să se vadă şi să stea de vorbă cu prietenii săi. Cu acei care în urmă cu câteva zile îl primiseră cu un entuziasm atât de sărbătoresc. Venise să le spună ce s-a întâmplat şi de ce anume s-a întâmplat. Şi poate, pentru că dorea să nu fie singur. Dar, în ciuda discreției sale, n-apucă să se aşeze la masă, când muzica amuți. Perechile de pe micul parchet se opriră din dans şi acum se uitau pline de

curiozitate, să vadă ce se petrece. „La Păianjenul” muzica încetează să cânte numai atunci când în local dă buzna poliția, acesta fiind de altfel şi semnalul de alarmă pentru cei ce practică jocurile de noroc în camera din spatele tejghelei.

Azi însă, nu venise poliția. Azi, la marginea parchetului sta Spumică şi se uita țintă în jos.

Când în sală se aşternu tăcerea îşi dădu seama că asta era din pricina lui. Privi în jur, neputincios. Sta acolo, ca un urs, în jurul căruia se strânge lațul vânătorilor.

Se întoarse şi dădu să plece.

Deodată se auzi o voce puternică:

— Stai! Aşteaptă!

Şi prin mulțimea de dansatori îşi croi drum spărgătorul Lăptic:

— Noi ştim ce-ai făcut. De tăcut o să tăcem, dar să nu te aştepți la vreun ajutor din partea cuiva.

Spumică îşi înălță privirea, cu aerul că ar vrea să spună ceva, dar nu spuse nimic.

Lăptic, cu mâinile în buzunar şi țigara în colțul gurii, reluă:

— Ştii bine că omorul nu-l îngăduim. Nici măcar atunci când e vorba de unul ca Ada Toufar... Dacă ai simțit nevoia să dobori pe cineva, puteai s-o dobori pe târfa aia, nu crezi? Poate că era deajuns să-i muți nițel fălcile...

Spumică răsuci doar din cap. Tăcerea din jurul lui era neobişnuită şi înfiorătoare.

— Gaborii sunt acum pe urmele noastre, şi asta o fi din pricina ta. Aşa că, fă bine de te cară, şi nu te mai arăta pe aici.

— Lăptic, eu... Spumică trase aer în piept ca să poata vorbi, dar ochii prietenului erau neclintiți şi de o

necruțătoare lipsă de compasiune.

Aşa se face că Spumică se întoarse şi porni spre ieşire. Nici n-apucă să închidă bine uşa în urma lui şi saxofonistul suflă din nou în instrumentul său, iar pianistul începu să bată clapele. „La Păianjenul" se dansa mai departe.

Iar Spumică era singur, singur cu singurătatea lui.

Ar fi putut să se mai ducă şi în altă parte, de pildă, la cârciuma „Coliba cu venin" sau „La fata bătrână", cine ştie, poate da pe undeva de Anča. Dar, după cele întâmplate aici, nu mai avea curaj. Nimeni n-a vrut să-l asculte, nici măcar Lăptic... Nimănui n-a putut să-i spună adevărul. Iar Anča, cu siguranță că-l blestema pe undeva, pentru că i-a făcut de petrecanie iubitului ei.

Fireşte, ar putea foarte bine s-o ucidă. În buzunarul hainei îl apăsa greutatea unui pistol. Îi aparținuse lui Toufar şi după aceea... i l-a luat. Şi în timp ce-l ducea mort pe malul Vltavei, a simțit ceva apăsându-i stăruitor spinarea. Era o cutie cu cartuşe, Toufar ținea să fie bine înarmat. Şi pe astea le are acum asupra sa. Cu ele ar putea să împuşte jumătate din Praga. Pe toți tovarăşii săi de meserie, care i-au întors spatele şi nu vor să-l asculte, ca să afle cum s-a întâmplat. Toți se tem acum, ca poliția să nu înceapă să se intereseze de gândurile lor.

Când ajunse pe strada în care locuia, se opri şi îşi roti privirea cu băgare de seamă. Nu zări nicăieri nimic suspect. Să fi aflat oare gaborii că eu sunt împricinatul? Ori asta ştiu numai prietenii mei? Pândi multă vreme de după colț, până când se asigură că aerul e cu desăvârşire curat şi drumul liber. Apoi se apropie încet de uşa casei. Era încuiată – asta-i semn bun! O descuie în linişte şi porni agale pe scară în sus. Introduse cheia în broască şi începu s-o descuie încet.

— Maica ta, Hristoase, vine cineva!

Era strigătul gazdei. Din glasul ei răzbea spaima, şi era mai puternică decât ar fi fost nevoie. Spumică a înţeles: în casă se află poliţia şi-l aştepta pe el. Sări repede de lângă uşă. Jos nu mai putea să meargă, aşa că o luă la fugă în sus, spre pod. Doi gardieni ţâşniră pe coridor, şi câteva clipe nu fură în stare să se orienteze din cauza întunericului. După aceea, unul din ei strigă:

— Spumică, în numele legii, stai!

Uşa podului se deschise scârţâitor.

— Stai! repetă vocea celuilalt gardian, şi în clipa următoare mâna în care ţinea revolverul de serviciu se ridică; dar Spumică fu mai iute. Probabil şi pentru faptul că se gândise la acest lucru mai înainte cu o clipă. Trase primul. Focul de armă, răsunând pe coridorul pustiu, îl uimi pe spărgător.

Pe gardieni şi mai mult. Se ghemuiră, iar unul din ei se întinse lipindu-se de scară.

Spumică dispăru în spatele uşii de fier a podului şi se opinti în ea cu toată puterea.

Gând gardienii se încumetară să se ridice, unul dintre ei îşi trase casca de pe cap:

— Ia te uită, ce bandit, mi-a ciuruit-o de-a binelea! Şi când te gândeşti că nu-i nicio lună de când ni le-au dat! Poftim, gaură de la un capăt la altul!

— Fii bucuros că nu ţi-e capul ciuruit. Să mergem, singuri nu suntem buni la nimic aici. Ne trebuiesc întăriri.

Gazdei îi tremurau genunchii, îi auzi pe gardieni descuind poarta clădirii, apoi îndepărtându-se. După aceea abia cuteză să iasă pe coridor şi să strige în şoaptă:

— Domnule Iosef... M-auziţi?

O auzi, dar nu-i venea a crede. Crăpă doar un pic uşa podului.

— Au plecat!...

— Da, dar o să vină înapoi, îi răspunse cu certitudine.

— Poate n-ar fi rău să vă strecurați afară şi s-o întindeți, ce ziceți?

— Da de unde, *mutr*, unul a dat fuga la comisariat, iar cellalt aşteaptă în spatele uşii. Cunosc eu.

— Atunci veniți să beți un strop de cafea, îl pofti bătrâna, căci după ea, cafeaua era bună la toate necazurile.

Şi Spumică se duse. Cu pistolul în mână intră în bucătărioară şi, văzându-l, gazda începu să se tânguie:

— Of, Doamne, ce nenorocire! Şi-acum ce vă faceți?

Nu ştia. Sorbea din cafea pe îndelete şi simțea cum îl ia cu leşin; ce-o mai fi şi asta? O fi poate frica. Sau, poate uimirea.

Pe urmă, de jos se auziră iar nişte zgomote.

— Îți mulțumesc, *mutr*, acu trebuie să plec.

Şi, întocmai ca o pisică, străbătu coridorul şi jumătate de etaj până sus în pod, ca şi când acolo ar fi fost, într-adevăr, locul lui.

În spatele uşii se afla o ladă grea. O împinse afară să-i țină adăpost, şi, în felul ăsta, să aibă o privire asupra întregii scări. Nu se îndoia nicio clipă că polițiştii n-aveau să-l ierte pentru împuşcătura dinainte: se vor întoarce şi vor începe să tragă în el. Foarte bine, în cazul ăsta o să trag şi eu!

Şi cum sta acolo în aşteptare, îi trecu prin minte: oare ce s-a întâmplat de mi s-a întors toată viața pe dos, aşa deodată? În puşcărie, la Litomeřice, mi-am închipuit lucrurile cu totul altfel. Şi ieri, da, şi ieri se mai putea face încă altceva. Poate chiar şi în seara asta... Dar aşa mi-a fost mie sortit întotdeauna, tot răul a venit dintr-o dată peste capul meu. Ca şi atunci, cu prima casă! Băieții mi-au spus să merg cu ei să-i ajut ca lăcătuş, şi

pe mine m-a umflat râsul văzând cu câtă neîndemânare ţin sculele în mână... După aceea, a trebuit să fug cu ei peste zid şi de atunci nu m-am mai putut întoarce la meseria mea de lăcătuş.

Dar nici acum nu mă mai pot întoarce, de aici din locul ăsta de unde o să mă scoată pe năsălie, căci ultimul cartuş îl păstrez pentru mine.

Şi Spumică simţea cum din ochi i se scurgeau încet şi fără stavilă şiroaie de lacrimi; nu erau lacrimi de plâns, de plâns se dezvăţase el de mult, dar ceva se stingea în el ca o alinare: tristeţea, ori un fel de zăpadă pe cale de a se topi; cine ştie ce-o mai fi şi asta, când omului încep să-i curgă ochii, aşa din senin...

Se lumina de ziuă, casa era toată în picioare, uşile duduiau cu putere, oamenii habar n-aveau ce se întâmplă.

Gardienii din faţa clădirii le atrăgeau însă atenţia tuturor să nu zăbovească pe coridor căci îi ameninţa o primejdie de moarte. Pentru liniştita străduţă din Nusle, era cu totul neobişnuit. Cine nu trebuia, nu se ducea la lucru. Ba, mai mult, femeile nu se încumetau să meargă nici măcar după cumpărături. Cu excepţia gazdei lui Spumică, care se duse după cornuri şi lapte, căci vorba ceea, zeama de dimineaţă trebuie să fie, de-ar fi să se răstoarne pământul cu dosu-n-sus. Şi în afară de asta, doar n-o să se apuce domnul Iosef să tragă tocmai în ea! Afară, poliţiştii se împărţiră în două grupe. Unii aveau misiunea să cerceteze din stradă acoperişurile, în eventualitatea că tâlharul ar intenţiona s-o şteargă pe sus, iar ceilalţi, deşi nu cu dragă inimă, intrară în clădire, întreaga operaţiune era condusă de însuşi domnul comisar-şef. Aşadar, la comanda lui, nişte tătici în uniformă urcau acum scara, strângând în mână revolverul de serviciu, cu care de mult se dezobişnuiseră

să tragă.

Îi îndruma gardianul cu casca ciuruită; acum o ținea în mână de teamă, pe semne, ca Spumică să nu-i mai facă în ea şi alte găuri, cine ştie, pe primele două s-ar putea să i le treacă domnul comisar cu vederea.

— Nu vă apropiați, răsună deodată un glas ciudat, de sus din uşa podului.

Gardienii se opriră. Comisarul aflat în spatele lor se aplecă peste balustradă:

— Iosef Spumică, te somez în numele legii, să nu opui rezistență. Coboară. Eşti arestat.

Rosti aceste cuvinte apăsat şi cu demnitatea de rigoare, dar pe cât se pare faptul nu avu darul să-l impresioneze pe Spumică, aşa cum s-ar fi cuvenit. Tăcu, şi când poliția întreprinse tentativa de a urca la etajul superior, apăsă pe trăgaci şi trase la întâmplare, undeva în zid. Dar fu deajuns. Pe coridor, focul răsună ca la manevre. Gardienii începură şi ei să tragă. Gloanțele şuierau şi împroşcau pereții. Proprietarul clădirii, aflat în locuința sa de la etajul întâi, luă în sinea lui decizia de a-i rezilia imediat contractul gazdei lui Spumică şi altor doi chiriaşi, pentru că toți sunt o adunătură. După aceea însă îi veni în minte că dacă în casa asta veche nu va locui această adunătura, va rămâne cu ea goală, şi începu să-şi frângă mâinile de disperare.

Comisariatul informă despre situația precară organele superioare, şi astfel, peste o jumătate de oră vestea ajunse la Direcția a Patra şi cei din Nusle obținură imediat întăriri. După aceea, totul în fața clădirii căpătă aspectul unei tabere militare; un nou detaşament fu echipat cu puşti şi carabine, în stradă domnea o animație neobişnuită, din spatele cordonului de polițişti, gazetarii urmăreau cu atenție desfăşurarea evenimentelor şi țăcăneau cu aparatele lor de fotografiat,

căci evenimentul constituia o mare senzație atât pentru Praga, cât şi pentru împrejurimile ei. Şi totuşi, deocamdată era de fapt pretutindeni linişte, cele câteva împuşcături nici nu se auziră în stradă, rănit nu era nimeni, erou devenind, deci, numai gardianul cu casca găurită. Îl fotografiară cu cască şi fără cască, iar unul dintre ziarişti se apucă să scrie că „glonțul i-a pârlit părul viteazului bărbat". Pentru un polițist cu capul pleşuv, asta suna aproape ca o distincție.

Când la Direcția a Patra sosi o nouă ştire, din care reieşea că întăririle sunt insuficiente, întrucât Spumică e baricadat în pod, iar poziția lui poate fi cucerită numai printr-un atac concentrat, consilierul Vacátko pocni din palme furios:

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce mai e şi prostia asta. Parcă-i văd cerându-mi până la urmă şi un detaşament de grenadieri? Dumneata ai mai văzut vreodată aşa ceva, domnule Bouše?

Domnul Bouše îl încredința că n-a mai văzut, şi acesta era, de altfel, adevărul curat. Ținu însă, să menționeze cu acest prilej că, de bună seamă, gardienii de la comisariatul cartierului au apucat de capătul prost al funiei, şi că ar fi fost poate mai bine dacă lui Spumică i-ar explica situația cineva dintre tovarăşii săi de meserie. În felul ăsta, întreaga tărăşenie s-ar lămuri fără zarva asta inutilă.

— Exact, domnule Bouše! Fă rost de unul din gaşca lor.

— M-aş repezi după Lăptic, ăştia doi merg mână în mână, răspunse detectivul, şi numaidecât porni la drum.

Din păcate însă fără succes. Strălucita idee a domnului Bouše se izbi de setea de răzbunare a comisarului din Nusle. Lăptic se prezentă la fața locului,

merse cuminte pe scară în sus, dar în spatele lui înaintau gardienii. Desigur, domnul comisar sconta pe faptul că, în timp ce acest civil îl va ţine de vorbă pe Spumică, poliţia va ocupa o poziţie mai avantajoasă, urmând apoi să-şi croiască drum mai departe cu focuri de revolver. Numai că n-au ţinut seama nici de Lăptic, nici de Spumică.

Mai întâi se opri Lăptic:

— Uite ce, domnilor, dacă mai faceţi un pas după mine, eu unul fac stânga-n-prejur.

— Nu te îngriji de noi şi mergi mai departe! şuieră printre dinţi comisarul.

Lăptic răsuci din cap şi se încăpăţână să stea pe loc; şi ar fi fost sincer bucuros să-i spună lui Spumică să înceteze cu prostiile, dar cu şmecheria asta poliţienească nu voia să aibă de-a face.

Spumică, de sus, vedea foarte bine, şi ţinti cu cea mai mare prudentă, ca să nu-l nimerească pe Lăptic, după care trase câteva focuri unul după altul. Un gardian se apucă de umărul zgâriat de glonte, iar ceilalţi o luară la fugă cu Lăptic cu tot.

Încercarea nu reuşi.

Jos, în stradă, detectivul Bouše ridică doar din umeri, nepăsător:

— Domnule inspector, ţineţi minte ce vă spun, povestea asta nu se sfârşeşte cu bine, îi şopti Lăptic confidenţial. — O să fie rău de tot, dacă nu se întâmplă vreo minune.

— Şi dacă aş aduce-o aici pe Anča Umbreluţa?

— Atunci nu coboară nici ea vie şi niciunul din domnii care ar însoţi-o, răspunse Lăptic, foarte cuviincios.

După alte două ore de împotrivire din partea înverşunatului Spumică, şeful comisar din Nusle luă

decizia unei intervenţii energice şi categorice. Chemă pompierii şi le încredinţă misiunea de a întinde scările şi de a pătrunde odată cu poliţia în pod, escaladând acoperişul. În felul acesta, Spumică se va trezi între două focuri şi nu va mai fi în stare să reziste.

Pompierii nu se arătară prea entuziasmaţi. Mai întâi comandantul lor discută multă vreme cu poliţia, socotind că ar fi mai avantajos să pună la dispoziţie numai scările, iar oamenii să-i păstreze după colţ, căci, vorba ceea, sunt totuşi instruiţi pentru alte cazuri.

Aflând despre toate astea, consilierul Vacátko ridică receptorul şi-l înştiinţă pe prefectul politiei că se duce personal să vadă cum stau lucrurile, şi-i ceru încetarea imediată a oricărei acţiuni.

— Doar nu putem, domnule prefect, să organizăm la Nusle manevre din pricina unui singur om.

— Nu ştiu ce intenţionaţi să faceţi, domnule consilier, dar vă atrag atenţia că omul acesta este extrem de periculos! S-ar putea să-şi fi pierdut minţile.

— Domnule prefect, când cineva poartă numele de Spumică, nu poate fi extrem de periculos. I-a sărit probabil o doagă. Mă duc eu să văd ce şi cum.

Când ajunse la faţa locului, fu nevoit să se legitimeze de două ori, căci gardienii se sălbăticiseră de-a binelea şi pretutindeni şi în toate vedeau un şiretlic.

Detectivul Bouše, aflat la datorie, îi ieşi în întâmpinare şi-i croi drum domnului consilier.

Comisarul care comanda întreaga acţiune, nu se arătă prea bucuros de sosirea consilierului.

— Socotesc că asta e, ca să zic aşa, o chestiune care ne priveşte, şi noi vom face faţă situaţiei, spuse laconic.

— De acest lucru nu mă îndoiesc câtuşi de puţin, de altfel se şi vede. Nu vă mai lipseşte aici decât un regiment de pionieri ca să arunce în aer cele trei clădiri

din jur, şi pe urmă îl veţi avea, cum se spune, ca în palmă.

— Nouă nu ne arde de râs, domnule consilier, ripostă cu severitate şi pe un ton instructiv, comisarul de cartier, – omul ăsta trage cu arma.

— Din păcate, replică domnul consilier.

— În afară de asta, există bănuiala întemeiata că e sprijinit de populaţie. Altfel, l-am închide acolo şi într-o zi-două foamea şi setea l-ar sili să se predea!

— Populaţia îi sprijină întotdeauna pe acei ce sunt în conflict cu poliţia, şi asta încă de pe vremea haiducilor lui Janošik, domnule comisar! Poate chiar mai de mult. Aşa că, v-aş ruga să-i expediaţi de aici pe aceşti pompieri, cu scări cu tot. Iar oamenii dumneavoastră, care se înghesuie jos la intrare şi pe coridor, să iasă şi ei afară.

Comisarul strânse din umeri, şi după ce dădu ordinele cuvenite, fără nicio tragere de inimă, spuse:

— Nu înţeleg prea bine, ce anume aveţi de gând să...

— Ce anume? Simplu. Mă duc la Spumică. El mă cunoaşte foarte bine.

Detectivul Bouše trase un strănut zdravăn şi se scuză:

— Aşa e... Vreau să spun că pe domnul consilier îl cunoaşte. Dar să ştiţi, domnule consilier, că băiatul ăsta, pe cât se pare, şi-a pierdut minţile! Ar trebui să fiţi cu ochii în patru.

— Da, dacă nu şi-ar fi pierdut minţile, nu l-ar fi înjunghiat pe Toufar şi nu s-ar prosti acum aici, în pod; asta e limpede. Ce să-i faci, oamenii îşi mai pierd şi minţile din când în când, şi de cele mai multe ori din pricina unei dragoste nefericite, domnule Bouše, asta ştim!

Şi spunând acestea, domnul consilier Vacátko,

îmbrăcat în pardesiul său scurt şi cu pălăria uşor împinsă pe ceafă, păşi nestingherit pe spaţiul liber din faţa vechiului bloc de pe colţ, şi se îndreptă încet spre poarta casei cu pricina. Pe la ferestre oamenii îşi lipeau, înspăimântaţi, fruntea şi nasul de geamuri.

Consilierul înainta agale. Spumică, dacă ţinea la acest lucru, avea destul timp să se uite prin lucarnă, ca să vadă cine venea să stea cu el la taclale.

Şeful direcţiei a patra intră în clădire. Coridoarele erau pustii, numai sus, uşa unui apartament era întredeschisă şi de-acolo răzbea un miros de cafea. Femeia asta e singura cu mintea sănătoasă din tot imobilul, îşi spuse în sinea sa domnul consilier, urcând scările pe îndelete.

Când ajunse la ultimul palier, de sus se auzi o voce:

— Staţi, nu mergeţi mai departe că trag.

Consilierul se opri:

— Lasă-te de prostii, Spumică, eu sunt consilierul de poliţie Vacátko. Vin la dumneata, pentru că mie toată povestea asta nu-mi place, mă înţelegi.

— Trag, repetă vocea, cu părere de rău.

— Mă rog, în definitiv ai mai tras pe ziua de azi, şi nu o dată. Dar să ştii că eu n-am nicio armă asupra mea, şi să tragi într-un om neînarmat, asta nu cred că-ţi va aduce prea multă glorie, domnule Spumică.

— Ştiţi, a mai fost pe aici şi Lăptic, domnule consilier, se auzi din nou vocea din spatele lăzii, şi în urma lui erau gaborii.

— Dar eu vin singur, vezi doar.

Spumică se ridică în picioare să vadă mai bine şi, într-adevăr, coridorul era pustiu. Consilierul continuă să urce cu vizibilă încordare, până ajunse la gura podului.

— Ei, unde vrei să ne aşezam? Aici pe coridor? Sau în

pod.

Glasul acesta îl zăpăci de-a binelea pe Spumică, nu ştia ce să răspundă. Sta drept ca o lumânare în spatele lăzii, cu pistolul în mână, şi se uita la domnul consilier ca la o arătare.

— Să mergem în pod, acolo e mai sigur, ce zici? propuse consilierul Vacátko şi se duse înainte.

Jos se auzi scârţâind poarta de la intrare. Spumică se puse numaidecât în gardă, dar nu-şi făcu apariţia decât gambeta detectivului Bouše, care tremura de frică pentru soarta şefului său.

Consilierul se aplecă peste balustradă:

— E în regulă, domnule Bouše, când o să am nevoie de dumneata, te chem eu. Înainte însă, să nu laşi pe nimeni să intre, că de nu, să fiu al dracului, împrumut de la Spumică pocnitoarea asta şi trag fără milă.

În pod era pe jumătate întuneric, gemuleţul lucarnei nu mai fusese spălat de mulţi ani. Consilierul se uită în jurul său, căutând un loc unde să se aşeze. Respectuos, Spumică şterse cu palma o grindă.

— Îţi mulţumesc... Nu iei loc şi dumneata?, îl îndemnă consilierul. Vedea bine că omul acesta tot se mai codeşte şi ţine pistolul gata să tragă. Dacă acolo jos, în comisarul acela din Nusle ar da turbarea, eu aş fi primul care m-aş înfige s-o cumpăr. Şi încă de la Spumică... Ei, drăcia dracului, doar eu am mizat mereu pe numele lui şi continui să mizez şi acum. Şi pe ochii lui! Omul ăsta arată ca o fiară hăituită.

— Ascultă, Spumică, eu cred că pe undeva s-a comis o greşeală, nu-i aşa? Şi aş spune, mai curând, din partea noastră.

Spumică tăcea.

— Acum eu nu vorbesc de dumneata, ci de acest Toufar. Aici am făcut noi greşeala. De mult trebuia noi

să-l umflăm, dar veşnic ne lipsea câte ceva. Dovezile, pricepi!

— Toufar a fost un ticălos! strigă Spumică.

— A fost! încuviinţă categoric consilierul. Apropo, ştii că am stat de vorbă cu Anča? Am adus-o la noi la direcţie. Asta după moartea lui Toufar. Dar ea nu ştia nimic. A aflat abia de la noi.

— A plâns? mormăi Spumică, şi buzele lui se strânseră parcă într-o încleştare chinuită.

— Nu prea... În schimb s-a speriat... Spune-mi, nu-i aşa că nu ducea viaţă bună cu el?

— Asta aşa e. El a trimis-o să facă iar trotuarul.

— Ştiu, Spumică, ştiu, de altfel i-am spus-o şi eu! Noi ştim totul despre ea. Dar, în altă ordine de idei, să ştii de la mine că nu-i o fată rea; îţi spun, şi asta îţi pot garanta, că n-a avut alt bărbat în afară de Toufar... Şi mă rog, în afară de muşterii, dar pe ăştia nu-i putem pune la socoteală.

Spumică oftă din greu:

— Fata asta merită o soartă mai bună.

— Fiecare doarme aşa cum îşi aşterne. Vorba ceea, dacă n-ar fi vrut, nu s-ar fi dus să stea cu el în concubinaj, spuse cu asprime consilierul, aşteptând răspunsul lui Spumică.

Acesta se suci în loc, buzele începură să-i tremure şi se încăpăţână să nu vorbească, pentru a nu-şi trăda moliciunea.

— A doua greşeală a noastră a fost aceea de a te fi urmărit pe dumneata ca pe un ucigaş. Ascultă, Spumică, fiindcă tot suntem aici între noi, spune adevărat, cum a fost de fapt? Mă rog, dumneata l-ai omorât, de asta sunt convins, şi totuşi ceva mi se pare ciudat...

— Toufar a fost o secătură, spuse Spumică,

întunecându-se la față.

— Asta ştiu, dar dacă dumneata ai vrea să înjunghii toate secăturile, ți-ai da sufletul, băiete! O țigară?

Mai întâi Spumică răsuci din cap, pe urmă însă, se învoi.

Dar când domnul consilier îi întinse tabachera sări într-o parte cu mâna încordată.

— Ei, hai Spumică, nu te prosti! Eu nu mai sunt un flăcău ca să mă iau la bătaie cu dumneata pentru un pistol.

— Ca Ada Toufar, mârâi Spumică.

Consilierul îşi ascuți atenția, dar preferă să tacă. Nu voia să-l tulbure.

— Ştiți, cu el m-am bătut eu pentru siringa asta...

— Nu mai spune! Mi-am zis eu numaidecât că n-a fost vorba de o înțepătură obişnuită.

— Păi, eu m-am dus ieri seară să le spun camarazilor, dar ei... Niciunul n-a vrut să stea de vorbă cu mine, rosti Spumică pe un ton tânguitor.

— Asta nu trebuie să te mire. Un spărgător de case care se apucă să omoare e, ca să zic aşa, exclus din gaşcă. Asta spărgătorilor nu le place. Iar dumneata, Spumică, între noi fie vorba, nici măcar un spărgător ca lumea nu eşti. Dumneata ai nişte mâini de aur, cum se spune, şi, după mine, ar trebui să-ți faci meseria dumitale... La drept vorbind, dumneata ai dat de beleaua asta numai pentru că nu eşti un tâlhar adevărat. Dumneata nu eşti Toufar!

— Asta, aşa e! izbucni Spumică. Toufar a scos pistolul ca să mă amenințe, domnule consilier. Eu, cum să vă spun, m-am dus la el din pricina Ančei. La început am vrut să-l iau cu binişorul, dar cu el nu se putea sta de vorbă omeneşte. Mai întâi a făcut pe grozavul, fălindu-se mai cu seamă cu banca aceea.

— Ce bancă?

— Ei, zicea şi el, că a aranjat o bancă, eu nu ştiu care, căci, ştiți, am stat multă vreme în puşcărie; şi mai zicea că i-a făcut acolo de petrecanie unui funcționar, şi tot aşa îi mergea gura.

— Legio-banca, suspină consilierul Vacátko, vasăzică aşa! Vezi, Spumică, greşeala noastră, ar fi trebuit să-l strângem mai mult cu uşa. Dar ce să-i faci, dacă mereu se găsea câte unul să-l acopere. Ultima oară, chiar şi Anča dumitale.

— Şi totuşi o bătea! Chiar el mi-a spus.

— Şi pentru asta l-ai înțepat, nu-i aşa?

— Nu, vă rog, domnule consilier, nu pentru asta.

— Atunci pentru ce?

— Păi, dacă a scos la mine pocnitoarea asta. Credeți-mă, domnule consilier, ticălosul ăsta ar fi fost în stare să mă curețe.

— Te cred. Şi de ce, mă rog, a scos la dumneata pistolul?

— Pentru că... pentru că i-am cerut înapoi lucrul cel mai de preț pe care-l aveam.

— Aha! Pe Anča Umbreluța, zâmbi cu compasiune consilierul Vacátko.

Spumică însă, răsuci din cap:

— Nu, domnule, vă rog să mă credeți. Ştiți, aveam la el sculele mele. I le dăduse secătura de Anča. Ea i-a dat totul... Până şi sculele mele i le-a dat.

Consilierul îşi împinse şi mai mult pălăria pe ceafă.

— Sculele... izbucni neîncrezător.

— Da. Şi dacă n-a vrut să mi le dea cu binele, l-am luat şi eu mai tare, iar el a scos seringa asta, numai că eu l-am plesnit peste labă, de i-a zburat jucăria pe jos...

— Aha, vasăzică, de aici i se trage contuzia de pe mâna dreaptă, mormăi pe sub nas consilierul, mai mult

pentru sine.

— Pe urmă m-am repezit la el cu şişul şi am căzut amândoi grămadă, şi ne-am tăvălit multă vreme aşa, căci mie mi-era teamă că dacă ajunge să pună mâna pe seringă, mă împroaşcă fără milă şi, în timp ce ne tăvăleam, îl simt deodată că rămâne ţeapăn, şi când mă uit, ce să văd, dumnealui s-a înţepat în şişul meu...

Consilierul Vacátko termină ţigara, chibzuind în linişte, apoi strivi mucul pe piatra murdară a duşumelei.

— Spune-mi, te rog, de ce te-ai cărat cu el până la râu?

— Ştiţi, m-am speriat, n-am vrut să-l omor, chiar dacă... chiar dacă eu unul socotesc că asta ar fi fost cât se poate de drept, domnule consilier.

Consilierul oftă:

— Deh, cum să-ţi spun eu dumitale... E greu... Ştii, dreptatea nu şi-o poate face omul singur. Când se întâmplă aşa, de obicei asta nu se sfârşeşte cu bine. Ca acum în cazul dumitale. Dreptatea e în căderea noastră s-o judecăm. Dacă dumneata ai fi venit azi noapte şi ai fi spus ofiţerului de serviciu ce s-a întâmplat, dimineaţa noi te-am fi interogat şi în cele din urmă... Uite ce Spumică, eu am să ţi-o spun pe şleau: acest Toufar nu merita o soartă mai bună, cu atât mai mult că, aşa cum afirmi dumneata, furtul de la bancă a fost isprava lui.

Un timp tăcură amândoi.

Din stradă se auzi un duduit de motor. Consilierul Vacátko ieşi pe coridor şi strigă:

— Bouše!

Jos se deschise poarta imobilului.

— Da, domnule consilier!

— Ce se întâmpla afară? Am spus doar să nu facă nimeni nicio mişcare.

— Pompierii, mă rog frumos, pleacă pompierii! Arde

undeva la Vinohrady.

— Aşa, atunci e în regulă.

Consilierul se înapoie în pod, dar de data asta nu se mai aşează.

— Ascultă, Spumică, aici sub noi, o chiriaşă face cafea. Mi s-a uscat gâtlejul, ce crezi, ne-ar oferi şi nouă o înghiţitură?

— Asta e gazda mea, domnule consilier.

Şi astfel, coborâră împreună cu o jumătate de etaj mai jos, iar bătrâna gazdă le făcu într-adevăr, o cafea cum scrie la carte.

— Mătuşo, acum te-am ruga să te duci alături, că noi avem de discutat aici nişte chestiuni secrete, îi spuse consilierul gazdei, pe un ton binevoitor dar categoric, drept care *mutr* se furişă din bucătărie ca un şoricel, şi ca să fie mai sigură îşi făcu şi semnul crucii.

— Ei, şi acum să-mi spui frumos ce ai de gând să faci, reluă consilierul.

Spumică îşi lăsase pistolul lângă ceaşca cu cafea şi îşi încălzea mâinile deasupra ibricului.

— Eu, domnule consilier, am cu ce trage, şi-o să mă apăr, răspunse Spumică, plin de demnitate.

— Hm... Mă rog, să zicem că vreo câţiva gardieni ai să dobori. Dar nu uita că ăştia nu sunt numai poliţişti, că în urma lor rămân nişte văduve şi nişte copii orfani... Ăştia n-o să te pomenească de bine. Acum însă, ar putea să-ţi păstreze o amintire frumoasă!

Spumică zâmbi, doar, cu un aer neîncrezător.

— Uite ce este, dumneata eşti pentru mine un martor preţios... Ce mai, de aur... Ca să zic aşa, eşti singurul om care l-a auzit pe Toufar recunoscându-se făptaş al furtului de la bancă. Şi, crede-mă, Spumică, să te înfăţişezi ca martor în faţa completului de judecată, nu e un lucru de aruncat. Asta e o cinste.

Spumică făcu ochii cât sarmaua:

— Eu... Cum adică... eu!

— Asta e ca şi făcut. Dacă rămâi aici şi te războieşti cu ei, până la urmă tot te înhaţă. Sau ştiu eu, poate că-ţi faci singur seama. Dar asta-i tot. Toufar o să rămână şi după moarte curat ca o floare de crin, pentru că singurul om care a auzit mărturisirea lui eşti dumneata, iar dumneata n-o să mai poţi vorbi. Ai vrut dreptate... Dreptatea e în faţa dumitale, de ce vrei s-o ocoleşti?

Spumică lăsă ceaşca pe masă.

— Dar bine, domnule consilier, eu... eu totuşi, l-am înjunghiat. Or să mă aresteze!

— Păi, bineînţeles. Dar între noi fie vorba, domnule Spumică, dumneata totuşi nu l-ai asasinat, dumneata l-ai ucis din motive de autoapărare. El a scos la dumneata această pocnitoare, nu-i aşa?

Şi, căzut pe gânduri, consilierul Vacátko luă în mână pistolul ce zăcea între ei, ca după câteva clipe să-l pună înapoi pe masă. Spumică nu făcu nici cel mai mic gest de împotrivire.

— Şi pe Anča i-o putem agăţa de gât, pentru că el a silit-o să se întoarcă iar la vechea ei meserie. Iar despre dumneata, ştii ce gândesc eu, consilierul Vacátko? Dacă nu, atunci să-ţi spun: într-o bună zi o să te laşi oricum păgubaş de meseria asta de spărgător şi o să-ţi deschizi un mic atelier: Iosef Spumică, specialist în lăcătuşerie fină... Parcă şi văd în faţa mea această firmă!

Spumică tăcea. Deodată începu să zâmbească, şi asta era un semn bun.

Consilierul se ridică de pe scaun, vârî pistolul fără niciun fel de discuţii în buzunarul său, după care ieşi pe coridor şi strigă:

— Bouše!

— La ordin, domnule consilier!

— Împrăştie te rog tot circul acela, doresc să fie strada pustie. Şi comandă de la staţia din piaţa Nusle o birjă. Domnul Spumică, merge cu mine la noi, la direcţie! Domnul Spumică e un martor foarte important!

Detectivul Bouše, înmărmurit de-a binelea, abia izbuti să-şi revină şi să facă iute stânga-mprejur. La scurt timp după aceea, de afară se auziră nişte bărbaţi mărşăluind. Spumică se uită după ei, pe fereastră.

Şi când detectivul Bouše raportă că trăsura aşteaptă la scară, bătrâna gazdă, zisă şi *mutr*, se repezi la domnul consilier, îl apucă de mână şi i-o sărută.

— Ei, da se poate, mătuşo... Noi, Spumică şi cu mine ar trebui să-ţi sărutăm mâna pentru cafea!

După aceea, cei doi coborâră scara pe îndelete şi ieşiră în stradă, lăsând în urma lor, ca pe un vis urât, imobilul acela cu zidurile coşcovite, în care azi a murit, se pare, spărgătorul Spumică. Plecau împreună, Vacátko, vestitul consilier de poliţie, şi Iosef Spumică, lăcătuş iscusit.

Apoi, porniră să străbată oraşul cu trăsura, domnul Bouše stătea pe capră lângă birjar şi discuta cu el despre frumuseţile Pragăi în acest anotimp.

Şi nimeni nu băgă de seamă că în colţul din capătul de sus al străzii Folimanka, stătea o fată şi îşi ştergea ochii înlăcrimaţi.

Iar această fată avea agăţată de mână o umbreluţă.

(8)
RĂPIREA

creează întotdeauna situații
precare
mai cu seamă acolo
unde nu-i sigură granița
dintre dragoste
şi
răscumpărare.

Era, ca să zic aşa, un fel de secret public faptul că domnului consilier nu-i plăceau alte cazuri decât omorurile. Când trebuia să ancheteze o dispariție misterioasă ori o catastrofă de proporții mai mari, căuta întotdeauna să se descotorosească de ele lăsând cercetările în seama subalternilor săi. Pur şi simplu îl plictiseau. Aşa se face că la început nici nu i-am raportat despre dispariția domnişoarei Lily Košvancová. Iar întreaga poveste am preluat-o eu, – mai mult sau mai puțin voluntar – în ciuda faptului că, în afară de alergătură, nu promitea nimic deosebit. Când dispare o fată mai tinerică, de obicei nu-i nicio tragedie, tragedie fac din asta părinții, profund încredințați că odoraşul lor este o floare a inocenței. Apoi iese la iveală că respectiva floare a petrecut toată noaptea cu un bărbat căsătorit, iar dimineața – care îndeobşte e mai înțeleaptă decât seara – floricica s-a înspăimântat de întoarcerea acasă,

pentru că asta ar fi însemnat câteva perechi de palme zdravene. Când însă se pierde şi îşi face apariţia abia după câteva zile, tăticul şi mămica se îneacă în lacrimile bucuriei şi palmele nu se mai produc. În privinţa aceasta, poliţia are o vastă experienţă şi de aceea când la comisariat soseşte cu sufletul la gură vreun tătic înspăimântat, inspectorul de serviciu se ocupă mai curând de liniştirea lui, şi abia după aceea, cu scrisu-i strâmb, se apucă să întocmească procesul-verbal. Numai că aşa cum mi-a fost dat să aflu mai târziu – la comisariatul din Vinohrady lucrurile s-au petrecut nițel mai altfel, căci acolo s-a prezentat însuşi domnul Václav Košvanec, proprietarul unei mari fabrici de mezeluri, şi în acelaşi timp a mai sunat la telefon şi un deputat din partea partidului meseriaşilor, pentru a face poliţia să înţeleagă că de soarta domnului Košvanec se interesează opinia publică.

Ce să-i faci, în definitiv, poliţia este o instituţie în slujba amintitei opinii, aşa că, oamenii de la comisariat luară lucrurile în serios. În afară de asta, întristatul părinte nu venise singur, ci însoţit de servitoarea sa, o fată voinică şi arătoasă, care adusese cu ea un coş neobişnuit de mare, încărcat cu mezeluri. Nu e deci de mirare că domnul fabricant fu trimis acasă, cu asigurarea că poliţia avea să facă tot ce stă în puterile ei, ba chiar mai mult. Pentru moment însă, domnii de la comisariat făcură doar atât că trimiseră un gardian după bere şi se apucară de prăznuit. Lăudară aşa cum se cuvine gestul domnului Košvanec şi se arătară hotărâți s-o descopere pe domnişoara Lily cu orice preţ. Numai că mezelurile dispărură curând, iar domnişoara ia-o de unde nu-i. Îmbietorul miros din birourile comisariatului se împrăştie încetul cu încetul şi în locul lui rămase doar o realitate nesuferită: procesul-verbal

din care reieşea că, în ziua cutare şi cutare, s-a prezentat domnul Václav Košvanec, proprietarul firmei cu acelaşi nume, fabrică de mezeluri, domiciliat în Praga 12, str. Pod Zvonarkou, declarând că fiica sa Ludmila (în familie i se spune Lily) a părăsit casa părintească aflată în blocul nr. 764 din strada sus-amintită, şi de atunci nu s-a mai înapoiat. Dispăruta e de statură mijlocie, părul de culoare deschisă, faţa simetrică, vârsta şaisprezece ani, lăsând însă impresia unei persoane ceva mai în vârstă, îmbrăcată într-un taior tricotat de culoare albastră, marcă străină, pălărioară modernă, de catifea, iar pantofii de culoare gri. De aceeaşi culoare sunt mănuşile şi poşeta, produse ale firmei Falada et comp. din strada Žitna...

Scurt şi cuprinzător: domnii de la comisariat îşi dădură toată străduinţa, dar fata tot n-o găsiră. Aşa se face că povestea ajunse la noi la Direcţia a Patra, întrucât nu se excludea posibilitatea ca noi s-o identificăm în chip de cadavru. Am transmis în legătură cu acest caz înştiinţarea obişnuită către posturile de jandarmi, deoarece domnişoara s-ar fi putut afla undeva în afara raionului nostru praghez, după care am început să mă interesez şi eu un pic, să văd cum stau lucrurile. Domnii de la comisariatul din Vinohrady continuau să regrete din toată inima că nu izbutiseră s-o dibuiască pe domnişoara cu pricina, nu de alta, dar mezelurile firmei Košvanec sunt într-adevăr excelente. Comisarul şef lăudă mai ales pateul de ficat, o adevărată delicatesă.

Primele informaţii le-am dobândit de la gardieni, dar ele n-au avut darul să mă lămurească prea mult. Domnişoara ar fi ieşit chipurile din clădire – ceea ce nimeni n-a văzut – iar încotro s-a dus asta nimeni nu ştia. De altfel, ca o domnişoară din înalta societate a luat de bună seamă un taxi şi a plecat... Încotro? Le-am cerut

detectivilor noştri să se intereseze la taximetrişti, e destul să-i scuturi numai pe cei cu maşinile mai acătării, căci, vorba ceea, o fată de familie bună nu s-ar urca astăzi într-o rablă hodorogită. După cum era de aşteptat, acțiunea se soldă fără niciun rezultat.

Sosind la lucru a doua zi dimineața, am simțit în biroul detectivilor un miros sublim. Domnii Bouše şi Brůžek stăteau la masă şi tăiau tacticos dintr-un salam de şuncă foarte proaspăt, având grijă ca arătoasele felii să fie cât mai groase, deoarece salamul era lung cât piciorul.

— Serveşte-te, domnule doctor, mă pofti cu amabilitate detectivul Bouše.

— Dumnezeule, am icnit eu – cazul Lily Košvancová, nu-i aşa?

— Dumneata ai să ajungi un mare detectiv, mormăi pe sub mustață domnul Brůžek, şi, deschizând sertarul de jos al biroului american, scoase de acolo o sticlă de bere Staropramen-Smichov.

Până să apuc să-mi tai şi eu o felie, zbârnâi telefonul, şi mi se transmise că sunt aşteptat de şef.

În biroul domnului consilier mirosea a şuncă proaspătă. Am simțit acest lucru de la prima răsuflare.

— Am auzit că dumneata te ocupi de acest caz...

— Da, domnule consilier, Lily Košvancová e cazul meu. Deocamdată însă niciun rezultat.

Consilierul clătină din cap:

— Treburile astea de obicei se tărăgănează... Numai că mie mi-au venit până acum cu două intervenții...

— Inclusiv vizita domnului Košvanec, l-am întrerupt fără voia mea.

Domnul consilier se uită la mine cu asprime, apoi privirea lui se muie, şi în cele din urmă zâmbi:

— Bravo tinere, ai perspicacitate şi asta îmi place!

Se ridică de pe scaun şi se duse să deschidă fereastra:

— Se simte aici miros de şuncă, nu-i aşa? Da, ştiu... Dar ce puteam face, închipuieşte-ţi că ieri seara a venit la noi acasă o tânără zdravănă şi arătoasă, care ne-a adus un pachet... Soţia mea n-a ştiut ce să facă...

— Era servitoarea lor, l-am întrerupt pentru a doua oară. — A fost şi la comisariatul din Vinohrady. Acolo a adus un coş întreg. Şi pe cât se pare a trecut şi prin biroul detectivilor.

— Nu, acolo am fost eu, mărturisi consilierul Vacátko. — Doar n-o să mâncăm acasă un cogeamite pachet cu mezeluri... Dar... în altă ordine de idei, ce-ai de gând să faci cu cazul ăsta?

Am scos la iuţeală din mine tot ce am întreprins. Nu era nimic de natură să facă gaură în cer, dar cel puţin, cred eu, nu uitasem nimic. Consilierul mă aprobă clătinând din cap.

În clipa aceea ciocăni la uşă detectivul Bouše şi intră cu un exemplar din gazeta de seară. Se apropia ora amiezii, aşa că era timpul pentru gazeta de seară. O întinse, fără să sufle o vorbă, pe masa de lucru a domnului consilier, arborând o mină de om posomorât. Consilierul citi în fugă un articol subliniat cu creionul, apoi îşi încruntă sprâncenele:

— Asta e o prostie fără pereche, domnilor! Omul ăsta a înnebunit de-a binelea!

Omul pomenit de domnul consilier nu era nimeni altul decât fabricantul Košvanec care, prin intermediul presei, anunţa că acordă o recompensă pentru orice informaţie în legătură cu fiica sa dispărută.

Iar ziarul se grăbise să scrie, cu multă îndemânare, un comentariu, insinuând că poliţia nu ştie deocamdată nimic, fapt destul de ciudat, întrucât domnişoara lipsea de acasă de mai multă vreme. Pe consilierul Vacátko îl

scotea din sărite ori de câte ori ziarele îl luau în tărbacă, iar acum bătea nervos cu degetele în masă.

— Partea cea mai proastă e că, începând de azi o să avem pe cap toate ziarele, pentru că nicio foaie n-o să lase să-i scape o asemenea senzație, spuse întristat detectivul Bouše.

— În schimb, firma Košvanec o să se bucure de o reclamă cum scrie la carte, m-am grăbit să adaug eu; şi încă pe gratis.

— Partea cea mai proastă în povestea asta, domnilor, va fi că din pricina recompensei oamenii o să înceapă să născocească tot felul de neghiobii! Deci, atenție, nu dați nimănui prea multă crezare şi verificați temeinic toate amănuntele... Şi, oftând, consilierul continuă: Afurisită treabă! Şunca asta mi se amărăşte în gură, țineți minte ce vă spun, cu povestea asta o să avem de furcă, nu glumă, domnilor!

N-aveam încotro, trebuia să vizitez personal familia domnului fabricant Košvanec.

— Nu că mi-aş face prea multe griji, îmi spuse consilierul la despărțire – domnişoara nu cred că e răposată, dacă era, o dibuiam noi până acum. Sper că ai observat şi dumneata că un cadavru apare mai uşor decât o ființă vie. Mortul, ca să zic aşa, nu se poate ascunde, pe când omul viu e tare afurisit... Ei, şi-acum du-te, şi fii cu ochii în patru. Cine ştie, s-ar putea ca în povestea asta să joace un rol important aşa numitele chestiuni de familie, pricepi?

Înarmat cu sfaturi prețioase am pornit cu primul tramvai spre locuința Košvancilor. Apartamentul superb, demn de poziția unui mare fabricant de mezeluri: cinci camere, una după alta; servitoarea m-a condus prin trei odăi până când am ajuns în salonul de primire.

Fata era drăguță foc şi se sucea pe lângă mine aşa fel, încât nu puteam să n-o cercetez aşa cum se cuvine. Interesul cu care o priveam nu-i scăpă din vedere, ba, aş zice că dimpotrivă.

Când în sfârşit am intrat în camera mai sus pomenită, m-a poftit să iau loc, spunându-mi că o cheamă numaidecât pe coniţa care se află în dormitor.

— Ştiţi, doamna e veşnic suferindă de atunci de când ni s-a întâmplat nenorocirea aceea!

— Aş avea nevoie mai curând de domnul Košvanec.

— Conaşul e jos, în birou. Deocamdată însă să vă umplu un păhărel.

Rosti aceste cuvinte pe un ton familiar, şi, fără să mai aştepte consimţământul meu, umplu două păhărele cu un lichior pe care, de bună seamă, îl considera a fi cel mai bun, pentru că bău şi ea cu mine. Era o băutură dulce, dar ei îi plăcea. Zâmbi şăgalnic, iar paharul pe care-l golise îl vârî foarte liniştită în buzunarul şorţului ei, de un alb imaculat. Mie îmi turnă din nou.

— Ştiţi, coniţa face semn la fiecare sticlă, dar când avem musafiri, nu mai ţine seama! spuse cu un aer iniţiat şi cât se poate de firesc.

Era limpede că îşi însuşise o experienţă considerabilă. Mi-a lăsat impresia unei fete înzestrate cu un mare spirit de observaţie şi clarviziune. Dispăru în spatele unei uşi, dar înainte de a o închide mai apucă să-mi tragă o ochiadă.

Nu se mai întoarse, şi faptul avu darul să mă întristeze un pic. În schimb se înfăţişă stăpâna casei, ţinându-se cu mâinile de tâmple; era palidă şi nu contenea să se lamenteze.

— Distinsă doamnă, vă rog să mă credeţi că nu trebuie să aveţi nici cel mai mic motiv de îngrijorare! Dacă aţi şti câte cazuri de genul acesta avem! Ştiţi, eu

sunt de la prefectura poliției.

Se părea că ştirea o bucura. De altfel, şi domnul fabricant îşi manifestă, de cum pătrunse în odaie, sincera sa bucurie:

— În sfârşit, slavă domnului! Că, vorba ceea, cu ăştia de la comisariat n-o scoatem la capăt... Stau şi mă întreb de ce mai plătim impozite de pomană!

— Dacă mi-ați permite, mi-aş îngădui să vă întreb câte ceva, ca să aflu mai multe despre fiica dumneavoastră. Aş vrea să înțeleg motivul plecării sale. De pildă, n-a fost cumva la mijloc o dragoste nefericită?

Stăpâna casei izbucni intrigată:

— Lilinka noastră?!? Această copilă!?!

M-am apucat să răsfoiesc prin hârtiile mele:

— Da, o copilă trecută de şaisprezece ani!

— Exact, pufni domnul Košvanec. Şi eu spun la fel, ce copilă! La şaisprezece ani e o mânzoaică în lege!

Conița dădu ochii peste cap, dar domnul Košvanec nu acordă faptului nicio importanță.

— Aşadar, n-a avut niciun prieten, am intervenit eu. Dar dară am lua lucrurile invers: nu i-ați oferit cumva vreun mire, din fața căruia a vrut să dispară?

— Da de unde, nici vorbă de aşa ceva, pufni din nou domnul fabricant; dacă ar fi după mine i-aş goni pe toți cu parul!

— Poate a avut vreo dragoste ascunsă. N-are pe undeva vreun jurnal? De acolo s-ar putea afla multe!

— Pe câte ştiu, Lilinka noastră n-a avut decât un caiet de însemnări. Dar acum, după ce a terminat pensionul, l-a aruncat. Nu, eu una sunt convinsă că pentru dragoste era încă prea naivă.

— Phî, izbucni soțul, disprețuitor. — Fata asta era leit taică-său, şi în cazul ăsta... Şi domnul Košvanec începu să necheze, neascunzând deloc prin râsul lui

temperamentul şi forţa sa juvenilă. Abia acum am izbutit să-l observ mai bine şi mi s-a părut că e substanţial mai tânăr decât soţia lui, o femeie uşor trecută.

Coniţa se uită la el tăcută, cu o severă amărăciune. De bună seamă, prea vesel nu poate fi în preajma ei, îmi trecu prin minte.

— Eu nu întreb, ci, pur şi simplu, vreau să înţeleg ce anume a îndemnat-o să plece, am încercat să risipesc penibila scenă conjugală.

Drept care, domnul Košvanec îmi răspunse oftând:

— Cu alte cuvinte dumneavoastră socotiţi că a plecat singură?

— Cum altfel? Era doar majoră!

— Dumneavoastră credeţi că nu i s-a putut întâmpla nimic rău? continuă fabricantul.

— Dacă i s-ar fi întâmplat ceva, până acum ni s-ar fi dat de veste, am ţinut să-i dau toate asigurările.

Coniţa îmi umplu din nou păhărelul cu lichior, dar domnul Košvanec care surprinse acest lucru mormăi nemulţumit.

— Ce torni poşirca asta îndulcită! Domnul comisar bea băuturi serioase, nu-i aşa?

— Nu sunt decât un simplu practicant, vă rog frumos, m-am grăbit să-l rectific, ca să evit un răspuns direct.

Fabricantul Košvanec aduse două pahare pe care le umplu cu un lichid străveziu. Când mă podidiră lacrimile, izbucni în hohote de râs, fără a mai ţine seama de tristeţea familiei sale.

— Ca briciul, nu-i aşa? Rachiul ăsta mi-l face un cunoscut; e din zmeură.

— Mulţumesc, i-am răspuns înecându-mă, e într-adevăr minunat... Dar, ca să nu uit, nişte fotografii mai reuşite, n-aveţi?

— Un album întreg, spuse doamna, şi ridicându-se din fotoliu se duse în camera alăturată de unde reveni cu o carte groasă în braţe.

Şi astfel am avut prilejul s-o văd pe domnişoara Lily întinsă pe o blană cu fundulețul gol; în cele din urmă, după ce am răsfoit tot albumul, mi-a fost dat să găsesc o fotografie proaspătă, în costum de baie, fotografie ce demonstra cu prisosinţă că partea trupului mai sus amintită, cu ani în urmă de o proeminenţă atât de ostentativă, se păstrase întocmai. Nu se poate spune că domnişoara ar fi fost o frumuseţe, dimpotrivă, dar, pe cât se pare, în parte îl moştenise pe taică-su.

Coniţa îmi oferi fotografia în care domnişoara Lily se sprijinea cuminte de masă şi cu arătătorul întins îşi ridica fruntea dezgolită. Eu însă am ales-o pe aceea de la ştrand.

— Sunt dispus să fac orice pentru a o salva, spuse domnul Košvanec, suspinând: Am anunţat şi o recompensă.

— Cinstit vorbind, tocmai de asta ne e frică nouă. Oamenii o să vă asalteze cu tot felul de informaţii, şi niciuna nu va merita nici cât o ceapă degerată. De când lumea, cele mai bune informaţii le-a avut şi le are totuşi poliţia.

— Credeţi? Numai să nu vă înşelaţi... Au trecut patru zile de când fetiţa a dispărut, şi poliţia ştie pe dracu! se mânie domnul fabricant.

Ca să-l liniştesc un pic, i-am cerut o listă a tuturor persoanelor înrudite.

— Dacă vă închipuiţi că ar putea fi la vreuna din ele, atunci nu mai e nevoie să vă zbateţi de pomană, spuse mohorât domnul Košvanec. De asta am avut noi grijă... Secretara mea s-a gândit numaidecât la treaba asta, şi din prima zi le-a trimis tuturor telegrame. Dar fără

rezultat.

Am băgat de seamă că în timp ce vorbea de secretară, în ochii lui se citea înduioşarea, în schimb doamna Košvancová arboră o mină posacă. Soţii se fulgerară cu nişte priviri la a căror atingere, fără îndoială, s-ar fi putut aprinde un chibrit.

Ciudat, îmi trecu mie prin minte, aici într-adevăr, ceva nu-i în ordine, dar ce anume, pentru numele lui Dumnezeu?

În clipele următoare însă, am pătruns ceva mai bine în tainele familiei. Pe neaşteptate se auzi un zbârnâit prelung de sonerie, apoi un duduit de uşă trântită, şi în sfârşit nişte paşi grăbiţi de femeie apropiindu-se de încăperea în care ne aflam.

În prag, fără să se anunţe, se înfăţişă o femeie înaltă, cu părul roşu aprins, care ţinea în mână o scrisoare.

— Vă rog să mă scuzaţi, spuse ea, adresându-se doamnei Košvancová, – dar ştiţi... asta... e, pur şi simplu, îngrozitor!

Stăpâna casei se ridică de pe scaun dezgustată, în timp ce domnul fabricant se repezi cu ochii holbaţi spre doamna cu pricina şi-i smulse scrisoarea din mână:

— Ce e, ce s-a întâmplat?

Se vedea limpede că era foarte indispus de faptul că femeia dăduse buzna, prin surprindere, în apartamentul său.

Apoi citi scrisoarea şi izbucni:

— Doamne, Dumnezeule, mămico...

Doamna Košvancová se uită şi ea la scrisoarea aflată încă în mâna soţului ei, şi, în clipa următoare, scoase un geamăt şi se lăsă încet pe canapea. Fabricantul nu ştia ce să facă mai întâi, să-şi ţină soţia să nu se prăbuşească sau să prindă scrisoarea care-i scăpase din mână şi cădea spre podea.

Din fericire în încăpere intră la repezeală servitoarea şi începu să se ocupe de stăpâna ei, în timp ce domnul fabricant se dedică doamnei înalte şi roşcate, căci şi aceasta îşi frângea mâinile de disperare, iar în felul ăsta eu am putut să mă consacru în linişte scrisorii cu pricina.

Pe o hârtie de scris cât se poate de obişnuită, împăturită în patru păginuţe mici, era scris cu litere de tipar:

Fiica dumneavoastră Lily se află în mâinile noastre. Dacă doriţi s-o mai vedeţi vreodată, trebuie să plătiţi un sfert de milion. Poliţia nu trebuie să afle nimic.

— Vă rog, păstraţi-vă calmul, am spus cu toată gravitatea. — Asta poate fi un truc, ca urmare a anunţului dumneavoastră din ziar. La noi nu se practică totuşi obiceiul de a se răpi persoane adulte, cum e domnişoara Lily!

— În plic mai era şi asta, interveni femeia înaltă cu păr roşcat, arătând o mică agrafă de păr. Asta o purta totuşi domnişoara Lily.

Văzând agrafa, pe doamna Košvancová o luă din nou cu leşin, iar vânjosul măcelar şi fabricant de mezeluri se văzu nevoit să-şi acopere ochii.

Am luat plicul din mâna roşcatei. Pe plic nicio adresă. M-am uitat la ea cu mirare.

— Da, scrisoarea era fără adresă. A fost introdusă acum, în timpul pauzei de prânz, în magazinul nostru de după colţ. Pe sub uşă, mă rog frumos.

Stăpâna casei îşi reveni în simţiri şi servitoarea o conduse în dormitor, în timp ce doamna cu părul roşcat îşi ţinea şeful de mână şi-i spunea în şoaptă:

— Calm, fiţi calm, vă rog...

Iar domnul fabricant repeta întruna, ca muşcat de şarpe:

— Un sfert de milion... un sfert de milion...

Am luat scrisoarea şi agrafa cu mine:

— Într-o anumită măsură situaţia pentru noi s-a îmbunătăţit. Fiica dumneavoastră trăieşte, asta e cât se poate de clar, şi n-o ameninţă nicio primejdie, întrucât în schimbul ei se cer bani.

— Un sfert de milion, repetă ca un ecou distinsul fabricant.

— O să avem noi grijă ca banii ăştia să nu-i pierdeţi. Acum însă, vă rog să-mi permiteţi să-l înştiinţez pe domnul consilier.

— Bine, bine, dar în scrisoare scrie limpede că poliţia nu trebuie să afle nimic! se îngrozi domnul fabricant.

— Mă rog, de altfel dumneavoastră nu veţi anunţa nimic. Faptul că eu mă aflu aici e o simplă coincidenţă, despre care răpitorul habar nu are. Îl lăsaţi deci să creadă că poliţia, într-adevăr, nu ştie nimic. E clar că veţi mai primi din partea lui o altă informaţie asupra felului în care trebuie să procedaţi cu transmiterea banilor. Iar în legătură cu asta ne veţi anunţa cu toată discreţia. Atâta tot şi nimic mai mult.

Prin cele trei odăi mă conduse înapoi tot servitoarea aceea isteaţă şi foarte independentă, căreia tulburarea generală ce domnea în casă nu-i produsese, de bună seamă, nicio impresie.

— Cine-i doamna care a adus scrisoarea? am întrebat-o în vestiar.

— Doamna!?! pufni ea cu un aer dispreţuitor. Asta-i Morávcová, secretara domnului Košvanec.

Acum când era limpede că domnişoara nu fugise de acasă, se părea că n-ar mai fi fost cazul să te ocupi de

relațiile familiale. Pe mine însă mă zgândărea ceva. I-am zâmbit grațios servitoarei, apoi am întrebat-o:

— Dacă aş avea nevoie să mai aflu câte ceva, dumneata ai fi dispusă să te întâlneşti cu mine?

Arboră un aer de o cochetărie neobişnuită:

— De ce nu? Numai că asta ar trebui să se întâmple seara, când stăpânii nu sunt acasă!

Pe legea mea, nu la asta m-am gândit, şi aşa se face că am bolborosit încurcat:

— Pe mine... mă... interesează nişte... nişte informații.

— Eu am timp abia după şapte, oftă fata.

— Bine, atunci diseară, după şapte, te aştept în colț.

— Şi mergem la Eden să dansăm, da? izbucni ea cu însuflețire, iar mie nu-mi rămase decât să-mi dau încuviințarea.

Ce nu face omul, când e tânăr, pentru reuşita cercetărilor polițieneşti?

În holul clădirii m-am ciocnit nas în nas cu un tânăr îmbrăcat destul de țipător: m-am uitat în urma lui să văd unde se duce, şi l-am zărit sunând la uşa locuinței domnului fabricant Košvanec. Servitoarea îi deschise, şi mie mi se păru că-i aud glumind. Pesemne vreun nepot care îşi poate permite acest lucru cu servitoarea, mi-am spus în sinea mea.

Când i-am prezentat domnului consilier raportul detaliat asupra situației domnişoarei Lily, acesta izbucni, bătând din palme zgomotos:

— Ia te uită, Praga noastră a devenit iar o mare metropolă! Omul ar fi spus că răpirile sunt o chestiune pur americană, şi când colo, noi avem grijă să nu ducem lipsă de ele. Şi ştiți cine-i vinovat de toate astea? Presa, bineînțeles! Ştiți doar câtă vâlvă s-a făcut în jurul răpirii fiului lui Lindberg, iar mai târziu cu copilaşul acela în

Anglia... Mda, o treabă ca asta te ispiteşte s-o imiţi!

— Numai că acolo au fost răpiţi nişte copii, pe când aici, acest copil... Binevoiţi a vă uita, domnule consilier mi-am permis să-l întrerup, aşezându-i pe masă fotografia domnişoarei Lily.

Consilierul Vacátko dădu din cap admirativ:

— Atunci, află de la mine, că în cazul ăsta nu e vorba de un singur răpitor, ci de o bandă întreagă, fiindcă o asemenea fată trebuie mai întâi să fie atrasă de cineva într-un anume loc, şi abia de acolo transportată undeva... Şi una ca asta, bănuiesc că ştie să ţipe!

Multă vreme am stat şi ne-am sfătuit cum să procedăm, căci, într-adevăr, în privinţa răpirilor nu aveam prea multă experienţă; ici, colo, câte un bebeluş, dar de obicei ăsta e furat de o femeie aiurită, pe care o prinzi cu destulă uşurinţă. Cazul domnişoarei Lily indica însă ceva de proporţii mai mari, de altfel şi preţul înalt al răscumpărării venea să confirme acest lucru.

Dar, oricum o întorceam, nu ne ieşea la iveală decât unul şi acelaşi fir de care ne puteam agăţa: momentul predării banilor de către domnul fabricant, răpitorilor... Banda, dacă e vorba de o bandă, poate să născocească procedeul cel mai rafinat, dar de prins tot o prindem noi pe aici, pe undeva. Poate nu imediat, dar urma va fi totuşi preţioasă. Numai că va trebui s-o urmărim în aşa fel, încât fabricantul Košvanec să-şi recapete şi fiica şi banii.

Pentru mai multă siguranţă, domnul consilier decise ca poliţia să întreprindă razii de mai mare amploare prin toate colţurile întunecoase, aflate din belşug în circumscripţiile tuturor comisariatelor din Praga. Înainte de toate trebuiau cercetate diferitele locuri virane îngrădite şi hambarele părăsite, căci nu era exclus ca fata să fie ţinută de răufăcător într-un

asemenea loc. Mie mi s-a încredințat misiunea de a avea grijă ca domnul fabricant Košvanec să nu cadă, fără rost, victima unei spaime neîntemeiate, şi să nu transmită banii ceruți fără ştiința noastră. În privința asta mi-am pus mari speranțe în favoarea de care mă bucuram din partea servitoarei. Era cât se poate de limpede că aveam să fiu încunoştințat de orice mişcare mai importantă din sânul familiei Košvanec.

I-am împărtăşit, – nu fără trufie – domnului consilier, trucul născocit de mine şi aşteptam lauda cuvenită. Dar consilierul s-a uitat la mine, mai curând cu uimire:

— O tânără servitoare, spuneai... Mă rog, fie, dar vezi, ai grijă băiete, să te porți, într-adevăr, strict oficial.

— Asta se înțelege de la sine, l-am asigurat eu, plin de zel.

Consilierul Vacátko dădu din mână dezaprobator. Era, de bună seamă, un om cu multă experiență.

La întâlnire am ajuns la timp, iar fata nu s-a lăsat aşteptată mai mult decât se cuvine potrivit bunei cuviințe. Era gătită atât de frumos, încât am rămas pur şi simplu uluit; pe cinstea mea, ființa asta e o muieruşcă după care aş întoarce probabil capul, chiar dacă n-aş avea de dus cu ea tratative oficiale.

Nu uitase de dorința ei de a dansa, şi astfel am pornit împreună spre Eden.

Mă cam temeam să nu fiu recunoscut, căci localul ăsta era o bombă faimoasă, şi nu o dată îi însoțisem acolo pe detectivii noştri care în această speluncă se simțeau ca la ei acasă...

Dar am avut noroc, ne-am aşezat într-un loc mai retras, ceea ce mie îmi convenea de minune. De altfel şi ei, dar aşa cum a reieşit ulterior, din cu totul alte motive. Şi-a lăsat, cu semnificație, mâna pe brațul meu, şi şi-a exprimat dorința să mă lipesc de ea.

Când muzica a început să cânte, a trebuit să ies pe ring; pe vremea aceea era foarte modern black-boton-ul, un fel de calcă-varză pe care ea îl dansa cu verva dansatoarelor de la țară, ce nu părăsesc hora până nu se isprăveşte petrecerea. Iar eu, la rândul meu, mă străduiam să fac față pe de o parte din vanitate bărbătească, iar pe de alta din interes de serviciu.

În sfârşit, am reuşit s-o conving să mergem şi să ne aşezăm puțin la masă; paharul cu vin avu darul să-i stăvilească nițel elanul picioarelor, şi astfel am putut să încep cu ea o convorbire.

Fireşte, tânărul acela cu ochi de viţeluş, de bună seamă nepotul familiei, mă interesa în primul rând.

— Da de unde nepot, zâmbi fata; e un fel de rudă îndepărtată, dacă o fi!

Şi după ce râse cu poftă, sorbi iar din paharul cu vin:

— Am să vă spun ceva, dar nu cumva să ciripiți pe undeva. Odată, am intrat, aşa, pe nepusă masă în salon şi ce credeți că mi-a fost dat să văd: coniţa noastră şi acest Richard stăteau atât de aproape unul de altul... Ştiți, cam aşa!

Şi spunând asta mă cuprinse în brațe, pentru a-mi prezenta lucrurile cât mai sugestiv. Am admis că e vorba de un seducător, întrucât auzisem din hol ce-şi îngăduise față de ea.

Arboră o mină fericită:

— Şi asta v-a deranjat?

— N-aş putea spune că mi-a făcut plăcere.

— Prostuțule, îmi spuse cu gingăşie.

— Domnişoară, am încercat să-i curm entuziasmul ei eronat – domnişoară...

— Vă rog să nu-mi mai spuneți domnişoară, îmi porunci pe un ton autoritar. Mă numesc Polda. Vă place acest nume?

— Da, Poldinka, am piuit eu, îmi place.

— Iar eu, eu cum să vă spun?

— Să zicem, Karel, e bine?

Am ciocnit un pahar în cinstea prieteniei noastre, iar după aceea, Poldi mi-a servit pe tavă întreaga istorie a familiei Košvanec, care nu era deloc lipsită de interes. Domnul Košvanec s-a căsătorit cu proprietara unei fabrici de mezeluri, ceva mai în vârstă şi mult mai bogată ca el; are o secretară faţă de care coniţa nutreşte o gelozie cruntă. S-ar putea ca din această cauză coniţa să fi început să-l primească în vizită pe tânărul cu pricina, pe care îl prezintă cu multă prudenţă, drept o rudă îndepărtată.

— Şi domnul Košvanec nu-i gelos?

— Dumnealui şi gelos! Ăsta-i fericit când o şterge de acasă.

— Dar tânărul Richard – ce mutră face?

— Păi, l-aţi văzut, nu? Cine ştie, şi-o fi zis şi el că stăpâna o să fie darnică, dar aş de unde, coniţa mea şi darnică! E o zgripţuroaică fără pereche.

— Şi de ce n-a încetat să mai vină?

Poldinka răsuci din cap şi spuse:

— Asta nu mai ştiu...

— Nu cumva, până la urmă, i-a plăcut domnişoara Lily?

— Nu ştiu... Dar de ce mă întrebaţi?

Orchestra începu din nou să cânte şi Poldinka nu mai avu astâmpăr:

— Nu mergem să dansăm?

— Mergem, da... Te pomeneşti că povestea asta o necăjea pe domnişoara Lily, nu crezi?

Poldinka lăsă buza în jos:

— Dacă vă închipuiţi că dumneaei e o fecioară nevinovată, atunci vă înşelaţi!

La drept vorbind, de nevinovăţie era departe până şi Poldinka, pentru că veşnic dorea s-o strâng în braţe aşa cum se cuvine, şi asta atât în timpul, cât şi în afara dansului, iar în cele din urmă îşi manifestă chiar marea ei nemulţumire pentru faptul că, la primul rendez-vous, am venit îmbrăcat în civil. Ar fi trebuit să vin în uniformă, căci ea a tânjit întotdeauna să aibă un domn în uniformă, iar cel mai mult îi place uniforma jandarmului călare. Cu durere în suflet, i-am mărturisit că în ceea ce mă priveşte va trebui să se mulţumească numai cu ţinuta civilă. Se vedea limpede că asta o face să mă considere a fi un grad inferior, dar curând îmi dădu la iveală că datorită marei dragoste ce o nutreşte faţă de mine e dispusă să-mi facă rabat în privinţa uniformei şi să mă accepte aşa cum sunt.

Vă mărturisesc sincer, m-a luat cu călduri.

N-am avut încotro, a trebuit să dansez până la închiderea localului, apoi am condus-o pe Poldi acasă. De bună seamă ar fi fost bucuroasă să mă vadă niţel mai îndrăzneţ. De câteva ori a ţinut să sublinieze că duminică după-amiază e liberă. Am înştiinţat-o pe loc că urmărim un ucigaş primejdios şi că duminică sunt de serviciu.

Ucigaşul amintit avu darul s-o impresioneze şi astfel nu mai stărui să ne vedem. La despărţire însă, s-a lipit de mine cu atâta putere încât mi s-a accelerat răsuflarea; fiinţa asta avea, într-adevăr, un trup pe care multe femei i-l puteau invidia. Mă mângâie pe obraji şi, deodată – ştia să fie de o luciditate fermecătoare – îmi spuse:

— Spune-mi, Karlik, cam cât capeţi dacă pui mâna pe un asemenea ucigaş?

— Poldinka, fetiţă, cum poţi să te gândeşti la bani, când e vorba de justiţie? i-am răspuns îngrozit.

— Dar dacă, de pildă, ai descoperi-o pe Lily a noastră? Pentru ea ai căpăta nişte bani, nu-i aşa? Ştii doar că bătrânul nostru a anunţat o recompensă!

— Recompensa asta se referă numai la persoanele din afara poliţiei... Noi slujim ordinea publică şi în cadrul serviciului datoria noastră e să împiedicăm răspândirea fărădelegilor. Pricepi?

— Nu pricep, spuse întristată. Eu cred că în privinţa asta ar trebui să-i întrebi pe şefii dumitale. Poate că ţi-ar da totuşi o recompensă: Eu nu-ţi vreau decât binele! izbucni, înduioşată de propria ei bunătate.

— Eu preţuiesc acest lucru, am ţinut s-o asigur – şi cum tinereţea e totuşi zănatecă, am strâns-o la pieptul meu şi am sărutat-o.

Aşa se face că după aceea am obţinut informaţii din ce în ce mai preţioase, despre cele petrecute în familia domnului fabricant Košvanec, şi, în afară de asta, Poldinka îmi mai aducea la cunoştinţă ce se întâmplă cu inima ei care se ataşase de mine mult mai mult decât s-ar fi cuvenit în cadrul îndatoririlor de serviciu.

Am aflat astfel că în casa lor multe persoane vin cu mâna întinsă, aducând, chipurile, fiecare câte o informaţie importantă. De la un timp domnul Košvanec a început să-i dea pe toţi afară. În rest, stăpânul cică şi-ar smulge din când în când părul din cap – din pricina sfertului de milion – iar din când în când îşi găseşte alinarea în braţele secretarei cu părul roşcat.

Şi cum ziarele îşi împânzeau în fiecare zi coloanele cu acest caz, l-am rugat pe domnul consilier să accepte o întâlnire cu fabricantul Košvanec.

Pentru ca lucrurile să se desfăşoare cu cea mai mare discreţie, am ales în acest scop cafeneaua Reunion; am pornit într-acolo cu domnul consilier, chipurile să facem o partidă de biliard. Pe drum i-am dezvoltat toate

combinaţiile ce roiau în mintea mea. În primul rând am afirmat că necunoscutul răpitor – sau necunoscuţii răpitori – ne urmăresc fără doar şi poate, şi că îndelungata lor tăcere ar putea s-o interpretăm drept o slăbiciune din partea lor. E clar că e vorba, desigur, de o bandă organizată şi ăsta e primul ei caz. S-ar părea că oamenii aceştia sunt de undeva de prin împrejurimi şi poate n-ar strica să supraveghem niţel locuinţa Košvanecilor.

— Dumneata ai o fantezie bogată şi cum văd, citeşti foarte mult; asta nu e rău, dimpotrivă, spuse consilierul. Bineînţeles că am dat dispoziţie comisariatului din Vinohrady să-i acorde cea mai mare atenţie domnului Košvanec. Dacă domnul fabricant n-ar fi puţin cam sărit, n-ar fi anunţat recompensa în ziare, şi fata ar fi fost de mult în mâinile noastre... Acum însă, e limpede că răpitorii adulmecă o pradă serioasă... Iar dumneata, tinere, ar fi cazul să te ţii mai mult de învăţătură în vederea doctoratului, sunt sigur că asta te-ar face să-ţi schimbi gândurile pe alt făgaş!

Ah, dacă aş putea să-i spun şefului că în realitate gândurile mele sunt de cu totul altă natură şi că ele sunt influenţate în mod neobişnuit de drăgălaşa Poldinka! Muieruşca asta ar trebui să intre în serviciile poliţiei! E o fată plină de energie!

Domnul Košvanec ne şi aştepta în cafeneaua amintită. Era îngrijorat, nedormit, mereu în aşteptarea unei veşti îmbucurătoare.

— Tăcerea acestor oameni mă înfiorează! Mi-e teamă, domnilor, să nu i se întâmple fetei mele vreo nenorocire! rosti el în şoaptă.

— Experienţa noastră ne confirmă, replică consilierul, cu un aer plin de demnitate – că atâta vreme cât răpitorul sau răpitorii aşteaptă o recompensă

bănească, victima lor rămâne nevătămată. Primejdia ar ameninţa, desigur, dacă părinţii ar refuza să dea banii, ori dacă poliţia ar săvârşi vreo eroare. Dar dumneavoastră banii îi daţi, iar noi ne vom da toată silinţa să-i scoatem din vizuină pe aceşti ticăloşi.

— Dar dacă le-aş da banii fără prezenţa dumneavoastră? propuse din nou îndureratul părinte.

— Asta ar însemna să-i aruncaţi pur şi simplu în vânt, pentru că ei ar putea foarte bine să-i ia, fata să nu v-o dea, şi în felul ăsta să vă şantajeze în continuare. Dumneavoastră, trebuie să ne spuneţi când şi unde urmează să transmiteţi întreaga sumă, iar noi... Mă rog, noi o să facem ceva, de asta nu trebuie să vă fie teamă! Eu cred că practicantul nostru urmăreşte întreaga chestiune cu o grijă demnă de admirat... În altă ordine de idei, vrem să vă asigurăm că luăm toate măsurile pentru a descoperi întreaga bandă, înainte de a apuca să se manifeste. Se întreprind razii prin toată Praga, şi desigur ele vor aduce rezultate neaşteptate!

Deocamdată însă, n-au adus niciun rezultat, decât acela doar că au fost prinşi câţiva indivizi care nu ne interesează. Dacă fata e ţinută zălog, undeva în Praga, ceea ce este foarte probabil, atunci o asemenea razie poate mai curând să complice lucrurile. Dar asta nu i-am spus nici fabricantului Košvanec şi nici domnului consilier Vacátko. În ceea ce mă priveşte, eu unul n-aş întreprinde absolut nimic, şi aş aştepta...

Deocamdată, fireşte, în primul rând pe Poldi. Mă frământă gândul dacă n-ar fi cazul să împrumut o dată o uniformă, ca să-i fac o bucurie.

Azi am stat împreună în cafenea, am rugat-o stăruitor să nu dansăm, iar ea s-a hotărât să joace rolul fetiţei ascultătoare şi drăgăstoase. Şi astfel am vorbit despre felul în care huzuresc oamenii bogaţi, iar eu am aflat că

domnul fabricant are o vilă la Senohraby, că şi-a mai cumpărat o cabană de vânătoare la Lužnice, dar asta e mai curând pentru secretara aia roşcată.

— Frumos dar, nimic de zis. De bună seamă, nu-i zgârcit, am ţinut să subliniez.

— Bogătaşii sunt întotdeauna zgârciţi şi lacomi, se grăbi să-mi replice Polda, cu posomorâtă certitudine. — Poate nici nu ţi-ar veni a crede, dar bătrânul nostru nici zestre nu i-ar da fetei sale, dacă s-ar lua cu unul care n-ar fi pe placul lui. Şi-acum o să iasă cu un sfert de milion, dar mie, drept să-ţi spun, îmi pare bine. Că vorba ceea, bani are căcălău, ştii?

Bănuiam acest lucru.

— De fapt, e o greşeală că voi ăştia de la poliţie îi săriţi în ajutor, pentru că el merită această pedeapsă. Roşcatei lui ar fi în stare să-i aducă şi albastrul de pe cer, iar cu mine se tocmeşte pentru o coroană amărâtă.

La drept vorbind, Poldinka avea, desigur, multă dreptate; e într-adevăr o neghiobie strădania noastră de a salva un sfert de milion unui mezelar putred de bogat. Dacă-şi iubeşte fiica, n-are decât să plătească!

Bineînţeles însă, că asemenea idei nu cadrează cu demnitatea unui funcţionar de poliţie.

— Să nu-ţi închipui, spuse deodată Poldinka – nici eu nu sunt o sărăntoacă! Am şi eu un carnet de economii!

I-am răspuns cu un zâmbet trist:

— Asta să n-o mai spui niciodată în faţa unui bărbat; ai rămâne uluită dacă ţi-aş povesti câte cazuri urâte cu logodnici de profesie avem la dosar.

— Da, dar dumneata nu eşti logodnic de profesie, dumneata eşti de la poliţie.

Poldinka se lipi de mine cu duioşie, iar eu am roşit până peste urechi. Fetiţo, fetiţo, mi-am spus în sinea mea, logodnic de profesie, ce-i drept, nu sunt, dar nici

mare scofală nu-i de mine de vreme ce – fie chiar şi din înaltă raţiune de stat – îţi sucesc capul de pomană!

— Ştii, carnetul acela ţi l-aş da oricum abia după nuntă. Şi crede-mă, ai să rămâi cu gura căscată când ai să vezi cât am acolo! mă asigură Poldinka, plină de trufie.

Dumnezeule, mi-am spus în gând, în timp ce mă îndreptam spre casă; dacă nu se întâmplă un miracol şi cazul ăsta nu se mai sfârşeşte, va trebui să mă însor sau să mă izbăvesc prin fugă. Nefericita asta interpretează absolut anapoda tot ce-i spun. Nu degeaba a ţinut ea să-mi aducă la cunoştinţă că are o mamă foarte severă, care nu îngăduie ca fata ei să umble în fiecare săptămână cu alt crai, aşa cum fac celelalte fete. Mă puteam aştepta deci, din zi în zi, să fiu invitat în familie. Şi asta, ar fi însemnat sfârşitul sfârşitului!

Deocamdată însă, sfârşitul nu se arăta. A doua zi dimineaţa fu găsită în aceeaşi prăvălie o scrisoare introdusă pe sub uşă, scrisă tot pe hârtie dictando obişnuită, şi cu aceeaşi literă de tipar. Domnul Košvanec telefonă la direcţia noastră, cu rugămintea de a nu ne arăta nicăieri, căci gluma se îngroaşă. Un anonim scria că are cunoştinţă de legăturile domnului fabricant cu poliţia şi dă un ultim avertisment. Dacă doreşte să-şi revadă fiica vie, atunci să depună sfertul de milion într-o valijoară şi s-o aducă personal, la orele nouă seara, în strada numită Drumul vitelor din cartierul Michle. Persoana care se va apropia de el va prelua valijoara, înmânându-i în schimb domnului Košvanec, pentru verificare, mănuşile domnişoarei Lily. În aceeaşi seară, domnişoara se va înapoia acasă, fireşte, după ce va fi clar că domnul fabricant Košvanec n-a colaborat cu poliţia.

Când am venit la el, fabricantul de mezeluri Košvanec

era vânăt de spaimă. M-am dus anume în biroul lui unde veneau tot felul de persoane străine, clienți şi parteneri comerciali. Acum eram absolut sigur că făptaşul e cineva de prin preajma locului, căci altfel n-ar fi avut de unde să ştie de legăturile noastre cu domnul fabricant.

— Sfatul nostru este să duceți banii chiar azi, aşa cum doresc aceşti indivizi. Locul indicat e, ce-i drept, destul de pustiu, dar să nu vă fie teamă, vom încerca să împresurăm întregul raion, iar persoanele suspecte vor fi urmărite. Până când fiica dumneavoastră nu va fi acasă, avem ordin din partea domnului consilier să nu intervenim.

În linii mari, fabricantul de mezeluri căzu de acord, în acelaşi timp însă, îl durea inima să dea atâta amar de bani. Avu însă o idee bună pe care fireşte am acceptat-o necondiționat:

Dumnealui avea să-şi noteze seria bancnotelor, ca în felul acesta, banii puşi în circulație să poată fi urmăriți cu mai mare uşurință.

La direcția a Patra era o stare de alarmă fără precedent, cel puțin aşa pretindeau mai vârstnicii acestui serviciu. De fapt pe noi nici nu ne mai interesa atât soarta domnului fabricant de mezeluri, cât ne interesa onoarea noastră profesională. Dacă răpirea aceasta reuşeşte şi noi nu punem mâna pe făptaşi, răpirile în Praga vor lua proporții. Şi asta ar fi îngrozitor! În acelaşi timp trebuie să recunoaştem că făptaşii au ales locul de întâlnire, într-adevăr, cu multă iscusință – e vorba de un povârniş imens, năpădit de tufişuri şi presărat de mici parcele îngrădite. Acel ce vine să preia banii poate să dispară ca o nălucă, poliția rămânând în fața lui neputincioasă. Să împânzim terenul cu cât mai mulți oameni nu ne putem îngădui, ca să nu-i punem în

gardă... În cele din urmă am luat decizia să întindem un cerc larg, iar la locul cu pricina să mă duc eu singur.

Domnul consilier sta aplecat asupra schiței amintitului teren, ca un general asupra hărții câmpului de bătălie.

— Fiți atenți: individul ar putea să dispară cu ușurință prin locurile astea verzi!

— Da, acolo sunt numai tufișuri.

— Păi vezi! Dumneata însă, vei ocupa – fireşte cu toată discreția, dar din vreme – aceste vile. Şi nimeni n-are voie să iasă din ele, ca nu cumva vreunul să-i avertizeze pe flăcăi. Nu poți şti cât de ramificată poate fi această bandă. Şi ține minte ce-ți spun: e deajuns să avem semnalmentele aceluia ce va prelua banii. De prins îl putem prinde mai târziu. De pildă, după ce va preda banii altuia, fiindcă şi pe asta trebuie să contăm! sublinie consilierul, ridicând degetul arătător, în semn de luare aminte.

Ca să mărturisesc sincer, simțeam o strângere de inimă. Două lucruri aveau darul să mă încurce şi să mă îngrijoreze: În primul rând faptul că răpitorii ştiau, fără doar şi poate, de legăturile noastre cu fabricantul Košvanec, iar în al doilea rând, faptul că scrisorile erau introduse mereu în acelaşi loc, adică în prăvălia din vecinătatea locuinței fabricantului de mezeluri. Iar locul acesta era păzit cu străşnicie!

Odată cu lăsarea înserării, cred că mi s-a urcat temperatura. Toate cădeau parcă peste mine, iar în clipa în care, de la fereastra locuinței particulare din Michle ocupată de noi, ca să fim cât mai aproape de locul cu pricina, l-am zărit pe domnul Košvanec coborând din maşina sa cu o mică valijoară în mână şi păşind pe strada aproape pustie, m-au trecut fiori de groază.

În clipa următoare însă era cât pe ce să zbor pe

fereastră. Pe strada Michelska răsărise ca din pământ un roi întreg de gardieni, desfăşurându-se în lanţ şi înaintând în direcţia în care se îndrepta fabricantul de mezeluri.

De data asta nu m-am mai putut stăpâni şi am pornit ca o vijelie, pe scări, în jos.

— Ce faceţi aici? am răcnit furios, la primul gardian ce mi-a ieşit în cale.

— Ce să fac, slujesc, mormăi blajinul tătic, după ce-mi văzu legitimaţia.

Domnul comisar şef veni în grabă să-mi raporteze oficial că, pentru această seară au programat o razie conform ordinului primit de la prefectura poliţiei. Chiar eu semnasem acest ordin, numai că aici, la Michle, au cam întârziat cu executarea lui.

— Dumnezeule Hristoase, asta nu trebuia să se întâmple, am spus pe un ton tânguitor şi numaidecât am rupt-o la fugă înainte.

Temerile mele se adeveriră întocmai. Până şi strada numită Drumul Vitelor era înţesată de gardieni în uniformă, iar uluitul fabricant de mezeluri se uita nătâng în jurul lui, ca să nu mai spun că mutra mea nu era cu nimic mai răsărită.

— Cum văd, domnule Košvanec, ne putem strânge catrafusele, am spus cu un aer posomorât.

— Povestea asta o sa mi-o plătească poliţia cu vârf şi îndesat! O să fac din asta un caz de pomină! şuieră printre dinţi fabricantul de cârnaţi. Prostia asta poate să coste viaţa copilului meu, domnule!

L-am însoţit pe furiosul domn înapoi la maşina lui, iar eu am şters-o repede la direcţie. Ce mai, asemenea ruşine epocală poliţia poate înregistra o dată la o sută de ani! Şi asta a trebuit să mi se întâmple tocmai mie...

La direcţie mă aştepta o surpriză: În afara domnului

consilier căruia i se telefonase şi era la curent cu toată tărăşenia, iar acum parcă dăduseră în el toţi dracii, am mai găsit şi un mesaj telefonic. O domnişoară anonimă îmi transmitea, să mă prezint diseară la Senohraby, în casa cu nr. 34, intrarea din spate.

Nici mai mult, nici mai puţin... Atâta tot. Dar de ce la Senohraby? Şi ce fel de domnişoară? În cele din urmă m-am dumerit. Mesajul era din partea Poldinei! E limpede, la Senohraby, familia Košvanec are o vilă. Dumnezeule, te pomeneşti că teoria mea se dovedeşte a fi totuşi valabilă şi că fata se află ascunsă undeva? Poldinka asta e o fată minunată şi în acelaşi timp foc de deşteaptă!

Am pornit val-vârtej spre gară.

Când am ajuns la Senohraby era fireşte, întuneric şi mi-a fost greu să găsesc casa cu numărul 34, căci pe nicăieri nu se vedea ţipenie de om. Când în sfârşit am descoperit-o, am străbătut mai întâi cu băgare de seamă grădina părăginită – semn că proprietarii nu se omoară să vină prea des pe aici. Apoi, am stat puţin în cumpănă, căci la un moment dat mi s-a părut că în casa întunecată ar fi fulgerat o lumină. Să mă aştepte, într-adevăr, cineva? Dar cine? Să nu fie oare până la urmă toată povestea o simplă păcăleală? Să urmărească oare şi răpirea mea? La ce bun! În schimbul meu, domnul consilier nu va plăti niciun sfanţ, căci în bugetul prefecturii poliţiei nu sunt prevăzute asemenea cazuri de răscumpărare. Pentru mine ar da poate ceva numai sufletul bun al Poldinei. M-am asigurat că am pistolul la îndemână şi am pornit, conform misteriosului mesaj spre uşa din spatele casei. Nu se vedea pe acolo niciun buton de sonerie. Am apăsat clanţa, de probă – şi uşa s-a deschis! Am pătruns într-un întuneric mai negru ca bezna.

În clipa aceea, nişte braţe străine puseră stăpânire pe mine, şi până să apuc să pun mâna pe pistol, mi-am dat seama că era vorba de o strânsoare delicată şi plină de duioşie, care mă lipea de nişte sâni proeminenţi de femeie.

— Karlicek... În sfârşit, eşti aici!

— În sfârşit, am bolborosit eu în îmbrăţişarea aceea neaşteptată, apoi m-am grăbit să întreb: — Ce s-a întâmplat?

— Cum, ce s-a întâmplat!?! răspunse Poldinka supărată, probabil dezamăgită de tonul meu riguros şi sobru. Azi sunt singură aici... Şi mă bucur că ai fost atât de drăguţ şi ai venit! Chiar dacă ai întârziat!

Mă conduse mai departe pe un coridor întunecat şi abia după aceea aprinse o lumină. Ne aflam în bucătărie, iar geamul era camuflat cum scrie la carte. Da, într-adevăr, fata asta se gândeşte la toate.

— Pentru ce m-ai chemat aici?

— Ştii, uneori vin să mai deretic un pic, şi mi-am zis că ar fi frumos să fim împreună...

— Aha! Numai că eu mă aşteptam să găsesc aici vreo veste despre domnişoara voastră, i-am răspuns, oftând, cu un aer decepţionat.

— Ia mai dă-o încolo de domnişoară! Că se întoarce ea! De asta n-am eu nicio grijă!

— Eşti atât de sigură?

— Sunt. Bătrânul se duce azi cu gologanii. Pe urmă o să ai mai mult timp pentru mine şi totul o să fie altfel.

Nu pricepeam de ce anume ar trebui să fie altfel, dar mă prefăceam că înţeleg.

Îmi mângâie cu gingăşie părul, apoi scoase din bufet o sticlă de vin.

Umplu, pe îndelete, două pahare. Aştepta să-l ridic pe al meu, dar eu eram cu gândul în altă parte şi aveam un

aer foarte absent.

Aşa stând lucrurile, îmi apucă mâinile şi mi le încolăci în jurul gâtului ei. După care mă îmbrăţişă atât de vijelios şi mă sărută atât de pătimaş încât, ce mai, ar trebui să fii de lemn ca să te lase rece un asemenea sărut, iar eu, credeţi-mă sunt departe de a fi o bucată de lemn. În minte însă îmi umbla un gând care, categoric, avu darul să-mi strice plăcerea acestei seduceri atât de făţişe.

— Vasăzică azi... am repetat.

— Da, azi, repetă după mine Poldinka. Şi, deodată, adăugă zâmbind: — Trebuie să fie tare frumos, să ai mulţi bani, nu-i aşa?

— Desigur, dar nu pricep...

— Ei, mă gândeam la şeful nostru. Cară o valiză încărcată cu miare... Trebuie să fie tare frumos, nu-i aşa?

— Da, se poate, eu însă, din păcate, nu am prea multă experienţă în privinţa asta, i-am răspuns cu o voce mai tristă decât era nevoie. Voiam însă, în felul acesta, să-i dau a înţelege, într-o formă convenabilă, că nu reprezint pentru ea o partidă excelentă. Căci în clipa aceea îmi era cât se poate de limpede încotro se îndrepta, cu toate pânzele sus, corabia numită Poldinka.

Se pitulă lângă mine cu gingăşie şi-mi spuse:

— Nu-i nimic, nu trebuie să te necăjeşti, o să am eu!

Rosti aceste cuvinte cu atâta căldură de parcă ar fi vrut să-mi sugereze că zestrea ei îmi stă toată la dispoziţie. Numai că eu mă aflam acum aici în interes de serviciu, şi întotdeauna am fost cu ea în interes de serviciu, iar de însurătoare nici prin gând nu-mi trecea!... Degeaba, toate astea nu mi-au ajutat la nimic.. Poldinka m-a strâns la pieptul ei, iar eu am fost nevoit să răspund acestei strânsori, căci un bărbat nu-şi poate

îngădui să fie tont de-a binelea, chiar dacă se află în interes de serviciu.

Când; s-a desprins din îmbrățișarea mea – sau, mai bine zis, eu din a ei – am spus, numai aşa, ca să aduc vorba pe alt făgaş:

— Ascultă, dacă stau şi mă gândesc bine, toată povestea asta nu-i de fapt decât o aiureală. Dumneata, Poldinka, m-ai răpit! Da, mai întâi m-ai momit într-un loc retras şi pe urmă... Da, am sfârşit şi eu ca Lily a voastră. La dumneata!

Poldinei îi tremură mâna în care ținea paharul şi vărsă un pic de vin pe fața de masă...

— Atenție, asta înseamnă botez.

— Ce-ați spus? rosti Poldinka cu vocea sugrumată de emoție.

— Nimic, am glumit şi eu aşa... Ce botez! În general, eu sunt împotriva botezurilor. Şi împotriva nunților, m-am grăbit să adaug. Hai noroc, cred că îndată va trebui să plecăm ca să nu pierdem ultimul tren.

Pe scurt, ce să vă mai povestesc! Am încheiat romantica noastră întâlnire foarte lucid. În tren aproape că n-am schimbat o vorbă. Poldinka nu era în apele ei, de bună seamă biata fată se aşteptase la mai mult din partea mea. Căci vorba ceea, nu întotdeauna se întâlneşte cu ocazia de a avea toată vila la dispoziția ei!

În gară ne-am despărțit, Poldinka se grăbea să ajungă la Vinohrady, iar eu la mine acasă.

A face afirmația că a doua zi dimineața la direcție era urgia lui Dumnezeu, înseamnă a nu surprinde exact realitatea. De altfel, cum am intrat în cancelarie, generosul domn Bouše mi-a făcut cu ochiul, semnificativ, şi mi-a spus:

— Domnule doctor, dacă poți, întinde-o unde ştii. Aici s-a dezlănțuit infernul.

Infernul se dezlănțuise în primul rând prin faptul că domnul consilier Vacátko, trebuise să se prezinte, cu stomacul gol, în biroul prefectului. Fabricantul de mezeluri Košvanec se ținuse de promisiunea sa și făcuse din povestea asta un tărăboi nemaipomenit. Se părea că tot partidul meseriașilor se considera dezonorat de comportamentul poliției pragheze. În plus, domnișoara Lily Košvancová fusese aruncată într-o primejdie de moarte. Prefectul poliției binevoise să-și exprime personal opinia sa, potrivit căreia eram cu toții niște neghiobi. Domnul consilier era și el, din când în când, de aceeași părere, dar nu-i plăcea deloc când asemenea afirmații despre echipa sa de criminalistică, le făcea altcineva decât el. Îi făgăduise deci prefectului că va lua toate măsurile necesare.

— Nicio măsură domnule consilier, ripostase prefectul. Vă retrageți imediat din această poveste. E, într-adevăr, o rușine fără precedent, dar n-avem încotro. Domnul Košvanec preferă să irosească un sfert de milion decât să-și piardă fiica. Nu dorește niciun fel de intervenție din partea poliției. Și nici eu nu mai doresc.

Cumplită lovitură și, firește, rușinoasă.

Nu e de mirare, deci, că oalele sparte le plăti în primul rând comisarul-șef din Michle, care nu făcuse de fapt nimic altceva, decât că se conformase regulamentului. Ce-i drept, cu două zile mai târziu decât trebuia.

— Vasăzică s-a isprăvit, am spus cu un aer posomorât. — Asta înseamnă clasarea dosarului și depunerea lui ad acta.

— Așa se pare, încuviință detectivul Bouše, ștergându-și zgomotos nasul. Și totuși, după părerea mea, pe fata asta n-o amenință nicio primejdie, de vreme ce dumneaei prețuiește azi un sfert de milion! Pe asta or s-o țină flăcăii ca în puf. Spune și dumneata, domnule

doctor, ai mai văzut vreodată o femeie pentru care să se azvârle pe fereastră o asemenea sumă?

Am oftat din adânc. Dar de fapt ar fi trebuit să mă bucur. Pentru mine cazul acesta s-a încheiat, o să mi se dea probabil altul, la Vinohrady n-o să mă mai duc, iar pe Poldinka n-o s-o mai văd niciodată. În definitiv asta va fi pentru mine singura salvare, căci nu m-am îndoit nicio clipă că această fată, atât de autoritară, m-ar fi tras până la urmă în fața altarului.

Şi totuşi, m-am dus din nou la Vinohrady şi încă în aceeaşi dimineață, deoarece am primit un telefon urgent de la comisariatul local.

În timpul nopții, mai precis spre dimineață, sau şi mai precis în jurul orei trei şi jumătate, când începe să se lumineze, iar străzile Pragăi sunt cu desăvârşire pustii, gardianul de serviciu Říha a surprins, în colțul străzii ce da spre Zvonařka, o siluetă de femeie apropiindu-se de prăvălia firmei Košvanec. Prăvălia avea obloanele trase, iar silueta de femeie apăruse de după colț. Gardianul Říha, care ştia că acestui raion trebuie să i se acorde o atenție sporită, s-a îndreptat într-acolo ca să vadă ce se întâmplă cu această femeie. În clipa aceea însă, persoana a întors capul şi, zărindu-l probabil pe gardianul de servici, s-a răsucit în loc şi la iuțeală a dispărut după colț.

Gardianul a alergat după ea. Era sigur că avea s-o ajungă, căci de la colț se deschidea o stradă largă. Spre uimirea lui însă, după colț nu era nimeni. A străbătut în goană toată strada, iar pentru mai multă siguranță a încercat toate clanțele de la porțile caselor, dar casele erau încuiate, aşa cum prevede regulamentul – iar femeia cu pricina ia-o de unde nu-i.

— Şi ce concluzie trageți dumneavoastră din povestea asta? am întrebat eu.

— Deocamdată niciuna, dar prefectura ne-a cerut mereu să dăm nişte rapoarte, mi-a răspuns cu demnitate plutonierul care îmi relatase întreaga poveste.

— Păcat că gardianul Říha s-a mişcat şi n-a aşteptat să vadă cam ce urmărea persoana aceea în dreptul prăvăliei domnului Košvanec... Spuneţi-mi, nu v-a descris-o cumva. Nu era una înalta cu păr roşcat?...

— Nu, după spusele gardianului era de statură mijlocie, de păr n-a pomenit nimic, dar aici scrie că respectiva nu purta pantofi ci papuci de casă. Păi cred şi eu, dacă avea nişte mergători din ăia moderni, n-ar fi putut s-o ia la sănătoasa, e limpede!

Am luat raportul, în ciuda faptului că nu mai aveam cu el nici în clin nici în mânecă, şi m-am înapoiat la direcţie. O să-l depun şi pe ăsta la dosarul clasat, ca să vadă domnul consilier că am lucrat până în ultima clipă.

Dar în timp ce treceam pe drăgălaşa noastră stradă Bartolomejska, am mai citit o dată raportul gardianului şi deodată mi-a venit în minte că femeia aceea... Dumnezeule, cum de nu mi-a dat asta prin minte mai de mult? Mai bine zis, de la bun început! Prăvălia e după colţ... Cine se află cel mai aproape de ea? Bineînţeles, Poldinka!

Un timp mă trecură toate fierbinţelile, pe urmă însă mi-am zis că un funcţionar de poliţie e dator să renunţe la orice sentiment, chiar şi la cel mai puternic, şi să fugă din braţele femeii dornice de măritiş.

Putea fi ea? Fireşte că da, de altfel, aşa se explică misterioasa ei dispariţie din ochii gardianului: s-a strecurat ca o pisică în prima casă de după colţ, a cărei poartă o lăsase descuiată...

Fireşte, numai dacă a fost ea. Deocamdată însă nu posed nicio dovadă în acest sens, doar atât că femeia surprinsă de gardian nu corespunde descrierii care i

s-ar potrivi secretarei cu părul roşcat. Dar cum rămâne cu seara de ieri? La urma urmei pentru ce m-a invitat acolo? Ce-a vrut oare de la mine? Ce altceva decât o comportare bărbătească, aşa cum scrie la carte. Ori era sigură că totul se sfârşise cu bine? Da, şi a mai vorbit de nişte bani!

Doamne, că nătărău mai sunt! De ce nu mi-au dat toate astea prin minte mai de mult? E limpede că nu Poldi a răpit-o pe domnişoara Lily, dar nu încape nicio îndoială că ştie ceva de soarta ei. Un singur lucru însă nu ştia ieri seara, şi anume, că domnul Košvanec a dus banii de pomană. Treaba asta a aflat-o abia în timpul nopții, după ce a sosit acasă.

Să dau ordin să fie ridicată şi să aştept să mărturisească? Nu, Poldinka nu e slabă de înger. Aici trebuie procedat cu totul altfel.

M-am anunțat la domnul consilier. N-avea mult timp pentru mine, şi-apoi, avea o față atât de morocănoasă, încât aproape mi-am pierdut curajul să-i mai vorbesc.

— Dispun de anumite indicii în legătură cu răpirea aceea, am început sfios.

— Răpire! tună şi fulgeră consilierul Vacátko. Dacă mai pomeneşti o dată acest cuvânt, te transfer la alt servici. Nu vreau să mai aud nimic despre povestea asta. A fost o ruşine epocală.

— Dar noi... noi n-avem nicio vină...

— Cu atât mai rău! Şi tocmai dumneata ți-ai găsit să-mi vii acum cu nu ştiu ce indicii. Fii bun te rog şi du-te de te plimbă.

— Ştiți, persoana aceea... vreau să spun fata cu care am luat legătură... am început să bâigui.

Consilierul se uită la mine cu un aer batjocoritor:

— Te referi la servitoarea Košvancilor, cu care îți petreci serile şi nopțile?

— Cum, dumneavoastră ştiaţi? am întrebat uluit.

— Închipuieşte-ţi că da... Şi-acum ce mai vrei?

— Să fac o ultimă încercare. Să plec într-un sătuleţ, lângă Jilovska. Pentru asta aş avea însă nevoie de o maşină.

Domnul consilier mă privi un timp încruntat, apoi dădu din mână plictisit:

— Pentru noi, cazul e încheiat, în privinţa asta sper că te-ai lămurit şi dumneata, nu? Dar, mă rog, ia maşina, cu condiţia însă s-o aduci înapoi cât mai repede. Oricum e pierdere de vreme, fără niciun rost!

N-am îndrăznit să-l contrazic, de altfel n-aveam pentru asta niciun temei. Toate reflecţiile mele erau, cum se spune, aeriene, dar prea multe lucruri începeau deodată să se lege între ele, cumulându-se într-o bănuială ce se putea transforma în certitudine. Dacă fata asta e ascunsă undeva, atunci nu se poate decât în Doubi, satul natal al Poldinei.

Şi în cazul ăsta n-ar mai fi vorba de o răpire... Şi atunci, ce-ar putea fi?

Maşina echipei noastre de criminalistică nu e un automobil de curse, aşa că în sătucul cu pricina am ajuns abia pe înserate. Era o seară frumoasă, umbrele se alungeau, iar pe cerul ce sta să se întunece alunecau, luându-se la întrecere, câteva zdrenţe de nori.

— Mâine o să bată vântul, ţinu să sublinieze şoferul.

— De-ar fi numai vântul, i-am răspuns întristat. Dacă drumul ăsta nu-mi reuşeşte o să fie furtună.

Îi şi vedeam pe domnii detectivi cu ochii lor batjocoritori, vorbind despre junele boboc, care a luat maşina echipei numai fiindcă i-a trecut prin cap o trăsnaie, în timp ce ei, oameni cu state de serviciu, circulă numai cu tramvaiul, şi, din principiu, nu se grăbesc decât în cazuri extreme.

— E vorba de un caz mai deosebit? întrebă şoferul.

— N-aş zice. În schimb e cazul cuiva. Mai precis, al meu.

La această replică şoferul preferă să se abţină de la alte întrebări.

De căsuţa în care locuia mama Poldinei am întrebat o fetiţă ce ne ieşise în cale. Nu voiam să alarmăm satul fără niciun rost, chiar dacă însăşi apariţia automobilului avusese darul să trezească atenţia tuturor băieţilor. De aceea, am parcat maşina într-un loc mai ferit, iar eu m-am dus singur spre casa amintită.

Era o clădire mică, arătoasă, cu grădiniţă de flori în faţa ferestrelor, aşa cum trebuie să fie. M-a bucurat mai cu seamă faptul că în spatele gardului nu alerga niciun câine, căci, să fiu sincer, nu-mi plac dulăii de ţară. Fără teamă am pătruns în tinda învăluită în semiîntuneric şi am deschis uşa spre odaie în timp ce ciocăneam în ea.

Aşa se face că cele două femei, aflate acolo, apucară să scoată doar un strigăt slab. Cea mai în vârstă se învârtea în jurul plitei şi bolborosea întruna:

— Doamne, Dumnezeule Hristoase...

Cealaltă, tânără, dădea mereu ochii peste cap şi nu era în stare să sufle o vorbă. De altfel, pe asta am recunoscut-o numaidecât: Lilinka Košvancová în toată splendoarea ei adolescentină.

— Bună seara, am început eu, iertaţi-mă că vă deranjez... am venit s-o văd pe această domnişoară.

— Cine dracu v-a adus aici, mormăi bătrâna cu mânie în glas. În ochi însă, i se citea nesiguranţa şi teama.

— Aşa e, tuşico, ai dreptate, pe noi întotdeauna ne aduce dracul, i-am răspuns zâmbind. Gata, domnişoara Košvancová, pregătiţi-vă de drum. Afară ne aşteaptă o maşină, plecăm imediat.

— Unde? şopti fata, distrusă.

— La Praga. Mai întâi la poliție, şi pe urmă acasă, la tăticu.

— Dumnezeule, Hristoase, începu să se văicărească bătrâna, şi se lăsă încet pe laviţa de lângă sobă.

— De ce v-aţi ascuns aici? mi-am îngăduit s-o întreb pe tânăra Košvancová.

Lilinka tăcea cu înverşunare.

— Nu vreţi să vorbiţi, foarte bine, nu-i nimic, o să vorbiţi la interogatoriu.

— Domnişorică, pentru numele lui Dumnezeu, vă rog, spuneţi cum a fost, ca să n-am eu, femeie bătrână, necazuri cu judecata! se văicărea mătuşa.

— Presupun că v-aţi retras aici din motive amoroase, nu-i aşa? i-am suflat ca la teatru.

Lilinka dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Şi cine a scris scrisorile acelea în care i se cerea tăticului să plătească un sfert de milion? Dumneavoastră?

— Nu, el... şopti descumpănită Lilinka, şi deodată începu să bocească.

— Şi cât urma să primească Poldi pentru treaba asta? am continuat s-o chestionez, pentru că eram sigur că acum avea să-mi spună totul, în timp ce la Praga n-ar fi fost exclus să tăgăduiască.

— Zece mii.

M-a pufnit râsul. Ca să vezi, puteam să am o mireasă destul de bogată – şi asta în contul domnului fabricant de mezeluri Košvanec, pentru care zece miare nu înseamnă absolut nimic. O bagatelă. Îmi părea rău aproape că eram obligat să-i stric Poldinei cheagul ei de zestre.

— Matale ai ştiut de povestea asta? m-am răstit la biata bătrână.

Aceasta răsuci din cap uluită:

— Eu, tinere domn, ştiu doar atât, că domnişoara se chinuie acasă, şi de aceea fata mea a adus-o încoace, ca să aibă unde să stea cu omul ei. Ce să-i faci, aşa-i dragostea; dar până la urmă o să se facă tăticu mai bun şi-o să le dea încuviinţarea părintească...

— Şi unde-i drăguţul?

— Dumnealui e la Praga, vine aici numai în vizită.

— Şi cum îl cheamă?

— Domnul Richard, şopti cu teamă bătrâna.

Am holbat ochii cât cepele şi dacă Lilinka ar fi fost niţel mai deşteaptă şi mai iute de picior, ar fi putut foarte bine s-o şteargă, fără niciun efort, căci eu înlemnisem de-a binelea.

— Domnul Richard Motl? am întrebat, ca să fiu mai sigur.

Bătrâna dădu din cap aprobator, iar Lilinka izbucni într-un hohot de plâns sfâşietor.

Vasăzică, băiatul acela cu ochi de viţeluş?!? Bine, bine, dar Poldi pretinde că dumnealui se ţine cu stăpâna! Să fi înţeles el oare mai târziu cu cine se potriveşte mai bine?

În cele din urmă Lilinka nu se mai împotrivi, îşi luă mantoul şi pălăria, şi, ca o doamnă din înalta societate, se instală comod în maşina criminaliştilor care, între timp, la un semn al meu, trăsese la scară. Se înţelege că la Praga am ajuns târziu. Domnul consilier nu mai era în biroul său, şi astfel pe domnişoara Košvancová am anchetat-o singur, iar domnii Mrázek şi Bouše au pornit numaidecât în căutarea junelui Motl.

Fireşte nu-l găsiră în locuinţa sa, ci... la familia Košvanec. Tocmai punea la cale împreună cu domnul fabricant, bineînţeles la un pahar cu vin, cum anume să procedeze ca răpitorii să primească a doua zi banii fără

asistența poliției. La sosirea detectivilor doamna Košvancová leşină; vasăzică, pentru ea a fost totuşi o dezamăgire. Se spune că nici domnul fabricant n-ar fi fost departe de un atac de apoplexie. Se prezentă odată cu întreaga escortă, ca să-şi ridice odorul. Iar după felul în care o îmbrățişă, era limpede că de mult o iertase pentru toate necazurile pricinuite. În schimb, despre domnul Motl se exprimă cu o asprime necruțătoare. Era clar că a doua zi avea să pună în mişcare toate relațiile sale şi va obține pentru el, cel puțin spânzurătoarea. Căci, vorba ceea, multe poate ierta omul în viață, chiar şi infidelitatea soției, dar un sfert de milion e totuşi un sfert de milion!

În timpul anchetei, domnul Richard afirmă că n-a fost vorba de nicio răpire, că ideea cu banii îi aparține în întregime Lilinkăi, deoarece, era convinsă că dacă anunță acasă intenția ei de a se căsători cu domnul Motl, nu va căpăta de la tatăl ei niciun sfanț, şi în acest caz mămica va fi categoric de partea tăticului.

El, personal, doreşte s-o ia pe Lilinka de soție, dar se înțelege de la sine, le este greu să înceapă o căsnicie cu mâinile goale, mai cu seamă Lilinkăi care e învățată să ducă o viață comodă. În toată povestea a fost inițiată servitoarea Leopolda Suková, iar aceasta s-a oferit să-i ajute. Fireşte, nu de pomană.

În cele din urmă am întocmit procesul-verbal, pe domnul Richard l-am arestat, iar noi ne-am dus la culcare, în primul rând eu, căci mi se luase o povară grea de pe inimă.

Dimineața i-am expus domnului consilier cum s-au desfăşurat evenimentele, iar şeful m-a bătut pe umăr, şi mi-a spus admirativ:

— Bravo tinere, treaba asta ți-a reuşit! Toată cinstea... Dar spune-mi, te rog, de fapt cum le-ai dibuit

pe toate?

M-am făcut roşu ca para:

— Ştiţi, într-o anumită măsură, ideea mi-a sugerat-o fata aceea... Fără măcar să-şi dea seama.

— Aha! În cazul ăsta are şi ea meritul ei în reuşita dumitale!

— Da, desigur, are... Numai că ea speră din asta mai mult. Ea...

— Se ţine scai de dumneata, nu-i aşa? Nu cumva, până la urmă, te-ai încurcat cu ea?

Din deruta în care intrasem, mă salvă intrarea neaşteptată a domnului fabricant de mezeluri Košvanec. Dădu buzna în biroul domnului consilier ca o apă revărsată:

— La dispoziţia dumneavoastră domnilor... Domnule consilier, mă simt nespus de îndatorat... Fireşte, vin la dumneavoastră într-o chestiune foarte delicată!

Fabricantul de mezeluri îşi şterse fruntea de sudoare şi căzu pe un scaun, care trosni sub greutatea lui.

— Dumneavoastră îl aveţi aici pe acel Richard, nu-i aşa?

— Da, îl avem, şi-l reţinem. Are destule pe conştiinţă, răspunse consilierul Vacátko.

— Domnule consilier, credeţi-mă, băiatul ăsta nu poate să rămână arestat. Categoric nu... Şi, oftând, fabricantul de mezeluri se grăbi să adauge: — Ştiţi, va trebui să se căsătorească!

Consilierul Vacátko făcu ochii cât sarmaua, iar eu m-am sprijinit de dulap să nu cad.

Fabricantul de mezeluri începu să râdă zgomotos:

— Ei, da, aşa stau lucrurile! Ce să-i faci! Afurisita, îmi seamănă mie. Are sângele meu... Da, da, domnişoara mea n-a stat pe tânjală, acolo, în satul acela, mă înţelegeţi, nu-i aşa?

— Bine, bine, dar domnul Richard Motl a săvârşit o faptă penală, mormăi pe sub nas consilierul.

Domnul fabricant se ridică în picioare:

— Mă rog, înţeleg... O să-i angajez cel mai bun avocat. Eu însă, vă sunt şi aşa recunoscător şi foarte îndatorat, şi de aceea v-aş ruga să-l aveţi în vedere şi să-l trataţi cu menajamente. Doar n-o să mă apuc acum să cer să fie arestat tatăl viitorului meu nepot!

Fabricantul de mezeluri râse din nou, şi mai zgomotos; se părea că întreaga poveste îl cam ungea la inimă. Deschise repede usa şi strigă spre coridor:

— Poldi!

În biroul consilierului îşi făcu apariţia trufaşa şi graţioasa Poldinka, ducând în braţe un coş voluminos, pe care îl aşează pe jos în mijlocul încăperii. Când mă zări scoase un strigat nedefinit, iar eu mă făcui roşu ca racul.

— Ce-i asta? strigă consilierul, arătând spre coşul cu pricina.

— Nimic, o mică atenţie. Am onoarea să vă salut! exclamă plin de exuberanţă fabricantul de mezeluri şi numaidecât dispăru pe coridor.

Poldi tocmai se pregătea să-l urmeze.

În clipa aceea însă, consilierul Vacátko ridică mâna şi strigă autoritar:

— Halt, domnişoară! Noi trebuie să mai stăm un pic de vorbă!

Poldi încremeni.

— Dumneata ştii, începu consilierul pe un ton aspru, că eşti amestecată în povestea asta? Da, da, aşa reiese din depoziţia domnului Motl. Şi încă urât de tot!

Poldi începu să se smiorcăie. Devenise deodată foarte modestă, sfioasă şi mărunţică, de n-o mai recunoşteam; siguranţa ei şi încrederea de sine se risipiseră sub

privirea cumplită a domnului consilier. Cu ochii înfricoşaţi căuta un sprijin din partea mea.

— Eu... izbuti să piuie.

— Dumneata ai ajutat la săvârşirea unei fapte penale! Dumneata ai ştiut de povestea asta şi ai tăinuit totul în faţa organelor de poliţie... Dumnealui, funcţionarul nostru, a stat doar de vorbă cu dumneata. Şi nu numai o dată, nu-i aşa?

— Da, mă rog frumos, nu numai o dată! spuse Poldina pe un ton apăsat.

Simţeam cum îmi transpiră palmele.

— Dumnealui însă, a stat de vorbă cu dumneata în interes de serviciu, ca să fie clar! ţinu să sublinieze consilierul Vacátko.

Tăceam mâlc; dacă aş fi intrat în pământ, ar fi fost pentru mine o uşurare fără margini.

— Mă rog, dacă totul a fost numai în interes de servici... ripostă Poldi, adunându-şi iar curajul ei proverbial.

— Dacă a fost sau nu, acum tot un drac e, spuse consilierul pe un ton posomorât. Dumneata însă ai săvârşit o faptă pentru care aş putea pe loc să pun să te aresteze, ai înţeles, domnişoară?

Poldinka îşi pierdu din nou siguranţa de sine.

— Doar dacă... reluă consilierul, – doar dacă ai uita de toate convorbirile avute cu acest tânăr, şi nu numai convorbirile... Ca să fie clar, domnişoară, dumnealui, categoric, nu te poate lua de soţie. Iar dumneata poţi să pleci.

Poldina se ridică de pe scaun, ar fi vrut să spună ceva, dar până la urmă se răzgândi şi preferă să tacă. Îl fulgeră din ochi pe domnul consilier şi părăsi biroul, iar pe mine nu mă învrednici nici măcar cu o privire.

După ce am rămas singuri, în biroul consilierului se

aşternu o tăcere îndelungată.

— Precum vezi, tinere, ți-am salvat libertatea. Îți ofer asta în locul unor cuvinte de recunoştinţă!

Am făcut o plecăciune şi am ieşit la iuțeală din cancelaria şefului. În primele clipe nu ştiam dacă nu era cazul să regret, dar până la urmă am înțeles aşa cum se cuvine intervenția părintească a domnului consilier. În definitiv, dacă-l pune în libertate pe acest Richard, de ce ar trebui să plătesc numai eu pentru această răpire?

Înaintam încet pe coridorul sumbru al direcției a Patra şi mă simțeam de parcă aş fi plutit pe deasupra norilor.

(9)
NUMĂRUL DE ORDINE AL MORȚII

figurează nu numai pe actele vechi
peste care s-a aşternut
praful arhivei
ci îl poartă şi acei
care se ocupă cu clasarea lor
şi au grijă să le prevadă
cu numărul de ordine.

Instituția cu pricina se află instalată într-un fost palat din Malá Strana, afectat cândva unei mănăstiri, care apoi, pe vremea lui Frantz Josef, când începuse să se simtă nevoia mai mult de funcționari decât de călugări, căpătă o nouă destinație. Clădirea dispunea de beciuri adânci cu ziduri groase de piatră, şi domneau veşnic în ea răcoarea şi semiîntunericul; de-a lungul secolelor totul se îmbibase aici de izul mucegaiului oficial, de mirosul prafului birocratic şi de o sumbră măreție. Arhiva fu plasată ulterior jos, la parter, şi toate ferestrele au fost prevăzute după aceea cu grilaje groase, din fier forjat, ornamental. Aici atmosfera era mai rece, mai umedă şi mai mohorâtă, deoarece coridoarele erau pustii. Se înşirau de-a lungul lor nişte rafturi vechi încărcate de dosare, depuse acolo cu mare grijă şi asigurate fiecare cu un număr de ordine. Ce nu încăpea aici se depunea în beciuri.

— La noi totul e ţinut într-o strictă evidenţă, domnilor, obişnuia să spună bătrânul şef de oficiu, cu pielea feţei la fel de mucegăită ca scoarţele dosarelor pe care le ocrotea: La noi, domnilor, se găseşte absolut tot ce ne-a fost încredinţat spre păstrare.

Nobilă afirmaţie şi poate chiar veridică, deşi, între noi fie spus, nu s-a întâmplat încă niciodată să caute cineva pe aici vreun act anume. Mai cu seamă acum, după război, când monarhia austro-ungară se prăbuşise şi când nimeni nu ştia cum va arăta viitorul, pe care pictorii, ce-i drept, îl desenau înfăţişându-l în chip de femeie purtând un steag alb-roşu desfăşurat, dar care aici, pe aceste coridoare vechi, ticsite cu dosare fiscale şi cu declaraţii de impunere de mult perimate, încă n-apucase să pătrundă. Dimpotrivă, aici mai erau valabile încă vechile culori – negru şi galben – şi nu puţini erau funcţionarii ce se uitau cu desfătare la vechile peceţi prevăzute cu vulturul bicefal, care din ordinul noilor stăpâni va fi desigur înlăturat, dar care de pe actele aflate la dosar nu poate fi şters cu radiera.

De doi ani încoace noile acte şi dosare erau ştampilate cu însemnul leului, aceasta fiind însă unica schimbare pe care funcţionarii oficiului o operaseră.

Accesul în acest oficiu nu era pe poarta principală, – pe acolo se mergea la percepţie, – ci pe o portiţă din spatele grădinii. Fireşte, din această grădină nu rămăsese mai nimic: trei copaci strâmbi şi bolnavi, dar, în definitiv, funcţionarii n-au nevoie de grădină, căci ei au mesele, dosarele, ştampilele şi registrele lor. În spatele portiţei amintite trebuia să stea un uşier, dar acesta fiind singurul în tot serviciul era veşnic solicitat în altă parte; aşa se face că scaunul cu pricina nu era ocupat de nimeni, de altfel, nici nu se întâmpla să vină vreodată cineva pe acolo. Arhiva nu avea un caracter

public, aparţinuse ministerului de finanţe şi nu de mult trecuse sub jurisdicţia administraţiei teritoriale, agăţându-i-se de gât sarcina de a strânge laolaltă şi de a ţine evidenţa actelor legate, cu multă vreme în urmă, de reforma agrară.

Şeful oficiului, cu faţa zbârcită şi prăfuită de vreme, obişnuia să spună clătinând din cap:

— Nu, nu, asta nu-mi place, asta, mă rog frumos, e treabă necalificată. Ce ne facem dacă se încurcă dosarele? Deşi sunt un om de o loialitate strictă, trebuie să mărturisesc că vechea Austrie era mult mai grijulie cu materialul arhivistic decât este noul nostru stat.

Când în această linişte mucegăită dădu buzna poliţia, adică, trei gardieni rotofei de la comisariatul circumscripţiei din Malá Strana, parcă şi străvechiul praf de pe dosarele ce-şi dormeau somnul de veci începu să se răscolească de paşii lor.

Veniseră aci să ancheteze un caz foarte regretabil.

În dimineaţa respectivă, curierul Lebeda îl găsise mort în biroul său pe funcţionarul Karel Šmok. Simţise pe coridor un miros puternic de gaz şi mergând pe urmele lui, înspăimântatul curier ajunse în dreptul firidei cu boltă în care tocmai lucra funcţionarul Šmok. Când deschise uşa, din firidă se rostogoli afară o duhoare de gaz, ca un nor aducător de moarte. Funcţionarul stătea pe scaun, cu partea de sus a trupului sprijinită de biroul din lemn masiv, iar din cele două arzătoare ale lămpii de deasupra capului său ţâşnea, sfârâitor, gazul de iluminat.

Cu prezenţă de spirit, curierul sparse fereastra şi închise robinetul de gaz.

Întrucât domnii funcţionari veneau la serviciu cu o jumătate de oră mai târziu decât uşierul, primii sosiră în clipa în care pe poarta din spatele clădirii intrase o

maşină tetragonală având pe ea însemnul crucii roşii. Prin preajma lor fu scos apoi un trup neînsufleţit înfăşurat într-un cearceaf alb, iar şeful oficiului care, potrivit obiceiurilor pragmatice, venea la serviciu exact cu o oră în urma celorlalţi funcţionari, nu mai avu altceva de făcut, decât să-şi frângă mâinile de disperare:

— Domnilor, nenorocirea asta nu trebuia să ne lovească! Asta aruncă o umbră urâtă asupra întregului nostru oficiu şi poate avea repercusiuni până sus!

După care se duse grăbit şi învârti, cu mâna tremurândă, manivela telefonului de modă veche, cerându-i domnişoarei de la centrală să-i dea imediat legătura cu domnul consilier al administraţiei teritoriale.

Gardienii erau mai puţin tulburaţi şi îşi făceau meseria, procedând cu o nepăsare profesională.

Mai întâi verificară cum anume se aprinde lampa de gaz (cu toate că la comisariat aveau o lampă similară), apoi cercetară dacă într-adevăr se află pe undeva o cutie de chibrituri, ceea ce ar fi dovedit că funcţionarul încercase să aprindă lampa, dar nu găsiră nimic. Lucrurile erau deci cât se poate de clare. Domnul Šmok a rămas aici peste orele de serviciu şi a dat drumul la gaz cu intenţia de a se sinucide.

— Domnilor, în calitatea mea de conducător al oficiului, eu aş exclude această posibilitate, opină şeful pe un ton foarte sever.

Gardienii zâmbiră doar, fără însă să-i răspundă, căci în treburile astea aveau ei experienţa lor. Îşi dădeau seama că nimeni nu doreşte ca peste o instituţie venerabilă să cadă umbra ruşinii, cum e de pildă, întotdeauna, un caz de sinucidere, dar nu era nimic de făcut.

Unul dintre ei cercetă coridorul, apoi îl luă din scurt pe uşier întrebându-l de ce nu închide conducta de gaze

înainte de a pleca acasă.

Uşierul răspunse aproape plângând că ar face acest lucru dacă domnii funcţionari n-ar rămâne la birou peste orele de serviciu, ca de pildă domnul referent Šmok, despre care se ştie că-i plăcea să întârzie; ce mai, îşi iubea munca, se simţea bine aici în biroul lui unde avea linişte şi prefera să-şi petreacă serile cu dosarele sale decât cu gazda sa morocănoasă.

Căci Šmok era un holtei bătrân.

Şi-apoi, chiar dacă uşierul s-ar fi conformat instrucţiunilor în vigoare şi ar fi oprit gazele, oricine dorea să rămână în birou peste orele de serviciu ştia foarte bine să învârtească şi singur cheia şi să deschidă din nou conducta de gaze.

— E limpede, spuse în cele din urmă sergentul major Patočka, de parcă ar fi rostit o sentinţă. E limpede ca bună ziua şi nu văd ce am mai avea noi de făcut aici. Ce mai, avem de-a face cu o sinucidere ca toate sinuciderile, poate nu din disperare, ci din neatenţie, sau, cine ştie, poate e vorba de un act săvârşit într-un moment în care omul şi-a pierdut minţile. Din câte am aflat de la domnii funcţionari, nefericitul nu a avut niciun motiv mai deosebit care să-l determine să părăsească viaţa înainte de a-i veni sorocul. Dimpotrivă, putea să aştepte liniştit până avea să iasă la pensie.

— Mai avea mult până atunci, ţinu să-l corecteze şeful oficiului, cu o voce ce trăda întristarea; nu era atât de bătrân, în schimb avea de pe acum o poziţie frumoasă. A fi referent, aşa cum binevoiţi desigur a şti, nu e puţin, domnilor! Treapta aceasta, mă rog frumos, n-o atinge oricine în ierarhia oficiului nostru. Pentru aşa ceva trebuie să aştepţi, cu răbdare, ani în şir! Uneori chiar toată viaţa.

Poliţiştii ridicară din umeri şi după ce întocmiră

procesul-verbal îl puseră să semneze atât pe uşierul Lebeda cât şi pe şeful oficiului, apoi îşi văzură de drumul lor.

— Domnilor, se adresă apoi şeful oficiului funcţionarilor adunaţi laolaltă – s-ar cuveni să facem o colectă pentru a-i cumpăra o coroană defunctului nostru coleg, domnului referent Šmok. Şi adresându-se celui mai tânăr dintre ei, unui oarecare Šmejkal, se grăbi să adauge: Domnule practicant, fiţi bun şi preluaţi dumneavoastră această misiune!

Incriminatul făcu o plecăciune respectuoasă, apoi luă o coală de hârtie oficială şi o linie cu cea mai mare grijă. Oficiul avea cu totul opt funcţionari, plus uşierul, dar vorba ceea, ordinea e ordine, fără ordine nu se poate.

— Cred că vom da fiecare câte zece coroane, mai spuse şeful, cu înţelepciune, bănuind că în problema asta s-ar putea ivi neînţelegeri de natură să ducă la o discordie nedorită într-un moment de solemnă întristare. Dacă cineva nu dispune momentan de această sumă, contribuţia respectivă îi va fi împrumutată din fondul special şi reţinută apoi din salariu.

În ziua aceea, în ciuda faptului că acest lucru nu intra în obiceiul oficiului, toate ferestrele din spatele grilajelor erau deschise larg, căci pretutindeni se simţea miros de gaz. Şi tot în ziua aceea nimănui nu-i ardea să muncească, iar şeful oficiului dovedi în această privinţă o înţelegere deplină. Dădu dispoziţie ca programul oficial să se încheie odată cu pauza de prânz. Funcţionarii se împrăştiară apoi pe la casele lor pentru a povesti plini de importanţă atât în familie, cât şi la cârciumă, despre acest caz regretabil, şi, cu acest prilej, să atragă atenţia asupra seriozităţii cu care trebuie să se umble cu gazul de iluminat. Căci pe vremea aceea multe case erau încă

luminate cu gaze, iar manşoanele albe ale arzătoarelor, plasate întotdeauna la o asemenea înălţime, încât nimeni să nu se ciocnească de ele, împodobeau până şi elegantele saloane ale caselor vechi din cartierul Malá Strana.

Rămase în sarcina poliţiei să ia toate celelalte măsuri, printre altele s-o informeze şi pe gazda răposatului despre moartea subchiriaşului ei. Dacă există pe undeva vreun urmaş, să aibă ea grijă să-l înştiinţeze neîntârziat. Tot ei îi revenea datoria de a se îngriji de înmormântare, urmând de altfel, potrivit legii, să i se plătească suma cheltuită în acest scop. Se părea că această împrejurare avu darul să-i mai aline oarecum tristeţea ce o copleşise.

Când a doua zi, la Rubrica neagră a ziarelor apăru ştirea despre regretabila nenorocire, toţi cetăţenii cartierului Malá Strana se simţiră flataţi de această atenţie din partea presei, iar pe feţele funcţionarilor arhivei cu pricina se citea limpede că de fapt ei erau urmaşii defunctului.

Încă nu avuse loc înmormântarea (la care participară apoi, în afara unui public numeros, toţi funcţionarii oficiului) când domnul consilier de poliţie Vacátko îl chemă în biroul său pe detectivul Brůžek.

— Spune-mi, te rog, domnule Brůžek, cum stai cu timpul, eşti liber în momentul de faţă? Am aici o chestiune măruntă şi cred că n-ar strica să vezi cam cum stau lucrurile.

Firește, detectivul răspunse că e liber, căci oricum, investigaţiile în legătură cu spărgătorul Koranda se tot tărăgănează, aşa că, dacă-i vorba de o chestiune grabnică...

— Grabnică nu, căci după moarte nu se mai dă zor, dar trebuie totuşi să vedem şi noi despre ce-i vorba. Ieri, la comisariatul din Malá Strana au avut un caz de

sinucidere cu gaz de iluminat...

— Acolo au noroc de asemenea treburi. Azi am văzut un nou raport de felul ăsta. Şi tot cu gaze de uz casnic. O femeie...

— De data asta însă, a fost vorba de un bărbat şi povestea s-a întâmplat la birou.

— Probabil că n-avea gaze acasă, ţinu să sublinieze, pe un ton instructiv, detectivul Brůžek.

Consilierul Vacátko îi aruncă detectivului o privire fulgerătoare, căci reflecţiile hazoase ale subalternului îl împiedicau să se concentreze.

— Da, numai că aici în faţa mea se află rezultatul autopsiei. În aparatul digestiv şi în sângele mortului au fost descoperite urme serioase de hipnotice... Sau cum se spune în limba noastră cea de toate zilele: somnifere.

Domnul Brůžek îşi înălţă sprâncenele şi plin de curiozitate se aplecă peste masa de lucru, fără să-i pese că ochii lui erau asaltaţi de fumul gros ce se înălţa din ţigara de foi a consilierului.

— Dumneavoastră socotiţi că aici n-a fost vorba de o simplă sinucidere, domnule consilier?

— Socotesc că e de datoria noastră să aflăm de ce ia cineva un somnifer atunci când intenţionează să se sinucidă dând drumul la gaze!

— Ştiţi eu am avut până acum câteva cazuri în care oamenii au luat prafuri de dormit ca să nu simtă mirosul de gaz, de teamă ca până la urmă să nu se ducă să-l închidă.

— Da, domnule Brůžek, numai că tot ce spui dumneata e tipic pentru femei, asta în primul rând. Iar în al doilea rând, treaba asta se face de cele mai multe ori acasă, când respectivul, – sau respectiva – se lungeşte frumos pe canapea cu hotărârea de a adormi pentru vecie, fiindcă nu bănuieşte câtă bătaie de cap

avem noi după aceea cu o asemenea poveste, dar povestea asta s-a întâmplat într-un birou! Nu ştiu de ce, dar acest somnifer pe mine mă cam încurcă. Simplu, mi se pare, în cazul de faţă, destul de bizar. Dumneata, domnule Brůžek, ai spus mai înainte un lucru extrem de interesant, şi anume, că omul acesta s-ar putea să nu fi avut gaze la el acasă... Pe scurt, înainte de toate, te repezi până la fosta lui locuinţă!

Detectivul făcu o plecăciune respectuoasă şi părăsi biroul şefului său, arborând un aer oarecum dispreţuitor. Nu-i plăceau cazurile clare, când, numai pentru respectarea unor reguli de serviciu, trebuia anchetat un lucru care nu se anchetează niciodată.

Dar, întrucât afară vremea era frumoasă şi vântul de aprilie lipea fustele mai strâns de coapsele femeilor, încercatul detectiv îşi spuse în sinea lui că o mică plimbare până la Malá Strana nu are ce să-i strice.

Şi, într-adevăr, nu-i strică, ba, mai mult, îi aduse o surpriză cu totul neaşteptată.

În primul rând că odaia răposatului care locuise la văduva Kociánová din strada Thunovská, era luminată şi acum cu gaze, astfel că domnul referent Šmok ar fi putut foarte bine să se ducă să moară în tihnă, la el acasă. Gazda avea ochii înecaţi în lacrimi, dar din când în când se uita la domnul Brůžek cu o vigilenţă vădită. Cu domnii de la comisariat se obişnuise, dar domnul în civil avea darul să bage spaima în ea; nu putea să-şi înfrângă bănuiala că era un domn de la percepţie. Abia după ce detectivul o linişti, înştiinţând-o că poate păstra toate lucrurile rămase de pe urma răposatului, deoarece nu exista niciun fel de rubedenii, stăpâna casei se simţi cu inima ceva mai uşurată. Domnului Brůžek îi trecu prin minte că doamna gazdă şi subchiriaşul mai avuseseră, eventual, şi altfel de relaţii, dar după o scurtă

şi atentă cercetare a persoanei din faţa sa, renunţă la acest gând.

— Spuneţi-mi, n-a avut domnul Šmok legături cu vreo domnişoară? Ştiţi la ce mă gândesc! spuse detectivul.

— Când s-a mutat la mine, să fie de atunci vreo şapte ani, dumnealui a spus că ar fi bine să aibă pe cineva care să-i coase un nasture şi să-i gătească... Pe urmă însă, i-am condus eu menajul, şi... şi de-atunci n-a mai vorbit despre asta. Dar să fi adus acasă pe cineva, asta mă rog frumos, nici nu poate intra în consideraţie, pentru că eu sunt o femeie aşezată. Iar domnul Šmok a fost şi el un om aşezat, nu fuma, nu bea, şi nu-l interesa decât biroul lui.

Detectivul clătină din cap, şi în sinea lui îşi spuse că o asemenea viaţă e cel mai bine s-o închei prin sinucidere.

Tocmai se pregătea să se retragă respectuos, cu gândul să se repeadă la oficiul cu pricina pentru a-şi face o imagine cam ce poate împlini viaţa unui om, când deodată se uită pe fereastră şi observă cât de ciudată era perspectiva ce se deschidea din odaia răposatului domn Šmok: fereastra dădea spre nişte acoperişuri, pe care, desigur, noaptea se plimbă pisicile, iar singurul punct ce putea fi socotit interesant, era fereastra cu pervazul încărcat de flori a unei case teşite, ce depăşea colţul dintr-o stradă învecinată.

— Cine locuieşte acolo?

— Acum nimeni, dar a stat acolo domnişoara Terezia Nolková, croitoreasă, care mergea de cosea la clienţi acasă. Închipuiţi-vă că şi dumneaei s-a otrăvit ieri şi tot cu gaze...

Detectivul Brůžek îşi încruntă sprâncenele şi, pentru mai multă siguranţă se aplecă pe fereastră afară. Vasăzică, a doua sinucidere cu gaz în Malá Strana şi în

imediată apropiere! Aceşti doi, domnul Šmok şi amintita croitoreasă nu puteau să nu se cunoască, pentru că orice om se uită pe fereastră! Iar dacă seara, domnişoara Terezia nu lăsa ruloul, asta înseamnă că domnul Šmok o vedea şi cum se dezbracă.

Detectivul tuşi să-şi dreagă glasul, n-avea chef să dezvolte nişte idei prea frivole, în ciuda faptului că nu i se păreau a fi deloc nefireşti sau neîntemeiate. Dacă omul ăsta nu fuma şi nu bea, dacă nu se ţinea de femei, s-ar putea atunci să fi avut o asemenea bucurie tainică, şi cine ştie, poate că amintita croitoreasă îl şi cunoştea. Dumnezeule, de fapt, dacă stau şi mă gândesc bine, lucrurile se cam leagă între ele, la urma urmei de ce s-ar fi otrăvit această femeie cu gaz, la două zile după ce referentul Šmok sfârşise printr-o moarte asemănătoare? Vorba ceea, sunt şi prostii mai mari pentru care oamenii îşi iau viaţa, aşa că nu văd de ce în cazul de faţă nu s-ar fi putut consuma o romanţă de dragoste deasupra acoperişurilor cu olane din cartierul Malá Strana?

Jos, în curte, scârţâia o pompă de apă, şi o voce de femeie cânta un cântec trist, pe atunci la modă: Vara-i pe sfârşite, cu bine, dragostea mea...

Cântecul acesta se îmbina perfect cu reflecţiile domnului Brůžek. Îşi luă rămas bun de la stăpâna casei, şi dădu o fugă până la comisariat, ca să afle ceva mai mult despre sinucigaşa cu pricina.

Fireşte, la comisariat fu întâmpinat cu respectul ce li se cuvine oamenilor de la direcţie, dar când detectivul ieşi la iveală cu noua sa combinaţie, toţi se uitară la el ca la un nebun. Despre croitoreasa Terezia Nolková nu ştiau decât ceea ce confirmase medicul de circumscripţie, şi anume, că doamna respectivă suferea de mulţi ani de o melancolie gravă şi în plus avea o tumoare malignă, se pare foarte dureroasă, ce avea să-i

aducă oricum moartea; urma să fie supusă unei operaţii complicate şi nesigure, astfel că, după părerea medicului, femeia n-a făcut decât să-şi scurteze suferinţa unei boli incurabile.

— Această coincidenţă, nu poate fi o simplă întâmplare, domnilor! insistă detectivul Brůžek în credinţa sa, drept care îi părăsi şi se înapoie la Direcţia poliţiei.

Consilierul Vacátko luă raportul şi după puţin timp îl rechemă în biroul său.

— Ascultă, domnule Brůžek, mi se pare mie că dumneata ai căzut pradă chemării primăverii! Eu te trimit să anchetezi cazul de sinucidere a unui om care a folosit somnifere, şi dumneata îmi vii cu o poveste atât de înduioşătoare, încât în temeiul ei s-ar putea compune pe loc un cântec de bâlci. Ce ţi-a venit aşa deodată?!? O croitoreasă bolnavă şi un referent de la un birou oarecare? Mai bine îţi alegeai eroul în persoana unui locotenent de hulani căci pentru ăştia s-au otrăvit, de când lumea, croitoresele şi servitoarele.

— Cum să vă spun, domnule consilier, mie legătura mi s-a părut a fi atât de firească... Ar trebui să vedeţi şi dumneavoastră cât de apropiate sunt ferestrele acelea: oamenii ăştia s-au cunoscut, cu siguranţă!

— Mă rog, eventual. Şi ce-i cu asta? Adică dumneata îţi închipui că ea nu l-a vrut şi de aceea dumnealui s-a hotărât să-şi pună capăt zilelor? Şi pentru ca mirosul acela urât să nu bată în fereastra ei, şi-a făcut seama la birou? Pentru numele lui Dumnezeu, domnule Brůžek! Ce naiba, dumneata nu vezi că asta e o prostie!?!

— Dacă dumneavoastră binevoiţi a le pune aşa, una lângă alta, atunci, mă rog frumos, e într-adevăr o prostie. Dar dacă în joc n-a fost o femeie, de ce să-şi fi curmat viaţa acest om singuratec, dând drumul la gaze?

Consilierul Vacátko oftă din greu şi îşi aţinti privirea în peretele din faţa sa. Aşa făcea ori de câte ori se cufunda în gânduri adânci. De cele mai multe ori îşi mai întindea şi picioarele şi îşi agăţa degetele în răscroiala vestei.

— Eu unul aş fi în stare să dau oricât, numai să pot afla dacă omul ăsta a dat singur drumul la gaze. Ştii ce, domnule Brůžek, să mergem împreună până la oficiul acela. Pentru că, vorba ceea, ce ne facem dacă omul ăsta dormea şi abia după aceea au început să iasă gazele?

Detectivul se înspăimântă:

— Putem noi oare lega lucrurile în felul acesta?

— Probabil că da, de vreme ce nu găsim ceva mai bun! Mâine dimineaţă ne repezim până acolo.

În ziua următoare, pe coridoarele vechii instituţii, se auzi răsunând zgomotul a două perechi de picioare, al căror ecou se răspândea straniu în tăcerea aceea mormântală. Colac peste pupăză, domnului Brůžek îi scârţâiau pantofii. Cel mai ciudat însă, era faptul că funcţionarii care ieşeau din când în când pe coridor se mişcau într-o linişte aproape desăvârşită. Fireşte, treaba asta avu darul să-l frământe pe domnul Brůžek; la un moment dat se opri în loc şi, cu uimire, îl arătă cu degetul pe unul din ei, care, ca un şobolan de proporţii gigantice, se strecurase prin preajma lor:

— Oamenii ăştia poartă papuci! De aceea nu se aude când umblă!

— Interesantă observaţie, replică domnul consilier. Deocamdată însă nu se poate trage din ea decât o singură concluzie şi anume: că aici, chiar şi primăvara, e pretutindeni frig, ca într-o gheţărie, şi că la vârsta de treizeci de ani, oamenii ăştia se pot asigura de un reumatism cum scrie la carte.

Şeful oficiului îi primi cu mirare şi cu vizibilă

nelinişte. Titlul consilierului de poliţie îl făcu pur şi simplu să încremenească. Nu-şi amintea, ca în afara domnului consilier teritorial, să mai fi trecut vreodată pragul biroului său o persoană atât de simandicoasă. Şi încă de la poliţie!

— Domnilor, începu el pe un ton ceremonios, poftindu-şi oaspeţii să ia loc lângă soba de teracotă – sunt încredinţat că neuitatul nostru coleg, referentul Šmok, a fost victima unei întâmplări nefericite.

— Ştiţi acest lucru cu certitudine, sau îl spuneţi numai pentru că aşa aţi dori să fie? întrebă consilierul Vacátko. Cu o voce dulceagă.

Şeful oficiului suspină:

— Aveţi dreptate, domnule consilier de poliţie, aşa este, de fapt eu aş dori să nu fie vorba de o sinucidere. Pentru că... pentru că pe urmă ar trebui să se pună întrebarea de ce un funcţionar atât de curat şi de neprihănit, a săvârşit o asemenea faptă disperată?

— Vedeţi, tocmai pentru asta ne aflăm noi acum aici, domnule... domnule... Şi, deodată, consilierul Vacátko se trezi în situaţia de a nu fi în stare să-i găsească o titulatură potrivită.

— Diriginte, mă rog frumos, îl ajută, cu promptitudine bătrânul funcţionar. Înainte vreme aveam titlul de *hilfsam-direktor.* Cred că aşa era mai bine, şi foarte potrivită era şi denumirea instituţiei noastre. Căci noi, ca să zic aşa, nu suntem, totuşi, o arhivă în adevăratul sens al cuvântului, ci o instituţie auxiliară. Fireşte, în noile împrejurări...

Dirigintele amuţi câteva clipe apoi spuse:

— De altfel, eu o să ies curând la pensie şi locul meu va fi ocupat de domnul Fresl care de mulţi ani are titlul de adjunct, ceea ce reprezintă ultima treaptă înaintea funcţiei mele. La noi lucrurile sunt astfel rânduite, încât

oamenii avansează potrivit unei ordini strict pragmatice.

— În felul ăsta au cel puțin o anumită siguranță, spuse consilierul, cufundat în gândurile lui. De fapt, noi am venit aici ca să stăm de vorbă cu dumneavoastră şi cu ceilalți domni funcționari, despre această tristă împrejurare. Se afla acest domn Šmok în relații mai deosebite cu vreunul dintre funcționari?

Domnul diriginte ridică din umeri:

— Noi ne vedem foarte mult aici, în instituție, dar în afara serviciului, de la o vreme, ne întâlnim mai puțin. Fiecare cu familia lui... Domnul referent însă, ce-i drept, n-avea familie, sărăcuțul.

— N-avea cumva legături cu treburile băneşti? Cu alte cuvinte, nu se temea, ca să zic aşa, de vreo nenorocire?...

— Da de unde, domnule consilier! Singurii bani ce se mânuiesc aici sunt salariile noastre. La noi, într-adevăr, nu mai există nimic ce l-ar putea ispiti pe om...

— Asta am observat, replică domnul consilier, cu sinceritate.

— Poate că n-ar fi nepotrivit să staţi de vorbă cu domnul conţopist Holínek. S-ar putea ca el să ştie ceva... Poate nu direct de la domnul Šmok, ci din... spusele stelelor. Nu ştiu dacă îmi este îngăduit să vorbesc despre asta, dar ştiți, domnul Holínek e astrolog.

Detectivul Brůžek îşi ascunse cu destulă iscusință un zâmbet neaşteptat, şi avu grijă să-şi noteze numele „astrologului”.

— Suferea de vreo boală referentul Šmok? Folosea anumite tablete pentru dormit?

— N-am cunoştință de acest lucru. Dar asta ar putea şti mai curând uşierul Lebeda.

Domnul Brůžek îşi notă şi acest nume.

— N-ați putea să ne dați o listă a tuturor

funcționarilor? În felul ăsta treaba ar merge mai repede, spuse consilierul Vacátko, iar dirigintele se aşează la masa lui de lucru şi, din memorie, trecu pe o foaie de hârtie numele şi funcțiile tuturor subalternilor săi. Erau cu totul opt.

— Va trebui să-i deranjăm puțin, sper că n-au lucrări urgente de rezolvat... rosti consilierul Vacátko, respectând întrutotul regulile bunei cuviințe.

— La noi lucrările au un caracter permanent şi de lungă durată, dar niciodată nu sunt urgente. De altfel asta nici nu se poate de vreme ce fiecare dosar trebuie să fie prevăzut cu numărul său de ordine, şi să fie clasat acolo unde se cuvine. Iar în ceea ce-l priveşte pe domnul referent Šmok, vă pot spune că a fost un funcționar de-a dreptul exemplar! Da, domnilor, de-a dreptul exemplar! Suporta greu dezordinea ce domneşte acum în instituția noastră, ştiți, noul material de arhivă e încă netriat, şi în plus ni s-au mai dat pe cap şi dosarele privitoare la reforma agrară, iar dacă vă gândiți numai cât de încărcată e agenda cu registrele de schimb, – tocmai în legătură cu noua lege – ca să nu mai vorbesc, mă rog frumos, de legea repartițiilor şi a creditelor – vă puteți da lesne seama că un om cu nervii mai slabi n-a putut face față atâtor probleme... Simplu...

Detectivul Brůžek se cufundă în ascultarea tăcerii adânci ce domnea pretutindeni în jurul lui, şi îşi aminti de zarva şi de hărmălaia ce nu mai conteneau la Direcția a Patra. În felul acesta oamenii îşi pot face o imagine despre ceea ce înseamnă nervii!

— Dumneavoastră credeți că domnul referent Šmok s-a sinucis pentru că n-a fost în stare să țină actele sale într-o perfectă evidență? întrebă consilierul.

— În primul rând, exclud ideea sinuciderii, şi apoi... Eu cred că era pur şi simplu tulburat şi după ce a

deschis gazul a uitat să-l aprindă...

Consilierul Vacátko oftă:

— Dificultatea teoriei dumneavoastră constă în afirmația că omul se duce să aprindă lumina atunci când nu vede. Iar dacă nu vede, cu greu poate să uite că e întuneric şi să continue să lucreze. Asta în primul rând. Iar în al doilea rând, acest domn Šmok a înghițit nişte somnifere. Tare aş vrea să mă uit puțin în biroul lui. Mai lucra cineva cu el?

— Nu, mă rog frumos, la noi referentul are dreptul la camera sa de lucru.

Domnul diriginte păşea grăbit înaintea oaspeților pentru a le deschide uşa biroului părăsit.

— I-am şi spus domnului practicant Holínek, căruia i-a venit rândul să ocupe locul de referent, că se poate muta acolo, dar deocamdată dumnealui a refuzat. E şi de înțeles, după un timp atât de scurt...

În încăpere mai stăruia şi acum mirosul de gaz.

Consilierul Vacátko cercetă în fugă lampa ce atârna de o tije lungă deasupra mesei, învârti de probă robinetul apoi îl strânse la loc. În acest timp, detectivul Brůžek îşi consacră toată atenția mesei de lucru.

Se afla pe ea un pahar nu prea curat; detectivul îl mirosi doar, şi-l împinse într-o parte. Pe fundul paharului se sedimentase un strat alb.

Consilierul Vacátko observă acest lucru şi clătină din cap, fără însă să scoată o vorbă. După care deschise sertarele biroului.

— Domnule diriginte, nu vrem să vă reținem din munca dumneavoastră, noi o să cercetăm singuri ce-i de cercetat aici, şi tot aici o să stăm de vorbă cu fiecare funcționar în parte.

Dirigintele se retrase, dar fără plăcere.

Consilierul se uită posac la detectivul Brůžek, iar

acesta, sub privirea posomorâtă a şefului, ridică uşor din umeri.

— Nici dumneata nu ştii ce să mai crezi despre povestea asta, nu-i aşa? spuse consilierul. Asta nu-i instituţie, ci o oază a liniştii şi a păcii. Aici omul nu trebuie să înghită prafuri de dormit, pentru că aici poate dormi în tihnă când vrea şi cât pofteşte. De ce oare nu mi-am ales şi eu o ocupaţie atât de frumoasă?

Detectivul continua să cerceteze cu grijă masa de lucru. În sertarele laterale găsi câteva obiecte personale: un pieptene, o perie de haine, o panglică de legat mustaţa, un tub de pomadă, o sticlă goală de dracu ştie ce, şi o bucată de pâine tare ca piatra.

— Sticla asta spune ceva, rosti, ca un iniţiat, detectivul Brůžek. Dar principalul lipseşte: prafurile de dormit!

Consilierul Vacátko sta şi clătina din cap, ca şi când s-ar fi aşteptat la aşa ceva.

— Atunci, înapoi fuga-marş la gazda lui, domnule Brůžek, şi în loc să cercetezi ferestrele din împrejurimi, binevoieşte a o întreba de medicamente! Dar mai întâi, trimite-mi-l aici pe uşier.

Uşierul Lebeda nu ştia prea multe despre domnul referent Šmok. Că ar fi fost un om nefericit? Nu, n-a avut această impresie şi tăgădui că dumnealui l-ar fi trimis vreodată la farmacie după medicamente, sau că domnul referent s-ar fi plâns de vreo boală, nu, de nimic din toate astea nu-şi amintea.

— Şi atunci, cum se explică moartea lui neaşteptată? se răsti la el consilierul Vacátko.

Domnul Lebeda strânse din umeri.

— Un asemenea caz vi se întâmplă pentru prima oară? întrebă consilierul.

— Da, pentru prima oară. De aici, de la noi, omul iese

la pensie, nu se duce direct la cimitir. Mă rog, în timpul războiului era altceva! Atunci am avut aici două cazuri... Amândoi au trebuit să se prezinte la încorporare şi niciunul nu s-a mai întors.

— Nu văd nimic ciudat în treaba asta, mormăi consilierul.

— Da, aveţi dreptate, numai că, vedeţi, amândoi au fost luaţi în urma unui denunţ. Mai întâi domnul Macha şi după el domnul Kubr. Despre domnul Kubr se spunea că ar fi vorbit pe undeva împotriva împăratului. În rest, de aici, din instituţia noastră n-a mai plecat nimeni, căci, vorba ceea, război-nerăzboi, dosarele e musai să fie înregistrate şi clasate; asta-i la mintea cocoşului.

Consilierul Vacátko zâmbi amar:

— Spuneţi-mi, în ziua când s-a întâmplat povestea, dumneavoastră aţi plecat de aici ultimul?

— Asta, mă rog frumos, nu ştiu, eu plec când se încheie programul, adică la trei şi jumătate. Cine mai rămâne pe aici, asta nimeni nu controlează, căci fiecare dintre domnii funcţionari are o cheie de la poartă.

— Aşa că oricine se poate înapoia oricând pofteşte!

— Asta, mă rog frumos, poate, dar spuneţi şi dumneavoastră, ce să facă aici, nu-i aşa?

— Fireşte, aceasta-i întrebarea! Vă mulţumesc, şi fiţi bun vă rog şi chemaţi-l pe domnul care urmează pe această listă.

Interogatoriul fu lung, dar neinteresant. La un loc, nimeni nu ştia nimic.

Domnul Fresl, viitorul succesor al dirigintelui, era un funcţionar bătrân şi încrezut, care despre fostul său coleg, referentul Šmok, ştia doar atât că adeseori rămânea în birou peste orele de serviciu.

— Şi niciodată nu v-a spus de ce?

— Nu, fiindcă niciodată nu l-am întrebat. De bună

seamă nu era gata cu lucrările.

Consilierul Vacátko se mulțumi cu atât şi ceru să fie chemat următorul. Domnul Výborný avea aceiaşi gradație în serviciu cu răposatul. Se ocupa cu vechile probleme fiscale, şi cu colegul Šmok mergea uneori împreună o bucată de drum, dar întrucât domnul Šmok locuia foarte aproape, n-apucaseră niciodată să stea de vorbă ca lumea. Domnul Výborný era convins că domnul Šmok a căzut victima pasiunii sale de funcționar.

— Eu, mă rog frumos, indiferent cum ar fi vremea, ies zilnic la ora zece fix în fața clădirii şi trag în piept un pic de aer curat. Mă opresc în dreptul porții dinspre grădină, fac două-trei ghemuiri şi apoi mă întorc la lucru. După mine, exercițiul fizic e temelia sănătății şi a bunei dispoziții.

— Şi întrucât domnul Šmok nu făcea exerciții, socotiți că a găsit cu cale să se sinucidă dând drumul la gaze?

— Eu nu cred că s-a sinucis, eu cred că a fost o întâmplare nefericită.

Domnul consilier dădu din cap şi-l invită pe următorul. În încăpere îşi făcu apariția domnul Červenka: avea titlul de conțopist. Făcu o plecăciune adâncă, şi nu luă loc. De altfel nici nu ştia nimic. Dar, când să iasă, se grăbi să spună:

— Nu vă supărați, mă rog frumos, ați stat de vorbă cu dirigintele nostru?

Consilierul Vacátko dădu din cap în semn că da.

— Şi nu v-a spus cumva cine se mută în această cameră?

Consilierul zâmbi:

— Mi-a spus... Dar ştiți treaba asta nu m-a interesat, aşa că, mă veți înțelege...

— Desigur. Pe mine însă mă interesează. Cred că

dumnealui se gândeşte la domnul Holínek. Şi totuşi eu sunt mai vechi în serviciu, cu o jumătate de an!

După ce ieşi, consilierul Vacátko îşi spuse în sinea lui că şi aici e la fel ca oriunde în altă parte, oamenii se pizmuiesc de mama focului, amărându-şi viaţa tihnită şi lipsită de griji.

Domnul Holínek îi lăsă consilierului cea mai bună impresie. Şi asta pentru că nu-şi ascundea câtuşi de puţin pasiunea sa de a citi în stele.

— În ultima vreme am fost în relaţii bune cu domnul Šmok. Dumnealui se interesa foarte mult de astrologie, iar eu nu i-am tăinuit faptul că se născuse într-o zodie nefavorabilă, adică a Vărsătorului şi, ştiţi, oamenii născuţi în această zodie sunt mai deosebiţi, uneori de-o sensibilitate bolnăvicioasă... Şi încă ceva, mă rog frumos, dacă-mi îngăduiţi: chiar în zilele critice ale morţii domnului Šmok, Marte se afla într-o conjunctură nefavorabilă şi ajunsese în imediata apropiere a Vărsătorului.

— Şi asta ce înseamnă?

— Asta înseamnă o primejdie gravă pentru oamenii născuţi în această zodie. Îi ameninţă tot felul de neajunsuri, boala, eventual moartea, dar asta, bineînţeles, nu se poate prevedea.

— N-aţi observat, cumva, dacă domnul Šmok folosea anumite tablete?

Referentul Holínek tulburat din meditaţiile sale, se uită la domnul consilier cu un aer absent:

— Mi-a spus că-l dor dinţii şi capul; i-am recomandat aspirina, asta ajută la stările nervoase.

— Şi ce anume, putea să-l enerveze aici?

— Asta chiar că nu ştiu, zâmbi liniştitul astrolog. Eu unul aş zice că poziţia nefavorabilă a planetei Marte.

Consilierul Vacátko clătină doar din cap, fără să-i mai

răspundă.

Era cât se poate de limpede pentru el, că interogatoriul n-avea să ducă la niciun rezultat, dar pentru întregirea lui îi mai pofti şi pe ceilalţi domni funcţionari – şi aşa cum se aşteptase, nici aceştia nu-i spuseră nimic interesant. Doar cel mai tânăr din întregul oficiu, practicantul de birou începător, cum suna trufaşa sa titulatură, a ţinut să declare că dacă ar fi stat aplecat atâta timp asupra hârţoagelor, aşa cum a stat domnul Šmok, probabil că ar fi dat şi el drumul la gaze, dacă nu cumva s-ar fi aruncat direct în Vltava, şi a mai adăugat că el, personal, nu intenţionează să rămână aici, pentru că asta e o muncă în care omul nu poate s-o sfârşească altfel decât în condiţii tragice. Tânărul cu pricina dovedi că are în el o poftă de viaţă nestăvilită, destăinuindu-i domnului consilier intenţia de a-şi căuta un loc în altă parte, iar această căutare o va începe pe căi ocolite şi cu abilitate, mai exact spus la partidul agrarian care ştie să se bată pentru oamenii săi. Consilierul îi ură mult succes şi, după ce junele se retrase, îi veni să scuipe în scârbă; ţinând seama însă de faptul că se afla într-un birou străin, renunţă la acest chef.

Întâmplător, tocmai se întorsese detectivul Brůžek, fără însă să aducă vreo dovadă mai consistentă. Gazda nu ştia de vreo boală a fostului ei subchiriaş, prafuri, ce-i drept, domnul referent lua numai atunci când avea arsuri la stomac. În ultima vreme, cică l-ar fi supărat durerile de dinţi.

— Ce mai, suntem în aer, bodogăni consilierul Vacátko. — Simplu, dumnealui şi-a cumpărat o porcărie din astea împotriva durerilor, a amestecat-o cu apă aici în paharul ăsta şi-a băut-o. Pe urmă a dat drumul la gaze şi s-a aplecat asupra hârţoagelor sale, ca să fie

absolut sigur (consilierul răsfoi prin hârtiile de pe masă) că a pus bine numărul de ordine III 543876/ a i XIV, după care, pe de-o parte a adormit, iar pe de alta şi-a dat duhul. Noi, de bună seamă, n-o să dibuim acum nimic, dar povestea asta nu-i în regulă. Vom îndeplini dorinţa fierbinte a şefului acestui oficiu şi vom scrie în procesul-verbal că nu pare a fi vorba de o sinucidere... Dar, între noi fie vorba, domnule Brůžek, chiar dacă în momentul de faţă nu dispun de nicio dovadă în acest sens, eu unul am neplăcuta impresie că aici s-a produs un... omor.

— Doamne, Dumnezeule, ce tot spuneţi, domnule consilier!

— Noi spunem că a luat prafurile şi pe urmă a dat drumul la gaz. Dar ce te faci că prafurile astea i le-a dat cineva care a aşteptat să adoarmă şi pe urmă – pe urmă a dat drumul la gaz?

— O femeie la mijloc n-a fost, bani n-a avut, şi atunci, de ce să-i fi făcut cineva de petrecanie? obiectă detectivul.

— Păi tocmai asta nu ştim! Şi pentru că nu ştim, va trebui să clasăm întregul dosar.

Consilierul se ridică de pe scaun îşi puse pălăria şi se uită cu tristeţe la detectivul Brůžek, care nu se mai încumetă să-l contrazică. Îşi luară rămas bun de la domnul diriginte, şi când ieşiră afară rămaseră amândoi uimiţi: aerul era călduţ şi mirosea a arbori înmuguriţi. Iar acolo, înăuntru, era frig, ca într-o gheţărie.

Consilierul Vacátko tăcea, iar detectivul Brůžek îşi dădea întreaga silinţă să nu-l tulbure. Da, domnul consilier suferise o înfrângere şi acum arăta ca un tigru furios, căruia îi scăpase prada de sub nas. Detectivul Brůžek ştia ce înseamnă acest lucru, căci avea destulă experienţă ca să-şi dea seama că omul nu izbuteşte

întotdeauna să demonstreze tot ce ar vrea.

Insuccesul e greu de suportat, chiar dacă aerul e încărcat de miresmele primăverii, îşi spuse în sinea sa domnul Brůžek. Bătrânul o să fie acum mânios, şi să te ţii ce tărăboi o să facă, până o uita de povestea asta!

Dar domnul Brůžek se înşela; consilierul, ce-i drept, era morocănos, dar nici pe departe nu se arăta atât de furios pe cât se temuse încercatul detectiv. Consilierul Vacátko se comporta într-adevăr ca un tigru: avea un aer indiferent şi sta la pândă.

După un timp domnul Brůžek află că dăduse dispoziţie să fie răscolită vechea şi foarte incompleta arhivă a poliţiei secrete începând din timpul războiului şi până în zilele noastre, dar, întrucât pentru treaba asta îi folosise pe funcţionarii direcţiei şi nicidecum pe domnii din echipa de criminalistică, aceştia se arătară şi ei cât se poate de nepăsători. De bună seamă nu descoperise nimic, deoarece cazul se stinse încet şi în liniştea cea mai desăvârşită, ceea ce pe domnul Brůžek îl lăsă foarte rece. Timpul se scurgea, primăvara pragheză îşi aprinse candelabrele florilor de castani, veni vara, îndrăgostiţii începură să se lipească şi mai strâns unul de altul, iar la Direcţia a Patra din Praga oamenii se pregăteau pentru necazurile obişnuite: tentative de viol, violuri autentice, destrăbălări şi alte acte asemănătoare care alcătuiesc umbrele urâte ale dragostei şi conţinutul fărădelegilor estivale. Multă apă a curs pe Vltava, mulţi spărgători au fost prinşi, mulţi dintre ei au reuşit, ca întotdeauna, să scape, statul a majorat sporul lunar de scumpete drept care partidele de coaliţie i-au câştigat de partea lor pe micii funcţionari, pictorii încetaseră de mult să mai înfăţişeze tânăra republică în chip de femeie purtând în braţe un stindard desfăşurat, iar gazetele socialiste pretindeau că primejdia forţelor extremiste a fost

îndepărtată. Dar, pentru mai multă siguranță, parlamentul votă legea pentru apărarea republicii.

După aceea, toată lumea plecă în concediu, cu excepția borfașilor care, dimpotrivă, desfășurau o activitate susținută, și astfel domnul Bouše avea de lucru până peste cap.

În fine, veni toamna, oamenii priveau cu îngrijorare cerul pe care goneau zdrențe întunecate de nori, și spuneau:

— S-a mai dus o vară, fără s-o simțim!

Căci toamna toți avem înclinații spre reflecții filosofice...

În biroul detectivilor se auzi deodată un zuruit prelung și stăruitor, iar domnii Bouše și Brůžek, care erau de serviciu dădură buzna împreună în biroul consilierului, căci sunetul acesta era, fără doar și poate, un semnal de alarmă.

Consilierul Vacátko era gata îmbrăcat cu pardesiul său scurt și tocmai își potrivea gambeta.

— Domnilor, toți cei ce se țin pe picioare să se pregătească de acțiune. Fotograful, dactiloscopistul, și așa mai departe. Afară așteaptă două mașini. Ne ducem la Malá Strana. Da, domnule Brůžek, la Malá Strana, la faimosul oficiu unde noi doi am mai fost astă primăvară. De data asta, unul dintre funcționari a fost ucis de o țiglă căzută de pe acoperiș.

— Dumneavoastră, domnule consilier, binevoiți să credeți că... rosti vocea șoptită a detectivului Brůžek.

— Eu o să cred după ce o să văd ce și cum, replică scurt consilierul și se grăbi să iasă afară.

Două mașini înțesate de funcționari de poliție se strecurară apoi peste podul Carol, tulburând liniștea patriarhală a străduțelor înguste din cartierul Malá Strana.

Când coborî din maşină, consilierul îşi dădu pe loc seama că din nou sosise cu o clipă mai târziu. Poliția, ce-i drept, se afla la fața locului, dar mortul ia-l de unde nu-i, şi treaba asta îl supără la culme.

— Domnule comisar, se răsti la reprezentantul în uniformă al circumscripției locale – de ce ați mişcat mortul?

— Am onoarea să vă raportez, domnule consilier de poliție, că am dat ordin să fie transportat la spital, dar acolo s-a constatat decesul.

— În loc să-l constatați voi, aici! Unde zăcea mortul?... Unde? Pentru numele lui Dumnezeu, când o să învățați odată să respectați regulile fundamentale ale unei anchete? Când? Aici nu-i vorba de un furt de chifle, iar eu îmi amintesc că am dat încă din primăvară comisariatului vostru anumite dispoziții!

Copleşit de vocea aceasta tunătoare, comisarul se pierdu de-a binelea.

— Domnule consilier, nouă ni s-a telefonat exact la orele zece şi opt minute, aducându-ni-se la cunoştință că s-a întâmplat o nenorocire; eu personal am ordonat ca totul să rămână aşa cum e, să nu se clintească absolut nimic, apoi am alarmat medicul şi la câteva minute după aceea am ajuns aici, fireşte pe jos, pentru că ştiți, noi, la comisariat... Pe scurt, când am sosit aici era adunată o mulțime de oameni şi ăştia de mult îl urniseră din loc pe nefericit, încercând să-i dea pe coridor primele îngrijiri, ştiți, avea capul spart, dar nu prea tare, aşa că unii au putut eventual să tragă nădejdea, că nu era vorba decât de o rănire uşoară, urmată de o stare de leşin...

— Şi de fapt a fost vorba de moarte, pentru că în clădirea asta e vorba întotdeauna de moarte, domnule comisar!

Consilierul Vacátko îşi pironi picioarele în pământ şi strigă la oamenii săi:

— Gloata asta să fie imediat împrăştiată, aici nu suntem la bâlci. Iar domnii de la ferestrele de sus, să dispară şi ei! Locul ăsta rămâne pustiu! Funcţionarii de la arhivă să se întoarcă la posturile lor şi niciunul nu-şi părăseşte biroul. S-a înţeles? Domnule comisar, dumneata postează-ţi oamenii pe coridor!

Proaspătul defunct era referentul Ferdinand Výborný. Consilierul îşi mai amintea că fusese colegul acelui Šmok, care pierise astă primăvară asfixiat cu gaz de iluminat.

Comisarul de circumscripţie primise între timp raportul spitalului: moartea s-a produs în urma unei hemoragii cerebrale provocată de o fractură craniană.

— Unde a zăcut?

Comisarul arătă servil o linie foarte neclară trasată pe caldarâmul umed din faţa porţii.

— Linia asta a desenat-o, probabil cu un ciob din olanul căzut, domnul adjunct Fresl, funcţionar al acestei arhive. Dacă doriţi, eu vi-l aduc aici, mă rog frumos, bâigui comisarul şi se năpusti spre uşa clădirii. În poartă îşi făcu apariţia dirigintele oficiului, era alb ca varul, şi se ţinea cu mâna de inimă. Clătină trist din cap la salutul domnului consilier, dar la ordinal gardianului se retrase, supus, înapoi în clădire.

Domnul Fresl se prezentă peste câteva clipe şi confirmă că în timp ce unii domni din instituţie îl ridicau pe colegul ucis...

— Care domni! tună consilierul Vacátko.

— Păi, domnii Červenka şi Holínek... Şi, bineînţeles, omniprezentul domn Lebeda care, de fapt, îl descoperise pe acest nefericit... L-au ridicat şi l-au dus înăuntru, dar eu mi-am adus aminte că am văzut undeva, nu mai ştiu

unde, că în asemenea cazuri trebuie desenată poziția în care s-a aflat mortul, iar eu am făcut treaba asta, fireşte, numai aşa *groso-modo.* Cu mâna tremurândă domnul Fresl arătă conturul unei linii slabe pe care detectivul Brůžek îl îngroşă acum cu cretă.

Consilierul Vacátko se apropie de domnul Fresl şi-i spuse:

— Vă rămân foarte îndatorat, domnule adjunct! Ceea ce ați făcut e extrem de important!

Domnul Fresl, care se aşteptase probabil să fie pe loc arestat, dădu absent din cap, apoi se duse înapoi în biroul său, căci de emoție începuseră să-i tremure picioarele.

— Domnule Lebeda, unde ați găsit cadavrul?

Până să răspundă, curierul înghiți de câteva ori în sec:

— Aici, mă rog frumos, unde se vede linia asta. Ieşisem tocmai afară, Dumnezeule, pentru ce am ieşit, a, da, mi se pare că mă duceam să cumpăr chifle pentru domnul diriginte – şi, ce să văd, domnul Výborný zăcea în acest loc... Ştiți, avea obiceiul să vină în fiecare zi aici să-şi facă exercițiile libere, cum le numea dumnealui.

Consilierul clătină scurt din cap. Îşi reconstitui în minte scena îndepărtatului interogatoriu, în timpul căruia acest domn Výborný se lăudase cu bunul său obicei de a trage în piept nițel aer proaspăt.

— Unde se afla olanul căzut de pe acoperiş?

— Pe aici pe undeva; vă spun drept, eu nu l-am prea văzut, am socotit că e mai bine să mă ocup de domnul referent; am crezut că i s-a făcut rău şi m-am aplecat spre dumnealui; pe urmă, când m-am uitat mai bine, Dumnezeule, mi-am dat seama că-i curge sânge din cap şi-am început să strig; atunci au venit repede colegii dumnealui.

— Care?

— Pai, domnul Holínek şi... domnul Červenka. Dumnealor l-au dus înăuntru pe coridor, iar eu nu mai ştiu cine a văzut olanul acela şi a adus înăuntru cioburile lui.

— Foarte inteligent, ţinu să sublinieze consilierul Vacátko. Foarte inteligent a procedat! Spuneţi-mi, olanul acela era tare spart?

— Eu, mă rog frumos, n-am de unde să ştiu, mărturisi sincer uşierul Lebeda.

Consilierul le dădu dispoziţie oamenilor săi ca să adune cu cea mai mare grijă toate cioburile şi să reconstituie olanul prin lipire. După aceea ceru să se facă rost la iuţeală de un meşter ţiglar care să aibă cu el şi o funie pentru a se căţăra pe acoperiş.

Gardienii de la comisariat începură să alerge care încotro, şi în acest timp domnii de la criminalistică se străduiră să depisteze toate urmele ce mai puteau fi depistate, dar nu se arătară prea entuziasmaţi.

Consilierul Vacátko le făcu semn detectivilor Brůžek şi Bouše să se apropie de el:

— Cred că n-are niciun rost să ne mai omorâm cu povestea asta... Urme tot nu vom găsi.

— Oricum, nu ne-ar folosi la nimic. Căderea olanului de pe acoperiş e destul de concludentă, nu credeţi? opină domnul Bouše.

— Căderea de pe acoperiş! rânji consilierul. Asta abia o să vedem! Îţi aminteşti, domnule Brůžek, că astă primăvară am copiat aici o listă a tuturor funcţionarilor? Repede-te până la domnul diriginte şi roagă-l din partea mea să ţi-o dicteze din nou, căci dumnealui îi ştie pe dinafară. Şi aş mai dori ca în dreptul fiecărui nume să noteze când a intrat în serviciu respectivul funcţionar, când a fost avansat şi în ce funcţie...

În ciuda faptului că încă îşi mai ţinea mâna la inimă, dirigintele făgădui să întocmească lista numaidecât, menţionând că va fi bucuros să i-o înmâneze personal domnului consilier.

Consilierul rămase afară. Măsura din ochi cu foarte mare atenţie înălţimea acoperişului şi înclinaţia lui, şi în anumite momente lăsa impresia că de atâta încordare se întunecă la faţă, ca apoi să-i fluture pe buze câte un zâmbet prevestitor de rele.

După ce-şi terminară misiunea lor, tehnicienii plecară, iar consilierul Vacátko rămase singur cu cei doi ciraci ai săi. Domnii de la administraţia financiară eliberară şi ei, în sfârşit, ferestrele de la etajele superioare.

Dirigintele apăru în pragul porţii cu o listă în mână pe care, cu o privire ce trăda o adâncă tristeţe, i-o întinse domnului consilier.

— Nu vă simţiţi bine? îl întrebă consilierul cu compasiune.

— Ştiţi, inima... Pentru mine, povestea asta e puţin cam mult.

— Da, desigur, desigur, a doua întâmplare nefericită, încuviinţă consilierul. Apoi, cercetându-l mai bine pe domnul diriginte se grăbi să adauge: într-adevăr sunteţi tras la faţă. Duceţi-vă să vă vadă un doctor. Noi nu mai avem nevoie de dumneavoastră. Dacă o fi ceva ne adresăm domnului Fresl, locţiitorul dumneavoastră.

Dirigintele oftă adânc şi peste puţin timp putu fi văzut târându-se spre casă cu pas obosit.

Din dispoziţia consilierului Vacátko, detectivii Brůžek şi Bouše îi poftiră pe rând pe toţi funcţionarii în biroul dirigintelui, şi-i chestionară în legătură cu cele întâmplate azi în jurul orei zece.

În sfârşit izbutiră să-i prezinte domnului consilier

următoarea succesiune a evenimentelor:

Dimineața au sosit cu toții la ora obișnuită. Nimeni n-a observat nimic deosebit. Mai toți au venit cu servieta în care-și aduceau gustarea și ziarul de dimineață. În cursul dimineții s-au mișcat cu toții ca de obicei, ducând actele și dosarele spre a le depune în dulapuri; domnii Pergl și Málek, ambii cu rangul de conțopist, au coborât cam în jurul orei nouă și jumătate în pivniță, mergând pe o scară foarte îngustă și întunecată, căci acolo erau depuse dosarele administrației financiare. S-au înapoiat sus, tot împreună, înainte de ora zece. Pe coridor n-au observat nimic. Domnul Pergl a declarat, ulterior, că a avut impresia că pe coridor se afla totuși cineva în clipa în care el se pregătea să intre în biroul său; dacă nu cumva greșește, crede că l-ar fi zărit pe domnul referent Červenka. Subliniase acest titlu în așa fel, încât detectivul Brůžek a rămas înmărmurit.

— Domnul Červenka a fost numit referent nu de mult. După moartea domnului Šmok, a ținut să completeze, cu cea mai mare grijă, pedantul funcționar.

Detectivul Brůžek a clătinat din cap, propunându-și în sinea lui să atragă în mod deosebit atenția domnului consilier asupra acestui amănunt.

Celorlalți funcționari nu le-a păsat de nimic altceva, decât de munca lor. La ora zece domnul Výborný a părăsit camera sa de lucru și a ieșit afară, potrivit obiceiului său de toate zilele.

Lucrul acesta a fost confirmat de domnul Fresl, care l-a întâlnit pe coridor și i s-a adresat pe un ton vesel: La gimnastică? Drept care domnul Výborný i-a răspuns jovial: La gimnastică, la gimnastică.

N-a fost o conversație prea spirituală, dar pentru poliție ea constituia un element destul de important. Ceasul din turnul bisericii bătea tocmai atunci ora zece.

Cam la un minut după aceea, domnul Výborný era în lumea drepților. Aşadar, olanul a căzut de pe acoperiş la ora zece şi un minut. În momentul acela toți funcționarii oficiului se aflau în interiorul clădirii.

După ce cercetă cu atenție întregul raport, consilierul Vacátko dădu din cap admirativ şi spuse:

— Excelent. Numai că mie puțin îmi pasă cine se afla în clădire. Pe mine mă interesează cine anume se afla în afara biroului său la câteva minute după ora zece!

Alte cercetări şi alte întrebări avură darul să precizeze că toți s-au aflat la locul lor, fireşte acest lucru fiind valabil numai pentru acei funcționari care nu au o cameră de lucru proprie. Asemenea birouri n-au decât domnul diriginte, domnul adjunct Fresl, domnul Výborný (acesta categoric nu se afla la post) şi noul referent, domnul Červenka. Incertitudinea plana în privința domnului Lebeda, care e veşnic în mişcare, deoarece dumnealui face totul şi nimic în acelaşi timp.

— Nu ştiu de ce, am impresia că domnul Holínek era pe coridor, spuse tânărul practicant Smejkal. Sau ştiu eu, poate mă înşel...

Domnul Holínek zâmbi şi se grăbi să spună că tocmai se pregătea să se ducă la domnul Výborný cu nişte acte, ceea ce, de bună seamă, i-a sugerat tânărului practicant impresia că lipseşte din birou. Când de pe coridor a răsunat strigătul domnului Lebeda, el se afla categoric în biroul său, fapt confirmat, de altfel, de conțopistul Málek.

În timp ce detectivul Brůžek se tocmea aproape zadarnic pe tema acestor fleacuri, gardienii de la comisariat veniră cu țiglarul atât de mult aşteptat.

Consilierul Vacátko îi dădu poruncă să se cațere pe acoperiş. Când țiglarul ajunse acolo, consilierul îi strigă de jos:

— Ei, cum e acoperişul?

— Cum să fie, bun, răspunse ţiglarul.

— Cum adică, bun?!? Undeva, în partea asta, trebuie să lipsească din el cel puţin un olan.

Ţiglarul se legă cu funia şi se lăsă încet până la marginea streaşinei. Apoi se întoarse şi le comunică strigând:

— Aici, ce-i drept, lipsesc într-un loc câteva olane, dar asta trebuie să fie o poveste veche, căci locul e negru ca tăciunele; olanele astea au căzut de mult. Proaspăt nu văd nimic...

Consilierul Vacátko se uită triumfător la oamenii săi care priveau cu îngrijorare în sus spre acoperiş.

— Aţi auzit, domnilor? Dar, mă rog, s-ar putea totuşi ca vreun olan să fi alunecat. Cine ştie, poate că ţiglarul se înşală. Să mai facem deci încă o probă. Şi spunând aceasta îşi îndreptă capul în sus şi strigă: Meştere, fi bun te rog şi smulge dumneata un olan, care îţi vine la îndemână, şi aşează-l pe acoperiş. Pe urmă, când îţi spun eu, îi dai drumul să meargă la vale. Iar voi, de aici, daţi-vă la o parte. Uluitul ţiglar desprinse un olan, îl aşeză pe acoperiş aşa cum dorea domnul consilier, apoi îi dădu drumul. Olanul începu să alunece încet pe acoperişul oblic, şi în cele din urmă îşi luă zborul în jos. Ajuns pe pământ se făcu zob.

Consilierul se întoarse spre oamenii săi:

— Ei, ce spuneţi de treaba asta, domnilor?

Domnii nu spuneau nimic. Se uitau când în sus spre acoperiş, când în jos, spre locul unde zăceau cioburile olanului negru ca tăciunele.

— Vedeţi unde a căzut olanul? La asta m-am gândit din prima clipă a sosirii noastre aici. O ţiglă nu poate să cadă de pe acoperiş perpendicular, deoarece, câştigând o anumită viteză în timpul alunecării ea trebuie să

înscrie în cădere o linie oblică. Dacă olanul cu pricina era să-l nimerească în cap pe domnul Výborný, dumnealui ar fi trebuit să-şi facă gimnastica tocmai în acest loc. Dar dumnealui a fost găsit întins în pragul porţii.

Detectivul Brůžek îşi fixă şeful cu neascunsă admiraţie, iar domnul consilier observă acest lucru. Arboră totuşi un aer de indiferenţă, în ciuda faptului că recunoaşterea subalternului avea darul să-l bucure. Şi-apoi, la drept vorbind, descoperirea sa era o treabă destul de meritorie.

— Şi totuşi, omul ăsta a fost lovit de un olan, domnule consilier, şopti cu sfială comisarul de circumscripţie.

— Exact, domnule coleg. Numai că olanul ăsta n-a căzut de pe acoperiş!

— Şi atunci, de unde?

— De nicăieri. Olanul ăsta s-a aflat în mâna cuiva.

Comisarul îi aruncă o privire buimacă domnului consilier şi nu mai suflă o vorbă. De altfel şi ceilalţi din jur amuţiră, cuprinşi parcă de o groază stranie. Totul era cât se poate de simplu şi vizibil, de necontestat, deşi foarte neobişnuit.

În cele din urmă comisarul spuse oftând:

— Păi, în cazul ăsta ar fi trebuit luate amprentele de pe olanul acela.

Consilierul însă dădu din mână plictisit:

— Degeaba, că tot n-aţi fi găsit nimic. Aţi auzit doar că pe cioburile acelea a pus mâna cine a vrut!

Între timp ţiglarul coborâse de pe acoperiş şi sta nehotărât, ceva mai încolo. Se uită puţin la olanul lipit pe care-l ţinea detectivul Bouše şi, în sfârşit, se decise să-l atingă şi el.

— Da, îi spuse detectivul – noi credeam că a căzut de aici de pe acoperiş şi l-a ucis pe omul acela. Dar lucrurile

s-au petrecut altfel.

— Ceva am auzit eu, mormăi ţiglarul luând olanul în mână. — Numai că ăsta n-a căzut de aici, pe chestia asta nici nu era nevoie să mă mai caţăr pe acoperiş.

— Nu vă înţeleg, i se adresă consilierul cu ochii numai atenţie.

— Vreau să spun că olanul ăsta nici măcar nu-i de aici. A fost ars după alt procedeu, ştiţi, asta se cunoaşte după porozitate. Ăsta e mai nou, pe când alea de pe acoperiş sunt încă dinainte de război, pe atunci ţigla se ardea mai tare. Poftiţi, uitaţi-vă şi dumneavoastră.

Ţiglarul râcâi cu unghia olanul lipit, care-l omorâse pe referentul Výborný, apoi râcâi un ciob din olanul pe care el însuşi îl smulsese de pe acoperiş cu câteva clipe în urmă.

Consilierul Vacátko, urmări uluit manipulaţia lui şi spuse înmărmurit:

— Ca să vezi, treaba asta n-o ştiam. Şi, de bună seamă, nici făptaşul... A socotit pesemne că-i deajuns să vină cu un olan mai vechi... Meştere, vă mulţumesc din toată inima, şi să ştiţi că mie îmi place tare mult să învăţ lucruri interesante. O să trebuiască însă să mai daţi o dată pe aici ca să prindeţi la loc olanul, care, din ordinul meu, l-aţi scos, pe cât se pare, fără niciun rost.

Ţiglarul dădu din mână binevoitor:

— Un singur olan nu face gaură într-un acoperiş ca ăsta; ar trebui stimate domn să vedeţi cum arată celelalte acoperişuri de prin împrejurimi! Nici nu pridídim cu reparatul lor. Ăsta mai poate aştepta!

Consilierul îi strânse mâna cordial şi-i spuse zâmbind:

— Noi însă nu putem aştepta!

Apoi făcu un semn suitei sale şi intrară cu toţii în clădire.

— Aşadar dovezile le avem. Ce ne mai lipseşte deci? întrebă cuprins de o veselie neaşteptată.

— Ca întotdeauna... făptaşul, zâmbi respectuos detectivul Brůžek.

— Mda, aş putea spune că ştiu şi despre el ceva... Numai că îmi mai lipseşte un amănunt. Chemaţi-l aici pe domnul Fresl.

Când locţiitorul dirigintelui se prezentă în faţa domnului consilier, acesta îi ceru să-i procure nişte acte mai vechi, rezolvate aici încă în limba germană:

— Pe scurt, mă interesează alfabetul gotic, mă înţelegeţi? Tare aş avea nevoie de el acum! Măcar câte un act de fiecare funcţionar!

— Asta nu-i chiar atât de greu, în timpul războiului notaţiile pe acte se mai făceau, fireşte, în limba germană; totul e să le căutăm.

— Cu cât le veţi găsi mai repede, cu atât mai bine. Ştiţi, aş fi tare bucuros să termin odată cu toată povestea asta.

Domnul Fresl făcu o plecăciune şi ieşi, iar consilierul se cufundă din nou în lectura listei cu funcţionarii acestui oficiu, întocmită de domnul diriginte.

Încăperea joasă se înţesă de fumul înţepător al ţigării sale de foi, trăgea din ea cu putere, căci gândea foarte concentrat. În clipa în care acoperi toată hârtia cu săgeţile şi mâzgălelile lui, în birou îşi făcu apariţia detectivul Brůžek şi se postă în dreptul uşii.

— Vă sunt suficiente, domnule consilier, alibiurile constatate la fiecare funcţionar în parte?

— Da şi nu. După părerea mea, în cazul de faţă nu are niciun rost să ne mai necăjim din pricina unui alibi. Pe de-o parte îl au cu toţii, iar pe de alta nu-l are niciunul, dar aşa se întâmplă întotdeauna. Ştii, domnule Brůžek, oamenii ăştia, în general, îşi amintesc

de puține lucruri. Pe mine însă mă interesează un anume lucru. Graba cu care cineva a urnit mortul din loc, ca să nu zacă acolo unde zăcuse inițial. Acest domn Fresl ne-a făcut un serviciu uriaş trasând locul în care răposatul Výborný căzuse cu adevărat... Iar cu ciobul olanului, e altă poveste. Pe el a pus mâna cine vrei şi cine nu vrei, şi tocmai asta îl interesa în mod deosebit pe acest ucigaş cu o gândire foarte logică. Nu bănuia însă că totul e în zadar. Şi totuşi există în povestea asta ceva ce nu poate fi urnit din loc, şi unde nu ajută niciun fel de amprentă. Iar acest ceva, domnule Brůžek, sunt avansările în funcții.

Poate că ar fi vrut să-i mai explice detectivului şi alte lucruri, dar tocmai în clipa aceea dădu buzna în încăpere zelosul domn Fresl, cu un vraf de hârtii în brațe.

— Poftim, cam asta am izbutit să adun, nu ştiu dacă vă ajunge. Vă dați seama ca nu v-am adus decât ceea ce a fost la îndemână, căci treburile astea mai vechi, noi le depunem în beciuri şi acolo e mai dificil să cauți ceva.

Consilierul aruncă peste hârtii o privire fugară şi spuse:

— Asta îmi ajunge. Totul e în perfectă ordine.

Apoi zâmbi mulțumit, şi în timp ce răsfoi cu grijă actele îl bătu pe domnul adjunct Fresl pe umăr, în semn de încurajare:

— Aş spune chiar că totul e în cea mai perfectă ordine, şi că de acum înainte veți putea dormi liniştit.

Domnul Fresl holbă ochii uluit:

— Eu?!? Dar bine eu... eu dorm liniştit!

— În locul dumneavoastră aş fi nițel cam nelinişstit, rosti consilierul pe un ton misterios.

După care îl chemă pe detectivul Bouše şi-i ceru să aducă servietele domnilor Červenka şi Holínek.

Şi întrucât adjunctul Fresl continua să-l cerceteze cu aceeaşi privire buimacă, domnul consilier se grăbi să adauge:

— Dacă studiem bine întreaga chestiune, e limpede că un lucru nu ne poate scăpa. Mai întâi Šmok, pe urmă Výborný – iar acum aţi fi fost la rând dumneavoastră. O coincidenţă oarecare s-ar fi născocit şi pentru viitorul diriginte.

Domnul Fresl păli şi se prinse cu mâinile de masă.

— Cum aţi spus?

— Lucrurile încep să se contureze cât se poate de frumos, nu-i aşa, domnule Brůžek!?!

— Cred că da, confirmă detectivul şi se grăbi să întrebe: Dar cum aţi putut ajunge la această descoperire, domnule consilier?

— Vrei să spui la trucul acela cu acoperişul? Foarte simplu! Pentru că întâmplarea mi s-a părut a fi totuşi prea bizară. Ştii, domnule Brůžek, un olan care cade în capul unicului om ieşit pentru un minut în faţa uşii, mi se pare puţin cam mult, ca să nu zic prea de tot. Pentru asta, cineva a trebuit să ia în mână şi întâmplarea şi întregul destin... Inclusiv olanul... De altfel, să ştiţi că n-am descoperit nimic deosebit, domnii mei. Dacă în primăvară ar fi reflectat mai mult, probabil că domnul Výborný ar mai fi acum în viaţă... Dar când am început să înţeleg motivul acestor asasinate, eu însumi n-am fost în stare să cred că e cu putinţă aşa ceva. Azi, însă, cred...

— Cum, dumneavoastră cunoaşteţi motivul?!? întrebă înmărmurit detectivul Brůžek.

— Bineînţeles. Motivul e pragmatismul în serviciu, care în această instituţie are valoarea unei legi de fier. Închipuiţi-vă că aţi lucra aici şi niciodată, prin nimic, n-aţi putea avansa în carieră, decât prin scurgerea

anilor şi prin moartea acelora aflaţi înaintea dumneavoastră. Cumplit simţământ, dar de înţeles. De aceea, domnule adjunct, v-am spus, cu câteva clipe în urmă că puteţi dormi liniştit, pentru că o să ajungeţi să aveţi parte sănătos de pensia dumneavoastră. În altă ordine de idei, vă mulţumesc pentru ajutorul ce ni l-aţi dat şi cred că n-o să vă mai deranjez.

Buimacul adjunct ieşi din biroul dirigintelui, împleticindu-se.

În aceiaşi clipă detectivul Bouše se înapoie cu cele două serviete cerute de domnul consilier. Acesta le deschise pe rând şi le cercetă cu atenţie. Din una scutură un pic de nisip.

— Vasăzică, în asta a fost – vreau să spun olanul acela pe care ucigaşul l-a adus cu el azi dimineaţă. Cealaltă servietă o dai înapoi, iar pe asta o trimitem la laborator. Uitaţi-vă aici, înăuntru, se mai văd nişte dâre, or fi probabil de la olanul cu pricina. Iar acum, domnule Bouše, lasă-mă te rog, să ghicesc. Servieta în care s-a aflat olanul aparţine... domnului Holínek, este?

— Da, mă rog frumos, bâigui detectivul. Adică dumneavoastră socotiţi că... el...

— Acum nu mai socotesc nimic, acum ştiu! Suspecţi, ca să zic aşa, erau doi, pentru că doi aveau de câştigat din această serie a morţii... Unul din ei însă, nici nu bănuia că intră în joc... Aduceţi-l pe domnul Holínek!

Scundul astrolog pătrunse în birou însoţit de inspectorii Brůžek şi Bouše, şi în urma lor se strecură comisarul de circumscripţie.

Astrologul se uita nesigur la consilierul Vacátko. La rândul său consilierul îl cerceta cu o privire sfredelitoare pe omuleţul acesta mărunţel şi îndesat.

— Încă n-am apucat, domnule Holínek, să vă întreb ce părere aveţi despre destinul domnului Výborný. În ce

zodie s-a născut, de a sfârşit-o atât de rău?

Astrologul nu răspunse. Privirea lui se odihnea pe servieta aflată pe masă.

— Deocamdată, servieta asta nu v-o putem restitui, ea constituind, aşa cum se spune, corpul delict. Ştiţi, restul de nisip şi dârele dinăuntru dovedesc că dumneavoastră nu v-aţi adus azi dimineaţă numai ziarul şi gustarea. Laboratorul o să ne confirme că aţi adus în ea şi un olan mai vechi.

Domnul Holínek căscă gura pe jumătate.

— N-aţi vrea să ne spuneţi de unde l-aţi luat? De undeva de pe stradă, nu-i aşa? Căci, vorba ceea, prin preajma locului acoperişurile sunt veşnic în reparaţie... Aceasta ar fi deci una din dovezi, domnule Holínek. Dar eu am mai multe. Ba, aş zice chiar, că am pentru dumneavoastră şi o mică surpriză. Priviţi acest document.

Şi consilierul Vacátko întinse palidului conţopist o hârtie pe care o scoase din buzunar.

— Îl recunoaşteţi? Precum vedeţi, poliţia are şi ea o arhivă destul de onorabilă, numai că durează cam mult până se găseşte în ea ceva. E vorba aici de o scrisoare, în care o persoană anonimă îl denunţă pe conţopistul Mácha, acuzându-l de atitudine antiaustriacă... Aceasta a fost prima încercare, nu-i aşa? Şi v-a reuşit... Deci, aţi scris dumneavoastră acest denunţ. Da sau nu?

Holínek căscă ochii nătâng la hârtia din faţa sa şi încercă să răsucească din cap.

— Ba, da, ai scris-o domnule Holínek, pentru că, uite, am cerut să mi se prezinte şi un text în limba germană scris de mâna dumitale, şi un expert în grafologie va confirma că totul e limpede de la prima vedere. Din practicant de birou, dumneata ai devenit atunci, în nouă sute cincisprezece, tânăr conţopist, pentru că Mácha a

fost încorporat. A urmat apoi a doua scrisoare – pe asta însă n-am găsit-o – în care l-ai denunțat pe Kubr, şi dumneata iar ai avansat... După ce l-ai adormit şi l-ai asfixiat cu gaz pe referentul Šmok, spre uimirea dumitale n-ai fost numit referent, fiindcă ai uitat că eşti cu o jumătate de an mai tânăr în serviciu decât Červenka. Acesta i-a luat locul lui Šmok, iar dumneata ai rămas în continuare conțopist. De aceea a trebuit să moară referentul Výborný, ca să poți şi dumneata să devii referent. Şi, potrivit jocului pe care de bună seamă l-ai născocit în temeiul studierii stelelor, după un timp ar fi trebuit să moară Fresl, pe urmă, bineînțeles Červenka, pentru că ăsta era mereu înaintea dumitale, dar deocamdată te acoperea. Cariera o aveai, în linii mari, asigurată, şi nu se mai punea decât chestiunea ticluirii în condiții optime a unor întâmplări nefericite. Numai că, întâmplarea de azi nu ți-a mai reuşit. Pe de-o parte fiindcă despre toate astea mai aflasem între timp câte ceva şi noi, iar pe de alta pentru că ai săvârşit şi dumneata câteva greşeli fatale. Aşadar, Josef Holínek, în numele legii te arestez pentru crimă de dublu asasinat...

În încăpere se aşternu deodată o tăcere mormântală şi toți rămaseră într-o încremenire mută. Numai Holínek se mişcă pe neaşteptate şi ca o săgeată se repezi spre uşă. Țâşni pe coridor şi de acolo afară în curte. Aici se aflau, ce-i drept, câțiva gardieni, dar aceştia erau atât de uluiți, încât nu mai izbutiră să-l prindă pe fugar. Când se auzi fluierul țignalului polițienesc, Holínek era în stradă.

Comisarul de circumscripție se făcu alb ca varul şi scoase repede revolverul, bineînțeles, fără niciun rost.

— Calm, domnule colega, calm, îl linişti consilierul Vacátko; nicio grijă, omul ăsta nu ne scapă. În afară de asta, prin gestul lui a făcut mărturisiri complete, adăugă

apoi, aruncându-le o privire cumpănită oamenilor săi. Aceştia o zbughiră afară, iar consilierul, după ce-şi strânse lucrurile sale, luă servieta lui Holínek şi i-o întinse comisarului, spunându-i:

— Fiţi bun, şi trimiteţi-mi-o la Direcţia a Patra. Eu plec înainte. Iar dumneavoastră, fiţi fără grijă, băieţii mei o să pună mâna pe el şi-o să mi-l aducă.

Dar nu i-l aduseră, căci Holínek era mult mai sprinten decât părea şi îşi alerga marea sa cursă pe viaţă şi pe moarte. După ce străbătu ca o vijelie piaţa Malostranska şi pătrunse pe strada Mostecka, îşi dădu seama că alerga în zadar. Aşa stând lucrurile, se aplecă peste balustrada de deasupra braţului Čertovka şi într-o clipită trupul lui se prăbuşi în apă, al cărei curent acum, pe vreme de toamnă, era sălbatic şi plin de vârtejuri. Un timp fu văzut învârtindu-se în puhoiul învolburat, apoi dispăru sub luciul apei. Gardienilor nu le mai rămase nimic de făcut, decât să privească spectacolul neputincioşi. Unul din ei avu totuşi prezenţă de spirit şi dădu fuga să împrumute o barcă de la domnul Rousek, care îşi avea debarcaderul în partea dreaptă a podului Karól. Domnul Rousek observase însă mai devreme ciudata cădere şi înainta acum cu barca sa de-a lungul Kampei ca să prindă trupul acolo unde Čertovka se varsă ca o cascadă în Vltava. Avea stabilită o taxă fixă pentru orice salvare de la înec şi nu voia, cu niciun chip, să piardă câştigul.

Gardienii dezlegară altă barcă şi porniră în ajutorul lui, dar domnul Rousek îi întâmpină foarte morocănos:

— Domnilor, nu vă băgaţi în treaba asta, nu de alta, dar n-aş vrea până la urmă să fiu nevoit să vă scot şi pe dumneavoastră; apa e adâncă, uitaţi-vă ce aproape sunt de stăvilar!

Apoi, ca un meşter iscusit ce era, începu să

pescuiască adânc în apă cu o prăjină lungă, manevrând barca încolo şi încoace, până când, într-adevăr, dădu de trupul înecatului; căci, vorba ceea, cunoştea locul la perfecţie. Cu un cârlig mare îl scoase la suprafaţă şi, cu sprijinul gardienilor, îl trase în barcă. După care se înapoiară cu toţii la debarcader unde între timp sosise maşina salvării, şi astfel sanitarii putură să înceapă imediat să-i facă înecatului respiraţia artificială.

— Asta nu se întâmplă întotdeauna, ca totul să fie atât de bine pregătit, ţinu să precizeze, cu admiraţie, domnul Rousek, când fu limpede că înecatul îşi recăpătase răsuflarea. Omul ăsta s-a născut într-o zodie norocoasă.

— Zău? Aşa crezi? replică detectivul Brůžek, ridicând din umeri. Dumneata, moşule, l-ai salvat de la înec ca să-l trimiţi la spânzurătoare. Dar, şi-aşa, îţi mulţumesc din inimă, căci pentru poliţia praghează asta ar fi fost o ruşine epocală.

Numai că domnul Holínek, dublu asasin şi denunţător, se născuse totuşi într-o zodie norocoasă. Făcu o violentă congestie cerebrală şi muri curând în spitalul închisorii. Asta se întâmplă în timp ce Jupiter era sub semnul Scorpionului iar Venus strălucea pe cer ca Luceafărul de seară...

(10)
AVOCATUL ŞI DUHURILE

n-au desigur nicio legătură între ele
şi totuşi, noi vom demonstra tocmai contrariul
prin aceea că vom consulta
misterele nedezvăluite
ale întregii lumi
îmbinate cu
prostia
omenească.

Când junele Dubský îşi dădu ultimul examen de doctorat şi deveni dublu doctor în drept – *jurist utriusque* – nu mică fu surprinderea lui, ca să nu mai vorbim de cea a comisiei care-l examinase. Se felicitară reciproc pentru neaşteptatul succes, iar în faţa tânărului bărbat se deschise o lume nouă cu toate bucuriile ei. Fireşte, partea cea mai dificilă în viaţă e de fapt să desluşeşti ce anume e bucurie, şi ce nu. Mai întâi i se păru că a dat, pur şi simplu, marea lovitură, când un unchi mai îndepărtat dintr-un oraş de provincie, unde se afla şi reşedinţa tribunalului judeţean, îl încunoştinţă că ar fi dispus să-i predea, cu titlul de reprezentant permanent, întregul său birou, pe care unchiul amintit îl mai ţinea de la o vreme numai aşa, de florile mărului; ajunsese la concluzia că viaţa e scurtă şi n-are niciun rost să-şi sporească bogăţia mai mult decât e în stare să consume

un om la vârsta sa. Acorda prioritate şederilor îndelungate în diferite staţiuni balneo-climaterice în compania unor doamne potrivite vârstei lui, iar acum i se oferea excelenta ocazie de a rupe definitiv cu acest orăşel de provincie. Hotărî deci s-o folosească.

Pentru tânărul jurist, asta însemna să devină dintr-o dată un avocat stimat, şi cu mare influenţă.

După ce se instală în micul şi muribundul birou, făcu preţioasa constatare că, în acest climat, a te bucura de viaţă înseamnă a te plimba cu un aer distins pe corso şi a cerceta cu atenţie fetele din localitate. Examina deci, la nesfârşit, înfăţişarea şi posibilităţile lor financiare, şi îşi blestemă destinul care-l azvârlise în această văgăună. Colac peste pupăză, mai constată că în multe probleme legate de profesiunea lui nu se pricepea câtuşi de puţin.

De pildă, nu bănuise că există un drept al apelor, iar aici, în acest birou, moştenise un caz de toată frumuseţea, privind două mori ce se judecau preţ de trei generaţii pentru apa la moară, şi astfel, se văzu silit să se cufunde, ulterior, în studierea legii respective. Mai ieşi de asemenea la iveală că era absolut profan în privinţa micilor ultragii, din care, de fapt, micul birou al unchiului scotea venituri onorabile.

Tânărul şi ambiţiosul avocat învăţă din nou paragrafele de lege, spre a putea duce la bun sfârşit toate cazurile moştenite. Din fericire, domnişoara Superba – adică secretara, un fel de edec al străvechiului birou – îi atrase din timp atenţia că treaba asta e un nonsens, sfătuindu-l să privească dreptul dintr-un unghi de vedere cu totul opus şi anume: să tărăgăneze litigiul cât mai mult cu putinţă.

Tânărul doctor în drept cu două specialităţi ar fi preferat o superbă domnişoară în locul domnişoarei Superba, numai că, în ceea ce priveşte cunoaşterea

legilor, mai avea încă multe de învăţat de la ea, şi, în consecinţă, aşa şi procedă. Domnişoara secretară întreţinea o corespondenţă amănunţită cu bătrânul patron, ţinându-l la curent cu treburile biroului, iar în actele pe care le semna domnul doctor introducea întotdeauna nişte bileţele cu comunicări particulare, din care, fireşte, nu lipseau niciodată observaţiile profunde în legătură cu defectele noului şef.

În orăşel mai erau trei avocaţi, ce aveau birouri mari cu secretari şi practicanţi şi se numărau printre notabilităţile urbei. Tânărul doctor n-avea cum să se apropie, deocamdată, de aceste notabilităţi. Să pătrundă în rândurile protipendadei n-ar fi putut decât prin căsătorie, prin carieră politică sau printr-o faimă avocăţească. Aceasta din urmă, precum bine pricepu, îi va fi refuzată. Un litigiu pentru apă, durând de trei generaţii, nu-i putea aduce faima nici măcar unui jurist practicant, iar o coastă ruptă în timpul unei petreceri cu dans sau o defăimare reciprocă între două precupeţe, cu atât mai puţin.

Aşadar, sub acest aspect, viaţa l-a cam trişat pe tânărul doctor în drept.

Se plimba deci pe corso, făcea plecăciuni tinerelor conţe, frecventa seratele dansante ale asociaţiei studenţilor din localitate şi îşi punea singur întrebarea: ţinea el de aceşti tineri care, pe banii părinţilor, se străduiau din răsputeri să nu le pese de nimic din ceea ce dobândiseră taţii lor, sau ţinea de-acum de aceşti venerabili domni, a căror cinstire era important s-o câştigi?

Îşi dădea tot mai bine seama, chiar dacă acum avea infinit mai multe cunoştinţe despre dreptul penal, că habar nu are cine sunt oamenii în mijlocul cărora trăia. Pledă într-un proces de calomnie, o poveste banală ce nu

lăsa să se întrevadă nimic deosebit. O femeie dintr-o comună apropiată fusese poreclită vrăjitoare şi făcuse plângere împotriva calomniatorilor. Tânărul doctor în drept îşi dădu toată silinţa spre a se documenta în ce sens cuvântul acesta ar putea să constituie o jignire, dar în instanţă fu surprins de faptul că judecătorul se interesă mai curând de activitatea pârâtoarei, întrebând dacă nu cumva aceasta ar putea să indice, într-adevăr, posibilitatea vrăjitoriei, şi îşi manifestă dorinţa de a afla dacă partea pârâtă n-ar putea să demonstreze că, într-adevăr, din momentul vizitei părţii pârâtoare, vacile ei au început să dea lapte mai puţin. Pledoaria pătimaşă a tânărului avocat îl lăsă rece pe încercatul judecător. Femeile părăsiră tribunalul neîmpăcate, şi o nouă judecată se întrezărea la orizont.

— Dacă au chef să se judece, n-au decât să se judece, spuse magistratul pe un ton vesel, după încheierea dezbaterilor.

— Ca opinie generală, fireşte, domnule consilier... în particular, mi-aş permite însă să subliniez că nu e totuşi cu putinţă să produci dovada din care să reiasă că respectiva a vrăjit vacile cu adevărat... Asta, mă rog frumos, în măsura în care îmi aduc aminte, putea fi valabil pe vremea Mariei Tereza, adică în urmă cu două sute de ani!

Judecătorul răsfoia acum un alt dosar şi numai pe apucate asculta pledoaria tânărului şi zelosului apărător:

— Desigur... Dar înainte, stimate coleg, norma juridică avea valabilitatea rotundă de o mie de ani, dacă nu chiar mai mult...

— Dar bine, domnule consilier, în cazul acesta ar însemna să mai fie şi acum în vigoare *malleus malleficarum* – ciocanul vrăjitoarelor! ripostă avocatul.

— De ce, domnule doctor? Justiția a făcut totuşi un mare pas înainte, iar noi, pe doamna denumită vrăjitoare, n-o vom mai condamna la moarte prin ardere pe rug. Dimpotrivă, azi dumneaei e partea acuzatoare... În asta trebuie văzut progresul juridic. Numai că în ținutul nostru se mai crede încă în descântec, iar tribunalul nu dispune de nicio dovadă directă din care să reiasă că asta ar însemna o încălcare a dreptului.

Tânărul avocat ieşi din sala de şedințe năuc de-a binelea şi, când ajunse la birou, domnişoara Superba îi confirmă că prin împrejurimi există sate în care a fi vrăjitoare nu constituie o jignire, ci o profesiune.

Noaptea, doctorul în drept visă că salvase de pe rug o tânără şi, fireşte, despuiată vrăjitoare, şi după ce-şi croise drum prin cordonul străjerilor, o luase apoi de soție. Se trezi din somn frânt de oboseală şi deprimat.

Trebuie să dau o fugă până la Praga, ştie el bine unchiul de ce pleacă la băi!

Când după două zile se înapoie amețit de o oboseală plăcută, află că prin împrejurimi fusese săvârşit un omor, dar povestea nu-l interesa prea mult, căci crimele de omor le sunt suflate de obicei de avocații introduşi, ce-şi au birourile în piața oraşului.

Spre marea sa uimire, curând îi fu dat să afle că baroul avocaților îl desemnase în cazul respectiv, *ex offo*, pe unchiul tânărului avocat. Ținându-se seama de faptul că apărătorul numit este suferind, nu sunt obiecții ca apărarea inculpatului Václav Burda învinuit de crimă, să fie preluată *ex offo* de locțiitorul său permanent, domnul doctor Dubský.

Tânărul avocat se trezi, deodată, în culmea fericirii. Era primul său caz de mare importanță, ce urma să fie judecat de curtea cu juri; ce mai, despre asta se va scrie în toate ziarele! El va ține o pledoarie înduioşătoare (ce

fel şi despre ce anume încă nu ştia, pentru că, de fapt, nici nu ştia ce anume se întâmplase), iar din sala de dezbateri vor fi scoase femei înlăcrimate, care apoi îl vor acoperi cu flori...

— E *ex offo*, dacă ați observat, asta înseamnă din oficiu, adică fără onorariu, ținu să-i înăbuşe entuziasmul domnişoara Superba. Şi când te gândeşti că acuzatul şi-ar putea permite angajarea unui avocat, căci eu m-am şi interesat de averea lui.

Dublul doctor în drept se întristă:

— Şi atunci, de ce dracu nu şi-a luat un avocat? Pe ce se bizuie?

— Pretinde că e nevinovat, şi de aceea nu are de gând să se apere.

— Nevinovat! Asta îmi mai lipsea! se tângui tânărul avocat, lăsându-se încet în jilțul negru, ceruit, din care îl apăsau arcurile învechite. Era dezamăgit, şi pe bună dreptate. Să aperi un nevinovat nu e nicio scofală, dar să scoți din bucluc pe cineva înecat în noroi până peste urechi, asta abia îi aduce avocatului o strălucită şi binemeritată celebritate!

— Spune-mi te rog, domnişoară Superba, dacă individul e nevinovat, atunci cine-i ucigaşul? întrebă cu naivitate.

— Cine ştie. Dar la tribunal asta nici nu contează. Curtea cu juri e întotdeauna un bâlci. Deocamdată însă, fiți calm. Dosarul vă va fi înmânat la timp.

La timp... Asemenea cuvinte nu pot fi suportate de un om care tânjeşte cu atâta ardoare să pună mâna pe primul său caz de mare anvergură! La timp înseamnă mâine, poimâine, peste o săptămână... El însă trebuie să fie familiarizat cu întregul caz acum. Imediat!

Şi astfel ieşi la iveală că tânărul doctor, care nu era un zelos cititor al codurilor, se desfăta cumplit citind

romanele polițiste, şi în primul rând acele romane, în care tinerii avocați se amestecă în meseria poliției. Se decise deci să-l viziteze pe judecătorul de instrucție ce se ocupa cu anchetarea acestui caz. Îşi va justifica nerăbdarea prin interesul său legitim şi prin dorința sa de începător, de a pătrunde în fondul problemei mai temeinic decât se obişnuieşte.

Judecătorul de instrucție, un domn foarte jovial, manifestă înțelegere pentru această nerăbdare a tinereții. Actele de la dosar se aflau într-o ordine perfectă, şi, de altfel, nu era nimic de ascuns. Cazul fusese anchetat, potrivit prevederilor legale, neobişnuit de repede; fiind un caz neobişnuit de simplu, nu exista nicio oprelişte care să împiedice curtea să se pronunțe cât mai curând.

Chestiunea de fond era următoarea: în satul Holínov, ceea ce, aşa cum se spune în jargonul regiunii, înseamnă că se afla situat între dealuri, a fost găsită o femeie înecată, pe nume Anna Přimdová, în vârstă de patruzeci şi doi de ani, văduvă, domiciliată în comuna amintită, la numărul 72. A fost găsită de cetățeanul Jan Chloupek, din aceeaşi localitate, ocupând în lunile de vară şi toamnă funcția de pândar comunal şi paznic de noapte. Locuitorii satului nu s-au împăcat niciodată cu faptul că pe cadastrul lor trece o linie de cale ferată, şi cum de câteva ori s-a întâmplat ca de la o scânteie să ia foc o parte din grâne, au hotărât să-l plătească din mijloace proprii pe acest consătean. Acesta, făcându-şi rondul de dimineață, găsi în zori, lângă stăvilarul iazului din pădure, la o adâncime de circa doi metri, un trup de femeie. Respectând legea, el însuşi l-a scos din apă, şi în persoana înecată a recunoscut-o pe sus-amintita Anna Přimdová.

A chemat ajutoare şi la fața locului s-a prezentat o

echipă județeană a corpului de jandarmi, care după cercetările cuvenite a constatat că răposata avea urme de lovituri în cap. Faptul a fost confirmat şi de autopsie, unde s-a constatat că susnumita a fost lovită în partea din spate a craniului cu un obiect contondent, provocându-i-se în felul acesta o fractură a bolții craniene. Şi-a pierdut cunoştința şi abia după aceea a fost aruncată în apă, deci în viață încă, aşa cum de altfel a dovedit, în timpul autopsiei, analiza plămânilor şi a căilor respiratorii. Moartea s-a produs prin înecare, şi nu există niciun dubiu că a fost vorba de un omor.

Minuțiozitatea procesului-verbal şi stilul stângaci în care se exprima echipa corpului de jandarmi, avură darul să-l cam irite pe tânărul avocat.

— Şi cum e cu inculpatul meu, mă rog frumos? izbucni fără voia lui.

— Imediat ajungem şi la el; hârtiile astea sunt cât se poate de grăitoare, îi răspunse zâmbind bătrânul judecător. Poftim, binevoiți a le citi, domnule doctor. În urma discuțiilor avute în comună, numai cu oamenii din localitate, s-a constatat că răposata întreținea de mai multă vreme legături intime cu cetățeanul Burda Václav, proprietarul gospodăriei de la nr. 123. Fuseseră văzuți împreună, nu o dată, în afara satului, pe câmp şi în pădure, uneori chiar şi seara, iar soția lui confirmă că ea însăşi auzise tot felul de vorbe, cum că soțul ei are legături cu Anna Přimdová. De altfel, inculpatul Burda nici nu tăgăduieşte acest lucru, ci dimpotrivă mărturiseşte că e adevărat. Poftim, scrie şi aici... Complicația, care, fireşte, agravează neobişnuit situația inculpatului constă în faptul că moarta, adică asasinata, era gravidă, după toate aparențele în luna a patra. Nu vi se pare un motiv în plus de a se descotorosi de ea, domnule doctor?

Avocatul oftă adânc. Da, într-adevăr asta e o circumstanță agravantă, nemaipomenită. Cu toate acestea nu avea deloc intenția să se dea bătut cu atâta ușurință.

— Câți locuitori are comuna? Să spunem trei sute, nu-i așa? E deci cât se poate de limpede că femeia asta n-a avut legături cu nimeni altul. Socotiți că pricina morții ei nu putea fi decât numai acest Burda?

Bătrânul judecător zâmbi binevoitor:

— Știi, domnule doctor, atunci când jandarmii descoperă o coincidență atât de perfectă, nici prin gând nu le trece să mai facă și alte cercetări. Asta, în primul rând. Iar în al doilea rând, nici eu n-aș mai întreprinde nimic, pentru că lucrurile sunt cât se poate de clare.

— Și acest Burda, nu are niciun alibi?

— Atât el, cât și soția lui pretind că a fost acasă dar asta ar fi totul. Nimeni altul nu poate confirma acest lucru, iar el, firește, neagă că ar fi autorul faptei.

— Poftim!

— Numai că asta nu înseamnă nimic. Omul de rând, minte, uneori, cu încăpățânare, chiar și atunci când totul e mai limpede ca lumina soarelui. Eu, de pildă, am avut odată de judecat un caz de furt. Tâlharul fusese văzut la locul faptei, porcul furat a fost găsit apoi la el acasă – și, cu toate acestea, dumnealui nu înceta să afirme că nu știe cine i l-a vârât în coteț. Așa că mi-am permis și eu atunci un asemenea lux cum e dactiloscopia. Amprentele de pe lacăt coincideau cu ale lui. Și ce credeți? Tâlharul nu numai că a continuat să stăruie în minciuna sa, dar a izbutit să întoarcă până și opinia publică împotriva tribunalului: cum adică, ceva ce nici măcar nu se vede să-l bage pe om în pușcărie?!? Martorul, care la început declarase că-l văzuse pe făptaș la locul furtului, până la urmă și-a retras mărturia. Da,

da, eu îi cunosc pe aceşti oameni şi ştiu ce le poate pielea, căci, vorba ceea, eu însumi sunt dintr-un sat de pe dealuri. Asta-i o naţie aparte...

— Nu vă supăraţi, domnule consilier, iertaţi-mă că vă întrerup: eu pot avea o iubită şi ea poate rămâne gravidă cu mine, dar asta încă nu înseamnă neapărat că eu am ucis-o!

— Desigur, aveţi dreptate, şi, totuşi, de bună seamă, nu vă veţi mira dacă veţi fi trecut pe lista celor suspecţi!

— Numai că, vedeţi, clientul meu nu se află pe lista suspecţilor, ci e direct acuzat.

— Vinovăţia lui reiese şi din depoziţia altui martor, şi anume, a paznicului de noapte. Poftim, Jan Chloupek, cetăţean al comunei Holínov, domiciliat la nr. 64, fără pământ, în vârstă de treizeci şi cinci de ani, angajat comunal în calitate de pândar şi paznic de noapte, declară că în ziua de 6 septembrie, la ceasurile târzii ale nopţii, a zărit o siluetă de femeie îndreptându-se dinspre sat, spre iazul din pădure. În persoana respectivă a recunoscut-o pe Anna Přimdová. Nu i s-a părut deloc ciudat că umblă noaptea prin sat, căci o mai văzuse aşa de mai multe ori, şi anume, în legătură cu Václav Burda. Peste puţin timp a văzut mergând în aceeaşi direcţie o siluetă de bărbat. Se mişca neobişnuit de uşor şi de repede; mai întâi amintitul martor s-a speriat, crezând că e Aghiuţă, pe urmă însă, şi-a dat seama că e Václav Burda.

Tânărul avocat îşi ridică privirea şi întrebă cu mirare:

— Aghiuţă? Ăsta e un nume?

— Bineînţeles.

— Şi-atunci ce l-a făcut pe martor să creadă, aşa, deodată, că e Burda? Se aseamănă cumva aceştia doi atât de mult?

Judecătorul de instrucţie oftă.

— Cum văd, dumneavoastră nu prea înțelegeți bine lucrurile, domnule doctor! Aghiuță nu e un nume de om. Ăsta e, ca să zic aşa, numele unei ființe. Uneori, când emite sunete, i se mai spune şi duhul pădurii.

Dublul doctor în drept făcu ochii cât sarmaua:

— Asta vrea să însemne că martorul crede în stafii? E totuşi, absurd, domnule consilier!

Judecătorul de instrucție îşi păstră calmul:

— Aici, la țară, oamenii cred în ele. Iar martorul e de la țară.

— Bine, bine, dar noi trebuie să respingem asemenea mărturii!

— Bineînțeles, de altfel, eu nu pretind că a fost Aghiuță. Şi până şi martorul a retractat în cele din urmă această afirmație, ajungând la concluzia absolut reală că a fost vorba de Burda. Deci totul, e în perfectă ordine, domnule doctor...

Promițătorul avocat suspină din adânc şi îşi luă rămas bun de la judecătorul de instrucție. Păşind apoi încetişor spre casă, răsuci deodată din cap: de necrezut! În ce bucluc am intrat! Vorba ceea, dacă stau şi mă gândesc bine, acum eu ar trebui, probabil, să demonstrez şi să dovedesc că femeia asasinată a fost o ştimă, adică, una din ielele pădurii!

Comandantul echipei de cercetări, domnul locotenent de jandarmi Týml, îi înfățişă tânărului avocat nemaipomenita dibăcie cu care – după părerea dumisale – cazul a fost lucrat într-un timp record fără precedent, aşa fel, încât făptaşul să fie descoperit în aceeaşi zi.

— Descoperit? zâmbi neîncrezător tânărul jurist. Vreți poate să spuneți doar indicat?

— Mă rog, cum doriți, indicat, dar cu o precizie categorică.

— Domnule locotenent, n-ați găsit într-adevăr nimic

altceva care să îndrepte eventual suspiciunile dumneavoastră în altă direcție? Vă rog să mă înțelegeți, situația nu e deloc uşoară, de vreme ce omul n-a mărturisit.

— De ce să mărturisească, dacă ştie că nu dispunem de niciun martor ocular? O să nege, dar el e făptaşul, pentru că nimeni altul din sat n-a avut vreun motiv s-o ucidă pe această femeie. Eu am cunoscut-o, era o femeie arătoasă, şi, de bună seamă, singurătatea a împins-o spre legătura intimă cu Burda. O femeie nu poate să rămână singură, cel puțin nu multă vreme. În rest, era o persoană foarte aşezată şi la locul ei, şi nu exercita asupra lui Burda niciun fel de presiune – noi, cel puțin, n-am constatat nimic în acest sens.

— Şi atunci, de ce a ucis-o?

— Domnule doctor, zâmbi locotenentul, din aceleaşi motive pentru care nu şi-a luat un apărător şi pentru care i-ați fost desemnat dumneavoastră din oficiu. Mai bine se lasă spânzurat decât să dea o coroană, acesta-i principiul lui. Dar pentru copil ar fi trebuit să plătească pensie alimentară...

— Îl cunoaşteți bine pe acest paznic de noapte?

— Se înțelege că-l cunoaştem. Un om obişnuit. Are o cocioabă amărâtă, moştenită de la părinți, pământul l-a vândut şi trăieşte, cum se spune, de pe o zi pe alta; în cârciumă i-ar plăcea să stea dacă i-ar da mâna, de aceea e de găsit acolo numai atunci când îl cinsteşte cineva cu o bere...

— Şi dacă l-a cinstit cineva cu o bere ca să spună că l-a văzut pe gospodarul Burda ducându-se noaptea după nefericita aceea?

— Şi cine, mă rog, să-i fi dat o bere pentru aşa ceva? Şi la ce bun? Vedeți, aici e tot chichirezul. Vă dați seama că şi pe noi ne-a interesat dacă nu cumva acest domn

Chloupek e în relații proaste cu Burda, dar n-am constatat nimic. Dimpotrivă, se ştie despre el că se avea bine cu doamna Přimdová bineînțeles era însă mult mai tânăr ca ea, aşa că nu putea fi vorba de o legătură mai intimă. Se mai ştie despre el că Přimdová îi cârpea din când în când rufăria, mă rog, un fel de ajutor de bună vecinătate, între doi oameni săraci.

— Dar nevasta lui Burda nu era geloasă?

Locotenentul zâmbi cu un aer misterios:

— Adică, dumneavoastră vă închipuiți că ucigaşa ar fi putut fi ea?... Da de unde! Nu uitați că povestea s-a petrecut la țară, şi acolo oamenii privesc toate astea ca pe un lucru cât se poate de firesc! De ce să-i fi luat bărbatului în nume de rău faptul că undeva, într-un hambar, s-a tăvălit în paie cu o consăteancă, mai cu seamă că asta era o taină a lor.

— Numai că vedeți, n-a fost o taină a lor. Lumea ştia.

— Mai târziu s-a aflat. Pentru că povestea a durat cam mult. Dar vă spun drept, nici din discuția avută cu ea n-am avut impresia că ar fi văzut în asta vreo tragedie.

— Şi n-a văzut-o nici în faptul că iubita lui rămăsese gravidă cu el?

Locotenentul de jandarmi dădu din umeri, fără să-i răspundă.

— Şi încă ceva, domnule locotenent: în depoziția acestui Chloupek am sesizat nişte lucruri de necrezut. Mai întâi el a crezut că silueta aceea în noapte era Aghiuță sau duhul pădurii... Dumneavoastră nu vi s-a părut ciudat?

— Bineînțeles că mi s-a părut. Asta e o nerozie, rosti locotenentul cu voce fermă. Aghiuță nu apare noaptea, ci la amiază.

Apărătorul specialist în chestiuni penale nu se mai

duse în ziua aceea acasă, ci direct la o vinărie. Pur şi simplu, nu fu în stare să facă altceva.

Iar de la vinărie se duse la tribunal spre a-şi vizita clientul, aflat acolo, în arestul preventiv.

Nu mai fusese niciodată într-o închisoare. Mai întâi îl impresionară coridoarele neobişnuit de curate; avea imaginea unei asemenea închisori pe care şi-o făcuse după ce vizitase cetatea Krivoklat, pe urmă însă îl cuprinse o tristeţe apăsătoare. Într-un oraş de reşedinţă raională, închisoarea nu dispunea de o încăpere specială, spre a i se oferi avocatului posibilitatea de a sta de vorbă în linişte cu clientul său; aşa se face că fu condus direct în celulă. Pe drum, gardianul supraveghetor ţinu să-i spună că acest Burda e un om tare ciudat, că n-a cerut să i se aducă un prânz extra, ceea ce îl frământa pe temnicer, întrucât asta constituia unul din veniturile sale suplimentare. S-ar părea chiar că Burda e foarte mulţumit, ceea ce, după părerea temnicerului, nu e de mirare, căci într-adevăr, aici deţinuţii n-au de ce să se plângă. Faimosul vagabond Filipek, zis şi Vagus, care cunoaşte închisorile de pe tot cuprinsul Cehiei, Moraviei şi Sileziei, declară că aici e într-adevăr adăpostul cel mai bun.

Când auzi sunetul scârţâitor al broaştei şi uşa se deschise încet spre celula în care, ca o fiară capturată, şedea un bărbat înalt cu faţa întunecată, tânărul avocat simţi deodată că-l strânge gulerul de la cămaşă.

— Burda, domnul care a venit să te vadă e apărătorul tău, se adresă temnicerul pe un ton solemn.

Gospodarul Burda mormăi ceva neînţeles.

— Domnule doctor, când doriţi să plecaţi, ajunge să bateţi cu pumnul în uşă; eu stau afară.

Broasca scrâşni din nou, iar de data asta scârţâitul cheii avu o rezonanţă şi mai nefirească, având darul să-l

deprime foarte mult pe neexperimentatul avocat:

— Sunt doctorul Dubský, domnule Burda... şi am misiunea de a vă apăra, spuse pe un ton ce încerca zadarnic să trădeze o anumită doză de jovialitate. Întrucât nu v-aţi luat singur un avocat, v-am fost repartizat eu, din oficiu.

— Eu n-am făcut nimănui niciun rău, aşa că, la ce bun să-mi iau un avocat? bodogăni bărbatul ce sta acum în picioare sub mica fereastră zăbrelită.

— Veţi fi trimis în faţa curţii cu juri, domnule Burda, şi asta nu-i o jucărie. Acolo, ce mai, fără apărător nu se poate. Dumneavoastră vă daţi seama ce-i aceea curte cu juri?

Bărbatul nu răspunse. Peste un timp însă repetă:

— Eu n-am făcut nimănui nimic.

— Bine, să zicem că aşa e... Dar aş vrea să vă atrag atenţia că mie ar trebui să-mi acordaţi toată încrederea. Dacă aveţi cumva vreo dorinţă personală, ceva de transmis familiei, şi aşa mai departe, eu vi le pot aranja pe toate.

— Mai întâi de toate să aibă grijă să culeagă cartofii. Pe urmă să scoată gunoiul din grajd şi să-l ducă pe câmp, cine ştie, s-ar putea ca eu să nu ajung acasă la timp...

— Domnule Burda, interveni avocatul oftând: eu n-am dreptul să vă ascund faptul că situaţia dumneavoastră nu-i deloc uşoară. Nu cred că anul ăsta mai apucaţi să scoateţi gunoiul acela...

— Cum aşa? îl întrerupse gospodarul. Pe ogorul de sub Dealul Spânzurătorii gunoiul trebuie dus mai devreme, asta o ştie oricine.

— S-ar putea. Dar tribunalului puţin îi pasă de povestea asta, Eu unul, voi fi bucuros să vă scot din beleaua asta aşa fel... încât, mă rog, mă înţelegeţi, nu-i

aşa, domnule Burda?

Rosti aceste cuvinte anume pe un ton apăsat, căci începuse să-l irite calmul nepăsător al gospodarului.

Burda căscă gura pe jumătate, mormăi ceva în legea lui, dar, în afară de faptul că se aplecă uşor înainte, pe faţa lui nu se vedea câtuşi de puţin că vorbele avocatului ar fi avut darul să-l zdruncine cumva. Doar în ochi i se citea o licărire de teamă, acea teamă pe care o simte fiara când pică în capcană.

— Sunteţi acuzat de crimă de omor. În cazul în care curtea cu juri se pronunţă cu majoritate de voturi că sunteţi vinovat, atunci să ştiţi că e de rău, domnule Burda. Fireşte, eu o să vă apăr, chiar şi din oficiu, cum o să ştiu mai bine, dar pentru asta trebuie să-mi spuneţi tot ce s-a întâmplat. Aşa, ca la spovedanie. Trebuie să cunosc absolut întregul adevăr, ca să pot să vorbesc cât mai bine, pricepeţi?

Tânărul avocat era încă foarte naiv. Nu ştia că un apărător vorbeşte mult mai bine atunci când nu cunoaşte adevărul, fiindcă în felul acesta nimic nu-i leagă mâinile. Dacă ar fi aici bătrânul unchi, i-ar spune că procesul său cel mai important a fost acela în care a pledat în favoarea unui incendiator, apărându-l din eroare, ca pe un asasin. Câţiva dintre membrii curţii cu juri s-au văzut siliţi atunci să-şi şteargă ochii înlăcrimaţi, iar incendiatorul a fost pus în libertate.

— Vasăzică, dumneavoastră pretindeţi că n-aţi ucis-o pe femeia aceea! spuse avocatul, pe un ton sever.

— Pe cinstea mea că nu... Dar dacă mi-aţi îngădui, domnule doctor, v-aş pune şi eu o întrebare: ce-i aia... cum ziceaţi dumneavoastră că trebuie să mă apăraţi...

— Din oficiu? Asta înseamnă, din însărcinarea tribunalului. Dintr-o îndatorire oficială. Pe scurt, fără bani... Pe gratis, acum aţi priceput?

De data asta țăranul se sperie:

— Pe gratis? Cum adică, eu nu trebuie să vă plătesc nimic?!?

— Nu, puteți fi liniştit, absolut nimic.

— Şi atunci de ce să vă omorâți gura de pomană la tribunal pentru nimic?

Tânărul apărător scoase un oftat adânc. Această idee profanatoare îi trecuse şi lui prin minte, nu o dată, dar întotdeauna a izbutit s-o alunge cu bravură.

— Există oameni care n-au bani de avocat, şi totuşi ei trebuie să fie apărați. Justiția impune acest lucru şi pentru asemenea cazuri apărătorii sunt numiți din oficiu.

— Dar bine, eu nu sunt sărac, domnule doctor! Eu sunt nevinovat şi fiindcă sunt nevinovat nu vreau să-mi iau niciun apărător. Eu vreau să mă duc acasă, şi ei trebuie să-mi dea drumul! izbucni gospodarul.

— Numai că ei n-o să vă dea drumul, v-au agățat un omor de gât şi pentru asta vă aşteaptă ori moartea, ori închisoarea pe viață, pricepeți, domnule Burda? Iar dacă avem noroc şi totul se sfârşeşte cu bine, atunci vă alegeți în cel mai bun caz cu douăzeci de ani sau, ştiu eu, cât o ieşi la socoteală dacă se adună toate circumstanțele atenuante.

De data asta, țăranul se aşează. Sub trupul său robust, scăunelul şubred trosni.

— Dar eu n-am făcut nimic.

— Vă rog frumos, spuneți-mi: pe cinstea şi pe conştiința dumneavoastră: ați înecat-o, ori nu? Ați împins-o şi ea a căzut în apă?...

— Şi de ce... de ce s-o fi... Doamne Dumnezeule, nici nu-mi vine să rostesc acest cuvânt. Anna era o femeie frumoasă, trupeşă şi sănătoasă, iar mie îmi plăcea să fiu cu ea.

— Aţi lăsat-o însărcinată?

Ţăranul se uită la avocat cu nedumerire:

— Asta nu ştiu, ştiu doar atât că a rămas gravidă cu mine. Chiar ea mi-a spus, aşa că e sigur...

— Dar asta e acelaşi lucru! Pe scurt, aştepta de la dumneavoastră un copil! Nu vă era teamă de asta?

— De ce să-mi fi fost teamă? La urma urmei, dacă era băiat, într-o bună zi îl luam la mine, căci, vorba ceea, eu am întotdeauna nevoie de cineva să-mi vadă de cai.

— Şi soţia ce-ar fi spus?

— Păi, n-avea ce să spună, că doar nu era copilul ei, răspunse ţăranul minunându-se. Ce avea să-i pese?...

Apărătorul fu oarecum zguduit de această logică simplă, nelipsită de interes dar, în acest moment, lipsită de orice sens. Omul acesta ori e un prostănac fără pereche, ori e, într-adevăr, atât de şiret, încât nu-i pot ţine piept. Numai că asta nu impresionează curtea.

— Aşadar, n-aţi ucis-o? Unde vă aflaţi în noaptea cu pricina?

— Asta m-au întrebat şi jandarmii, tot timpul. Păi, unde să fi fost? Mai întâi la cârciumă, pe urmă acasă.

— Şi aveţi martori care să dovedească acest lucru?

— Păi, când omul e acasă şi slujnica doarme în căsuţa bătrânească, atunci cu mine nu-i decât nevastă-mea.

— Iar dumneaei a depus mărturie în acest sens, ştiu. Numai că asta nu-i deajuns. Şi apoi, mai e un martor care v-a văzut în noaptea aceea ducându-vă spre iaz.

— Păi da, şi asta mi-au spus. Dar toţi din sat ştiu că Chloupek umblă uneori beat criţă. Cine ştie, s-ar putea să fi fost şi atunci!

Avocatul îşi notă acest amănunt, spunându-şi că aici ar putea pune, eventual, beţe în roate actului de acuzare. Martorul va fi obligat în faţa tribunalului să

demonstreze că într-adevăr, persoana văzută de el a fost Burda... şi nu Aghiuţă!

— Spuneţi-mi, vă rog, domnule Burda, l-aţi văzut vreodată pe Aghiuţă?

— Nu, răspunse grav ţăranul, frământându-şi vizibil memoria. Dar tata mi-a povestit despre el.

— Domnul Chloupek era cât pe ce să-l vadă! ţinu să sublinieze avocatul aproape vesel, şi din nou îşi notă ceva în carnetul său: Răsturnarea veridicităţii depoziţiilor acestui martor! De vreme ce crede în strigoi, e un debil mintal... Da, dar în cazul ăsta debil mintal e şi locotenentul de jandarmi ca să nu mai vorbim de judecătorul de instrucţie.

— Domnule Burda, dumneavoastră aţi cunoscut-o bine pe răposata. Nu v-a spus niciodată că ar avea nişte supărări, greutăţi, necazuri sau suferinţe? Că, de pildă, ar fi ameninţat-o cineva?

Gospodarul răsuci din cap:

— Cine s-o fi ameninţat, mă rog frumos? Anna era o femeie bună şi cumsecade... păcat de ea...

Rostise aceste cuvinte cu atâta tristeţe şi cu atâta sinceritate, încât avocatul îşi dădu seama, deodată, că omul acesta regreta cu adevărat moartea ei. Mai ştii, poate că, într-adevăr, nu i-a făcut el de petrecanie.

— A avut ea odată un necaz cu fii-sa Mařka, reluă gospodarul.

— Ce i-a făcut?

— Păi, ce să-i facă, nimic. De muncă nu-i ardea, de învăţătură nici atât, în schimb de flăcăi se ţinea ca o drăcoaică! În ultima vreme, de asta îmi aduc aminte, Anna se plângea că fata asta o bagă în mormânt.

Apărătorul specialist în chestiuni penale îşi aminti deodată de maximele sentenţioase ale tatălui său, când el, ca elev de gimnaziu, rămăsese corigent la

matematică. Dădu din mână plictisit: Părinții folosesc adeseori cuvinte tari...

— Asta-i slab, domnule Burda. Mie îmi trebuie ceva ce ar putea să-i înduioşeze pe juraţi. Spuneţi-mi, n-aţi fost cumva, orfan? N-aţi fost rănit în timpul războiului mondial?

Şi astfel ieşi la iveală că în timpul războiului ţăranul fusese lăsat la vatră ca unicul fiu din gospodărie şi că în viaţa lui nu există nimic, dar absolut nimic, ce ar putea să înduioşeze pe cineva.

— Mda, prea frumos nu stăm, dar vom căuta să facem tot ce ne stă în puteri, spuse avocatul încurajator şi se ridică de pe scaun.

Ţăranul oftă adânc:

— Da, ştiu, asta-i pedeapsa care mă pândeşte.

— Cam grea pedeapsă, nu credeţi? Şi pentru ce, mă rog?

Ţăranul strânse din umeri, apoi începu:

— Asta e o treabă ce nu ţine de voinţa omului. Dar din noaptea aceea când am trecut prin Tůně şi am zărit acolo viţelul acela alb, mi-am zis eu că ceva nu-i a bine.

— Ce viţel? Cum adică, viţelul nu e alb? se minună apărătorul, în necunoştinţă de cauză.

— Viţelul e tărcat, domnule doctor, îi răspunse, pe un ton instructiv, gospodarul. Iar acolo la Tůně, cum să vă spun eu dumneavoastră, acolo e un loc unde omul poate afla adevărul. Ştiţi, pe acolo bântuie duhurile apelor.

— Dumneavoastră le-aţi văzut?

— Nu, eu nu... Eu n-am văzut acolo decât viţelul acela alb. Şi asta a fost un semn din partea lor. Alerga pe drum în faţa mea, nu se lăsa prins în ruptul capului şi veşnic se uita după mine. Ştiţi, viţelul are ochii trişti...

Tânărul jurist înghiţi în sec:

— Dar bine, domnule Burda, asta e...

— Viţelul alb înseamnă un necaz sau un semn. Când îi iese în cale, omul trebuie să fie cu ochii în patru... Numai că nimeni nu scapă de ce i-a fost sortit, şi nici eu n-o să scap.

— De soarta asta puteţi scăpa dacă dovediţi că sunteţi nevinovat.

— Păi, da. Dar cum? oftă gospodarul.

Iar avocatul, vrând nevrând, fu nevoit să se alăture oftatului său. Apoi ciocăni cu putere în uşă, şi temnicerul îi deschise uşa.

— Să staţi de vorbă cu un ucigaş nu-i o jucărie, nu-i aşa? îi spuse pe drum, văzând că tânărul jurist nu prea era în apele lui.

— Ce vă spun eu acum, să nu mai spuneţi nimănui, domnule gardian, rosti în şoaptă doctorul în drept. Dacă omul ăsta e ucigaş, atunci şi noi doi suntem ucigaşi!

Seara, la restaurant, domnul avocat Vinš îl felicită pe junele Dubský pentru marele caz ce-i fusese încredinţat. Lui Vinš îi venea uşor să vorbească, dumnealui era specialist în chestiuni patrimoniale şi reprezenta cu succes institutele bancare şi firmele mai mari din localitate.

— Veţi deveni celebru, domnule colega, chiar dacă rezultatul nu va fi strălucit, de asta vă asigur, spuse Vinš cu o voce mieroasă, învârtind paharul subţire cu degetele sale îngroşate de osânză. Parcă îl şi aud pe procurorul Brabec, tunând şi fulgerând că făptaşul a ucis două vieţi dintr-o dată şi că o viaţă nenăscută preţuieşte mai mult decât viaţa unei persoane adulte; pe urmă va mai ţine o scurtă alocuţiune, încercând să sugereze că n-ar fi exclus ca în trupul femeii să fi fost nimicit un viitor mare geniu... Pregătiţi-vă pentru această eventualitate, căci, vorba ceea, eu îl cunosc, omul ăsta îşi dă drumul şi se avântă ca tăvălugul unui

compresor, iar aici i se oferă o ocazie excelentă, în sala de dezbateri nu va rămâne niciun ochi uscat. Fireşte, în afară de al dumneavoastră, domnule colega!

Şi spunând acestea, avocatul Vinš surâse, maliţios. Putea face altceva tânărul Dubský, decât să se întristeze? A doua zi dimineaţa primi o scrisoare de la bătrânul său unchi. Informat de domnişoara Superba despre dificultăţile survenite, acesta îi scrise nepotului, după părerea sa, un discurs neobişnuit de impresionant şi sugestiv.

Potrivit acestei cuvântări, făptaşul fusese încă din fragedă tinereţe o persoană firavă şi bolnăvicioasă, un debil mintal care în adolescenţă le rupea muştelor picioruşele şi aripioarele iar păsărelelor le înţepa şi le scotea ochii. Tatăl său a fost un alcoolic în ultima fază, care, la o beţie; nu lipsise mult să-şi omoare nevasta în bătaie. Asasinata, la rândul ei, era o persoană cu o moralitate dubioasă, purtând în pântecele ei rodul păcatului pe care l-a pus pe seama unui gospodar înstărit, numai în scopul de a încerca să stoarcă de la el nişte bani. Ceea ce a şi izbutit, întrucât, aşa cum s-a arătat mai sus, gospodarul este un debil mintal. Într-o noapte însă, când pretenţiile ei au crescut în asemenea măsura, încât bietul om ar fi trebuit să-şi scoată gospodăria la mezat, furiosul bărbat a împins-o cu brutalitate, iar ea a căzut şi s-a lovit. După aceea, înspăimântat şi cu mintea rătăcită, gospodarul a târât-o şi a aruncat-o în apă. Împricinatul regretă profund fapta lui necugetată şi-i priveşte pe domnii juraţi ca pe izbăvitorii lui, cu încredere şi recunoştinţă.

Era, într-adevăr, un discurs neobişnuit de impresionant, dar lipsit de veridicitate şi asta avu darul să-l irite pe tânărul şi neexperimentatul bărbat.

— Domnule doctor, cuvântarea asta e minunată, îl

încuraja domnişoara Superba. Dacă unchiul dumneavoastră ar fi avut-o scrisă, o găseam eu; dumnealui a mai ţinut-o o dată, să fie de atunci, vreo douăzeci de ani; a fost un caz asemănător, numai că atunci o femeie îşi omorâse bărbatul fiindcă se ţinea de beţii.

— Şi eu care credeam că era gravid, scrâşni printre dinţi tânărul doctor în drept şi sărind de pe scaun, izbucni: Vă rog să înţelegeţi, domnişoară Superba, că eu aşa ceva nu voi spune, pentru că am în faţă primul meu caz important, şi nu vreau să mint!

— În cazul acesta, eu una nu ştiu cum îl veţi apăra pe acest om, ripostă domnişoara Superba pe un ton glacial. Am cercetat cu atenţie dosarul; dumneavoastră în calitate de apărător n-aveţi nici cea mai mică speranţă.

— Chiar dacă omul e nevinovat?

Domnişoara zâmbi ironic:

— Asemenea fleacuri, de obicei nu interesează curtea cu juri. Unchiul dumneavoastră spunea întotdeauna: curtea e de genul feminin, şi, de aceea, întotdeauna se temea de ea.

Domnişoarei îi fulgeră în ochi o amintire îndepărtată şi, copleşită de duioşie, amuţi.

Tânărul jurist aprinse lampa de pe birou şi începu să-şi pregătească pledoaria. Mergea greu, se bizuia, de bună seamă, că forma definitivă avea s-o redacteze abia după încheierea înfăţişării (nu se îndoia că procurorul va comite şi el o eroare ce ar putea fi folosită de apărare), iar acum nu făcea altceva decât să-şi schiţeze concepţia fundamentală. Timpul se scurgea cu repeziciune, noaptea se înclina spre o dimineaţă tulbure, iar tânărul apărător simţea că baza, adică elementul esenţial care să înduioşeze curtea îi lipsea. Dar cu cât răsfoia mai mult actele din dosar, cu atât mai puternic devenea

simțământul lui că e o neghiobie să aperi un om care n-a săvârşit nimic, şi că ar fi mult mai bine să deschizi cazul, apucând de celălalt capăt al firului. Mai exista şi o altă persoană, ce ar fi putut fi interesată de moartea nefericitei femei?

Ce tot spunea gospodarul Burda despre fiica ei?

Oare oamenii din sat nu ştiu ceva mai mult despre întreaga poveste? Dar cum să-i descoşi pe nişte inşi care cred în strigoi şi duhuri rele şi cărora moartea li se arată în chip de femeie cu coasa? Când se crăpă de ziuă, doctorul Dubský luă decizia de a se încumeta la o faptă neobişnuit de îndrăzneață. Dacă s-ar duce personal în sat, cu greu ar obține vreun efect. Sătenii ştiu acum cine e, şi nu i-ar spune nimic. Aici trebuie întreprins altceva. O să coste, ce-i drept, nişte bani, dar, mă rog, fie. În clipa aceea junele avocat era convins că dacă tot pledează onorific, îşi poate permite luxul unei alte investiții, cu pierdere categorică. Asta, pentru liniştea propriei sale conştiințe. Oficiul poştal abia se deschisese, când junele Dubský dădu buzna înăuntru ca o vijelie şi ceru, cu nerăbdare, un formular de telegramă.

În aceeaşi seară, îşi făcu apariția în orăşel un domn îmbrăcat într-un pardesiu simplu, de modă veche, şi cu o gambetă neagră pe cap. Era inspectorul de poliție în retragere, domnul Mrázek, actualmente proprietarul unui birou de detectivi particulari. Venise fără miraculosul său cățel, care acum suferea de o astmă avansată. În schimb, domnul Mrázek era încă agil şi cât se poate de sprinten. Profita din plin de răbdarea deprinsă în serviciul Direcției a Patra din Praga, pentru a urmări conițele infidele, şi furniza referințe confidențiale, obținute din partea institutelor bancare. Uneori se ocupa şi cu depistarea unor moştenitori necunoscuți, ceea ce îl făcea să uite, în mod util şi

plăcut, că ieşise la pensie.

— Domnule inspector, i se adresă pe un ton solemn tânărul doctor detectivului, când intrară împreună în biroul său – timpul pe care-l avem la dispoziție e al dracului de scurt. Aş zice mai curând că nici n-avem timp, pentru că mâine începe procesul şi, potrivit celor ştiute de mine, nu va dura mult. Totul e limpede ca bună ziua. Citiți, vă rog, aceste acte şi pe urmă vă spun ce aş dori să obțin de la dumneavoastră.

Domnul Mrázek menționă, respectuos, că niciodată nu e prea târziu, şi, în timp ce se cufundă în studierea actului de acuzare, domnişoara Superba se duse după bere. După care, junele apărător se retrase în camera sa şi, aşezându-se într-un jilț, căzu pradă unei disperări fără margini. Da, întreaga poveste se va încheia cu o ruşine epocală, țăranul va fi condamnat la moarte, iar el, Dubský, nu va mai fi solicitat de nimeni ca apărător, până la moarte. Mai reflectă şi asupra posibilității de a părăsi biroul bătrânului său unchi, bineînțeles dacă acesta nu-l va da el însuşi afară când va afla că junele nepot, în îngâmfarea lui, a refuzat să țină pledoaria potrivit indicațiilor sale, şi, ca un naiv a încercat să dovedească nevinovăția inculpatului, în loc să-i facă pe jurați să izbucnească în hohote de plâns.

După ce detectivul Mrázek îl înştiință că a citit dosarul, tânărul îl întrebă:

— Şi ce părere aveți?

— Niciuna, mă rog frumos. Aşa cum se înfățişează lucrurile, pe flăcăul ăsta îl aşteaptă ştreangul.

Tânărul dădu din cap, posomorât:

— Şi, altceva nimic?

— Doar dacă... Mda... Cum să vă spun... Ştiți, fostul meu şef, domnul consilier de poliție Vacátko zicea întotdeauna să nu dăm crezare niciodată cercetărilor

făcute de jandarmi. Dacă am porni de la această învățătură, am putea vedea lucrurile apucând de celălalt capăt al firului.

— Păi, vedeți, pe mine tocmai acest capăt mă interesează, domnule inspector. Jandarmii au mers la sigur şi, pe bună dreptate, s-au dus la omul cu care femeia avea legături intime şi care a lăsat-o însărcinată. Dar asta înseamnă că făptaşul trebuie să fie neapărat el?

— Aveți dreptate, domnule doctor, asta e, ca să zic aşa, *factotum:* nu trebuia. Şi atunci se pune întrebarea: cine ar fi putut să fie?

— Aici am nevoie de ajutorul dumneavoastră. Vedeți, dacă acolo, în satul acela, mă duc eu, oamenii se închid în casă cu zece zăvoare, pentru că ei n-au încredere în nimeni de la oraş, şi cu atât mai puțin în oamenii de la poliție, de la tribunal şi aşa mai departe. Iar printre aceştia mă număr şi eu, în privința asta nu-i nimic de făcut. De aceea, am nevoie ca în comuna aceea să meargă cineva străin de aceste meleaguri, şi care ştie să pună întrebări. Iar la treaba asta, dumneavoastră, slavă Domnului, vă pricepeți. Mie nu-mi place deloc numărul redus de martori pe care-l indică acuzatorul public. Dumnealui se ştie stăpân pe situație şi e încredințat că merge la sigur! Apărarea nu se lasă nici ea mai prejos, numai că eu n-am pe nimeni care să fie dispus să-i dea o mână de ajutor acestui Burda. Oamenii ăştia tac, de parcă le-ar fi pus cineva lacăt la gură. Soția lui, indicată ca martor de mine, ar putea, până la urmă, să renunțe să-l apere. Pe urmă o mai am pe slujnica lor, dar asta, ce să mai spun, e tare de cap şi cine ştie ce încurcături mai e în stare să-mi pricinuiască în fața crucifixului.

Detectivul Mrázek îşi îndesa, pe îndelete, pipa:

— Eu unul v-am înțeles, domnule doctor,

dumneavoastră aţi dori un fel de reanchetare a cazului, nu-i aşa?

— Nu, cel mai bucuros aş fi să găsesc undeva o fisură, ca să demonstrez că actul de acuzare e fundamentat pe elemente eronate şi înşelătoare. Aş avea nevoie să obţin măcar suspendarea temporară a dezbaterilor. Ştiu bine că asta nu voi reuşi, dar orice veţi aduce dumneavoastră de la faţa locului, eu voi folosi în întregime!

Domnul Mrázek ceru să i se explice unde anume se află satul cu pricina şi cu ce se poate ajunge acolo.

— Două staţii cu trenul local şi o bucată de drum prin pădure. Şi încă ceva: Dumneavoastră credeţi în duhuri?

— Până acum, ca sa zic aşa, n-am avut încă prilejul.

— Atunci, aflaţi că acum îl veţi avea. Mâine dimineaţă eu mă aşez în sala de şedinţe a tribunalului şi până seara aştept de la dumneavoastră o veste miraculoasă.

— Până seara nu ştiu dacă o să fie, dar nicio grijă, ceva tot vă aduc. Aşa cum văd eu situaţia, povestea asta trebuie luată uşurel, cu binişorul.

A doua zi, la tribunalul judeţean începură dezbaterile procesului; deschiderea fu ca întotdeauna plicticoasă, deoarece se dădu citire unor lucruri neinteresante şi de toţi cunoscute; totuşi, sala de şedinţe era plină până la refuz, iar preşedintele completului de judecată se bucura nespus în sinea lui de frumoasa asistenţă. Acuzarea şi apărarea păstrau o tăcere sardonică; în cazul tânărului avocat era mai curând grija pricinuită de întrebarea: ce-o fi făcând oare acest domn Mrázek, n-o fi stând oare în cârciumă, în loc să-şi dea silinţa să adune cât mai multe ştiri?

Naivul, habar n-avea că la ţară fără cârciumă nu se poate face absolut nimic.

După o matură chibzuinţă, domnul Mrázek se decise să fie reprezentantul unei firme de prelucrare a

lemnului, venit aici să procure materia primă. Va fi vorba de o furnitură de lungă durată, pe care, deocamdată, el are doar însărcinarea s-o contracteze. În afară de asta; se va mai interesa şi de cumpărarea unui teren, deoarece întreprinderea lui ar dori să-şi înjghebeze pe o colină uşor povârnită o pepinieră silvică de arbori decorativi. S-ar putea ca asta să fie o nerozie, dar în felul acesta va avea prilejul să viziteze diferite gospodării.

În decursul dimineţii îşi deschise la cârciumă un birou ce funcţiona destul de bine.

Oamenii începură să vină pe rând, după ce neîncrederea iniţială fu risipită şi când tuturor le era limpede că noul venit nu era de la tribunal, iar despre cazul petrecut la ei în comună nu ştia nimic şi nici nu voia să ştie.

În schimb se interesă foarte mult de ce refuză sătenii să exploateze lemnul în sectorul numit Tůně, şi astfel află că acolo, îndeosebi spre primăvară, locul e foarte mlăştinos, şi de aceea, de când lumea bântuie pe acolo duhurile apelor. Uneori, noaptea, sunt auzite cum se tânguie că au prea puţină apă, în schimb odată cu venirea primăverii acolo e veselie mare, iar strigoaicele coc pâine la lumina lunii. În sat trăiesc şi acum oameni mai vârstnici care au căpătat de la ele câte un codru de pâine, dar pâinea asta era umedă şi înverzită de mucegai.

Domnul Mrázek ascultă cu atenţie şi se minună; pe urmă, nu se lăsă mai prejos şi spuse că şi el în călătoriile lui avusese parte să vadă şi să audă destule.

Drept răsplată, sătenii îi răspunseră că, mă rog, o fi ea lumea mare, dar şi aici în comuna lor se petrec nişte lucruri nemaipomenite! De pildă, numai azi are loc la oraş procesul unui gospodar din localitate, care şi-a ucis

iubita.

Detectivul admise că, într-adevăr, e o situație cumplită, dar că pe el l-ar interesa mai degrabă cum e cu lemnele...

După-amiază, cârciumarul în persoană îl conduse prin sat să vadă cam pe unde ar fi oamenii dispuşi să vândă o bucata de pământ pentru pepiniera aceea de arbori ornamentali.

Funcționarul întreprinderii de prelucrare a lemnului nu se arătă deloc grăbit sau stăruitor, avea destulă vreme. Ici, colo dădea câte un sfat bun, ca fiecare să cumpănească bine înainte de a lua o hotărâre. Dacă vinde un teren din preajma casei, acesta ar putea fi luat drept loc de clădit, şi prețul ar fi cu mult mai mare. Şi cum nimic nu sună mai încântător în urechea țăranului decât vorba despre bani, mulți dintre săteni se dovediră a fi foarte dispuşi să discute cu el la cârciumă diseară, sau chiar şi mâine.

Până seara, detectivul află mult mai multe despre relațiile din sat decât despre problema lemnului. De altfel, la treaba asta nici nu se pricepea, în ciuda faptului că vorbea întruna de nişte metri cubi ca şi când ăştia ar fi fost pâinea lui cea de toate zilele.

Şi în timp ce domnul Mrázek mințea de toată frumusețea, tânărul apărător simțea cum lațul ştreangului strânge tot mai mult gâtul clientului său, căci actul de acuzare fusese întocmit într-adevăr cu o desăvârşită iscusință profesională, iar pe chipul juraților se vedea cum se aşază încet-încet, expresia unei profunde indignări morale.

Răsuflă uşurat, când preşedintele curții puse capăt dezbaterilor de azi. Procesul era atât de clar, încât putea fi încheiat până seara, ceea ce însă, firește, nu era cu putință, ținându-se seama atât de asistență, cât şi de

seriozitatea tribunalului. Şi astfel şedinţa fu întreruptă, domnii juraţi părăsiră solemni clădirea palatului de justiţie, iar pe la tâmplele lor se învolbura, pur şi simplu, ideea că acum ei vor face, omeneşte, dreptatea cuvenită. Oamenii se retrăgeau cuviincioşi din calea lor, făcându-le loc să treacă.

Tânărul avocat mai stătu de vorbă cu clientul său, înainte ca gardianul să-l ducă în clădirea alăturată a arestului preventiv.

— E înfiorător, domnule doctor, spuse obosit ţăranul, căruia, abia acum, după cumplita şedinţă solemnă şi după citirea pe îndelete a documentelor îi căzuse fisa că treburile stăteau mult mai prost decât fusese el dispus să creadă.

— Eu v-am spus, domnule Burda. Dar nu-i nimic, capul sus, vom face tot ce ne va sta în putinţă. Am angajat un om anume care s-ar putea să-mi aducă nişte veşti deosebite.

— Şi-o să-l plătiţi cu banii dumneavoastră?!?

— Altceva nu-mi rămâne...

— Şi n-aţi putea să mă apăraţi cu plată?

— Asta, desigur, aş putea, dar să nu vă închipuiţi că pe urmă o să vă apăr mai bine. Precum vedeţi, fac tot ce pot, fără a ţine seama de bani.

— Ştiu, răspunse oftând acuzatul, ştiu... Dar dacă mie mi s-ar întâmpla ceva, de ce să fiţi dumneavoastră păgubit, nu-i aşa? Eu aş zice să iau cheltuielile astea asupra mea.

Tânărul avocat îşi spuse în gândul lui că acesta e primul său succes, şi-i dădu clientului să-i semneze o nouă împuternicire. Era îmbucurător faptul că omul acesta sesizase eforturile lui, şi, cine ştie, s-ar putea să le sesizeze şi curtea şi juraţii.

— Mâine va depune mărturie soţia dumneavoastră,

ținu să-i amintească apărătorul.

— Ce să depună mărturie, mai bine să scoată gunoiul şi să-l întindă pe câmp, replică gospodarul Burda cu sinceritate, înainte ca temnicerul, să-l conducă în celula sa.

În acest timp, detectivul Mrázek îşi manifestă şi el grijile sale față de marile probleme ale agriculturii, şi vorbi cu atâta însufleţire despre viitoarea pepinieră de arbori ornamentali, încât, în sinea lui, se văzu nevoit să se autodojenească: ce mă fac, dacă vreunul din oamenii ăştia se pricepe mai bine ca mine? Iar faptul că fiecare din doi se putea pricepe mai bine ca el în treburile astea, era, din păcate, un adevăr.

Profită de bunele oficii ale cârciumarului şi se îndreptă spre casa despre care aflase, încă de la amiază, cui îi aparţine.

— Eu unul, nici nu m-aş duce acolo, în casa aceea nu mai locuieşte nimeni decât fiica femeii ucise, din pricina căreia se ţine azi proces la oraş, îi atrase atenţia cârciumarul.

— Aha, şi pentru asta o să fie spânzurat ţăranul acela din comuna dumneavoastră! se prefăcu a-şi aduce aminte detectivul Mrázek.

— Ce să-i faci, aşa e când ajunge omul în faţa tribunalului.

— Dacă n-ar fi vinovat, nu l-ar spânzura, reluă detectivul, cu înţelepciune.

— Deh, dacă s-a ţinut cu ea, oftă cârciumarul.

— Pentru asta nu se spânzură! Cu spânzurătoarea se alege pentru că a ucis-o!

— Numai dacă a ucis-o, spuse cu îndoială în glas cârciumarul, şi se opri în loc ca să poată chibzui mai bine: Eu unul ştiu atât, că în seara aceea a stat la mine în cârciumă şi după aceea s-a dus acasă, şi nu spre iaz,

căci dacă ar fi luat-o într-acolo, ar fi trebuit să meargă în partea cealaltă a satului.

— Atunci s-ar cuveni să depuneţi mărturie în faţa tribunalului! izbucni, cu însufleţire, domnul Mrázek.

Omul se înspăimântă:

— Eu?!? Nu, niciodată! Asta e o ruşine! De la mine n-ar stoarce judecătorii nicio vorbuliţă. Eu nu mi-aş aduce aminte de nimic.

La asta trebuia să mă fi gândit de la bun început, oftă, în sinea lui, detectivul Mrázek, apoi spuse:

— Şi totuşi, eu aş fi bucuros să pot vedea casa aceea. Ştiţi, firma noastră o să aibă nevoie şi de o gospodărie unde să-şi facă magaziile şi un mic birou.

Când apucă de clanţă, urechea detectivului surprinse înăuntru o grabă precipitată.

Şi când pătrunse în odaia mare, dădu acolo de tânăra fată; era singură şi se uita spre uşă cu o privire curioasă şi speriată în acelaşi timp. Nu prea era frumoasă, în schimb părea prea dezvoltată, ţinând seama de faptul că abia anul ăsta şi-a terminat şcoala. Avea o statură de femeiuşcă tânără. Îşi încheie la iuţeală bluza, iar pe plită se afla un fier de călcat încins. Câteva rochii atârnau pe speteaza unui scaun.

Detectivul Mrázek hoinări cu ochii prin odaie, şi ar fi fost în stare să jure că în spatele uşii întredeschise ce dădea în încăperea vecină stătea cineva, căci în crăpătura uşii se vedea o umbră.

— Singurică, domnişoară? întrebă zgomotos. Eu sunt reprezentantul unei firme forestiere şi mă interesează nişte terenuri. Dar, cum văd, matale eşti încă prea tânără ca să poţi vorbi despre vânzare.

— Nu ştiu, răspunse fata, şi un zâmbet îi lumină chipul, îmi calc rochiile.

— Păi da, o fată tânără şi frumoasă ţine să fie gătită

frumos!

— Ştiţi, eu mâine mă duc la tribunal, spuse, nu fără mândrie în glas.

— Aha, atunci chiar că nu vreau să mai deranjez... E trist să fii singură, nu-i aşa, domnişoară?

— E.

— Ia mai taci, bodogăni din pragul uşii cârciumarul, cum te ştiu, curând o să-ţi treacă.

Fata îşi ţuguie buzele, de parcă ar fi vrut să-i arate cârciumarului limba, dar nu se încumetă s-o facă.

Domnul Mrázek zâmbi cu înţelegerea atotştiutorului:

— Păi, ce să-i faci, o fiinţă tânără nu rămâne multă vreme singură, nu-i aşa? Mda, să mergem mai departe. La revedere, domnişoară.

Când ajunseră afară, cârciumarul ţinu să menţioneze:

— E o prostănacă. Femeile spuneau întotdeauna că a fost schimbată pe ascuns.

— De cine?!? întrebă detectivul uimit.

— De cine! De stafiile amiezii sau de aşa ceva.

— Cum adică, femeile mai cred aici în stafiile amiezii? spuse cu îndoială detectivul.

— Păi, cum să nu creadă? Dacă v-aţi duce la bătrâna Dejmka, v-aţi lămuri şi dumneavoastră cum devine cazul, îi răspunse, cu convingere, cârciumarul.

— Da, numai că pe mine mă interesează mai degrabă problema lemnului, zâmbi detectivul. Apoi, în timp ce făceau calea întoarsă, întrebă într-o doară cine e bătrâna Dejmka şi unde locuieşte.

Seara trebui să rămână în cârciumă, unde toată lumea vorbea despre lemne şi despre omorul cu pricina, şi fiindcă domnul care venise sa cumpere lemne avea acum atâţia cunoscuţi, nu se mai vorbea aşa cum se vorbeşte atunci când prin sat mişună jandarmii. De

vinovăția lui Burda mai toți se îndoiau. Şi totuşi era limpede că aveau să-l lase, cu cugetul împăcat, să meargă la pieire, pentru că asta e... soarta lui.

Iar omul îşi poate cunoaşte soarta în chip şi fel, de pildă la duhurile apelor de lângă Tůně, care le ştiu pe toate, sau chiar şi aici, pe Dealul Spânzurătorii unde, dacă stai şi aştepți în miez de noapte, după ce scuipi de trei ori peste umărul stâng, îți apare în față duhul unuia dintre spânzurați.

Pentru detectivul Mrázek, care credea taman în ghicitul din cărți, povestea era nu numai surprinzătoare, dar şi deprimantă. Îndeosebi îl apăsa faptul că aceşti uncheşi blajini şi cumsecade, care ştiu să se distreze în cârciumă atât de frumos, sunt, de felul lor, cumplit de nepăsători de soarta unui om.

Când mai târziu, păşea prin pădure, îndreptându-se spre haltă, îşi aruncă o scurtă privire către căsuța în care fusese după-amiază şi ar fi fost în stare să jure că a văzut acolo o siluetă furişându-se afară şi în acelaşi timp ceva ca o fulgerare albă. Asta putea fi o femeie în cămaşă, sau, ținând seama de obiceiurile locale, o ştimă sălbatică.

Detectivul se întoarse brusc şi în clipa aceea bărbatul o rupse la fugă, făcându-se nevăzut în beznă. Iar bătrânului inspector în retragere nu-i rămase nimic mai bun de făcut decât să-şi sporească şi el pasul. Din pricina trenului, fireşte, nu de teama care, pe neaşteptate, îl făcu să simtă fiori de gheață pe şira spinării.

A doua zi, dezbaterile procesului avură o desfăşurare furtunoasă, aşa cum scrie la carte, dar tânărul apărător nu se arăta deloc surprins de această întorsătură. Pe de o parte se aşteptase la acest lucru, iar pe de alta, peste noapte, detectivul Mrázek îl informase despre cele aflate

în sat. În sinea lui se bucura: ideea lui, de a cere sprijinul bătrânului inspector se dovedi a fi întemeiată. Cel puţin acum el ştie mai mult decât bănuieşte acuzarea. Iar lucrul cel mai de preţ în toată povestea constă în faptul că poate (şi asta şi va face) să indice şi alţi martori; chiar dacă depoziţiile lor nu vor fi prea convingătoare. Îi va determina, cu ajutorul întrebărilor, să recunoască măcar că nu sunt încredinţaţi de vinovăţia gospodarului Burda. Interesant e că acuzarea o va aduce azi ca martoră pe fiica minoră a femeii asasinate! Domnul procuror, în calitatea sa de acuzator public, nu va lăsa, de bună seamă, să-i scape un strălucit atu: deplângerea copilului cu şcoala abia terminată, şi, îndată după aceea, deplângerea copilului nenăscut... Aici nu va rămâne nimic mai bun de făcut decât să te alături văicărelilor domnului acuzator, ba chiar să le şi repeţi – cu o mică abatere: plânsul acesta să cadă ca un blestem peste capul făptaşului, dar în cazul de faţă nu poate fi vorba de capul inculpatului. Al cui cap putea fi, asta tânărul apărător nu mai ştia, şi, la urma urmei, faptul nici nu-l interesa.

Bineînţeles, sala de şedinţe era o arenă şi în ea se înfruntau doi tauri; şi unul şi celălalt nu se uitau decât înainte, şi multe din lucrurile ce se petreceau în jurul lor îi lăsa nepăsători. Unul, de pildă, să ne fie cu iertăciune, era însuşi domnul acuzator public, care se sprijinea în afirmaţiile sale pe constatările postului de jandarmi şi-l vedea în faţă pe asasinul a cărui trimitere la spânzurătoare o considera ca unica sa îndatorire legală, iar al doilea, la fel de orbit, era tânărul apărător, care nu vedea decât un singur nevinovat şi socotea că datoria sa de onoare era să dovedească acest lucru, sau cel puţin să zdruncine certitudinea acuzării. În joc se aflau doisprezece bărbaţi mohorâţi, care azi dimineaţă erau

convinşi de vinovăţia lui Burda, în timp ce, mâine, iscusinţa apărătorului va fi aceea de a izbuti să-i clatine în convingerea lor.

Dimineaţa, detectivul Mrázek se înapoie în sat, ca să-şi continue tratativele cu privire la achiziţionarea lemnului, şi fireşte, să mai afle şi alte lucruri. Era limpede că dacă doctorul Dubský avea să anunţe completului de judecată intenţia sa de a indica şi alţi martori, misiunea lui aici se va încheia, iar el nu se va mai putea arăta niciodată pe aceste meleaguri. N-avea deci la dispoziţie decât foarte puţin timp. Dintre toţi oamenii cel mai mult îl interesau acum doi: bărbatul care azi noapte s-a furişat din casa unde locuieşte fiica minoră a răposatei, şi apoi, femeia aceea despre care îi pomenise cârciumarul: bătrâna Dejmka. Dacă ţine loc de doctor în sat, asta ştie probabil mai mult decât ştiu ceilalţi.

Să mergi însă la o astfel de femeie, nu-i uşor, aşa că detectivul Mrázek arboră mina cea mai inofensivă, acordată cu zâmbetul cel mai neprefăcut de care era în stare, după îndelungata sa experienţă de poliţist.

Doamna Dejmova, aşa cum i se adresă el respectuos, îi fusese recomandată de mulţi oameni din sat, ciripi domnul Mrázek cu o voce inocentă. Dumneaei este, aşa cum se spune prin partea locului, mai presus de toţi doctorii, şi, tocmai în privinţa asta ar dori să-i ceară să-l ajute. Ca orice om mai în vârstă are din când în când crampe violente la stomac, care îl împiedică să-şi ducă activitatea în condiţii normale; doctorii îi dau pentru treaba asta tot felul de medicamente, dar nu sunt bune la nimic. Mama lui îi spunea întotdeauna că leacul cel mai bun pentru bolile omeneşti sunt numai buruienile. Dar de unde să iei buruieni la Praga. Nu-i aşa?

Băbuţa nu era prea vorbăreaţă şi, după cum se vedea,

nici nu ardea de dorința de a-şi lărgi cumva clientela.

— Şi dumneavoastră ce căutați în sat? V-am văzut ieri toată ziua foindu-vă de colo până colo!

Privirea cercetătoare a bătrânei se înfipse în ochii detectivului, şi domnul Mrázek simți că vrăjitoarea asta îl citeşte până în străfundul capului.

Se uită în jurul lui, ca şi când ar fi vrut să se încredințeze că în odaie se aflau într-adevăr numai ei doi, apoi spuse:

— Doamnă Dejmova, aş putea foarte bine să vă spun şi dumneavoastră că sunt aici din pricina lemnelor, dar nu, dumneavoastră n-am să vă spun asta, pentru că îmi dau seama că sunteți o femeie deşteptă. Eu sunt, de fapt, de la poliție şi mă aflu aici din pricina gospodarului Burda, căruia s-ar putea ca acum, acolo jos, la oraş, să i se şi atârne, încet dar sigur, ştreangul de gât. Şi asta nu-i o joacă, nu-i aşa?!? De aceea, eu aş vrea să vă întreb şi pe dumneavoastră, tot ce ştiți despre acest caz... Fireşte, buruienile acelea mi-ar face şi ele într-adevăr trebuință dar despre asta mai pe urmă, nu-i aşa, doamnă?

Bătrâna schiță un zâmbet firav; vârî mâna în cuptorul maşinii de gătit de unde scoase o cană superbă cu cafea, care răspândi pe loc o aromă plăcută în odaia ei întunecoasă şi neprimitoare, apoi împinse detectivului o tavă cu plăcinte.

— Atunci beți un pic de cafea şi luați şi ceva de muşcat. Bine ați făcut că nu m-ați mințit, se grăbi să adauge, cu o nuanță mai binevoitoare în glas.

— Ce mai, pe dumneavoastră nu m-am încumetat să vă mint, mărturisi domnul Mrázek, fără niciun efort chinuitor, şi sorbi cu poftă din cafea. După ce împinse cana într-o parte, întrebă: Dumneavoastră, doamnă Dejmova, credeți că Burda e făptaşul?

— Eh, drăguțule, cine poate vedea ce-i în inima omului! oftă băbuța. Dar eu una aş zice, mai curând, că nu.

— I-o fi fost poate teamă că femeia avea să nască, nu credeți?

— Să ştiți că nu! Pentru că dacă ar fi fost aşa, Anna, adică Přimdová, ar fi venit fuga la mine după buruieni; ştiți, uneori, la început ajută. Ea voia să facă un copil cu el, şi pe cât se pare şi Burda dorea, căci cu nevasta lui n-avea copii, şi asta ştiți, are darul să-l necăjească întotdeauna pe bărbat.

— Dar bine, cei de la tribunal spun că ăsta e motivul principal pentru care Burda a vrut să se descotorosească de ea! izbucni detectivul Mrázek.

Bătrânica zâmbi:

— Ce ştie tribunalul! Oamenii sunt prostănaci, nu?... Dar aşa cum am mai spus, (nimeni nu poate să citească în sufletul omului.

— Numai duhurile apelor de lângă Tůně, ținu să sublinieze domnul Mrázek.

— Cine vrea să vadă duhuri, le vede, cum să nu; la Tůně, locul e pustiu şi omului îi trec acolo prin minte tot felul de gânduri. Cine ştie, s-ar putea ca în liniştea aceea din preajma duhurilor să descoperiți chiar şi adevărul.

Şi rostind aceste cuvinte băbuța zâmbi din nou, dând astfel la iveală că nici ea nu le văzuse şi nici chef să le vadă n-avea.

— Dar dacă Burda va fi condamnat la moarte, sau la închisoare pe viață, atunci ce ne facem?

— Pedeapsa e pedeapsă şi omul e dator s-o primească aşa cum i-o dă Dumnezeu. La drept vorbind, nu era nici el un sfânt, iar pentru lacrimile Anežkăi, adică ale soției sale, trebuie să îndure suferința. De câte ori n-a fost ea pe la mine, se necăjea, sărăcuța, că bărbatul ei se ținea

cu Anna. Iar eu îi dădeam de fiecare dată nițel ştir amestecat cu pojarniță, asta linişteşte şi ajută somnul.

— Bine, doamnă Dejmova, eu unul vă înțeleg, Burda n-are decât să-şi ispăşească pedeapsa. Numai că, vedeți, dacă făptaşul n-a fost el, înseamnă că pe aici bântuie în voie un ucigaş, fără să-i pese de nimeni şi de nimic. Şi după mine, asta n-ar trebui să se întâmple!

— Păi, da, asta n-ar trebui, încuviință bătrânica. Acu să vă spun şi eu ceva, dar să rămână între noi: ştiți, în ultima vreme, Anna a dat şi ea pe la mine, dar nu pentru dânsa, avea necazuri mari cu fata ei, între noi fie spus, o neisprăvită. Nu de mult mi-a cerut nişte buruieni spunând că-i trebuie pentru fetişcana ei care ar fi rămas gravidă! Închipuiți-vă, o amărâtă ca asta! Dar buruienile nu i-au ajutat.

Domnul Mrázek clipi uluit:

— Nu i-au ajutat... Asta înseamnă că... Dar bine, fetița asta e încă un copil!

— Dar afurisită şi rea de muscă!

— Şi cu cine i s-a întâmplat, mă rog frumos?

Bătrâna strânse din umeri neputincioasă:

— Ei, vedeți, asta Anna nu mi-a mai spus, dar de ştiut ştia.

Creierul detectivului Mrázek era exersat să facă imediat asociație între lucruri ce aparent nu trebuiau să aibă neapărat vreo legătură între ele, iar prima idee care-i fulgeră prin minte fu: ştia cu cine şi, pentru a nu divulga secretul, a trebuit să moară!

Într-adevăr pentru asta? La urma urmei o asemenea treabă, aici la țară, nu e luată ca o tragedie: fiica unei văduve, ea însăşi cu o faimă nu din cele mai bune, dă de belea; nicio pagubă. În definitiv nu-i vorba de fata unui gospodar, cu pretenția de a se căsători cu un bărbat înstărit!

Numai că această fată abia a trecut de paisprezece ani. Individul cu pricina e pasibil de mulți ani de puşcărie, chiar dacă dovedeşte că fata a venit la el de bună voie. Teama... Da, fireşte, teama de ruşine la țară e mai tare ca orice.

Ştiau deci amândouă: fiica şi mama. Acum nu mai ştie decât fiica.

Va tăcea?

Sau va fi silită să tacă?

Pe chipul încercatului detectiv se citea îngrijorarea.

Băbuța îi îndesă într-o pungă mică nişte buruieni. Miroseau bine şi de uscate ce erau se fărâmițau între degete.

*

În acest timp, în sala de şedințe a tribunalului era agitație mare. Corespondenții de presă se declarau mulțumiți căci duelul dintre acuzare şi apărare luase o turnură interesantă. La început se părea că acuzatorul public pusese definitiv stăpânire pe sala de şedințe, iar apărătorul *ex offo* nu promitea prea mult. Pe urmă însă, situația se schimbă un pic.

În timpul depoziției martorului Chloupek, paznicul de noapte al comunei Holínov, se produse prima întorsătura, deoarece, cu întrebările sale, tânărul apărător îl încolți pe martor, aşa fel, încât acesta se încurcă de-a binelea. Avocatul voia să-i smulgă mărturisirea că nu ştia dacă silueta pe care o văzuse îndreptându-se spre iaz era într-adevăr a gospodarului Burda.

— Protestez împotriva încercării domnului apărător de a-l zăpăci pe martor cu întrebări auxiliare. Depoziția martorului a fost legal consemnată în procesul-verbal

încă în timpul cercetărilor, iar martorul nu este obligat să schimbe nimic, obiectă acuzatorul public.

— Domnule procuror, dumneavoastră ştiţi la fel de bine că declaraţia martorului din procesul-verbal poate fi, ba mai mult, trebuie întregită cu cele adăugate de el în timpul dezbaterilor, altminteri, noi n-am avea ce căuta aici, iar inculpatul – în cazul nostru nevinovat – ar fi putut să fie pedepsit la faţa locului, aşa cum era cu putinţă în vremurile de mult îndepărtate! îl înfruntă pe acuzator zelosul avocat, dând fiecărui cuvânt importanţa cuvenită.

Preşedintele completului de judecată îi chemă la ordine pe amândoi cerându-le stăruitor să revină la obiect, deşi era încredinţat că niciunul nu se va conforma, şi, de fapt, el înţelegea acest lucru. În sală se dezlănţuise un spectacol judiciar, care îşi are legile sale, iar preşedintelui curţii îi plăcea la nebunie acest gen de teatru. Nu-i scăpă nici faptul că în sală se afla şi un spectator, relativ nepăsător, ce nu pricepea nimic din acest spectacol, asurzit parcă de tot ce se petrece în jurul lui: iar acesta era însuşi acuzatul. Povestea în sine îl necăjea pe preşedinte. După părerea lui, înainte de moarte, încriminatul ar trebui să participe febril la desfăşurarea dezbaterilor.

Apărătorul îi plăcea, mai cu seamă prin strădania sa disperată de a zdruncina temeliile unui act de acuzare desăvârşit, căruia nu i se putea obiecta absolut nimic, şi pe baza căruia inculpatul putea fi executat pe loc, fără niciun comentariu. Îi plăcea felul în care tânărul avocat asalta zidul de granit al expunerii de motive, al dovezilor, al depoziţiilor şi al proceselor verbale.

— Aşadar, domnul martor e sigur că în noaptea respectivă l-a văzut pe gospodarul Burda. Îmi permit să-l întreb pe domnul martor: cum era vremea de a

putut să vadă atât de bine pe întuneric? Sau, dumnealui, în calitate de paznic de noapte, dispune de o vedere deosebit de şlefuită?

(Rumoare şi râsete în sală.)

Martorul răspunse, bâlbâindu-se, că a văzut bine.

— De bună seamă, pe cer strălucea luna, nu-i aşa? insistă avocatul.

— Da, încuviinţă martorul, şi ochii îi fugiră într-o parte.

Ar fi vrut să se aşeze, dar agilul avocat se repezi la preşedintele curţii şi-i întinse pe masă o hârtie.

— Supun onoratei curţi dovada că martorul ori se înşală, ori ascunde adevărul.

Acuzatorul public protestă cu voce ridicată împotriva învinovăţirii martorului. Preşedintele, pe de o parte îi atrase atenţia apărătorului, mustrându-l, iar pe de alta acceptă să primească din mâna lui hârtia cu pricina.

— Supun onoratei curţi raportul institutului meteorologic, din care reiese, că în noaptea de şase spre şapte septembrie era lună nouă, şi deci vizibilitatea redusă.

Pentru o clipă, acuzatorului public îi pieri graiul. Îşi dădea seama că tânărul avocat surprinsese perfect în ce constă slăbiciunea actului de acuzare şi, în consecinţă, era firesc să-şi îndrepte atacul în această direcţie. În locul lui, nici domnul procuror n-ar fi procedat altfel. Acum însă, bineînţeles, protestă.

Preşedintele curţii, căruia îi plăcea nespus această dispută dramatică, acceptă dovada apărării. Era limpede că povestea avu darul să-i şocheze un pic pe domnii juraţi şi acum păreau oarecum descumpăniţi de noua întorsătură a lucrurilor.

— Îl întreb încă o dată pe domnul martor, dacă, într-adevăr, l-a văzut bine pe gospodarul Burda, de

vreme ce noaptea era întunecoasă!

Martorul Chloupek, paznic de noapte ocazional, un bărbat de vârstă mijlocie şi cu ochii alunecoşi, se uită neputincios la protectorul său, domnul acuzator public, dar acestuia, bineînţeles, nu-i era îngăduit să-i sufle nimic. Îi aruncă totuşi martorului o privire încurajatoare.

Martorul tăcea.

— Domnule martor, aţi fost solicitat de domnul apărător să daţi un răspuns. Răspundeţi, vă rog, interveni cu asprime preşedintele completului de judecată, făcând astfel să culmineze zăpăceala martorului.

— Eu... eu am văzut... adică am crezut că văd... şopti Chloupek, buimac, şi lăsă ochii în jos.

Sala fremătă de râsete şi rumoare.

— Constat ca depoziţia martorului cum că l-ar fi văzut pe inculpat îndreptându-se spre iazul din marginea pădurii, este absolut nedemnă de crezare. Îmi rezerv dreptul de a proceda, potrivit legii, împotriva acestei forme de a depune mărturie, spuse avocatul, după care se aşează la locul său.

Juraţii manifestau o vizibilă nelinişte, unii îşi făceau chiar notaţii, de unde acuzatorul public trase concluzia că se afla în pragul înfrângerii.

— Anunţ onorata curte, reluă neînduplecatul apărător, că, în schimb, voi înfăţişa în instanţă un martor care în noaptea cu pricina l-a văzut pe acuzat mergând în cu totul altă direcţie, şi anume de la cârciumă spre casă.

Aceasta fu însă ultima sa lovitură dată acuzării.

Pe urmă luă din nou cuvântul acuzatorul public, izbutind şi el, la rândul său, câteva intervenţii spectaculoase. În anumite momente, însuşi preşedintele

curții era ispitit să aplaude frumusețea efectelor obținute de procuror. Îndeosebi, în clipa în care de bară se apropie soția acuzatului, martora ce promitea atât de mult apărării.

Nu voia să-i îngreuneze situația bărbatului, dar după câteva întrebări iscusite ale domnului procuror, femeia se dădu de gol spunând că răposata a fost o ticăloasă care i-a stricat căsnicia, admițând, în cele din urmă, că nu era exclus ca soțul ei să fi dorit să se descotorosească de o asemenea persoană.

Gospodarul se uită cu reproş la nevastă-sa, iar tânărul apărător avu serios de furcă, până să şteargă, măcar un pic, o impresie deloc binevenită.

Fireşte, atu-ul principal era ținut încă în taină de acuzatorul public: mărturia Mariei, fiica asasinatei! Toți acei ce ştiau de această poveste, presupuneau că totul se va desfăşura potrivit vechii şi afirmatei rețete: copila, abia intrată în faza adolescenței, avea să înduioşeze până la lacrimi întreaga asistență şi curtea cu juri.

Dar iată că se petrecu altceva. Toată lumea se uita puțin uimită la fetița aceea speriată, care se postase în fața judecătorului. Se aşteptau să vadă un copil, şi când colo li se înfățişă o fată care abia izbutise să-şi încheie straiele ei țărăneşti peste piepții robuşti şi şoldurile umflate.

Asta se întâmpla tocmai în clipa în care în sala de şedință a tribunalului dădu buzna cu o nouă ştire detectivul Mrázek. Acum însă, era de neconceput să-i transmită ştirea domnului doctor, căci sala toată se afla într-o încremenire desăvârşită. Acuzatorul public o întrebă pe tânăra martoră ce fel de om e gospodarul Burda, iar fata răspunse monosilabic şi cu un aer uşor nătâng. În sinea lui, tânărul apărător începu să triumfe. Nu, puştoaica asta n-o să trezească mult aşteptata

compasiune, pentru aşa ceva, formele ei sunt mult prea robuste.

Subapreciase actul de acuzare, ştiind că procurorul avea în rezervă un element cu totul neaşteptat.

— Spune, cum ai aflat de moartea mamei dumitale?!!

— Dimineaţa. Oamenii au venit şi au strigat, iar eu, eu m-am trezit.

— Ţi-a dat prin minte că acuzatul Burda putea s-o ucidă pe mama dumitale?

Avocatul se pregătea tocmai să sară de pe locul lui, spre a se împotrivi acestei întrebări inadmisibile, dar preşedintele curţii îl potoli cu un simplu gest al mâinii.

Fata, sprijinită de bara de lemn de la pupitrul martorilor, spuse:

— Eu ştiu doar atât, că în noaptea aceea am avut un vis tare ciudat. În noaptea aceea când i s-a întâmplat mămichii nenorocirea, am visat-o că a intrat deodată în odaie udă leoarcă, apa curgea şiroaie de pe ea, în cap era lovită cu un pietroi, iar ea se uita la mine şi eu la ea. Pe urmă, mi-a spus: Vezi, asta mi-a făcut-o gospodarul Burda.

În sala de dezbateri domnea o linişte înfiorătoare. Avocatul voi din nou să sară de pe locul lui, dar deodată simţi că nu mai e în stare. Se uita uluit la fata aceea neghioabă şi mult prea dezvoltată pentru vârsta ei, şi simţea şi el ceea ce în clipa aceea simţea întreaga asistenţă: o groază cumplit de ciudată, ceva de necrezut, ce nu venea de pe lumea asta.

Procurorul se apropie de pupitrul martorilor, şi o conduse pe fată la locul ei. Avea, ce-i drept, simţul efectelor spectaculoase. Pe banca martorilor îi făcu loc paznicul de noapte Chloupek.

Abia acum îşi reveni în fire tânărul apărător:

— Domnule preşedinte, eu... protestez! Asta este o

încercare inadmisibilă de a influența onorata curte!

— Curtea va alege singură, din toate mărturiile, ceea ce va socoti că merită a fi luat în considerație, răspunse președintele, oarecum zăpăcit.

În sală se produse deodată rumoare, oamenii începuseră probabil să se contrazică și să se certe între ei, iar președintele fu nevoit să agite clopoțelul, pentru a se face liniște. Jurații se uitau înmărmuriți la fata cu pricina.

— Curtea nu poate totuși îngădui născocirile unei martore minore! strigă apărătorul. Apărarea oferă dovada, științific verificată, că visurile nu au nici pe departe vreun ecou al realității. Copila a fost influențată de cele auzite, adăugând apoi acest vis, de bună seamă, scornit!

În clipa aceea însă, se întâmplă un lucru la care nu se așteptase nici măcar președintele completului de judecată. De pe banca martorilor se ridică în picioare paznicul Jan Chloupek, și privind undeva, într-o parte, rosti cu voce puternică:

— Eu vreau să vorbesc, mă rog frumos!

Președintele curții îi făcu semn să se apropie. În sală, murmurul asistenței avea tonalitatea clopoțelului agitat, care cere liniște.

— Vreți să completați cumva depoziția dumneavoastră, domnule martor? întrebă președintele curții.

— Nu. Eu vreau să spun doar atât, că Maria aici de față, nu minte. Dimineața, când împreună cu ceilalți oameni am ajuns cu moarta acasă la ei, Maria s-a trezit din somn, a dat buzna afară și în hohote de plâns mi-a spus: „Știi, eu tocmai visam că mama mea a venit acasă udă leoarcă și mi-a zis că asta i-a făcut-o gospodarul Burda”.

Dacă după vorbele fetei în sala de şedinţe domnise acea ciudată uimire, acum asistenţa, confuză, izbucni într-o cascadă de vociferări, pe care, deodată, nimeni nu mai încerca să le reprime; se părea că până şi juraţii se certau între ei, iar vocea apărătorului se stingea în vacarmul de nedescris.

Paznicul de noapte se uită cu ochii săi alunecoşi prin toată sala, apoi se aşează din nou. Acuzatorul public tăcea, şi tăcerea lui era plină de semnificaţie.

Preşedintele curţii anunţă întreruperea dezbaterilor. Corespondenţii de presă şi reporterii cronicilor judiciare luară cu asalt poşta şi telegraful. Cea mai mare senzaţie a procesului s-a născut!

Visul sângeros al unei fetiţe minore... O copilă dă în vileag un ucigaş... Mama răposată i-a revelat copilului adevărul...

Profitând de haosul ce se stârnise, detectivul Mrázek se strecură prin mulţime până la banca apărătorului:

— Am fost aici, domnule doctor, şi am auzit totul.

— E îngrozitor, suspină junele avocat, deznădăjduit că acum scăpase situaţia din mână cu desăvârşire.

— Dimpotrivă, domnule doctor, ci, aşa cum obişnuia să spună consilierul nostru, pasienţa ne iese de minune. Duceţi-vă imediat la preşedintele curţii şi cereţi să i se facă fetei un examen medical. Domnişoara e însărcinată.

— Dumneavoastră aţi înnebunit!

— Da de unde, dacă vreţi putem aduce şi o martoră. Dar doctorul o să-şi dea seama şi fără ea.

— Dumneavoastră credeţi că sarcina are vreo influenţă asupra judecăţii ei? Dar, stai, pentru numele lui Dumnezeu, de fapt fetiţa asta e ocrotită de lege.

— Păi, vedeţi! Aici e tot chichirezul! Ăsta era necazul pe care-l avea cu ea în ultima vreme maică-sa, pricepeţi?

— Şi cine... Cine i-a făcut?...

— Cu asta, deocamdată, nu vă pot servi, dar nicio grijă, spune ea şi singură dacă e luată tare, pe chestia asta, pun mâna în foc. Ăla de i-a făcut bucata e unul şi acelaşi cu ucigaşul care a avut motiv să se descotorosească de mamă, deoarece mama cunoştea figura. Iar acum, dacă stau şi mă gândesc bine, îmi dau seama că şi fata ar putea fi luată în considerație.

Apărătorul îl apucă pe detectiv de mânecă într-o strânsoare convulsionată şi în clipa următoare începu să-l tragă spre masa preşedintelui.

Dar domnul Mrázek se smulse din strânsoarea lui şi se pierdu în mulțime. Prefera s-o urmărească pe tânăra martoră, să vadă cu cine stă de vorbă, şi ca nu cumva cineva să o sfătuiască să dispară. Ce să-i faci, obiceiul ăsta îi intrase în sânge.

După ce-l ascultă pe junele apărător, preşedintele curții păli de-a binelea:

— Dumneavoastră ştiți ce înseamnă asta, domnule doctor?

— Aş zice că da. Stingerea procesului, întoarcerea dosarului către judecătorul de instrucție, şi un nou proces.

— Dar bine, asta va fi o ruşine epocală! se tângui blajinul preşedinte.

— Oricum mai mică decât în cazul în care curtea cu juri l-ar declara vinovat pe nevinovatul Burda!

— Da, da... Aşa e... Dar tot ce spuneți e verificat?

— Am şi un martor, pe domnul Mrázek. Şi dacă doriți mai pot indica şi alții... De altfel, să ştiți, e în puterea dumneavoastră să satisfaceți cererea apărării, de a supune o martoră minoră unui examen medical, spre a se constata dacă e normală din punct de vedere nervos. Iar cu acest prilej se poate vedea foarte uşor dacă e însărcinată sau nu.

Preşedintele convocă curtea pentru deliberare.

După un timp redeschise dezbaterile anunţând că se acceptă cererea apărării, ca martora Maria Přimdová, în vârstă de paisprezece ani şi trei luni, să fie supusă unui examen medical.

Acuzarea, firește, protestă, dar protestul ei fu respins.

Ţinându-se seama de circumstanţe, preşedintele declară că în continuare dezbaterile se vor desfăşura fără public. Cu mult tărăboi, sala de şedinţe fu evacuată, iar mulţimea, absolut nedumerită, rămase afară pe coridoare, în timp ce gazetarii îşi revendicară dreptul de a intra în sală, şi-l obţinură.

Martorul Chloupek o ţinea de mână pe speriata Maria şi nu voia s-o lase să plece cu gardianul care trebuia s-o ducă la examenul medical.

— Ea n-are nicio vină, şi n-o doare nimic, de ce să meargă la doctor?!! strigă în gura mare.

— Asta-i porunca tribunalului! riposta gardianul, întunecându-se la faţă – nu împiedicaţi aplicarea legii.

— Ce vă face să credeţi, domnule martor, că această copilă e absolut sănătoasă? îl întrebă apărătorul pe martorul iritat.

— Eu ştiu că e sănătoasă... Şi nu înţeleg ce-ţi pasă dumitale de treaba asta!

După care Chloupek se răsuci în loc şi părăsi sala de şedinţe.

— Domnule martor, mai am nevoie de dumneata, strigă în urma lui apărătorul – dezbaterile procesului n-au fost întrerupte!

În pragul uşii detectivul Mrázek îi tăie calea martorului şi-l aduse înapoi.

— Noi doi ne-am mai văzut, nu-i aşa? i se adresă pe un ton dulceag. Azi noapte când ai plecat de la Maria Přimdová. De ce ai fugit de mine?

— Ce vrei de capul meu, omul lui Dumnezeu? izbucni Chloupek. Eu nu te cunosc! Cine eşti dumneata?

Detectivul strânse doar din umeri şi, disciplinat, se retrase din sala de şedinţe, căci în clipa aceasta nici el n-avea acces la dezbateri.

Dezbaterile fără public avură o durată relativ scurtă. Din depoziţia medicului reieşi că n-a fost nevoie de niciun examen medical, fata a început să bocească de îndată ce i-a spus să se dezbrace. A mărturisit că e gravidă, şi fără să se codească prea mult a declarat cine e tatăl copilului.

După aceea, preşedintele curţii ceru arestarea în sala de şedinţe a martorului de până atunci, Jan Chloupek, în vârstă de treizeci şi cinci de ani, paznic de noapte al comunei Holínov, cu domiciliul în aceeaşi comună, pentru crima de viol, şi ordonă reţinerea lui în penitenciar pentru a se exclude în felul acesta o altă influenţare a martorei minore Maria Přimdová.

După care dezbaterile fură declarate din nou publice, iar preşedintele curţii anunţă că procesul intentat împotriva gospodarului Václav Burda se suspendă, deoarece tribunalului i-au fost prezentate noi elemente, până acum necunoscute.

Cercetarea cazului, pe baza acestor elemente, va fi încredinţată organelor de resort.

Gazetarii asaltară din nou poşta şi telegraful, pentru a furniza ziarelor respective o altă ştire şi mai senzaţională.

În jurul tânărului apărător ţăcăneau aparatele de fotografiat şi ţâşneau fulgere de magneziu.

Acuzatorul public veni să-i strângă mâna şi să-l felicite.

— Domnule colega, aţi făcut justiţiei un serviciu de nepreţuit, şi, pe bună dreptate, vi se cuvine toată

admirația. Se înțelege că procuratura se va declara de acord cu punerea în libertate a gospodarului Václav Burda. Noile cercetări se vor face, fireşte, pe baza altor criterii. Nu bănuiam că depoziția acestei fetişcane va aduce o asemenea întorsătură!

Rosti aceste cuvinte, în ciuda jovialității profesionale, cu o accentuată tristețe în glas.

— Depoziția acestei fetişcane, domnule doctor, îi spuse apoi detectivul Mrázek tânărului apărător, în timp ce luau împreună cina, fără să facă economie de vin – o să vă mai ajute într-o anumită privință. Eu am auzit-o, şi nădăjduiesc că tot ce a declarat a fost trecut în procesul-verbal. Ei bine, fetişcana asta a spus că mama ei era lovită în cap cu un pietroi... Că rana aceea i-a fost pricinuită de o piatră nu ştia însă decât o singură persoană – şi anume, paznicul Chloupek!

— Domnule Mrázek de ce n-am eu capul dumitale? spuse cu admirație tânărul avocat.

— Aş de unde, niciun cap, domnule doctor, asta nu-i decât deprinderea de ani şi ani.

După cină merseră împreună la gară şi în timp ce aşteptau sosirea trenului, detectivul îşi aținti privirea spre orizont, unde se ridica silueta unei coline albastre şi țuguiate.

— Ăsta-i Dealul Spânzurătorii, care se înalță chiar deasupra Holínovului, ținu el să precizeze. Uitați-vă numai ce dâre se învârt în jurul lui! Pesemne că o să ningă.

— Ce să ningă, domnule Mrázek, astea nu-s dâre, sunt sufletele spânzuraților. Acolo se adună ele peste noapte venind în zbor, îl instrui tânărul apărător, inițiat în chestiunile penale.

Detectivul Mrázek se arătă cât se poate de bucuros când din depărtare se auzi şuieratul trenului...

(11)
DESPRE INIMA BUNĂ A DOMNULUI CONSILIER

multe s-au
vorbit, dar cine
dintre oameni ştie
ce e bun
şi ce e rău,
fie el chiar
şi un om
atât de încercat
cum e
domnul consilier
de poliție
Vacátko.

— Domnilor, țineți-mă să nu cad, bătrânul nostru începe, într-adevăr, să îmbătrânească! spuse domnul Bouše, intrând cu ochii holbați de uimire în biroul detectivilor. S-a apucat de fapte bune!

— De asta nimeni nu scapă, pe marii păcătoşi îi apucă mai devreme, iar pe oamenii cumsecade mai târziu, replică detectivul Brůžek, cu înțelepciune.

Ceilalți colegi lăsară fie lucrul, fie jocul de cărți, ca să asculte noutatea cu care venise informatul detectiv Bouše.

Lucrurile se petrecuseră astfel: secția ce se ocupă cu raziile şi căreia îndeobşte i se dă pompoasa denumire de

echipă de patrulare, întreprinsese cu o seară înainte o acţiune nocturnă, aşa cum scrie la carte. De aceea coridoarele Direcţiei a Patra pragheze erau acum înţesate de oameni, căci nu era atât de simplu să-i interoghezi pe toţi şi, eventual, până la noi măsuri, pe unii să-i şi trimiţi direct la beci. Echipa de criminalistică din subordinea domnului consilier Vacátko nu participase direct la această acţiune, dar rezultatele ei puteau fi şi pentru ea interesante. Era vorba în cea mai mare parte de tot soiul de paraziţi şi de revânzători de obiecte furate, iar acestea te pot duce uneori pe urmele anumitor cazuri încă neîncheiate, care, spre nemulţumirea domnilor de la a Patra, nu erau puţine la număr.

Domnul consilier Vacátko tocmai părăsea clădirea, străbătând coridorul supra aglomerat, când deodată auzi, de jos un plânset de femeie, însoţit de bodogănelile gardianului Mateš, aflat de serviciu la poartă. Plânsul de femeie era subţire şi îndârjit. Se ştia că domnul consilier nu suportă lacrimile de femeie, căci în ciuda meseriei sale dure pe care soarta i-o hărăzise, avea o inimă gingaşă.

Mai întâi crezuse că e vorba de una din acelea aduse pentru a fi interogate, dar gardianul de serviciu Mateš îl lămuri că, dimpotrivă, muierea asta se înghesuie de afară, încercând cu orice preţ să pătrundă în clădire, de parcă ar ţine cu tot dinadinsul să fie şi ea reţinută la Direcţie.

Femeia asta, la drept vorbind, nici nu arăta a femeie, era o fiinţă uscăţivă, din ai cărui ochi de copil ţâşneau şiroaie de lacrimi, întinse pe obraji de nişte mâini nu prea curate.

L-o fi având aici pe taică-su, îşi spuse cu înţelepciune consilierul, dar iată că n-avea dreptate. Fetiţa asta

venise aici pentru... iubitul ei. Şi, tot văitându-se şi tânguindu-se, asediase poarta de dimineaţă, iar acum se zbătea să-şi croiască drum pe coridor, şi nu lipsise mult ca poliţiştii s-o înşface şi s-o azvârle după gratii, căci pe coridoarele Direcţiei a Patra e ştiut că trebuie să domnească ordinea.

— Şi zici că ai aici iubitul? se minună consilierul Vacátko şi, intrigat, îşi încruntă sprâncenele. Cam devreme, nu crezi? De fapt, câţi ani ai cu totul?

— Am împlinit şaisprezece, răspunse fata cu înverşunare, şi încetă pentru o clipă să bocească. Domnul acesta mai în vârstă, cu pălărie tare de culoare maro, avu darul să-i trezească încrederea, iar după tonul respectuos cu care-i vorbea poliţaiul ce o împiedicase să pătrundă sus, îşi dădu seama că trebuie să fie vreun grangur mare. Fetiţa plângăreaţă, abia ieşită de pe băncile şcolii, nu era atât de proastă pe cât părea; viaţa de la periferia oraşului o maturizase mult mai devreme decât s-ar fi cuvenit pentru vârsta ei.

Consilierul nu spuse nimic, o cercetă doar mai cu atenţie. Şi astfel, nu-i scăpă din ochi faptul că acestui aparent copil, atunci când îşi duce mâinile la faţă, i se vede un pântece destul de bine rotunjit, şi, deci, inocenţa îi fusese de mult suflată de cineva, probabil de acela pentru care făcea acum aici atâta tărăboi. Şi, la drept vorbind, e un lucru foarte lesne de înţeles, iar domnului consilier nu-i displăcea, câtuşi de puţin. În lumea în care se învârtea, dovezile unei fidelităţi atât de îndârjite, nu se ivesc prea des.

— Şi cum îl cheamă pe fercheşul tău? întrebă, încreţindu-şi fruntea ca să pară mai drastic.

— Grizzly, răspunse fata.

— Frumos nume, chiar foarte frumos. Iar ţie cum ţi se spune? Squaw?

— Mie mi se spune micuța Maňa.

— Şi ăsta-i un nume cât se poate de potrivit. Dar, cum văd, chiar atât de micuță nu eşti ca să nu aştepți curând o mică surpriză! mormăi consilierul pe un ton părintesc.

— Păi vedeți, tocmai aici e tot şpilul! strigă fata aproape înveselită. Ştiți, el mă ia de nevastă, aşa a făgăduit, şi dacă doamne fereşte, ăştia îl bagă la pârnaie, mi-e teamă că ar putea să se răzgândească! Ştiți, cu bărbații nimic nu e sigur, niciodată...

Consilierului îi alunecă privirea asupra gardianului Mateš, de parcă ar fi căutat în ochii lui răspunsul la această simplă înțelepciune populară. Gardianul însă ridică din umeri, neputincios.

— Ştii ce? Aşteaptă aici jos, dar fără gălăgie şi fără bocete, iar eu mă duc să mă interesez de ursul tău. Cum îl cheamă de-a adevăratelea?

— Vašek, rosti fata, cu multă gingăşie în glas – adică, Václav Houska.

— Václav Houska zis şi Grizzly, mormăi pe sub mustață consilierul Vacátko în timp ce păşea înapoi spre biroul său. De fapt, toată povestea e o prostie. Dacă ar fi alte vremuri, cine ştie, poate că acest Grizzly nici n-ar zace acum aici. Dar astăzi băieții, în afara hoinăritului cu cortul în spinare, nu prea au alte posibilități, căci neavând de lucru taie frunze la câini, şi astfel se apucă uşor de treburi necinstite. Altceva ar fi dacă li s-ar putea da în mână o lopată, atunci le-ar trece de la sine gândul de a se apuca de cine ştie ce bazaconii.

De altfel, secția respectivă nu stăruie câtuşi de puțin ca acest Grizzly să rămână aici, neavând nimic concret împotriva lui; fusese găbjit cu o zi înainte, în timpul unei razii în pasajul Coroana. Dacă domnul consilier doreşte...

— Eu nu doresc nimic, dar jos boceşte din pricina lui o puştoaică, şi, aşa cum am observat, a rămas borţoasă şi teama ei pentru soarta flăcăului are acum o dublă justificare. Trimiteţi-l la mine, stau eu de vorbă cu el!

Curând în biroul său fu adus un tânăr înalt şi subţire, căruia sub nas îi mijea ceva ce ar fi vrut să fie mustăcioară; avea mişcările mlădioase ale chelnerului de profesie, şi un chip de mare pişicher. Nu Grizzly, ci grazl [2] ar trebui să i se spună, gândi consilierul, întunecându-se la faţă.

— Vasăzică, dumneata eşti frumosul pentru care jos, la poartă, plânge o femeie! i se adresă de bun venit.

Tânărul arboră o mină nesigură.

— Ascultă tinere, pentru această fată îţi dau drumul, numai pentru ea, ai priceput? Şi asta numai fiindcă am văzut că va trebui să vă căsătoriţi! Vei ţine seama de asta?

Tânărul scrâşni încet printre dinţi, şi dădu din cap aprobator.

— Bine, şi ai putea de-acum încolo să te apuci de altceva, decât de mărfuri furate, ce zici?

— Păi, eu unul aş fi bucuros, zâmbi respectuos fostul chelner. Dacă ar fi ceva...

— Ştiu, mizeria e mare. Şi totuşi, în ciuda acestei mizerii, mai mulţi sunt oamenii care îşi câştigă existenţa în mod cinstit, decât acei ce trăiesc aşa cum trăieşti dumneata. Caută de te înfige printre ăştia mai numeroşi, nu de alta, dar acum porţi răspunderea pentru doi oameni. N-o să încep acum să-ţi umblu pe la conştiinţă, şi să te întreb dacă nu cumva i-ai făcut bucata fetei înainte de a fi împlinit şaisprezece ani. Nu. Aranjează povestea la biserică, şi vezi, ai grijă, să nu mai

---

[2] Puşlama lb. cehă – în argoul praghez.

fie nevoie să dai niciodată ochii cu mine!

Tânărul se înclină respectuos, şi se strecură neauzit din biroul consilierului. Acesta îl privi tăcut pe detectivul Bouše care cu câteva clipe în urmă îi adusese nişte hârtii, şi, ca şi când i-ar fi fost ruşine de slăbiciunea sa, mormăi:

— Da, de fapt poliția n-ar trebui să facă nimic altceva, decât asemenea treburi. Să le vorbească oamenilor aceştia să înțeleagă şi... noroc bun...

— Păi, de, aşa ar trebui, dar dumneavoastră ştiți cum sunt oamenii. În altă ordine de idei, chiar acum am primit de la un om de-al nostru ştirea confidențială că în gara Denisov a coborât din tren spărgătorul Kohout.

— Gata, ce mai stați, pe urmele lui, domnule Bouše, pe urmele lui!

Detectivul Bouše încuviință din cap, şi într-o clipită se făcu nevăzut.

Aşa că, de fapt, lumea şi-a regăsit echilibrul. O faptă nobilă, urmată numaidecât de o arestare, altfel, pesemne, nici nu se poate.

De altfel, în fapta domnului consilier Vacátko, nu era numai noblețea obişnuită, cel puțin aceasta a fost interpretarea secției de resort. Aşa se şi explică de ce a dat dispoziție comisariatului circumscripției în care îşi avea domiciliul Václav Houska, să se intereseze din când în când de soarta lui, şi eventual să-i reamintească de binefacerea ce i-a fost acordată, pentru a-l sili în felul acesta să cânte câte ceva din ceea ce ştie. Căci, vorba ceea, până şi poliția caritabilă continuă să rămână totuşi poliție. Gardianului Mikulaš de la comisariatul din Břevnov i se încredință această misiune, şi el porni la treabă numaidecât.

Cei doi erau acum proaspăt căsătoriți, ocupau o odăiță amărâtă, într-o cocioabă mică şi igrasioasă, la

marginea oraşului, şi întrucât Grizzly trebuia să plece sâmbăta şi duminica în excursie cu gaşca lui, îşi lăsa acasă, fără mustrări de cuget, nevasta, de al cărui pântece, ca un filfizon corect ce se respecta, îi era ruşine. Aşa stând lucrurile, gardianul Mikulaš încercă s-o câştige de partea sa măcar, pe această fetişcană veşnic speriată.

Micuța Maňa acum Marie Housková, gândea însă în legea ei, şi când, luni dimineața, omul ei se întorcea acasă, mirosind a fum de lemne încinse, şi-i punea pe masă două monede de cinci coroane, despre a căror proveniență nu-i sufla un cuvânt, ea îi povestea supusă, tot ce ştia.

Grizzly, băiat corect, îi spunea de fiecare dată nevestei sale, clar şi răspicat:

— Dacă, ferească sfântul, îi cânți ceva, îți mut fălcile şi-ți fac din gură armonică, asta să ții minte!

— Păi, cum dracu, doar nu-s făcută de ieri de azi, îi replica soția, agățându-i-se de gât.

Cât priveşte poliția era de aceeaşi părere cu el, dar în sinea ei, admitea o singură excepție. Consilierul acela al poliției, ăla de i-a dat drumul omului ei, e totuşi altfel decât ceilalți copoi. Ba, mai mult, dorea chiar să-l reîntâlnească şi să-i arate că acum e căsătorită, că totul s-a petrecut întocmai aşa cum prevăzuse el. Vašek, ce-i drept, e tot acelaşi Grizzly, dar în acelaşi timp e bărbatul ei, şi toți curcanii pot să se ducă să se spânzure, pentru că, pe de o parte ea nu toarnă nimic, iar pe de altă parte Grizzly e cu ochii în patru.

Numai undeva, într-un colț însingurat al inimii, socotea că, de fapt, trebuie să stea veşnic de veghe, să aibă grijă ca Vašek al ei să nu depăşească acea linie subțire pe care veşnic umblă el şi prietenii lui, şi să-l facă să se gândească mai mult la ea, pentru ca nici

Facir, nici Kojot să nu izbutească să-l tragă până acolo unde pentru ea ar fi pierdut. Se simțea mult mai coaptă la minte decât bărbatul ei, dar nu-şi dădea seama că asta se datora celeilalte vieți care creştea în pântecul ei.

Multă vreme trăi cu aceste griji şi frământări, şi când, în sfârşit, veni şi al treilea, se apucă într-o zi să împodobească frumos vechiul cărucior de copil, apoi fără să-i pese că aruncă un bănuț mai mult, se urcă în tramvai şi porni cu el în jos spre Praga.

Umblă multă vreme prin fața Direcției a Patra din strada Bartolomejska, dar nu reuşi să-l întâlnească pe consilierul acela de poliție, ca să-i aducă la cunoştință că are cea mai frumoasă fetiță din lume, căreia îi spune Mařenka.

Se înțelege că după un timp, polițaiul de la comisariat se înfățişă din nou: chipurile jandarmii ar fi golit, lângă Unhošt, o cabană plină cu lucruri de furat, şi de aceea a venit sa întrebe dacă Grizzly nu ştie ceva de povestea asta. Maňa rânji doar: da de unde, bărbatul ei se ține acum de o muncă serioasă, şi nici nu vrea să audă de alte alişverişuri.

Fireşte, nu acesta era adevărul, iar Maňa se necăjea destul pe chestia asta. Îşi dorea să stea serile acasă cu bărbatul ei, să se joace amândoi cu fetița, să aibă grijă de el când se întoarce de la lucru... Dar el de lucru nu avea, şi, de altfel, nici nu căuta.

Uneori veneau la ei băieții din gaşca lui şi atunci Maňa se întuneca la față şi dădea de pământ cu tot ce-i cădea la îndemână. Iar ei râdeau, cel mai mult se amuza Kojot, de altfel ăsta o şi călca pe nervi cel mai tare. Avea planuri îndrăznețe, şi pretindea că ar fi cazul să întreprindă cu toții ceva măreț. Să câştige un pol pentru nişte mărfuri strecurate la negru, undeva într-un pasaj, era prea puțin pentru el.

— Lasă-l pe Grizzly în plata Domnului! E tată de copil!

— Şi ce, i-l ia cineva? rânjea Kojot, pe numele său adevărat Josef Jinaček. Eu zic doar atât, că dacă am pune laba undeva pe un autocamion şi l-am desface aici, la marginea Pragăi, piesă cu piesă, pe loc ne-am învârti de un miar. Ai văzut tu vreodată un miar?

— Fac ceva pe el, de vreme ce trebuie să stau cu frica în sân în faţa oricărui curcan! răcnea Maňa.

— E proastă ca noaptea, nu-ţi pierde timpul cu ea, striga întotdeauna bărbatul.

După ce plecau, Maňa se zvârcolea în pat îngrijorată. Ştia că Vašek e supărat pe ea şi că avea să se reîntoarcă abia în zori ca să-i dovedească cine-i stăpânul casei.

În asemenea nopţi pustii, simţea de două ori frica de viaţă; de acea viaţă care la început se arătase atât de frumoasă, încât cu bocetele ei îşi scosese bărbatul de la Direcţia poliţiei şi care acum s-a schimbat atât de cumplit.

Într-o zi, pe când se ducea ca deobicei în fiecare dimineaţă la slujbă, domnul consilier Vacátko zări deasupra cartierului Bubeneč un nor negru de fum ce se rostogolea împins de vânt, spre miazăzi. La poliţie se şi primise un raport în privinţa asta, ba mai mult, între timp plecase la faţa locului şi specialistul ei în problemele incendiilor; arsese un mare atelier de reparat automobile cu toate şoproanele şi micile hangare din jur, cu maşini şi cauciucuri cu tot. Rotocoalele înecăcioase de fum negru se mai înălţau şi acum spre cer, în ciuda faptului că peste noapte fuseseră acolo pompierii. Aceştia însă se văzuseră siliţi să se mulţumească doar cu salvarea clădirilor înconjurătoare, atelierul trebuind să ardă până în temelii căci acolo unde benzina se află din belşug, trâmbele de apă sunt inutile.

Fusese un incendiu mare şi, fireşte, putea fi pus

deopotrivă pe seama unei întâmplări nefericite ca şi pe seama unei mâini criminale; ar putea fi luată în consideraţie şi şarlatania cu asigurările, şi o asemenea chestiune impune o minuţioasă anchetă din partea poliţiei.

Domnul consilier îşi dezvoltă cu acest prilej teoria sa preferată, arătând că, personal, îi preţuieşte foarte mult în astfel de cazuri pe specialiştii în problemele incendiilor, de altfel avea unul şi în secţia sa, un oarecare domn Nečas.

— Îţi spun drept, domnule Brůžek, mie tot nu-mi intră în cap, cum de se pricepe omul ăsta atât de bine în treburile astea; pe locul rămas de pe urma incendiului, unde nu se mai vede absolut nimic, omul ăsta e în stare să descopere punctul în care a izbucnit incendiul, şi încă multe alte lucruri foarte interesante. Şi cunoaşte atâtea, încât, uneori, stau şi mă întreb dacă nu cumva le născoceşte.

Consilierul îşi aprinse pe îndelete ţigara de foi.

— Sunt încredinţat că şi de data asta, de altfel, ca întotdeauna, va descoperi că a fost vorba de o defecţiune în reţeaua electrică. De câte ori nu mă întreb care o fi fost cauza incendiilor pe vremea când electricitatea încă nu exista...

— Lumânarea sau lampa cu petrol, spuse oftând, detectivul Brůžek.

Râseră amândoi cu poftă, încredinţaţi fiind că povestea asta. Nu-i priveşte câtuşi de puţin. Numai că şi unul şi celalt se înşelau amarnic. Nici n-apucaseră să încheie această convorbire amuzantă când deodată sună telefonul.

— Ei, cum e, aţi şi aflat unde a izbucnit? râse consilierul Vacátko în receptor.

— Raportez că am aflat, adică, mai bine zis, cred că

am aflat, dar acum, dacă binevoiți a-mi îngădui, domnule consilier, nu e vorba de asta, se auzi de la celălalt capăt al firului. Aici nu s-a produs numai un incendiu, mă rog frumos, ci în acelaşi timp şi un furt, şi se pare că un furt destul de mare. Îl avem aici pe proprietarul atelierului, şi acesta pretinde că a observat lipsa multor lucruri.

— Mă rog, dumnealui poate să observe ce pofteşte, dar mai întâi va trebui să ne facă dovada că, într-adevăr, a avut acolo tot ce declară că lipseşte. Eu unul, îmi pot imagina, că prea multe n-au rămas...

— Aici, mă rog frumos, aveți dreptate, nu se văd decât maldăre de tablă arsă, resturi de automobile, se aflau aici în număr de optsprezece şi toate aveau benzină în rezervor. Dar, mă rog frumos, aici nu-i vorba numai de furt, ci şi de un omor...

În clipa aceea, consilierul Vacátko lăsă țigara de foi în scrumieră, şi avu senzația că-l strânge gulerul de la cămaşă:

— Nu vi se pare că-s cam prea multe deodată? Ei drăcie...

— Eu, unul, aş zice că da, domnule consilier. De aceea îmi permit să vă cer să trimiteți aici o echipă de criminalistică. Dactiloscopistul poate să rămână acasă căci tot n-ar avea ce face, aici totul e atât de ars şi de afumat, de te ia groaza numai când priveşti.

— Ascultă, şi cum spuneai că e cu omorul acela? Nu cumva e o greşeală?

— Din păcate e sută la sută, am găsit aici nişte rămăşițe omeneşti arse. E paznicul de noapte, proprietarul atelierului l-a recunoscut numaidecât.

— Domnule Brůžek, spuse posomorât consilierul Vacátko, după ce aşează receptorul în furcă, precum vezi noi nu scăpăm de nicio belea. Adună oamenii şi, gata,

plecăm sus, la Břevnov.

Terenul îngrădit unde se afla atelierul cu pricina şi care începuse să ardă în timpul nopţii, era situat în apropierea gării. În jurul lui se mai întindeau şi alte îngrădituri asemănătoare; din fericire însă, focul nu s-a extins până în curtea în care era instalat un depozit de lemne.

Din atelier nu rămăsese într-adevăr nimic, decât nişte grinzi arse şi cei patru piloni de beton ce susţineau acoperişul de sticlă care, fireşte, din cauza dogoarei se prăbuşise. Toate zăceau acum claie peste grămadă.

Locul unde fuseseră găsite, printre sfărâmăturile încinse, resturile trupului omenesc, era bine conturat.

— Mai avem ceva, domnule consilier, tot nişte resturi de vietate arsă, eu aş zice că a fost un câine; proprietarul atelierului afirmă că paznicul de noapte avea obiceiul să-şi aducă la serviciu o potaie din asta.

Fotografii, se agitau de zor, domnul consilier sărea încruntat peste rămăşiţele înnegrite de fum, se convinse la iuţeală că resturile cadavrului omenesc erau într-adevăr de bărbat, ba, mai mult, se vedea limpede că ţeasta victimei fusese spartă cu un obiect tare.

— Unde aţi avut biroul şi ce-aţi avut în el? mormăi, adresându-se proprietarului, care se ţinea cu mâinile de tâmple şi se văicărea nevoie mare.

— Acolo, mă rog frumos... răspunse el cu voce tânguitoare... Se aflau în el maşinile de scris, o maşină de socotit, şi nu de mult îmi cumpărasem şi o maşină nouă de calculat...

— Ia te uită! Cum văd eraţi bine amenajat!

— Da, mă rog frumos, avem planuri mari, în afară de cele ce v-am spus, se mai afla acolo şi o casă de fier portabilă, nu ştiu precis câţi bani erau în ea, cred că vreo cinci sute... se înţelege că totul era trecut în

registre, dar registrele, cum văd, au ars şi ele...

Consilierul se uită la proprietar cu o privire cercetătoare.

— Şi de unde ştiţi că banii au fost furaţi?

— Casa portabilă, precum vedeţi, e deschisă...

Şi proprietarul atelierului de reparat automobile se repezi să pună mâna pe o cutie afumată.

— Nu vă atingeţi de nimic, bodogăni consilierul, nimeni nu se atinge de nimic până când oamenii noştri nu fotografiază totul! Deocamdată, faceţi o listă cu toate obiectele ce s-au aflat în birou, şi, eventual, cu cele furate. Domnule Bouše, cadavrul poate fi transportat la morgă pentru autopsie; dar şi celelalte resturi de vietate...

Detectivul Bouše îşi îngădui să menţioneze că treaba asta e de fapt inutilă, căci el şi-a dat seama de la prima vedere că e vorba de un căţeluş, de unul mai mărunţel:

— Dacă-ar fi în serviciu bătrânul Mrázek, ne-ar spune pe loc şi ce rasă a fost.

— Da, ştiu, Mrázek era un om milos şi delicat, puţin îi păsa când se făcea disecţia unui om, dar de căţei i se rupea întotdeauna inima. Numai că eu am nevoie să aflu dacă nu cumva câinele acesta a fost omorât de cineva, căci altfel, bănuiesc că ar fi făcut aici un tărăboi de s-ar fi trezit tot oraşul... Domnilor, între noi fie spus, mie nu-mi place deloc povestea asta, aici va fi foarte greu să prindem un fir de care să ne agăţăm. Dacă făptaşii n-au săvârşit vreo prostie, atunci o să fie al dracului de greu să-i căutăm. Focul ăsta ne-a amestecat cărţile la perfecţie, şi tare mi-e teamă că din povestea asta, în locul unui joc de mariaj cum scrie la carte, o să ne alegem doar cu o trimitere „acasă” la portar, cum se spune în fotbal, în afară de asta, trebuie să verificăm tot ce declară proprietarul; scriptele i-au ars toate, aşa că,

dumnealui poate să ne spună ce-i convine. Domnule Brůžek, în primul rând faceți o listă a salariaților acestui atelier şi toți să fie chemați la interogatoriu, după aceea întreaga atenție se îndreaptă spre verificarea situației alcătuită de proprietar. Domnule Bouše, dumneata încerci să vezi dacă nu cumva făptaşii au fost de prin partea locului, pe scurt, dacă nu-i vreunul care ştia cum merg treburile pe aici. Nu ştiu de ce, dar pe mine mă persecută întruna gândul că, în cea mai mare parte, birourile atelierelor de reparat maşini nu sunt prea bine amenajate, aici a fost, pesemne, o excepție. Iar strada, domnule Nečas, rămâne închisă în ambele capete, nici umbră de om nu vreau să văd pe aici, până când nu trecem totul în revistă. Clar?

Consilierul Vacátko sărea scârbit peste resturile arse, şi, într-adevăr, nu ştia de care capăt va începe să desfăşoare firul ăsta încâlcit.

Peste puțin timp, domnul Nečas alergă spre el cu sufletul la gură; era negru ca dracu şi ducea în mână două canistre de benzină.

— Poftiți, acum totul e cât se poate de limpede! Aceste canistre fuseseră deşertate înainte de izbucnirea incendiului., altminteri ar fi arătat desigur altfel, căci ar fi explodat. Aşadar, au fost deschise şi benzina din ele vărsată. Unde? Pe duşumeaua biroului. Şi, fireşte, peste paznicul ucis. O canistră zăcea în atelier, iar cealaltă destul de departe... De ce? Asta deocamdată nu mi-e clar... În orice caz, un lucru e categoric: focul a fost pus ca să şteargă urmele...

Consilierul nu spuse nimic. De altfel nici specialistul nu-i spusese nimic nou.

— O să procedăm şi aici după vechea noastră practică, domnilor, se adresă apoi oamenilor săi, nu de alta, dar altă cale nici n-avem. Va trebui să ne agățăm de

obiectele furate şi să aşteptăm până o să apară pe undeva.

— E, ce-i drept, un proces cam îndelungat, dar, într-adevăr, altfel nu se poate, oftă detectivul Brůžek. Şi pe el îl derutau proporţiile gigantice ale incendiului, şi locul acesta ciudat unde se găseau atât de puţine urme.

— Mi-aş îngădui să menţionez, interveni detectivul Bouše, că făptaşii au fost oameni cu experienţă! Au încercat să ardă cadavrul...

— Ba eu aş zice că dimpotrivă, au fost nişte începători, îl întrerupse, mormăind, consilierul Vacátko. Habar n-aveau că trupul unui om nu-l cureţi de pe lumea asta cu benzină. Ca să nu mai vorbim de faptul că benzina li se împuţinase după ce au stropit atelierul, iar pentru cadavru nu le-a mai rămas prea mult. Singurul lucru pe care au izbutit să-l şteargă aici cu acest foc, sunt amprentele.

Audierea salariaţilor nu aduse, din păcate, nimic nou. Toţi fuseseră acasă, toţi erau oameni cât se poate de aşezaţi, alibiul lor nici nu mai trebuia să fie verificat.

Lista obiectelor dispărute, alcătuită de proprietarul atelierului, se dovedi a fi destul de temeinică, cel puţin aşa pretindea o femeie mai în vârstă, dactilografă şi contabilă în aceeaşi persoană. Alături de birou, într-o încăpere puţin spaţioasă, fuseseră depozitate nişte piese noi, produse ale firmei Bosch, în cea mai mare parte dinamuri şi carburatoare. Acestea reprezentau o achiziţie avantajoasă, deoarece se potriveau la toate mărcile de automobile. Lăzile dispăruseră amândouă şi nicăieri printre resturile arse şi afumate nu rămăsese nicio urmă din ele.

Citind depoziţia martorei, consilierul Vacátko şterse cu mâhnire din reflecţiile sale posibilitatea unei escrocherii de asigurare, şi, mohorât la faţă, bătea cu

degetele darabana în masă.

Ceva mai complicată era povestea cu maşinile aflate aici în reparaţie. Lista lor şi toate documentele aferente arseseră bineînţeles, odată cu biroul; de unii proprietari, contabila împreună cu şeful izbutiră să-şi aducă aminte, de alţii nu.

Domnul consilier îl chemă la el pe tânărul Soukup şi-i spuse:

— Dă, te rog, un anunţ la ziare, să se prezinte de urgenţă toţi acei care au avut maşinile în atelierul cu pricina. Vorba ceea, tot mă bârâie mereu la cap gazetarii că nu vreau să le furnizez destule informaţii, acum, pentru variaţie, le ofer ocazia să mă laude.

Gazetele acţionară, într-adevăr, cu mare operativitate şi până a doua zi dimineaţa fură adunate la un loc toate adresele celor optsprezece proprietari nefericiţi. Dar cercetările nu făcură nici măcar un pas înainte.

Prea multă lumină pentru clarificarea cazului nu aduse nici agitata mărturie a unei oarecare doamne Mlejnková, care, chipurile, ar fi văzut totul.

Din principiu, consilierul n-avea încredere în martori, şi în primul rând, în martorele care se prezintă de bună voie abia după apariţia primei ediţii a ziarelor, de unde află şi ce n-au putut să vadă:

— Ei, ia s-auzim, ce-aţi văzut? o întrebă distant, domnul consilier.

— Totul, mă rog frumos, răspunse doamna. Eu locuiesc pe strada Pod Bruskou, la etajul patru, pentru mine e mult prea sus, dar credeţi că proprietarul pune vreodată să se repare liftul? Niciodată. Proprietarul nostru, mă rog frumos, numai chiria ştie s-o încaseze, da, la asta se pricepe de minune. În rest, ce să mai vorbim, mai mare ruşinea!

— Ce-aţi văzut din incendiul acela? reluă consilierul,

cu vocea scăzută, în timp ce prezentul detectiv Bouše bănuia că în clipa următoare, cu un semn autoritar, şeful avea s-o dea afară pe această doamnă. Şi ce aţi căutat afară azi noapte?

— Cum adică, afară, mă rog frumos? Ce să fac eu afară noaptea? Eu sunt o femeie aşezată şi noaptea dorm!

— Bine doamnă, dar atunci când dormiţi nu vedeţi nimic! îi atrase atenţia consilierul.

Doamna păru a fi foarte surprinsă de această observaţie cât se poate de logică:

— Cum adică, mă rog frumos, să nu văd, de vreme ce mă uit pe fereastră? Ştiţi, asta din cauza liftului...

Consilierul îi aruncă detectivului Bouše o privire întunecată, dar nu scoase o vorbă. Lăsa impresia că numără până la douăzeci, ca apoi să explodeze.

Detectivul se şi pregăti să deschidă uşa, pentru ca martora să poată ieşi cât mai repede afară.

Iată însă că martora nici nu simţi starea de înaltă tensiune ce domnea în biroul consilierului, şi fără să se sinchisească reluă:

— Aşa e cum vă spun, din cauza liftului. Ori de câte ori mă întorc seara acasă, inima mea începe să se cam agite, şi pe urmă, noaptea nu pot să dorm. Ieri seara am fost la biserică... Aşa se face că am văzut totul, pentru că n-am dormit şi pentru că locuiesc...

— La etajul patru, fără lift, o întrerupse suspinând, consilierul Vacátko.

— Da, şi fiindcă de la mine se vede chiar spre gară, acolo unde sunt tot felul de cocioabe şi depozite vechi. Nu e o privelişte prea frumoasă... Iar noaptea trecută am văzut o beznă întunecată, şi, pe neaşteptate, am auzit un fuuu! şi asta a fost.

Martora răsuflă uşurată.

— Ce a făcut fuuu şi ce s-a întâmplat? întrebă consilierul cu ochii holbaţi.

— Păi, focul, focul acela! Deodată a ţâşnit acolo, din beznă! Şi ce mare! Şi deodată totul s-a înmănunchiat într-o singură flacără.

Consilierul se uită uluit la detectivul Bouše. Ei drăcie, până la urmă te pomeneşti că femeia asta a văzut, într-adevăr, chiar începutul întregului dezastru.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă a ars, a ars întruna, dar primul foc a fost ca un fulger. Da, şi am mai văzut un om cum fugea din curtea aceea. Ăsta, mă rog frumos, era paznicul, gazetele scriu că ar fi ars, dar...

Detectivul Bouše nu se mai putu stăpâni să nu se amestece în discuţie:

— Sunteţi sigură că l-aţi recunoscut? Îl cunoşteaţi dinainte?

— Da de unde, ce treabă să am eu cu un paznic oarecare? Dar cine să fi fost acolo în toiul nopţii? Prea departe însă n-a alergat, căci focul s-a încins dintr-o dată din toate părţile, aşa că a sărit într-o maşină şi a plecat. Da cu ce viteză!

Consilierul Vacátko îşi dădu seama că doamna vorbeşte cam încâlcit, dar, de fapt încă n-a cunoscut o femeie care, ca martoră, să vorbească la obiect; aşa i-o fi dat, pesemne, acestei seminţii...

— Ştiţi ce, coniţă, în primul rând să nu mai vorbim de paznic, pentru că ăsta a ars cu adevărat. Omul pe care l-aţi văzut era... făptaşul. Incendiatorul, pricepeţi!?!

Martora îşi împreună palmele zgomotos:

— Pentru numele lui Dumnezeu! Cum adică, focul a fost pus de cineva? Vedeţi, asta nici nu mi-a trecut prin minte. Doamne ce oameni trăiesc în zilele noastre, adică da, oamenii sunt ticăloşi, pot să vă spun că, de pildă,

proprietarul nostru...

— Proprietarul dumneavoastră cu siguranță n-a dat foc atelierului, bodogăni cu voce întunecată consilierul. Pe ăsta lăsați-l în plata Domnului, cine ştie, poate că într-o bună zi tot o să vă repare liftul. Acum însă, vă rog frumos să vă aduceți bine aminte! Ducea omul acela ceva spre maşină? O raniță sau o valiză sau, mă rog, ceva. De vreme ce flăcările îl luminau, ați fi putut observa ceva la el, nu?

— Ce să fi dus, mă rog frumos? Când el gonea ca un iepure şi bine făcea, căci totul ardea dintr-o bucată... Sau, poate, trebuia să rămână acolo?

Consilierul strânse din umeri:

— Asta nu ştiu. Important e că a fugit. Şi acum, vă rog, lucrul principal! Cum era? Înalt? Scund? Avea pălărie? Şapcă? Palton?

— Ei, asta n-am observat, eu m-am uitat la foc, am auzit cum a făcut fuuu şi deodată totul a fost în flăcări. Dar ăla v-a scăpat!...

— Spuneați că a sărit într-o maşină... Unde se afla maşina?

— Păi, cum unde? Acolo unde ardea. A ieşit pe poartă afară şi a izbit în ea cu putere fiindcă era tare grăbit, în asemenea momente omul nu poate fi atent, nu-i aşa?!!

— Şi în ce direcție a pornit?

— Păi, cum să vă spun, a luat-o prin spatele gării în sus, pe-acolo pe unde acum se clădeşte mult.

— Cum s-ar zice, a plecat afară din Praga.

Martora dădu din cap aprobator şi în acest timp se vedea că un lucru o frământă cu îndârjire:

— Da, iar maşina aceea era roşie!

După care amuți şi domnul consilier înțelese că deocamdată n-avea să mai afle de la ea nimic. Îi ceru detectivului Bouše s-o conducă afară.

Pe urmă începu să umble agitat prin biroul său şi în minte îi roiau tot felul de gânduri. De fapt, femeia asta e un martor nespus de preţios. Ca să vezi, cum te poţi înşela uneori în privinţa oamenilor! Vasăzică, în primul rând, din declaraţiile ei trebuie desprins faptul că făptaşul a fost unul singur, iar incendiul a izbucnit dintr-o dată. Probabil că focul a început să ardă mai repede decât se aşteptase. Desigur, noaptea a fost relativ caldă, deci benzina s-a evaporat repede şi dacă făptaşul a stropit o suprafaţă mare, probabil că incendiul a izbucnit aşa cum spune martora: fuuu! Iar el a alergat spre maşina înstrăinată din curtea atelierului.

— Domnule consilier, dacă-mi daţi voie, mi-aş permite să vă atrag atenţia că mie un lucru nu mi-a fost clar. Cum a putut să vadă dumneaei un om fugind aşa, fără nimic? Atunci unde sunt toate obiectele ce lipsesc?

Consilierul strânse din umeri. Cerceta cu grijă să vadă dacă ficusul său are destulă umezeală, dar, cinstit vorbind, gândul lui nu era acum la flori. Reflecta asupra celor întâmplate la Břevnov.

— Păi, asta e cât se poate de clar, domnule Bouše! Obiectele acelea erau în maşină! Le cărase acolo dinainte. În timpul ăsta femeia noastră n-a avut cum să-l vadă, şi apoi, cine ştie, poate nici nu s-a uitat într-acolo, dumneaei şi-a aruncat privirea într-acolo abia atunci când – aşa cum spune ea – a auzit fuuu! Şi acum, atenţie, domnule Bouše: omul cu pricina ştia să conducă, şi se pricepea un pic la maşini, fiindcă nu întâmplător şi-a ales dintre toate maşinile aflate acolo pe aceea în stare de funcţiune... Asta notează-ţi imediat şi dă-i de veste domnului Brůžek; povestea asta ar restrânge cercul făptaşilor posibili. Eu, unul, caut mereu în mintea mea un fost monter-auto, sau cam aşa ceva... Mda, pe urmă mai ştim că pentru treaba asta a

avut destul timp ca să ajungă la maşină. Probabil că nici nu s-ar fi grăbit prea mult s-o şteargă de acolo, dacă în spatele lui n-ar fi izbucnit flăcările. Da, şi a mai trebuit să deschidă şi poarta. Asta înseamnă că a avut la îndemână toate cheile.

— Şi de ce a ucis?

— Pentru că paznicul l-a luat prin surprindere... De bună seamă n-a contat pe apariţia lui. După aceea a dat foc, fiindcă a intrat în panică. Asta, se întâmplă, deobicei, după un omor neaşteptat.

— Deci, ca să zic aşa, acum ştim o groază de lucruri despre acest caz, bolborosi detectivul Bouše, căzut pe gânduri.

— Da, o groază, dar la un loc, ca să zic aşa, ştim pe dracu. Pentru că isprava asta putea fi săvârşită de mii de oameni luaţi individual! Iar noi trebuie să-i găsim pe făptaşi cu orice preţ căci, ţine minte ce-ţi spun, domnule Bouše, despre acest incendiu se va vorbi până şi în parlament!

Zurui telefonul. Consilierul Vacátko arboră o mină surâzătoare:

— Desigur... Nu, vă rog, încă nu... Vă puteţi bizui, domnule prefect, bineînţeles, ştim ce se aşteaptă de la noi, am onoarea.

Detectivul Bouše dădu ochii peste cap; pricepuse că la celălalt capăt al firului se aflase însuşi prefectul poliţiei. Ăsta suferă pesemne de ideea fixă că la Direcţia a Patra toţi ticăloşii stau agăţaţi în cui, şi-i destul să întinzi mâna cu băgare de seamă, ca să-l dai jos pe respectiv şi să-l trimiţi în faţa tribunalului. Nimic de zis, e bine şi frumos să fii prefectul poliţiei, mai rău însă e să fii inspector de poliţie! Iar cel mai rău e să fii doar un simplu agent secret, pentru că acesta e dator să zboare peste tot, să alerge după adrese, să bâjbâie în gol, să

întrebe de o sută de ori fără niciun rost pentru ca o dată să găsească un grăunte din care el nu se alege cu nimic, în schimb se alege cu ceva superiorul său.

Temerile consilierului că în cazul de față cercetările aveau să dureze multă vreme erau îndreptățite; avantajul consta în faptul că mașinile de scris sau de adunat nu se pot vinde cu prea mare discreție, și cu atât mai puțin piesele de schimb! Detectivii praghezi au și dat buzna prin toate atelierele de reparat mașini, spre a le atrage atenția proprietarilor, că Direcția a Patra trebuie să obțină imediat informații despre orice persoană care ar veni să ofere spre vânzare asemenea obiecte.

De aceea, apariția furtunoasă a domnului Brůžek, care raportă cu sufletul la gură, un lucru aproape de necrezut, avu ecoul unei povestiri fantastice: fusese descoperit un autoturism dispărut din curtea atelierului mistuit de flăcări.

Proprietarul întreprinderii l-a recunoscut: era o Skodă de tip mai vechi; cu excepția unei uși. Care nu se închidea destul de bine, n-avea niciun cusur. Dificultatea consta însă în faptul că ușa cu pricina lipsește cu desăvârșire. Această mașină se afla împreună cu celelalte în curtea atelierului; cum a ieșit de acolo, asta proprietarul nu mai știe...

— Dar eu știu, domnule Brůžek! interveni consilierul și ochii lui începură să scapere scântei – cu mașina asta a fugit făptașul. Iar mașina e de culoare roșie!

— Îmi pare rău că trebuie să vă contrazic, domnule consilier, mașina e albă, albicioasă, și dacă a fugit cineva cu ea, atunci n-a ajuns prea departe, deoarece mașina staționează pe o străduță alăturată.

Consilierul se întunecă la față, dezamăgit.

— Unde spuneai că e mașina?

— Aici, mă rog frumos, răspunse prompt detectivul,

şi-i întinse domnului consilier o fotografie. Am postat lângă ea un om de-al nostru, ca să nu umble nimeni prin ea.

— Dacă n-a făcut-o până acum, căci noi nu ştim de cât timp staţionează acolo, mormăi consilierul.

Într-adevăr, chiar şi din fotografie se vedea limpede că maşina e de culoare deschisă. Atunci de ce a vorbit femeia aceea cu atâta certitudine de o maşină roşie? Consilierul rânji: cum altfel decât roşie poate arăta o maşină de culoare deschisă, în bătaia flăcărilor!?!

— Unde-i proprietarul maşinii?

— În biroul de vizavi, dacă aţi dori să staţi de vorbă cu el... murmură servil detectivul.

— Nu vreau, îl întrerupse consilierul răsucind din cap. Urcaţi-l însă în maşină şi mergem cu toţii să vedem autoturismul acela... Şi, pentru mai multă siguranţă, ia cu dumneata şi un dactiloscopist!...

Discuţia cu domnul contabil Kodada fu neobişnuit de interesantă. Deşi consilierul nu află nimic din ceea ce l-ar fi putut interesa, avu totuşi prilejul să vadă cum arată un om strângător ce adună din greu bani de maşină şi, fiindcă e contabil, în creierul lui totul se proiectează deodată în cifre şi sume pe care doar le socoteşte şi le trece cu operativitate din coloana Debit, în coloana Credit. Domnul Kodada ştia totul despre maşina lui, iar ceea ce nu putea ţine minte avea notat într-un carnet: câţi kilometri parcursese maşina până în clipa cumpărării, cât parcurge în fiecare duminică, cât face asta pe lună şi cât costă toate astea ţinând seama de preţul actual al benzinei. Consilierul îşi spuse în sinea sa că, de fapt, a avea maşină, e o adevărată caznă. Şi, colac peste pupăză, mai şi dispare în chip misterios din curtea atelierului, în care staţionase!

Când ajunseră în dreptul autoturismului cu pricina,

gardianul salută milităreşte şi raportă că totul e în perfectă ordine. Domnul Kodada se repezi spre maşina lui cu un strigăt de durere şi bucurie în acelaşi timp, de parcă şi-ar fi regăsit iubita pierdută.

Detectivul Bouše îl reţinu însă, cu menajamente, dar categoric.

— Deocamdată nu vă atingeţi de nimic. E maşina dumneavoastră?

— E şi nu e, suspină distrus proprietarul. Maşina mea avea, ce-i drept, o uşă defectă, clanţa nu se închidea perfect, ziceau ei că din cauza caroseriei lăsate; dar aici, mă rog frumos, uşa cu pricina lipseşte!

Consilierul Vacátko îşi aduse din nou aminte de depoziţia martorei Mlejnková. La ieşire, neatentul şi înspăimântatul şofer s-a izbit de un stâlp al porţii. Desigur, putea foarte uşor sa se izbească, de vreme ce uşa s-a deschis din mers. Să se fi rupt oare în acest timp? Trimise imediat gardianul la locul incendiului spre a le transmite detectivilor să cerceteze dacă prin preajma ieşirii din curtea atelierului nu zace cumva vreun rest de uşă arsă.

Apoi se uită în maşină. Prea curată nu era, se putea uşor presupune că se transportase ceva cu ea.

— Domnule contabil, aici sub perna din faţă văd o lanternă de mână. E a dumneavoastră?

Detectivul Brůžek scoase la iuţeală o batistă curată şi trase lanterna afară.

Domnul Kodada răsuci categoric din cap:

— Nu! Nu o cunosc!

Detectivul depuse lanterna în maşina poliţiei şi-i făcu semn dactiloscopistului să se apuce de treabă.

Contabilul Kodada începu să răsfoiască în carnetul său:

— Când am dat maşina la reparat, asta, potrivit

însemnărilor mele s-a întâmplat în ziua de luni, la orele şaisprezece şi treizeci, mi s-a spus – poftim, aici e notat – că uşa trebuie neapărat îndreptată, şi are nevoie de o broască nouă. În momentul predării către atelier, maşina parcursese 86.535 kilometri.

— Pentru ce ați înregistrat, toate astea, dacă nu vă supărați? întrebă, uluit, consilierul Vacátko.

— Pentru bună regulă, mă rog frumos. Ştiți, băieții ăştia de la ateliere au prostul obicei de a se plimba prin Praga cu maşinile lăsate în reparație. Chipurile de probă, cunoaştem noi. Maşina mea n-avea niciun defect la motor, deci nu era cazul să i se facă nicio probă, de aceea mi-am notat situația kilometrajului.

Consilierul Vacátko zâmbi, în schimb contabilul Kodada strigă cu o voce stridentă:

— Poftim! Ați văzut? Kilometrajul arată acum 86.553. În ciuda interdicției mele s-a parcurs cu maşina mea optsprezece kilometri! Mă întreb, unde şi cum!?!

— Asta mă întreb şi eu, interveni consilierul Vacátko, uitându-se la kilometraj. Sunteți absolut sigur că ați notat cifrele exact?

— Bineînțeles. Cifrele, ca să zic aşa, sunt elementul meu! replică domnul contabil, cu demnitate.

Consilierul îi făcu un semn detectivului Brůžek:

— Acum e cât se poate de limpede! Cu această maşină a şters-o făptaşul şi a mers cu ea optsprezece kilometri. Priveşte şi dumneata în ce poziție stă maşina: cu botul în direcția oraşului. După mărturia bătrânei însă, făptaşul a plecat din oraş cu direcția Břevnov. Asta înseamnă, că după un timp a revenit în acest loc. Optsprezece kilometri, domnule Brůžek, adică nouă încolo şi nouă înapoi! Trebuie să facem cercetări pe o distanță de nouă kilometri de aici, în direcția Břevnov.

Contabilul Kodada se uita la maşina lui cu adâncă

întristare, chiar dacă mintea sa ageră lucra ca o maşină de calculat, şi în ea săreau acum cifrele însumând despăgubirile care urmau a fi plătite de asigurare, lucru, în ultima instanță, destul de avantajos. În primul rând o vopsea nouă, pe gratis! Coloana Debit se împlinea favorabil.

Dactiloscopistul detecta amprentele de pe volan şi de pe schimbătorul de viteză.

Proprietarul atelierului confirmă că maşina avusese uşa respectivă, care însă nu se închidea perfect, şi respinse categoric ideea că vreo persoană din atelier ar fi folosit maşina.

— În definitiv, domnul Kodada şi-a notat până şi nivelul benzinei, luat cu măsurătoarea manuală.

Contabilul dădu din cap aprobator:

— Da, în rezervor erau şase litri şi jumătate. Deci, acum ar trebui să fie în jur de patru.

Spre uimirea tuturor în rezervor erau însă... zece litri!

Beneficiu şase litri! înregistră la iuțeală creierul ager, de contabil, al domnului Kodada.

Surprins, consilierul Vacátko tăcu un timp, apoi, deodată, se lumină la față:

— Ei, şi-acum le-avem pe toate adunate la un loc, cum nici nu se putea mai frumos. Mai întâi, făptaşul şi-a umplut rezervorul cu benzină din canistră, pentru a fi sigur că ajunge la destinație. Pe urmă, cu restul a stropit duşumeaua biroului şi cadavrul paznicului.

Totul era într-adevăr cât se poate de limpede, în afară de faptul că nici în atelier, nici în apropierea imediată nu izbutiră să dea de uşa cu pricina. Pe locul incendiului umblau domnii de la asigurare şi pe chipul lor se citea îngrijorarea. Societatea avea să se spetească plătind, căci polița de asigurare a atelierului se ridica la o sumă foarte importantă.

Fața întristatului proprietar al atelierului începu să se lumineze. În schimb a domnului consilier Vacátko se întunecă.

Sosi şi rezultatul autopsiei, de unde reieşea că paznicul fusese ucis cu un obiect contondent. Fusese lovit în față, deci la prima înfruntare. Celelalte lovituri mergeau spre partea din spate a craniului, ceea ce înseamnă că făptaşul i le-a aplicat după ce zăcea la pământ. Şi-a ucis victima desăvârşind actul necesar al disperării.

Şi câinele avea şira spinării ruptă, asta înseamnă că micul animal îl atacase vitejeşte pe criminal, şi, de bună seamă, lătrase. În felul acesta făptaşul a fost cuprins de o spaimă fără margini...

Aşa se explică şi fuga lui. Căci toată povestea îl zăpăcise în asemenea hal, încât, se pare, a stropit şi drumul din spatele său, iar când benzina s-a aprins pe neaşteptate, s-a trezit şi el în primejdia de a lua foc. Şi întrucât era începător, a căzut pradă unei panici cumplite chiar şi în ciuda fugii sale, în general, izbutită. A mers nouă kilometri, pe urmă a întors şi a venit înapoi...

— Dumneavoastră socotiți că făptaşul a venit să vadă ce se întâmplă cu focul? întrebă detectivul Bouše.

— Într-un fel da; ceea ce pledează în favoarea teoriei mele că dumnealui nu e un tâlhar cu prea multă experiență, şi apoi, ce să fi făcut cu această maşină? În locul în care ar fi lăsat-o, poliția ar fi început cercetările. Şi-atunci, foarte simplu, a adus-o aici. Da, domnilor, dacă acest contabil nu şi-ar fi notat situația kilometrajului acum eram în aer, şi nu ne alegeam cu nimic din toată povestea. Mie mi-au plăcut întotdeauna oamenii atenți şi grijulii! Iar de data asta, domnilor, va trebui şi noi să lucrăm cu multă grijă şi atenție.

Consilierul întinse pe biroul său un plan mare al oraşului Praga, îl fixă în cele patru colțuri cu nişte scrumiere, apoi se apucă să deseneze pe el o linie groasă, cu un creion colorat.

— Vasăzică ăsta e locul incendiului. Pe aici a ieşit cu maşina făptaşul. Ca să ajungă în strada Sadova, a trebuit să ocolească, pe afară, tot locul ăsta. Şi rostind aceste cuvinte îi întinse creionul practicantului: Iar acum, tinere, preia dumneata planul şi caută – dar mereu după mersul străzilor – până unde te duce o sfoară care, redusă la scara acestei hărți, reprezintă nouă kilometri. Când vei fixa toate aceste puncte, conturează pe hartă suprafața ce poate fi luată în considerație pentru cercetările noastre! Direcția o cunoaştem, e Břevnov, tot de acolo a şi revenit maşina. Făptaşul trebuie să se fi grăbit destul de tare căci, gândiți-vă, nu-i atât de simplu să umbli prin Praga cu o maşină fără uşă...

— Domnule consilier, piui tânărul practicant însărcinat cu această misiune, dumneavoastră vorbiți mereu despre un făptaş. Nu am putea presupune că au fost doi sau, chiar trei?

— Nu, prietene, n-au fost. Pe de-o parte martora n-a văzut decât unul, şi-apoi, dacă a transportat prada cu maşina, şi asta cu siguranță a făcut, iar pe urmă te uiți şi câte obiecte a furat, îți dai lesne seama că în maşină nu mai era loc şi pentru alte persoane. Deci a fost singur.

Laboratorul transmise ştirea că pe lanternă se văd limpede două rânduri de amprente, unele le-au şi detectat, sunt ale paznicului ucis, căruia, de altfel, îi şi aparținuse lanterna amintită. Celelalte amprente sunt deci ale făptaşului şi coincid cu cele descoperite pe volan şi în diferite alte locuri ale automobilului. Probabil a

smuls lanterna din mâna paznicului, iar după aceea a uitat-o în maşină.

— Aşadar amprentele le avem, spuse consilierul satisfăcut. De fapt, treaba merge destul de repede. Nu ne mai rămâne decât să căutăm, şi să găsim, mâinile respective.

Pe harta Pragăi era acum desenată o linie groasă, de culoare albastră, zona ce trebuia cercetată cel mai mult. Domnul Brůžek nu-şi putea stăpâni entuziasmul şi făcu, respectuos, următoarea observaţie:

— Frumoasă treabă, domnule consilier... Şi când vă gândiţi că azi dimineaţă nu se întrezărea aproape nicio speranţă.

*

În dimineaţa aceea Grizzly dormea dus şi nu se mai trezea. Maňa îi asculta răsuflarea horcăitoare, cu o teamă ascunsă. Că noaptea nu mai dădea aproape deloc pe acasă, cu asta se obişnuise. Era însă furioasă atunci când în afară de fum mai mirosea şi a parfum de femeie!

În ultima vreme se certaseră destul de des, pentru că avea pentru el o teamă instinctuală. Poate că are dreptate copoiul când spune că Grizzly ar trăi mai bine ca turnător. Şi-aşa trebuie să intre cu mâna în buzunar până la cot ca să scotocească un bănuţ.

Fetiţa molfăia mulţumită. Se uită la ea şi o podidi plânsul, de mila copilului, de mila ei, pentru toată viaţa asta amărâtă cu care de mult nu mai e în stare să se descurce.

Dacă ar vedea omul acela cumsecade de la Direcţia poliţiei, spre ce fericire a ajutat-o să ajungă! Dacă omul ar fi în stare să vadă din timp ce e şi ce nu e fericirea lui!

Când, în sfârşit, bărbatul se scutură şi se trezi din

somn, Maňa se răsti la el:

— Unde ai fost azi noapte?

Se uită la ea buimac şi nu-i spuse nimic.

— Dă-mi cafeaua, îi porunci, după ce se aşează la masă.

Se aplecă spre el şi-l mirosi. Spre marea ei mirare, de data asta nu simți nici mirosul de fum, nici parfumul acela nesuferit care o scotea din sărite şi-o ducea la disperare. Răsuflă un pic uşurată.

— Nu vrei să-mi spui unde ai fost? repetă ea întrebarea.

În loc de răspuns, bărbatul se scotoci un timp prin buzunare; crezu că îşi caută pachetul cu țigări, dar peste câteva clipe Grizzly scoase o hârtie de o sută mototolită, şi după aceea încă una.

— Atâta bănet! izbucni femeia admirativ. Ce ați făcut?

— Am trudit, toanto!

Îşi bău cafeaua, apoi se tolăni din nou pe canapea. Ar fi vrut să-i spună să nu se supere, cine ştie, poate că l-a nedreptățit, dar el nici n-o băga în seamă. Fuma şi nu scotea o vorbă. Maňa ieşi cu copilul afară; se duse la băcănie să facă nişte cumpărături, căci atâția bani de mult nu mai avuseseră în casă. În timp ce se întorcea spre casă, îl zări în capătul drumului dintre ogoare, îndepărtându-se cu un pachet sub braț.

Nu se astâmpără, îi veni femeii în minte. Nu se astâmpără, cu alişverişurile astea! Mă rog, dacă din treaba asta s-ar putea duce o viață tihnită, fără frica în sân, n-ar fi rău, dar toate astea nu-s decât afaceri negre. Într-o bună zi poate pica iar pe mâna poliției şi pe urmă cine-l mai scoate de acolo? Eu una nu, căci eu nici n-aş mai fi în stare să bocesc din pricina lui.

O hârtie de o sută o ascunse în lada în care ținea vasele de bucătărie, căci dulap n-aveau. Cu asta o să-şi

cumpere o rochie ieftină, iar pentru fetiță o mică zestre. Toți copiii au trusouri tricotate, de ce a noastră ar trebui de mică să umble în zdrențe. Destul că suntem noi nişte zdrențăroşi.

Doamne Dumnezeule îşi spunea în sinea ei, cum s-au schimbat toate! Nu e mult de când stăteau serile cu gaşca în jurul focului, pe urmă ea se lipea de Grizzly şi dormeau împreună în cort, uneori chiar sub cerul înstelat şi puțin le păsa de ce se întâmplă în lume.

Dar când bărbatul îți trânteşte un plod, s-a isprăvit. Şi cu bucuria şi cu tinerețea...

Pe urmă îi dădu prin minte că pachetul pe care Grizzly îl căra de-acasă, trebuia să fi fost ascuns pe undeva. O aşează pe fetiță în odaie şi se căță în pod. Nici nu fu nevoie să caute prea mult: un alt pachet era pitit într-un colț sub un căprior. Era greu şi se aflau în el nişte lucruri la care ea nu se pricepea. Bineînțeles – se încruntă toată – mărfuri furate. Nu se astâmpără...

Scoase la iuțeală unul din obiecte şi-l cercetă îndelung, în cele din urmă se hotărî. Îl vârî în cărucior şi ieşi cu fetița la plimbare, îndreptându-se în jos, spre oraş, unde ştia că se află un atelier mecanic.

— Nu vă supărați, am găsit asta colea într-un şanț, nu vreți să-mi spuneți ce e? se adresă ea unui mecanic mânjit de ulei, care tocmai se distra în curte cu o motocicletă.

— Ce să fie, un dinam de maşină. Şi zici că l-ai găsit? se miră mecanicul.

Încuviință din cap fără să sufle o vorbă.

Tânărul cântări obiectul în mână, apoi întrebă:

— Şi ce-ai de gând să faci cu el?

— Nu ştiu. Doar n-o să mă apuc să-l car la comisariat!

— Asta ar fi bună! Ştii ce, pentru un pol îl păstrez eu,

ce zici?

— Mă rog... răspunse strângând din umeri.

Îi dădu o hârtie de douăzeci de coroane şi aşteptă s-o vadă îndepărtându-se. După aceea fluieră admirativ, căci făcuse o afacere straşnică. Fata asta e o gâscă, dar are baftă, şi la trup se prezintă destul de bine. Iar el o să se aleagă din afacerea asta cu o hârtie de cincizeci, dacă nu chiar mai mult!

Maňa mergea spre casă, de parcă ar fi mânat-o ceva din urmă. Pe strada lor treceau doi gardieni în uniformă. Se sperie un pic, deobicei ăştia nu se abat pe aici, căci, într-adevăr, aici nu mai e nimic, în afară de câmpul pustiu. Întoarse căruciorul, n-avea chef să se ducă acasă, apariţia neaşteptată a gardienilor avu darul să bage spaima în ea. Cine ştie, te pomeneşti că s-au şi apucat să caute ceva, poate chiar ceva din cele ce avem noi în pod. Ştia bine că flăcăul de la atelierul mecanic o păcălise, o asemenea piesă trebuie să coste mult mai mult, altfel nu s-ar fi grăbit el atât de tare s-o cumpere.

Şi, totuşi, hârtia de douăzeci de coroane îi stârnea în inimă o bucurie răutăcioasă. Erau banii ei! A tras şi ea foloase de pe urma negoţului negru al bărbatului ei.

Oricum nu-i dă niciodată toţi banii, aşa cum face un soţ ca lumea. Mai întâi se bucură el singur, de bună seamă, cu nişte târfe... Se opri la o cofetărie. Cumpără pişcoturi, iar pentru ea un cornet de îngheţată. Lingea îngheţata cu un aer fericit şi i se părea că e iar fetiţa aceea mică de odinioară, care fura de la mama cincizeci de bănuţi şi se grăbea să-i cheltuiască pe acadele.

Pe stradă înainta încet un automobil încărcat cu poliţişti.

O rupse la fugă, cu gândul că nu strânsese bine pachetul şi dacă ar da buzna la ei în pod, l-ar găsi numaidecât!

Spre uimirea ei Grizzly era acasă.

Se uită la ea piezişş:

— Nu faci ceva de haleală? Mi-e o foame de lup!

Încuviinţă din cap, îi dăduse destule parale şi vorba ceea, e dreptul lui să se hrănească.

Şi totuşi, nu se putu stăpâni să nu-l întrebe:

— Ascultă, cât costă unul din ăla... cum îi spun... ei, un dinam de maşină?

Îl surprinse holbând ochii, de parcă s-ar fi speriat:

— Ce tot trăncăneşti? Vezi-ţi de treaba ta...

— Te întreb şi eu aşa, cât ţi se dă pe unul, fiindcă ai în pod un pachet întreg! ripostă iritată.

Grizzly sări în sus ca ars, scăunelul căzu zgomotos pe podea, copilul se sperie şi începu să scâncească.

— Să ştii că-ţi ard un picior în fund dacă-ţi vâri nasul în treburile mele; pe cinstea mea, te ating, de nu te vezi! se răsti la ea mânios.

Îl privea şi nu-i venea a crede. Doamne Dumnezeule, vasăzică ăsta-i el, tânărul care cânta în jurul focului cântece duioase despre un prieten ce-i plecase departe... Ăsta-i omul din pricina căruia a bocit ca să-l scoată de la poliţie.

Apoi, deodată, se suci într-o parte şi izbucni în hohote de plâns! Plângeau amândouă: şi cea mică şi cea mare.

— Ei, drăcia dracului, se înfurie Grizzly apropiindu-se de nevasta lui. O întoarse cu faţa spre el şi-i cârpi o pereche de palme. Femeia scoase un chiot, încercă să i se împotrivească îmbrâncindu-l, dar bărbatul se năpusti din nou asupra ei şi se apucă s-o bată fără să scoată o vorbă. Acum nu i se mai împotrivi, se tângui doar şi căzu grămadă pe podea.

O lăsă plângând şi fugi de acasă.

*

În seara aceleiaşi zile sosi la Direcţia a Patra o ştire senzaţională: Poliţia din Břevnov descoperise, în spatele ultimelor cocioabe, acolo unde şoseaua se transforma într-un drum de câmp, o uşă de automobil.

Maşinile poliţiei se deplasară numaidecât la faţa locului, dar, de fapt, treaba propriu-zisă începu abia a doua zi dimineaţa. Potrivit urmelor, depistate cu uşurinţă, venise până aici un autoturism, care pe neaşteptate s-a abătut din şosea îndreptându-se spre terasamentul din marginea drumului; şoferul, ori a încercat să-l treacă, ori, din lipsă de îndemânare, a întors maşina chiar aici, iar în timpul virajului uşa s-a deschis şi, izbindu-se de terasamentul înalt, s-a rupt şi s-a desprins. După urme era limpede că fusese maşina domnului Kodada.

Domnul consilier Vacátko înfipse creionul în planul oraşului Praga, exact în locul în care fusese descoperită uşa cu pricina.

— Vasăzică, aici a întors. Asta înseamnă că pe aici pe undeva şi-a depus prada. Chemaţi poliţia locală: vreau o listă a tuturor indivizilor ce ar putea fi suspectaţi, cât de cât. Dacă sunt pe acolo hambare părăsite, curţi sau orice fel de unghere obscure, totul trebuie cercetat cu minuţiozitate.

Împrejurimile locului unde se făcuse descoperirea, mişunau de poliţişti. Unii în uniformă, alţii purtau şi pălărie tare pe cap şi toţi umblau din casă în casă.

În acest timp detectivul Brůžek studia cartoteca pusă la dispoziţie de comisariatul din Břevnov. Era o muncă migăloasă şi îndelungată. Deodată detectivul tresări.

— Ei drăcie, ăsta-i omul pe care consilierul nostru îl caută întruna. Poftim, un fost monter-auto... O vreme angajat chiar într-un atelier de reparaţii din Letna... Să

fie oare cu putință, oameni buni?... Josef Jinaček...

Gardianul Mikulaš încuviință din cap:

— Îl ştiu, face parte dintr-o bandă mai mare. Cu nevasta unuia din ei am încercat să mă înțeleg, întrebând-o dacă n-ar fi dispusă, din când în când, să-mi dea câte o informație, mă înțelegeți ce vreau să spun, nu-i aşa? Dar, aş de unde, ăştia merg mână în mână. Ne repezim numaidecât până la acest Jinaček, căruia în gaşcă i se spune Kojot.

Detectivul Brůžek se cufundă din nou în cercetarea hârțoagelor polițieneşti. La un ceas după aceea gardianul veni înapoi şi raportă cu sufletul la gură:

— Domn inspector, la acest Kojot oamenii noştri au găsit două maşini de scris! Ticălosul zice însă că nu le-a luat el şi se jură pe ce are mai sfânt...

— Ia te uită! Atunci, poate că-şi aduce aminte cine i le-a adus, nu?

— Păi, de adus şi-a adus el aminte, căci vorba ceea, colegul meu a avut grijă să-l strângă nițel cu uşa. Cică unul căruia în gaşcă îi spun Grizzly. Pe numele adevărat Václav Houska. Oamenii noştri s-au dus numaidecât acolo, dar n-au dat de nimeni acasă... Vecinii spun că pe el nu l-au văzut deloc, iar pe ea au văzut-o plecând cu căruciorul spre oraş. De altfel, se spune că întreaga bandă se adună, deobicei în pasajul Coroana.

Detectivul Brůžek ridică receptorul. Oamenii Direcției a Patra ieşiră imediat în stradă, cu descrierea persoanei căutate în buzunar.

Consilierul Vacátko se decise să se repeadă şi el până acolo. Măcar pentru control. Ar fi fost stupid, ca tocmai acum să le scape undeva vreun amănunt şi toată munca să se ducă de râpă. Şi, vorba ceea, asemenea lucruri se întâmplă uneori!

Când coborî în stradă, zări în fața clădirii o tânără, nu

prea bine îmbrăcată, împingând un cărucior de copil. Se uita la el cu o privire fixă.

Mai întâi trase cu ochiul după ea, aşa în treacăt, pe urmă însă îi surprinse chipul înspăimântat şi se opri. E o figură cunoscută! Dar de unde, asta nu mai ştia.

— Eu, ciripi fiinţa aceea amărâtă, mi-am zis înainte de toate, să vin să vă arăt fetiţa...

Consilierul Vacátko împietri.

— Dar acum... Acum eu... reluă tânără izbucnind în hohote de plâns şi, după lacrimile ei, consilierul o recunoscu.

— Ia te uită, plângăreaţa Maňa, dacă nu mă înşel!

După care realiză ciudata legătură, şi rămase înmărmurit. Zâmbetul de pe faţa ei se risipi. Ochii înlăcrimaţi continuau să-l fixeze cu insistenţă.

— Hai, vino înăuntru, dumneata, probabil, vrei ceva de la mine, nu-i aşa?

Porni în urma lui, împingând căruciorul; intră pe coridor, dar aici se opri tresărind. Nu ştia unde să lase căruciorul.

— Eu... Eu v-am adus ceva, rosti deodată cu o voce stranie, trădând o hotărâre grea şi disperată.

Scoase de sub plapuma din cărucior o cămaşă bărbătească, înfăşurată sul.

Se clătină un pic, de parcă ar fi luat-o cu leşin, apoi reluă:

— Asta-i cămaşa lui. Am găsit-o acasă la noi. E plină de sânge...

Consilierul Vacátko sta încremenit ca o stană de piatră.

— Ia te uită, murmură, în cele din urmă cu glasul stins. Dumneata ai venit, de fapt, pentru cugetul dumitale, nu-i aşa?

Îşi şterse lacrimile de pe obraz şi începu din nou să

plângă cu sughițuri.

— Eu... eu n-am vrut... n-am vrut să-l... denunț, dar...

— Nu l-ai denunțat dumneata, de asta să nu-ți fie teamă! Noi ştim totul despre el, iar acum nu ne mai rămâne decât să-l ridicăm.

— Eu... eu nu mai pot să trăiesc cu el, spuse femeia pe un ton tânguitor. Şi dumneavoastră ați fost atunci atât da bun şi i-ați dat drumul pentru mine!

— Bun? îi veni în minte consilierului Vacátko. Cine ştie? Poate că toată greşeala constă tocmai în faptul că atunci am fost bun.

Şi deodată nu mai ştia ce să-i spună. Doar atât, că omul ăsta n-o merită.

— Du-te acasă, fetițo! Peste câteva zile, trec eu pe la dumneata... Hai, du-te acasă, dumneata trebuie să ai grijă de aia mică. Ce vină are ea că lumea în care s-a născut e aşa cum e!

Ieşi fără să mai sufle o vorbă, împingând căruciorul înaintea ei.

A trecut parcă un an de când, tot din acest loc, am trimis-o acasă; pe atunci era încă un copil, îşi spuse consilierul în sinea lui. Iar acum e, deodată, o femeie amărâtă.

Mda, numai că pentru această crimă, bărbatul ei nu va fi judecat de curtea cu juri...

Pe poarta cealaltă pătrunse în curtea clădirii duba verde, în care se afla, cu mâinile încătuşate, Václav Houska, zis şi Grizzly, ucigaş, tâlhar, incendiator şi pe deasupra, soț şi tată denaturat.

(12)
ÎN CASA ACEEA VECHE DIN MALÁ STRANA

timpul se scurge frumos şi liniştit,
până când
într-o bună zi
falsitatea răscoleşte idilica tăcere,
iar un detectiv particular
are de lucru
până peste
cap.

Era într-adevăr o stradelă idilică: un şir de case se oglindea în braţul Čertovka, ale cărui ape repezi mângâie ţărmul insulei Kampa, iar din partea opusă se putea ajunge fie la Catedrala fecioarei Maria de sub Lanţuri, fie prin celălalt capăt, spre Biserica Sfântul Neculai. De asemenea, mai aveai prilejul să faci un popas deasupra roţii în permanentă mişcare a Morii lui Sova, ori să priveşti, de pe malul râului, la îndrăzneţele arcade ale podului Karol. Casele aici erau străvechi, de pe coridoarele lor răzbea o răcoare jilavă, iar de sus de pe cornişele ornamentale se auzea, neîncetat, uguitul porumbeilor.

Trăiau pe această stradelă, orăşeni onorabili şi mici meseriaşi, îşi aveau aici prăvălioarele câţiva ciubotari şi negustori cu articole coloniale, iar peste drum de moară se afla făinăria domnului Hádek, unde toate servitoarele

din Malá Strana veneau să cumpere pentru stăpânii lor crupe de orz şi arpacaş mărunt.

Când în această făinărie intra, îmbrăcată în taiorul ei albastru cu jacheta lungă, tivită cu paspoal de culoare deschisă, tânăra coniţă care locuieşte în casa tâmplarului Šnabl, domnul Hádek îi ciripea, bun venitul, cu o gingăşie neobişnuită, iar obrajii lui pudraţi cu un strat de făină subţire prindeau să se îmbujoreze. Ba, mai mult, până şi nevasta negustorului ale cărei mâini robuste şi rotunde dovedeau o hrană bună din făină extra, nu-l dojenea pe domnul Hádek, făcându-l ca de obicei ţap libidinos, ci spunea:

— Da, asta într-adevăr, e o coniţă tare delicată. Ca să nu mai vorbim de soţul ei! Se zice că ar fi baron, dar ce, parcă oamenii fini mai au azi căutare?

Domnul Hádek regreta amarnic când doamna părăsea prăvălia şi se pierdea după colţul străzii privându-l astfel de bucuria de a putea urmări mai multă vreme mersul ei unduit.

Fireşte, soţia făinarului ştia că noii chiriaşi sunt soţii Meerkatz, că el e vizibil mai în vârstă decât coniţa lui, dar e un bărbat bine, cu o barbă superbă, aşa cum purta odinioară arhiducele Albrecht, iar ea e o femeie gingaşă şi veşnic surâzătoare; că ocupă apartamentul de la etajul întâi cu vederea spre Čertovka, sau, cum i se mai spune, Veneţia Pragheză, că adeseori se aude la ei cântând un gramofon, cu pâlnia scoasă în afară pe pervazul ferestrei, căci coniţa e îndrăgostită de muzică şi o împărtăşeşte bucuroasă şi acelora ce poposesc pe malul insulei Kampa, şi astfel murmurul Vltavei se îmbină cu minunatele acorduri ale celebrului vals *An der schönen blauen Donau.* Nu locuiesc aici de multă vreme, au venit din Austria, sau de pe acolo de pe undeva; domnul baron, care nu permite să i se spună

domnule baron şi pur şi simplu domnule Meerkatz, a descoperit acest colţişor idilic, pentru a se bucura aici în tihnă de marea sa dragoste târzie. Iar coniţa merită această frumoasă perspectivă, ca şi pe distinsul ei soţ chiar dacă e ceva mai în vârstă, căci el se poartă atât de elegant şi poate fi văzut spre seară în localul „La trei struţi", fireşte însă, numai cu o cană mică în mână, pentru că dumnealui stă alături de frumoasa-i soţie, nu ca alţi bărbaţi (printre ei, din păcate, se numără şi domnul Hádek, făinarul) care-şi petrec serile în cârciumă, lăsându-şi nevestele acasă spre a face curăţenie, ceea ce, aici, la Malá Strana, e o treabă tare nesuferită, deoarece dalele de piatră de pe coridoare sunt reci ca gheaţa şi trebuiesc frecate în fiecare săptămână, dacă nu vrea omul să se facă de râs în faţa vecinilor.

Doamna Meerkatz, se înţelege, nu spală duşumeaua, dumnealor trăiesc dintr-un mic capital, iar faptul, în sine avea darul s-o fascineze nu numai pe doamna Hádkova, ci şi pe toţi locatarii onorabili ai stradelei; să trăieşti din rentă înseamnă să atingi culmea cea mai înaltă a bunăstării omeneşti! Ce frumoasă e viaţa când te poţi plimba, fără griji, pe străduţele înguste, în orele înserării, când dogoarea verii se retrage de pe străzi şi arborii freamătă de bucuria adierii vesperale, când dinspre Vltava se lasă încet asfinţitul, şi numai strigătele înăbuşite, şi totuşi, parcă violente, ale îndrăgostiţilor, tulbură sublima tăcere!

Domnul Meerkatz şi soţia sa se plimbau pe străduţele străvechi, ea prinsă de braţul lui curtenitor, iar vecinii le dădeau bineţe de departe, căci pe omul mărunt nimic nu-l fericeşte mai mult decât să întâlnească în calea sa o persoană nobilă, pe care până şi drasticul plutonier al comisariatului de poliţie din cartier îl salută, respectuos,

ducând mâna la chipiu.

A fost vorba mai înainte de porumbeii gunguitori de pe cornişele bătrânelor case, pentru că aici, pe malul Vltavei trăiau câţiva columbofili vestiţi, iar încălţaţii şi guşaţii lor împodobeau acoperişurile de olane şi îşi puneau pecetea pe sfintele statui ce se înşiră de-a lungul podului Karol. Când soţii Meerkatz mergeau împreună, graiul lor suna aidoma gunguritului şi murmurului amintit, vocea baronului era gravă, cuvintele sale răzbind neclare prin desişul bărbii înflorite, în schimb coniţa râdea ca o turturică; înfăţişarea lor era demnă de invidiat, iar toţi din jur ştiau că el îi spune frumoasei sale „rândunica mea", iar ea, la rândul ei îi spunea „fluierarul meu".

Proprietarul casei, tâmplarul Snabl, povestea că atunci când din apartamentul proaspeţilor săi chiriaşi se aude o convorbire mai agitată, ce nu aduce deloc cu gunguritul porumbeilor, aceasta se desfăşoară într-o limbă străină, domnul Snabl nefiind sigur dacă în germană sau maghiară. Domnul Dejl, meşter iscusit în fabricarea trăsurilor, ale cărui relaţii cu persoanele distinse ţineau, ce-i drept, de domeniul trecutului (dar amintirile lui erau încă vii), pretindea că numai contele Nostic fusese atât de nobil încât îşi ocăra câinii în engleză, spre a nu jigni auzul celor ce trăgeau cu urechea în jurul lui.

Soţii Meerkatz păreau a fi ceva asemănător. Cel puţin până în clipa în care s-au întâlnit cu detectivul Mrázek, acum proprietarul unui birou particular instalat în căsuţa sa din cartierul Pankrac. Era un lucru oarecum ieşit din comun. Aceste instituţii îşi aveau de obicei sediul în centrul Pragăi, dar existau şi persoane care preferau serviciile cele mai discrete, ca să nu mai vorbim de faptul că pentru ele era chiar o adevărată plăcere să

facă o plimbare până la Pankrac.

Întrucât le făcea singur pe toate, fiind mai toată ziua pe drumuri, era aproape zadarnic să sune cineva la uşa lui. Când însă se afla acasă, portiţa scârţâitoare îi dădea de veste că vine cineva, şi fiindcă acest cineva nu putea fi decât un client, domnul Mrázek aranjase treburile în aşa fel încât, înainte ca respectivul să apuce să sune, uşa să se deschidă singură în faţa lui şi o voce binevoitoare, de undeva din interior, îl întâmpina cu următoarele cuvinte: „Poftiţi, vă rog..."

Asta îl impresiona, neîndoielnic pe orice vizitator. Ba, mai mult, unii se speriau, dar intrau cu atât mai emoţionaţi în casă, pentru că, aşa cum spunea domnul consilier Vacátko, două însuşiri ale omului sunt permanente şi anume: prostia şi curiozitatea.

Domnul mai în vârstă cu barba tunsă scurt şi bine înfloriţă, îşi înălţă admirativ sprâncenele când în faţa lui uşa se deschise singură şi o voce plăcută îl invită să intre.

— Remarcabilă instalaţie, domnule, îi spuse detectivului Mrázek din pragul odăii, arătând în spatele său spre colţul coridorului unde, pe un scripete, aluneca greutatea de un kilogram, care deschidea şi închidea uşa.

Detectivul zâmbi şi-i răspunse cu toată modestia:

— Ştiţi, şi cu mijloace simple se pot obţine rezultate bune. Acesta-i principiul meu, mă rog frumos!

Vizitatorul pătrunse în biroul mai curând sărăcăcios decât luxos, ce servea totodată şi de cameră de zi, deoarece se afla acolo un bufet în care detectivul Mrázek ţinea deobicei o sticlă cu lichior pentru stomac, uneori şi câte o sticlă cu vin de măceşe. Hârtiile şi dosarele nu prea erau pe placul detectivului, se mulţumea să-şi noteze totul în carnetul gros cu care se deprinsese în

timpul îndelungatului său serviciu la Direcția poliției.

— Cu ce v-aş putea fi de folos? Fac toată munca singur, ceea ce prezintă desigur, anumite avantaje. Fireşte, nu mă pot angaja în prea multe cazuri, ținu să precizeze în introducere detectivul, după ce se aşezară amândoi la masa rotundă.

— Am auzit de acest lucru, şi tocmai de aceea am venit la dumneavoastră. Am nevoie de un serviciu foarte discret.

— Urmărirea unei persoane, dacă nu mă înşel, nu-i aşa? Este vorba de bună seamă, de o persoană mai tânără de sex feminin, dacă-mi pot îngădui să fac o apreciere sumară, zâmbi detectivul şi aştepta răspunsul.

Cu o mişcare elegantă, vizitatorul se aşează picior peste picior şi ghetrele de culoare deschisă pe pantofii săi negri, îl impresionară neobişnuit de tare pe încercatul detectiv.

— Cum văd, aveți experiență.

— În profesia mea, da, sublinie cu promptitudine domnul Mrázek.

— Şi în viață? surâse frivol vizitatorul.

— Pentru asta, nu prea am avut timp, mărturisi detectivul, cu o anumită tristețe în glas.

— Nici eu, rosti încet vizitatorul. Abia acum... Da, abia acum mi-am putut da seama că e un lucru foarte plăcut să ştii să trăieşti, numai că povestea asta îşi are şi părțile ei întunecate. De aceea mă aflu aici.

Pe detectiv îl bucură reținerea înțeleaptă a viitorului client. Nu-i plăceau geloşii care scrâşnesc din dinți.

Vizitatorul aşează pe masă, în fața domnului Mrázek, cartea sa de vizită.

— Adresele din Viena nu le luați în seamă, pe verso e adresa mea din Praga, unde m-am mutat de curând.

A. von Meerkatz, scria pe cartea de vizită.

— Nici acest nobil „von” să nu-l luați în seamă... Nu-l folosesc în republica dumneavoastră, spuse cu modestie vizitatorul, scoțând încet din buzunar o tabacheră de aur pentru trabuce.

În sinea lui, detectivul se gândea cât să ceară pentru urmărirea soției acestui domn, care venise să-şi plătească viitoarea sa dezamăgire. Căci numai în foarte puține cazuri iese la iveală că o nevastă mai tânără e în acelaşi timp şi fidelă. Uneori i se poate spune clientului acest lucru, dacă respectiva plăteşte mai mult decât respectivul, dar asta un birou ce se respectă nu face, iar domnul Mrázek era proprietarul şi unicul salariat al celui mai respectabil birou din lume. N-avem încotro, acest venerabil domn, cu nume străin şi cu o barbă distinsă, va trebui să fie rănit pentru banii săi.

— Vă ascult, sparse tăcerea detectivul, în timp ce domnul Meerkatz trăgea de zor din trabuc ca să se aprindă aşa cum trebuie.

În prezența unui fum atât de nobil, detectivul Mrázek nici nu se încumetă să-şi îndese luleaua sa cu autenticul tabac de pipă american, produs al faimoasei fabrici de tutun şi țigări din Pisek. Nu de alta, dar vizitatorul pufăia dintr-o havană veritabilă!

— Problema constă în aceea că soția mea... Aveți nevoie şi de numele ei, nu-i aşa? Nelly... Acasă eu îi spun... altfel, dar asta nu-i important, nu-i aşa?

— Deloc, încuviință detectivul. Dacă înțeleg bine, vă interesează însă, dacă nu-i spune la fel şi altcineva. Ori poate aveți în vedere o anumită persoană de sex masculin, şi doriți doar să aflați amănunte mai precise în legătură cu ea?

— Nu, nu e vorba de nicio persoană, şi n-ar fi exclus ca Nelly să-mi fie infidelă, mă înțelegeți?

Detectivul îşi ascunse cu discreţie neîncrederea din zâmbetul său compătimitor, şi dădu din cap în semn de aprobare:

— Desigur. Dar dacă n-aveţi niciun indiciu, cum v-a venit ideea că ar fi necesar ca soţia dumneavoastră să fie urmărită?

— Stimate domn, omul trebuie să aibă grijă să nu-i ardă casa înainte de a o bate trăsnetul. Ăsta-i principiul meu de-o viaţă!

— Foarte bun principiu. Şi din ce direcţie binevoiţi a crede că ar putea să vină furtuna?

— Cine ştie? răspunse clientul zâmbind, în mod special aş fi însă prudent cu străinii... Viena, Ungaria, eventual Polonia... Ştiţi, soţia mea e originară de acolo...

— Mi-e teamă, interveni cu precauţie detectivul Mrázek, că treaba asta n-o să fie chiar atât de simplă. Şi mai cu seamă o să dureze mult, fiind vorba de o aşa numită cercetare sistematică, al cărei rezultat nu poate fi garantat. E mult mai uşor atunci când soţul doreşte, de pildă, să ştie unde se duce soţia lui în fiecare joi, dacă se duce la croitoreasă, aşa cum pretinde dumneaei, ori la amant, aşa cum bănuieşte dumnealui... În asemenea cazuri ajunge o scurtă urmărire, iar pentru divorţ nici nu trebuie mai mult.

Căzut pe gânduri, clientul scutură în scrumieră distinsul scrum de pe distinsul său trabuc:

— Pe mine mă preocupă altceva. Eu am nevoie să ştiu cine anume se interesează de soţia mea. Ba, mai mult, am toate motivele să cred că interesul acesta nici nu trebuie să se datoreze farmecului ei. Soţiei mele îi place nespus să poarte bijuterii şi, slavă Domnului, nu duce lipsă de aşa ceva. Mulţi bărbaţi urmăresc şi asemenea scopuri.

— Aşadar, bănuiala că soţia dumneavoastră ar putea

ea însăşi, să caute relaţii cu un alt bărbat, nu poate fi luată în consideraţie?

— Ce nu poate fi luat în consideraţie la femei! răspunse oftând, vizitatorul. Bineînţeles, şi asta e cu putinţă. Într-o zi am auzit-o când se întorcea acasă, ştiţi, eu îi recunosc pasul de la distanţă, are un mers încântător iar păcănitul tocurilor de femeie se răspândeşte cu claritate pe străduţa noastră liniştită, şi ce credeţi, deodată, îmi dau seama că nu vine singură, că lângă ea se mai aud şi alţi paşit de bărbat!

— Şi când v-aţi uitat pe fereastră pe cine aţi văzut?

— Când mă uit pe fereastră, nu văd decât apa râului, pentru că ferestrele apartamentului nostru nu dau în stradă, ci spre Čertovka. E cazul totuşi să vă spun că soţia mea nu are prea multe ocazii să fie singură. Ştiţi, eu nu am nicio ocupaţie, aşa că mă pot dedica ei întrutotul...

Domnul Mrázek reflecta. Pe de o parte la cele ce-i spunea vizitatorul, iar pe de alta la ceea ce nu-i spunea. Şi asta i se părea a fi chiar mai interesant: Un bărbat pe cale să îmbătrânească începe să se teamă. Îşi ascunde gelozia cu vorbe meşteşugite despre nişte bijuterii şi îşi păzeşte nevasta cât poate. Iar pentru momentele în care nu se poate ţine de fusta ei, îşi angajează un detectiv. Şi cu acest prilej domnul Mrázek se gândi din nou, cu toată seriozitatea, la onorariul, pe care, de altfel, în clipa următoare îl şi solicită. Suma cerută nu-l surprinse câtuşi de puţin pe distinsul client, era, într-adevăr, un gentleman desăvârşit. Scoase portofelul şi puse banii pe masă:

— Dacă înţeleg bine, plata se va face săptămânal, fireşte în afara cheltuielilor suplimentare.

Detectivul arboră o mină de om satisfăcut. Simţea acum o şi mai mare poftă de lucru.

— În schimb, dumneavoastră îmi veți anunța, tot săptămânal, numele fiecărui bărbat cu care Nelly se întâlneşte.

— Vreți să spuneți, cumva, că numele vă interesează mai mult decât... celelalte chestiuni? întrebă râzând domnul Mrázek.

— Întocmai! aprobă clientul. Apropo, asta-i fotografia ei. În fiecare după-amiază, la orele cinci, ieşim împreună să ne plimbăm; o puteți cerceta temeinic.

A. von Meerkatz se ridică, strivi restul de trabuc în scrumieră şi îşi luă rămas bun. Domnul Mrázek se uită apoi îndelung în urma lui, şi scărpinându-l pe Koki după urechi îi spuse încet că bărbatul în vârstă e întotdeauna un amăgit, indiferent dacă e singur, aşa cum sunt de pildă, ei doi, sau dacă are o soție tânără, ca acest domn care tocmai părăsea casa lor. Numai că acesta care tocmai pleca stă cu atât mai prost, cu cât povestea îl costă şi bani. Pe urmă, cercetă cu atenție fotografia coniței şi îşi spuse în sinea lui că în cazul de față oricine ar sacrifica banii cu plăcere, căci femeia asta are nişte ochi, mai mare bucuria să-i priveşti, iar de sâni, să nu mai vorbim! Va fi, într-adevăr, o adevărată desfătare să se ocupe de o făptură atât de frumoasă, chiar dacă experiența îl învățase că femeia cu cât e mai frumoasă, cu atât e mai greu de păzit, pentru că, afurisita, are urâtul obicei de a trage cu ochiul în jurul ei, şi nu-i mare greutate pentru ea să descopere umbra care umblă în urma ei.

— Da, o să avem de furcă, prietene, dar pe chestia asta o să avem iar o cină mai consistentă, de pildă, de două ori pe săptămână ficat pentru amândoi, şi asta – vei recunoaşte – nu-i de aruncat!

După aceea lucrurile se desfăşurară potrivit cursului obişnuit. Detectivul Mrázek o cercetă bine pe conița de

care urma să aibă grijă, iar în cârciuma numită „La casa înalta” se împrieteni cu patronul, astfel că frecventele sale vizite în local şi îndelungatele şederi la masa de lângă fereastră, erau puse de cârciumar pe seama excelentei calităţi a berei de Branik, fără a înceta însă să-şi mormăie nemulţumirea că elita de peste drum (şi spunând asta se gândea exact la domnul Meerkatz) se duce după bere „La trei struţi”, unde se vinde poşirca aceea de Smichov. Ca răsplată, domnul Mrázek ţinu să-l asigure că el nu bea bere de Smichov, şi dacă adierea soartei l-a adus încoace – locuieşte la o fiică a sa la Hradčany – a hotărât să aleagă acest local, cu credinţa deplină că aici va fi bine servit. Şi fireşte, curând află, atât de la cârciumar, cât şi de la obişnuiţii localului, tot ce-i putea fi de folos.

Spre marea sa mirare, conița nu-i dădea prea mult de lucru, iar detectivul începu să-l suspecteze din ce în ce mai mult pe fercheşul soţ – ce-i drept mai în vârstă – că de atâta dragoste se zăpăcise de cap, căci, într-adevăr, ea nu-i oferea nici cel mai mic prilej de gelozie.

Domnul Mrázek ştia că tot şirul de case, unde se afla locuinţa soţilor Meerkatz, are două intrări. Uşile din spate dau în partea îndreptată spre apă. Se interesă temeinic de ele, căci îşi dădea perfect de bine seama că ar fi o naivitate să păzeşti intrarea din stradă a casei şi să nu ştii cine-ţi vine dinspre râu.

Se linişti, constatând că atelierul domnului Snabl, instalat la parterul clădirii, foloseşte coridorul pentru depozitarea scândurii, şi astfel uşa e greu accesibilă, ca să nu mai vorbim de faptul că, în afară de asta, mai e prevăzută şi cu un zăvor în toată legea. Aşadar, domnul Meerkatz n-are decât să se îngrijească singur ca zăvorul să fie închis.

În linii mari, supravegherea tinerei conițe nu era deloc

dificilă, berea „La casa înaltă” nu era proastă, doamna ieşea singură foarte rar, când şi când, să cumpere câte ceva, iar uneori se mai ducea şi la cafeneaua Belvedere de pe chei, de parcă nu s-ar fi putut despărţi de privelişte a Vltavei nici atunci când îşi bea cafeaua vieneză, răsfoind revistele de modă.

Se înţelege că, uneori, coniţa e acostată de câte un bărbat, de altfel ar fi fost şi cu neputinţă ca o asemenea frumuseţe să freamăte pe stradă neobservată, dar de asta coniţa nici nu se sinchisea şi nu oferea niciodată vreun prilej de suspiciune.

Rezultatele erau slabe şi detectivul Mrázek, pentru a-şi dovedi destoinicia, se apucă să facă uz de inventivitatea sa neobişnuit de complicată: începu să poarte cu el o servietă de culoare închisă, pe care o pregătise dinainte cu ingeniozitate: tăiase în ea o deschizătură pentru obiectivul unui aparat de modă veche, şi atunci când o aşeza cu iscusinţă şi dispunea şi de suficientă lumină, putea obţine, cu o discreţie relativă, fotografia persoanei urmărite.

Astfel izbuti să fotografieze un bărbat ce se aşezase la masa coniţei şi nu se lăsa expediat; ulterior, în persoana acestuia detectivul îl descoperi pe un anume Holan, funcţionar la o firmă de expediţii, despre care se ştia că-şi petrece timpul liber dedicându-se cucoanelor. După aceea mai fotografie un tânăr, care se dovedi a fi student la medicină. Pe imagine, ce-i drept, n-avea cap, dar şi aşa se văzuse limpede că era un bobocel aiurit, ce nu merita a fi luat în consideraţie.

Domnul Meerkatz aprobă fotografiile, clătinând din cap, şi-i ceru detectivului să continue pe această linie.

— E o fiinţă nobilă acest domn, şi cât e de modest, îi spuse detectivul Mrázek căţelului său, Koki, după plecarea clientului. Dar, să rămână între noi, la nimic

nu-i ajută toate astea, pentru că, spune şi tu, cine poate garanta că în timp ce acest domn cumsecade se află la mine, coniţa nu-şi vede de-ale ei?

În privinţa fidelităţii femeilor detectivul avea părerile lui.

De câteva zile urmărea cu atenţie un tânăr cu faţa chinuită, care şedea – întocmai ca şi domnul Mrázek – în cârciuma numită „La casa înaltă", şi întocmai ca şi domnul Mrázek, se aşeza în aşa fel ca să poată privi afară pe fereastră.

Mai întâi, bătrânul şi încercatul detectiv se gândi că acesta ar putea să fie pericolul adulmecat de precautul soţ, pe urmă însă, fu martorul unei scene în care necioplitul şi tăcutul oaspete se ridică pe neaşteptate de pe scaun şi, azvârlind pe masă banii pentru consumaţie, se năpusti afară ca o vijelie.

Tocmai în clipa aceea, domnul Meerkatz, numit pretutindeni prin partea locului domnul baron, dispăru încet după colţ. Detectivul nu stătu pe tânjeală, îi atrase atenţia patronului că se întoarce şi fără să mai piardă vremea porni pe urmele celor doi, astfel că acum păşeau pe stradă trei, dar dintre toţi numai domnul Mrázek începea să bănuiască, despre ce-i vorba în cazul de faţă. Trecură toţi trei podul cu discreţie şi, străbătând cheiul într-o desăvârşită armonie, ajunseră curând în Piaţa Sfântului Václav. Aici, domnul Meerkatz intră în magazinul de bijuterii al firmei Fuchs, şi, în timp ce chinuitul tânăr rămase lipit de uşă, detectivul Mrázek intră şi el în prăvălie arborând un aer liniştit. În definitiv nu risca nimic, dacă-l întâlneşte pe clientul său îi spune, fireşte, ce a observat, şi apoi, clientul e client şi faţă de el nu trebuie să aibă niciun fel de secrete.

Spre marea sa surprindere, domnul Meerkatz nu se afla însă în prăvălie, ceea ce nu putea să însemne decât

un singur lucru şi anume: că se afla în biroul din spate al magazinului, întrebă de preţul unui ceasornic şi părăsi iute prăvălia, pentru că acum întreaga poveste îl interesa şi mai mult.

Îşi aduse aminte ce-i spusese domnul Meerkatz: coniţa Nelly are atâtea giuvaeruri, încât şi acestea constituie un motiv de a se îngrijora de soarta ei. Să se fi dus să-i mai cumpere unele?

Pentru mai multă siguranţă se retrase ceva mai încolo şi aşteptă îndărătul chioşcului, din care un cârnăţar rotofei îşi oferea marfa sa aromată, şi în timp ce junele păzea cu îndărătnicie magazinul, domnul Mrázek îşi savura în linişte cârnatul şi lingând cu poftă zeama ce i se prelingea pe degete se gândea dezinteresat la simpaticul său căţeluş, Koki.

Când în sfârşit, ieşi din magazin, întunecat la faţă şi împovărat de griji, domnul Meerkatz luă o trăsură şi dispăru în goana mare.

Detectivul se uită cu veninoasă răutate la junele disperat care nu mai ştia ce să facă: câteva clipe încercă să alerge după trăsură, dar, până la urmă, fireşte, renunţă. Domnul Mrázek retras la punctul său de observaţie, păşea acum agale şi cu demnitate, dar tot mai apucă să-l surprindă pe neexperimentatul urmăritor trecând colţul şi intrând într-o clădire de pe Calea Naţională, unde îşi avea sediul faimosul birou de investigaţii al binecunoscutului detectiv particular Karel Cholinsky, care publica o dată pe săptămână la mica publicitate a ziarului *Národni Politika* veşnica şi invariabila sa reclamă cu ochiul pătrunzător împroşcând în jurul lui razele vigilenţei.

Ei bine, angajatul acestui birou era mai curând orb de amândoi ochii, în schimb domnul Mrázek, care acum ştia absolut totul, se întoarse în cârciuma lui unde

continuă să cerceteze gustul berei de Branik.

Un lucru era limpede şi oarecum surprinzător: domnul a pus să fie urmărită frumoasa sa soţie şi, drept răsplată, altcineva îl urmăreşte pe el. Poate oare un om cu cugetul curat să afirme că aici nu-i vorba de ceva mai mult decât de o simplă gelozie conjugală?

Spre seară, când în casa domnului Mrázek îşi făcu apariţia distinsul domn Meerkatz, bătrânul şi încercatul detectiv renunţă la hotărârea sa iniţială de a-i da referinţe despre urmărirea de azi. De altfel nici nu fu timp de aşa ceva. Domnul Meerkatz, uşor iritat, îl înştiinţa pe detectiv că din păcate se vede silit să lipsească de acasă câteva zile şi-i ceru, stăruitor, să fie în acest timp deosebit de vigilent.

— Voi face, desigur, totul ca să fiu cât mai repede înapoi, ţinu să-l asigure.

— Dar soţia dumneavoastră ştie că plecaţi?

— O să-i spun abia în seara asta, dimineaţa o să mă conducă, negreşit, la gară.

Detectivul îşi spuse în sinea lui: ba bine că nu, mititica o să vrea să se asigure că ai plecat!

— Fireşte, n-o să-i spun când mă întorc, îl asigură din nou pe domnul Mrázek, baronul von Meerkatz, cu un zâmbet viclean.

— Foarte bine, încuviinţă detectivul înţeleaptă decizie. Îmi este îngăduit să vă întreb unde plecaţi? Desigur, nu-i obligatoriu să-mi spuneţi, dar...

— Faţă de dumneavoastră n-am secrete, îl întrerupse baronul; mă reped până la Dresda.

— Asta se poate rezolva în două zile, spuse detectivul, răsuflând uşurat.

A doua zi dimineaţa, prin faţa acceleratului de Berlin se plimba o pereche distinsă, un bărbat cu o barbă şic şi tânăra-i soţie, al cărui chip nu ascundea faptul că

despărțirea nu-i făcea plăcere câtuşi de puțin. Domnul îi zâmbea tot timpul încurajator şi când sirena locomotivei şuieră, anunțând plecarea trenului, îi sărută mâna atât de stăruitor, încât trebui să sară pe scara vagonului după ce trenul se pusese în mişcare. Doamna flutură din batistă în urma lui, în timp ce detectivul Mrázek, mulțumit de ceea ce văzuse, se retrase şi aşteptă în fața gării. Conița luă o trăsură, iar domnul Mrázek, din altă trăsură o urmări, prudent, de la distanță.

După aceea se aşeză la masă în cârciuma lui şi comandă mezelicul dinainte de amiază, căci azi avea înaintea sa o zi lungă. Deloc nu-l surprinse faptul că-l găsi în local pe junele acela chinuit. Îi zâmbi chiar, şi după ce-şi termină de mâncat papricaşul, se aşeză la masa lui.

— Permiteți, pentru o clipă, domnule coleg?

Junele îl privi cu un aer nedumerit.

— Păi, reluă degajat detectivul – dumneata eşti omul lui Cholinsky, iar eu sunt fostul inspector de poliție Mrázek. Dumneata îl păzeşti pe domnul Meerkatz, iar eu, pentru variație, o păzesc pe conița lui, aşa că nu văd de ce nu ne-am face viața mai uşoară, ce zici?

Tânărul răpus de-a binelea de francheța încercatului detectiv, şopti cu sfială:

— Tâmpită treabă, nu-i aşa?

— Dacă nu mă înşel, dumneata nu eşti de multă vreme în branşa asta.

— Nu. N-a fost altceva şi m-am apucat şi eu de ce am găsit. Nu ştiam că povestea asta e atât de plicticoasă.

— Ce-i drept, mare distracție nu e. Mult mai amuzant e să vezi un film polițist la cinematograf. Apropo, pentru cine îl păzeşti dumneata pe acest Meerkatz; fireşte, numai dacă nu cumva e secret! Bei un sfert de vin?

Junele acceptă oferta, cu căldură:

— Ce secret! Ea l-a pus sub urmărire.

— Ca să vezi, tinere domn, bărbatul e dornic chiar dacă duce în spinare o grămadă de ani. Mă rog, se înţelege de la sine că pentru asta trebuie să aibă şi bănişorii domnului Meerkatz!

Junele suspină, cu nostalgie:

— Cred că aveţi dreptate. Dar credeţi că dumnealui, are într-adevăr, atâta bănet? Ştiţi, ea l-a pus sub urmărire, chipurile pentru că ar cheltui prea mult. Cică ar vinde mereu nişte giuvaeruri, şi de aceea ar vrea să ştie cu cine îşi face el afacerile, şi aşa mai departe... De femei, în cazul lui, nici nu ne interesăm...

— Asta e demn de reţinut... Pe câte ştiu, ieri aţi fost amândoi la firma Fuchs, este?

— Cum, dumneavoastră ştiţi acest lucru?!? Am aflat la noi la birou că dumneaei a primit această ştire cu mare nemulţumire. Spunea şeful că a tunat şi a fulgerat, atât era de furioasă.

— În felul ăsta, tinere domn, poţi vedea, cel puţin, că şi o soţioară iubită e în stare să facă tărăboi din pricina banilor. Îţi dau un sfat: nu te însura!

— Deocamdată nici n-am ce-mi trebuie pentru aşa ceva, rânji urâcios nearătosul june.

Domnul Mrázek lăsă câteva clipe timpul să se scurgă în linişte, apoi întrebă cu mirare:

— Dar cum se face că eşti azi aici? De ce nu ţi-ai luat liber? Vorba ceea, domnul Meerkatz tot e plecat...

Tânărul interveni speriat:

— Dumnezeule, unde?

— Departe. A plecat la Dresda azi dimineaţă.

Junele îl privi pe detectiv cu neţărmurită admiraţie:

— Ştiţi sigur?

— Absolut, şi-ţi ofer asta în dar, ca pe o informaţie confidenţială, ca să vezi şi dumneata că nu sunt un

zgârcit.

— Sunteți un înger, domnule... Apropo, cât o să stea şi ce-o să facă acolo?

— Drăguțule, misiunea mea e s-o păzesc pe coniță, nu pe dumnealui. Zicea că pleacă într-o călătorie de afaceri. Iar ea l-a condus azi dimineață la gară.

— Sunteți tare bun că mi-ați spus toate astea. Vă dați seama ce nenorocire ar ti fost dacă dispărea fără să ştiu. Cum văd, aici ar trebui să vină omul să stea de pază cum se crapă de ziuă.

— Ştii ce? îi zâmbi detectivul încurajator: Ce-ar fi să facem şi noi o mică afacere? Îți plătesc pentru ziua de azi şi de mâine, cu alte cuvinte, cât lipseşte domnul Meerkatz dumneata vei lucra pentru mine, ce zici?

Junele îl privi cu un aer de incertitudine.

— Nu-ți cer nimic deosebit. Mă înțelegi, dacă el e plecat, iar eu trebuie să aflu tot ce se întâmplă, am nevoie de un ajutor. Asta-i tot. Dumneata ar urma să stai aici şi să-mi dai de veste dacă în clădire a intrat vreun tânăr ce ar putea fi luat în considerație, pricepi ce vreau să spun, nu-i aşa? Eu o să mă postez colea, în stradă, nu de alta, dar casa are două intrări.

— Ştiu, conița ne-a spus că uneori dumnealui obişnuieşte să iasă cu barca... Dar şeful nostru n-a vrut să-i pună la dispoziție doi oameni, pesemne l-ar fi costat prea scump.

Încercatul detectiv îşi înghiți în sec uimirea, auzind că distinsul domn Meerkatz părăseşte uneori clădirea pe uşa din spate, ca să plece cu barca. Încotro pluteşte oare acest soț temător şi grijuliu? Şi cum se face că nu-şi suspectează propria soție, că într-o bună zi ar putea s-o şteargă tot pe aici?

Căzu la înțelegere cu junele chinuit, îi strecură în palmă o hârtie de cincizeci de coroane, sumă regească în

acele vremuri (o trecu fireşte, numaidecât, la contul cheltuieli speciale pentru domnul Meerkatz), apoi ieşi în stradă. Când se opri deasupra Čertovkăi, cercetând aripa din spate a casei, îşi dădu seama de ce domnul Meerkatz nu avea niciun motiv să se teamă că frumoasa lui soție ar putea să folosească această cale fluvială. Brațul Vltavei curgea aici cu repeziciune, şi să vâsleşti prin curentul lui, pentru asta era nevoie de brațe vânjoase.

De altfel, detectivul Mrázek încercă asta pe pielea lui; închirie de la domnul Rousek o luntre, şi până la urmă avu chiar norocul s-o vadă pe conița la fereastră, asculta muzică la gramofon, şi, de bună seamă, se plictisea de moarte.

Domnul Mrázek se luptă un timp cu valurile, apoi se lăsă iar dus de torent şi reflectă. Altceva nu mai putea face acum pentru siguranța şi fericirea baronului von Meerkatz.

Rățuştele sălbatice nu conteneau să se legene pe pragul râului, iar detectivul se înapoie din scurta sa plimbare, proaspăt şi mulțumit.

— În casă n-a intrat nimeni, îi raportă cu zel tânărul salariat al biroului Cholinsky.

— Excelent. Acum ia-ți cu adevărat repaus, căci dacă e să se întâmple ceva, asta va fi abia mâine, acum e încă prea devreme.

— De unde puteți şti? întrebă tânărul, cu uimire.

— De ştiut, fireşte, nu pot să ştiu, dar e de presupus. Află însă, ca omul comite multe greşeli până descoperă ceva. Şi, între noi fie vorba, mie ceva nu-mi iese la socoteală în toată povestea asta, şi nu ştiu ce. Numai că sarcina mea e s-o păzesc pe coniță, iar a dumitale pe baron, şi cu asta noi ne achităm de datorie. Aşadar, pe mâine dimineață, tinere.

Cum văd, încep să devin patron, reflectă, nu fără trufie, detectivul Mrázek, după ce rămase singur în tăcutul local, unde numai muştele mai tulburau liniştea, bâzâind în jurul unei hârtii de prins muşte, învechite. În definitiv, de ce nu, dacă afacerile ar mişca puţin, aş fi în stare să hrănesc un ajutor. Dar, vorba ceea, bucurie prea mare, probabil, n-aş avea, asta e o treabă pe care omul trebuie s-o facă singur, să umble mereu după ceva, ca să nu simtă cum trece timpul.

Nu, mie n-o să-mi scoată nimeni din cap ideea că domnul Meerkatz nu îmi spune tot adevărul, după cum, probabil, nici ea la rândul ei, nu i-l spune lui Cholinsky.

Cârciumarul se aşează la masa oaspetelui îndrăgit şi începu vorba, spunându-i că anul acesta stăm prost cu pescuitul. Detectivul încuviinţă, şi în sinea sa îl completă, zicându-şi că nu numai cu pescuitul. În ceea ce-l priveşte, stă prost cu agerimea lui de detectiv. Ei, dacă ar mai lucra la poliţie şi ar putea să se repeadă frumuşel până la firma Fuchs, alta ar fi fost povestea. Pe loc ar fi devenit mai deştept. Pentru că acolo i-ar spune, ceea ce unui detectiv particular nu sunt datori să-i spună, şi anume, ce fel de bijuterii le-a oferit spre vânzare domnul Meerkatz, şi numaidecât lucrurile s-ar clarifica. Din păcate însă, detectivul particular nu-i decât un biet ţăran angajat într-o fabrică, iar în Praga omul are greutate numai dacă face parte din echipa de criminalistică a domnului consilier Vacátko.

Pensionarul Mrázek, ce poate el să facă? În ziua aceea, într-adevăr, nu izbuti nimic şi, de altfel, nici nu contase pe acest lucru. Coniţa a stat acasă, nici măcar la cafeneaua ei preferată nu s-a dus.

Detectivul rezistă cu cinste petrecându-şi toată ziua în cârciumă, apoi, pentru mai multă siguranţă, îşi mai aruncă o dată privirea peste Čertovka. La fereastra

întredeschisă stătea coniţa Nelly şi se plictisea nevoie mare.

În ziua următoare o cuprinse însă o sete de activitate neobişnuită. Chiar de dimineaţă părăsi clădirea şi porni în grabă spre oficiul poştal din Malá Strana.

Domnul Mrázek profită de înghesuială şi se postă la coadă în aşa fel, încât să fie cât mai aproape de ea. Coniţa spuse la ghişeu un număr de telefon cerând să i se facă legătura. După care se duse într-o cabină.

Detectivul reţinu acest număr şi-l repetă în minte până când reuşi să facă rost de un creion ca să-l noteze pe manşetă.

După ce termină convorbirea, doamna mai făcu nişte cumpărături în magazinul de delicatese din Piaţa Malá Strana şi de acolo se duse direct acasă. Dispăru în gang cu privirea aţintită în pământ, ca o femeie onestă şi plină de virtuţi, de parcă voaleta uşoară, prinsă cu ace de pălărie, ar fi silit-o la gânduri sfinte şi reţinere.

Domnul Mrázek se întoarse sprinten la poştă şi-i ceru domnişoarei de la ghişeu să-i facă legătura cu acelaşi număr solicitat de coniţa acum câteva clipe.

Spre marea sa uimire, în receptor se auzi: „Hotel Šroubek", recepţia. Cu cine doriţi, vă rog?

Detectivul lăsă receptorul în furcă. Acum, cel puţin, un lucru era limpede: în acest hotel se află o persoană care în urmă cu câteva minute aflase personal din gura coniţei Nelly că e singură acasă şi drumul e netezit...

Vasăzică, e vorba, totuşi, numai de o chestiune amoroasă?

Se înapoie agale spre punctul său de observaţie. În cârciumă sosise între timp tânărul cu faţa chinuită, şedea la o masă şi, zărindu-l, îi raportă binevoitor, clipind cu un aer complice:

— Deocamdată nu se întâmplă nimic deosebit.

— O să se întâmple, tinere, pe chestia asta poţi să pui mâna în foc, îi răspunse domnul Mrázek, posomorât. Eu mă duc pe pod şi, din când în când, o să mai dau pe aici. Dacă dumneaei iese cumva singură din casă, ai grijă să vezi cam încotro se îndreaptă!

Deasupra Čertovkăi domnea liniştea, pe insula Kampa copiii zburdau gălăgioşi, în schimb pe pervazul ferestrei unde locuia doamna Meerkatz, azi nu se mai vedea pâlnia gramofonului. Fereastra era închisă, cine ştie, poate din pricina căldurii, iar în spatele geamului se pârlea o vază cu flori.

Coniţa însă nu era de văzut. Să facă oare curăţenie? Să aştepte oare vizita cuiva?

Hotel Šroubek... Mda. Una din două: ori se repede ea până acolo şi în cazul acesta detectivul trebuie să se agaţe de urmele ei, ori vine aici necunoscutul de la hotel...

În cazul ăsta până şi tânărul acela neisprăvit, trebuie să-l vadă din cârciumă.

— Nu-i rămâne deci, decât să aştepte cu răbdare. Întocmai ca pescarii aceia de jos, de pe malul Vltavei.

Porumbeii se roteau jos de tot deasupra acoperişurilor cu olane, iar din turnul Bisericii Sfântul Neculai, bătăile orologiului măsurau timpul. Soarele tresărea în apa râului, şi, de undeva de departe, parcă dinspre Zofin, răzbeau din când în când acordurile unei muzici, aduse până aici de adierea vântului.

Trebuie să mă duc să văd ce face ajutorul meu, te pomeneşti că berea de Branik îl leagănă de-a binelea, îndemnându-l la somn. În felul ăsta supravegherea lui mi-ar folosi, cum îi folosesc mortului ventuzele. Domnul Mrázek nu era învăţat să se bizuie pe forţe străine.

Deodată, pe braţul Čertovka pătrunse o barcă împinsă de nişte bătăi de vâsle puternice. Pentru

bărbatul aflat în ea nu era uşor să înainteze împotriva curentului năprasnic, dar se străduia cu multă înverşunare. Pescar, fireşte, nu era, căci aici, slabă i-ar fi speranţa să prindă ceva.

Detectivul se sprijini de balustradă şi-l urmări cu toată silinţa. Individul se îndrepta spre casa în care locuiau soţii Meerkatz. Ba, mai mult, se părea că din clipă în clipă avea să ajungă aproape de locul în care, din zid, răsărea în afară un cerc de fier. Acolo îşi priponea barca domnul Snabl, ori de câte ori aducea scânduri de pe malul opus.

Omul nostru nu prea izbutea, curentul era puternic, şi de fiecare dată când se apropia de ţintă, era nevoit să se ridice din nou şi să tragă vârtos spre a ajunge la zid, dar atunci curentul îl împingea iar într-o parte.

Domnul Mrázek îşi părăsi pe neaşteptate postul de observaţie din faţa balustradei şi făcu iute un salt înapoi. Performanţă destul de frumoasă pentru vârsta lui. De la fereastra localului, tânărul îi flutură din mână, plin de amabilitate şi-i sugeră, prin semne, că nu se întâmpla nimic.

Ba se întâmplă, prietene, şi încă ceva nespus de interesant!

Pătrunse repede în gang. Trecu de uşa atelierului şi în clipa aceea îl pufni râsul. Scândura, ce-i drept, zăcea aici ca deobicei, dar zăvorul portiţei ce dădea spre râu, era tras într-o parte.

Nu m-am înşelat oare? Într-adevăr barca aceea se îndrepta încoace? Uneori câte o imagine îl zăpăceşte pe om în asemenea hal, încât mintea i-o ia razna, îşi spuse în sinea lui detectivul, şi, pentru a fi mai sigur, deschise încet portiţa cu pricina. Luciul apei se zbătea violent. Barca tocmai sosise la destinaţie, bărbatul aflat în ea se agăţă fericit de cercul de fier şi legă de el lanţul subţire.

După aceea coborî pe lespedea de piatră a scării.

Abia acum îl privi pe domnul Mrázek, care se uita țintă la el cu neascunsă uimire. Se părea că omulețul acesta îmbrăcat într-o haină cu pulpane lungi nu-l incomoda câtuşi de puțin pe străin; era pesemne mândru de faptul că izbutise să acosteze. Îi zâmbi prietenește detectivului şi acesta se retrase pe coridor. Şi cum nu-i dădu prin minte nimic mai ingenios, intră în atelierul de tâmplărie al domnului Snabl.

— Ce doriți? i se adresă unul dintre lucrători, căci în atelier n-avea nimeni acces; patronul primea comenzile în locuința sa.

— Nimic, nimic, rosti în şoaptă domnul Mrázek, cred că m-am încurcat...

O zbughi iute afară, şi în urma lui auzi o explozie de râs. Cineva din atelier spuse:

— Ați văzut, ăsta s-a ciupit de dimineață.

Într-adevăr, detectivul simțea cum i se învârteşte capul, de parcă ar fi băut în lege. Ajuns în stradă se văzu nevoit să se sprijine de stâlpul felinarului. Căci, vorba ceea, ce e mult, e mult! Omul din barcă... Nu, nu, asta nu e cu putință; Dumnezeule, o asemenea coincidență, sau cum i se mai spune, nici nu poate fi!

Omul din barcă... Domnul Mrázek era acum absolut sigur – e omul din barcă... Mark Lebovič din Krakovia! Uneori se mai prezintă şi sub numele de Lébl, şi, e veşnic căutat de toate direcțiile poliției criminalistice din întreaga Europă. Peste tot însă i se spune Craiul, pentru faptul că şi-a implantat într-un dinte din față un briliant, care sclipeşte superb ori de câte ori Craiul îi aruncă vreunei femei o privire aşa cum scrie la carte.

Iar domnul Mrázek apucase să surprindă în zâmbetul lui neaşteptat până şi sclipirea acelui briliant!

Craiul din Krakovia... Ce caută el aici? Pentru numele

lui Dumnezeu!...

Ascultă, Mrázek, îşi spuse cu jumătate de gură; pe cât eşti de bătrân, pe atât eşti de prost! Ce altceva ar putea să facă aici acest Mark Lebovič, decât vreo ştrengărie. Se pare că situaţia se lămureşte dintr-o dată, şi încă peste aşteptări. Îi făcu un semn prietenesc angajatului său temporar ce sta la fereastra localului, şi fără să mai stea pe gânduri porni direct spre Piaţa Václav, unde se afla Hotelul Šroubek.

Nu, nu i se pare deloc ciudată prezenţa Craiului la Praga. În definitiv nu i-a spus domnul Meerkatz că soţia lui e originară din Polonia, şi, deci, de acolo ar putea să ameninţe vreo primejdie? Ori de la Viena, ori din Ungaria... Bineînţeles, în aceste locuri Mark Lebovič e ca la el acasă.

Iar eu sunt un măgar bătrân, pentru că din gară nu trebuia s-o mai scap din ochi; dacă procedam aşa, azi eram cu o zi mai deştept. Ce mai, în gară există un oficiu poştal, de acolo dumneaei i-a expediat Craiului o telegramă, şi aşa se face că şmecherul s-a şi înfăţişat. De aceea a telefonat ea azi la hotel; eu sunt vinovat de toate, chiar dacă, probabil, n-aş fi putut împiedica nimic, pentru că, între noi fie vorba, şi ea şi Craiul aşteptau de mult acest moment favorabil. Ca să vezi, coniţa arăta ca Sfânta fecioară de pe Podul Karol şi, când colo, dumneaei e înhăitată cu un asemenea tâlhar! Iar Craiul cunoaşte bine locurile pe aici, de vreme ce a ştiut să ajungă la ea cu barca; asta cu greu i-ar fi putut explica dumneaei la telefon. Mark Lebovič e în stare să prevadă multe lucruri şi cu şi mai multă isteţime se pricepe să le aranjeze pe toate dinainte.

La recepţia hotelului, domnul Mrázek mai avea încă destule cunoştinţe de pe vremuri, ca să obţină informaţia necesară. Da, din Krakovia se află aici

domnul M. Lébl, comerciant, dispune de un paşaport polonez, totul e în perfectă ordine, a sosit azi dimineaţă, cineva l-a căutat la telefon, după aceea s-a odihnit, nu există împotriva lui nici cea mai mică plângere, e un client exemplar...

Parcă l-ar fi auzit pe fostul său şef, consilierul Vacátko, care întotdeauna obişnuia să spună în asemenea împrejurări: „Cum e vreunul din aceşti şmecheri în perfectă ordine, atenţia mărită, domnii mei!"

Iar aici prea e totul în perfectă ordine!

Nu rămâne decât să-i prezint mâine domnului Meerkatz – sau când s-o întoarce – un raport care, bănuiesc, n-o să-i facă prea mare plăcere. Asta este. Detectivul particular nu-i un înger păzitor, ca să-i ocrotească pe oameni de necazuri. De altfel, domnul Meerkatz e şi el un om aparte. A închiriat la Praga o locuinţă într-o casă cu două ieşiri, de bună seamă pentru el, şi, poftim, pe chestia asta a mai profitat şi altul. În căsnicie, probabil, aşa se întâmplă întotdeauna! Dacă ar vrea să divorţeze, povestea asta i-ar ajunge din belşug. Dar nu ştiu de ce, omului îi vine să se îndoiască din ce în ce mai mult că asta l-ar interesa pe domnul Meerkatz. Da, e, într-adevăr, o persoană misterioasă. N-ar strica deloc să ştiu despre. El ceva mai mult.

Şi cu aceste gânduri, domnul Mrázek o coti pe strada Bartolomejska, îndreptându-se spre Direcţia a Patra. Înainte de toate o să le spună colegilor de sosirea Craiului la Praga. Îi vor fi desigur foarte recunoscători pentru această ştire. Iar cu acest prilej va trage şi el puţin cu coada ochiului prin cartotecă. Te pomeneşti că numele de Meerkatz nu-i chiar atât de anonim.

Jos era de serviciu un tânăr gardian, necunoscut. Se uită la bătrânul detectiv cu o privire aspră şi bănuitoare.

— La domnul consilier? Asta nu se poate, dumnealui

nu-i aici, bombăni morocănos, când detectivul îl informă unde vrea să meargă.

— Mă rog, atunci o fi pe-acolo careva, din echipa de criminalistică, nu? Domnul Brůžek, sau domnul Bouše...

— Nu-i nimeni, ripostă gardianul, întunecându-se la față. Dacă aveți ceva de declarat, lăsați aici la mine.

— Înțelege, omule, eu am lucrat cândva aici, acum am un birou particular şi am nevoie să cercetez ceva în arhivă.

— Persoanele particulare n-au ce căuta în arhivă, pentru asta avem azi un regulament şi dispoziții speciale, îi respinse şi această cerere aprigul gardian.

— Dar eu nu sunt persoană particulară, repetă cu încăpățânare domnul Mrázek.

Şi deodată începu să-i pară rău de faptul că stă la tocmeală cu acest nătărău, care îl împiedică să se ducă acolo unde ani în şir a stat de şi-a ros coatele pe masă. Şi, deodată, inima lui se înăspri:

— Bine, atunci spânzură-te cu arhiva dumitale cu tot, nenişorule!

— Hei, hei, zbieră ofițerul de serviciu în uniformă, vorbele astea ar putea să vă coste cam scump, domnule!

— Pe mine, nerodule? Ştii tu cine sunt eu? Eu sunt inspector de poliție ieşit la pensie! strigă mânios detectivul Mrázek.

— Păi tocmai de aia, că sunteți la pensie... Da, da! Mai bine duceți-vă în parc şi nu vă mai înghesuiți acolo unde n-aveți acces!

Supărat la culme, domnul Mrázek se duse acasă. Koki îl întâmpină cu mare bucurie, nu era obişnuit ca stăpânul să se înapoieze atât de devreme. Detectivul se aşează pe treptele de la intrare şi, scărpinând cățelul după urechi, îşi spuse în sinea lui că de fapt a

îmbătrânit cu adevărat şi de vreme ce nici la Direcţie nu mai e lăsat să intre, lumea şi-a pierdut orice sens pentru el.

— Nu mă vor, Koki, nu mă vor... Nu-i nimic, fac ceva pe toate şi să fiu lăsat în plata Domnului. La urma urmei, ce-mi pasă mie că vestitul Crai se află la Praga... Şi ce să-mi pese cine e acest domn Meerkatz sau poama lui de nevastă? Mi-a plătit s-o păzesc, şi asta fac. Când se întoarce îi prezint raportul: la orele cincisprezece patruzeci, prin portiţa din spate, adică dinspre râu, a pătruns în clădire un individ în persoana căruia l-am descoperit pe Mark Lébl, mai precis Lebovič, din Krakovia, cunoscut pretutindeni ca fost spărgător de case metalice de bani şi revânzător de obiecte furate, urmărit de toate poliţiile din lume, şi bineînţeles şi de a noastră. Şi-a petrecut toată ziua în tovărăşia coniţei...

Bătrânul detectiv era un om atât de grijuliu, încât, la acest gând, tresări: va trebui să mă mai duc chiar azi pe acolo, cine ştie, te pomeneşti că până diseară bărcuţa dispare. A petrecut în locuinţa coniţei câteva ceasuri, aşa o să scriu.

— Ştii, Koki, omul e ca o mârţoagă: se deprinde să tragă chiar şi atunci când căruţaşul nu-l mai vrea... Mă rog, nu mă lasă să intru la arhivă, nici eu nu le spun nimic despre Crai. N-au decât să umble mâine cu limba scoasă după el, dacă o face pe-aici vreo trăsnaie. Eu sunt pensionar, datoria mea e să stau pe o bancă în parc, nu să-i caut pe răufăcători. Hai, Koki, ne repezim până la mezelărie să-ţi cumpăr nişte grăsime de la şuncă, mie, băiete, nu-mi arde deloc să mănânc. Eu sunt tare trist, pricepi Koki?

Barca mai era priponită şi seara de zidul din spatele clădirii, în timp ce ajutorul domnului Mrázek nu se mai afla în cârciumă la postul lui de observaţie; de altfel,

programul său de lucru se încheiase.

Aşa cum se prezintă situaţia, cei doi vor rămâne împreună toată noaptea, chiar dacă încercatul detectiv nu-şi putea imagina că faimosul Crai a venit tocmai de la Krakovia numai pentru a se lăfăi cu o femeie în braţe.

Avu un somn foarte agitat, se trezi gâfâind; se simţea, un pic, aidoma câinelui ciobănesc care ştie de prezenţa lupului în ţarc, dar n-are voie să latre.

Dimineaţa se duse din nou la lucru, fără niciun chef însă, şi fără interes. De altfel, azi se întoarce domnul baron, şi toată povestea va lua sfârşit. Barca fireşte, nu mai era la locul ei.

În schimb, în faţa casei se bulucea atâta lume încât domnul Mrázek simţi deodată cum începe să fiarbă sângele în el.

— Ce s-a întâmplat aici? îl întrebă pe cârciumar, care se înghesuia şi el în mulţime.

— Închipuiţi-vă, chiriaşii cei noi au fost jefuiţi! Dar aşa, cum scrie la carte, poliţia a venit aici cu noaptea în cap!

Domnul Mrázek îşi croi drum şi se strecură înăuntru. În gangul clădirii sta postat un gardian de la comisariatul din Malá Strana, cu misiunea de a-i goni pe curioşi. Din fericire îl cunoştea pe detectiv şi-l lăsă să urce până sus, în locuinţa soţilor Meerkatz, unde comisarul Nágl tuna şi fulgera:

— Mă rog, de pierdut putea să se piardă orice, dar locatarii apartamentului nu puteau să se piardă! Unde dracu sunt?!?

— Dacă mi-aţi îngădui, v-aş spune eu ceva în legătură cu povestea asta, şi pe loc îi explică, foarte pe scurt, ce treburi făcea aici pentru domnul Meerkatz.

— Să fie clar, domnule Mrázek, îi replică posacul comisar, furtul a fost săvârşit, şi încă un furt în lege,

priviți şi dumneavoastră în ce hal arată această casă, totul e întors cu dosul în sus. Dar nici stăpânul... şi nici soția lui nu sunt acasă, iar proprietarul pretinde că nu ştie să fi plecat vreunul din ei.

— Domnul e plecat, spuse detectivul, cu aerul omului inițiat, conița însă, se afla ieri acasă. Dumneaei a avut ieri, în vizită, un bărbat.

— Ia te uită! Ia te uită! Şi credeți că ar putea fi vreo legătură cu...

— Categoric, domnule comisar. Căci n-a fost vorba de o vizită oarecare, aici s-a aflat însuşi Craiul, dacă numele acesta vă spune ceva.

Nu, la Malá Strana nimeni nu ştia nimic de existența acestui domn.

— Bine, bine, dar unde-i acum această femeie? întrebă cu amărăciune comisarul. Ce dracu, doar n-a furat-o şi pe ea?...

Detectivul Mrázek strânse din umeri, apoi vru permisiunea de a cerceta mai amănunțit întreaga locuință. Cu acest prilej află că gardienii fuseseră alarmați în zori de domnul Snabl, proprietarul clădirii. Auzise peste noapte, când casa e de obicei înfundată într-o linişte desăvârşită, un zgomot ciudat, ca şi când cineva, din apartamentul vecin, ar fi târât o mobilă. Cum chiriaşii Meerkatz erau nişte oameni tăcuți, ca şoarecii, s-a speriat crezând că i s-a făcut rău domnului baron. A ieşit deci pe coridor, dar n-a observat nimic suspect; dacă ar fi ieşit cineva din clădire s-ar fi auzit scârțâind broasca învechită.

Pe urmă însă, a auzit din nou aceleaşi zgomote şi cum se crăpa de ziuă, a coborât iar din pat şi a ieşit afară. Pe coridor zăceau nişte obiecte de îmbrăcăminte, împrăştiate desigur, de o persoană foarte grăbită. Pe scurt, în clipa aceea proprietarul şi-a dat seama, cât se

poate de limpede, că aici se întâmplă un lucru necurat. A dat repede fuga în stradă, să cheme poliția.

Poliția s-a prezentat la fața locului, cu toată operativitatea, abia după ce s-a luminat, şi a pătruns cu forța în locuința soților Meerkatz, pe care a găsit-o într-o stare dezolantă...

Domnul Mrázek deschise un şifonier. Era înțesat de haine bărbăteşti.

— De aici nu s-a furat nimic, remarcă el.

— Uitați-vă însă alături, rânji unul dintre gardieni.

Detectivul deschise al doilea şifonier. Într-adevăr, aici nu era agățată decât o singură rochie de damă.

— Pentru mine totul e clar, domnilor, zâmbi domnul Mrázek. Doar n-o să-mi spuneți că hoțul a venit aici să fure rochii de damă! După părerea mea, conița şi le-a luat singură.

— Cum adică, dumneavoastră credeți că a plecat?

— Mai precis, a fugit.

— Bine, dar prin locuința asta a cotrobăit cineva. Asta e categoric. S-ar putea ca dumneaei să fi fugit dinainte, şi să fi lăsat uşa întredeschisă, ca o persoană străină să poată pătrunde în apartament! îşi expuse comisarul reflecțiile sale.

— Proprietarul pretinde că poarta clădirii era încuiată în cea mai perfectă ordine, ținu să sublinieze unul dintre gardieni.

— Dar portița ce dă spre Čertovka tot în perfectă ordine era? întrebă detectivul.

Într-adevăr, zăvorul portiței era şi acum dat înapoi.

— Cum adică, dumneavoastră socotiți că...

— Da, omul acela a sosit ieri cu barca aici. Nu văd, deci, de ce n-ar fi plecat pe aceeaşi cale, şi asta, cu atât mai mult, cu cât bărcuța se mai afla aici şi ieri seară. Am văzut-o cu ochii mei. Eu unul, aş zice, că aici nimeni n-a

furat nimic, ci mai curând a căutat ceva. Mai cu seamă în pat, în bibliotecă, dar şi prin toate sertarele. Şi ştiu eu, poate şi pe sub mobilă.

— Se pare că aveţi dreptate; pentru mai multă siguranţă eu o să chem criminalistica, n-au decât să se distreze dumnealor cu povestea asta, spuse comisarul şi părăsi apartamentul.

— Eu, dacă-mi permiteţi, i-aş aştepta aici pe domnii de la Direcţia a Patra, se oferi detectivul Mrázek.

— Se înţelege, încuviinţă comisarul; şi-aşa ştiţi mai multe despre această domniţă decât oricine dintre noi. Jos o să rămână un om de-al nostru.

Detectivul mai stătu un timp, să se împrăştie mulţimea, apoi se decise să se repeadă la cârciuma de peste drum să bea o bere, dar n-apucă să ajungă până acolo.

Din celălalt capăt al străzii îşi făcu apariţia o trăsură şi domnul Meerkatz sări nerăbdător în faţa casei. Birjarul coborî iute de pe capră şi-i întinse o valiză mică, după care îşi scoase cilindrul de fetru, făcându-i o plecăciune adâncă,

Detectivul Mrázek îi ieşi în întâmpinare.

— S-a întâmplat ceva? întrebă tulburat baronul Meerkatz, căruia nu-i scăpă din vedere nici privirea gravă a detectivului şi nici feţele speriate ale oamenilor de la ferestre.

— S-a întâmplat, vă rog să mergem sus. Locuinţa dumneavoastră e deschisă, poliţia tocmai a plecat şi abia acum urmează să vină echipa de criminalistică.

— Criminalistică, murmură domnul Meerkatz, şi se făcu alb ca varul. Se opri pe scară şi-şi duse mâna la inimă: Cum să înţeleg acest lucru?

— Doamna Nelly a dispărut peste noapte şi casa e întoarsă cu dosul în sus. În lipsa dumneavoastră a sosit

aici domnul Lébl, pe numele său adevărat Mark Lebovič din Krakovia, şi a stat cu coniţa toată după-amiaza de ieri. Presupun că au plecat împreună.

Baronul Meerkatz gemu:

— Ah, bestia! Bestia asta blestemată...

Dacă ne gândim că numai alaltăieri îşi luase rămas bun de la ea cu atâta duioşie în faţa trenului, spunându-i turturica mea, această schimbare era, fără doar şi poate, foarte substanţială.

— Bănuiam eu, că într-o bună zi o să-mi facă asta... Ah, Doamne Dumnezeule!

Domnul Meerkatz străbătu la iuţeală vestiarul şi, spre surprinderea detectivului, mai întâi se năpusti în bucătărie.

Dintr-o privire măsură întreaga încăpere, apoi se repezi la bufet şi-l cercetă temeinic.

— Mai rău e prin camere, domnule, spuse cu voce scăzută detectivul Mrázek.

— Mai rău, spuneţi?... Pe mine nu mă mai interesează nimic de vreme... de vreme ce ea a plecat, suspină baronul Meerkatz. Prost aţi păzit-o, domnule Mrázek! Prost!

Detectivul zâmbi, blajin:

— Dar bine, dumneavoastră nici nu m-aţi pus s-o păzesc pe coniţa. Dumneavoastră mi-aţi cerut să-i păzesc mai curând pe acei ce au făcut aici acest prăpăd. Iar dacă doamna era înhăitată cu ei, asta înseamnă că amândoi eram slabi în faţa lor.

Baronul oftă:

— Da, s-ar putea să aveţi dreptate... Spuneaţi că vine criminalistica... Mă rog, să vină... Din păcate, pe Nelly n-o să mi-o aducă înapoi niciodată...

— Mi-aţi vorbit o dată de giuvaerurile soţiei dumneavoastră. Presupun că au dispărut.

— Se înțelege, de vreme ce dumneaei a plecat... Le-a luat cu dânsa, ticăloasa! Mizerabila!

— Iar dumneavoastră, vă rog să mă iertați, lucrați cu giuvaeruri, nu-i aşa?

Domnul Meerkatz îşi încruntă sprâncenele, de parcă s-ar fi mirat la auzul, acestei întrebări.

— De ce credeți? Ceva, fireşte, am avut, pentru ea, acum însă s-a dus... Sunt un om distrus, domnule! Nici nu ştiu ce-o să mă fac!...

Şi rostind aceste cuvinte baronul îşi aruncă o privire fugară prin odăi, apoi se duse înapoi în bucătărie. Poate şi pentru faptul că, aici era, de fapt, cea mai mare ordine din întreaga locuință.

După un timp spuse, oftând:

— Cred că... misiunea dumneavoastră s-a încheiat. Iar eu vă mai sunt dator...

Părea ciudat că tocmai în asemenea momente era capabil să vorbească astfel. Ba, mai mult, trase din buzunar portofelul şi, scoțând din el trei hârtii de o sută, întrebă:

— Ajunge?

— Se înțelege, dar... ştiți... eu trebuie să aştept aici până vine echipa de criminalistică... Mi-au cerut asta cei de la comisariatul local.

— Foarte bine! V-aş ruga însă, să-mi faceți încă un serviciu, probabil ultimul. Eu, precum vedeți, nu mai sunt în stare de nimic... Dați o fugă până la marginea podului, acolo se găsesc întotdeauna trăsuri. Să vină una, imediat!

— Cum, dumneavoastră plecați din nou?

Baronul dădu din cap aprobator:

— Da, la poliție!

Detectivul o zbughi iute pe uşă afară. Pe drum îşi spuse că n-ar dori să aibă parte de o asemenea surpriză,

ca acest om amărât. Într-adevăr, povestea asta l-a doborât, arăta, pe neaşteptate, ca un moşneag! Şi până nu demult era atât de fercheş!

Când se înapoie, şi încă într-o maşină, domnul Meerkatz îl aştepta în faţa casei. Ţinea în mână o servietă mai măricică. Se instală pe perna din spate şi, după ce automobilul porni baronul se răsuci într-o parte iar domnului Mrázek i se păru că îşi ştergea ochii cu mănuşa.

Din cârciuma de peste drum, patronul localului se uita nerăbdător la detectiv. Acesta n-avea însă acum niciun chef să dea explicaţii şi preferă să renunţe la obişnuita halbă de bere. În sfârşit, pe stradă apăru un automobil de culoare închisă, atât de familiar domnului Mrázek – era vechiul *mordvagen* al Direcţiei a Patra pragheze, din care peste puţine clipe coborî detectivul Brůžek, însoţit de tânărul Soukup.

— Ce învârteşti aici? îl întrebă, uimit, fostul coleg.

— Biroul de detectivi particulari trebuie să fie prezent pretutindeni, îi răspunse domnul Mrázek. Ieri m-am abătut pe la voi, cu gândul să vă aduc la cunoştinţă că la Praga şi-a făcut apariţia Craiul din Krakovia. Ce vedeţi aici, e isprava lui.

Detectivul Brůžek şuieră printre dinţi:

— Ei drăcie... şi de ce, pentru numele lui Dumnezeu, nu ne-ai anunţat?

— Pentru că nu m-au lăsat să urc. Fireşte, am vrut să aflu, în particular, şi câte ceva despre domnul Meerkatz; dumnealui e stăpânul acestui apartament. Şi, cine ştie, poate că în felul ăsta v-aş fi scutit de o muncă în plus, dar nici asta nu mi s-a îngăduit.

Intrară în locuinţă şi când deschiseră uşa spre bucătărie, detectivul Mrázek constată cu surprindere că bufetul era dat într-o parte şi una din scândurile

duşumelei ridicată în picioare.

Îşi aduse aminte de privirea domnului Meerkatz, în clipa în care pătrunseseră împreună aici, şi de faptul că-l trimisese după taxi, ca să rămână singur.

— Poftim, acum puteţi să începeţi cercetările, domnilor, se adresă ceremonios, foştilor săi colegi. Eu aş putea să vă spun multe, căci, vorba ceea, am dibuit câte ceva în povestea asta. Chiar dacă sunt pensionar, şi nu mai sunt bun de nimic.

Detectivul Brůžek se aşeză la masa pe care zăceau, răvăşite, tot felul de hârtii; le împinse într-o parte, şi după ce îşi aprinse tacticos ţigara spuse:

— Gata, Václave, acum nu te mai supăra şi spune mai bine ce s-a întâmplat aici. Aşa cum văd eu, iţele sunt bine încâlcite, nu-i aşa?

Domnul Mrázek începu să depene firul tristei poveşti despre viaţa mohorâtă a bogatului domn Meerkatz, alături de frumoasa dar falsa lui soţie, care, în această noapte, a şters-o cu Craiul, luând cu ea toate bijuteriile...

Prin fereastra deschisă răzbea vuietul Čertovkăi, iar razele soarelui se răsfrângeau în geamurile caselor de peste drum; acest mic colţişor al Veneţiei pragheze era atât de idilic, încât tuturor le era cât se poate de limpede de ce îşi adusese aici vienezul Meerkatz naiva sa dragoste târzie.

— Dar unde o fi omul ăsta? întrebă deodată tânărul funcţionar de poliţie, Soukup.

— A întins-o, bineînţeles. Pentru că, principalul, dumneaei n-a izbutit să i-l sufle, răspunse cumpănit, încercatul detectiv. Ce-i drept, inima i-a dăruit-o toată, dar nu şi toată averea. Până la urmă s-a dovedit a fi totuşi un bărbat înţelept.

Domnul Brůžek zâmbi, iar junele Soukup se apucă să

scrie procesul-verbal. Bătrânul Mrázek trecu în dormitor, încordă arcul gramofonului, şi peste puţin timp deasupra Vltavei răsună din nou încântătoarea melodie inspirată de apele albastre ale Dunării. Ca şi când Nelly nu s-ar fi aflat de mult peste graniţă.

*

În căsuţa detectivului Mrázek era linişte; bătrânul stătea singur în biroul său şi citea nişte ziare vechi, în timp ce căţeluşul Koki se tolănea fericit pe covorul mâncat de vreme.

Domnul Mrázek asculta hârâitul vechiului său ceas cu pendulă şi îşi spunea în sinea sa cât de zadarnică e trecerea timpului pentru omul scos la pensie. Nu se mai ocupa acum de niciun caz: din clipa în care părăsise locuinţa baronului, şi domnul Brůžek pusese pe uşa soţilor Meerkatz pecetea oficială, bătrânul detectiv se dedica, în exclusivitate, odihnei.

Deodată se auzi portiţa scârţâind.

Domnul Mrázek îşi ridică privirea vigilent, la fel şi Koki care în plus îşi ascuţi şi urechile, semn neînşelător că aude ceva. Cineva se apropia de casă.

Detectivul apăsă pe buton şi uşa se deschise singură.

— Poftiţi va rog!

Vizitatorul tresări, apoi i se auzi glasul:

— Ei, drăcie, asta zic şi eu efecte, domnule Mrázek!

Gazda se ridică de pe scaun şi inima i-o luă razna de bucurie.

— Domnul consilier! Ce oaspete avem noi azi!

Într-adevăr, consilierul Vacátko binevoise să viziteze personal biroul particular de investigaţii al fostului său inspector, şi asta, ce-i drept, era o mare cinste pentru bătrânul detectiv.

De atâta emoţie domnul Mrázek nu ştia ce să facă mai întâi. Îl pofti pe fostul şef să ia loc, scoase repede din bufet cunoscutul lichior pentru stomac şi se oferi să-i facă şi o cafea.

— Stai, te rog, liniştit, nu pot să zăbovesc prea mult, mormăi consilierul, acceptând totuşi să-i umple un păhărel, nu de alta, dar de sănătatea sa omul e dator să aibă grijă oricând.

— Domnule Mrázek, am venit la dumneata să te rog să nu mai fii supărat pe noi pentru faptul că n-au vrut să te lase să urci la Direcţie. Ştii, acum la noi e ceva mai multă strictețe, şi-apoi, dacă ţi-aş spune nici nu ţi-ar veni a crede câte birouri particulare au răsărit ca din pământ şi şi-au vârât mereu nasul în treburile noastre; aşa se face că eu, personal, am hotărât să fie daţi afară toţi reprezentanţii lor... Şi mă rog, în felul ăsta ai fost şi dumneata împiedicat să intri, dar, crede-mă, îmi pare rău!

— Nu face nimic, domnule consilier, îngăimă detectivul, nu face nimic. La urma urmei, eu nu sunt acum decât un pensionar.

— Mă rog, pensionar, pensionar, dar nu un pensionar oarecare, ci unul isteț! De fapt, eu am venit să-ţi dau un raport în legătură cu ultimul dumitale caz... Dumneata, domnule Mrázek, nici nu ştii că ai avut în mână, pe cât se pare, cel mai mare caz din ultimii douăzeci şi cinci de ani!

Consilierul rostise aceste cuvinte pe un ton atât de solemn, încât până şi Koki, uimit, se sculă în picioare, încetând să se mai tolănească, necuviincios, pe covor.

— Da, domnule Mrázek, ăsta-i adevărul! Ei, ce zici, mai bem un păhărel?

Bătrânul detectiv radia de bucurie în timp ce umplea păhărelele.

— Să fie oare cu putinţă, domnule consilier? Parcă nici nu-mi vine a crede. De fapt, ce am descoperit?

— Acest domn Meerkatz al dumitale a dispărut, dar asta probabil că o ştii, nu?

— Am presupus acest lucru, de îndată ce mi-a spus că se duce la poliţie. Pentru ce să se fi dus el acolo, de vreme ce ştia că echipa de criminalistică urma să sosească la faţa locului, nu-i aşa?

— Întocmai. Aşa că, în primul rând am descoperit că un fost inspector de politie l-a lăsat să plece deşi putea foarte bine să-l împiedice... Dar... de ce a făcut acest lucru inspectorul nostru?

— Păi, cum altfel, domnule consilier!?! Când avea paşaport austriac! Dumnealui nu era cetăţean cehoslovac.

Consilierul Vacátko îşi aprinse pe îndelete ţigara de foi:

— Da, ştiu. Pe scurt, în parte nu s-a putut, iar în parte n-ai vrut. La urma urmei era clientul dumitale, şi dumneata aveai de fapt datoria să-l ocroteşti. Numai că dumnealui, scumpe inspectore Mrázek, nu era niciun Meerkatz ci, după toate probabilităţile, un anume Arpád Merkacs, pe care de trei ani îl tot caută poliţia lui Horty. De aceea a părăsit el cândva Viena şi s-a mutat la Praga.

— Vasăzică, nu de dragul conităi! spuse dezamăgit, detectivul Mrázek.

— Nu. Şi în afară de asta, dumneaei nici nu era conăa lui, pentru că domnul Meerkatz, alias Merkacs, era văduv. Trăiau, pur şi simplu, în concubinaj. Şi ca să ştii, dumneaei era Nelly Krolikowa din Krakovia.

— Iubita Craiului Lebovič! izbucni detectivul.

— Nu, domnule Mrázek, Craiul nu era atât de prost încât să vină la Praga pentru o femeie, şi pe deasupra s-o mai şi tragă după el în Polonia. Nu. Conăa aceasta s-a

agățat de domnul Meerkatz la ordinul bandei în care e amestecat şi Craiul Lebovič. E o poveste destul de complicată.

Domnul Mrázek îşi îndesă şi el pipa şi, în contopirea norilor de fum, consilierul Vacátko îi înfăţişă uluitului inspector, istoria unui trecut impresionant.

— După război, aşa cum, probabil ştii, s-a pierdut tezaurul coroanei ungare. Mai întâi l-au cărat undeva în afara Budapestei ca să nu cadă în mâinile lui Bela Khun, pe urmă s-a spus că în treaba asta şi-ar fi vârât coada Împăratul Carol şi mai ales Zita, dar cine poate şti ce e şi ce nu e adevărat în povestea asta; un lucru e însă sigur, şi anume, că trenul în care se aflau comorile acelea a fost oprit în câteva locuri, iar tezaurul pe cât se pare a fost trecut de două ori în alt tren, ca în cele din urmă să dispară cu desăvârşire. Iar printre oamenii care s-au învârtit în jurul acestei afaceri se număra şi fostul locotenent major de honvezi, Merkacs, exclus din armată pentru datorii înainte de război, şi care în timpul războiului s-a strecurat din nou în rândurile ei; pe scurt, nu era un amărât acest soţ ideal, care ieşea la *spaţir* pe insula Rampa, cu frumoasa sa Nelly. Barba lui mă face să cred şi mai mult în bănuiala mea. Când lasă să-i crească o barbă atât de lungă cineva care are în preajma sa o femeie tânără şi frumoasă, înseamnă că pentru asta trebuie să aibă un motiv al dracului de important. Căci, fără barbă, dumnealui ar fi arătat lângă ea mult mai tânăr...

Bătrânul detectiv îl ascultă pe consilier fără să clintească. În cele din urmă spuse oftând:

— Aveţi dreptate, domnule consilier, mie de la bun început mi s-a părut ceva ciudat în povestea asta... Dumnealui mi-a vorbit de nişte bijuterii, şi se temea cumplit că frumoasa lui îi trage clapa cu altul; cu toate

acestea, nu era vorba de gelozie, ci de bani, domnule consilier.

— Mai precis, de giuvaeruri, ţinu să sublinieze consilierul. Dumneata ştii de ce a plecat la Dresda? Pentru că a încercat să vândă la Praga un safir de o asemenea mărime, încât firma Fuchs s-a speriat; noi am fost informaţi de acest lucru, din păcate însă puţin prea târziu. La Dresda l-a dat să-l taie unui mare specialist, ca totuşi să nu-şi piardă prea mult din valoare. Pe scurt, domnule Mrázek, dumneata ai avut în mână, ca să zic aşa, cea mai mare comoară ce s-a furat vreodată în fostul imperiu Austro-Ungar.

Bătrânului detectiv i se acoperiră obrajii de roşeaţă, spusele consilierului însemnau pentru el o distincţie la care nu se aşteptase. Pentru un inspector ieşit la pensie asta e mai mult decât un succes. E de-a dreptul un triumf!

— Dar ştiţi, domnule consilier, că din tezaurul acela nu mai rămăsese chiar atât de mult? Eu l-am văzut... Mai precis, am văzut servieta cu care a plecat domnul Meerkatz. Se vede treaba că investise mult până atunci în jigodia aceea. Şi ce e mai interesant, e că nici Craiul n-a fost în stare să descopere locul unde Meerkatz îşi ascunsese comoara lui! Locul acesta a fost, pe cât se pare, sub bufetul din bucătărie! Iar cei doi au răscolit apartamentul căutând, probabil, cheia de la seiful din bancă!

Şi rostind aceste cuvinte, domnul Mrázek izbucni într-un hohot de râs năvalnic.

Consilierul Vacátko pufăi din ţigară şi suflă fumul cumpănit:

— Între noi fie vorba, comorile astea au adus întotdeauna numai ghinion şi vărsare de sânge. Aurul, domnule Mrázek, aduce nenorocire. Flăcăul ăsta n-o să

aibă o viață uşoară, mai cu seamă acum, când, totuşi, a picat în capcană.

— Adică, dumneavoastră socotiți că poliția din Viena o să-l înhațe? Ce şi-ar mai linge degetele pe chestia asta consilierul Wahl, căruia i se mai spune Bluth-Wahl!

Consilierul Vacátko ridică pur şi simplu din umeri:

— Nu ştiu, nu ştiu... Eu, unul, aş spune că mai curând o să-l umfle banda asta care se află acum pe urmele lui. Iar faptul că Lebovič-Craiul nu l-a înțepat chiar aici la Praga, se datorează, după părerea mea, prezenței dumitale. Căci dacă dumneata l-ai recunoscut pe Crai, pun rămăşag că şi el l-a recunoscut pe inspectorul Mrázek. Omul ăsta a avut întotdeauna o memorie fenomenală. Şi mi-aş mai îngădui să spun că cei doi au şters-o peste noapte, tot din pricina dumitale. Pe scurt, eu am venit să te felicit, domnule Mrázek!

Consilierul se ridică în picioare, îi strânse mâna fostului său inspector, iar acesta se simți de parcă s-ar fi înălțat în ceruri.

Multă vreme după aceea, ori de câte ori trecea prin Praga veche, se oprea deasupra Certovkăi, şi, privind în apa ei, se gândea la domnul acela bătrân şi elegant despre care n-a mai auzit niciodată nimic, nici el, nici altcineva de la poliție. De altfel, de atunci nici despre tezaurul coroanei ungare n-a mai auzit nimeni nimic.

Comorile şi oamenii dispar. Numai apele râului îşi văd mai departe de cursul lor.

SFÂRŞIT